Papeles varios el primero con 30 hojas sin foliar el 2.º con 27 foliadas, el 3.º con 14 sin foliar, el 4.º con 13 id. – el 5 con 9 id, el 6.º con 9 id, el 7 con 11 id, el 8.º 39 id, el 9.º con 2 id, el 10.º con 14 id. y el 11 con 4 id.

M. S. 4.º perg.º con 169 hojas, bien tratado, completo.

R. – Materia [illegible] civilis.

1

De Iure accrescendi.

Caput 1.

Supposita natura, vad. sane 2us. ne secundus.

Quoad originem nominis Iuris accrescendi praemittendum de origine Iuris est ius accrescere nil aliud est, nisi accedere Iure naturalis ut accedit insula in fundo nata ei accedit. Leg. 30 de acq. rerum domin. Iure civili est quidem vane, persone persona accrescit, ut filia praeterita accrescebat. Sicut prius inst. Ius. de nita. de exhered. liberorum. Ubi, cui accrescit res alia, cum eius pars ut usufruct. eius pars proprietatis, quod consolidat. ipsa. Leg. vel. 3 de usufruct. accrescendo. proque tam Ius accrescendi dicit. quotiens plures sunt decessit ultimus succeditis, legati parti, persone cum eadem res relicta fuit. accedit Iuris potestate et accrescit pars alia vacans eidem in 33 de usufruct. cum hoc. Ius accrescendi una vesel.

2 Sup. Ius accrescendi introductum fuisse ex auctoritate et sic per Ius Iure introducere tanta I. C. post leg. 12 tabularum. et ante Iulij. Papia. Ita quidem fuit Ius accrescendi Ramos. Sic. Cap. 8 nu. 3 et ab aliquo hoc probat. ex leg. si ita quis. 34 de succedit. instituendis. Leg. 2 § Sic 5 de origine Iuris ex quibus colligit introductum a I. Cto inductum Iure cum dicit.

3 Ob. Athenis. in leg. 29 § ult. verbo capit de leg. 2 et alijs asse impugnat asserentes uniti Ius accrescendi inductum fuisse leg. 12 tabularum quod indicat leg. et Fergonis. 29 § ultimo asserit fuisse introductum Iure antiquo de legat. tiorum accepit pro leg. 12 tabularum quod Ius accrescendi inductum fuit leg. 12 tabularum meis. Leg. 1 § 9 Leg. 2 § si mater 20 at S. C. tertullianum introducit quod sicunt ex pluribus agnatis non vult venire ad succedit. non remanet Ius antiquum. id est 12 tabularum. Ait D. Ramos nu. 4 indicat leg. 3 illa Sic qui verba non praestabit. Legatum quod Iure antiquo capit non debere intelligi de Iure antiquorum. Legis 1 § ultim. si quis 2a. Partes lib. miscellanearum Cap. 22 nu. 24, ubi verba Ius antiquum sumitur pro querela quae non fuit introducta leg. 12 tabularum.

[margin:] + hoc post. qui ipso 2a. Iurem manumissus.

de Iure accresc. & de Iure, quo liberi parentes qui testatoris intra 3. gradu velut filius de quo § ultimo. Si secedo in his erant patris consuetudi legatis de ficiens, que post leg. papia et caducas de quenda erat fisco) retinebant. Capiebant illi qui non scripto sequens sine onere et cum iure antiquo, ex ure 386 de caducis tollendis, quo iure antiquo leg. papia liberis servavit. Vide Peret. ad leg. consolat valentia lib. 8 illust. tract. 8 cap. 4 n. 5 et sequen. proinde videlicet leg. 23 § ultim. in ius accresc. quasi non tradiderit alig. d. tabulas. & ius retinendi legatis qui non scripto vocat antiquum spectarent legis Iulie et papie. que dicuntur lib. more inleg. ultim. de leg. caduciana, ita Donell. li. 3 comment. cap. 13 et ibi Osualdus. litt. H.

Opund. l. 5 de vulgari l. 29 de liberat. legatas.

¶ Obs. 7 Duaren lib. 1 de Iure accresc. cap. 10, regendi l. 5 ff de vulg. et cum l. 29 de liberatione legatas, inquit, regendi de Iure accresc. cum verbis leg. accipit pro leg. Iulia, et papia, 48. cum inscriptione earum legis dictat. ma videlicet leg. sunt scriptione 2. iuris lib. 3 ad leg. Iulia et papia, et legis 25 lauf. ad eosdem leges, quod ius accresc. introductis fuit leg. papia. M. J. Lamos. neque videlicet leg. 5 et 23 non loqui de iure accresc. & de iure quo cohaeres collegatarius de ius liberorum sine portis secedatis, quo legati in persona conferendis, legatis caducis alteri vindicabat et priebat quam pro ius liberorum speciali beneficio. Sine commod. a papia, ut signat d. lit. 25 § 13 sic intelligenda in sanctis leg. 13 § ideo de ideo et demonstrat. nec pro Duaren facit l. inleg. 83 de leg. 3 ubi speciali de iure accresc. loquitur et ceterum lit. e ad leg. Iulia et papia. quod a soc. faltyri ing. sis legibus introductis fuit. Ius accresc. a singularis casibus introducto Iure caducorum ut ille derogaverit. sed accresc. et ideo dicuntur lacuum tractabat.

Ius accresc. promittat legati secundo voluntatis defuncti.

¶ Sup. 3 in legatis et fideicommissis ius accresc. omni modo et principalis ex tacita voluntate defuncti descendere, vel ex iuris necessitate, quia in legatis fideicommissis quod causa Iuris accres. dicitur sola iunctio l. et solute re de legatis 2 l. singulis, ex proinde tacita voluntas defuncti de iunctione accresce

ex quinc hoc colligit leg. unic. § sin ita de iis sociata C de
caducis tollendis cessat quae inter omnino dissunctos dicit leg. et.
proculo § 38 § que se t. bat. ff ad S C trebellian. in legatis
aute, et fideicomissis sicut in hereditatibus tradabilla iuris necessitas
et repugnantia iurius testati, et intestati quia etiam si portio legatorum
decrescat collegatario non fit. defuncti parte testatis, et intestatis
prosequitur heres qui adeat. et ibi cum insutus sustineat.
de l. unic. § 1 et sequenti C de caducis tollendis. quibus et de iure
e ius accrescendi in legatis et fideicomissis ut potest ex voluntate de-
functi pendens. etiam inter milites locum habere uti ex textu
in hac cognato § 3 de test. militis quae illustrabis ex leg. C
ingenio de servis omnibus manumittendis potest testator quia
nisi sit miles impediret ius accrescendi ut arguit. ex dicta § 38 § qui
tenebat firmat Castillo lib. 5 Ithoricus cap. 1 num. 61 ab hoc
autem excipit § 16 § 4 ff ad S C trebell. ubi ius accrescendi in
fideicomissis dat auctoritate iuris ratio quia iniquum esset contradicere
heredito prospectum remaneret in parte que unus ex fideicomi-
ssario repudiat. et melius est illum scit fideicomissarius
qui heredem cogit ad adeundum.

Impugnabis autem ex leg. et si § 3 de | oppone § 3 § 3 de
legatis prestandis in qua liberis et parentibus quibus ex edicto | leg. prestandis et
de legatis prestandis servatur ex voluntate eius defuncti non | huic § 5 § 1 et
servat ius defuncti que accresceret quia hec accretio seu socio de-
servat ius accrescendi non provenit ex voluntate defuncti neque illic servatur
ius accrescendi non provenit ex voluntate defuncti non servatur ius accrescendi quia hoc
non provenit ex voluntate defuncti dicta § 3 § 3 oponit § 5 §
in provenit ex voluntate defuncti dicta § 3 § 3 oponit § 5 §
Ultimo eadem ex illo edicto liberis et parentibus quibus legata
Hic ita quod
et hic fit. | servare deberent et pro debita parte eis legatis et prestat.
constanter et sequentes servare, et accrescere portiones deficientium
ad hoc arguunt attamen ut supra num. 25 dicendum est
leg. § 3 § 3 non servare liberis et parentibus portiones deficientium admi-
prestat quia iure singulari ex edicto de legatis prestandis admittit
liberis, et parentes ad legata prestanda que alioquin deficientibus

luciso tt. Iure pretorio. q bonorum possessor D. tabulas intendunt
nisi eos equitatem illius Edicti deservaret & exceptis personis
latam actione in emancipatos qui D. tabulas accepit. et ad
voluntate successit. lege 1. ff. de legatis praestandis. proinde d.
Ius singulare strictè interpretemur et q Iure singulari
ceptum est nequeat ad consequentias produci l. 14. de legib. ideo
illud edictum nequeunt intelligi de parte defuncti sicut esse
fit. ut non nisi quae ipsius liberis, parentibus relicta sunt specialiter
deserviunt ideo q legatum servo communi relictum eis non deserviat
q quaeris ex tacita voluntate defuncti deficit ta proprie
et aptè non ipse ad servum legatur in bonorum effectu defuncti
l. 105. § 2. de adimendis legatis itaque hic deservias patris
defuncti q quaeris ex tacita voluntate si legatum non intendisset
accrescere deberet proprietate et specialiter non ipsi ad defunctum
relictae inde sequeret non ideo in illa specie licet infirmiore
ibi Ius accrescendi intelligat. q non ex voluntate descendat sed
ex tacita voluntate futurum erat ex edicto illius non deservando
nisi aperte et specialiter relicta, ut pote Iure singulari inductum
in eum qui D. voluntate successit.

Indecordiaque dicuntur
l. 3. § 3. et l. 5. § ultimo
ff. de legat. praestand.

Hec itaque constat inde ex leg. 5. § ultimo
nempe pro Iure liberis, et parentibus communicare constans
non praestat neque hoc d. Romanos intelligendum est non de modo q
non praestat neque hoc d. Romanos intelligendum est non de modo q
Iuris accrescendi ad decrementum Falcidiae non deducendae
liberi et parentes sentiunt. quorum legata augentur et intelligas
e minus q Falcidia deminuta praestand. eorum legatariis
haec non deserviunt. atque ita quod eis manet apud eum cui portio
haeredis deservant. inde ex § ultimo in imputatione in Falcidia
et prodesse parentibus q ad solidum integriora legatam
sequentes ut in lege erasa § 2. ad leg. Falcidiae quaeris
putans suadent inde ex § ultimo verba illa neque si legatis
praestas bonorum parentibus de qua ex haereditate
enunciata dicit portio ta liberorum parentibus ...

3

et sentit Bal. in d. l. 5 § si ibi hinc patet quod contrarium non praestent
legata liberorum augent et sic solum ... Bald. ... ult.
§ ultim. de leg. 3. et l. 35 de vulgari ... interdum
ad d. delegatis praestandis casus ... qui tenet in edicto de legat.
legat. praestandis non habere locum ... falcidia quia ... sunt quae
... legati ... tantum ... quanto quilibet ... quanta
quilibet ... qui ... bonorum possessionem contra tabulas ut ...
... leg. de legat. praestandis et si ... falcidia ...
locum non habent ... in loco heredis ...
quartam et legatum ... et sic admisso ... l. 5 § ultimo ad
mittens illa imunicatur ... ad ius accrescendi nec ad l. falcid.
... contrarium ... mihi ... licet in dict. leg. 5
§ ultimo idque contrarium non praestat ... ad ius accrescendi nec
ad l. falcidiam proficit ... ad augendam ... patrimonii
... filio ... 100 contra
... 300 ... 100 legavit filio ... si legatum ... contra
... bonorum possessionem contra tabulas in hoc si legatum ...
... falcidiae ... et centum ... non remanet nisi 200
centum ... legavit et 100 ... bonorum possessionem centum
si 100 ... contrarium ... et sic ...
... 100 ... 150 et ... 100 ... contra ...
... legavit et ... contra tabulas ... quomodo
... filius legavit et ... contra tabulas ... liberis ...
... praestandis ... ad ius accrescendi nec ad l. falcidiam
... nec immunicet ... superioris ... contrario ... 46 de vulgar. substit.
... contra 46 de vulgar. substit. ... substituto contra ...
et emancipato ... deducto ... substit. ...
legatum ... matri ... bonorum possessionem ...
contra tabulas ... matri ... legata
... nec ... relictus ... hic ... substitutus accrescit
... deducto ... de legatis praestandis. ...
... ius accrescendi ... in edicto de legatis ... non potuisset
... ab emancipato ... substitutum ...
sicuti ... substitutus ... deducto, et ...
ergo deficiente ... voluntate defuncti ...
... sumpta ...

a quo proprietas deducto usufructu legata sit idem negandum
dicendum cum eadem ratio sequatur a proprietate potest
l. 36. § stipulatus ff. soluto de usufructu l. 14 Cod. de
usufructu nec ab emancipato qui tenetur ex voluntate defuncti
conferat ex traece institut. & videri sola consequens ff. et necesse
videtur ut usufructus non deductus non sequatur a proprietate
l. 46 sub illa proprietas usque quanquam usufructus a pro-
prietate non separetur sive non deducatur ex ratione ea traditas
necesse est tanquam ut proprietas legata et usufructus ipse
inspicere proprietas de qua in edicto l. de legat. praestandis
et si quidem proprietas ipsa et proinde usufructus abeant se
partus remanent apud emancipatus, itaque usufructus
quamvis matri non sit relictus ille deduci ab emancipato non pot.
sequitur proprietatem, qui proprietatis inhaeret sequitur matrem aliter ff.
accidit in portione sunt quae ut pote personalis matri apud emancipatum
pater quam haeredis loco est l. 14 §. 5 ff. de legatis praestandis
Videatur quod non accrescit iure ind. § ff. 3 tit. Iure. Vide Merl.
ad l. 4 de legatis praestandis cap. 8 n. 2

Sub.? Ius accrescendi est ius retinendi nascendi — Tradit. et ex quo tale? de qui accrescit

cendo ex portione deficientis. ita D. Ramos ubi supra cap. 30
dicitur retinendi quia quidem quaestiones ab initio ad solidum hereditatis
legatis separatis rationibus vocati sunt et usque concurrant partes
l. 80 ff. de legat. 3 l. 1 § interdum de usufruct.
iure suo fiunt. l. 80 ff. de legat. 3 deficiat solidum ad alterum pertinet
accrescendi si autem alter deficiat ea pars a testatore non relicta
non quia quasi augeat acquirat, sed ei pars ab initio ei relicta non
quasi retineat id ipsum solidum quod ab initio ei relictum indefinite
diminutum alterius concursu ideoque recte dicitur ius non decrescendi quam
retinendi quam ex iure, et eo sensu dicitur ius non decrescendi sive non
ex ratione eius iuris non accrescit augetur quia non decrescit sive non
minuitur solidum a primo relictum l. unic. § 10 ius sinistionem a
C. de caducis tollendis. dicitur ius nanciscendi quia alicui data iura
crescendi quin retineat solidum quod ab initio habuit ipso sibi
sunt ex his omnibus discurrendo et addimentis partes heredes
concursu partium vocati sunt ab initio sequitur iurata ipsa pars relicta
fuit illi cui vacans pars coheredis accrescit non potest dici
retinere.

4

licineu Iure non decrescendi quia nunquam habuit, nec aquo ei data fuit aut delatam, et nacisilla, aquo non relicta et illa sequitur
Speciali Iure accresc. obtinet idem Ius accresc. inter legatarios, Reques 2a questio
re, et verbis coniunctos, ut eos dicturi sunt suo loco dicimus
la impugnat dictam assertionem. data distinctione
inter Ius decrescendi, et non decrescendi et sic diversis speciebus
tunc sic quod defectio conveniat alijs adest ideo probatur contra dictam decisionem
illius verbis nascendi convenit Iure accrescendi et sic tantum de
finitum Ius decrescendi quod convenit alijs a defectione maxime certam illud.
verbis nascendi, solum convenit Iuri accresc. et in Iure non decrescendi
nil gequirat de novo et solum retinet quod ab initio habebat. quod dict.
dictio inter Ius accresc., et decrescendi probatur contra leg. unic. § illa autem
Heis. Siuero pars et Heis. Si vero nemo de caducis tollendis
illa hoc asserit lex et Planus n. 32 sub generali appellatione
Iuris accresc. et Iuris non decrescendi, contineri quoque non decrescente
sive, quod pars quam ab initio totam quam in solidum bis habuit data accrescere
dicitur ut sint tantum de Iure accrescendo ... Ius ... secundo
dicit ut intelligi de Iure, et demonstrationis nec impugnari immerito
Si separatim 30 ff. de condit, et demonstrationes et voluntatis ... inter ipsos
quia quis rem per verborum et voluntatis singulis ideo que repudiante
uno ... solidum ab initio datum sit singulis ideo ... relictum ind.
uno parte alteri accrescit, quam non decrescit solidum a defectione relictum
uno ... docet in dict. leg. unic. § vo heis si nemo ... res ... temporis
... ... et antequam unus eos coniunctos repudiet sive
post mortem testatoris, et antequam unus eos coniunctos repudiet sive
defecerit in legato sive hereditate, non nisi pars ad singulos pertinet.
atque eo sensu postea repudiante uno quamvis unius alteri accrescere
aque a firmant ... evidentius in hereditatem, apparet quod eos 2os
heredes ... uno deliberante, alter non nisi pro parte heredem agnoscat
potest ... Si pars hereditatis petatur § 63 de acquirenda hereditate
Si similiter in legatis legatario totum acquirit pars ante repudiatam
collegarii § 33 ... si plures 33 heis si non ... plane 33 § si dicendi
de legat. ... Note ... aliis habere ... dicendi § 3 ... 2 ... eius collegario
itaque rationem et ... repudiatam ... de ... unius parte eius collegario
accrescere ... accrescere intelligi ... § 38 § 3
A. ad leg. Aquilia § 37 ff. de test. milit. ... heis et si quis de hereditate
legata § 3 de manumissis vindicta.
H Sequitur ... de coniunctis generalis de coniunct.

In hoc tractu ēē eos qui ad eadem velut hereditatem aut legatum eadem dispositione vocant, ita ut partes non habeant, sed habeant eas tamen accione iunctas, aliquin si ad diversas res eodem testamento vocent, omnimodo disiuncti quo ad ius accrescendi, et deficiendi, l. 84 § 22 ff. de legatis 1°, l. 2, l. 46 ff. quemadmodum usus fructus ammittatur, hominis autem iunctio sive effectio triplex e reali quae inter re tantum iunctis verbalis quae inter verbis tantum iunctis, et mixta quae inter re et verbis iunctis agnoscimus, ut in nostra leges: re iuncti l. 83 de leg. 3, l. 142 de V. S. sitaque retantum iuncti sunt qui eadem res in solidum eos verbis testationis et separatim sive diversis orationibus relinquit velut si ita scripsit Titio hominem Sticum do lego, deinde ita Seio eundem Stichum do lego, quo in exemplo Titius et Seius sunt in eadem re, sunt Sticho iuncti, sed ei disiuncti verbis, ut pote diversis orationibus vocati planeque ut sint re iuncti tria observanda, si sine quo iunctio realis non habetur, ut separati sive diversis orationibus ad diversas res vocent inquo ut separati sive diversis orationibus ad diversas res vocent inquo atque et verbis simul iuncti dicuntur, qui hac oratione ad eadem res vocant unde, et iunctiones specialis nuncupatio ad verbalem iunctionem referri solet. l. unic. § 10 vers. socius C. de cadu. tollend. et iuncti retantum sunt re quidem, verbis disiuncti, ut idem, tollend. et iuncti retantum sunt re quidem verbis disiuncti, ut in leg. 142 de V. S., quia non absolute, sed iuncti dicuntur, plerumque ut in leg. 142 de V. S., quia quamvis appellant disiunctos sciet verbis d. l. unic. § 11 vers. si vero disiuncti C. de cadu. tollend. l. 63 de heredib. instituend. l. 30 de usufr. et ammon. l. 33 de leg. 1, nam modo sufficit quod vocent ad eadem rem requirit quod sit in solidum sive designatione partium, inquo a verbis tantum iuncti distinguunt. quoniam a simili assignatur partes, itaque tantum iuncti nisi quod cum non habeant partes. l. 15 in fine de usufr. accresc. l. 3 de usufr. accres. l. plane 34 § 10 de legat. 1, l. 3 C. de leg. 33 quod id solidum quod a simili vero assignatur verbis de iuncti d. l. unic. § 11 vers. si enim omnes ibi quod scimus testatoris obiter facere assignari videtur solidum.

Verbis iuncti[?] ... mirantur requisitione, ... bene generale

Quod quis quis nominatim l. 13 ad § 1 de heredib. institu. et in l. 142 de V. S. — Ulpianus in l. et l. 3 l. de heredib. instituendis, ne reos heredes qui sine parte instituuntur necesse iunctos quatenus ad ius accrescendi ... esse disiunctos velut si fingamus duos institutos eos Titius et Mevius et sine alios ... sine

sine parte, et tam filius, et ferius heredes sunto, quo casu si avus
quemlibet ad unum reliquum ex quo solidi sine designare eos ruis dispone
et tacita voluntate de juncti(?) heredes, et in ea secuuntur ex singulares de heres
partis nisi de his hered. instituendis a l. l. dominus tam quam non vocandus
testantis qui eo non assignavit verbis non censet se juncti, pars quanti minus
eorum deficiens non alii, ut juncto cuilibet reliquum quem heredes aut eque dis-
junctos accrescat a l. l. 84 vers. cum ex parte ste se fragal.
l. 142 de V. S. ubi inter verbis necedum assist duorum ne quinquaginta
se et verbis juncti sive nominibus et sui sponsorum sicut qui sine
parte, in eadem oratione instituunt videlicet sic titius, maevius que se[...]
heredes sunto. Secunde sec ipse asserit in verbis videamus, uterque
clare exprimit se, et verbis junctos esse titius, et maevius, etiam si sel
parte in eadem oratione institutatitius maevius heredes sunto, exaequo
non inveniuntur in eadem oratione sine autem simili non essent.
Sic ex quibus dicitur l. 43 §. ... de ... si in diversa oratione sine parte instituant quaestio ista
idem re et verbis juncti, si eadem oratione sine parte instituant ... ... juncto
juncto ... et ... et verbale et juncti verborum ... ... juncto
verbale ... in eos, qui re juncti non essent si diversis sive ... oratione
instituerentur ut ... sine parte in ...
et verbis juncti d. l. 142 quam in diversis orationibus sine parte instituti
solum juncti re.

Ad sane confutationem prius impugnans statuta ... responsione et. [Declarat dict. l. 43 §. 3. de hered. instituendis et l. 142 de V. S.]
[Declarat] ... ... et ... D. Ramos num. 38
...imo ... ... in diversis orationibus institutos non esse re junctis
... eos, qui sine partibus in diversis orationibus institutos, eosdem in una oratione institutos
... eos d. l. 43 §. 1 de hered. instituendis, et ... l. 142 de V. S. cui distinctioni
... re, et verbis junctos quoad ius accrescendi in heredibus instituendis cui rigori
lucem dat Taberno ... in l. 63 de heredibus instituendis ... l. 60 de ...
... argumentum in fine ... § 2 et ... ... sine partibus in una oratione
heredibus instituendis ubi si 2° sic instituantur sine partibus non ... verbis juncti
... et maevius heredes sunto exaequis partibus non ... verbis juncti, et plane ... junctos
... deberent ... re ... juncti, ... heredes instituantur ... modo
ut in leg. 89 de legat. 3. si casu quo heredes instituantur ... casu quo
titius et seius heredes sunt re et verbis juncti casu quo
instituantur oratione ... exaequis partibus essent ... verbis
juncti quia illa verba exaequis partibus solum possent disiungere
... 66 de heredibus instituendis ... verbis juncti nec in leg.
... l. 142 de V. S. essent re, et verbis quod argumentum impugnat ...
... supra num. 5 ... ... a D. Ramos.

Institutio dispar inter coniunctos re et verbis, et mixtim instituunt sine parte

Unico et iisdem verbis sive verbo omnis

Huic difficultati respondeat prius Sugit Ramos nu. § 3 pag. 29 in fine separata oratione iuncti. Et sine partibus non intelliguntur re iuncti quia illi solum intelliguntur re iuncti quibus ex voluntate testatoris eadem res relinquitur, ut quando in hac institutione Titius in semisse heres esto in eundem semissem Caius heres esto quia hic singuli separatim ex voluntate testatoris ad solidum semissem vocantur, itaque non habent partes nisi superveniente concurrentia [illegible] § 3 de usufructu accrescendo, at vero quando hoc modo instituuntur Titius et Seius ex semisse heres sunto ex voluntate defuncti non potest deferri solidum semissis unicuique immo videtur ex enumeratione personarum unicuique personae testatorem [illegible] reliquisse partes arguit. Lex cum fundus 36 versu qui nec dissimilis ff. de legatis 1. Et verum est partes ff. de diversis et temporalibus praescriptionibus demonstratio [illegible] § 56 de legatis 1 assignatas non esse ex ratione coniunctionis ratione iuris videlicet quasi singulas coniunctiones ratione iuris interpretatione ad totum semissem vocati et sic iuris interpretatione corpus redacti ad totum semissem vocati § 80 ff. de legatis 3. Hinc dicitur ab initio cuique solidum deferri § 80 ff. de legatis 3. Hinc non debet iunctio ratione cuius in unum corpus vocantur redacti non habeat interpretatio iuris, et ideo disiunctim legare singulis et legare coniunctim § 2 § [illegible] Huguinii Hamitatem et tenet Cuiacius indistincte [illegible] § Unic. § his ita [illegible] et § [illegible] C. de caducis tollendis. Hinc ipse Molina indistincte leg. 13 § de heredibus instituendis non esse iuncti quod ad [illegible] expresse non reliquit totum unicuique in § 142 de [illegible] intelligant iuncti quod [illegible] iuris interpretatione ad solidum vocant [illegible] et § [illegible] partibus inst. de heredibus instituendis ratione coniunctionis.

Ad hoc [illegible] Santo Ilaria [illegible] clarioribus verbis quod intelligatur ex eo quod unica persona testator ex [illegible] cisset voluisse unicam partem ab initio deberi et vero quod [illegible] ponit iunctos. Et si [illegible] eos instituit sine partibus hunc intelligi [illegible] accomodatam legi 12 Tabularum vocantur eos ad suam diversam portionem et sic [illegible] interpretatur § 63 de heredibus instituendis et sic debent intelligi dicti § 1 [illegible] sine partibus separatim [illegible] Santo Ilaria [illegible] ex § [illegible] eiusdem heredis. Et adversus [illegible] si Santo Ilaria [illegible] scribant si duo [illegible] legis [illegible] ubi si completo asse duo sine partibus [illegible] nunt ad alium assem quia si essent in hoc casu separata oratione [illegible] iuncti venirent ad duos asses sicuti si completo asse alteri [illegible] instituantur vocatur hic ad alterum assem ut [illegible] ex § 3 eiusdem legis [illegible] Haec difficultas ab ipso placatur animadvertente quod si duo instituantur [illegible] partibus alter vero sine parte hunc vocari in id quod superest [illegible] impleatur as hunc vocatur ad dupondium si dupondium ad tripondium [illegible] sicuti pars dupondii, [illegible] tripondii [illegible] deleta [illegible] restat [illegible] ad dupondium [illegible] tripondium ut [illegible] ex § si plures, et [illegible]

et si plures inst de heredi ex inshuendis unde in me plures
duo q sine partib instituant in possit excedit duorum dividere
ad illud quod restat vel ad duorum dividi vocat, et si ex tribus sit
institutus sine parte ex eplet assi ad eas partes vocat ut dixit
ut notat ex d. si et ex eiusdem legis.

In l. 66 lex Ramos nu. 40 ideo quod duo instituti unt ex equis partib licet oratio iunctiva non intelligi de iunctis

Ad l. 66 q. de heredibus instituendis

q. ad ius accrescendi, q se ex equis partib oneriant, ut sin
iuncti ad partes diversas ut notat exornia leg 89 in ver. iungi
Semper partes sunt ligari unit leg. tit. sumit accresc. in
eos aute qui adeo diversas vocantur quaquam oratio iunctiva
non ius accrescendi l. 84 § 99 de legatis, sic si aliquis casus
in eadem parte licet adjiciat ex equis partib aliqui iungant hinc
intelliguntur iuncti q ad ius accrescendi, ut titio fundum do lego
caio, et sempronio eundem fundum ex equis partibus do lego hinc
licet ease verborum ex equis partib in diversas partes videant
iuncti alteri vocati, et iuncti in alia dimidia l. 33 arg. l. 125 § una
iuncti in parte eius dimi l. 41 de legat. l. 2 et ideo in se magis
die quesitum tibi quomodo paulus in fine legis nec explant.
faber decade 49 errore bellone de iure accrescendi cap. 15
l. 38 nu. 33 et sequent deducit quod in l. 66 titius, et mevius sine
parte institut et ad diversas partes vocati iure illius ex
equis partib non intelliguntur iuncti q ad jus illam exequitur
imo illa iunctio magis celebratur videtur quam iunctione
quod et aliis quoties sine
grata apposita intelligitur in d. l. 66, diversi autem
clara stula ex equis partib sint sine parte in oratione iunctiva
hinc nulla clausula detur quae indicat eos vocatos in diversas
partes non necesse quod testator designari parte ex quesivi sati
e cum interpretatione iuris ad solidum crevisse partes, ut ex. est.
si explet in ipsis
tertio iuncti sunt ut post. l. 3 § 8 et si
l. 59 § lucius et sequent de heredibus instituendis, quos circa est.
etiam ex ista spectamus, quoquis sine parte in statu diversis oratio
non sint re iuncti, q solidum eis conpere non dat, et in eadem
in aucthorit. ex equis partib q ead sequens desig nat partes
in eadem oratio ex equis partib ex et tertio iunguntur q sufficit.

Interpretatio Juris adsolidum eiusdemque Vocandi.

Sup. 6 est ei Junctis Verbis tantum

De junctis Verbis tantum — qui una eadem oratione exprimuntur ad legem et distributis a testatore quibus vis Vocantur tantum hic, et Seio fundum equis partibus lego l. 66 § 1 de Heredibus instituendis quae una desiniunt, ut Verbalis Junctio includit ut sint Vocati una oratione sive Juncta partibus Junctionis, ut in l. 142. et § 13 l. de Statu lib. l. 112 § sic illis de legatis 1. sive sine Junctione et soluta oratione, quae tres Vocatorum nomina una oratione ligat et Jungat Veluti Veluti lego Titio, Seio fundum equis partibus l. 142 l. 3 § de Heredibus instituendis Sive etiam disjunctiva posita inter personas Vocatas quae tantum eadem oratione Vocantur illi, aut illi lego ordinemque l. 74 de 4 de Verborum l. 55 ff eodem, denique Sub collectivo nomine Veluti quarumdam personarum Veluti lego filiis, agnatis l. 13 de Heredibus instituendis l. 3 de Usufructu accrescendo, neque in his, et alijs exemplis Verbalis enim hoc induxit orationis Unitas, quae quasi in Unum corpus Vocatos redigit d. l. Unic. § 10 Verbis Sociata tantum Hic C. de caducis tollendis. inde quia Junctis re tantum, qui diversis orationibus Vocantur desinunt Verbis Juncti, et Juniunt Re, et Verbis Juncti. Et Verbis Juncti Vocantur ad eandem rem exprimere neque per quae unum Junctis ad Socii ut tales sint juncti est ad eandem Vocans l. 89 § eodem de legatis 1. hoc amplius in Verbis tantum Junctis requiritur res primus designatione exprimere a testatore, nec aliorum perspicuitati distributionis partium facta in Vocatorum designatione Vocati ad eandem partem ut Juncti ad Vocatorum l. 66 de Heredibus institu. Veiusdem amplius ... quemadmodum Verbis Juncti ammittat d. l. 66 de Heredibus institu. eadem Juncti quae nuper ita consposuimus, inde Specialiter Verbis tantum ... Junctis, quae nuper ita componimus, inde Specialiter Verbis tantum ... et re, et Verbis Juncti flawguand. 3o quia in eadem re coniunctio designata reliquant partes indivisae, et intellectuales ut in clausula equis partibus, vel similes, ut in leg 88 § Titium de legatis aliquem Si partes certe et divisas eis reliquant nemini tantum Verbis Juncti quia partium divisio diversitatem rei, quodammodo inducit in Societate designatione partium Verbis Juncti perinde dignoscunt a Junctis re tantum quod Solidum exprimere a testatore et a Junctis re, et Verbis designatione de Verbis.

De Junctione mixta — Juris interpretatione Solidum Sive partium designatione de Verbis.

Sup. 2 Junctis re et Verbis est eos, quos, et nominum, et rei Ipsorum Jungit ut Paul. definit in leg 142. nominum Sicut eadem oratione; Simul quae et rei Legato oratione Sive partium distributione Vocans Veluti Titio, et Seio fundum do lego quae formula hic, et Seius est re, et Verbis Juncti Istas.

Notat conl. l. 142 de leg. 3. et cod. § si eade res inst. delegat.
Sane quoque quod attinet ad unitatem orationis et verbi junctione
et quod ad identitatem rei in reali hec mixta iuveniat et ideo quoque mixta
appellat. tam ab eis diffecit quod in reali necesse est eade conjuncta
testatore singulis assignari essentiam sua rei et verbis n. iunggi
unt distincte omnino nec inpleniis eius deq. rei eos iungeret etiam
verbali similiter oportet et ug eade quod ex cosquimi in quo partes
scant ne designatas partium disiunctionis tam quam vocatos ad eas
diversos indicat quorum neutrum in mixta iunctione requirit
quod et verbis iungat et sine partium designatae satis est unis in
re et verbis conjungat. et vocent eas ad solidum eiusdem rei. ut vocant rei et verbis
ex legatorum vocari eos ad solidum eiusdem rei et Item et l. seq. de rebus
iuncti l. 80 de legat. 3. l. quidam 6 ff. Item l. unic. § 10 vers. sociis
dubiis l. 34. et seqq. ad leg. Aquiliam
tam Vario C. de caduc. tollend.

Caput 2.

De re tantum iunctis, et de iure accrescendi in eis Inspectata Paulus in leg. re iuncti 89 ff. de legat. 3.

Re iunctos videri non etiam verbis ex duobus separatis eadem res posit. Item in iunctis reliqua alter ad alios non legat. ita Paulus in nostra leg. et eos definit qui eadem re iungantur, et quibus eos verbis quod iuveniat petere solum ut singuli vocent in solidum eiusdem rei agunt, et quibus eos verbis quod omnibus C. de caduc. de iuncti dixit l. unic. § 10 vers. si vero. Ex quo ratione quod dum an partes eius tota
tollend. l. 8 § interdum l. 3 de usufruct. ea quod ratione quibus uno n.
Iuveniente solidum ad alterum pertinet tota accrescere quod n. de
crescere dicit vel univere solidum dict. l. unic. § 11 vers. sin autem
quoquis reque iuris, et propria post mortem testatoris, et ante qua
alter deficiat, quod hinc solido n. nisi a eius deficeret l. 2 tit.
pars iunctis petat l. 9 de legatis 1. n. l. nisi concorrere dicat
accrescere partis postea deficiens l. l. 8 § interdum l. 3 de usufruct.
accrescend. et diversis respectibus ius accrescend. n. decrescend. dic
dicat principiis proxima e disputat an iure re iunctis
posit l. uni... alter n. deveniet petere tota re an solam partem
quam habiturus est alio deveniente in l. affirmans partem
faciend sequentia fundamenta vers. dict. leg. unic. § sed ut omnis

Item iunctis et fundamentis.

2ª Heres sive omnes ubi sunt ace venientes iunctos solidum acquirit
et suae venientis alios iunctos abstrahere partes acquirit. 2ª.
ex l. si forte ff. C. Sochit iunctu Dominiyceius ethg sibi acquirit
quandam ad petendum non venerit domus alijs colegarius in solidum
quis sibi = 3ª ex l. si heres ff. familiæ erciscund. l. plane 34 § 5. si
Tertius heres inter ff. de legat. 1 l. 70 § 1 de asignandis libertis l. 1 § 1
et quohes l. 28 ff. ad S. C. trebell. l. 63 ff. de usufruc. accresc. ubi
in heredibus legatis, fideicommissis, usufructus et libertas asigna
sunt quod pendente diebus iuncti totum re ab alio peti cogit: posse
2ª l. 3 ff. Iuris gave q. Ferre iunctis ibus gaves q. legatarij sua
oriae ad solidum vocatus sit non cuiei qui petit, quandoquidem
non venerit deniget solidi sequo aequo Legis 4 § 2 in fin de leg. 3
Sane partem tenet Baldus Castrensis Alexander Duarenus Cas
iasio ad l. 1 § ult. 2 § si donat de lln. de lue accessund.
ex l. q. 3ª ... et seqq.
Allegantur fundamenta. Tantum negans fuerit sufficiendum in hereditatibus ex
l. 1 Si pars hereditatis petat ex l. 1 § si certis § de bonorum possess.
3ª tabulas l. 1 § ult. de bonorum possess. 2ª tabulas iuncta l. 6
de acq. seu da hereditate, l. in leg. 3ª Domino 83 l. 33 heres sinaut
4ª l. 59 § 1 de legatis 1 l. 7 quaestio 22 § 1 in fine C. Sochitu.
3ª inter iunctos vocatos ethg pure, et alij sub die totum in hereditatibus
quam in legatis l. 26 § 1 ff. sunt l. 30 ff. de dieu et demonstrationibus
l. plane 34 § 1 et si heres inter. d. ducunt sive de condendant ad
planeam l. ubi in fin. ff. de legati l. 1 sive 82 § 1 ff. de acq. dal
hereditate, l. 59 § 6 de heredibus instituendis 2ª ex iure multiplici
4ª rase, totum q. in hereditatibus si heres inter ethg pro parte iuncta non
diem venientis heres fuerit semper pro ea parte heres permanet
ipso iure § restitutione in fine de fidei comissarijs hereditatibus et
ideo coheres postea veniens non fuerit pro ea parte heres duae, sed
heres ipso iure 2 indubio heredes in solidum existere non possint
l. 9 D. a. 42 l. 81 tum de reg. iuris id psy in legatis segrari lg.
si heres ethg et Dominus inter partis vindicaverit non posse postea
ultra via a beo qui legatarius in alteram postea veniente transire
cuius partis dominium non quam parte alterius. 2ª l. 64 de fruct.
l. 3 ff. de leg. 3 totum ethg inter legarios tota... de bito sequi 2ª
heres ex obligatione, quam adeundo contraxit, pro parte singulis debere l. 5 ff.

n^o imgre dicatr acc. jure contra desitionj d. l. 6. in verb. l. 3. de usuf.
acc. atq dicensj, respectiv iur [illegible] justo ius acc. n duae. considerat
eg persej proxima d. ideo 1.º examinanda nobilij dispositio, an
inter [illegible] juntos post unius de alii n [illegible] potere [illegible]
ambobj ff. ... alio [illegible] habiturus est. ing. a. [illegible]
mandant seq^{tia} fundamenta .:. m ex d. l. ubi Sept. 3.º
[illegible] omnes ibi [illegible] ex [illegible] vinent, solidum
accipere, et [illegible] vementes alios [illegible] partes
appigni = 2.º ex l. [illegible] f. C. hoc tit. ibi. [illegible] dominij certj
ibi quodq quemitur: o. [illegible] ad potendes n [illegible] dominij aliis ff.
legatarius in solidu quesitus est = 3. ex l. [illegible] ff. tam. evy-
l. plane 34. § d. et in pupillari [illegible] ff. de leg. 1. l. sub condit. re
10. § 1. ff. de a. naturae libertorj l. 1. § et tignes l. ex asse 26.
ff. ad Senat. Treb. l. ide 6. § ult. ff. usuf. acc. ubi in hereditatib
legatis fideicommissis, usufructu, et libertatj [illegible] scriptis, e [illegible]
conditione [illegible] ex alio [illegible] = 4.ª ex [illegible]
ratione, q [illegible] cuiusquj separatj sua [illegible] ad solidu
vocatus est, n e curei quis [illegible] alii n [illegible] denegor
solidi seq^{tio} arg^{to} l. fideicommissa. 11. § [illegible] 2. infine ff.
de leg. 3. [illegible] cum Baldo, Castrensi, Alexandro, et Bernardino
cit. ad [illegible] 4. § [illegible] in fine. Villonus de iure acc.
Cap. 7. q. 37. n. 47. [illegible] n. 1.

Contra [illegible] legatarius n
[illegible] n [illegible] potere solidu [illegible] habiturus est si
alter [illegible] firmant hec [illegible] in hereditat. et l. 2. ff. si pars
hereditatis pet. l. 1. § [illegible] 3. ff. de bonor. poss. [illegible] tab. l. 2. § 2. ff.
de bon. poss. sec. tabul. iuncta l. [illegible] 6. 7. de aqui. hered. = 2. in l.
a Domino [illegible] 97. l. [illegible] 33. [illegible] l. 59. 91. ff. de leg. 1.º
l. [illegible] 24. § [illegible] in fine C. hoc tit.º = 3. inter [illegible] vocatos
[illegible] pure, et alius sub conditione [illegible] hereditatibus et in legatis
l. [illegible] 26. § ult. iuncta l. separatj 30. ff. [illegible]

d. l. franc. 34. §. Et etsi inaequalem p. maius. Deducentur si recte expon-
dantur eillectis ad hanc l. Vbi 7. in fine ff. de Vulgari. l. Et huius 52.
§. ult. ff. de aqu. hered. l. Liber 55. §. Si ita scriptus ff. de hered. instit. dum
4 ex iuris multiplici ratione, tamen quod haeredis, si unius ex eis deg
ff. dicti iudicis hi accrescentibus heres fuerit semper pro parte heres permanerit
ipso iure quod restituta, nisi de fideicom. hered., ideo quod heres postea
veniens non fuerit pro parte heres directo, sic ipso iure cum duo
heredes in solidum extare non possunt l. ff. Do. 141. §. ult. 4 ff. de leg. Junii
iddem ipsis et in legatis sequeretur, quod si quis eius rei dominus interim
ab eo qui eius rei vindicaret, non posset postea victa via alio qui lega-
verit in alterius postea dominium transire, cuius ipsi dominium numquam
tanti fuerint, ut l. a titio 64. ff. de furt. l. legatus 3. ff. de leg. 2.
tamquam virilis legatarius tantus solutis sequi, et heres ea obligatur
a adeundo traxit non nisi quam singulis debeat l. titio 7. ff. de leg. 2.
l. si 2bus 16. ff. de leg. l. § heres S. inst. de oblio. quae ex. §. 7. Item vindicari
in re actione est suum non pot. ponit non nisi sit eius inter ius autem
dominium quaesitum, d. l. si dominus 99. sapiendus inde quod est sin-
gulis in solidum in re cuiusque rei dominium acquiri ex intelligi l. si
est certo §. § ult. ff. de modati. Est tam in hereditatibus quam in legatis, quod
eorum aquisitio, et petitio pendet ex delatione iuris defuncti vel ex hered.
quis pendere debet l. delato 151. ff. de V. S. l. cui quod 13. ff. de edit. inst.
lex aut non differt, nisi semel quod placebat inst. de leg. agnat. succ. ideo
sicut non pot. dominium deferri 2bus in solidum, ita nunc in solidum p. unius
quod si id ei interim delatus et acquisitus est non potest eiusdem pars alius postea
accedentibus deferri est considerat Fabr. dict. decad. 47. err. 9. n. 4 =
§. Si dominus 17. §. l. titio 34. et 2bus leg. Fabr. ff. ad l. Aquil. ubi primi-
tius legatarius servi, scio deliberante legatarius vindicasse non posse
solus actionis l. Aquil. expedire obligatus servus occisus nisi servus
legatarius repudiaverit, quod tunc retro acquirit ei dominium intelligi.
o. non quod suus deliberabat, necante quod eius repudiat solidus titio acquirat
l. Liber 13. §. Si servus 2. 73. l. ibid. 43. ff. ad leg. Aquil. ex quo apparet

sed utrumque cit. solius possunt vindicare totius legatum posset, quaemadmodum cogi, fuere ut solidum contra Donano Aguilar exposuit = E. ex scano fuere in altero sub Jdit. ex l. Regia 12. tit. 7. part. 6. hi fundamentis hanc suam amplius probat D. Ramo n. 2. 73. eamque tenet Gomez to. 1. var. cap. 2. n. 15. Jone. l. 29. Amgt. cap. ult. fab. decad. 99. num. 10. 4 7.

Ad 1um fund. in ipsis verbis Act. D. Ramos n. 4. quod ind. l. un. Subiaud. ll. vo sim. vo non omnes lust. in tribuit. ius dicti solidi et veniendi necessario legatarii, aut tertii, ut talem haberet, et ex dict. vo sim. vi. referri in cuiusque, quo unusquisque ... accepit, indicant ... tu eo accipiat, quae ... ex igere ... suponit, ut eo sup. ... quid ... accepit ... et sermonis ... partes ... ius non ... abstrahi, eorum ... legatarii ... pro ... hoc dict. ... quod ... decrescere ... singula ... quod ... tiorum ... hodi ... nec diminuuntur ... nec variantur ... diferentiis, quae ibi sequuntur ... quid ... = ad 2 ex d. l. si forte ... hoc ... admittendo quae loci ... latius de ... adquirendi ... legati, ut exponit ... expendit ... D. Ramos ubi sup. ... deductum ... legitimae ... ante ... ad agnitionem sive petitionem legati non acquiri, sed dominium ... ante ... quaesitum ... legatum fuit ... quaesitum ... in solidum, ... imo partes suas duntaxat ... intelligi debet.

In 3. fundamento plura afferunt quam necesse, suo ordine ad
ea respondere. ad d. l. si heres ff. fami. herc. 2°. ex declaratis
n. 6. deducendo non exigimus aut definimus eo loco pure instituto adito
conherede conditionali, totum interim posse petere, aut suo nomine aut ad-
ministratorio nomine. etenim species eius dumtaxat simpliciter instituto, hoc
ex casu, et absolute editione, quod apud hostes erat instituto etiam simpliciter
qui ipsi adierint coheredes dicitur, quod priori ad hereditatem pure vocato re-
lictum adierit, ut eo existente in casu conditionis aut restitutionis acquirat cumu-
lum, non est priori l. ubi 7. l. cyphus 32. ff. de vulg. l. si quis solido 86.
ff. de heredibus insti. in casu hoc specie pure institutus, quidquid condi-
tionis aut casu coheredis cuius editione dissimulata, scilicet heres sima-
lans, ut significant illa verba dixerit se heredem esse. ind. l. si heres 2. 3°
debitores hereditarios hereditaria act. in solidum egit, et vicem solidi
aliud nec de communicando commodo cum coheredibus adito cohered. quod est
si sensum suum exegisset l. ult. C. depositi, et exegit, et egit non quod iure
facto, et per ignoratam coheredis aditionem, non potuisset cum pure insti-
tutus agere in solidum, nec suo, nec administratorio nomine, ut ad eum
1°. ex eo, quod Venuleius scribit indebitam iudicatione ei soli qui egit
in solidum petere, ut post notam ex quam contra gesto iudicii, sive litis
contestationis. 23. de solutionibus ff. de procurat. l. si procurator 28. §.
de procurat. inde non dubium sciam fuit priori hereditarias actiones
qua ex parte sua cum in solidum petiisse. 2. l. quod si pure institutus a-
gere, et exigere in solidum suo iure, et tamquam legitimus administrator
potuisset, ininiquus est teneri debitores hereditarios in solidum solvere, non li-
berari a coherede adito arg. l. si mora 32. §. 1. ff. de novat. l. ex 2bus
18. ff. de 2bus reis. et tamen non fuisse liberatos debitores inter ipsum apparet
quod coheredi adito data electio facultasque experiendi contra debitores
exigendi vero venisset contra coherede = 3. denique hoc casus evenit iure, ratio,
quod docet actiones hereditarias inter heredes pro hereditariis portionibus
ipso iure dividi l. eam quam. C. fam. ercisc. ideo singulis contra debitores hereditarios nisi
pro sua parte competere l. ult. C. depositi. l. ex qua 13. ff. de solution. et quod ita iuris ratio, taliter
subiacent aut in casu tutelis heres spectat, ut dicit ex l. si mora 31. §. 7. patre ff. sol. mat.
l. sed si 28. §. ult. ff. de ~~[illegible]~~ iudiciis. Vide l. 36. ff. de solut. =

Al. 1. 1.

Ad l. 119. § et gotiis 9. et l. ex are 28. ad Sen. Treb. Rest. et Lamq.
n.º 7, ex 2.bus fideicommissariis uno pure et alio sub cond.ne si pure vocato
petente heres vocatus adivit, totam hereditatem restituere pure vocato, n. qui ille
potuerit petere suo, aut administratorio nomine, seu eius labore, aut
vespetere. Sed ut exonerans heres factus nihil retineat, et actiones ab eo
in solidum transeant in fideicommissarium purum, ideo ex Sen. Treb. legatario
quo ita cavet, t. ind. l. 1. § 9. l. cogi. 16. § sig. heres 4. 75. id. 9. ff. ad Sen. *
Treb. ideo etiam si sint fideicommissarii sub assignatione partium tertius pure
vocato restituat, et fructus eius ex eo sibi per eum restituere non tenet. d.
l. ex are. 28. quoniam restituere deberet, si ut administrator perceperit. l.
Si si §. 9. alt. ff. de carb. edic. — Ad l. Subst. 20. §. alt. ff. de assig. libertis ibidem Reet
assignando in ipse ab assignatione liberti probabile, totaliter deducendi ad hereditatem aut le-
gatum l. assignari 7. ff. de assig. lib. quod assignatio liberti versatur circa eius patrona-
tus, qui individuum jus non est sicut libertus ejus, tamen eius conditio circa libertinitatem
et ex 2.bus patronis unicuique in solidum spectet l. quidem 41. ff. fam. ercisc. l. ult.
ff. de jure patron. eius tit. l. 2. 30. ff. de his qui caed. & quod vivi eius ius voluntate
liberti subjicitur, si patroni 2.º durarant inter eos dividatur l. liberis 28.
l. si, 24. ff. de bonis libert. l. 3. §. si plures ff. sig. in fraud. patron. tamen
quia unus non durarit voluntatem pendet conditio, sed qua ille cui assignatus
libertus est, neque in eius patroni, utpote individuus spectare ob defectum eius sola
in solidum cui pure assignatus est. l. l. 10 § ult.

* interim

Ad l. si fame 34. § 2 si heres
pupillari ff. de leg. 1. Rest. et Lamq. n. 8. Ubi illa interpretatione hic habet
is cui in suo testamento legavit, non est hereditas ad exheredandi legatarii ex testamento
pupilli. Sed potius ve hereditatem cadere ad eum, legatorum legatarii ex
testamento patris, tamen si significant inter eos habere legatum non totius id
sentiunt aliquis auctores, qui dicit deberi quod dicunt l. si tibi 18. l. ult.
§ hoc ff. de leg. 1. notat Costus in fine n.º 58. numerata autem dubitandi
vatio, aut subalterna lege, sui in ipse est sic accepta ita decreti, quod plures ex administratione
tutelae durante habitarunt quod singulis legatum deferit, tamen inter
sive quidem altera durarit alterius solus legatum habere debere, quod lex cunctis

quam aliqui non defert quod aliqui si postea iurarant, et conditio existat de altera e contra quod si conditio deficiat quod alia ex eadem alter postea non iurarat tota usus fructus habituris, Itaque subaudito usu in voce interes. Seq. Suarez ut explicat Rota Sala. Decad. 49. n. 4. et dubitandi ratio quod ad id quod quis inco, an illo dato interes here milla sit, et attamen gravissimo in eod. an illo potius solo angustius totum interes habitura recepit, ut nec adversarii negare poterunt, et ex cons. ideo constat neutiquam hunc interpretationi obstat praeiudicator. Ratio, deducta ex eo, quod in d. §. si impuberi, super positum legatarius illo sup. quam interes habet, ut non posse memini praecedentis legati, videtur dicto, et dicendo sine libertate §. si haeres d. l. plane 34. aequaliter dictum qui potest quod in d. §. si impuberi, suadet huius ratio, et adversativa illa d. si quis codices etc, dicta in eo e quod in dicto §. si impuberi legatarius ex illo status, quod cum post alter non iurarat, et ut iurarat legaretur, nihil sequitur quod sup. habet, tamen si postea alter iuravet non deficiat, totus habiturus e. ut in d. §. si haeres totius legatarius, in cuius persona legatum consistit, minus habiturus est totus, et ab initio, et ex post facto solo sup. quam iurante omnino ita posse accr. ima. ita Cujac. ad Paulus lib. 31. §. 3. §. 3. munus, et in l. si 2. in 16. de leg. 1. Faquin. lib. 4. Rauc. cap. 67. planius quod postea hoc explicabitur.

Tandem ad l. 6. §. ult. de usufr. acc. Rot. D. Ram. ex tab. decad. 98. ex n. 10. n. 6. in legato usufr. ad legatarios pure, quod conditio alterius pendet pertinere totus, tandem usufr. singulari iure, et hac que in heredit. et legatis proprietatis locus non habet, neque quod usufr. in facto personali frequenti consistat quotidie constare, fieri, et legari intelligitur, et usufr. temporis dies dato quoque incipit pendet censeri alius diversas quoque ratio qui post conditionem existitur et legatario obtinendus acquirendusque l. 1. §. si condicio de usufr. acc. l. si usus fr. 6. ff. de usufr. accr. et tamen pro temporibus ante conditionem et post conditionem legat una cadem censeri, idemque quibus totus usufructus interes ad legatarium purus pertinet, ne tamen acquiri, aut aut deferri censetur, ille usufr. qui postea conditionem existit, et alterius debitus, et acquiritur, et inde in hac specie non militat ratio illa multiplex ratio quod expendimus §. 4. fundam. 10 neque sicut n. 2. solidi explicabatur, at non quod valor curabilis l. §. si idem. Vlp. lib. D. ff. ut leg. nom. cav.

Ad 3. quod videtur §. fundamentum 10

Itaque

intrariis sic facit dictam n. 10. notabiliter, quod dicitur inter haeredes fideicommissum solidum accrescere et, nam sua firmarit, non dominium sed tantum ex voluntate testatoris a toto quod esset solidi ab unoquoque exigendi, ut scribit. tom. 6. Decis. Cap. 6. idque ita est, quia quantitate unius rei, et aliter aestimatione ex mandato testatoris nec inquod fecerunt, aut ius acc.di haberent. L. si plures. 33. Vers. si licet initio de leg. 1. quoniam ius negat in dicta l. unic. § ubi autem. Vers. sin autem diversis. C. de Cad. toll. notat Monchaca de succes. progr. lib. 3. § 22. n. 21. Et ideo si ad unam ... nari dicitur, quod ita videtur inspecto sermone testatoris, et ratione, ut iust. logitur in d. l. unic. § ubi autem. Vers. sin vero in omnibus. Vero fideicommissum relictum de fructibus ... patris sui de suis, quae bonis iure fatetur. l. si fideicommissaria. § si usus de leg. 3. l. Labeo 7. § servus de supell. leg. et ex voluntate defuncti legatarii et singulae ... in ipsa datur in singulis pars singulis, quia ... omnes possunt, nec quantitatem in totum unum solidum petere. nec ad rem pertinet ex pluribus ... l. 11. § item ... nit. ff. de leg. 3. ubi cum potest unusquisque ex pluribus fideicommissarius ... quia testator fideicommissum reliquit pluribus ... sit ... admittendi ... debebant, et eos voluisse ... ut quantum ad modum iure obligationis ... unius solidi occupare et exigere a reo poterat l. 2. l. 16. ff. de duobus reis. l. 31. § 1. de novat. ita licet fideicommissi exigat ab herede data ei cautione indemnitatis et defensionis adversus ceteros fideicommissarios, atque ita et duo in solidum eiusdem debiti rei haberent ... l. 3. § ult. l. 4. ff. de liberat. leg. Cuiac. lib. 14. observ. cap. 26. et lib. 17. quaest. Pap. in l. 31. § 1. de genere de adlit. edict. nec ...

Succediturum alia inspectione sit ius acc.di indecedere ... v. inter coniunctos semper desiderari, an potius aliquo ratione unius rei, et alteri ... dandam ... intelligentiae ... in primis dirigendae ... intelligata de ... ratione vindicationis ... ex ... leg. ordinat. ... coniunctionis ... ita ut ... decerent ... disserente ... ius acc. ... sive ... in dec.di ... l. 1. § ... l. 3. de usufr. acc. § ... hoc ... at in leg. damn. nec erant coniuncti

nec est talis in casu quo fuerant relicti, et unus et alter aestimationi deberetur

tanquam tit. 2. inst. ... S. d. inst. et Gult. Cravetta ... tit. 6. in verbis casus dilig.

instrumentum inst. in d. l. un. S. ubi autem 11. C. de caduc. tollend. 20ª

hanc distinctionem de legato damnationis intelligendam l. in quo 62. S. S. de leg. 1. 1. 3. 5.

ult. de leg. 2. ubi legatum damnationis fuerat, quod legatum fuit nominis sive

actionis, cuius in solidum plures damnatos relinquebant, et in d. l. qui

duos 13. in principio l. nomine 34. de leg. 3. cuntis, quae tradit Abramo ad l. 1. ff. de leg. 1.,

n. 13. agnovunt hanc distinctionem Fabri Cothel. ubi supra ... inst. S. Gult. de stip.

dub. Faber. tit. 6. Fulton. cap. 1. et decad. Sa. cur. 23. quia omnis et fideicommissi cuius

rei duobus separatim relicti, uni praestari rem, et alteri aestimationem convenit, at in leg.

dam. quae praestiterit vindicare fideicommissarius illa fuerit Abramo ad d. l. 1. de leg. 1. n.

22. Ratio discriminis est quia in legatis damnationis et fideicommissis testatoris verba di-

riguntur ad heredem, cuius ... onerat ... rem in solidum dare damnent

onerant quorum ... utrique in solidum dominium acquiritur ... gatur

l. si ita ... S. Gult. ff. commodati necesse fuit heres, ut voluntati testatoris, qua

oneratus est qualiter potest satisfaceret, alteri rem praestare, et alteri aestimationem, ut fidei

commissis plurimis rei alicuius relinquerentur, et in legato rei alicuius potius respecta

praestari potest, aestimatio legatario debeatur l. si duobus 14. Gult. ff. de leg. 3. l.

alienus 61. ad l. falcid. testator condemnat. aut fideicommissi eadem rem duobus

relinquens, et utrique in solidum praestari impossibile sit, respexisse censetur ad exitum

suum effectus voluntatis alicuius voluisse, et cuius dari non potest eius aestimatio praestari

... utraque in legato vindicat. diversum est quod nec eorum verba, ad heredem

directa fuerint, et proinde onerandus non est, ut uni rem, alteri aestimationem praestet, nec

res aliena per vindicationem relinquitur, sed testatoris propria cuius dominium, pro aestimatio

transferri solet, atque ita necessario illud superest, ut ad rem ipsam concurrant

legatarii, et in solidum hereditatis ... haec sunt .

Hunc ... comprobatur

l. duos 14. ff. de usufr. leg. ibi, si testator utrique in solidum legaverit. l. si ita 20.

ibi: Non communicandi animo, sed utrique in solidum. ff. de leg. 3. d. l. qui duos 13.

S. ult. ibi: duobus in solidum. ff. de leg. 2. quae in locis significatur in inneam

re duobus

re duobus separatim relicta, ut uni alteri aestimatio dari oportere, et nisi
in casu quo ita defunctus voluisse constiterit, atque in leg. damnat. et
fideicommissis: o. legata vindic. et damnationis eisdem regulis regulentur. omnia intelligenda
solutione cuj. in l. 33. ff. de leg. 1. et fab. lib. 6. conject. cap. 1. Dict. d. Ramos n. 12.
quod in pluribus ex his locis non exprimitur legatum damnationis fuisse, ut in d. l. 33.
de leg. 1 et l. 13. §. ultimo. autem de illo, seu fideicommisso solo tractari, et atque hic
et generaliter de legatis, ut in l. filius fam. 114. §. ult. de leg. 1. et l. si ita 20.
de leg. 3. in deficiente, ut quoniam in leg. damnationis, et fideicommissis, sufficere dari,
uni rem petitio, et alteri aestimationis, nec enim habeat rei contraria expressio voluntatis
defuncti, et requiritur ergo conjectura ex indicio, loci, quod est de legatis simpliciter, simul
de fideicommissis tractabant de legatis, quo nomine comprehendebantur etiam
legata vindic. in quibus non procedit aestimationis petitio, nisi in solidum re-
quirit voluntas testatoris, et id expresserit.

Ceterum quod expositio haec nequit adaptari
d. l. 84. de leg. 1. leg. ubi de solo legato damnationis sermo, cum rei, et aestimationis peti-
tionem non aliter admittat, quam si testator voluerit solidum heredi relinquere. Observat Ra-
mos. 13. cum ibi non proponere separatim, sed diversis orationibus uterque duobus
relictus fuisse, et damnatus fuisse heres, ut diversis et duobus separatim, utrique
ubi vero separatim et non conjunctim legatum damnationis et verbis utriusque, non
damnatio heredis separatim orationibus facta, et potius adesse ita relictum
duobus, ut utrisque separatim, idque aperte constant verba, quae censeri debent
conjunctim utrique separatim, ubi illa continentur utriusque, et voluit heres
dari ei quod acceperat separatim utrique, et praedicta non ad separatam condem-
nationem, et in solidum restitutio, quo casu duo adduci Ramos: l. in solidum sepa-
ratim utrique potuisse non eo nomine intelligi: separatim verba temporis, idem
sunt separatim, et diversis temporibus fecerunt, veluti alterum paucis men-
sibus distantibus, l. 2. ff. de cond. causa dat. separatim verba partis rei, cum partes substantiae
relinquuntur, ita ut diversae sunt substantiae heredi. l. pen. de usuf. acc. Vel
denique separatim verba solidi sine mentione alterius ac nominatim unicuique, ita ut utrique
separatim sive pro mediis, tamen non solum fructuarius sit sine mentione alterius sive
post aut tempore =

2.º in d. l. 14. legatus separatis orationibus relictus fuisse ideo non proponitur, ut ego dixi
si proponeretur relictus fuisse duobus coniuncta oratione non poterit ex regula
et iure legati damnat. de quo ibi, singulos legatarios petere solidum, quod potius
aprio vocari ad partes adeo ut nec ius acc. interscherent, et ~~tam~~ multo minus
ex eisdem rebus, aut estimaoe. ex quibus singulis ergo apparet ideo Celsus in
dicta l. 14. in eius duobus pdamnaoe legato, ut heres utrique ex solido
teneatur ad estimaoem partis alterius: quia per coniunctos legatarii utrique deci
requiri ut testator utrique solidum prestari voluerit: tunc quod non proponebatur
separatis orationibus heredes damnatus fuisse, quo solo casu obtinuit eius
illud petitionis rei, et estimaoes etiam si semel damnatus esset, aprio potius
herent partes. Quas. hunc iure acc. aut potius ex estimaoe non: restaret testatoris
voluisse solidum utrique relinquere, tunc etiam quod illa verba separatim aliti-
tuti non omnino conveniebant voluisse, ut in solidum utrique fuerent, et ad-
mittant unde tunc de separaoe partis, aut temporis, ut diximus.

Haec inter-
pretaoi, et decisioni d. l. 14. opponitur l. 1. §. interdum ff. de usufr. acc. ibi: scriptus est mihi
fundi usufructus separatim totius, et tibi similiter fuerit relictus. Ulpian. refert
Celsus lib. 18. ff.^{rum} scribere concursu partes nos habituros, et ingiciat similiter leg.
et usus non licere cuiquam estimaoes uult pro illius, ad quos legatarius non hot
ex toto ab herede petere, quod virtus solidum utrique relinquendi latus exprimi-
videatur ut singulis reliquum proponitur separatim usufr. fundi totius sunt, res
proponitur legare utrique in solidum d. l. 13. §. ult. ff. de leg. 2. = Adgrat. d. Ham.
n. 14 distinctione 3. disputas inter d. l. 14. et l. 1. §. interdum. 1.ª quod in d. l. 14. tractat
de leg.^{ti} damnaoe; at in d. §. interdum de leg. vind. ut ingiciat, et qua
usufr. separatim. Zstat ex verbis illis, non ut portas eo ipso tempore, quo
vindicant, et vitandum ex eo quod ius illi dividit seius, et iure acc. in illa
pote pertinere dicitur, itaque non omnino, sive non reserat, deinde an separatim
relinq. ut scriptum est in fine d. §. interdum, quod talis est sin. p vindic. relictus
fuerit, secus si pdamnaoe, quod tunc neque ex toto concursu nasceretur acc. locus
fieret ut supradiximus = 2.º differentia: in d. l. 14. non proponi legatus sepa-
ratim relictus potius enim retrahit separaoe faciendi, quam legandi, ut d.^{no}

ind. §. ind. quia propositio casus separatus orationibus, et non separatis legatis Deulonys fuisse quod in extremo apparet, ind. in l. certis Iuris non
volimus — 3. denique ind. l. 14. utrique casus testimonia et ut hereditas
credidit eo casu, quo testator utrique legatarius heres solidus voluit, atque
ita voluisse legatarii ostenderint. Ergo incumbit probatio l. Scaevola 4. § 1.
in fine ff. de manum. test. idem in leg. damnatis, in quo ex voluntate testa-
toris voluisse solidi utrique voluisse facilius heredis onerandi quam tio
l. quod legati verba ad heredem et heredis 2° dare damnatis, atque in separatis
orationibus, si tam utrique in solidum praestari testator voluerit, necesse habet
heres, ut voluntas testatoris, aqua damnatus implere possit, id cum et alteri
estimationem praestare arg. l. quod 5. § 1. leg. 2°. de leg. 2. In eodem ind. l. 14. eluceat
ratio quia legati damnati, nec ex persona singulis in solidum praestari legatis; at
ind. § in ind. non ponitur, ut ex dicto casu, quo testatoris utrique in solidum
dare voluisse et in verbis illis: fundi casus separatim dictus, nec ex
verbo, ibi separatim aliquid intelligendum separatis apparet singulis legatis
duci, ut in l. fin. de usuf. acc. Et inde fieri fundi legatis singulis re-
licti fuisse intelligamus, et inde non recte ex eo verbo deducitur testatoris
voluisse utrique heredis, maxime in leg. vind., de quo ind. § ind.
casus verba fieri heredis non facile onerandus heres, et aliis
estimationem praestare, nisi manifestissima voluntas sit, ut solidum utrique acciper-
et, ut in l. 33. in fine. de leg. 1.

Similiter si quis ~~una~~ certa summa uni-
cuique postea eadem aliis relinquitur verbis relatis, relative et repetitis summa pri-
ori relicta, veluti Titio mille lego, Sempronio eadem mille lego, quo casu
certus est legatarios cuique iustos, et eadem non pro summa iterandam quod
relatio ista eadem, et quod dicto similis effecit ut non multiplicata in
singulis summa, et eadem inqua vocaverunt, sed habeant aeque nata videantur
arg. l. Scaevola 25. de hered. inst. l. 3. Lucius 242. § ult. de V. S. Pluvio
41. de leg. 2. Pellon. de iur. acc. cap. 3. q. 5. n. 6. Peckam. n. 15.

Item pri-
ma est investigatio de summa in diversis orationibus 2bus relicta —

Ug. Titio decem legô, Sempronio decem lego, quô casu in dubio videtur idem aliud a testatore scriptura; non dicitur certius et ceteris quoque multiplicatum, tunc quoque ex legatariis summam sibi relictam in solidum exigere posse, etiam si alter prior exegerit, et inde non esse videndum, quae habet regula ex leg. quinquaginta 12. de probat. iuncta l. plane 34. §. si eadem l. 7 leg. de legibus.

Majoris Baldus n. 7 argumentatur: quemadmodum ex diversitate scripturarum, quae eandem summam relinquunt, praesumitur multiplicatio summae etiam in uno legatario d. l. 12. §. 1. de legibus de probation. ita, et multo magis praesumitur multiplicatio summae ex diversitate legatariorum, quibus separatim relinquitur, quamvis in eadem scriptura, et facilior sit praesumptio in diversis personis quam in una arg. l. omnes 17. de leg. de obligat. et act. l. huiusmodi 41. §. 2. de leg. 1. et 2. ex l. si pluribus 41. §. 1. de leg. 2. ubi ex pluralitate heredum a quibus separatim eadem quantitas relinquitur, praesumitur multiplicatio summae in uno legatario, et pariter praesumitur ex pluralitate legatariorum, quibus separatim relinquitur quantitas ab uno herede, quae regula procedit ex l. 55. §. si quis decem de leg. 3. = 3 denique suadetur ex stipulatione, ut si duo separatim eandem summam interrogati stipulentur, cum singuli diversas stipulationes ... et in singulis multiplicandum, et ideo in singulis multiplicatio, etiam si unus prius in solidum exegerit potest 2. exigere, quia neque decem nec una eiusdem summae ... posteriori interrogatione adiuta videtur ... l. si ex ... 28. §. si quis, de stip. servo. ita Bellonus de ... n. 20. et 33. Cuj. in l. stip. 38. §. in stipulat. de V. O. Oleamus n. 15.

Ad huius ... et primae causae ... l. stipulatio 38. §. si quis 19. de V. O. ubi docemur, cum quis ita stipulatus sit, mihi decem et Titio decem, credendum est eadem decem dicere, et stipulari utrique non alia decem sibi, et alia Titio, et ideo si eadem summa bis in eadem stipulatione est diversis personis, expressa non inducit, aut praesumi multiplicatio, quamvis nec inducitur in leg. cum de stip. ad legata regulariter valeat. l. 5. de usufr. leg. l. 39. §. 1. de V. O. ... Ret. d. Oleamus n. 17. ideo in d. l. §. 19. quando decem bis in diversis personis expressit, tamen una decem dicere, et iustius credendum credendum est quod si casu summae duplicarentur, et alia decem Titio stipulatus crederetur, esset omnino inutiliter acceptio

Illa, ...

illa, huic stip. parti, quae tibi respicit, qd nec potuit stipulator aliud decem stipulari tibi, ita ut tibi debeatur, et intersit alteri stipulanti l. 38. § alteri, nec videatur alteri stipulari, ut adiecto solutionis causa, id eriam quoniam ... decem inpersonaliter exprimi credimus, ita ut tibi etiam decem solutis debeat adiicere quinquaginta decem stipulationi, quae repugnat cum adiecti solutionis gratia diversitas rei ingiona ... et stipulatoris l. ult. § leg. medii S. de V. O. l. 98. § mihi Romae d. ... l. 10. § ult. et leg. 12. de oper. libert. repugnat ... multo tibi adiecto ... quando ei soluendo non liberari ab stipulatore § 4. Inst. ... de inut. stip. ... si stipulator quamvis una decem deducit sibi, tibi stipulari non erit omnino inutilis, tibi adiectio quod ... ei ... alteri ... stipulationis, hic obligatio ... eius, neque quicquam acquiri non posset d. l. stip. ... § alteri. Considerantur adiectus solutionis gratia, ita ut decem ei solutis liberetur promissor ab stip.; quando tertio dubia sit ... et ... ... stipulatio in toto sit, nec ... aut vitiose ... quod tibi ... Videatur l. ... de V. O. l. ... 107. de leg. 1. Creditor stipulatoris unam eandem decem stipulari, sibi, ut debeantur, et tibi, ut adiecto solutionis gratia, quae res ... legatis ... quod ... ita ... legatariis, unum quod ... ei ... separatum ... non tam ideo minus legatum singulis valebant, ... intelligi. ... eandem rem, in stip. ... solutis tibi, et ... stipulationis ... quod ... decem ... relativa illa eadem, quae 2° ... et ... non ... eadem decem ... diversa singulis decem ... intelliguntur, quae et separatim singuli ... exigere, ut legatarii ... eiusdem generis ... de 2. ... l. ... 28. § ... de stip. ...

[illegible]

facit ut debentur ex stipulatione tota decem, & per consequens sive quinque stipulationi ff. ex l. si mihi, et tibi
110. de V.O. & nec tertius cui adiectus solutionis, nec una integra decem ex stipulatione deberentur
in d. §. cum qui 19. = ad hoc Scot. d. Stramp. n. 18. distinguens in Vulgaribus, nec in
subtilibus inter formulas stipulationis, in quibus una eademque decem summa distincte sub diversa per-
sona stipulatoris, et tertius exprimitur, veluti mihi, et tibi decem, ut in d. l. si mihi
110. d. l. cum qui 56. de V.O. et inter formulas in quibus summa in stipulatione bis, et eque in stipulatione
et in tertio repetitur, veluti mihi decem, et tibi decem, ut in d. §. cum qui nam in 1.a formula
illa mihi, et tibi decem proximi non potest tertius adiectus solutionis, quia adiuncti qualitas suggerit ex-
pro obligatione tertius summae stipulatoris acquiri debere. d. l. cum qui 56. §. qui sibi. Soltim.
quinta. 3. de V.O. at ex vi, et forma stipulationis non possunt tota decem deberi stipulatori quia ille
non sibi solus stipulatus est, sed distincte et simul decem sibi, et tertio, vel aliquo, vel simulac
veluti ex divinitate decem stipulari, sibi quinque et tertio quinque ut in d. l. 56. in principio d.
l. si sic 110. 79. de leg. 2. nisi quod se, et tertius confluit stipulationibus aequalibus vel distincte dictionis
et sese solet dividere juxta textus l. Ad... n. §. stabuly. de 2. Nis. quod obligatio ad tota decem
non posset acquiri stipulatori iuxta iuris rationem, et sola quinque stipulationi debentur,
tunc omnino inutilis stipulatio quod tertius in alijs quinque, in qua non potest considerari, ut adiectus
solutionis, quia corum obligatio non constat stipulatione nec est tertius, et distincte, quae ut ipse alteri existit
alterius obligatio acquiri non potest. d. l. si mihi 110. x.a quod intelligendum in d. l. cum qui 56. et similibus
formulis stipulationum, in quibus sola repetitione summa deducta exprimitur, vel quod 2.a stipulatio exigendi
neque ut adiectus solutionis intelligatur, debere ey, et stipulatione persona exprimi disjunctive
veluti mihi, aut tibi; diversamque in 2.a forma stipulationis et singulari in persona stipulatoris
et tertio, qualitas exprimitur, veluti mihi decem, et tibi decem quia atque stipulatoris sibi in summa integra
decem stipulatus sit, ei qui eorum obligatio exigi ex stipulatione acquiratur, nihil habet tertius quam
adiectus solutionis eorum decem qui stipulatori debentur, et ideo est stipulatio quamvis potest sustineri
in interpretatione stipulationi vel in stipulatione exprimere, non ut alia sibi, et alia tertio debeantur,
sed ut illa eadem decem sibi quae debentur, et tertio possint solui, ut adiecto d. l. cum qui 9. atque
illa distinctive mihi, et tibi ex interpretatione iuris resolvitur, in disjunctivam, ut in
l. si ipse 35. de O. et A. =

Succedit nunc altera stipulatio ambulatoria et quidem hereditatis legato et Legato...
Rubricis, intelligatur testator ab ... dies ... succedere ... et hereditas legatique adimat...
dies posteriori relinquentur, et ita ut solus posterior, admittatur, et quod tamen ...

n. Pays tri

Vt [illegible] nec intricari [illegible] ac. in ea [illegible] extra [illegible] 2ae disp. institutionis, aut legati non induci ademptionem l. cuius 2a fit, aut simpliciter separatim sine commemoratione prioris, veluti testator ita scripsit, Titio fundum Sempronianum do lego. deinde ita, Seio fundum Sempronianum do lego, aut cum 2a disp. sit commemoratione, vel conjunctiva vel [illegible] voce, [illegible] prioris disp. repetit, et quasi [illegible] verba [illegible] eadem, aut [illegible], veluti, fundum quem Titio legavi, Seio Sempronio. (similiter in hereditate) quo casu [illegible] non adimi priori, nec [illegible] in 2m. 3. Vt utrumque legatum induci inter 1m et 2m [illegible] et [illegible] in eo legato, et [illegible] ac. § [illegible] 6. inst. [illegible] l. [illegible] 42. de leg. 2. l. [illegible] 13. de leg. 3. l. [illegible] 15. de hered. inst. [illegible] quod [illegible] sub commemoratione prioris, veluti non repetitiva, demonstrativa relinquit posteriori, veluti fundum, quem Titio legavi Seio do lego. in quo dubio 1a [illegible] tenet, induci ademptionem prioris legati, et utrumque transferri ad 2m [illegible] 1o ex l. 3. l. [illegible] 5. l. translatio de adim. leg. 9. [illegible] de adempt. leg. = 2o ex l. [illegible] nisi commemoratione [illegible] et demo. l. [illegible] 16. de [illegible] ex [illegible] Covarrubias in [illegible] 2. [illegible] n. 12. [illegible] 5. [illegible] n. 49. [illegible] cap. 5. n. 15. et 16. —

2a, [illegible] defendit non induci in [illegible] ademptionem legati [illegible] translationem [illegible] [illegible] et [illegible] l. et 2e non adimere voluisse [illegible] 1o ex l. [illegible] 55. [illegible] separatim de leg. 1. [illegible] posteriorem legatum induceret prioris legati ademptionem, [illegible] testatoris voluntas eadem, quae [illegible] non [illegible] sub commemoratione prioris posteriori relinquit = 2o [illegible] ex [illegible] institutionis, [illegible] [illegible] in [illegible] in qua alius instituitur, et sub demonstrativa commemoratione prioris institutionis sine repetitiva voce [illegible] aut [illegible] non tamen operari ademptionem in 1o instituto, sed [illegible] et [illegible] l. 2. [illegible] 42. [illegible] de V. S. hanc amplectitur Gonzalez tom. 1. [illegible] cap. 10. n. 24. nec dissentit [illegible] de [illegible] decad. 97. [illegible] 3. ad [illegible].

[illegible] et ad [illegible] 2. [illegible] n. 20. et ad 1m deductum ex [illegible] l. 33. vers. [illegible] ideo dicere [illegible] testatorem priori legatario adimere, dum posteriori relinquit sub [illegible] demonstrativa prioris legati, quia commemoratio haec ex verbis [illegible] prioris legati resultat, [illegible] [illegible] commemoratio [illegible] sive

necessaria ad inducendam translationem tales in te legatarij [illegible] compre-
hensione legato separatis, et simul [illegible] relicto, induceret [illegible]
agant ideo [illegible] commemoratio [illegible] a jurisdictione [illegible]
[illegible] verba [illegible] aut ex mente testatoris intelligitur. [illegible] 75.
[illegible] de legat. leg. l. [illegible] 71. de leg. 2. [illegible] agant [illegible] de [illegible]
ademptio [illegible] sine mentione [illegible] legati separatis posteriori [illegible]
[illegible] ademptione et [illegible] Constitutione [illegible]
[illegible] legis 33. = Ad 2. [illegible] 1123 [illegible] Sed [illegible]
morandis [illegible] adeptione [illegible] inducat [illegible]
in legato diximus, [illegible] necessarium [illegible] Seius [illegible]
[illegible] nec [illegible] Sempronium [illegible] separata [illegible]
[illegible] sine commemoratione [illegible] et ideo [illegible] commemo-
ratio [illegible] inducat [illegible]
[illegible] 142 [illegible] vox repetitiva [illegible] ex mente
[illegible] ut in l. Julianus 15. de [illegible] non
[illegible] commemoratio [illegible] demonstrativa [illegible] repetitiva [illegible]
[illegible] explicat, ut [illegible] =

Caput 3m

Examinatur ratio principalis quaestio an devenerit acc. in te
= [illegible] verbis tantis; [illegible] in [illegible] 89 [illegible] =
Celebris [illegible] quaestio [illegible] adhuc sub iudice [illegible] examinanda [illegible]
inquirit, an [illegible] acc. locum sit in te [illegible] verbis tantis? [illegible]
[illegible] acc. in te [illegible] verbis tantis, [illegible] pluribus firmatur fundamentis. 1.m [illegible]
ratio, quia [illegible] facta a testatore inter [illegible] in legatis, et
[illegible] acc. l. unic. § [illegible] 10. [illegible] hoc [illegible] C. de lad.
[illegible] 20 de leg. 2. [illegible] de [illegible] acc. [illegible] 16. [illegible]
[illegible] ex [illegible] l. 3 [illegible] 142. de V.
[illegible] ratio [illegible]
[illegible] l. an [illegible] 10. [illegible] hoc [illegible]
[illegible] l. [illegible] 34. in princ. de leg. 1. [illegible]
[illegible] acc. [illegible] 22.

[illegible]

[illegible] oportet [illegible] distributionis [illegible] aut tanti [illegible] in Vidua [illegible] adiectis [illegible] Convenit [illegible] acc. [illegible] lib. 5 cap. 12. de leg.
12. [illegible] ecconomicis [illegible] distributionis [illegible]
[illegible] in [illegible] certi [illegible]
[illegible] sive partes [illegible]
[illegible] 6. [illegible] Ver. [illegible] de leg. 2. [illegible] 5. de Leg.
[illegible] 25. [illegible] 0. S. [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] sunt [illegible] ad [illegible] acc. = 2.m ex [illegible] 2. 16.
[illegible] de leg. 1. ubi [illegible] posthumi [illegible] sunt [illegible]
[illegible] legato, t [illegible] posthumo
[illegible] legatis [illegible] acc. [illegible] habuit,
[illegible] = [illegible] 3. [illegible] 7. [illegible] legato [illegible]
[illegible] posthumi [illegible] distributionis [illegible]
[illegible] admitti [illegible] acc. = [illegible] posthumo, [illegible] admitti [illegible]
[illegible] q. l. 12. [illegible]
[illegible]
[illegible] acc. [illegible]
[illegible] fuerint, [illegible] 3. de [illegible] acc. =
4. [illegible] 11. de leg. 2. ubi testator [illegible]
[illegible] demidia [illegible] demidia [illegible]
una [illegible] uno [illegible] fuerunt [illegible]
[illegible] tam [illegible] [illegible]
[illegible] = [illegible]
[illegible] 89. [illegible]
[illegible] acc. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] acc. [illegible]
[illegible] acc. [illegible]
[illegible] 3. n. 9. [illegible] 1. [illegible] acc. cap. 12. [illegible] cap. 7. [illegible]
[illegible] lib. 7. [illegible] cap. 13. lit. F.

2. Ubi^o grauat inter [illegible] ius acc. [illegible]
[illegible] legatis. [illegible] 1.º exa [illegible], adeo [illegible]
[illegible] qui [illegible] fatiunt [illegible] quasi unus [illegible]
alter [illegible] heres [illegible] [illegible] ita [illegible]
[illegible] qui [illegible] coniunctione [illegible] l. [illegible] de leg. 3. [illegible]
[illegible] qua ius acc. [illegible] [illegible] l. 1. §. [illegible]
1. 2. [illegible] l. 3. de usuf. acc. [illegible] inter [illegible] coniunctio [illegible]
[illegible] facta fuit [illegible] a testatore distributio [illegible]
dari ius acc. = 2.º ex alia [illegible] ius acc.
inter eos qui [illegible] habent [illegible]. l. [illegible] Cetera de usuf. acc.
l. [illegible] l. 20. [illegible] de leg. 2. [illegible] inter legatarios [illegible]
[illegible] coniunctio [illegible] ius acc. [illegible] singulis [illegible] legari [illegible]
[illegible] testatore designatas [illegible]
ius acc. [illegible] coniunctio [illegible] l. [illegible]
34. §. [illegible] de leg. 1. l. [illegible] de usuf. acc. = 3.º ex eo [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] testatoris [illegible] testator vo-
luit l. facta 63. §. [illegible] ad [illegible] Trebell. [illegible] ius acc.
[illegible] in legatis ex [illegible] testatoris [illegible] coniunctione [illegible]
[illegible] non debet [illegible] inter [illegible] coniunctos [illegible] habeant [illegible]
[illegible] testator [illegible] voluerit. = 4. ex l. [illegible] de usuf. acc.
ubi [illegible] docetur [illegible] singulis heredibus [illegible]
legatum [illegible] [illegible] non minus [illegible] quis [illegible]
[illegible] 2.º legatus [illegible] ius acc. [illegible]
nec [illegible] coniunctos [illegible] qui [illegible]
portionibus legatum = 5. ex l. [illegible] 66. ff. de hered. inst. l. plane
34. §. [illegible] de leg. 1. ubi [illegible] in legatis [illegible]
[illegible] ius acc. ex [illegible] coniunctionis [illegible] in [illegible] legatarii
[illegible] [illegible] aut mixta [illegible] coniunctio in [illegible]
[illegible] ius acc. ex [illegible] coniunctionis. l. [illegible] 63. de
hered. inst. d. l. plane 34. §. [illegible] = 6. ex [illegible] n. 99.
[illegible] Paulus de [illegible] coniunctis [illegible] habent legatarii

[illegible]

cum generalis [illegible] dicta vox semper omnes casus comprehendat. l. 1. illud maxime; [illegible] vbi iuris relicti totis [illegible] iur. acc. [illegible] [illegible] desiderat = Et ex lut. ind. §. si eadem 6. inst. [illegible] tantum. §. ubi aut, l. 1. C. de cad. toll. [illegible] 24. §. si duo et seq. [illegible] loci [illegible] [illegible] dicimus acc. et primarius [illegible] regulis, et ni fit mentio, aut de [illegible] inter [illegible] re et verbis, et [illegible] quos re [illegible] vocamus [illegible] de bonis, ideo ibi omitti, quod verbalis [illegible] non inducit ius acc.; atque inmerito inter alias quae ius acc. inducunt, omittendus hanc seq. et plures [illegible] de iur. acc. n. 13. et 15. et animadversion. cap. 6. Cuja. ad l. si 2. 16. de leg. 1. et lib. 6. observ. cap. 2. Anton. fab. lib. 6. Iunct. cap. 1. et de error. decad. 49. err. 3. et seq. Belon[...] de iur. acc. cap. 5. q. 38. n. 26. et seq. [illegible] n. 13. atque D. Valenz. lib. 3. illust. ad [illegible] de acq. hered. tract. 1. cap. n. 17. et seqq.

[illegible] mant dicere [illegible] fundamenta, quae ad 2. et 2. deducta ex [illegible] regulis, [illegible] de acc. iure [illegible] inter eos duntaxat, qui [illegible] fuerunt [illegible] inter eos qui [illegible] [illegible] ne tribuamus eis plus quam [illegible] testator voluit. [illegible] regulas [illegible] in iure acc. [illegible] [illegible] atque [illegible] et [illegible] [illegible] locum [illegible] de quo [illegible] l. 1. §. ult. et l. 2. de usufr. acc. [illegible] quod illae regulae pertinent [illegible] ad ius acc. [illegible] ante acquisitionem et [illegible], ut [illegible] ex d. l. 1. §. [illegible] ubi [illegible] et [illegible] usuf. [illegible] acc. [illegible] 20. [illegible] de leg. 2. [illegible] 80. de leg. 3. = [illegible] [illegible] 7. [illegible] cap. 13. [illegible] 47. [illegible] [illegible] qui [illegible] sub [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ex [illegible] verbis [illegible] [illegible] voluntatis defuncti dici [illegible] facere [illegible] [illegible] regula d. l. 13. de usuf. acc. nec [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] quam testator voluerit = [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] verba de- functi [illegible] probabiliter posset, ut hi qui [illegible] designati sunt

herent solidas, multo magis in alio, scilicet solutione facta deberet, ut in leg. damnationis scripsit 26 relicto nullo, ex defuncti verbis designatione partis facta, heredes tenentur solidus iure acc., eo casu, quo testator non declaravit, et tam id nunquam admittit iurisprudentia, ea sola ratione quod in damnationis legato singuli a quo facti deberent iure integratione: contradicta directura, nequit admitti in quaestione Ubaldi. Velamtd. 6.

Ad 4. deductus ex l. pen. de usuf. acc.° Quint. R. ibi respondes cum usufructus aequis portionibus relictus fuit a singulis heredibus ut significatur in leg. 3 l. ult. quod solum imperfecte exceptio quod si id statuit non distinguerentur 2.us casus a 1° d. l. penal. ut totaliter Sapinianici tab. col. = aliter Don. lib. 7. Imperatorio cap. 13. referens utraque aequis portionibus in d. l. penul. non ad legatarios, sed ad heredes, ut Sapinianam sensit non minus separatos fructuarios cum eos, quos a singulis heredibus veluti tertio ab uno herede et tertio ab altero, atque ita diversis orationibus legari, quod eos quos unica oratio, sed aequis partibus heredes, itaut a singulis heredibus accipiant partes suas ut. Ceterum haec responsio impugnata manet. Itaque si utraque aequis portionibus relata ad heredes, atque relinquit fortiant legatarios separatos, debere multo magis id operari relata ad ipsos legatarios quibus partes relinquit. Itaque quod si in d. l. pen. singamus usufructus legatos per vindicationem tunc, non convenient ei utraque aequis portionibus relata ad heredes, quod legatus vindicationis non accipitur a testatore per, et directe ab heredibus, sed a legatario suo iure. Caius lib. 2. inst. tit.° S. 6. vindicationis. Bamo ad l. 1. ff. de leg. 1. n. 26. si autem damnationis legatus proponamus fuisse frustra exprimit Sapinianus utraque aequis portionibus relata ad heredes, quod etiam sine illis verbis in legato damnationis censentur legatarii separati nec ius acc. haberent. = aliter dicit quod Pr. Aorensis, qui arconatus heredibus, et quos aequis portionibus legatus separari in codice taxat, quod fructuarii heredes separatos, sive [illegible], et idcirco non illos quos a singulis heredibus legatos ius acc. non esse relatio, ita ver. ultimus d. l. penul. ad priores casus non ad 2.um refertur, neque quod

[illegible] separati, tam [illegible] [illegible] = [illegible]
si hoc ita est, [illegible]
[illegible] priorys, [illegible]
[illegible] priorys [illegible] separati [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ab heredibus singulis [illegible]
[illegible] heredes, ita [illegible]
[illegible] ab herede [illegible]
[illegible]
[illegible]

Quoad 2.m
fundamentum [illegible] l. 66. de hered. [illegible]
[illegible] l. 66. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] defendimus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] durat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit; [illegible] legatum

damnationis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] de legato [illegible] [illegible] de legato [illegible] sive [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] fuerit legatum dam-

nationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Unde [illegible] [illegible] de illo

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legatum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] intelligi debere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

l. [illegible] in fine, [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab initio [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. l. [illegible] [illegible] de leg. 3.

[illegible], [illegible] [illegible] d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clausula [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] sine libertate. ut [illegible] [illegible] [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] Cap. 20. lit. B. [illegible] [illegible], [illegible] regula [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] demonstrant [illegible] ab-

initio [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] regulae, [illegible] in d. Vers. [illegible]-

ta. [illegible] [illegible] [illegible] cap. 34.

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ibi [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ab initio fuit inutilis, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] servo [illegible] sine libertate [illegible] servo 32. inst. hoc [illegible]. [illegible]

[illegible] ab initio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

leg

leg. 1. §. 7. de leg. 2. ita Decian. de iur. acc. lib. 1. cap. 18. Cum ind. lib. 2. [illegible] pro de leg. 1. = Ceterum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] taher, [illegible] omo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ind. l. un. §. [illegible] 13. C. de cad. toll. [illegible]

[illegible]

alterius [illegible] consumatur, multo magis debuit [illegible], [illegible] id [illegible] [illegible] non [illegible] in [illegible] unius, atque ita nec [illegible] alterius [illegible], [illegible] scripta [illegible] alteri [illegible] data [illegible], quam [illegible] [illegible].

Nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] d. l. 16. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] d. [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] n. 12. [illegible] lega [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] unius [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de leg. [illegible] [illegible] [illegible] d. l. [illegible] 7. [illegible] [illegible] d. l. 16. [illegible] alteri debet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 34. de [illegible] leg. [illegible] [illegible] [illegible] legatarii [illegible] ante [illegible] [illegible] [illegible] legatis, [illegible] personalis actio [illegible] [illegible] [illegible] d. l. 1. de leg. [illegible] 24. et 25. [illegible] [illegible] in leg. [illegible] [illegible] d. l. [illegible] 16. l. 84. [illegible] [illegible] legato [illegible] personalis actio [illegible] [illegible] l. 16. [illegible] de [illegible] [illegible] 23. [illegible] [illegible] damnationis legatis [illegible] debiti, [illegible] [illegible] legatis [illegible] [illegible] [illegible] testatoris, [illegible] [illegible] damnationis legatis [illegible] [illegible] [illegible] d. l. [illegible] de leg. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] legatarii [illegible] [illegible] l. [illegible] post [illegible] 10. [illegible] de bonorum possessione [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3. de [illegible] act. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] debent, et [illegible]. l. un. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] C. de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] ab [illegible] fuerit, [illegible]
[illegible]
[illegible] expressimus. nec [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] singula [illegible]
[illegible]
[illegible] 21. § [illegible] 13.

[illegible] l. 16

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hereditatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Inde [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

q[illegible] [illegible] d.[illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] 45 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 n. 2.

[illegible] in [illegible] [illegible] n. 15 [illegible] ind. l. 16. § ult. [illegible] ind. l. 7. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habere debet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] certa data [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habitan[illegible] [illegible] d. l. 7. de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] ind. l. 7. [illegible] [illegible] l. 6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ind. l. 16. [illegible] [illegible] de legato [illegible] [illegible] [illegible] damnao[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legatari[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] damnao[illegible] legatarii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] damna[illegible] [illegible] 25. [illegible] 2. [illegible] [illegible] legatis damnao[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. l. 7. [illegible] l. 16. § ult. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in legatis damnao[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impediatur [illegible] [illegible] singulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incertitudo [illegible] [illegible] numeri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singulari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] legatis damnao[illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Censura [illegible] [illegible] [illegible] legatis [illegible] [illegible] [illegible] ut ind. l. 16. [illegible] 7. [illegible] [illegible] ut ind. l. 16. § ult. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

singulis ad viriles portiones, et Titio admittitur, atque Sempronio et Seio
in singulari vocatus totus dicheri unus voluit quatenus titius, cui similiter Seius
in singulari comparavit, et quod totus pro singulis Seius quatenus titius quod alio qui
et ipsi Seii inter eos admissi sint, nemo unus ex eis comparavit
Titio, nisi totus de quolibet eis titius habuerit, arg. textus l. 17. §. de leg. 1. l.
ult. C. de impub. et l. 7. Posterior ad eundem casum, in quo Seiis plurali, et
collectivo nomine, et Titio legatus, et dimidia ad titius pertineret, solo alia
dimidia inter Seii, atque si plures nascantur, quod collective, et plurali in
Seiis vocavit testator, censetur enim unus veluti ex pluribus personis, et por-
tionis redigeret, titius et illis comparari, ut totus et ille idem, quatenus illi haeres
hereditate ex regula l. 3. de usufr. accr. l. adstitius 11. l. cum duo 13. l. ibi 17. §. et in
expositio de her. inst. l. usufructu de Vulgari. quae iuxta dictam observatione licet
ideo mod. l. 16. §. ult. in princ. de leg. Vindic. proponit, quod expressatur vel citius titio
et Seiis in plurali sine assignatione partium virilium, si legatus damnatio
fuerit non admittere, et ius accr. necnon non natus Seiis, totus ad
titius pertineret, et ideo certus esset dimidio titio dimidio Seiis quod quod
nasceretur debitum esse, atque ita partes singulas certas deberi singulis in leg
ato dam. quod non detrahat ius accr. in leg. Vindic. in quo non suae partium
quae deberi possunt nec quaeque ad vindicandum legatus fuerint, item
eis, quae iusti legatus, sine assignatione partium ut titio, et Seiis
in princ. §. ult. d. l. 16. at vero in vers. et ideo d. §. ult. transitus sit ad legatum
dam. vel citius titio, et Seiis assignatione partium virilium tacita aut
expressa, et in eo ius accr. admittitur, quod viriles illae sunt non possunt incerti certae
et debitis, sunt tantum ab initio pro incertitudine numeri Seiorum, ut supra dix-
imus, et idcirco supponitur voluisse testatorem aut expresse ut titius et Seiis
viriles sunt haberent, quod si ea volta dicerent in legato titio, et Seiis in plurali
vel citius pro damnatio, conveniretur data dimidia titio, et dimidia Seiis
et accr. ius cessaret. denique d. l. 2. §. ult. et l. 16. ff. de leg. dub. idea sine
expressione assignationis partium virilium admittitur ius accr. in [illegible] quo non expo-
nitur vel citius titio, et Seiis in singulari quo casu Seii ad viriles et titio
vocati censentur, atque ita ad sunt incertus, et in ius prodiguntur accr. ex rationes, et dictionis expositis =

Ad 1.m deductum ex l. 41. de leg. 2. affirmandum est in specie d. l. 41. Mevium, et Titium
non esse ibi disiunctos, ut probant Bartolus in d. l. 41. quod separatim et ad fundum
totum legatum sit, neque separatim legari dicitur, quod separatis orationibus legatum
est quod sine disiunctione verbali l. 1. §. in duobus de usufr. accr. l. si separatim 30.
de usufr. Ademant. l. 33. de leg. 1. et evincit ratio verbi illius d. l. 41. totam, quae
totam eo respicit, ut ostendat fundum totum esse de titulo de titulis accr. pro ratione legati
Mevio, et Titio, quod utrumque pariter separatim in altero uno, ergo Mevius
quod ad fundum, quod Titius quod ad fundum, quam tam ratio nullo eminenter... si Mevius non
sit separatus a Titio verbo, quod ut verbis disiunctus proveniret Titio in fundum
ut in vers. ult. l. nam denique constat, quod dicimus Mevium, et Titium non esse in
d. l. 41. verbis disiunctos divisio sit in parte, simili est in l. Julian. 15. de hered. inst.
Tertia ratio ad dominum d. l. 41. Mevium, et Titium non esse verbis disiunctos, ea est quod
legantur, ut eos nominibus coniunctis legat, ut significatur in l. 142. vers.
nec dubium. de V. S. idest, ut nomina legatariorum in unum coniuncta
coniungantur, sive quod idem unius verbi legat, velut hic ... Titio, Seio,
Titio et Seio, ... Titio, Seio et ... quisquis. Ceterum si ... separatis sive ...
legata, ad quas legatarii vocentur, dicitur esse verbis, ut in formula d. l.
41. Mevio fundi partem dimidiam, Seio partem dimidiam lego, non inducitur verbalis
disiunctio, quod verbum lego quod ... intelligitur repetitum in singulis
legatariis et partibus, nec imperfecta oratio sit arg. tex. l. 1. §. 5. d. l. 15. de hered.
inst. l. 7. §. 22. de leg. 2. et inde sufficit verbo regitur nomina legatariorum
et censetur diversis orationibus, perinde ac si ita scriptum esset: Mevio partem dimi-
diam lego, Seio partem dimidiam lego. notant Cui. lib. 24. obs. cap. 35. et in l. un.
§. his ita de cad. toll. Bellon. cap. 5. q. 16. n. 35. et seq. et q. 46. ex n. 130.
Fab. de err. decad. 49. err. 7. et 8. ergo verbis cum Mevius, et Titius in d. l.
41. verbis disiuncti sint, tam accrescit pars ei, ergo Mevio dicemus ... ad 5.m
Arg.m Reamus n. 27.

Ad 5.m denique Arg.m ex vers. ult. l. nam supposita veriori
interpretatione eius vers. de qua ex proprio cap. 5. neque verbis disiunctus, alterum
coniunctus verbis, vel tantum disiunctus, sed ideo hoc ideo fieri, quod coniuncti
quia adiecti separatim testator non vocavit eius accr. ... non habent

tam

tam ꝯ. querelā de spoliatione ubi contracti praecarario suppositi etc.
alius 3.um separata ratio adeoque n. Vocatus quo de prohibitione contra
eius adiutione utitur, et facit, ubi contracti convenientur ac tradantur
actiones quae inter se tam dividant, atque n. ubi separata praes
actiones quae inter se ... ubi ...
Sic itaque excepimus, tum in relata ... n. contracti ...
adq.m indiget; et ideo unius ex causis ... ...
contracto. inde apparet Menochius ... ... leg. 2. conventio
contracti ... adiutionis ... ... Menoch.
... n. contractus ... ... Menochius ... ... n. 247.
quod ibi Menochius, et sic ... ... n. ...
... inde apparet ... l. 66. ... ... mag ... ...
... n. obstare ... ... n. 2-66. ... Me-
... ... contracti ... in ... universalis ...
et Menochius ... ... contracti ... ...
contracti, ... adiutionis ...
explat. Bolon. d. cap. 5. q. 46. n. 128. = ... Coronile
... ... mag n. ... ...
... ... in l. un. §. ubi aut. ff. C. de cad.
toll. ... ... contractis legatarii
utque in legatis damnatis ... ... §. 1. ubi aut ... ...
ca legatorum ... ... contractis ...
et ubi leg. ... §. 1. ... hoc ... ...
in leg. dam. n. ... ...
ubi ... ... ex natura legati, et in legatis dam-
natis ... ... rationalis, ...
... antiquus ... abrogatus ... ex regula l. 32.
in fin. C. de appellationibus —

Capitulum 4.um

De ... ... Paul. in
... ... mag ... 89. —

ad dispositionem ve, et stirpes, qui mixta appellatione Scaevola ll. utraque orat. ne appreciantur sine distinctione partis vocantur. ex quo dicimus non esse ve, et stirps distincta eos, qui vocantur diversis orationibus ad eadem, quia proponit vocati ex relatione ad l. ideoque tandem d. § Scaevola [illegible] de leg. 3. ita legatum sit: titio, nomine stirpis de [illegible] suo, quod stirpis de [illegible] affirmat diversis legatis esse, ideo est relictis distinctis [illegible] et stirps, eadem formula, quod apponitur in d. l. Gulielmus 15. Quaerendum l. 3 fol. 142. de [illegible] titius ex dimidia heres esto, seius, in qua [illegible] stirps in altera heres esto, sempronius ex dimidia heres esto, stirps, et seius quae adeo dimidiis et relatione prioris inst. vocantur non tam [illegible], et stirps distincta, sed re[illegible] taxat.

2. inst. ex eo, quod ad dispositionem [illegible] vocatio ad eadem ve sine designatione partis, ve et stirps distinctis sedes ad [illegible] assignari, partesque in [illegible] aequo, [illegible] fiunt d. l. 80. § Scaevola inst. hoc [illegible] et si inhaerent solidi aequo, et partes non facerent [illegible] l. 3. de usufr. = Denique si [illegible] aequo est defractum, erunt stirps [illegible] distincta, utpote distincta oratione ad [illegible] vocati non aeque distinguuntur quae vocari ad solidum d. l. un. § ubi autem, Vinc. nomine, et quod non esse [illegible] stirps distincta, [illegible] l. fam. 34. § [illegible] de leg. l. et l. [illegible] dissimilis de furt. et damn. [illegible] ad l. 34. § [illegible] facile [illegible] memineri[illegible] l. fam. ubi loquitur de distinctis [illegible] stirps et [illegible] cap. ad. [illegible] d. l. un. [illegible] 34. [illegible] observanda et notabilis differentia inter re, tantum distinctos, et re, et stirps, sive [illegible] vocans ad solidum [illegible] vocatorum aequo ad solidum vocantur, tam re distincti [illegible], vocantur singuli ad solidum ex [illegible] testatoris [illegible] solidum singulis assignatis [illegible], et separata formula [illegible] titio stirpis [illegible], quo caruit unusquisque [illegible] formula [illegible] solidum [illegible] d. l. un. § ubi autem [illegible] nomine [illegible] et stirps distincti [illegible] dicere, ut singulis solidum singulis assignat[illegible] et [illegible] testatoris [illegible] distincta orat. [illegible], veluti stirps titio, et seio [illegible], nemo [illegible] stirps [illegible]

vindicat ex [illegible] formulis, in qua et simul et alterutro [illegible]
utriusque singulis, et in ejusdem [illegible] durarant ex [illegible] quaeuni-
cuique in causis [illegible] formulis et numeratione [illegible]
[illegible] ita [illegible] in eo [illegible] ut singulis [illegible]
[illegible] simulac [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] tu [illegible]
[illegible] partes [illegible] ad [illegible]
[illegible] formulis, [illegible] tacito, [illegible]
[illegible] quo alteri [illegible].

[illegible] legatis Vindic. [illegible]-
[illegible] vindic. ad [illegible] legatorum [illegible]
[illegible] parti [illegible]
[illegible]
[illegible] 21. [illegible] 19. [illegible]
[illegible] leg. 2. [illegible] vindican-
[illegible] legatis damnatis [illegible]
[illegible] personalis [illegible] in [illegible]
[illegible] 21. [illegible] 3. [illegible]
[illegible] legatarius [illegible]
[illegible] 3. [illegible]
[illegible] legatarius [illegible] damnat [illegible] debent [illegible]
[illegible] legatis vindic. [illegible]
[illegible] ad legatarium ut ipsi vindicet
[illegible]
[illegible] vindic. [illegible] legato damnat [illegible]
[illegible] legatarius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad vindic. [illegible] legatarius damn. [illegible]
[illegible] personali [illegible]
[illegible] 2. 6. [illegible]

et ubi dari damnat. heres [illegible] pluribus unus [illegible], et alteri [illegible] contine
[illegible], a [illegible] est, ut [illegible] l. si [illegible] 1. de leg. 2. [illegible]
[illegible] in leg. [illegible] damnatos [illegible] magis [illegible] legata
formula [illegible] semel [illegible] singulis [illegible] relinquat, et hered.
[illegible] damnat, [illegible] ut testatoris [illegible]
[illegible] in solidum [illegible] dare unius [illegible] alteri
[illegible] cap. 2. et [illegible] tract. 5. ad [illegible]
[illegible] 96. [illegible] ult. [illegible] 24. [illegible] cap. 34. [illegible]
decad. 50. num. 2.

[illegible] [illegible] remedium [illegible] Scaevola
in l. ult. § [illegible] ult. de leg. 2. de legato certae [illegible]
[illegible], et [illegible] Marcelli [illegible] partis [illegible]
[illegible] legavit, [illegible] heres [illegible] in legato [illegible]
[illegible] Marcelli [illegible]
[illegible] extraneo legata [illegible] heredis [illegible]
[illegible] ad legatarios [illegible] 34. § [illegible] l. legatis [illegible]
§ 1. de leg. 1. ad [illegible] aliis [illegible]
[illegible] § [illegible] Scaevola [illegible] § de legato [illegible]
[illegible] ad damn. heredis [illegible], aut [illegible] de fidei-
commisso, ut [illegible] formula illa de [illegible] fidei commissa-
riis § ult. [illegible] de [illegible] fidei [illegible] Marcelli
[illegible] decidit Scaevola, [illegible] in hereditate [illegible]
[illegible] in leg. damnat. [illegible] sicut ad [illegible]
nec in fideicommissis [illegible] legatis damnat. ut
ut in l. [illegible] 49. ver. [illegible] de [illegible] ad [illegible]
legatis damnat. [illegible] fideicommissa [illegible] ad ex-
cautione [illegible], et [illegible] alteri [illegible] de
fidei [illegible] Scaevola in l. [illegible] 46 § [illegible]
ut [illegible] ibi [illegible]
[illegible] 75. § [illegible] 2. de leg. 3. [illegible] de fideicommisso, ut [illegible]

formula

formula [illegible] [illegible] et [illegible] in huiusmodi fideicommiss[is] ut eius acc[eptation]e salt[em] ex [illegible] [illegible] [illegible] induci potest [illegible] [illegible] illa verba donec adimplevit [illegible] l. Codicillis 34. de [illegible] legato. l. [illegible] 86. §. [illegible] 6. de leg. 2. [illegible] verba [illegible] [illegible] in formula [illegible] l. [illegible] 86. § filiis [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] in fideicommisso. nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 34. §. filiis l. [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] fideicommisso [illegible] designatione [illegible] [illegible] legato [illegible] in l. [illegible] 66. § ult. in fine de leg. 2. [illegible] [illegible] [illegible] incertitudine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incertitudinem [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nominatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in fideicommiss[is] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Plautius 49. [illegible] [illegible] [illegible] l. 4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 177. §. 27. [illegible] 67. [illegible] l. 30. [illegible] 24. [illegible] [illegible] [illegible] 114. § 11. de leg. 1. [illegible] ad l. Plautius 49. [illegible] [illegible] 4 [illegible] [illegible] fideicommisso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legatario [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] § [illegible] 4 de leg. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 32. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in d. l. Plautius 49. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominium [illegible] acquirere, ut [illegible] [illegible] [illegible] l. Plautiu[s] [illegible] 20. de leg. 2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 34. [illegible] [illegible] § [illegible] de leg. [illegible] [illegible] [illegible] d. l. Plau[tius] 49. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex dominij acquirere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

U. incapax, qd Coelibes hi ottii non sint nec liberato ab heres de capace quo ejus ratione, cujq incapax liberet, ut infra n. d. l. 29. de legari, de liberali herede in capace fuo, ad q. legatis caducis liberavi, ex poena coelibis l. Iuliae, et Papiae de fitr, at de fuo debitis petendi ab incapace legatis, venit, ut et fuecis commodis liber eptens sentiat, et alter quasi capax libe- ratrio ea ipsa petitione, qd iure veteri ante Iustin. petitio, seu contestatio lis unius ex reis alterius ipso iure summovere liberabat. l. 2. de duobus reis. l. eius 116. de V. O. [illegible] 45. de administ. tutor. l. 51. §. ult. de evict. et sic capacit, in dicta l. 29. quam ei locus sim acc. in leg. dam; de p[illegible] signifi- cari cg fuit legatarii in capientis, qui iure civili antiquo ante lex papia in hereditate remanere debuit pertineto ad fiscus post leges de 3[illegible], ut Illy docet in d. tit. 24. §. si [illegible] damnas.

Hinc primo inspectio ariis sit, et qua- tenus ius acc. inter heredes, legatariosve, [illegible] autem, et [illegible] bis [illegible] subla- tis sit, re in qua D. Ramos ad l. Iuliam et Papiam 3. p. cap. 2. n. 11. et 12. Cau. lib. 12. obser. cap. 11. Valent. lib. illust. tract. 1. cap. 2. n. 11. et 12. et lib. 3. tract. 2. cap. 6. n. 5. [illegible], et [illegible] aperiant ius acc. l. Iulia, et Papia sublata fuit; veris certius, mansisse post eas leges ius, et legum censura ius acc. inter coheredes, et collegatarios in illis omnibus casibus, in quibus caducorum vindicationi locus non erat, qd aparet ex eo qd [illegible] veteres legis in toto ad l. Iuliam, et Papiam ius acc admittunt, ut in l. 53. §. ult. l. 80. de aquir. here. et Procolo. [illegible] vis 31. §. 1. de statu. liber. et l. [illegible] [illegible] iuris acc. et [illegible] [illegible] ex- [illegible], ut [illegible] et in l. 142. de V. S. l. [illegible] §. 3. de aq. her. = [illegible] intelligatur [illegible], quatuor destaxat casus tunc, in quibus hereditas le- gatumve [illegible] caducum fiebat. 1. in Coelibe, qui nihil [illegible] morbo [illegible] dum tamen liber voluntas ab extraneo capere poterant, nisi intra centum dies accitionis legi paruerint. = 2. in Latino Iuniano, qui pariter incapax erat hereditatis, et legati, nisi intra centum dies civis Romanus fieret. = 3. in hereditate [illegible], aut legato post mortem testatoris, tamen aperta tab. mortuo legatario. = in eo dexo [illegible] herede, aut legatario, ante apertas tabulas [illegible] taceto [illegible], ut [illegible] ex [illegible] tit. 17. et 22. §. 3.

D. l. un

l. uni. § sig. et § tarsui, et § in novissima C. de cad. toll. neque casus, si ad dictam legem Papiam
rogatio vel iuta instituti in caducitatem, conditione, in qua sunt caduca, et vocetur in casu ca-
ducus, nisi sit mortuo post testamentum, tantum mortis tempore, aut vel ita, aut dat. ... sub qua
nobilis de filiis in iuris tempus d. l. un. § sed. § quod et § quod ... in dubio, neque
ex l. Papia, cum succederent iure directo in ... debebunt fisco, ut cadu-
ca, et quod ... casu ... ad quos ... in d. l. un. C.
et § ubi ... antiquum ... aut ... scripto

Extra

hos illos casus caducorum ... post Papiam tempus ... in
aliis casibus, quorum unus ... heredis aut legatarii capacis, quos ...
... fisco ut caduca, ... heredis, legatario acc. ut ex ... ad l. Iulia
et Papia ... in l. 4. de bonor. poss. ... l. 2. § ... de bonor. pos. sec. tab. l. ...
... § 2. § 1. ad ... ad Trebel. l. ... 67. de acq. her. = 2 casus sunt ...
... l. post apertas tabul. unus ex institutis adit ... et ... non ...
... tam aperte ... tab. test. tunc enim ... heres, legatarius ... non coelibes
orbus, latinus, ... peregrinus ... post ... post mortem instit.
tutoris, aut legatarii, qui aliquid ... tam post ... acc. ... ex ... inter
legatarios ... heres ex ... ante apertas tab. adit ... heres existit, ... neutrum
c. l. 3. C. de iur. delib. ... post apertas tab. post ... multo magis extra
aut additione unius inter heredes, legatarii ... non coelibes, orbus, latinus, non locus
caduci ... acc. ut docent ad l. Iuliam et Papiam ... in d. l. 4. de bonor. pos.
l. qui 26. § 1. ... de acq. hered. l. mortuo 49. § ult. ... 61. de leg. 2. =
... nam ... in successionibus ab intestato ... locus fuit caducis, ...
ab intestato ... cretionis, qui ... heredibus institutis, ... definit
... 22. § ... 27. nec apertura tab. ... ab intestato non datur successio, ...
... tab. test. ... l. quod dicit 39. de acq. her. ...
... incipiant, ... omnes partes caducorum
quas post ... destitutas, in his, quas in casu caduci ... et introduci
cretionis in coelibe, orbo, et latino, ... ante in ... caducorum casibus
... ab intestato caducis ... admittunt ... ad l.
Iul. et Pap. in l. 61. ... tab. test. ... ult. inst. de S. C. Orfitiano.

Poterant aliis argumentari Volebit an heres, et legatarius fuit ex liberis, aut patribus, aut generis proximi testatoris intra 3. gradus qq l. Pap. cuius antiquus [illegible] Caesaris quod non [illegible] portione acc. tam [illegible] caducum factum d. l. unic. in princ. Vers. et l. C. de cad. toll. l. pat. 29. de leg. 2. alius effectus heres [illegible] tit. Vero tutore, mortuo eius pars hereditatis non in causa caduci fuit, sed heredi accreuit, ut late Socr. de Retes. ad l. Galius 29. de lib. et posthum. Cap. 3. n. 13. et seq. et prox. l. 39. et ult. l. 30. in fine de Vulgari. l. ult. si pars hered. petat, quae in eadem causa, et ea pars portio legati fieret, in causa caduci et non accresceret. l. Iulius C. § 5. sig. de leg. 2.
Et aduersus id quod diximus de admissione iuris acc. in successionibus ab intestato Videtur l. si ex pluribus ff. de suis et legitim. Ibi dicitur quod dicitur posito quod l. si ex pluribus inter heredes legitimos, et institutos, quod tamen mirum cum ius acc. di in eo Versari, ut qui inter legitimos semper iure acc. di locum sit, id quod ad heredes eius, qui adit tamen mutatur, siue morte, siue quacumque alia ratione in persona heredis portio destituat quod nullus ab intestato iuris acc. locus cum non tam id sit inter institutos, quorum si unus heredis sit substitutus, defertur quod ceteri uero semper heredis portio, neque [illegible] quod destituens ex substitutione quod omnino caduca ex [illegible] d. l. unic. in princ. Vers. et ipsis si decesserit heres antequam pars heredis destituat heredes succedentes nec ex substitutione quae non tamen inter ius acc. semper, quod [illegible] fit, ut in heredis destituat portio quae celebs, orbus, latinus permanserit intra 100. dies cretionis, qui Caribus [illegible] post apertas tab. et aditionem cuius locus [illegible] inter institutos, et acc. di -us cessabit. si hec inter [illegible] non [illegible] [illegible] Tab. lib. 15. Fict. Cap. 20.
Subuenit numerandus alia quod an [illegible] [illegible] et [illegible] quibus locum habeant ius acc. eodem destituto uel ex eius portio alterius destituti, an potius quibus non decu. in qua [illegible] [illegible] [illegible] quod statuit ius acc. non admissum deci. tum [illegible] ad solidum ut singuli ex [illegible] autem ex [illegible] Velut [illegible] [illegible] et [illegible] ut unicuique [illegible] unus heres, et proinde non [illegible] fictae, [illegible] Vox illa [illegible] [illegible] fictionis nota d. l. un. § 10. [illegible] [illegible] [illegible] in unum heres redacti [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ad solidum ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa non dec. [illegible] § 11. Vers.

Sin autem uero

hinc Ulp. nemo. ait etiam quia sit. ... distinctionis iuris acc. iure non dec. d. Sabi
ad ll. debuisse distinctione singulariter iuris non dec. ... in Ver. [illegible]
decis. sib. ... aliquos ... iure accrescendi ut monuimus [illegible]
iuris acc. tribuit iustis ut in ... ll. ... vocat, quo ... [illegible]
mus, et ... vocatum, qui re, et verbis ... ll. ... in hoc distinguisti ... re
et verbis ... ... iure non dec.

Illum igitur dicere ... inter ...
re, et verbis, et inter ... ... in illis debet iure acc., et in illis iure non dec.
quaeris l.º ... in legatis portionis legatarii deficientis acc. ... legatarius re, et verbis ...
non morituris ... qui ... aut repudiaverint ... [illegible]
... solidum d. ... Sabiano ll. Ver. ... Ulp. ... re et verbis ...
... portionis deficientis capit ... iure acc. ... ex persona, et iure illius cui relicta
erat d. Ver. ... ad deficientis ... illi ... [illegible]
bat ... repudiandi ... ille repudiare potuit arg. ... ex l. ... §§.
de leg. 2. ... re ... qui ... legatum agnovit ... portionem deficientis ...
... repudiare ... ad ... morituri ... iure non dec. ... ll.
Ver. ... non omnis ... portio ... agnita ... ex persona, et iure ...
... relicta ... ... singulis ... legata
formula relictum, subiicit eius regula, ... [illegible]
legatum, sive utrique ... deficientis ... formula ... dividi ... velle, et ... nolle ... 4. § 6. ... leg. 2. l. ... de leg. ... non absurdum ... de ... =
... in hereditatibus, re, aut verbis ... sive re, et verbis sive omnino ...
... deficientis semper ... quae ... agnovit, ... morito
acc. ... iure acc. ... testamento ... intestato, ... [illegible]
... iure acc. ... ex vi ... non ... [illegible]
... non debuit ... agnovit ... ceteras repudiare, et ...
... hereditatis ... dividere. ... 38. l. ... §§. 7. l.
... de acq. her. ... 3. ... de acq. here. ... 10 et seqq. =

...
legatarii re et verbis ... portionem deficientis ... iure acc. ... merito ...
... a testatore ... deficienti ... debet ...

cui acc. nisi pro rata conditione deficientis videlicet d. d. Sbiaud. in suo Cons. sent. part. 1. 34.
Gult. de adit. et demost. ne scilicet ex persona deficientis capiat, atque ita iure illius
uti debet. l. 133 ad l. falcid. l. 137. de leg. 1. ex adverso vero recipientis portione
deficientis retinent quique non deducto onere nominatim imposito deficienti d. d. Sbiaud.
Cons. sent. deficiens. l. si separatim de adit. et demost. quia ex persona eius sua in-
currit tamquam legatarij non diminuti, vindicet cum eius portionem ipso iure ad
nos sui muneris venire, non ius muneris deficientis, quod et ideo testator cuique legata-
rio, et quia eam separatim singulis imposuit quoniam est unusquisque onus non
aut alieno [illegible] = Ex adverso tamen vero, si collegiatarij acc. par sine onere no-
minatim imposito deficienti veluti ex primis quod deficit portio est habita pro ex parte
ut ex vetere, novo quum ponitur, et d. l. un. §. in, et §. et d. in termino eiusdem
l. pater 29. §. ult. de leg. 2. ex tam duobus casibus, in quibus etiam pro acrescentibus habita
acc. ut portio ex proprio casu stat in l. ult. de his quae pro non scrip. hab. l. 14.
§. ult. in fine ad l. Trebell. de fals. alter stat. in l. 29. §. 1. de fideicom.
libert. diversa adeo ratione portio personae imposita fuit legatario, qui nominatim
hoc sub prop. nominibus, tum cum aliquo alius, cui portio acc. manet et onere
ut in l. 122. §. Lucius. l. 16. §. 1. de leg. 1. atque si portioni legata ut in l. 14. §. si idem
de iure codic. Valascus tr. illust. tract. 1 cap. 3. n. 6. et cap. 4. n. 2. et seqq. =
Verum si onere acc. vero collegiatarijs, si onus deficienti impositum personale
fuit, ut ad personam eius respexit, nec adimpleri potest nisi a deficiente ut
tenetur d. l. un. §. nec autem d. Cons. sent. tale, ista l. ocultis. de adit. et demost.

3º. distat in legatarijs vero collegiatarijs eiusdem
iure singulari, et ideo tantum admitti ad portionem legatarij non accrescentis iure
acc. sed nisi ad inducendum eius acc. subsistit casus, quo induxit non
singulari. l. 3. §. si legatarij de leg. 3. d. l. 74. de adit. et demost. Contra
tantum legatarij singulariter inducti retinent quique non deducto deficientis onere
iure singulari ad solidum admittuntur, ut capit nos, et ad l. tribus §. si legata
et §. ult. de legat. 3. et d. l. si extraneus 46. de usuf. cetera quae huius dispositionis
accipit pro ea parte ex l. 74. de adit. et dem. seq. concludenda c. 1ª. Papin. ita ipse
tradit facto legato mulieri et filio usufructus ratione paedagogo dicto praesumitur
superstit. neque ita mulieri et filio simulier non tribuerit usque ergo. [illegible]

formaliter

formulis titulis, tam ultra vel, tam in parte [illegible] et dicto [illegible] nupserit
[illegible] nominatas, utrumque [illegible] mulieres qui titulum adducunt, in [illegible] de-
[illegible], ut [illegible] in 74. [illegible] illa titulus qui [illegible] de [illegible],
[illegible] uni legatario [illegible] nominato [illegible] alterius [illegible]
in l. ult. [illegible] de leg. 2. [illegible] l. 91. de [illegible] et demonst. [illegible] 71. [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] tit. [illegible] 81.

[illegible] extra
[illegible] mulierum [illegible] admitti [illegible] quod [illegible]
[illegible] nupserit [illegible] mulierem [illegible] l. 61. § ult. [illegible] l. [illegible] 79. § ult. de [illegible] et
demonst. [illegible] titulus tamen admitti [illegible] arg. [illegible]
[illegible] titulo [illegible] in co [illegible] statu [illegible] l. 14. [illegible]
omnino mulierum nubere, titulus ad [illegible] admitti quod [illegible] mulieres
nupserint ad [illegible] mulierum [illegible] titulus [illegible] qui mulieres [illegible]
[illegible] titulo ex l. [illegible] de [illegible]
[illegible] 77. § [illegible] de [illegible] et demonst. l. 1. C. de [illegible]
74. [illegible] titulus qui [illegible] 3. [illegible] mulierum nubere [illegible] titulus [illegible]
in eod. statu, [illegible] habitarum [illegible] mulieres [illegible]
[illegible] nupserit [illegible]
[illegible] omnino ad mulierem [illegible] titulus [illegible]
eod. statu [illegible] mulieres qui nupserit in [illegible] titulo [illegible]
[illegible] habuerit [illegible]
[illegible] mulieri [illegible]
[illegible] nubere [illegible]
[illegible] [illegible]
ni. l. 69. § ult. de [illegible] et demonst. [illegible] titulus [illegible] nupserit,
[illegible] mulieres [illegible]
[illegible] mulieres [illegible] titulus [illegible] arg. [illegible] l. 72. § 3. de
[illegible] et demonst. [illegible] parvuli [illegible]
[illegible] ad titulum [illegible] titulus [illegible] adhuc
[illegible] ad [illegible] mulier [illegible]
[illegible] titulus mulieres nubere [illegible] quod [illegible]
[illegible]

veniltat, si desistat remanet integra in hereditate, ex quo [illegible] in here-

ditate acc. ex quibus d. ipsam admittit. d. Odd. de testi. cum singulari, nominatus

vero eius [illegible] ut admittatur ad d. desistens.

4 dubitari solet in d. l. 74.

an titio mortuo, aut cap. minuto, pars illius [illegible] acc. et mulieri sequitur,

[illegible] in quo [illegible] titio [illegible] cap. minuto [illegible] in hereditate

intervenit, postea cum acc. ad mulierem, idque [illegible] d. l. 74.

[illegible] mulieri [illegible] titio [illegible] in [illegible]

[illegible] mortuo, aut cap. minuto mulierem [illegible]

[illegible] ut in d. l. [illegible] cap. [illegible] d. [illegible]

[illegible] mulieris [illegible] titio [illegible] et ad

[illegible] in [illegible] tempore [illegible] 28. §. ult. de [illegible] liberi. [illegible]

[illegible] titio [illegible] mortuo, et cap. minuto, et [illegible]

[illegible] quando [illegible] mulieri [illegible] d.

[illegible] cap. minuto titio, mulieri [illegible]

[illegible] in [illegible] expectata

[illegible] si mulieri [illegible] beneficium [illegible] heret. si

conditionem [illegible] et non [illegible] titius mortuus et

capite minutus [illegible] titius [illegible] et in [illegible]

[illegible] heret. atque eo tempore mulier [illegible] heret. [illegible]

si [illegible] ut supra diximus, [illegible] titio mortuo, aut cap. minuto, [illegible]

eius mulieri acc. ut [illegible] et in [illegible] in quo [illegible]

[illegible] partis singulis [illegible] si unus ex his desistat [illegible] acc. lo-

cus [illegible] l. 6. [illegible] ff. de [illegible] acc. [illegible] apparet [illegible] mortuo

titio, aut cap. minuto dari [illegible] acc. mulieri admissa ad [illegible] cum

singulari [illegible] in [illegible] d. l. 74. [illegible] cum singulari admit-

tatur ad [illegible] militat [illegible] ut admittatur ad [illegible] titio mortuo, aut

cap. minuto [illegible] insinuata sup. n. 20. in [illegible]

5. denique [illegible] quia

[illegible] mulier [illegible] conditionem [illegible] portionem [illegible] quod vi-

deatur dici debere acc. [illegible] mulieri, [illegible]

[illegible]

Repudiaois si ꝯditioni paruisset d. l. 2. §. inter dy. & bono off.o legis, tq. ey
Jure debet si nubat, q. ꝯtractu si ꝯditioni paruisset d. Vn. § tq. tq. tam ꝑter
ꝑ, & explanado [illegible] de ee [illegible] Vltio repudiatae n. acrescere mulieri,
ut Bag. scribit, dy scribit, nil agis, puta repudiatz mulieri, quę nuptiis ꝯdesse.
d. l. 32. in fin. cuius ills. ratio, q. acquisitio mulieri nubente defectus ꝯditione sr
repudiatio eius postea secutae innanis, ut pote facta in pore, quo nil erat, qd ni=
tio deferret. l. 25. § 1. de leg. 2. l. 4. § 3. de in edict. [illegible] q.a ꝯsumit repu
diatio facta in gratiam mulieris ex eo, quia tunc etiam si vellet titius acquirere n. posset,
c. e. d.a rō n ꝯsumitur repudiaturus si mulier ꝯdit. i parusset, ut pote casus,
ad lucrosy, [illegible] damnosy ea [illegible]. 232. mandati. hac ita ꝯsumptione
Tit. n acrescere mulieri si ꝯdit. i paruisset, quia plus eo casu n repudi=
are in quo [illegible] rat. et mori, et capite minuti, quę in tt. titio invo
luntaria, et pure mulieri nubente, et n nubente eventus alius ac
repudiat.o acrescit inj casibus mulieri nupta ius acrescendi [illegible]
ex rat. d. [illegible] quatenus.

Sed ut ꝑgrediamur omittimus, nec transmittimus
inillis, ut in re, et Vbis ꝯiunctis, quoad [illegible] c ret.m ꝯiunctos, quoad
Vbis n decrescendi distris, quas recensere cepimus ex n. 18. leviorys no=
minis alleg 29 quę [illegible] . J.s acresc. in re, et Vbis ꝯiunctos, quoties
ꝯiuncti post.s n. defecit, pro [illegible] ad ꝯiunctos l. 13. de J.s acresc. l. 22. de
bon. lib. aut quoties ꝯiunctus in quo defecit heres saltem in port. e ꝯsistente
te J.s recent.s l. 32. § 13 de leg. 1. quę vis utroq casu sit J.s n decrescendi, eoq
J.s ꝯtinear port.o adre ꝯiunctos, ut [illegible] docent plures. Plane, u=
trumq casu examinato de J.s acresc. congerri a Bellono Cap. 2. quęst. 38.
ex n. 20 omittimus, et [illegible] sup radict. [illegible] inde ꝑbabit. exponen=
dis in l. 55. de leg. 2. quę de re, et Vbis ꝯiunctis, et J.s acresc. accepit J.=
cunctis in l. 12. V. bo n pose. in fin. de leg. 1. et d.a rō dere J.m ꝯiunctis,
et J.s acrescendi ex inl. 20. § 58. l. 53. de leg. 2. [illegible] pau=
tuarios disputat. huius [illegible], et excellentis brebiter admonentis, ultra ꝯspe=
cies de fruct. realis, et verbalis, et mixtis de q bus haitenus ultra [illegible]

ius

ius acresc. int coniunctos coniunct. legali, veluti in legit. ab intestato, aut
in testam. ordinibus cap. 1. nº 22. et int dominos eiusdem servi hered. instituti,
tamen in utroq. casu acrescat nisi ex coniunct. quod evadit iure testam., et
intestati. l. 3. ad acqr. hered. Siane inlatus an int dominos eius servi, cui
latus e, repudiante l' acrescat alteri, disentire videntur. Cl. in l. 20. de leg.
... l. § l. de usufr. acresc. et agnoscit disensu lugat. lib. 8. obs. cap.
35. Simili si ... usufructu ... vulgari, et vere distinctionem
int usufr. fructum, in quo pars repudiantis acresat iure d. l. 2. § l. et
q. proprietati acrescit. d. l. 20., ne ze q. a in usufructu et pose q. personali, et
existenti in facto, cuius servus n. incapax est, ... q. persona servi,
... fact. ... § l. ... leg. ... et ...
... diversos int ... sed ... q. persona servi ac-
quiriti ab eo in solidum ... d. l. 1.
§ l. ibi ... ii ... in facto, atin q. proprietate ... in facti sit,
sed in iure cuius servus incapax, ... q. persona, sed ... int ... mar-
su, sed a priori ... iuris censura ... et ideo cessat ius acresc. l.
20. vers. ... l. 3. de usufr. acresc.

De plat. int. ius acresc. inter ... coniunc-
torum. Cap. 5. ad l. ... q. ...
... segg. ... leges ...

Pernema haec cura e commentat. n. de plat. ... coniunctos,
sed primario apud Paulum in l. 63. ... ex plano, veluti
... descriptiones coniunctorum ... de quo ... nunc pauci
nos, quia ... capita in ... exponimus ... platio
aut in ius acresc. e ... coniunct., cum ... definiente co-
niunctos ... coniunctos ... § in ... ad cad. toll. l. 1.
§ 1. in fin. d. 66. ... magis ... coniuncto, ut
in ... ... distinc ... illud,
qd

ad gravamina coniunctis praeferri disiuncto here proprie locum in heredibus inter
heredes institutos, inter quos, cum ius accresc. induci videat ex iuris necessitate,
et accrescat etiam in omnino disiuncti et exact. in hered. l. Vlp. nam, inst.
de her. inst. 137. Dllo mil. quod cum ex institutis aliquis coniunctis et de
ficiente praefert in portione ceteris institutis disiunctis, solum quod illa capit ius
acresc. ex praesumpta voluntate defuncti, quam coniunctio indicat. d. l.
unic. §10. 163. de her. inst. diximus supra cap. 1. n° 8. At in
latis cum omnino disiunctis non esset ius acresc. quod duntaxat inter coniunctos
aliquo genere coniunct. ex vi eius inlatius inducitur l. 16. quibus
ustr. unic. l. 20 de leg. 2. non proprie locum quaestioni de praelat. nisi ali=
quomodo inter coniunctos, quamquam omnino coniuncti legatarij, etiam si nemo alius
coniunctus sit, quia eum praefert, is exclusi a iure acresc. ex defectu coniunc=
tionis d. l. 16. sed et in quaest. de praelat. inter legatarios coniunctos, quia ad portionem
deficientis concurrunt, ante quam legem expendemus praemittendum est quoties
concurrentes sint eodem genere coniunctionis coniuncti pariter cum deficiente,
veluti omnes re et verbis, aut omnes re tantum, nulla esse inter eos praelat. sed pa=
riter omnes admitti, sicut in herede pariter admittuntur omnes pariter disiuncti
d. l. unic. §10. l. 91. de leg. 2. et l. 66. de her. inst. Iuncta in praefat.
supra tradita cap. 3. n° 18. Nec ad hunc casum disputatio Pauli
in praesenti pertinet.

Versatur itaque quaestio de praelat. a Paulo tradita proprie
eo casu, in quo ad portionem deficientis vindicanda iure acresc. concurrunt va=
ria genera coniunctorum, quibus eadem res lata fuit, ita ut alij re et verbis
alij verbis aut verbis tantum coniungerentur, et dubitatur, quis eorum alijs prae=
feratur, in quo 1° extra controversiam posita Pauli assertio, et re et verbis
coniuncto cum deficiente praeferri ceteris, ut in textu Vlp. quia praefert nempe,
quia duplici coniunct. nititur vinculo, et ideo fortiori, et regula legis
121. Vlp. nec dubium de V. S. Iuncta auth. itaque. commun. de success. § sed
hodie inst. de adopt. unde et praefert fratris coniunctis re, l. 1. §1.

Vlp. eod.

Vlo. de suffr. acresc. l. 26. § ult. de suffr. leg. sed etiam ubi coniunctus verbis se non cum deficiente = 2a assertio stat in Vlo. q. dixe. cum non casa et Vla.
ut re tantum coniunctus non sit potior coniuncto re, et verbis, necnon ut re coniunctus non sit potior coniunctis verbis, quia cum in Vlo. praeferat dictus iure, et verbis coniunctus praeferri re coniuncto, ut in Vlo. n. V. exprimat. verbis tantum coniunctus praeferri re coniuncto, ut mox dicemus, erit inelegans, et paulo indigna assertio d. Vl. q. dixe. si sic accipiat, ut re coniunctus non sit potior, quam coniunctus re, et verbis, aut coniuncto verbis tantum, ideo, ut non sit potentior illis, quibus nec parem esse dictum est casu, ut mox dicetur argumento ex l. 3. de alien. iud. quare omissa sapientis interpretatione ~~Paulus~~ a Grandis potius, et asser- tis Pauli ego esse, ut re coniunctus deficiente non sit potior aliis, cum deficien- te, sed mixtis re et verbis coniuncti, aut verbis dumtaxat, ut in hoc exemplo. Titio Stichum lego, Sempronio eundem Stichum lego. Caio, et Mevio eundem Sti- chum lego. Lucio, et Seio, eundem Stichum ex aequis partibus lego. quo casu in portione Titii deficiente Sempronius cum eo re coniunctus non est potior Caio, et Mevio re et verbis, et Lucio, et Seio verbis dumtaxat invicem coniunctis, sed omnes pariter admittuntur, qua et illi pariter cum Titio re coniuncti. d. l. unic. § 10. Vlo. in V. 163 de her. inst.

3a denique assertio Paulus in Vlo. n. V. cum verba illa, et maxime, ut et ipse praeferat. ad re coniunctum, ita aut sensus sit, cum praeferri verbis coniuncto, ~~[?]~~ referunt multi; sed verius omnino est, Paulum ideo Vlo. dubitare, utrum verbis coniunctus praeferatur re coniuncto, et decidere praeferendum esse verbis coniunctum cum deficiente, quia per adiectionem eius re coniunctis censentur verbis coniuncti redacti ad unam partem cum deficiente, atque ita re, et verbis coniuncti tum invicem praestat. ut ex posuimus supra cap. V. n. 20. finita fuit Materia in laudem, et glo- riam sanctissimae Trinitatis Patris et Filii, et Spiritus Sancti, nec non Be- atae Mariae Virginis absque labe originali aulae regiae, et omnium San-

torum

Ad ff.³ ff. de Jdict. instit. ex D. D. Juane

de Fuga Sacr. antino.

D. definio: Vide D. Retes de donat. cap. 16. n. 1. = dividitr in initiativg, t resolutivg: initiativa e que aiis initiing in futurg euenty suspendit § 1. inst. de V. O: resolutiva e que ii sane perfecty intituuy euenty resolvit. l. 1. t 8. ff. de in diem addict. — Jdiony. — 1.° quy tio

Sub. 1.° qd Jeear institutio vitiat totu. h. tit.

Atque 1.° institutio eaus legitimus. solemnia Vba ante requirentg l. 15. C. de testam. quia n̄ pot recipere Jdiog. l. 77. ff. de Reg. Iur. = Atq. 2. si Jdiog posse t recipere, ctq dig certy d. l. 77. dicit; hoc n̄ pot; o necillud. mi. qd Jstat. ex § 9. inst. de her. inst. = Urgetur diey certus ut Jdio reputatur in eis omnibus, que ad herede transmitti n̄ possunt. l. un. § 3. t ult. qd dies Usuf. leg. ced. Auga. qd dies leg. ced: hereditas n̄ adita ad herede n̄ transmittit. l. un. § 5. Vi. hereditates C. de Cad. toll. Auga. de transtat. hered. cap. 1. § totg. qd dies certus Jdiog Vicq gerit. qd i h̄c, Vitiat, seu delet, etiz Jditio =

Resoluo

1.um arg.um dug legitimg alig e executivg, taliq n̄, d. l. 77. intelligitr de executivis. cetq xi legitimi posunt recipere Jdiog ut datio tutely ttiva, vii a Iudice data sit executiva, t n̄ recipiat Jdiog l. 6. § 1. de tutely d. l. 77. ibi datio tutoris. sii manumissio Vindicta d. l. 77. = aut executiva e, qui ab executione substag capiunt, n̄ executiva e, qui in futurg tempu ...

Resat

ad 2. difficult.m Jmunitr DD.s Valent. lib. 3. illust. tract. 4. cap. 1. n. 25. D. Didac. de Ca Serna diacqu.da her. illat. 5. n. 5. discrimen asignando inter dig, t Jdiog, in eo qd h̄c retrotractiong admittat illa V.o n̄ admittat —

Ad hec dicere ratio atque vid adversa scilicet ex legib:

1.° q. in toto iure h[abe]mus certum fundamentum huius retrotractionis fictionis; imo q. in iure docemur e[st] q. conditio purificata, inde habet acceptam n[on] sit ab initio, et in terminis contractus dicitur in l. 8. in pr. ff. de peric. et comod. rei vend. et in terminis hereditatis l. fin. §. 1. vers. sed. de vulg. l. 28. n. 4. Sed nulla implicatio e[st] in eo q. veniente die acsi n[on] eet positus intelligeretur, q. badi pot. q. docet Ursz lib. 1. cap. 13. o nulla e[st] disparitas = Verum n[on] q. invenieris q. daret fictio retrotractiva diei nec si daretur maxime q. testator voluisset ex tunc incipere institutionem, n[on] antea, cuius contrarium vult in conditionali institutione; sed eadem e[st] in utroque casu voluntas ... ideo in conditionali inst.e testator voluit a sua morte incipere institutionem purificata conditione q. si tunc eet purificata pure eam institutionem faceret; sed qui testator instituit ex die, vult q. si tunc eet positus, iure adveniret dies, et pure institutus. o eadem e[st] in utroque voluntas. Urget paritas diei cum conditione in dispositio l. 13. l. 18. ff. de acq. hered. q. sicut conditio retrotrahitur, ita dies.

ut incipit

V. instanter insero n[on] vitari diei ex defectu d. fictionis retrotractivae, imo potius e contrario subsistere institutionem ex stricta ratione iuris (quomodo hoc sit, videbimus postea) tacere testatorem voluisse sed formare eius dispositionem dicendo quod adveniente die (casu quo n[on] appareret) acsi sine die eet facta ipsa institutio, et in conditione e[st] q. si ipso apparitate casus in quo testator instituat a legis subst. conditione, quae n[on] post impleri nisi post mortem, quae n[on] deficere licet ... post mortem ... ponenda si verificat q. testator vult legem formare se, o. licet. arg. l. 38. de acq. her. = Verum si talis retrotractiva fictio eet narrata n[on] posset testator eam impugnare. l. 55. ff. de leg. 1. l. 2. l. 11. §. 1. de condit. et demonst.

2.° R.v

2.° Q. ipp.° ex l. 6. l. 59. §. [illegible] de ver. inst. l. 2. de acq. hered. cuius decisione non obstante, neque impedit retrotractio, neque[illegible] vult ei opponere = 3.° ex l. 4. in pr. h. t. ubi conditio adimplenda post mortem [illegible] l. hoc non obstat quominus de lamata retrotractione [illegible] cet. sit narra, q. nego in dispositionis institutione potuit ee. Dices ideo in d. l. 4. dari retrotractio, q. Muciana Cautio interponitur de qua in l. 7. et l. 18. ff. de cond. et d. neq. affirmativa illa conditio si soluit [illegible] natura si a libertate non discesserint [illegible] hoc accidit dari locum Mucianae, ut [illegible] l. 101. §. eod. = neg. dico; q. affirmativa conditio illa in l. 4. non [illegible] nativa, quae non nisi post mortem adimpleta intelligitur, vel in morte, q. adhuc vivus institutus potest adimplere, q. erat necesse, ut heret cautio l. 72 §. 2. d. l. 101. §. 3. de C. et D. o non ante post impleri conditio q. [illegible] si testam. t. sili [illegible] modo [illegible] post. l. 6. h. t. et l. 33. de [illegible].

Aut [illegible] in d. l.

Dl. de acq. her.

Dl. de acq. hered. n. l. cy 2. [illegible] in [illegible] [illegible] alegatis non dicitur institutio conditioni [illegible] et tunc licet [illegible] [illegible], maneret institutio conditionalis = neg. [illegible] q. redimus ut vere illas institutiones ee conditionales, [illegible] ee [illegible] temporis aliquo spatio, tempore quo [illegible] mortis, non posse ee impletas conditiones, [illegible] vult adimpleri non ex sua [illegible] post suam mortem [illegible] tamen non [illegible], neque [illegible] [illegible] impedit retrotractionem, q. fauit in [illegible] [illegible] adiecto.

[illegible] [illegible] disparitatis in eo [illegible], q. conditio suspendit [illegible] [illegible] non suspendit [illegible], sed executionem temporalem l. 21. [illegible] leg. [illegible] l. 46. de V. O. [illegible] [illegible] spectat, q. [illegible] alicuius [illegible] l. 34. §. inter. de V. O. l. 13. de R. J. [illegible] creditorum l. 1. §. 45. Deposit. et in leg. et fideicommissis, regularis [illegible] heredis l. 13. de R. J. vel [illegible] l. 15. de ann. leg. in [illegible] casu [illegible]

ē sic, ut nadus preceptus negligitur l. 14. §. 14. de leg. 1. in fa-
borem heredis, in in lataxi Adstat. nec creditores l. 1. de suc-
cessorio edict. nec heredes ab intestato quantum dies venientes
admittitur ex l. 3. de B. lur. = §. fr. Vaodiffus aquitate li-
deri premissi in dies certos veluti in quo ante dies pot restituere
fiduciarius ex l. 38. §. 16. de V. O. quin dies arcuat l. 10. ad
Trebel. q intelligitur fideicommisso in dies incertos veluto. Namq
ad l. 1. de Calo. 22: si V. necessetadrem cogitur restituere
quia additione in spectato die. l. 1. §. 9. l. 6. §. fin. ad Trebel.
sed ideo inspectatur quia in nullius fabore ponitur arg. l. 13.
§. fin. ad Velleiang. Dixerunt tusten. in §. 9. inst. de h. l. ibi:
pro superfluo haberi: et hyte professio e idem ac dicere, non e
naxius.

Arg. 1. 9a ving vaoe: ug si V. re cet in disputarent ... in
in vetus obra, atque diversis, fuit inter eos, et tradicatur ut
placet. d. §. 2 quo videtur ad equitatis veriarie omne vera

Arg. 2. cet talis dies posita e fabore heredis ut heat dies
temporis ut deliberet quod e in l. 1. §. fin. l. 2. de lur. delib. et
ut libere ex molestius petenditus... Atque debitores
utrinque in urgeantur l. 8. §. 1. Gr. 7. l. 28. de Aio. leg: o non
superfluus = Arg. 3. adiectio diei e summe fabore legis here-
dib ab intest. ne forte ante dies moriatur institutus et venient
o utpote in eorum fabore spectandum e. R. cor. licet adiectionis
eventus nil operatur in spectetur l. 13. §. fin. ad Velleian. tamen
institutoi apposita spectatur, qui e in fabore venientis ab intto
ut in posita venirant o similiter. Ad

Reo ad 1m Arg. quod si evidenter in nullius fabore ponitur dies, negligitur. Si V. ponitur
in fabore legitimorum, quo ut interim heant hereditates
vitiatur, d. §. 9. ex regula l. 10. de ing. [illegible] l. 34. de her.
inst. =

Ad 2um. Arg. resp. totum quod in eo continetur potuisse fieri etiam die
Creditores non urgent, non tenentur adire immo si dictat adire quod tamen non sua-
debit. Ceterum non eo animo fuisse positum diem, sed ut interim legitimi
heredes veniant ab intestato dicimus; nam etsi demus in hoc secundum, sed
cum fuisse mentis testatoris ut si favore heredis ipsius apponeretur, non spectaretur
adhuc quod ante diem posset adire ex l. 41. de minor. l. gen. cod. et in
terminis contractus probat l. 38. §. 16. de V. O. Surdus de die certo disp. 1a.
et in terminis legati l. 1. §. 1. de C. et D. et a contrario sensu in terminis depo-
siti l. 1. ff. deposit. §. 6. de oblig. quae ex delict. nas. cum tal. l. 1. §.
45. cum seq. ff. depositi. et quod non cogitavet de debitoribus, quod etiamsi +dictat.
spectaretur dies, ne heres obstet, adhuc nil favorabile haberent debitores
quod interim possent convenire a Curatore bonorum ubi ubi ibi l. 2. §. 1. ff.
de leg. 3. l. 3. de cur. bon. dand.

Ad 3. Arg. resp. quod si dies adiiciatur
, 15.
in gratiam venientis ab intestato, ut si institutus decedat ante diem veniant
in hoc casu gerit vices conditionis, et spectatur arg. l. 33. in princ. de vulg.
sed si adiiciatur simpliciter ut post Kalendas. in hoc casu adiicitur ad
suspendendum institutionem, ut ante diem veniant ab intestato et post diem
ex testamento (quod ius non patitur) cum stat in testamento militis cum dies ponitur
l. 15. §. 4. l. 41. de testamento milit. et contrario argumento ex l. 56. de hered. inst.
l. 1. 3. §. 31. ad Sillan. l. 38. §. 1. de her. inst. arg. l. 4. §. 1. de reg.
Caton. ingressa hereditas iacet interim, ad differendum diem certum qui
si spectaretur quod prior sit in testamento et pro se in testamento decederet = urgetur
dies tantum executionem morari aliquam a conditione in differret o morareturve
aditionem, quod et substantia nam nil aliud facit conditio = si autem non suspende-
ret substantiam dicunt executionem et quod non ita esset stabilis, quod tamen dies moratur
executionem quod dato aliquo quid posset eius obiectari, o in hoc casu, vel +ut executio
dato, vel non dato, si 1um. o heredes ab intestato quod iure removeatur, si
2um. quod non removeatur executionem ex l. 3. ubi temporalis ff. de except.

exclusis.
q Clare infertur, eo qd heres immediate succedere debet testri, nec ab alio hereditatem habet l. 24. de V. S. arg. l. 50. § 1. infin. ff. de acq. her. qs qd testo voluit adire hereditatem infalo legitimorum modo nuper dicto, et reprobato pr regulas iuris, dies delet, et n spectatur.

16. Et aduerte, qd ex eo qd post successionem ante diem testa heres n sequitur dari istam hereditatem iacentem ex mente testris, ng certus dies, utpote excludens oem incertitudinem, ut qt sublata suspendere ex.. adi..dies, qd ante diem transmittitur d. l. 24. qs dies leg. ced. Fuga. eodem tit. Cap. l. n. 25. et Cap. 4. n. 7. Ista conditio suspendit, sed n quia ante eum posit heres decedere, sed qs incertitudinem continet, et vult pr eq testa quinsi... rim veniant ab intto sacu. qs toto tpore in ttto limitibus ... conditio ... suspendit ... et interim n veniunt ab intto; si dies ... venerint veniunt legitimi post testri

17. qs praeterea sec ad 3. difficulta- ten. n. 1. posita, qs dispositio usufructuato tutele, et libertati, ideo spectatur qm nunquam usufructus ... semper ... in alicuius favorem. l. uni. § 3. qdo dies usuf. leg. ced. l. 16. qb mod. usuf. amit. ... l. 11. de testo tut. l. dictat. ... l. 66. de rei vind. l. 17. fam. ercisc. § ult. l. 1. § 4. ad Trebell. l. 29. § 1. qui et a qb. Sed si spectatur, n ceduntur qia adeunt ... tum; qs ... conditiones in effu. Coaliquet, qs tunc suspenduntur, qdo mortuo testre, non cedunt; qr ind. nulla cessio, que nullos producit effus. Illa nulla produceret, qs nam missiones n produceret. o ... ind. ... ex l. 3. § fin. qb mod. usuf. amit. l. 26. de usufr. leg. l. 2. et 3. de qs dies leg. ced. hoc qs de usufru dicimus, tenet in datione libertatis, et tutele dotione Fuga. de die certo disp. 2. ex. n. 8. et qdo de ... certus vo dies in nullius favorem ... leg. ced. Cap. 2. n. 6. certus vo dies in nullius favorem adscribitur, et ideo n spectatur = Dies in dictis casibus conditionis vicem

obtinet

+ ad certitudine.

dies

obtinet, o ide in institutioe = Ratio doctrinae nrae procedere in eis rebus | quia hereditas non adita adherendo non transmittit.
quae etiam ea distitutae non possunt transmitti, ut etiam dixi — sed hereditas
licet non adita non transmittatur, ea adita potest. l. 7. § ult. de acq. here. Certus eo
dies in institutione idcirco utique non gerit, nec ad id adcrescit, ut interea hereditas
iaceat, sed ut interea intestatae successioni sit locus, quod generaliter regula
prohibet, utroque tempore sublato pura manet institutio. 2. W.
Sit 2a. Wi post
18.
fieri institutio sub die incerto omnino: l. 75. de her. et d. l. 21. ult. at
quod dies leg. ced. l. 30. § 4. de leg. l. l. 1. § ult. ut leg. nom. cav. l. 8. C
de Mrio manum: ubi Casus l. 33. ff. de vulg. et l. 49. § 1. cum duobus seqq. de leg. 1. =
19. explicat l. 62. de her. inst. ubi Modestinus ait, ex
Venebolentia posse fieri institutionem sub incerto die, imo etiam sub certo
si ipse indefinite loquitur, quae extruta ratione fuerit: urgetur quod velit fuerit
institutus omnino incapax, vel deportatus, ut Fabio Valent. 3. tract. 4. cap.
2. n. 11. Manus 4. dell. tit. et cap. velit 32. n. 19. et tunc neque sub certe
neque benigne subsistit institutio, neque pure, neque sub die l. 49. § 1. l. 59.
§ 4. de her. inst. Kessy. 1. in testat. cap. l. n. 7. cum 2. seqq. et cap. 3. ex n.
3. omnino videndus qui explicat l. 4. de Veg. Caton. Fabroz. l. de Mtri cap. 9.
vel adeo, qui eum abste gaudeat pari Mtri fact. parte non solidum capere potest,
etiam si restitutio iure valeret tanquam facta, quod sub die institutio l. si servus
82. de acq. her.
20. Ratio ad haec supponendo dicta l. 62. loqui de incapaci in 2a.
accessione dicunt antiquiores. at D. Ordanus de la Scena in Man. de acq.
her. ellat. 5. n. 8. et potuisse pure institui coelibem vel ceteros, ut sibi caperet
se subiicere debebat Mbus intra 100. dies cretionis. quo supposito ratio dubitandi
Modestini fuit, quod fiebat fraus Mbus. ex validitate illius dispositionis
dicti dispositionis tenentis laxiores, tum intraque capere possent, et si numquam capaces fiebant, quod conditio post eorum mortem in locum fiscus fraudabatur

V. dedebat dicendus stricto iure abeunte deberi debere Odios
14. de C. inst. Sed adq. dict benigne ee subsistenedg. Sed quaero
inquo sisit hec benignitas? Aiunt aliqui ideo valere q. capacitat
Sed tempus Odi instituti iniura tunc inspicit spectat, in Odio li u. ibi arg. l. 52.
tioni implet de leg. 2. l. 161. de V. S. Ramos ad ll. Iul. et Pap. Velig. 32. n. 16
Actis 3. de instid. et Vleg. n. 30. Vide etiam l. 15. de acq. her. = Sed hec
doctrina ut tenet, in Odionibus in fraudem legis positis = Di ea omissa
et Kesio d. l. 1. in tegg. Cap. 1. infin. Ideo, ll Caducas n. perturbasse,
Iluti. assionare termino laxiore, V. ut post et dies n. sunt anglican-
de l. un. C. de Cad. toll. l. 10. de iur. fisci. et ideo ut Odilis subs-
tinetur modestiore quin n. Oall., sed potius animo eius obtemperan-
di facto, a paritate in l. 51. in p. et §. 1. de leg. 2. l. 57. de man.
testto l. 5. §. 1. qui, et agb. fab. in Cod. his. tit. 6. prine. 2. illat. 2. melius
q. Actis 2. quaest. sect. 1. Cap. 10. ex n. 12.

21. Succedit l. 9. §. 17. de her. inst.
ex quo videre dies certus spectari = Sed omissis pluribus dicentibus
ideo spectari, q. n. expresse, sed tacite, et q. V. consequenter libertatis est
positus dies institutioni arg. 52. de Odit. t. dem. in quo errant q.
taciti, et expressi dies eadem ratio e. et n. spectetur ex q. constat: Ideo, dies
illis ee incertus, nam pari passu ambulant hereditas, et libertas: Sed
hic in tali Casu et diximus Odiolis in esse Vedit. q. illg. dies,
o. et institutio. arg. l. 36. §. fin. ad l. falcid. l. 3. §. 1. l. 38. §. 2.
de her. inst. nota §. 1. eiusdem legis = Si V. queratur spectatur dies
in hoc casu, dico q. in venientis ab initio, favore positus e., et ideo
gerit vicem Odionis, n. et interim veniant, sed desistente
sa in veniente die.

3.ª Q.° Sub die qui certo venturus e., sed an vivo
instituto veniet dubitetur, et illius e. institutio: Veluti cum ille
morietur. d. l. 3. §. de her. inst. l. 19. de Valg. l. 104. §. 6. de leg.
1. et vang. dat. l. 40. §. 2. de C. et D. = hinc fluit perfecta intelli-
+ in fin. prin. gentia l. 28. de lib. et posth. q. ibi post institutio Odidisse

Idioneè exeq. q. licitè ind. l. 10 & §. 6. de leg. 1. q. filio exhere-
dato post eius mortem nemo heres institui posset l. 13. §. fin. de
lib. et posth. q. tunc filius post mortem suam esset exheredatus &c. l.
29. §. 10. et l. 4. vers. ult. de her. inst. iuncta Vat. l. 58. cod. l. 20. de
bon. poss. &c. ab Valent. 3. tract. 3. cap. 5. n. 15. = et 2a. haec dicta
bonorum dicionis certi, et dies non omnino certi intelligen-
dae l. 23. ff. de her. inst. = nisi magis dicere in casu dies certi
valere, eo delebo, et in altero ut conditionali.

23. exea doct. intelligen-
dae l. 9. C. de her. Veterta Vulgari lectura, addiesque sui, quia non
potest institui sub ea conditione, utpote casuali. Sed alia admisso
quae sic sehet: extraneus etiam cum morietur &c. = Vireta curat. solut.
lib. 3. obser. cap. 34. ascrentibus dies ei spectandus q. tacite est posita,
1. q. dies ille exigere ponitur. 2. q. non spectaret inrubitis redderet
inst. cum nec in ultimo vitae momento posset adire hereditatem,
et q. non transmitteret eq. l. alt. q. dies leg. ced. d. l. un.
§. 5. vers. hereditatis. C. de cad. toll. = etiam Vireta Gomezii alia
1. var. cap. 2. n. 11. ascrentibus ideo valere, q. dilatum dies mortis
exeq. q. quis ultimo instituit in ult. vitae in bonis non habet animus
instituendi. arg. l. 31. de usuf. l. 5. de usuf. leg. l. 79. §. 3.
de cond. et D. Amaya lib. 2. obser. cap. 11. n. 24. o licitè in
hoc valet, nec in alio casu. licet hanc difficultatem Rel. D. Dida-
cus de la serna de acq. her. all. 5. n. 13. dicendo in eius l. 1. bus
non posse auferri dies et ideo inutile esse aio, at in nostro casu posse auferri = Belon. divers. acc. cap. 2. quaest. 16. ex n. 82. dicit
cum aliis textus loqui de morte ultimo; et ideo valet. ultimo non
admittit lectura = (q. in taba his heredis vel alterius)

4. Ms.

24. Recte igitur instituo ex conditione vel die
incerto, quin opus sit verius temporis auferre q. non datur

in conditionali vel sub incerto die ad suspensa institutione. Quare sequitur
Gofred. in l. 34. de her. inst. n. 5. nempe non violari institutionem de
~~[illegible]~~ tempus, ac si dies quasi maneret conditionem regularem: et
ratio quae constat est eadem ac illa quae impugnavimus propter
disparitatem inter dies certos et condit. et quae fuit ex l. 15. §. 4.
de test. milit. ubi videtur ex privilegio esse militi certa ex
conditione posse instituere = cum Reo, quod vel intelligendo militem
non instituere posse non idem ex conditione iure communi, sed ad conditionem
iure Militari, ut in primo casu interim iaceat hereditas,
et legitimi excludantur et in secundo interim instituti et
postea legitimi veniant nisi Miles in utroque voluntas contra-
ria non sit quod tunc valet ut vult d. l. 41. de test. mil.
l. 19. ff. de test. mil. plurimas explicat Kesius l. interp. cap. 13.
ex n. 15. Ramos de vulg. ad l. 1. n. 25. et in l. 41. et l. 8.
C. de test. mil.

25. Admissa propterea conditione casuali, potestativa et mixta
et simul distinct. heredes in §. 1. 2. 9. inst. de her. inst. =
Vd. sit §. 9. heres extraneus quis institui potest sub qualibet
exceptis [illegible] ex toto Senie Pandect. = excipe si voluntas
expressa alicuius sit in conditione, quod tunc est inutilis institutio
l. 32. l. 68. ff. de her. inst. l. 52. de C. et D. de quo videndus
et declaratio l. 1. et l. 43. §. 2. de leg. 1. Gonzalez. ad. cap. 13.
de test. n. 3. 4. 10. et 11. Donel. 8. Com. cap. 15. et Castilla.
in manuscr. ad l. de C. et D. Vereeto Oroz. lib. 2. cap. 9. =
et 4. Excipe casus l. 17. §. 1. de her. inst. l. 17. h. t. et ratio discriminis
ex l. 13. §. 1. de lib. et posth. l. 17. §. 2. de test. mil. de qua
Kesius l. interp. cap. 17. = idem dicitur in casu l. 10. de iur. Cod.
l. 2. C. de Codic. l. 27. §. 1. h. t. l. 6. de iur. Codic. §. Codi-
cillis inst. de Cod. leges? intelligendas, per Curat. lib. 3.
ff. Cull. 38. §. 1. de her. inst. licet primus accidat in l. 67.
de her. inst. l. 27. §. 1. eod. et Donel. 5. Com. cap. 19. =

necessarii

cum libertate

27. Non possunt institui heredes sub qualibet conditione l. 3. §. 1. l. 38. §. 1. et 2. l. 51. §. 1. l. 69. l. 90. de her. inst. l. 2. §. 1. l. 12. l. 18. h. t. = obst. l. 21. de her. inst. cuius dispositio in eo, quod videtur in ea hesitavisse [illegible] = Urgetur, quod eadem illa vala [illegible] l. 3. §. 2. de lib. et posth. et l. 68. de her. inst. [illegible] sed herede instituto ita [illegible] servus heres erit [illegible] heres, et liber esto. est absque hesitatione et liber, et heres l. 58. de acq. her. sicuti in quolibet extraneo l. 3. §. 2. l. 88. de her. inst. [illegible] Urgetur ex l. 22. §. 1. [illegible] omnis. [illegible] [illegible] in d. l. 21. [illegible] heredes [illegible] dubitaret [illegible] de libertate [illegible] l. 23. de [illegible] l. 24. §. 11. l. 47. §. fin. de fid. liber. [illegible] 3. obs. cap. 7. n. 6. [illegible] exercit. 6. [illegible] videndus: hoc posito [illegible] ratione dubitandi [illegible], quae desumitur ex §. 2. inst. de sing. [illegible] Venic. [illegible] l. 6. §. ult. de her. inst. ut libertatem [illegible] herede [illegible] hereditatis. [illegible] ind. l. 21. et d. l. de her. inst. et d. l. 22. §. 1. [illegible] decidunt, quod [illegible] herede [illegible] hereditatis, sed [illegible], ut [illegible] l. 22. in pr. et §. 1. [illegible] l. 2. §. 1. de Vulg. [illegible] de pupillari subst. cap. 3. n. 25.

28. Dicas ideo [illegible] hereditatem in l. 58. de her. inst. quod ante aditionem heredis est liber, et heres, sed in d. l. 22. non nisi post heredis aditionem fit liber, et heres. [illegible] [illegible], quod tunc a herede [illegible] libertatis [illegible] cuius necessitas, et independenter a voluntate [illegible] non nisi post aditionem [illegible] libertatis, [illegible] liber [illegible], at [illegible] l. 21. et 22. non ex necessitate [illegible], sed ex voluntate [illegible] post aditionem [illegible] hereditatis et libertatis [illegible] admodum quo [illegible] heres [illegible] sub alia conditione =

29. Cod. W. in tabu. servus proprius non posse institui ita: cum liber erit. l. 21. 22. h. t. = Sed obst. quod alienus itapotest institui d. l. 21. h. t. arg. l. 10. § cod. de lib. tutel. quod et proprius itapotest ex l. 62. de her. inst. = Urget. ex l. 9. § 17. et § 14. l. 51. de her. inst. a paritate l. 91. § 4. [illegible] hoc ansam de leg. 1. = quae aliquos [illegible] moverunt, ut dicant, illos doctores esse proprios, quod a nullo alio potest habere libertatem, et erit talis verius et propria nexa validus institutio = sed hoc est falsus, quod permanent a [illegible] vivo, et in casu l. 90 de her. inst. et [illegible] ad C. propos. Cas. serv. prop. lib. accip. = Alciatus ait ideo esse invalidus, quod in alienus arbitrium d. l. 32. de her. inst. = sed idem quod idem accideret in alieno servo; [illegible] quod etiam si est in alienius arbitrium, non tamen expressus quod valet l. 68. de her. inst. =

Acad[illegible]

30. 31. institutione cum liber erit, ideo esse inutilis, quod ita institutus sine libertate, quod reprobatur est [illegible] non idem pare, valent. incipit ad Fab. [illegible] 8. [illegible] sed et subdit. quod qui tempore facti [illegible] incapax est necesse, qui subdat pot. institui l. 49. de hered. inst. quod idem de alieno servo, qui ex persona domini capiva [illegible] actione l. 31. de her. inst. A[illegible] l. 22. h. t. in illis [illegible] quod vero suadet et etiam attento l. 5. C. de nav. serv. her. inst. [illegible] dicta cedunt, quod ideo servus proprius [illegible] hodie quod non esse ex quod institutus, nisi esse liberi directarate. sed hic directa deficit, in hac inst. cum liber erit. quod aliunde emendicare debet libertatis; et vid. l. 25. § 1. de leg. 3. = firmat, quod idem dari, ut [illegible] tutor, cum quo est [illegible] factio l. 21. de [illegible] tut. [illegible] quod [illegible] leg. Cod. Cap. 7. n. 14. servus proprius potest valide [illegible] attento tutor dari ob [illegible] libertatis l. 32. in fin. de [illegible] tut. [illegible] l. 6. cap. 3. et tamen sed si nominatus sit cum liber erit, inutilis est nom. § 1. in fin. inst. de qui [illegible] dar. [illegible] tut. [illegible] cap. 7. = [illegible] in alieno qui cum liberavit. [illegible] tutor nom. d. § 1. inst. quod [illegible] tut. quod est capax et in [illegible] deficit directa voluntas de libertate [illegible] etiam attenta d. l. C. invalidi est institutio a paritate [illegible]—

32. Ad l. 62. de her. inst. Recordo quod n. 14. et 15. = Ad l. 9. § 13. eod. dico, ibi non fuisse servum sine libertate cum libere exit institutus, sed cum libertate licet ex aere = Ad l. 9. § 14. et l. 51. eod. idem dico; sed ratio eius dubitandi est, quia servus simul et liber, et heres debeat esse et sub eius fictione ab initio illo servus liber, quando heres sit; ex benignitate D. Marcus instituit, simul esse heredes et liberos; in istis si illo demonstratio eadem in instrumento exigitur, sed etsi conditio voluisset esse instrumentum tamen licet stricta ratione iuris inutilis sit ex eadem benignitate admitteretur valida.

33. Pot. l. 91. § 4. de leg. 1: sed ad illa suppono quod dixi n. 30. et 31 mutat. l. 6. de her. inst. l. 20. de Adim. leg. l. 4. C. de leg. nec tum supposito solvat l. 4. § ult. de manumiss. ubi ab initio inutiliter valet, atque etiam cum libertate sit datus = sed tres sunt in d. l. 4. § ult. videlicet pure relictus directa libertate, secundo vero data libertate. et postea datus sub conditione. in quo casu stricto iure ab initio videbatur inutile datus quod datus sub conditione erat ad initium vivus manumissionis, ac conditio tamen validitate in incapacis, quod tunc est capax ille servus in initio libertatis illo; quod sed quod simul fuit illo liber censetur, et conditio fuit capax factus, ideo ex benignitate subsistit datus quod servo illi capacitas libertatis, quae in omnibus etiam sub conditione quae ad libertatem in illo vivus respicit, sicuti sub qualibet alia legari nullus est inconveniens. quod accidit in servo alieno l. 25. § 1. ad Trebell. arg. l. 21. h. t. et ita intelligitur d. l. 91. § 4. de leg. 1. ubi servus in ea fuit legatus, et sub eo conditione alienatus, et capacitas a legatario intantum, ut post mortem alterius heredis institui d. l. 38. de her. inst. l. 28. § 1. de Vulg. de cuius tract. Vinnius lib. 1. Cap. 51. idem dicit in l. 69. de leg. 1. dicendus est in casu cum liber exit. licet lib. 34. ff. lin. in d. l. 25. § 1. ad Trebell.

34. expendit L. 11. de leg. 2. § 1. inst. qui test. tut. L. 22. h.t. assignat disparitatem inter casum sexus instituti et legati cum liber erit. et casum servi proprii, cui datur libertas cum liber erit. dato alio herede, quia hic non est alienus; et ille utique est intert, quod servus proprius [illegible] alienari non potest institui cum liber erit. — ex tert: quod

juxta L. 9. de manum. L. 8. § de gen.

filii dicto in L. 7. § 30. de lib. et post. possunt institui nisi sub conditione potestativa. alii sub qualibet. ne inde filius conditionis intelligantur exheredati [illegible] cod. L. 30. de lib. et posth. [illegible] in diversis invenit in conditione potestativa quae etiam in defectu conditionis invenit [illegible] redeo quae nominari debet [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] institutus [illegible] quod [illegible] facere possunt. nec satisfacit [illegible] quod filius instituitur [illegible] sub [illegible] conditione [illegible] potestativa [illegible] intelligitur instituitur [illegible] instituto [illegible] conditione

tuendus.

pura habeatur ut dicitur in leg. § [illegible] si omissa causa test. L. 1 § de [illegible] et probare videndum L. 23 § de hered. instituend. L. 63 § ad Trebell. L. 3 de leg. [illegible] L. 2 de [illegible] authentica [illegible] possidendis L. 2 in princ. de carat. bonis [illegible] dando sumta L. 13 in princ. de acq. hereditate. [illegible] [illegible] sub conditione potestativa non [illegible] test. [illegible] [illegible] conditioni paruerit L. 69 L. 86 § de heredibus instituendis L. 12 [illegible] L. 13 in princ. de acq. hereditate nec [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] L. 68 si quis omissa causa test. dicit [illegible] [illegible] qui neglecta conditione potestativa ab intestato suscipit hereditatem [illegible] [illegible] [illegible] intelligitur facere [illegible] [illegible] [illegible] debent legata, quo minus fraudis intelligitur facere [illegible] [illegible] regula [illegible] in leg. 132 de reg. juris. [illegible] hoc gravius [illegible] difficultas quod quando datur test. successioni spes non est locus legitimae successioni L. 39 de adquir. heq. [illegible] quoties instituitur sub conditione potestativa [illegible] datur

L. 13 de adquir. hereditate

spes test. successionis ita ut non possit pendente conditione repudiare [illegible] datur locus successioni ab intestato: [illegible] institutus sub tali conditione pura omnino est. [illegible] facile rejicit [illegible] lib. 2. select. cap. 2 lib. [illegible] quia asserit quod in d. L. 1 § 8 si quis omissa causa test. [illegible] quod [illegible] potestativa fuit certo tempore circumscripta et post elapsum tempus infra quod potuit conditioni parere et sic [illegible] defecta conditione delata hereditate ab intestato [illegible] dici; quia etiam ante lapsum [illegible] [illegible] test. causam [illegible] et hereditatem ab intestato possidere [illegible] ex L. 8, et § si quis omisit causam test. [illegible] neq. felix Gofredus in d. L. [illegible] ut [illegible] quod licet non possit repudiari hereditas pendente conditione [illegible] test. causa omitti et ab intestato hereditatem possidere [illegible] quia [illegible] quod causa test. omittatur et ab intestato hereditas possideat-

quin

quin repudiata intelligat l. 23 de adquir. hered. itaq. dicendum
arbitror circa textum in l. 1 § 8 et l. 92. 23 § 1 [illegible] omnia [illegible]
[illegible] quod licet non possit repudiari hereditas pendente conditione potest tamen omitti
[illegible] quin intelligat repudiata, et intelligat quasi defecta conditione
ab intestato delata hereditas; quia tunc intelligitur pendere conditionem quo-
ties datur potestas eam adimplendi, quoties haec potestas defuit non pen-
dere, sed defecisse dicitur unde quoties quis vult ab intestato hereditatem possi-
dere iam intelligitur posse adimplere conditionem cuius adimplendae eam animum
non habeat, unde quoties quis ab intestato hereditatem possidet, intelligitur iam
oppositioni repudiata hereditas; nec opponitur l. 30 § 1 de adquir. here. quia
illic intelligitur de conditione casuali cuius effectus, vel existentia non ex
facto instituti vel potestativa; sed ex eventu, magisque videtur opponi l.
1 de curat. bon. dand. in principio ubi quod dicitur quod institutus sub conditione po-
testativa posse pendente conditione hereditatem repudiare demonstrat talem institu-
tum esse purum pactum quod quod opponitur l. 13 de adquir. here. cui ut
satisfaciat Sosaedus in l. 30 de adquir. hered. n. 7. respet quod si potesta-
tiva conditione pendente possit apud legatorem urgentibus creditoribus sub comme-
moratione conditioni hereditatem repudiare; sed non video quomodo apud legatorem
hereditas nondum delata repudiari quare respondeo, quod in d. l. 13 non asseritur
quod possit repudiari hereditas pendente conditione, sed quod urgentibus creditoribus non
solum asseritur posse apponi tempus intra quod conditio adimpleatur ut in l. 2 de reb.
autor. iud. possid. et ex textu ita intelligendo 23 § 1 de her. inst.
sed etiam quod possit institutus apud pactum se hereditatem non aditurum; nec sic intelligitur
hereditatem repudiare ut pote non dellatam; sed solum intelligitur [illegible] de non
adeunda, quod quidem pactum utique possit apponi, ut in l. 21 § item filius fam.
de pactis (8. §) de minor. l. 1 § 16 C. de pactis l. 45 § 1 de legat. 2.
unde institutus casuali conditione; qui respondit se non aditurum pactum de non
adeundo intelligitur apponere, et bona statim a creditoribus possidentur.
ut accipitur Cujatius lib. 55 Pauli ad edictum in d. l. 30 § 1 de adq.

hered. unde licet conditio potestativa sit vere, et propterea conditio non tamen intelligitur in eius defectu praeteritus sicut quando est institutus sub casuali conditione quia qui omittit implere conditionem potestativam perinde habetur ac si hereditatem ex testamento repudiasset l. 1. § 8. si quis om. causa test. l. 13 de legatis praestandis. Stat filius qui sub nulla conditione est institutus beneficio paterni potest se abstinere ab hereditate de qua in l. 57 de adq. herede non ideo dicitur praeteritus in casu abstensionis; quia voluntarie omittunt hereditatem. Si dicas: quod filius non potest exheredari sub conditione potestativa l. 3. § 1 liberis et posth. l. 18 bon. poss. contra tab. ergo nec sub conditione potestativa utiliter instituuntur omissa nunc ratione dispar, quam tradit Valentia lib. 3. tractatu 3° cap. 5 ex n. 4. et inferius impugnabo.)

Nunc respondeo, quod ut is paratus est institutus sub conditione potestativa nec in defectu conditionis si invenitur praeteritus at vero exheredatus sub tali conditione praeteriti in defectu conditionis contra patris ludus inveniunt, qui nec exheredatus esse voluit aliis, quam si conditionem paruissent, unde qui instituit sub conditione potestativa solus heredem voluntarie facit l. 63 de hered. inst. l. 12 h. t. at vero qui exheredat sub conditione potestativa in defectu conditionis non sit exheredatus, neque institutio, cum haec petat solemnia verba ut pat ex textu 21 qui testamentum facere possunt.

Hinc ut potestativam conditionis explere subiiciunt sub hac conditione si voluerit utiliter instituuntur ut patet ex l. 63. § 6 de hered. inst. ex l. 12 hoc tit. inutiliter est in eius defectu exheredatio; quia cum hic filii nota contineatur l. ex l. 8. l. 20 in principio vl.° Iulianus de bon. poss. contra tab. ridicula esset tali nota cum solum ratione eius voluntatis omittat hereditate, et licet ab hac regula eximantur infans, furiosus, vel filius ideo est; quia in his conditio si voluerit est casualis scilicet si furiosus compos mentis fuerit effectus, aut infans ad eam aetatem pervenerit in qua suam voluntatem exprimere possit, quod quidem casuale est, et ideo in eius defectu debent exheredari, unde excepti hii recte sub conditione si voluerit recte filius

insti

instituit, neq. tamen potest repudiare antequam completa sit conditio, ut potest, quia non defertur antequam voluntas expresserit, et conditione completa venit, et tunc in eodem instanti defertur, et adquirit l. 86 § 1 de hered. inst. l. 5 de conditionib. et demonst. et sic nec post conditionis complementum ut potestatem adquisita potest repudiari ex textu l. 1ª § 3 in successorio edicto, ideo suus heres sic institutus expresse heres esse noluerit, hac noluntate non repudiamus hereditatis conditione defectum inducit, ut mirifica subtilitate docet Gomezius in d. l. 86 de hered. inst. praecipue n. 7, 8. quamvis suus heres dum conditionem complere omittit, se non admittere hereditatem dicatur ex l. 1ª § 6. siquis omissa causa test. in l. 13 de legatis praestandis.

Similiter et sub conditione si in Capitolium ascenderit filius utiliter instituitur, quoniam in eius defuerat heredem quamvis aliquo tempore spacium praeterierit, quia non ideo potestativa esse desinit l. 6. de hered. inst. Sed et sub his conditionibus si Alexandriam ierit, Titio dederit centum, fecerit testamentum, quia potestativae filius eodem modo recte instituitur l. 4 § 1 et seq. l. sequenti de hered. inst. l. ultima h. tit. l. 20 § 4 bonis libert. Sed non latebit dubitatio quod tales conditiones mere potestativae non sint et sit institutio non debet valere ex l. 4. C de inst. et subst. 1° enim illa conditio partim ex voluntate partim ex eventu cum enim si mori filius Alexandriam ierit constituat potest deleri vel aegritudine, vel defectu facultatum, vel extraneo tempore ut constat ex l. 4 § 1 de hered. inst. et ab argumento ex l. 26 de inst. et subst. illa vero conditio si Titio centum dederit etiam pendet ex arbitrio Titii accipientis, et licet pro completa habeatur si ei offerat, et Titius renuat l. 2ª h. tit. l. 24 de c. et d. nec ex eo mixta esse desinit nam et conditio si Titia dotem daverit licet si filius paratus adoptare Titium quod nolit iuris censura pro completa habeatur non ideo desinit esse mixta, et ideo filius sub tali conditione nisi in eius defectu exheredatus non potest institui l. 4. h. tit. praesertim illa etiam casu fortuito deficere potest si Titius, qui pecuniam erat accepturus

ante acceptionem decesserit licet favore libertatis pro impleta habeatur legatis ut institutione adiecta defecisse intelligitur l. 92 de cond. et dem. Neque idem favor datur in institutione filij, et libertati datione ut patet ex decisionibus Ulpiani in l. 4 § 1° de hered. instit. in l. 3 § 10 de statulib. unde mixta potius quam potestativa debet intelligi ut tenet Acarias Rigol ad d. l. 92. de c. demonst. 3° illa conditio licet ttus fecerit voluntatem potestativam; et etiam ex fortuito casu deficit. ut patet. ex l. 25 qui tta facere possunt

Quibus difficultatibus ut respondeat praedictus Rigol. ausus est respondere, quod solum posse institui sub conditione potestativa, quae facilis sit, et etiam sub mixta si facilis sit. Sed haec sententia falsa est; quia illud facile est et in potestate cuiusque dicitur, quod ipse si velit sine ulla molestia possit expedire, et haec ex fortuito casu non dependet, ut cum notissime quae praescribit utramque portem suppono cum Ariae de Mesa lib. 2 variarum cap. 22 n. 3. ubi quaeritur quaenam sit conditio potestativa magis facti, quae iuris est quaestio ut in d. l. 4 § 1 agnoscit Ulpianus, unde ex plana conditioni potestativae nec generaliter, nec faliter possunt definiri, unde ex apta conditione si voluerit si discurramus omnes conditiones, vel admixtio mixtas invenit, vel casu fortuito posse deficere, et idcirco potestativas promiscua conditiones habuisse appellare in d. l. 92 § 1 de c. et D. quia nulla fere potestativa conditio, quae non casualis, casualis vero numquam potestativa, ut asserit Mesa d. cap. n. 1° et pretera probatur ex l. 4 § 1a de hered. instit. avunculi. Ex qua doctrina

igitur

Ex qua doctrina igitur difficultatibus respondetur quod si filius primo milliario Alexandriae agat, et nec aegritudine, nec facultatum defectu, nec contrario tempore ire prohibeatur sublata conditione tamquam mere potestativa, quin in eius defectu exheredetur recte heres instituitur ex l. 5 de hered. instit. ex l. 4. C. de her. inst. et subst., et similiter si filio decem dederit si praesens sit filius decem habeat idem dicendum est, et si filius nolit accipere, pro

impleta habetur

ꝯpletabat ex l. 3ª hoc tit. nec obstat quod in l. 46 eod. Nam respon-
sio est, quia ibi agit de rogatione, quæ quidem potestativa non est, quia ad arro-
gationem principale rescriptum expedit l. 2 et 15 § 2 et penult. l. 46
§ 3 de adoptionibus. Potestativa vero conditio non dicitur, quæ adimpleri non potest
nisi cum rescripto Principis, imo difficilis, licet Princeps illud concedere de-
beat, aliaque in potestate sua continent l. 3 § fin. de legatis 1°.

Etiam potest responderi quod licet species adop-
tionis requirat, quæ Magistratus autoritate expedit, tamen potestativa non est
quia solus illud est in potestate, quod modo expediri potest l. 125 de V. S. Modo
vero filium non potest adoptare filius cum eius onere in filium transfe-
rant l. pen. de adop. et de d. l. 46 h. tit. conditione quæ ad aliquem cum
l. 71 § eo de legatis 3 stulat Corbta lib. 1 Selec. cap. 13. et ita intelli-
git Chesiulis intus cap. 1 § n. 15. Unde conditio si cum filia nupserit
potestativa non censet propter onera Matrimonii difficilis potius ex l. 125 de
V. S. tertia l. 21. § 1 de donationibus inter l. 20 C. de iure dotium. Nonnisi
de conditione cum illud fecerit dicendum est, cum sistit ubi testator modo possit non
negotiis est ex textu sic intelligendum in l. 20 § 4 de bon. libert. et quod
rogaverit testes, erunt subscriptione requirant, imo facile non rogatis te-
stes adea, et solemnia testi. progressu, tamen veterata experientia compe-
tens est.

Sed illud adhuc urget, quod conditio illud in filio deberet, cum si illud
fecerit possint cara futuri defficere, prout in terminis tex. in l. 25 qui
testa facere possunt in l. 97. vlo diversa de C. et d. Unde adhoc ut
valida sit institutio debent in eius defectum exceptione dari, nisi per-
beritus in eius defectu. Ad quod respondeo, quod ubi quæritur utrum conditio potestativa
sit non futuri, sed præsentibus parti rao hab. arg. tex. l. 31 § 6 de V. O. si
igitur talis ab initio sit, et explicit pendeat ab initio non enim quod postea de-
ficere possit ab initio non potestativa censet. Ceterum si conditio postea non potes-
tativa esse coeperit institutio ab initio valida, irrita postea fiat, et illud

infirmet quae sit. In quarte dixi quo: an desinat esse potestas post quam filius potuit ei parere. Item antequam posset, et in 2° casu non dubitabis, quod iterum treat institutionem nam eam quae ab initio recta fuit infirmari si ad eum casum pervenerint agendo in quo esse non potuit nec obstat. l. gen. fin. D. o. sic reconcilianda cum l. 95. § de reb. iuris. in ~~2° vero casu~~. Unde recte intelligitur l. 86 de hered. inst. ubi primus casus poterit utiliter aliquo in defecta conditionis potestatem exheredari. In 2° vero casu non ideo infirmari censeo, nec in defectu conditionis filius potest dici praeteritus, qui cum posset conditionem omittere, quodammodo heredibus paternam omittere censetur, ut in his qui exheredantur, fin. h. n. tit.

Nova tamen haec sententia ex eo defendi non potest videtur quod si nasceretur filius ex eo quod conditio deficiat antequam filius posset parere conditioni sequeretur consequenter data filio adi in heredibus non potest antequam conditionis parere, vel parere potuisset, cum ex titulo, quod ruptum subiacet adire heres non posit. l. 84 de adq. hered. Si non debet expectare cohaeres ad adeundam hereditatem, ut dicente Ulpiano decidit in l. 4 in principio de hered. inst. Et urgetur ex § ultimo eiusdem l. ubi inutiliter in 2° gradu filius exheredatur, cum videatur utiliter posse exheredari ut in l. 86. eiusdem tit. Id ergo, quod in d. l. 4. ult. idcirco nominatur quod filio sub potestativa conditione instituto dat cohaeres pariter quam filius parere conditioni potuerit adire hereditatem non potest; scilicet illum quod non prohibet heredibus adire, antequam conditioni paruerit, quod ut non possit esse si potuisset parere ~~casu~~ vero id non potest parere, nec magis opponitur § fin. eiusdem l. ubi quod dicitur filius in 2° gradu exheredari debet intelligi si conditio nec potestativa esse desierit, nec fortuito casu defecerit antequam filius parere potuerit tunc utique inutiliter exheredatio, quod si defecerit antequam potuerit tunc utiliter exheredatio, ut patet ex littera ipsiusmet textus.

Non solum inutiliter filium exheredat inde-
fectum conditionis potestativae casu quo defecerit conditio antequam genuisset eum
adimplere; sed etiam si defecerit postquam potuit adimplere si non sit datus coheres
vel substitutus, quia inutilis est exheredatio, quae nullo dato coherede vel sub-
stituto post aditionem hereditatis [illegible] non potest, unde si sit conditio quae
per aliquem utiliter potest adimpleri ut in l. 15 de [illegible] hinc neque ex testa-
mento non impleta conditione potest heres existere, neque ab intestato, cum
quo datur spes impletionis conditionis non defertur hereditas ab intestato, talis
quae spes non deficit nisi post mortem filii, tunc testamentum destituitur l. 5 vers.
quod si de hered. instit. l. final. vers. qui substitutum h. tit. textus sic intel-
ligendus in l. 1a § [illegible] vers. idem erit de suis et legitimis. Cum sic casu-
alis conditio, quae proximale factum desiderat ut si Alexandriam ieris tunc
ultimo vitae momento ab intestato heres existit patri, non quia invenitur
praeteritus, sed quia certum est conditionem impletam non esse neque adimpleri potuisse, et
tunc destituto testamento legitimis fit locus d. l. 5 de hered. instit. l. final. vers.
sine minus h. tit. l. 86 de lib. et posthum.

Sub conditione casuali, vel mixta fi-
lium non recte instituit nisi in conditionis defectu exheredet, quia alias in
hunc casum inveniretur praeteritus l. 4. l. 86. de hered. inst. l. 4. C. de
inst. et subst. l. [illegible] h. tit. et hac suppositione, vel de conditione potestativa
utraque potest admitti intelligendus est textus in l. 2a de liberis et postu-
m. unde ita intelligitur l. 83 de C. et D. neque illa conditio in filii pote-
state non est, et si filiationis probatio facilius soleat adimpleri de qua in l.
6. de his qui sui, et in l. 9. C. de nupt. conditio vero de qua in d.
l. 83. ex mente patris testatoris, qui dubitavit ubertatem aliquam
evenientioribus tribuere, [illegible] expressit, quae cum extrin-
secis positionibus, et extrinsecis aliis aspectibus dependeat, nec facilis, nec in
filii potestate est ita Larrea lib. 1 selectar. cap. 4 n. 2 et 3. Sed
obstat l. 28 in principio de lib. et posthum ubi pendente conditione casu-
ali

casuali ultimo vitę momento ipsius tt̃ę institut, & patri ab intesto suus heres efficit. qm̃ recte sub cõne casuali instituit. licet in defectu exheredet. alioqui dum cõ casuali ultimo vitę momento posit adimpleri neq ab intesto neq ex tt̃o heres existeret; id post eius mortę destitueret; ut precedenti n.º dixi

Qd omissa aliquam sententia suspendi ē, ut tenet Valent. lib. 3 tractu 3. cap. 8 nº 14. Larriategui lib. 3 cap. 5 nº 3 quidquid dubitet Chesius lib. 2 interpret. cap. 3 nº 16 ipse dictus prima substitutus, vl Coheredis alius inutilis erat exheredatione cum eet pro quo confirmaret. & sic eet innutilis exheredatus, & inveniret preteritus, & relatus in l. 6 § 2. de bon. pos. cõª tab. & hac ratione facta recte sub casuali cõne filius ab initio instituit si in defectu exheredet; cęterum si pendente cõne decesserit ultimo vitę momento patri, ab intesto patri existit; cuius rationę videas apd Valentiam lib. 3 tractu 3. cap. 5. n. 43. cum sibi leg. Larriategui lib. 3 cap. 5 n. 3. melius, quam Chesius cap. 3. lib. 2. interp. n. 16.

Sed opponit.

l. 2ª § 1. ubi dicit qd pendente cõne casuali in cuius defectu n̄ erat filius exheredatus pt̃ agnoscere bon. pos. secundum tab. cum illi soli possint petere bonor. pos. secundum tab. qui utilit sũt instituti l. 6. eodem tt̃o. Ergo qũ filius ē utilit institutus tali modo. Sed respondet qd licet filius sit iure Civili inutilit institutus, iure vero Pretorio ē utilis, qd quidem sufficit ad hoc ut possit petere talem bon. pos. quę tunc cum ē, tunc sine re ✱ Vinius in principio inst.ª n. 6 cum sequenti. Bene sic accipit Chesius cap. 3 n. 3 lib. 1. Alius vero filius emancipatus recte iure Civili sub casuali cõne instituit quin in defectu exheredet nec cõª, id secundum tab. solum pt̃ petere bon. pos. l. 3ª § 12 de bon. pos. cõª tab. Ritus ad tt̃ꝗ de bon. pos. cõª tab. cap. 5. n. 3, & alibi de legatis prestandis cap. 11 n. 5. inutilis in defec

tu

defectu exheredatur ad hoc scilicet, ut si conditio defecerit tanquam exheredatus notatus ad necessarios coheredes, vel substitutus petere 2ª tab. non posset ex mente §4 in fin. de bon. libert. quam videlicet alii cum textu ex superiori Valentia lib. 2. tractu 3 cap. fin. n.º 3. Haec de conditione secundum se de conditione vero ad praesens vel ad praeteritum collatam, eam sub ea filius instituitur quin in eius defectu exheredetur l. 10 §1. h. tit. quia ab initio informant institutum vel omnino non deficit, et valida est institutio arg. l. 16. de iniust. rupt. l. 3 §12 et 13 de bon. libert. et etiam quia actus executivi, qui nullam conditionem recipiunt, tales conditiones admittunt ut probat textus in l. 39 §1 de adq. poss. cap. [illegible] ibi n. 16. difficilimus textus in l. 51 §fin. de adq. hereditate nova observatione illustravit; sed ne dicas, quod non posset esse heres antequam pareret conditionem vere esse, quae quidem ratio difficilior est, et ea ratione non poterit sub ea institui arg. l. 63 de C. D. quia filius ipso iure heres patri exititit si vera sit conditio arg. l. 30 §6 de adq. her. et si sit excusse institutus integram hereditatem quam in omnem eventum debet habere poterit vindicare, si vero habeat coheredes licet stricto iure non posset ex hypothesi tamen aequitate eius parti, quam deinde pro habituris est portionem cum effectu prius accipere arg. l. 44. de adq. her. in fin. l. 7 §fin. de bon. poss. tab. poss. si vero instituatur hoc modo si praeterierit conditionem existere; quod institutum deficeret inutilis erit institutio.

Ceteri autem sui heredes, qui licet praeteriti non requirunt tamen; sed ad certam portionem accrescunt sub quacumque conditione licet in eius defectu non exheredentur utiliter instituuntur ut probant textus in l. 4 in principio de hered. inst. l. 1ª § 8. vbi idem erit de suis et legit. ad quam partem deferri potest l. 3 §14. de poss. 2ª tab. ut sentit Costa in § quid si tantum 3ª parte n. 62 et etiam refert l. 8 C. inst. et subst. tract. fi et n. 33. infert idem Costa, quod licet filius sub conditione potestativa recte non exheredetur l. 3. §1 de lib. et posth. Ceteri tamen sui heredes sub

ditione recte exhæredant. Itaque b.r post plures alios defendunt Valent. tract. 3 cap. 8 n. 1. cum S. sequentibus Larrea tigui lib. 2 cap. 6 per totum, et qui exprofesso cum certa gravitate Richardo in preludiis ad l. 29. de lib. et posth. cap. 3 n. 4 per totum, et presertim ex n. 136. usque ad n. 143. quorum fundamenta ubere apparatu deduxit ab ipsis gestu, et apparatu verbis, tum absque dispendio brevitatis collecta hæc sunt quisque sub conditione exhæredat. posteritas dum pendet conditio, cum conditio, suma ad hæreditatis adeptionem, seu exhæredationem suspendat. 3o. status a parentis obitu, tanquam posteritas, vel illos infirmat si filius, vel adeptio post- onem in instituti hæredibus exuit, sive ex aliorum, suorum hæredum numero sit; ulterius executivi actus conditionem non admittunt; imo per eius additionem prorsus viciant, ut pro expositione text. in l. 77. de reg. iur. supra n. 2 dix; id exhæredatio executivus est actus, ab hæreditatis additione, et sic ab exhæredatione, subitoque capiens, quod conditionem non recipit, imo prorsus per conditionis adiectionem viciat, ac per consequens, ex suis hæredibus, nullus sub conditione recte exhæredat, expendunt denique textum, et in decisione, et indivisiva ratione sumpta difficilem in l. 16 in principio de bon. pos. contra tab. ubi docet Ermogenianus, quod sub conditione exhæredatus, contra tab. bon. pos. petere iure potest, quamvis sub conditione institutus, a contra tab. bon. pos. excludantur ratione sic proposita. Certo enim iudicio liberi a parentibus successione removendi sunt: hæc sentit, quod exhæredatio non recte sub conditione recipit, et sub conditione exhæredatus posteritas iudicat, alioquin, si rite, et recte exhæredatus censeretur, contra tab. petere bon. possessionem non posset ex reg. text. in l. 8 in principio, et § 7. de bon. pos. contra tabul. Rursus non solum de filio; id et de his qui bus, quibus competit bon. possessio contra tab. sub conditione exhæredatis Ermogenianus tractare constat, tunc quia initio textus de exhæredato sub conditione generaliter, et indefinite loquitur, tum quia dum decisivam rationem assignat liberorum nomine utitur, quo non masculi duntaxat filii, imo descendentes omnes, sine sexus, vel gradus differentia comprehendunt l. 220. de V. S. id ipsum decisi-

va

decisiva tamen ratio claritati obstendere videtur, ideo exheredationem sub conditione non interrigit Ermogenianus decidit; quia certo iudicio liberta a parentum successione removendi illos, qui iudicis certitudo in conditionali defecit exheredatione, quae ut infortunii ludibrio, et in alienum factum posita tur, ideo, ut insanum pareri videatur, qui sub conditione liberos a successione removet; sed decisiva haec ratio ad quaecumque liberos exheredatos expectat: ergo in Ermogeniani sententia exheredatio generaliter conditionem conditionem non recipit, et ex liberis nullus sub conditione recte exheredatur.

Nullum tamen ex his fundamentis urget, imo ex eorum solutione. Contra, quam tuemur sententiam clarior facta in veritas apparebit. Eorum primo respondeo, quod etsi conditio sui natura hereditati adeptionem; seu exheredationem suspendat, non ideo, qui sub conditione, exheredatur praeteriti dum pendet conditio, dici potest, nam et conditio, sub qua rigit institutio, hereditati dationem remorat, necnon, qui sub conditione ex- instituit praeteritus, inter dicitur, quod enim masculi primi gradus filii sub conditione non recte instituuntur, aut exheredantur, non ex eo provenit, quod praeteriti dum pendet conditio sint, sed ex eo, quod praeteri in deficienti conditionis casum invenirentur, quod sufficit, ut nullum ab initio paternum testamentum reddant. Ceteri igitur sui heredes, qui praeteriti testamentum non infirmant, sub conditione recte exheredantur, et si quidem conditio extiterit, tamquam praeteriti ad certam portionem institutis heredibus accrescunt, quam ipsi filii, et ceteros suos heredes diximus. Ulpianus non obscure tradidit in d. l. 3 § fin. de lib. et posth. dum signanter ait, quae filium exheredem ducam, quam non dixi in ceteris suis heredibus verum sit.

Secundum vero fundamentum sic facile in ipsos adversarios retorqueo: actus enim, qui executivi nulli sui natura sunt nihil aliud quam pendent conditionem recipiunt, aut a contrario sensu sic probatur ex d. l. 77 de reg. iur., et ibi fatentur adversarii; sed exheredatio evidenter executivus actus non est cum a praesenti executione non incipiat, imo in futu-

rum

in futurum tempus, quod non deberat, et quodque adscripta in testamento est aliquid aliud sui videlicet heredis existentia, aut hereditatis aditione, ad cuius perfectionem, et sumationem spectet l. 10 in princ. ad sellania d. l. 20 in princ. v. s. id

cum exheredatio d. l. bon. pos. contra tab. § . sui nasci, si nihil aliud

impediat conditionem non requirit quemadmodum, et stati, reliqui actus, qui

executivi non sunt conditionem admittunt, ut n. 2 diximus; id nihil aliud impedit,

ut sui heredes primi filii, sub conditione exheredantur, sub conditione recte

heredantur, nec excipi, quod exheredatio, hereditati contineat executi-

vus est actus, nec enim presentem; sed in futurum collatum continet, ad exemplo-

rum institutionis admittitur, quem et si dationem hereditati contineat, quia tamen non

presentem; sed futurum collatum, continet dationem executivum actus non est,

quemadmodum igitur institutio, si nihil aliud impediat, sui nasci conditionem ad-

mittit, sic exheredatio, et sui heredis primi filii, sicuti sub quacumque con-

ditione, recte instituuntur, sic et sub qualibet conditione utiliter exheredantur.

Tertium et difficilius superest decep-

tum ex l. 18 in princ. bon. pos. contra tab., cui respectu lecta in § et quid

stantem 3 parte n. 38 cuius solvo facilius devincitur ex dictis n.

ante, quia respondeo, quod in d. l. 18. debet accipi de masculis pri-

mi gradus filiis; non de ceteris suis heredibus, ita ut masculi sui heredes

dici, qui sub conditione non recte exheredantur pendente conditione possint tanquam

praeteriti possessionem contra tab. agnoscere, quamvis ab ea repellantur, si sint

instituti sub conditione, cum tunc possint secundum tab. petere, nec quod in

initio textus de liberis generaliter loquatur obstat, nam in indefinita oratio

est generali aliorum liberorum appellatio et hanc magis propter expen-

sationem debent ad masculos primi gradus filios fam. restringi; id nec

decisiva ratio obstat, quod si inutilis ideo est sub conditione exheredatio

tanquam in alienum tractum et ludibrium fortune certitudo caru

ret iudicium patris, nec fideicommissum, quem certitudinem iudicis testatoris

petunt § 25 inst. de legatis, sub conditione recte conciperent, nec

tuta

tutor potest dari sub conditione, cum certo iure debeat dari § 27 instit. de legatis, quod nemo dixerit, nec filius potest sub mixta conditione in-stitui, et in eius defectu exheredari, nec hoc exheredatio posthu-mi, si mihi filius unus nascatur exheres esto utilis erat, cuius contrarium est in l. 1° § 3. de vent. in poss. mitten., nec potest posthu-mus sub conditione exheredari, quod non est patet ex d. l. 1° § 5., Nec hu-ic vel me impugnanti satisfaciunt, dum dicunt, quod posthumus ideo sub conditione recte exheredatur quia deg. in utero, nec homo, nec aliquis in rebus animantibus est, hoc enim ratio si conditionali exheredatione paternitatis dij certitudini defectus pateret sub conditione aliquo posthumi exheredatio-nem inutilem efficeret, aliquin ex eadem ratione incertus tutor posthumo da-tus, si certus ante nativitatem fieret recte datus intelligeret, contra generalem reg. § 27 vlto tutor instit. de legatis. Maneat igitur principale filius. Ceteros heredes recte sub conditione exheredari patet in ex-heredatione sub ea conditione quicumque mihi heres erit, vel si Titius he-res erit, sub qua licet masculus primi gradus, scilicet filius inutiliter exheredetur ex l. 3 § 2 vlto quamadmodum de lib. et posthum. l. 86. de her. instit. ut asserit Lazzaragius d. lib. 2 cap. 8. n. 4. ceteri tamen heredes recte exheredantur, cum antequam in paterna hereditate excludantur, possit heredibus ab extraneo adiri.

Posthumi, qui prepari-ti iniustum ab initio testamentum non reddunt, post nati rumpunt l. 3 § 3 de iniu. rup. ab initio sub causali, vel mixta recte instituuntur quin in defectum exheredentur, et quidem si antequam nascantur conditio exti-terit agnascendo testamentum non rumpunt, quo tunc pure instituti ap-pareant, si vero quod nascuntur conditio pendet tamquam in eius defectu preteriti testamentum rumpunt l. 22 vel l. 22 de lib. et posthum. nec contra-rium docet in l. dies cedit (cuius decisionem abrogavit Justinianus in l. fin. C. de posth. hered. instit.) ubi dum ait, quod posthumus siui-

20

vivo patre nascat, post patris obitum natus rumpit testm, quod nec sub conditione quidem heres scriptus intelligitur non si intelligendus est, ut licet sub conditione institutus, quo nascit non rumpatur, si quasi a minori ad maius, quod si sub conditione institutus quo nascit rumpit testm.

3o a fortiori, si nullo modo sit institutus debet rumpere exclusione postumi ab initio utilis sub conditione exheredant, siquidem antequam nascantur stiterit conditio a heredite paterna removent. Si vero pendeat, tum quasi in eius defectu praeteriti testm infirmant l. 1a §5. de vent. in pos. mittem et ad hanc iuris raum referri debet. l. 3a §3 de iniusto rupto.

Nepotes vero, qui tum postumi agnati sunt praecessiss a patre, post cuius obitum quasi agnatione rumpunt testm l. 29 §3 et 16. de lib. et posthu. l. 3a §1 l. 13 de iniusto rup. licet ab initio sub casuali conditione utiliter instituunt, et quidem, si antequam iura suorum nanciscantur stiterit conditio permanent pure instituti, at vero si tunc pendet conditio, quasi in eius defectu praeteriti, debeant rumpere l. 22. et 84. de lib. et posthu. l. 13 de iniusto rup. eodem quod modo valet ab initio exheredatio sub conditione ex d. l. 1a §5. de ven. in pos. mittendo

Sed huic doctrinae obstat l. 6 §1. de hered. instit. ubi cavetur quod etsi ad filiis locum accedant sub omni conditione instituunt. Adquod rumpo, omissis Valen. lib. 3 tracta 3. cap. 5 n. 3o et emendatione Costae in § quid si tantum 4a parte n. 23. Quod in illis textibus ubi tantum solum cavetur, quod nepotes, et deinceps, qui ex l. Vellea instituunt sub quacumque conditione poss. utiliter institui, quin in eius defectu exheredent, sed de effectu conditionis non disputat, de quo postea diu maxime arcuiset, nec illa verba, et si redigant ad filii conditione illud suadent, quae intelligo, ut licet redigant non cedat ab initio inutilis institutio, cuius rei effectus, ut si eo tempore existat

existat conditio valida sit institutio, quae si ab initio fuisset inutilis non eo casu utilis existit solitire, nam quae ex his nam solum nisi defectu ab. inutilis est institutio, et si fuerit cum conditione recepta civili iure ex post facto convalescere non potest l. 3 § 12. si quis intellig. de bonis lib. iuncta Mesa lib. 3° variarum cap. 3 ex n° 6. et cap. 10 n° 10 cum quinque sequentibus.

Hodie vero, cum ex nova Iustiniani constitutione l. fin. C. de lib. et posth. § 5 instit. de exhered. lib. omnes sine ullo discrimine instituti, vel exheredari nominatim debeant, et praeteriti testamentum rumpant sub potestativa conditione utiliter instituuntur, sub mixta casualive non nisi in defectu exheredati. Sed an institutio sub mixta, vel casuali conditione sit inutilis, rejiciatur vel conditio contraveniens? Sed aliqui existimant. Ut Ant. Gomez 1° variarum cap. 11 n° 23. arguunt, quod rejecta conditione tanquam pura permanet institutio. Movent ex l. 32. l. 36. § 1° C. de inoffic. testo. Sed veriorem, quod Iustinianeo iure inspecto institutio debet esse nulla, nisi in defectum conditionis exheredent. Ut Vinnius in § 3. de hered. instit. et prob. ex l. fin. C. de lib. praeteritis §. 5 instit. de exhered. lib. ubi praeteritis testamentum dicunt nullum; sed in defectum testi inveniuntur praeteriti: ergo tale testamentum debet esse nullum. 2° quia constitutio textus l. 32. C. de inoff. test. ad solum exheredatos, non vero praeteritos spectat, cum ibi agatur de querela inoffic., quae quidem solum competit exheredati non vero praeteriti, quibus licet aliquid ut legatum relinquat nullum est testamentum ex § 1° d. l. 30. unde cum intelligatur in defectum conditionis praeteritus debet rumpere testamentum.

Sexto, si constitutio d. l. ad suos heredes sub mixta conditione institutos, nec in defectu exheredatos etiam pertineret ad eos sub potestativa conditio; quia non minus haec, quae aliqua ulli-[?] a legitima rejicit, sed potestativa non vitiabat testamentum neque poterat per inoffic. querelam rescindere poterat: ergo neque sub ad suos sub casuali conditione in-

stitu

institor spe pertinere. 2°. sicut quaelibet conditio reiicitur a legitima filiorum iure Iustin. etiam iure ff. reiicit a legitima patroni patet ut in l. 28 de legatis 2. l. 60 ad Trebellianum l. 27 § 1 de iure patro. de cuius intelligatione eq l. 22. in princ. de bon. lib. et videndus Cuiacius lib. 5 q. Pauli; si conditio apposita in part. debita a patrono tamquam ineius defectu praeteritus spe contra tab. petere, et conditio non reiicitur l. 27 § 2 de iur. patron. l. 3 § 16 et 17. de bon. lib., in qua diversa est ratio filii sub tali conditione instituti pendente conditione, non contra; sed secundum tab. debet petere l. 28 bon. pos. contra tab. Ratio disparitatis stat a Gotofredo in l. 3 § to de bon. libert. n°. 16: quia ratione non debet reiici conditio a legitima.

Ex his manet, quod praedicta restitutio pertinet ad filios exheredatos, et praeteritos ab avo materno, vel a matre, neque obstat, quod loquatur de illis, qui per querelam, vel alio modo poterant rescindere testamentum quam illealius magis sit possessio contra tab., quod quidem solum competit praeteritis l. 6 bon. pos. contra tab. Cui respondeo, quod debet intelligi de caeteris suis heredibus, qui si minus erat eis relictum, quam leg.a poterant petere contra tab. licet non magis requirerent, cum poterant iure accrescendi, ut att Vinnius in princ. Inst. de exheredatione lib. Unde antea conditio a his, quod leg. si erant praeteriti reiiciebant postea vero similiter si essent exheredati; si vero sint praeteriti debent eam respicere. Caput 2um, quo

Caput 2um.

Quo tempore heredis institutioni adiecta conditio debet existere, ut impleri, et defecisse, ut defecisse casualis conditio intelligatur.

Nunc sequebatur de conditione potestativa; de qua tractarunt D. Fran. Ruga in speciosa relectione ad l. 62 de adq. hered. plures et alii (   ) ideo omitto, et inquiro, quo tempore adiecta conditio

debeat

debeat existere, vel impleri, et quo existere, vel deficere casualis conditio intelli-
gatur, quorum neutrum ab antecessoribus occupatum invenimus, assumimus ex-
plicandum, vtriusque quaestionis resolutio ex voluntate testatoris dependet, quae
solam regere, et gubernare conditiones statuit l. 19 in princ. de C. et D., et
circa tempus siquidem expressa sit testatoris voluntas, certo aliquo tempore ad-
impleri, vel existere conditionem volentis expedita res est, cuius duplex exemplum
Marcianus apponit in l. 9 l. eodem titulo. primum est si sic institutus fuerit exempli: Titi-
a si [illegible] nupserit heres esto, quae conditio sine dubio non nisi ante testatoris
obitum potest adimpleri, dicitur vero infinitum tempus complendi, quia dum superstes testatore est, quo
cumque nuptiae sequantur vtiliter adimpletur. Secundum est, si sic institutus dicitur,
Titius si ad exequias mei funeris venerit heres esto, quae non potest impleri nisi
post mortem testatoris, id non infinitum, vel certum tempus complectitur, quare vbi mor-
tis solemnia peraguntur defuncto, verum eum complere, quod aperta voluntas testato-
ris est, sit, merito quaeritur an mortuo, superstite ve testatore conditio adimpleri
oporteat, quaestio vbi dicione resolvit l. 4 l. de C. et D. declaravit promis-
cuas conditiones post mortem debere impleri, non promiscuas, sive vivo, sive mor-
tuo testatore promiscuas conditiones intelligit potestativas, non promiscuas, casu-
ales, vel mixtas, vt apparet ex explicatione ibi apposita, et eadem dicio apponitur in
l. 2 de C. et D. et eadem exempla apponuntur. ~~Ad h~~

Ad hanc rationem discrepantiae ex sola aequi-
tate descendere, quippe cum omnia quae in titulo decernunt in id tempus, quod sequitur
mortem testatoris, referant l. 1 quib. titulo fac. prol. vt casualis etiam, vel mix-
tam non minus, quam potestativam conditionem, post mortem dumtaxat testatoris deberent
existere, vel impleri stricta iuris ratio exigebat, idque ita iure posito lege
sub conditione recepta heredum institutiones, et legata, ceteraeque dispositiones periclitabant. ex benignitate rectius ita temperandum prudentibus placuit, vt potestativam
quidem conditionem, quae si vivo testatore, sive mortuo possit aeque facilius adimpleri
et stricti iuris disciplina omnino debeant post testatoris obitum adimpleri;
casuales autem, vel mixtam, quae nec in arbitrio instituti heredis, aut lega-

tarii

legatarijs ll.t nec tam mortuo, quam vivo testatore eque p. ll.t existere, ubi plene

sortilitati causa posint, sive vivo, sive mortuo testatore existere utiliter, ut

in plene. Verum hanc Duareni ll.a displicet, nam qd. licit ea quam in testo. decan-

ut. i. nid tempus differri, qd testatoris mortem subsequitur ad heredem institu-

onem, et ulterius reliquas dispositiones, quae ex natura rei non nisi post mor-

tem testatoris existere p. ll.t sortiri, non conditiones spectat, ut patet quia ulterius

dispositiones non ll. sed vulgarem aeg. tex. in l. 8. siquis om. causa testi;

et pr. rem narram, tam vivo, quam mortuo testatore p. ll.t existere, ubi ple-

ni; melius itaque post plures antiquiores Donel. d. lib. 4. com. cap. 33.

Antt. Gomez 1o tom. variar. cap. 12. n.o 61 et 64. Spino testa-

ment. glossa 14. princ. n. 13 et Hipol. in d. l. 2. de C. et D. n.o 33.

3. sequenti[?] quaestam in potestativas, et casuales, mixtasque conditiones distin-

ctionem ex solo testatoris voluntate desumunt, quidam sub casuali,

vel mixta conditione heredem instituit non institutum heredis obsequium, in cuius

arbitrium conditio non est, ipsius conditionis existentia desiderat, quam id circo

sive vivo, sive mortuo testatore existere, ut in pleni sate, quam in-

stituti heredis, in cuius arbitrio est obsequium, seu voluntatis implementum de-

siderat, et ideo heres post mortem testatoris utiliter adimplet

conditionem potestativam, quam si vivo testatore implevit absque perciptiendo

eius non pro dici, sicut quaerat ratio omnia Gomezius d. n.o 64., quam faci-

le vincitur ex iis, quae adversus Duarenum disputavit, habo rationem, qd qui

vivo testatore adimplet conditionem non pro ceteris implevit ut testatoris volun-

tati pareret, implevit neque est si solicitus de vivendis heredibus foret l. 2.

§ de vulg. et pupil. post mortem vero utiliter adimplet, non absque

ter, qui defuncto obtemperare dicitur non pro, nam tunc obstat tex. l. 2. de

condit. et D. ex qua motus Donellus tibi ipsa dixit, ideo non potest

plene conditionem nisi post mortem, qd nisi tunc non potest sciri sub qua conditione

sit initus, qd quibus apparet falsum est, cum posit esse praesens tempore scriben-

di testi, et sequeretur etiam, qd non potest in pleni conditio, nisi post apertas tab. cum

cujus solus potuit sciri, qd in test.o mistico scriptum l. 25 § 2. ad Trebellianum, ideoq. ad d. l. 2a. qd Ulpianus non adignorantiae rationem recurrit, sed qd dixerat potestativam conditionem debere post mortem impleri, a simili dixerat qd sicut, qui ignorat, ... quae conditio incerta sit non potest dici obtemperare voluntati, ita siliis ... testatoris ... pleverit.

Sed adversus hanc doctrinam, quae firmant praeterea l. 10 in princ. l. 36 in princ. de C. et D. nonnullae se offerunt difficultates qua qui initituit sub conditione mixta non solum implementum, sed obsequium desiderat ... idem de hac, ac potestativa debet dici. 2.o nam potestativa conditio etiam ab ignorante potest adimpleri, ut videre est in l. 15 de statu hom. et non requirit, qd praestet obsequium. 3.o nam conditio apposita in l. 23 § 1. de hered. inst. potestativa est, et tamen vivo testatore utiliter adimpletur l. 8 § 7 hoc tit. 4.o, nam, qd casualis conditio vivo testatore utiliter potest existere, non voluntati, sed aequitati ratio facit l. 64 de C. et D. 5.o, haec conditio *si filia mea nupserit vivo duntaxat testatore* adimpletur ex l. de reg. Catoniana, et est mixta conditio. 6.o nam sicet verum tale diceremus non falsum diceret Iustin. qui asserit, se novo introducere, ut quocumque tempore existant quaelibet conditiones intelligantur utiliter adimpletae ut in l. 56. de inst. et subst.

Levantur difficultates hae. respondeo, qd cum mixta conditio non solum ex heredis arbitrio, sed ex alterius voluntate, et ex eventu pendet heredem obsequium non petit, in cuius mero arbitrio conditio non est, sed solum conditionis existentiam, vel implementum. 2.o respondeo: qd licet in d. l. 15 de statu hom. possit per alterum adimpleri non ideo debet supponi, licet ab ignorantia fuisset circa animi deliberationem, imo, qd in hoc erat mandatum, cuius vi extraneus utiliter eam adimplet, et sic ab ipso herede intelligitur adimpleta arg. l. 3 de adq. rer. dom. 3.o, respondeo, qd licet conditio *si servum manumiserit* sit potestativa reiterationem non admittat l. 2 C. de cond. ind. tit. conditiones vero, quae non admittunt reiterationem

utilis vivo testatore adimplent. Sed nec haec solum admitenda est, quia ratio, quae dat ad hoc ut conditiones potestativae non possint impleri nisi post mortem testatoris, etiam viget in illis, quae reiterationem non admitunt neque quid facit d. l. 11. quae postea explabit dificiorlim peet videri l. 10. in princ. eodem tit. Exillis vbi cum conditio haec talis est ut semel impleri debet exquo infertur quasi sentit, quod conditio quae reiterationem non admittit, etiam vivo testatore impleri posset. Respondeo, quod illa ratio quae ex abundanti adiecta est, solum restringitur ad conditiones mixtas, de quibus loquitur non ad potestativas, quae pregcise petunt obsequium, quia quantum ad d. l. et § dicto tit. respondeo, quod si servus sit haeredis non nisi post mortem
+ adimpletur siverum sit alienus tunc ante, et post mortem utiliter adimpletur cum non
S. merae potestativae, sed etiam ex eventu dependeat, ut contrario sensu colligitur l. 33 § hac hered. tit. quod dificulti respondeo: quod verba equum est in l. 62. de C. et D. non equitatis rationem adventus mixtus impendentes, sed solum quod utiliter adimpleta dicatur cum casualis, vel saltem mixta non potestativa sit. Fortius viget 5.a dificultas, cui respondeo: quod omnis conditio casualis ante, vel post mortem utiliter adimplent, nisi voluntas testatoris repugnet, quae conditione gubernat, unde conditiones hae, si nupserit, et si nupta erit mixtae sint 1.a ad certum tempus quae non refertur ex 2.a testatoris voluntate, vivo, mortuove eo utiliter adimpletur l. 10 in princ. l. 66 de C. et D. at conditio si nupta erit ad aliquod tempus debet referri, quo testator filiam nuptam esse vult, ad hoc ut haereditatem admitatur. Hoc autem tempus, cum nec praesens tunc reddendi esse posset quantum conditionis natura, quae infuturum confert, certo deprimi, ut sit non aliud, quam testatoris mortis et patet, ex eo quod dicatur, quod si etatem testator defecisset inutile esse legatum sit nullum et non alia ratione, nisi quia testator volebat, quod ante eius obitum adimpleatur cum ex regula Catoniana non peet vitiari, quae ad conditionalia non pertinet, patet enim, quod voluntate patrocinante etiam talis conditio post mortem utiliter adimpletur ex l. 19. de C. et D. exquo infertur

quod

18.
51

qd regulariter ante testatoris mortem debeat adimpleri.
Ultima difficultas

nempe, qd Justin. in d. l. 1 C. de inst. et subst. ius novum statuerit quoad existentiam conditionis mixtae vel casualis, qd iure ff requisitum erat; id qd discrimen inter conditionem simplicem et impletam erat aufert, et sic alias mixtis decernit antea eius, erat statutum, existimo, ut semel extitisse, vel impletam fuisse conditionem sic fuerit, siquidem sine instituti heredis, vel legatarii facto, vel culpa eius perseverantia postea defecerit, in quibus textus expresse neque adductis locus loquuntur, nisi talis conditio est, quae ad mortis testatoris tempus refertur, prout in d. l. 81. § 1. ff de vulg., quae exposui in d. 1o cap. n. 23. et in l. 1. § 4. ad treb., quibus textibus sic facile resistatur cum d. l. 1 in prince. eodem tit.; nam si quae a viva testatore extiterit, vel impleta fuisset conditionis perseverantia instituti heredis vel legatario facto, vel alias, quae ante mortem testatoris defecisset, in heredes et legatarios, quasi testatoris iudicium neglexisset, conditiones defecerent, veteres laudi dixerint, quorum Ht forsitan ea ratione ductus Justin. correxit qd cum in mixtis conditionibus non obtinuerit, id implementum conditionis requiratur semel extitisse, vel impletam conditionem sufficit, nequaquam quae heredis, vel legatarii facto conditionis perseverantia ante mortem testatoris defecerit, ut patet ex expliciti apertis in d. constitutione, quae quidem fallit si conditio sua natura habeat tractum successivum, ut tex. in l. 67. de C. et D., cuius momentum non sufficit implementum; id perseverantia requiritur.
Illud

investigandum est, an si conditio tempore facti test. extiterit debeat postea adimpleri, in qua re distinguo cum Paulo, si testator scit conditionem impletam esse habeat ... reiterationem debet postea existere iterum ex voluntate testatoris coniecturata ex tali appositione; si vero ignorat impletam esse, licet habeat, vel admittat reiterationem non debet iterum existere

et pro

eod. tit.

pura habetur ut in l. 10 § 1. Neque obstat, quod in d. l. videatur impossibile, quod ille qui iam pubes est, possit etiam ad implendam testatoris qui institutus heredem 14 annorum esse sciebat in illa cum pubuerit de plenissima pubertate censere intelligitur l. 50 § 5 de legat. 3° quod si vero ignoraverit, puberem esse de regulari pubertate sensisse intelligitur, et ideo pro pura habetur, si vero apposuerit, cum 14 annos venerit nulla conditio scientiae, vel ignorantiae datur et ideo pro impleta habetur l. 49. § 1 de legat. 1°. ex reg. tam in d. l. 11 de C. et D. nec conditio scientiae vel ignorantiae apposita in d. l. 49. exspectat ad conditionem, sed ad temporis computationem, quo post conditionem impletam legatum percipi testator iusserat apposuit ibi, cum ad 14 annos pervenerit annua, bima, trima die reservit, quod triennium liberta scivit a die facti testatoris debet computari; si vero ignoraverit ex aetate legatarii; quod qui talem diem apposuit intelligitur velle triennium itaque excurrere.

Cum eadem ratione debet admitti conditio si nupserit ut in l. 21 § fin. de legat. 1° obstat, quod conditiones, quae non admittunt reiterationem, sine ulla ratione scientiae pro impletis habentur ut l. 11. eod. tit. talis enim nominatur conditio si nupserit in d. l. 11 eod. quae sine ulla ratione scientiae pro impleta debet haberi. Cui respondetur quod conditio si nupserit reiterationem admittit, nec in d. l. Iuliani Ulpianus affirmat, quod ibi ex mente testatoris, qui Virgini, vel in nuptiis saltem filiae eam conditionem adiecit de primis nuptiis solum sensisse videatur licet si testatoris voluntas non refragaretur aptam tunc reiterationem admitteret eodem modo intelligitur conditio apposita viduae si liberos habuerit, et eadem ratione scientiae, et ignorantiae, sicut in l. 5. 61 de C. et D. ignorantiae prout in nota in l. 6 § 3. de test. tutela l. 5 de test. militis l. 10. de eod. id non refragatur l. 22. de pactis dotalibus, ubi pactum etiam extendit ad liberos suos successores, cui respondetur, quod ideo apposita conditio extendit ad

n

ad n̄ succeßor; q̄ alių n̄ eet ɔdio si de p̄zẽnti succipezet; at vero tale pactų eandę effectų ɔ̃ezat circa filios succeßros, a ɔ succipiendos circa retentionę doti, quę t̄n n̄ indistinte, sed quibusdą casibus, quos recensit Vlpianus tt.o 6 de dotibus § 3.o et 8 sine pactione haberet, ex q.bus docuit intelligit. l. 55 § 13 de legat. 2.

Illud inquirendų ē, quo tp̄re debeat impleri ɔdio adiecta institutioni; et certų ē, qd si adiecerit certų tp̄us intra illud debeat adimpleri l. 3 ad § 8 de min. l. 6 in princ. l. 59 § 6 de hered. inst. l. 32 de adquir. herede l. 3 § 31. ad Sillan. l. 31. de C. et D. si vero sub ɔdio liberų institutionę redegerit sine aliquo spacio tp̄oris, si casualis vel mixta ɔditio sit, qdo institutus heres superstes ē quocumq̄ tp̄re utilių p̄t impleri; si vero sit potestativa cų Costa d. lib. select. cap. 2 Accero, qd n̄ solų statį post mortę testatoris, imo et quocumq̄ tp̄re utilių adimpletur. prat ex l. 23 § 1. ubi etią si dispat tp̄re adimplere n̄ het pro defecta; sd opponit l. 29 de C. et D. ubi ɔdio accipitur si cų tų capitolicų ascendere potuerit, cui respent doctores sine legata, et institutione, qd in legatis accipiatur cų tų potuerit adimplere; et si n̄ adimpleat intelligat defectų, cų tunc n̄ sit, qui posit eų urgere ad hoc, ut incertų tp̄us impleat ɔdionę, et licet posit arg. l. 6 de adop. leg. id t̄n stabili nimi: desideraret heres, cuius ɔmodo ē, qd legatarius n̄ impleat ɔdionę; at vero in institutionibus n̄ intelligitur, ut si n̄ adimpleverit intelligat defecta, cų in eų casų ɔmoveret interitus qd facile presumendų n̄ ē, tunc q̄ p̄r prętoris providentię p̄t urgeri ad implementų ɔdionis instantia legatarius, et creditorų; sd hęc ratio n̄ het locų si sit ɔdio, si voluerit, quę p̄p̄ manifestą testatoris voluntatę, quocumq̄ tp̄re utilių adimpletur l. 65 § 1 leg. 1. l. 69 de C. et D. nec ad illas, quę aliquid p̄t p̄p̄ p̄prię voluntatis ɔplementų desiderant, qtq̄ etiam post longų tp̄us a morte testatoris utilių adimplent l. 32. ult.o diversa l. pen. § 1 eodę tt.o

Quo autem casuali conditio extitisse, vel defecisse intelligatur facile est definire, si casus comprehensus extiterit extitit conditio, si defecerit, defecit; sed an aliquo extitisse, vel defecisse casuali conditio intelligatur non immerito dubitatur ut ecce si Mater filium instituerit, si emancipatus fuerit, et filius per aliam causam exierit e patria potestate revera conditio defecit; sed ex matris mente extitisse intelligitur l. 3 C. init. et subst. quia ea mente instituit filium, ut non patri; sed sibi adquireret, unde quocumque modo possit sibi adquirere Matris voluntas completur et eodem modo intelligit l. 22. ad Treb. l. 15 quo dies legatorum cedat Valent. lib. 3° tract. 2. cap. 1° n. 5 et 9. melius quam Oroz lib. 1° cap. 5. n. 29. Sed contrarium videtur in l. 11 § 11. de legat. 3. cui potest responderi, quod si talis conditio fuerit a Matre apposita ex mente matris, quae dicturit patrem filium non emancipaturum, sub ea conditione filio in eius dumtaxat gratia fideicom. reliquit, ab extraneo autem adscripta prout in d. l. 11. § 11. ex extranei voluntate non in fideicommissarii favore, ut sibi adquireret, sed in instituti heredis gratiam, ut tandiu solveret suspendisse fideicom. censetur. Sed difficilius opponit l. 19. quae in fraud. creditorum ubi non stricto iure praehereditas filio praestat; sed solum propter pietatem. Cui respondeo: quod multum Maritus, qui nulla necessitate coactus est emancipare, restituere, et emancipat pietatis officio fungi, non iuris necessitate credit satisfacere. Nec obstat quod conditiones in specie casus forma debent adimpleri l. 44. de C. et D.; quia hoc intelligitur si non sit contraria voluntas testatoris, quae conditionem gubernat, quae invenitur in d. l. 3. Neque decisio l. 22 solut. Matrimonii pertinet ad ultimas voluntates, quae latiorem interpretationem admittunt.

Etiam tacitum intelligitur l. 13 h. tit.; quod licet, qui coactus adit, intelligatur repudiasse hereditatem l. 23 § 2. ad Treb. et ita defecta conditione, hoc tamen intelligitur

adhoc

adhoc ut consequat lucrum, non quod alia cum fuerit coacta conditionem illam per omnia confirmet l. 12 § 3. ad Treb. Denique si proprius servus institutus sit cum meus erit, aut qui meus erit, quo extitisse conditionem intelligatur, et, siquidem cum supponitur sit alienus, adhuc servus proprius l. 28 de V. S. l. 54 de leg. 3. Differt quod institutio, quoviis finiat cum supponitur l. 3 § fin. de hered. inst. licet postitutionem in l. 1a ... Com. de manu. si testator partem alienaverit in dubio non intelligitur defecta conditio l. 2 de C. et D. neque servus pro parte proprius intelligitur l. 1 § 6 ad Sill. nisi id est evidens ratio de eo quod ita senserit testator, si totus servus in eius dominio permanserit, tunc utique intelligitur defecta conditio arg. l. 62. 2. de legat. 3. Ceterum si totus servus, aut proprietate, retento usufructu alienaverit conditio deficit. l. 2 h. tit. cui adversatur l. 43 de C. et D. ubi ait, quod servus iussus liber esse sub conditione si meus erit, et heres institutus, si alienatus fuerit iussu novi domini, posse adire hereditatem: 3 talis conditio in institutione apposita etiam si alienet, non deficit. Cuius ratio est illa conditio si meus erit libertatem duntaxat, an libertati et institutioni adiiciat, si libertati solum, institutionem conditionalem non reddit, nec libertatem, ut pote, quae natura rei inest l. 39 de manum. test. et quamvis deficiat alienato servo non reddit inutilem institutionem, et non posse effici conditionalis ex pura data libertate; si vero adiiciat libertati, et institutioni, licet conditionalem libertatem non reddat, reddit tamen institutionem cui ex natura rei non inesse, si expressa testatoris non fuisset, nec repugnat tamen in l. 13 § 1. de lib. et posth., cuius decisio ratio colligitur ex l. 43 § 2 de test. mil. /

Rursus quaeritur an si testator vivus servum manumiserit institutum sub conditione si meus erit, ut deficiat conditio, videlicet. Magis non deficere est in d. l. 51 § 1 vers. si vivus de her. inst. propter voluntatem testantis, qui non manumissionis, sed alienationis casum excludere voluisse censetur. Contrarium doceri videtur in 29 § 4 de leg. 3. Cui

respond.

respet Santos in manuscr. ad 13 de Cdit et D. nº 3. Ĩtectura illa voluntas, de qua in d. l. 51 § 1. ex eo ratione, quod testator eum sub ea conditione servum instituit, non servo solum, immo et sibi, ut servum heredem haberet prospexit, et id circo manumissionis casum excludere non praesumit, quum ĩtectura ratio deficit in legato, in d. l. 29. § 2. in quo servo dumtaxat non etiam sibi prospexisse testator dici potest.

Cap. 3.

Quando haeredis Institutio ad Conditionem potestativa, mixta ve Conditio impleta vel defecisse credatur.

Nunc videamus, quando impletam fuisse conditionem potestativam, vel mixtam credatur, et non aliter, quam si id fiat, quod in conditione comprehenditur, et praeterea si tunc fiat, quando testatoris sententia, qui nisi alia eius voluntas fuerit, quam adscripsit conditionem recte, et secundum iuris formam adimplere voluisse credit., hinc sub potestativa illa conditione si Titio decem dederit heres institutus, et si pecuniam Titio praestet, non ideo conditionem adimplet, nisi institutus pecuniae dominium transferat, ut adq. ab speciali probat. Exponendus postea hoc l. 55 de C. et D. dandi namque verbum dominii translationem sui natura importat l. 75. § fin. de V. O. l. 165. de reg. iur. et sic itaque l. 2. in pr. de actionibus, nec ab eius significatione recedendum est nisi appareat testatoris voluntas l. 63 de leg. 3. sic itaque si alienam pecuniam transferat non transferat dominium l. 20 de adq. rer. dom. et conditionem non implet, nisi bona fide consumpserint; quia tunc dominus eos vindicare non potest utrasili probant l. 11 § fin. l. 78. § 1. l. 13 de rebus creditis. Quod diximus debere impleri conditionem ex iuris normam, intelligitur si alienum fuerit voluntas testatoris, quae conditionem gubernat l. 19. in princ. de C. et D.

de L. et D. unde si id, qd e in conditione rare n pcit implexi, wid. n inaalitis fecerit utiliz adimplendo conditionz convert^a, nã qui intra pee implexi de iure, et adhuc desiderat Vt impleat, actumaali censet desiderare adquã fazit pertinet l. 55 de L. et D. vbi di ditio, qui ttti factiony n hebat quantitiadebat heredio implat satisfactz praberdi, poterit. Hac tn decisio difficile redditur ex eo qd dandi conditio etiã si ad obos Calibes, deportatosq et peregrinos deferat n eaz persona, quaad dominj translatorz plexi, qz deportati, et peregrini, quamvis capere n point ex caãs, quz ividiis iure proficiscant ex ttti tn, qui iure Gentiz descendant n prohibent adquirere. l 15 §1. de pg nii. l. 15 de intd. et releg. Ideo qd conditionis adimplendi cãa dat magis iure Gent. quaritur, ex eo qd n ex ttto, sz ex volunte dantis, quaz ratz ocasione ttti adquirit. l 8 in fin. siquis omisa caa ttti l. 6 l. 31 l 34 de mort. caa don. inter vivos aute donatio quz a tradione incipit iure Gen. modus adquirendi e. Etiz prat hac parite, qd is qui passiva factione ttti carebant utiliz fideicommissa relinquebant. Vt ait Iustin. §1 init. de fideicoz. hered. ita ut dominiz adquirent, qa n ex ttto, sed ex restituentis volunte, ut cstat ex Vlpiano referendo ad hac cunabula fideicommissi in fracm. tto 25 in princ. Idz sistitz, qd implendae conditionis cãa dat, qz ex volunte dantis debet transferri dominiz quaviis mortis ocasione.

Sd adhuc tenendz e, n pee adquiri dominiz ex mortis caa, seu implendae conditionis caa, ut pro reg. tradit in l. 9 de mort. caa don. Nec, qd proveniat ex volunte dantis immediate tn ad minus meate provenit ex ttto l. 96. § vlmo de leg. 1o. l. 1o §6. de leg. 3. l. 9 C. de fideicom. tn quide sufficit ad hoc ut n possit eis adquiri dominiz, ne fiat fraus legibus, cz capat sine capere saltz caãve; qa alias n requirit legatz ad dandam pecuniam implendae

ex plende donationi causa, quod quidem sufficit ad hoc ut non rarem mere donationi habeat, quod non invenitur in presenti materia: cuius datio tota erat liberalitatis, et ratione fideicommissarii, unde postquam adiuvit necessitas redactae sunt fideicommissa fisco vindicantur l. 83 de leg. 3. id licet ante Augusti tempora in sola liberalitate cent fideicommissa relicta adhuc, quae habebat causam ex testamento non poterat adquiri quia sicut ille, qui sine quadrante ex Pegasiano deducere, voluit quod omnia restituere quoad quadrantem intelligitur donare ex reg. l. 29 de Don. et sic nec quoad quadrantem adquirit incapaci; sed fisco vindicat l. 63 § ultimo ad Treb. etiam si mera liberalitate restituerent fideicommissa quod habebant respectum ad testatorem non poterant adquiri incapaci, cui difficultati resp. quod etiam si non deducto quadrante universam hereditatem restituerit nec quoad quadrantem excedit proprie donationem l. 5 § 15 de don. inter l. 63 § 1 ad Treb. l. 13 cum seq. quae in fraudem legis. nam fideicommissarii etiam ultra dodrantem naturali iure debent, et quamvis hac obligatio per Pegasianum effectibus destituat, si quando non deducta universa fideicom. debitor restituat, tunc cessante Pegasiano incipit effectum habere talis naturalis obligatio nec restituti fideicom. donationem admittit ex reg. textus l. 5 § 7 de don., quamvis improprie, quoad id quod supra dodrantem donatio appellatur in l. 63 § ultimo ad Treb. quod quidem cessat in fideicom. arg. l. 90 § 1 de iure fisci

Hinc intelligenda sunt duo inter se pugnantia dissidentia l. 29 de liber. legata l. 5 § 7 de don. inter quibus respicit Larreategui lib. 4. cap. 4 n° septimo. ibi dum in d. l. 5. per acceptilationem liberato extraneo non liberat vir; quia non est causa donationis a marito; at vero in d. l. 29. quod tunc liberant per acceptilationem, quae quidem est actus inter vivos, et qui ex novis legibus capere non possunt ex actibus inter vivos capere non prohibentur, quod poterat probari ex l. 23 § ultimo

Vbi

vl.o itq de edilitio edicto. Sed hec solvo n admittenda e, q nu-
meris aenbus dicebq licet actus sit inh vivos, qui aliqua necess-
te proveniunt ex volunte testoris, ideo eius ss incapaces, vt
d. l. 55 de l. et d. l. 12 § vlmo ad treb. vnde dicet acceptilao
sit actus inh vivos, q provenit tn ex tto eius naturam sapit, et in-
duit qualitas l. 1 § 14 legatorum nomine cabeat. Vnde q sapit
naturam tti n pe propter incapacibus

Quomodo aq vt verissima nam tra-
dant suppono, qd incapaci ex nobis legibus relictum legatum ei adqui-
rit licet si intra centum dies legibus n paruerit, tq qua caducum fisci
iuribq vindicat Vlpiano tto 12 de caducis tollen. sic intelligendus
in l. 82 de adq. her. vnde, si legatum liberaonis relictum sit incapa-
ci nihil het fiscus cum tunc legatum adquiratur cum a herede p acceptil-
laonm liberat. l. 3 § 3 de liber. leg. profecto enim si ab herede libe-
rat. nullum modum fiscus vindicare pe Ex vulgarinem tex in l. 83
§ 5. vlo nec revocat. de V. O. nec ablata vllum modum fiscus po-
re pe, nec tn fiscus, et fisco et leg. fraret ita expediendum negotium
fuit receptum, vt liberaonis legatum incapaci quidam persona consistat tn heres
incapacem p acceptilaonm liberaret, qui sicuti capere aliud qdlibet legatum, cum eta-
ta n poterat, sic nec legatum liberaonis, rone debuit p acceptilaonm liberari,
ne alioquin effectum plenissimum, qui modum legati sentiret, qd in liberao-
ne p acceptilaonm factum consistit ex l. 3 § 3 de lib. leg. Sed imo incapax
si legibus n paruisset, fisco delegaret, et innuit Paulus in d. l. 29. eadem
tto, qui eleganti (qd inh partes n observabant) n legatum ipsum liberaonis
sed eiusmodum scribit ad fiscum pervenire, quo etiam loquendi mo. in liberaonis
incapaci relictum vtit Terentius Clemens in tractu in l. 27 § vlmo eadem tto
Nec enim fiscus, qui debitor testoris n erat p acceptilaonm poterat liberari, le-
gati tn modum sentit quatenus a debitore incapaci debitum exigit, cui si
capax ipse fuisset ex tto liberaonm sensisset. Si dicas opus incapacis

delegaone n̄ fuiset ad hoc vt ei relicta deliberaonis comodu fiscus sentiret, sed nazz heres incapax hereditaria actione fisco cedere, qui cessa actione ra incapax desisteret, legati comodu sentiret arg.o l. 35. § 2 de leg. 1.o Respect actioni cessione facta effectu legati comodu ad fiscu pervenire n̄ potuisset, qui si cessa sibi actione adversus incapacem desisteret doli mali excep.e fuerit removendus, quia etm ignoraret heres si ab incapi eodem legati ro debitu exigeret l. 26 § 3 de condone in debiti l. 35 § 3 de lib. leg.a et exceptiones, quae obstarent cedenti obstabunt eius cessionario l. 23. pro socio

Ex quibus ia intelligo Paulus in d. l. 25. qui capacem reddunt alium a b herede per acceptilaonem n̄ liberando, ne alioquin, et incapaci alteri liberao stingeret alterum, qui capiens cum effectu extitisse n̄ poterat legatum tum adquirere prohibebat: quae sibi fisco foret petita vindicandum, ac per consequens et capaci per acceptilaonem n̄ liberato liberaonem sentire legi n̄ vetebat; id item et si vnoque semel liberaret. Tunc fiscus legati comodu adiret neque capaxquidem per acceptilaonem liberat, sed fisco, qui capaxe n̄ e delegatus, vt sit nec leges fraudent, nec legati comodu admitit, et capaxalterum reus liberet. ait in d. l. 5 § 1 de don. inter. Vero per acceptilaonem extraneo facta vius n̄ liberat, et a marito facta donaonis adeo capax n̄ e, vt nec inutilis donaonis existentia in ea reiiciet. nec quicquam et ex donaonis causa adquirit. reg.a vero quae hic exneri vnoque acceptilaonem liberato, alteri quoque reo liberaonem stingere l. 16 de acceptilaone sic accipienda e, si alter reus posit liberari per acceptilaonem. Sed opponit l. 1 de reb. dub. ex l. 8 de mort. causa don., et ex l. 9 § 3 de hered. inst. § 24 inv.a de legatis. Cui respo, quod regula posita in l. 8 de mort. causa donat. ita intelligi, si idem iuris impedimentum det circa mortis causa capiones, et circa legatum, secus vero, quoties diversa rao inter mortis causa capiones, et legatum diversitatem inducit, quae quidem cessat in presenti, cum promissus

pu

rei per legati mortis causa capioni; quia legatum ideo est nullum ex defec-
tu affectionis, quem videraris pe in mortis causa capione non militat haec
ratio; affectio tunc temporis nihil tangit l. 36. de mort. causa don.
nec etc. idcirco eius affectio requirebatur quo vero debeat daritunc
certificabitur l. 108 de V. O. et etiam pe repetatur, quod cum mortis causa
capio, nec legatum, nec fideicommissum sit l. 8 siquis om. causa test. §. 1. de
mortis causa don. non requirit capacitatem tempore facti testamenti et ideo
reg.a in d. l. 9. asserit, quod omnes qui possunt capere ex causa legati possunt
mortis causa capere; intelligendo etc.

Rursus ex eadem ratione (ut mixtae conditionis
exempla subiiciam) sub ea conditione si filium adoptaverit institutus ita demum
conditionem adimplere intelligitur si filium iure adoptaverit; ceterum per adoptionem non iu-
re, velut apud incompetentem Magistratum factam, conditio non impletur, nisi principis postea
rescripto fuerit confirmata adoptio, quia tunc tamquam in l. adoptionis iure facta
a principe confirmatur pe 29. de adop. Ex quo demum tempore praeimpleta conditio habi-
tur. Nuptiarum pariter conditio, quae simul adiecta est, quae vir nondum in matri-
monium venerit, statim impleta est l. 15 de C. et D., quin contrarium probent tex.
in l. 66. §. 1. de donat. inter vir. et uxor. et in l. 6 eod. de donat. ante
nuptias, quo quorum exp.e videndus D. Rebuf de donat. cap. 2. n. l. perin-
nubiles, aut legibus interdictas nuptias non implet. l. 10. vl.o Denique de C. et
D. ubi docet Vlpianus, quod haec conditio cum filia mea nupserit non per omnes conventio-
nes, seu nuptias adimplere intelligitur, sed per eas dumtaxat, quae iure subsistunt,
iniustae namque nuptiae nec nuptiarum nomen merentur §. si adversus ea l. 1. de
nuptiis. inst.a, et ecce si filia nondum nubili aetati fuerit in matrimonium de-
ducta, vel ei nupserit, cuius nuptiae fuerint interdictae, implere conditionem non creditur, cum
et casualis omnino conditio ita demum dicatur existere, si istae nuptiae fuerint,
secundum legis praecepta contractae in dispositione tex. in l. fin. de statu liber., quaeque
subtilis accipit Costa in §. si arbitratur limitatione tom. 6. cum concordantibus
quoad hanc partem videtur Ramos lib. 2. ad ll. Iulias, et Papiam relig. 23. n. ...

illud v.o difficillimum e, qd in d. l. 10. vers.o an t.m nubendo Ulpianus subiungit filia, slt, quae inutiles primum nuptias defacto contraxit, siquidem parens, idem qd testator de primo nuptiali iudicio senserit, revera conditionem defectam intelligit nec si iusta leges postea nupserit, pro conditioni parere, quamvis benigne nondum completa conditionem defectam, batenus concludas, quasi dicat conditionem, quae per inutiles nuptias stricto iure, revera defecerat benigne pro nondum completa, id e, pro adhuc pendente habendam; et filiam, si iusta leges postea nupserit pro conditioni parere, ut hic quum Cuiaci emendatione non sit lib. 10 q. papi. in l. 64. de iure dotium et lib. 13. obser. cap. 20. quam sine causa laudat Ant.o Fabr. iurisprud. pa. p.a tit.o 10. de nuptiis princ. § illatione 11. prout Ulpianum melius defendi postea interpretes explicaverint, cuius (ut aiebam) difficillima ss.a e, ng imo filia non ideo conditionem defectam, qd inutiles defacto nuptias contraxerit, stricto adhuc iure inspecto, sequentia suadent. 1.o nuptiarum conditio, per inutiles nuptias, non quidem completur; id non ideo deficere dicitur conditionibus, quae non completur non ideo deficit, duo namque ista completam conditionem esse, et defectam, non contradicunt; id contraria tantum ss.t inquam minus illud adhuc e, nec completam, nec defectam conditionem esse; id adhuc pendere: qd stricto adhuc iure filia, quae defacto inutiles contraxit nuptias, iuste postea nubens poterit conditioni parere. 2.o conditio illa si nupserit non certum aliquid, imo infinitum tempus complectit. l. 31 de C. et D. qd ratione, conditio illa cum nupserit de qua in l. 10, quae tractum temporis habet ex resp. tryph. in l. 22. quando dies lega. ced. infinitum etiam tempus complectit; nec per inutiles nuptias deficit; id ubi filia ante iustas nuptias contractas diem suum obierit, quo demum tempore certum e incipit, ipsam nubere quam completa non posse, quibus firmissime tamen Fabr. ubi supra integram decisionem tit. in d. l. 10, et in[...] genitum, et Triboniano magis, quam Ulpiano tribuendam arbitratur. 3.o magis urget, qd nuptiis ob nondum nubiles annos, vel ob civilis impedimentum conditionem inutilis defacto contractae tali, iuxta vel impedimento sublato firmari, aut convalescere postea poterit l. 2. l. 65. § 1. de ritu nuptiarum l. 29 § 3 de [...] lib. et posth. l. 6. eod. d. nup. qd nuptiarum conditio, per inutiles, aut iure insolitas nuptias non deficit, imo adhuc pendet. Erat [...] dotis pro [...]

tacitq illq ex nara rei, insertinet rdiong, si nuptiq sequant. l. 10 § 2. l.
21. de iure dotiq; sd tacita hqc nuptiarq rdio, quq doti promissioni inhqret,
quq vii inutiles, eiuse prohibitq de facto, nuptiq sequant., quandiu rvale-
sere, se rfirmari pre sperat. stricto etiq iure aventam defecisse, sd adhuc
pendere intelligit. expressi tx. in l. 8 de rdit. caa dat, et caa n secut.
et in l. 68. de iure dotiq: qr et expressa nuptiarq rdio hqredis institutioni
adscripta, licet inutilis de facto nuptiq sequant., quandiu rfirmari pe
sperat., stricto adhuc iure n defecisse, sd pendere debet intelligi. 2°.
denidq. prat. hoc ipsq tx. in l. pen. qdo dies legat. ced. vbi legato appo-
sita rdio illa si nupserit in matura, et sic pratis defectum inutilibus
sequutis nuptiis, quandiu earq rfirmaonis subest spes stricto adhuc iu-
re n defecisse, sd pendere adhuc dit. frustra igit. Vlpianq in d. l. 10
vt pr. immaturas nuptias n defecisse, sd pendere adhuc nuptiarq rdiong do-
ceret ad benignitatis asilq recurrit.

. Hcis difficultatibus, aut n prqvidet
aut dissimulavit ossual duplib. 4. rmq. Don. th° 33. littera E. nec dissol-
vit Cortta in §. si destinata rplis in exm. 22 usq ad n. 24., quit. Vlpiani
litterq recte acceperunt, plurimq imrei suspendere, an de nuptiali rplis iudo, an
de 1° nuptiali iudo pareri, idqq bestia sensesit, qui nuptiarq rdiong adscripserit, et
1° casu pr inutiles, aut iure interdictas nuptias, stricto etiq iure rdiong rplutq, nec intel-
ligi, nec defectq, sd in pendenti adhuc eē, et pliq, sive inutiles primq rtractq nup-
tiq rvaluerit, sive tris solutis, iuste alteri postea nupserit, vtilis rdiong rplere, rad
tqrerq admitti, in his namqq tris nuptiarq rdio in finitq oī sensu tqpus rplec-
tit. et eq adiq plene tandiu porit, quandiu pliā nupta fuerit, pr eiusdq
taxat obitq defecit, pr inutiles autq nuptias, nec rpleri, nec defecisse, sd adhuc
pendere censet., qd solq evincunt prima illa dua adversq Vlpianq expensa
fuinta, quq Anttq Fabq. inmerito decepserunt, vnde et facile intelligit tx.
in l. pen. qdo dies legat. ced. vbi nuptiarq rdio, pr rmaturas nuptias stricto etiq iure
n defecisse; sd pendere adhuc dit.; qa n ad pr imas nuptias refert., sd in finitq

tqpus

tus quis complectitur; sicenim receptum proponit quod, seu quidquid, quomodocunque nupserit adver-

bia autem illud, tanquam temporis extensivum tractum continens, non ad primas procrise

nuptias restringitur; id ex testatoris volunte, ad primas validas nuptias pro-

ducitur quamvis non nunquam propter verisimilem testatoris voluntatem aliquam restrictionem

patiatur l. 25. de C. et D. . 2º vero casu ad quem sine dubio Ulpiani decisio per-

tinet in d. l. 20 ubi illa textus verba demonstrat, et si testator de primo nup-

tiali iugo sensit propter inutiles quidem de facto contractus nuptias stricto iure, ideo

conditionem deficere; quia ubi de primo nuptiali iugo testator sensit illa conditionis ver-

ba cum nupserit hunc sensum reddunt, si cui primum nupserit, iuste nupse-

rit. si ergo filia iniuste nupserit, stricto iure defecta conditione intelligitur, nec si

iuste eidem, aut alteri postea nupserit, utilem conditionem adimplet, quia defecta

semel, ne re assumi, nec suscitari postea potest, ex reg. tex. in l. 10 in princ.

l. 21. de fideicom. libert. docent per talios Arias de Mesa lib. 2 variarum cap.

20. n. 13. cum sequenti (qui tamen d. l. pen. quod dies legat. ced. non meminit) D.

Ramos lib. 2. ad ll. Iul. et Pap. cap. 14 fere per totum, et quo quae n.º 5, et n.º

6º. Sed dices, quod iniuste nupsit perinde, ac si non dum nupserit, text. d. §. l. 2 insti-

tut. de nuptiis; id eo consequens, quod non dum nupserit conditione defecta dici non potest,

et si maxime d. primo nuptiali iugo testator sensisset: ergo nec si iniuste nupse-

rit, stricto adhuc iure defecta conditio dici non potest.

Respondeo, quod et si regulariter, quod

iniuste nupserit perinde, ac si non nupserit tractatur in proposito tamen an filia

non dum nupserit, an iniuste nupserit? si stricte ius attenderimus multum re-

non dum nupserit, quod non dum nupserit nullo sensu, conditione defecta dici potest, quod iniuste nup-

serit, ideo defecta conditione intelligitur; quia huic conditioni, si prima nuptias iuste

serit, ideo defecta conditione intelligitur; quia huic conditioni, si prima nuptias iuste

contraxerit (quem sensum illa conditionis verba si nupserit et ponderare, ubi de prima

nuptias testator sensit nupserit diceban) contrarius omnimodo ille casus est, quo filia

prioris iniuste nuptias inierit, qui non potest non stricte iure defectum conditionis indu-

cere; id nec magis obstat, quod nuptiarum conditio, etiam si de primis nuptiis testator

senserit; non certum aliquid; id infinitum tempus complectitur ex generali regula

textus

tex in l. 31. de Adit. et D. nam licet infinitum complecti tempus dicatur, quantumvis caeterum vivo, quam mortuo testatore utilitatem adquiratur. et textum qui in his hisce proximum loquitur in d. l. 31. iuncti, quae dixi praecedenti cap. n.º 2. et 5. non tamen indefinitum tempus comprehendit, ut adiectus quaecumque nuptias referat, immo potius praeiacta stricti iuris ratione, ad primas praecise nuptias restringitur, et proinde inutiles primas nuptias deficit.

Nec quod inutiles, primum de facto contractum nuptiae confirmari, aut convalescere sublato impedimento, postea possint, et interim, ingenti quodam modo esse videantur, non defectum; sed pendentem adhuc esse nuptiarum conditionem evincit, nam quamvis contra legem praecepta, nuptiae de facto contrahentur iniuste ab initio, nec impendenti illud, et impedimento sublato non ex initio sed ex impedimenti sublati tempore iustum esse censetur, tamquam novo utriusque coniugii consensu confirmatum dicenti tex in d. l. 65 § 1. de ritu nup. et in d. l. 6. C. de nupt., ut adeo videret D. Ram. d. lib. 2. ad ll. I. et L. cap. 18. n. 5. magis profecto urgere videntur tex in d. l. 8. de C. [illegible] cau. dot. et cautum leg. et in d. l. 68 de iure dot. in quibus tacita nuptiarum conditio, quae doti promissioni inest, et ad primas nuptias refertur ut in d. l. 68. Rap. agnoscit, et quia praebens tex in l. 58. in princ. eodem tit. inutilibus de facto sequutis nuptiis, stricto etiam iure non ideo deficere; sed pendere, et confirmatis postea nuptiis existere cum effectu dot. verum respect recte D. Ram. d. lib. 2. cap. 18. n.º 6. quod tacitam nuptiarum conditionem, quae doti inest promissioni, ad primas quidem nuptias referatur, non tamen ad primas praecise; sed ad primas validas, et ipsius doti ratione, quae validis nuptiis destinatur, quibus servire dumtaxat per l. 3. in princ. vers. quare ff. de iure dot. et ideirco inutilibus de facto sequutis stricto iure non deficit; sed in pendenti adhuc esse, et confirmatis postea nuptiis, cum effectu existit, quemadmodum et haeredis institutioni, vel legato adscripta si nupserit conditio, et si testator de primo nuptiali iudicio non senserit, ad primas quidem nuptias refertur l. 83. § 1. de V. S. adde tex in l. 11. § 3. vers. caeterum de legat. 2. iunctis ibi Cui. l. 168. respon. Papi. et magis non ad primas praecise; sed ad validas primas

primas referat nuptias, quia inutiles de facto contractas nuptias non deficit, sed adhuc pendet, et nuptiarum postea confirmatione sequuta utiliter adimpletur, contrario sensu colligitur ex l. de l. et D.; at ubi de loco nuptiali iudex contra testatoris sensire, conditio si nupserit ad primas praecise nuptias refert. Ut contrario dicendi, et quia inutiles primum de facto nuptias contractas stricto iure adhuc deficit, et suscitari, seu adimpleri, utiliter postea non poterit.

Sed dices: adhuc si tacita nuptiarum conditio, quae dotis inhaeret promissioni non ad primas praecise, sed ad validas primas nuptias referatur, inutilibus primum contractis de facto nuptiis, si aliae postea fuissent secundum leges praecepta contractae promissa dos quae validas primas nuptias exigit, cum effecta possent, sicut inutiles primae de facto nuptiae sequantur, quae vi validae aliae postea contrahantur, dos exigi ex earum causa non potest, ut satis indicat Rap. in d. l. 68. in prine de iure dot. tacita siquidem nuptiarum conditio dotis inhaerens promissioni non ad validas primas, sed ad primas nuptias praecise refertur, et tunc inutilibus de facto sequutis nuptiis non deficit, sed adhuc pendet, et eis postea confirmatis, cum effectu existit d. l. 68. § et si maxime, si nupserit conditio ubi de loco nuptiali iudex sensire testatorem contineret, non ad validas primas, sed ad primas praecise nuptias referatur, quia inutiles primas nuptias non deficit, imo stricto iure adhuc pendet, et earum postea confirmatione sequuta, utiliter adimpletur. Cui et si facile respondeo, non idcirco Rap. in d. l. 68 si inutiles primum nuptiae de facto sequantur, quae vi validae aliae postea contrahantur promissam dotem exigi cum effectu non posse; quod tacita nuptiarum conditio ad eas primas nuptias referat, quae imo ad validas primum refert nuptias; sed potius, quod ex mulier ipso casu pro sponsa dotem promiserat, ut illa indicant Rap. verba si post alterius matrimonium connubat, cui dotem promiserat vel extraneas nuptias mulieri causa, expressa pena, cui nubat, dotem promiserat, quibus casibus tacitae nuptiarum conditio ad validas quidem leges nuptias refert, et pro ea existit, siquidem cum eo, cui vel promissa dos, vel cuius pro sponsa fuerat promissionis lege pro expressa, fuerint contracta, nec quia inutiles, cum contractas primas de facto nuptias deficit; sed adhuc pendet, et cum eodem nuptiis postea confirmati cum effectu existit; deficit tamen omnino, si validae postea cum aliis contrahantur, qui exigere dotem non possunt, cum nec ei fuerit promissa

promissa, nec eius persona promissionis tempore expressa nec existere postea
credit.; si post validas primas desolutas nuptias, et cui dos promissa, aut
cuius persona fuerat promissionis tempore expressa, mulier nupserit, cum ad
validas primas nuptias referat.; nec validae primae nuptiae dici possunt, quas
validae aliae praecesserunt, et cum post validas primas contractas, cum alio nupti-
as deffecerit, quod tunc esse incipit, validas primas nuptias cum eo, cui vel dos
promissa, vel cuius persona expressa promissionis tempore fuerat, nec contrac-
tas esse, nec conditionem quae semel defficit postea restitui, seu suscitare postea non potuit.
Ut recte quoad hanc partem docuit Cuiacius d. lib. 10 quaest. Papin. ind.
lib. 68. et supponere Anton. Fabr. videtur in Papin. d. tit. 10 de nuptiis
pr. S. illae D. quod idem ex eadem iuris ratione dicendum censemus; de conditione
<u>si nupserit</u> siquidem non de primis praecise; sed de validis primis nuptiis
testator sensisset, et certam personam, cui mulier nuberet, expressisset; at ubi
testator, qui de validis primis nuptiis sensit nulla expressa persona, cui
mulier nuberet, vagam, et indefinitam nuptiarum conditionem adscripsit, pro
ut in priori parte tenes in d. l. 10. de C. et D. ubi cum nupserit conditione
ullius persona, cui filia nubere designatione adscripta apparente eo-
dem quod testatore proponit. non solum per inutiles primas nuptias illa nuptiarum
conditio non defecit, sed et per validas, vel cum eodem, cui inius te primum, filia nup-
serat, vel cum alio postea contractas utiliter adimplet. quod et de tacita nuptia-
rum conditione dicendum, quae dotis inerat promissioni, si absque ullius persona cui
nuberet expressione mulieri indefinite dos promissa proponatur. et in his
tris, expressae nimirum, vel tacitae nuptiarum conditionis, quae non ad primas prae-
cise; sed ad validas primas nuptias referat., verissimum existimavitque
Hier. Barb. in privatis scholiis ad tex. in d. l. 10. no. 4. et 6. quem nimirum
laudat Arias de Mesa d. lib. 21. variar. cap. 4 no. ultimo, et licet ver-
bis tex. in d. l. 10. sequentem conjunctionem ignorat idoneque huic rei exponen-
dae non esse arbitratur. D. Ramos d. lib. 2. ad ll. Jul. et Pap. Papin. cap.
28. no. 2. et 3, qui et no. 7 pro explicatione tex. in d. l. 68. inter exemp

expressa, et tacita conditione nuptiarum talia et ex dictis facillima refellenda dispositione constituit, cum quam scripsi, nunc, qui contullerit im[illegible] operam, nec difficulter quidquam nosceret.

Sed licet nuptiarum conditio ubi de primis nuptiis parens, idque testator senserit, per inutiles primas nuptias stricto iure deficiat, ut hactenus disputavimus benignius tamen pro nondum completa, idem pro adhuc pendente habetur, et filia si velle, cui primum inutile nupsit, vel alteri utiliter postea nupserit, utiliter admodum plene conditionem cauet. ut in d. l. 10 de c. et D. Ulp. condem relevat, nec tamen benignitati rationem assignat, quam in sola filiae affectus praesumptione, ut existimavit Larrea qui 1° tom. decisionum Granatensium decisione 33. n° 33. neque in nuptiarum favore; sed in caducorum, et fisci potissimum exclusione versari contendit (cum et nos aliquando, subscripsimus, in academicis, quod dicto legat. eod. cap. 8. n° 22. D. Ramos d. lib. 2. ad ll. Jul. et Papi. cap. 11. no. 3, et 9. suggerit namque filiam apud Ulp. quae vivente adhuc parente, eodemque testatore inutile primum nupsit, quod ex eo colligit, quod initio textus. vivo adhuc testatore nupsisset filia proponit, inde infert. quod si filiae facto pro inutiles videlicet nuptias defecta conditio caderent. prout in Ulp. tali stricti iuris rigor suadebat, filiae relictum in caducitatem constitueret, et ad fiscum pertineret, nam conditionis defectus, vivo testatore contingens relictum in caducitatem ex sequela constituebat l. unic. § 2. versic. 1° vel ipsum relictum. C. de caduc. Utque quasi caducum excluderet nec fisco locus esset, quae ex vera conditio defecerat benignitatis praetextu, quod ad verum caducorum odium utebantur, respexit consulti pro nondum completa, idem pro adhuc pendenti habeat, nec tamen D. Dixi subtilitas displicet, nam quod primus inutiles a filia contractas nuptias, quae stricto iure conditio defecerat benigne pro nondum completa habenda in d. l. 10 Ulpianus decidit, sive vivo, sive mortuo patre, eodemque testatore inutiles fuerint nuptiae contractae aeque procedit, ut illud persuadet, quod initio textus de filia quae, sive vivo, sive mortuo patre nupserit tractat, deinde de utriusque nuptiarum conditione, quoque textus pone, idem, sive vivo, sive mortuo testatore utiles adimpleri; sed ubi post patris obitum inutiles filia nuptias contraxit, et si

maxime

maxime defecta conditione credere, non eo magis Vlp. adhuc seculo caducarum relictum substineret, aut fisco locus est conditionis, neque defectus post mortem testatoris contingeret caducarum relictum non substinuit inveniri, quem post traxit in d. l. 31 de C. et D., et defendit Romer. lib. 4 reliqua actione 35 no 13, et 14 non igitur in caducam, et fisci exclusione benignitatis de qua Vlp. in d. lib. 10. ratio versatur.

Dicendum itaque ultra interpretationem potius annuo, in eo benignitati rationem substinere, quod si de primis expressis nuptijs parentis senserit, quamquis stricti iuris rigor, illud suaderet, ut de primis procedere, non de validis primis nuptijs sensisse crederet, ne alioquin ociosa, et supervacua primarum nuptiarum fuerit expressio, cum et ea non adiecta simplex nuptiarum conditio referri ad validas primas nuptias debuerit, ut ex d. l. 93 §. 1. de V. S. dicebam no 5. benigna tamen interpretatione, non de primis procedere, sed de validis primis nuptijs sensisse intelligitur, quasi id solum expresserit, quod et si expressum non fuisset, simplici nuptiarum conditioni tacite ineret, ut sic, et dotis, et nubendi utilitati consultum a filia sit, quae et si primum iuste nupserit, vel eidem, vel alteri iusta postea nubens conditionem adimplet. unde interrogatus quod si Vlp. in d. l. 10. et C. D. de filia ignorante loquatur, quod si supra re defacto consultus fuerit, idem tamen respiceret, aut responsum debuisset si extraneo cum priorum nuptiarum expressione adscripta nuptiarum conditio proponeretur, cum una eademque fere benignitatis ratio circa extraneum, ut circa filiam eandem interpretationem conditionis exposceret. 2o interea, quod si in d. l. 10. de primis procedere nuptijs expresse testator sensisset primum utiles primum defunctas contractas nuptias, omnino conditio deficeret, et nunc benigne, quem pendenti, adhuc est nec utilitatem adimpleri postea potest, quandoque testator, qui de primis expressis nuptijs sensit, de primis validis sensisse credit. in qua dubio benigna rationis interpretatio indicit, ac enim dubitare iuste potest, an ex eo quod primas expresserit nuptias, de primis procedere, an de validis primis nuptijs senserit in dubio

bio

in dubio strictu⁓ rationis sensu⁓ mollior esse benig, nec ad ta⁓ propri-
e nuptia⁓ restringitur, id ad validas ta⁓ id suadente benignitate produ-
citur; at in expressa voluntatis tis in quibus de tu. proprie nuptiis sentire
voluit extiterit benigne huic interpretationi sua directura locus sit ea non pe.
ex vulgari reg. tex in l. 25. § l. de legatis 3. qua cessante propter mani-
festa testantis voluntate nuptiarum ratio, ad t. nuptias proprie restringitur
nec ad validas t. tandem porrigitur et primitus t. ita deficit, ut nec
suscitari, nec utiliter adimpleri impostea possit nam vero nam haec illa
fulcire potuit quia in ipsa pene in d. l. t. ut qd existimamus, qui
stricti iuris, et benignitatis conflictu tunc solu agnoscit, cu de t. nuptiis
expresse testator sensit, ut ostendunt illa verba tex et si testator de t. nup-
tiali iure sensit, nam vero casu, quo de t. proprie nuptiis expresse
sensisse testatorem apponitur non disputat supponens, et merito et. expres-
sa testatoris iudic, admitti benignitatis interpretationem non pe.

Verum adhuc nuptia-
rum rationem, quae ad t. nuptias refertur. primitus t. defacto contractas nuptias
ita deficiens, ut nec benigna interpretatione, utiliter adimpleri postea possit probare
videtur dispositio tex in l. 27. qui et a quibus. cavetur iure viginti annis minus
ex l. Ælia Sentia manumittere, non aliter potuisse, quam si vindicta, approba-
ta iusta aliqua manumissionis causa. probaret, et inter iustas permittendae
manumissionis causas, illa recipitur, si ea praeterea haeredit sibi ancillam minor matri-
monij causa manumitteret dummodo se intra 6. mensium spacium, ut eam uxorem
eam ducturum iuraret l. 13. ult. ibi si matrimonij. l. 12. § l. et 2. l. 2. et § 1 ius-
te S. ult. aut ancillam inst. qui bus ex causis manumittere non licet. Antt. Fabr.
in Rat. tit. 6. princ. et illat. 12. cum seq. nec ex huiusmodi manumissione
quae ex natura rei futuri matrimonij tacitam rationem includit, ante contractum
matrimonium ancillam competere libertatem potuisse expressa tex in d. l. 13. de
manumiss vindicta iuncto Fabro ill. 13 quin maxime probet ignotis adeo tex cuius
diversa longe species est in l. 51. § ultimo. de fideicommiss. libertate.

§

61

3

Expositio elegans ad textum in lege Mevia 13 de annuis legatis

Authore D. D. Francisco de Ruiza.

N. 1. Vedit Academia rixe, (utinam felix! utinam faustum!) interpretandum celebre, et obscurum Iurisconsulti Scebolæ responsum in lege Mevia 13 de annuis legatis. In cuius enodatione certos mihi prefinio terminos; certos constituo cancellos, quos non egrediar, nec transiliam. 1.° literam iuris consulti fideliter referam memoria, speciem facti fingam, et utramque dubitationis, et decisionis assignata ratione, brevi parafrasi lustrabo literam, ut facilius pateat omnibus, et statuam ab initio materiam circa quam noster futurus sit sermo. 2.° dividam nostri textus literam in tres partes principales, et potissimas, et singulis singulas eliciam assertiones, quibus tota continebitur disputatio, quarum 1.a erit de conditione, quæ pro impleta habetur, si per eum non steterit, qui debet adimplere; sed per eum cuius interest non adimpleri. 2.a erit de conditione, quæ non habetur pro adimpleta; quia casu fortuito nequit adimpleri. 3.a erit de conditione, quæ non impletur culpa ipsius, qui debet adimplere. Quibus ita constitutis, profactum edisserens pergam, ad literam, audite Iurisconsultum Scebolam lib. 18 ff.rum in lege 13. ita loquentem. Mevia nepote ex Mevio &c.

N. 2.

Ex verbis textus hæc species facti figuratur. Mevia testatrix herede instituto Publio Mevio, ex filio nepote Lucio Titio annuos decem aureos per fideicommissum relinquit quamdiu viveret, sub conditione, si nepoti suis negotiis intervenerit, omnique administratione negotiorum ad solitudinem suam avocaret, quo

legato magis ad curam administrationis invitare voluit. Mortua Mevia Lucius Titius aliquo tempore (puta per bienniu) paruit conditioni, idē, Publij Mevij negotia gesit, et ipse nepos pro administratione quotanis annuu legatu persolvit; d postea opera, et administratione sua amplius uti nolens prohibuit administrare (forte, ut cessante administratione annuu legatum n̄ solveret) cessavit itaq Lucius Titius in administrando, idē, in parendo conditioni propter prohibitionem; paratus tamen administrare cu per eu n̄ stet quominus adimpleatur conditio, petebatq decem aureos annos, eoq tempore, quo n̄ administraverat: quærebatur an eo tempore, quo administratio cessaverat propter prohibitionem Publij Mevij lucraretur salarium, seu annuu legatum? Respondet Scævola ei deberi; ac si administrasset; q. per eum n̄ stetit quominus ea negotia gereret, et q. conditio administrationis habetur pro impleta.

N.° 3.

In qua iuris disceptatione pro utroq tam scilicet pro hærede, quam pro Lucio Titio administratore. Ratio iuris submissa principijs apparet, hæres enim pro eo tempore, quo n̄ administravit Lucius Titius, nil ei deberi asserebat, eo, q. testatrix annuu legatu ei reliquit, sub ea conditione si administraverit, q. colligit ex ipsis testatricis verbis: si rebus nepotis mei interveniat, omnēq administrationē rerum nepotis mei ad sollicitudinē suam revocaverit: quæ verba exprese continent conditionem, verbum enim illud si quo usa est testatrix denominativu est conditionis. Lex 10 D de C. et D. Lex 22. q.do dies legati cedat. Lex 1 D § at hæ condic. de C. et D. § conditionis inst. de leg.s, et conditione n̄ impleta legata conditionalia n̄ deberi, exploratu esse probat textus in lege 27 de C. et D. Lex 2 § 2 q.do dies leg. Lex unica § sin autem C. de cad. toll-

eo q. tempore, quo administratione cessaverat Lucius Titius, cum salarium, seu annuum legatum consequi non posse probat heres.

N. 4.

Lucius Titius, eo quoque tempore sibi deberi legatum affirmabat, quia cum in conditionibus, primo loco voluntas defuncti spectari debeat, eaque regat conditiones, et secundum eam interpretentur. Lex 19 de C. et D. et ea fuerit voluntas testatricis, ut quamdiu ipse viveret consequeretur decem aureos annuos, si administraret, vel quo legato eum invitare voluit ad administrationem, et cepit administrare, et paratus sit prosequi parens voluntati defunctae, et adimplens conditionem, et non sit quod imputetur ei, ac nulla iusta causa implendo eius opera removeatur, nec stet per eum, quominus administret; quod per heredem, qui impedit, non debet privari legato; quia iniquissimum esset, eum cum sit inculpatus emolumento fideicommissi carere, ut inquit Modestinus in L. 34 § 2 de leg. 2°. Poena enim apponi non debet nisi ubi est culpa. L. 131 de R. I. Lex Sancimus C. de poenis: utraque inspecta ratione. respondet Scaevola percepturum legatum Lucium Titium, qui iuxta voluntatem defunctae administrare voluit, cum nulla iusta causa eius improbetur opera ab herede; quod tantum ne praetextu administrationis perciperet salarium, seu annuum legatum. Victus ergo opponit nobis heres, victor administrator. Cognita facti specie, cognita etiam utraque ratione, tum dubitationis, quam decisionis perveniamus ad paraphrasim, quae quemadmodum nebula Sunamque aperuit litera fugatis nubibus ad instar meridiani lugarem fulgebit in perpetuum.

N. 5

Pro libero paraphrasi volanti pertingo penicillo, quae sunt digna iudico. Conditiones sub quibus promittentium dispositiones fieri solent, aut contractibus inseri, tamsunt

species, potestativa, casualis, et mixta, quas recensuit Just. in Lege unica §7. C. de cad. toll. potestativa est, cuius implementum ita facile est, ut pendeat solum a voluntate, et potestate eius in quem confert., et q. in potestate eius est adimplere absque eo, q. aliquid amplius exigat potestativa nuncupata; qualis est conditio dandi minimam quantitatem, l. qd faciendi, qd facile fieri possit. L. 9 § pen. L. 69. L. 86. de heredib. instituendis. casualis e, quae eo futuro pendet eventu, a viribus s. et accidentia fortunae, qualis e, si navis ex Asia venerit, si Titius consul factus fuerit, sicque simile contingat, l. acciderit. L. 2. § si sub condic. de bon. pos. 2 tab. Mixta est, quae ex utraque conflata est, et utriusque sapiens naturam pendet ex voluntate, et casu d. l. 4 § puto. L. 4 C. de inst. et subst. qualis e, siquis haeres ins cribat. vel quod ei legetur sub conditione si in Romana venerit, q. quis parum distet a Roma multis casibus nvoluntariis, et fortuitis evenire potest, ut eam implere nequeat, forte, si hiemis detentus tempestatibus, l. vi fluminis prohibitus, si forte solutus sit, sive navigium iter, sive adversa conflictet valetudine. d. l. 4. § puto. de her. inst. d. l. 4 C. de inst. et subst. optimus textus in l. 2 § 3 siquis cautione, l. sicut legetur sub condic. si sorori dispensit uxorem. q. huius conditionis implementum tam pendet ex voluntate legatarii, quam ex voluntate aliusque voluntate mixta appellatur. L. 5 § 5 vers. Dextra. q. do dict. leg. quas conditionum species explicant, et exemplis declarant. Gomez tomo l. Variar. cap. 12 n.° 60. Sarmiento lib 2 Select. cap. 2 n.° 10. Duarenus ad titulum de condic. inst. cap. 6. Cujacius. Etiquen Don. in l. 1 C. de ins. et subs. Lit. in Leal

D. Molina tomo 1 de Iust. et Iure. trac 2 disp 206 an. 11 cy seq.
Qbus. conditionis speciebus cognitis, sciendum est, totam disputationem futuram esse de conditione mixta, non vero de potestativa, aut casuali, administratio autem non solum pendet a voluntate huius filii; sed a voluntate et permissu heredis. Qbus.

N. 6. Ita premissa sectio, eius dogma principale quod ex 1a. nostri textus parte deducitur dicendum est, conditio mixta pro impleta habetur, si per eum, qui debet adimplere non steterit, quominus impleatur; sed per eum cuius interest non adimpleri. Affirmat eam L 2 L 11. L 23 in fine L 24 de cond. inst. L 92 § Iulianus de leg 1 L 8 § 14. L 24 L 31. L 40 in principio L 45 L 66 in fine L 78, L 81 § fin. L 101 § fin de C. et D. L 39. L 161 de R. I. L 5 § ult. quando dies legati cedat L 3 § 10 L 28 de statu liberis L 30 § 5 de leg 3. L 34 § 4 de leg 2. L 50 de hereditate emptione L 19. § cum quis, et § fin. de V. O. L 1 C. de inst. et subst. L 1 de his, qui sub modo. L 3 § fin. de cond. cau. data. Ulp. in fragmento 2. de statu liberis § si per heredem. Quibus consonat de iure canonico. textus in cap imputari 24 iuncto cap cum non stet 66. de R. I. in Sexto, et de iure semptem partitarum L 14. tit. 4. partita 6.

N. 7. Explicant, et exornant preter ordinarios iuris civilis interpretes in nostra L 13, et in dictis iuribus, et precipue in L 1 C. de inst. et subst. Costa lib 2 selectarum cap 4 an. 8 et lib 2 cap 11 Pinellus lib 2 select. cap 5 Cuiacius ad tit. de annuis legatis in L 10 eodem et tractatu 2 ad Africanum in L 31 de cond. et D. et lib 51 Afry Iuliani in L 24 eodem et lib 14 Observ. cap. 2. et 17 et 22, et in L 39 de R. I. et in L 1 C. de inst. et substit.

Duarenus ad tit. de dic. inst. cap 6. Donellus 8 comment. cap 39 et ibi Osvaldus. idem Donellus in l 1 C de inst. et subst. Hotomanus lib 5 observ. cap 8 Menochius de praesumpt. lib 2. praes. 183 n 4. et 41. Mantic de coniect. lib 11 tit. 18 an. 3. Ludov. Molina de iust. et iure trac 2 disp 206 et seq. Pilgren in l 1 C de inst. et subst. Ant. Fab. in l 39 de R. J. Gutierrez de tutelis 3 p. te cap 13. Sarmiento lib 2 select. cap 2 cap an. 10 et lib 8 in l 16 de leg 2 an. 4. Gregorius lopez iudic l 14 tit. 4 partida 6. Acebedo in l 10 tit. 16 lib 2 recopilacion an. 2 et seq. Espino cyk liber in speculo testam. Glosa 14 an. 2 et seq. D. Joan Sanchez lib 1 de matrim cap 33.

N. 8. Dadversus dogma tot iuribus roboratum, tot doctorum fulcro munitum, tot se offerunt objectiones, quot folia, aut flores in vere viximus; e quibus quae validiores sunt proponimus, et in 1. cum Bart. in praesenti (ab antiquis enim hoc ordiendum duxi, ut fas e) oppono textum in § 10 de annuis legatis ubi administrator pro tempore, quo non administraverat integrum salarium; seu annuum legatum consequitur quamvis per eum steterit, quominus administraret. Cuius textus species, ita figurat a Cujacio in comment ad tit. de annuis legatis ibidem: Titia cum tres filios puberes, masculos duos, foeminam unam, omnibus aequis partibus, scripsisset heredibus suis (negotiorum suorum fidelissimo procuratori, et administratori, cuius fidem, et usum longo iam tempore, spectata fuerat cum velit eius post mortem suam eodem modo, pari fide, et diligentia filiorum suorum negotia gerere) legavit annuos senos annos, et praeterea habitationem

qua eiq tum tempore Ill.ᵉ beneudente Titia utebatur seius sub ea sdictione ut rebus filiorum interveniret per verba hac: Seio amico fidelissimo si videretur, sicut meis negotijs interveniebat, eodem modo filiorum meorum intervenire, aureos senos annuos, et habitationem, qua utitur praestari volo: mortua Titia seius aliquo tempore (fingamus anni unius spatio) omnium filiorum suorum negotia gessit; postea duo filij, vita decesserunt extraneis haeredib. institutis, atq ita duo haereditarie portiones ad extraneos transmissae sunt, non ad sororem, quae fratribus superstes fuit. ex quo factum, ut hinc seius tantum administraret negotia pro parte haereditatis filiae superstitis; non vero pro partibus filiorum defunctorum, quae ad extraneos pervenerunt.

N.9 Petebat seius senos integros aureos, quos perinde ac omnium administraret paratus enim semper aderat interesse negotijs filiorum. Contrario vero sibi obijciebat, quod nec annuum consequi poterat; quia annuum legatum ei relictum fuit sub conditione si filiorum negotia gesserit, quae conditio non adimpleta fuit tempore erat; ob tertia non omnium filiorum negotia gerebat; sed filiae duntaxat, hinc eius quod conditio pro parte adimpleri non potest. L. 23 ff. de cond. et D. quaerebatur enim, utrum minuto labore seii, cui tunc tantum incumbit onus administrandi negotia, quae ad filiam pertinent, pro eius haereditaria portione, id est, pro triente minuatur etiam annuum aureorum senorum legatum, quod seio relictum est intuitu laboris, quem subiret in administrandis negotijs omnium filiorum testatricis, an vero integrum legatum praestari seio deberetur. in qua dubitatione

respondet Papinianus lib. 8 responsorum, deberi scilicet quotannis integrum legatum, idest, senos aureos; quia ut labor sui divisionem recipit, ita et pecunia divisionem recipere debet, et sicut minutus fuit labor, minui debet et legatum, quam speciem et dubitationem, et decisionem, et rationem comprehendit Pap. paucis illis verbis: video minus omnia scio pro parte hereditaria viventi filio deberi placuit, quia ex tribus filiis tutoribus duo aliis heredibus tutoribus vita decesserunt, et tam labor quam pecunia divisionem receperint. En legem ex diametro pugnantem cum l. Mevia, neque in utraque annuum legatum relictum est sub conditione administrationis; in utraque quoque per legatarium non stetit, quominus administraret, at in nostra l. Mevia sequitur salarium pro toto tempore quo non intersuit rebus, et in dicta l. scio non sequitur. Ratio, quia ibi traditur; quia scilicet labor minuitur etiam tradi potest in nostra l. Mevia, quia penitus laborem subiit Lucius Titius tempore, quo prohibitus fuit ab herede administrare, et nihilominus sequitur legatum.

N. 10.

Cui difficultati respondet Bartolus in presenti n.° 1. docens casus utriusque legis distinguendos esse, ut ad pacem, et concordiam reducantur discordia iura: nam in l. scio, impeditus est servus administrare propter casum, idest, propter mortem filiorum: at vero in nostra l. Mevia prohibitus tacuit tutor ab ipso herede in cuius personam debet adimpleri conditio, eo ideo hic conditio pro impleta habetur, et lucratur salarium, seu annuam mercedem, ibi non sequitur, quia non aliunde prohibitio; demum

impedimento fuit quominus administret. D hoc siliarc substineri n potest, hujus enim solutionis directiculum introducitur sequens videlicet, ex ea enim sequeretur, quoties, q annuj legaty alicui relinquitur sub cdic. in gen hiannis adimplenda si ppt mortem ejus in cuius psoney debet adimpleri impeditur legatarius adimpleri, n se quin quoad viveret annuam mercedem, seu legatuj, q est falsum, strariy enim pluribus iuris locis sancitum in venio. L 20 in prio de annuis Legatis. ubi filius quidaj matre hærede instituta libertis suis annua alimenta, ide, cibaria, atq vestiaria sub cdic. legavit, si morent cum matre sua. mortua matre quaesity fuit an cdic. illa morandi cum matre pro impleta haberetur ad hoc ut sequant etiam post mortej quotannis dicta alimenta. respondet Julius deberi: haberi enim pro impleta cdic., q per eos n steterit quominus cuj matre testatoris morarent; d per faty humanae dd. eorum vii fuero impediantur nihilominus sequend, q ex famatus relictum e. idem in L 20 § fin. de alim. leg. ubi annua cibarioney nomine legata a matre relicta liberti sub cdic. morandi cuj filio etiam post mortem filij praestantur. idem in L Caio 13 § 1 eodj L 1 C de leg. quaeratur a per te imprimam solutionem Bartoli.

N. 11.

Aimq. [illegible] pluribus et re pugnare videtur textus in L 84 in fine de C et D. ubi alimenta, quae liberti in singulos menses a parente relicta sunt sub cdic. si cuj filio morati fuerint, [illegible]

debentur. secundo tamen perendae ex contio, et animo, quo alimenta relicta sunt; nam si contemplatione laboratoris relinquantur morte filij non extinguuntur; si vero contempl. filij extincto eo, extinguuntur. quod discrimen deprehenditur in d. l. 84 prope finem, ut ibi docent Cuj. lib. 4 responsor. Paul. in dic. l. 84. et indicta l. sue 10. Contra Ricler cap. 19 n. 3 et seq.: quod post mortem eius minimum pro ea debet adimpleri videtur delecta dic.º immo impleta adhuc eo vivente annua legatio. Item Bart. etsi dicat aliqui quod iunxa Longum ideo etiam post prohibitionem ab herede facta, lucra dimercedis annua lucium titius; quod tale legatum non solum contempla. negotii; sed etiam contempl.e Lucij titij relictum fuit, qui officio suo steterat erga testatricem in administrandis, et procurandis negotijs suis, ut deprehenditur ex illis verbis: Lucio titio viro bono, cuius obsequio gratias ago; et ei illi omnemque administrationem rerum nepotium meis ad ultimum diem suum revocaverit. verbum enim illud revocaverit idem significat, et importat quod iterum assumpserit, sive retractaverit l. 7 § generaliter de exceptione rei iudica. 42 Brissonio tit. de verbi signif. verbo revoco. ex quibus dici debet Lucij titij administratorem antea fuisse, et hoc legatum remunerationi vice factum pro opera impensa avia testatrici, et hac de causa etiam post prohibitionem ei debere ex voluntate defuncte, pendeat non administraret. ut in l. 20 in pr. de annuis Legatis l. 23 § l. 20 § fin. de alim. Leg. idem prorsus dici debet in d. l. 10 ubi annuum legatum non solum contempla. filiorum; sed etiam

remun. sepe relictum proponit et quasi remuneratorium
pro fide, et diligentia ad debita in peracando, et gerendis nego=
tijs testatricis ut apprehenditur ex illis verbis: seio amico
fidelissimo meo, si voluerit sicut meis negotijs interveni-
bat eodem modo &c debebit pro per mortem filiorum
integros aureos senos annos dequi in habito respu ad ad-
ministrationem laboris sicut in habetur respicim. in d. l.
Nquia neq. ind. anua dd cum similibus. indiz. auget
incrementum harum legum. Dvarietas.

N.° 12

Aliam dedit
relatiopnem Sarmiento lib 8 select ad tit. de lega
tis 2°. in l. 1) tt eodem n. 4 docens ideo in d. l. seio omn-
nia duobus filijs, et eorum portionibus, ad extraneos trans
misit, et ex hoc minuto sepe labore in administra. animi
etiam salarij: quod testatrix reliquit legatum seio per
consequens et stimans contractum invita factum cum eo, et ideo
ex natura ipsius contractus, potiusquam ex ultima volun-
tate omensurandam fore dictam dispositionem: nam testa-
trix anua pecunia seu opera disponeret, ut suis nego-
tijs intervenire, et eadem pecunia moriens filiorum
negotijs intervenire voluit, et ideo eu dicentio novita fac-
ta in senetra; d. quo antea facta erat in longum tempus
extensa, atq. plata. arg. tex. in l. 5 de pecario. l. 13 § 1.
Locati, initus enim incipi debet potius quam novitr
actum in l. 3 § 2 de minoribus, neq. hoc prorogatio, sive
translatio de persona in personam ex eo fiat dispositam
ultima voluntate amittet sug. primordium natur.

textus singularis in L 29 § 6 de leg. 1. cui iunge Cuj. lib 39 Ff.rum Juliani ibidem. ex qua ratione voluit Sarmiento minui salarium in d. l. sein, quia in hoc legato admixtus fuit contractus, et in contractu locationis deficientibus negotiis, aut minutis, minuitur salarium. = Quam parum feliciter interpretatus fuit Sarmiento; quia praeter propter divinationem supradicta Juliano eruitur 1º ex ratione l. 29 quia, ubi etiam mercaturam curam in vita sua conduxisse certa pecunia operas eius, tibi ad administrationem istorum novorum negotiorum (iuxta ea quae supra exposuimus) dici debet, et testamento eadem pecunia nepoti suo intervenire voluit, cum reduxisset legatum annuum ac legens, ergo quasi prosequens contractum in vita factum, et nihilominus sine labore, et sine administratione sequitur integrum legatum. 2º eruitur ex L 38 § advocati, et L 19 § cum quidam, et § ult. locati L 4 de offic. asses. in quibus qui operas locavit, si per eum non steterit quominus eas praestet integram mercedem consequitur: quam male Sarmiento existimat praedictam dispositionem in L 10 tamquam contractus esse computandam, et ideo minui mercedem, in contractibus, enim locator (si per eum non stet quominus praestet operas) non amittit mercedem, ut dictum est.

N. 13. 2º adversus nostram decisionem obstat obscurius textus in L 31 de C. et D. ut testator Stichum, et Pamphilam servos testamento suo manumisit, et centum sub ea conditione legavit si in matrimonio coierint per decreta.

Heres meus eii centum dare damnas esto. Mortuo tes-
tatore Sticus ante apertas tabulas test. decessit, quaesi-
tum e, an Panfilo, quae parata erat nubere Stico, et
parere condi. consequatur legatum cum per eam non stet quo
minus adimpleatur; et per fatum? Respondet Aflica-
nus partem Stici defectam esse, et Panfilam defectam
esse condictione, et ideo partem eius Panfile et apud
haeredem permanentem idem quae esse si in duobus, dum
leget, vel cum Stico centum relicta sint sub ea condi.
si seiam duxerit uxorem nam si titius moriatur ante
apertas tabulas nil ad haeredem transmittere et si se-
ia moriatur defectus conditione intelligitur, ideo nec
vivus nec mortuus quid consequitur, quia lex aperto mar-
te repugnat cum nostra lege, et eius decisione; quia cum
sit parata panfila nubere Stico, et per eam non stet, quo
minus adimpleat coniugium conditionem non debet privari le-
gato cum sit inculpata et consequenter iniquae emo-
lumento legati carere d. l. 34 § 2 de leg 2. Obstaret eti-
am e lex 31 quia legatum ibi non Stico soli aut Panfi-
la solum contemplatione relictum est; sed utrique ut con-
stat ex verbis illis si in matrimonium coierint: quo mor-
tuo altero superstes debet consequi legatum iuxta
l. annua 20 de annuis leg. l. 20 § fin. § 23 de alim. leg.
l. 1 C. de leg. iuncta l. 84. de condi. et D. tunc etiam
quia ea conditio, si seiam duxerit uxorem, si ea nolit
nubere pro impleta habetur, cum per eum non steterit quo
minus pareat condi. § 58 si qua condi. quod dies legati.

L. 1. C. de inst. et subst. quibus considerationibus obscurior reddit. L. 31. circa quam et more solito plura scripserit Cuiac. Tract. 2 ad Afri. ad eandem Legem ordinarius inscriptus lib. L. 1. C. de inst. et subst. in eius verba sibillae foliis obscuriora videntur quia horrendas canit ambages, antroque remugit obscuris vera involvens D. S. Afric.

N. 12, Pro quorum iuris enodatione et nostrae disputationi intelligentia quaedam notanda erunt ad muniendam viam ex quibus quasi a cardine tota noster textus vertitur commentario. Et 4.° conditiones in institutionibus, legatis, fideicommissis, tam potestativas, quam casuales revera adimpleri debere ad hoc ut possit adiri haereditas, et legatum debeatur L. 13 de cond. inst. L. 213 de V. S. Lum. § cum autem. C. de cad. tol. L. 7 de cond. inst. L. fin. de nec. ser. her. inst. L. 1 C. de inst. et subst. cum aliis. mixtas vero, quae partim in arbitrio, partim in casuali, et fortuna posita sunt conditiones, quamvis revera impleta non sint, pro impletis habere, quasi revera accedat eius implementum. mixtas vero quadam iuris fictione pro impletis haberi si per eum, qui vult adimplere non stet quominus adimpleatur. conditio notat Don. in Rub. C. de inst. et subst. ubi mulier instituta sub conditione si nupserit seio seio recusante conjugium, haereditatem adquiri quia conditio pro impleta habetur et habetur pro impleta quia per eam non stetit, idem si cui legetur sub ea conditione: si ille duxerit uxorem; neque si canoluerit nubere

statim dies legati cedit; quia per legatarium non stat quominus adimpleatur conditio; sed per mulierem. ll. §. 5. quando dies leg. item si qua conditio apposita sit, quae per legatarium non stat quominus impleatur, sed per heredem aut eum in cuius persona iussus est parere conditioni, veluti si quis iussus est heredi decem dare, ut consequatur legatum, et ipse heres accipere nollet d. l. §. item idem in nostra l. Meviam ubi conditio administrationi (quae mixta est tam posita in voluntate Lucii Titii quam in voluntate heredis) sub qua legatum relictum fuit pro impleta habetur pro toto tempore quo per eum non stetit quominus administraret, lucraretur salarium, ut ex eius textura aperte depraehenditur et hanc esse rationem decidendi ad nostrum textum eadem omnia iura docent auctores supra relati.

N. 11. Ad dicendam hanc communem rationem decidendi fortiter urget sequens consideratio quia cum lex imitetur naturam l. 16 de adoptionibus §. minorem inst. eod. et eo hoc id solum quod est naturaliter possibile est fingere posset, non vero quod est impossibile, unde furiosum sensum habere minime fingi, quia naturaliter non possibile l. 17 locati. L. tum pro deprecatio miror quo pacto quod impossibile fingatur in nostra specie, fingitur enim impletam conditionem quae vere impleta non est, et hoc fingere, quod per rerum naturam est impossibile, ut quod non factum, sicut enim est impossibile per rerum naturam factum infectum fieri l. 12 §. 12 de cap. ita est impossibile; quod revera non factum, quod revera non est factum, ergo ratio decidendi,

quæ ad usum theostum et similia iura communia acc
nat (q): Ut pro impleta haberi conditio, quæ revera non impleta
admitti non potest. cui dubitationi ut satisfaciat, Stanzius
exercitat Alciatus in tract. de præsumpt. cap. 1 trabeca ie expe
pediens in L. 15 de cond. et dem. cap. n. 21. docet legem non fingere im-
pletam esse conditionem, et ideo non fingere super impossibi-
le, defectum, et privilegia vera tribuere, et super eo
impedimento conditionis dispensare, ita ut, qui impeditur
adimplere capiat hæreditatem, legatum, ac si revera pari-
ter conditio, et confirmatur exeo, quia iura, quæ hanc fictionem
inducunt abstruse, et simpliciter non firmant im-
pletam esse conditionem; sed haberi pro impleta dl. § ita
q. de leg. ibi: quoniam pro impleta habetur, et perinde
de haberi, ac si impleta fuisset. L. 24 de C. et D. ibi
ut perinde habeatur, ac si impleta conditio fuisset. el cap
Cum non extat 66. et quasi extiterit condic. L. 4 eodem
ibi: quasi extiterit conditio: et conditio impleta videatur.
L. 78 ex cumque ibi: conditio impleta esse videtur; quæ ver-
ba fictionem, et improprietatem denotant, ut de his textibus
adducti a Barbosio, et Hotomano de verbis iuris ver-
bo quasi verbo perinde. fatemur quod prædictæ conditio-
nem non revera, et naturaliter impletam esse; fate-
L. 19 ex q. bus canini ma toreiL.
murque fictionem hanc non largiri; sed inductam
a iure iusta, et nata cum. ut in aliis iuris fictionibus
reperitur, quæ iusta, et nata certa inducit, ut in
in L. 1 L. 26 de statu hom. et fictione legis Corneliæ et posth
minus deg. fab in pap. tt° l prio 3. et tt° ll prio d. U. 10.

N.° 16 Quae autem nunc sit vera, et necessaria causa huius inducendae fictionis, satis in obscuro est, quod enim dicunt ne est sine calumnia, nam hanc rationem, hanc fictionem inductam esse proponamus; quod ipse, cui haereditas vel legatum relinquitur sub conditione paratus fuit parere, et per eum non stetit quominus adimpleatur conditio, et cum sit inculpatus, nec sit quod ei imputetur, aequum est ut emolumento legati, haereditatis, fidei commissi non privetur. L. 3 § 4 de leg. 2. haec tamen ratio displicet, quod si cui legetur sub conditione, si eius duxerit uxorem, et illa moriatur, quamvis paratus sit ducere uxorem, et per eum non stetit, quamvis sit inculpatus, tamen privabitur legato. L. 31 de C. et D. L. 4 C. de cond. inst. de quo textu cuius pugna cum L. 24 de C. inst. L. 2 § 6 de bon. pos. sec. tabul. inferius agemus: vero huius fictionis inducendae ratio est mens, et voluntas testatoris quae in conditionibus solum attenditur. L. 19 in princ. de C. et D. in conditionibus enim sola inspicitur voluntas; neque alia ratio huic voluntati reddi potest, neque in dispositionibus aequum causa, aut ut alicuius (sicut in ea positum est) inbeatur. L. 114 § 19 de leg. 1 L. 72 in princ. de C. et D. ex quo fit, ut passim exempla conditionum reperiantur quae nullius sunt effectus, aut momenti, notat Sarmiento lib. 2 select. cap. 1 n. 5 cum igitur voluntas sola regat conditiones, et ea sola attendatur in iis, quemadmodum vere natura impleto debet adimplere, ideo ne antea dispositio locum habeat quam impleatur (pendet enim a libera voluntate disponentis, quam observare naturale est) ita si constiterit eam esse disponentis voluntatem, cum impleri non steterit per eum, cui non steterit conditio (v.g. de quibus dare aliquid dare, vel facere) quominus fuit ut ea, et paratus sit adimplere pro impleta debet haberi, ad hoc, ut consequatur.

conmodum legari spectaremus, heredi ditati, et eorum, ex dispositione voluntatem cognoscimus ex eo, quod, contrarium inde ponit: ex presumpta voluntate disponentis pro impleta habetur conditio, et hac presumptio equitate nititur, equum enim est, ut volenti parere conditioni succurratur, ne fiat invoto voluntate eius, cuius interest non adimpleri implementum apponere et eo conatu animum pandare emolumentum legati. Costa in dict. § riaxbitrarii n. 15 cum seq.

N. 17 2º sciendum est hanc conditionem pro impleta haberi, non quocumque eius implementum impediatur, sed si impediatur ab eo cuius interest non adimpleri. Lex 161 de R. I. interest autem non adimpleri conditionem eius, qui impleta conditione futurus est debitor § 81 § fin. de legat. ut in exemplo textus in § 3 § fin. de statuliberis. ubi servus iussus sit servum manumittere, iubea conditione si decem dederit, aut si in Capitolium accenderit, vel sub conditione si Capuam, vel Salmanticam ierit, si hæres prohibeat dare, vel etiam Capitolium accendere vel Capuam, vel Salmanticam ire, prohibeat conditio pro impleta habetur, et ita consequitur Libertatem perinde, ac si paruisset conditioni quia per eum interest cuius interest non adimpleri conditionem, id est, heredis, qui impleta conditione amittit servum. Simile exemplum in § 28 in principio, et in § 3 § 11 de statuliberis ubi pro impleta habetur conditio, et favore libertatis, et quia paratus est ipse adimplere. Obstat tamen difficilis textus in § 24 de condic. et demon. ubi conditio pro impleta habetur quamvis non stet per eum cuius interest non adimplere. Et per eum cuius interest adimpleri ibi, mure,

cibili receptum e quoties per eum cuius interest conditionem impleri fit quominus impleatur, ut perinde habeatur, ac si impleta conditio fuisset. quae verba pregnantissima [illegible] Itaque sunt verba d. l. in iure 161 de R. J. ibi: iure civili receptum est, quoties per eum cuius interest conditionem non impleri, fiat quominus impleatur, perinde haberi ac si impleta conditio fuisset. etiam infirmant, et impugnant dentionem tex in L. 81 § fin. de C. et D. ibi tum demum pro impleta habetur conditio, cum per eum stat, quominus impleta esset debitu rus erat infirmant etiam rationem, qua fictio haberet in ducta, scilicet non in potestate eius, qui futurus ecreditor privare legatarium omnino legati, et maius, et ingentius incrementum probant adducta verba d. L. 24 scilicet pone herem, legatarius hereditatis, legatum adquirere sine implemento conditionis nam si per eum cuius interest conditionem impleri fiat quominus impleatur, proinde haberi, ac si impleta fuisset; in voluntate quoque eius cui in coniuncta est conditio relinquitur parere, in parere, quod absonum est, et ultra innumera Doctorum responsa in L. 3 de C. inst. L. 220 de V. S. L. unica § in eius C. de caducis tol. L. fin. C. de nec. ser. hered. inst. L. cum quidam C. de C. incert. L. 4 C. de Inst. et Subst. ubi, et aliis innumeris probatur parendum esse conditioni et eius implementum spectandum, neque in potestate eius cuius interest implere conditionem adquirere ante implementum. [illegible]

N. 48

Pro [illegible] iuris componendis nimis vexantur, et laborant Doctores; dari

varia addeunt, alij namq credunt mendosam esse literam textus in d. L. 22 ibi deesse negationem quae addenda est ita allegata hoc ordine: iure civili receptum est quoties pereij cuius interest conditionem non impleri. ita emendantes exponunt eij dic. L. iure civili.

Hotomanus lib 5 observ. cap 8. Ant. Aug. lib 2 emendation. cap 13. Haec emendatio duplicem exposuit semper fuit correctiones, et emendationes Legum nulla enim tam aperta tamquam ingens detractio legum aperiri pot, quo facillime non tollata si ubi runge manus apponatur. Taceat pandectarum lectio, ut sacrum ptempore et caretentia interpretemur. Hic labor hic opus. Cotofredus credens ordinem litera inversum esse restituit in notis ad d. L. 61 et verbum illud non transponit post verbum impleri et ita legit. quoties pereij cuius interest conditionem impleri non fiet quo minus conditio impleatur, intelligens pereij cuius interest impleri condic. legatarium, et alium conditione oneratum, cui sit aliquid relinquitur sub conditione aliqua mixta, cuius implementum si per eum steterit quominus fiat pro impleta haberi et confirmat per textum in L. 38 co in fine L. 28 in principio de statu liberis. Haec interpretatio duplici ratione convincitur. 1.ª quia eodem morbo laborat quo superior continet enim emendationem, neq addere neq detrahere, neq invertere debemus ex probata lectione Pandectarum quae velut habemus emendata.

2.a q. n. igitur S.a dicitur ex eo enim sequitur ad hoc, ut conditio pro impleta habeatur, quod per eum quidlibet adimplere vetet, quo minus adimpleatur. Quam plurimi requiritur ut stet per eum, qui futurus est debitor, implere conditionem, vel per eum in cuius persona impleri debet. docet tamen sic explicat doctissimus Hugo Don. 8 comment. cap. 34 per totum.

N. 19. Sub duabus recentis solutionibus et aliud Don. ad tit. de C. inst. cap. 6 prope finem dicendum est utramque legem veram esse, nil eis addendum, vel detrahendum, vel invertendum fore. Conditio enim mixta (quae sit ex facto unius, et ex voluntate alterius dependet) duplicitur pro impleta habetur, ut colligitur ex L. 5 § 5 q. dies legat. 1.o quoties per eum cuius interest non impleri steterit quo minus impleatur. eius regula supponitur in dict. L. inexcusabili cuius ad exemplum eius, stat cuius interest non impleri, repereri in hac re ex quo relictum a legato sub conditione. quae impleta futurus est debitor, et ideo eius interest non impleri. L. 81 in fine dict. tit. L. 32 § 4 de leg. 2 ubi fidei commissum libertatis relictum fuit sub conditione morandi cum filio testatoris, et per tutores factum est, quo minus libertus conditionem impleret, et qui per tutores eius, qui futurus erat debitor impleta conditione fuit, quo minus conditio impleatur pro impleta habetur. idem in L. 22 de manum. test.o Iacobo Cujacio ibi de trac. ad Afric. item in L. 78 in princ. de C. et D. 2.o pro impleta habetur conditio quoties per eum cuius interest

impleti deberet quominus impleatur, cum regula
opponit in L iure civili. Et cuius rei exemplum
reperies in eius nomine persona parendus est conditioni. Ve
lut: si titio legatus sit fundus sub conditione, si Sem-
pronio (qui non heres) centum daret, si legatarius Sem-
pronio offerat pecuniam et ipse Sempronius acci-
pere renuat per eum, cuius interest conditionem impleri stat
quominus impleatur, interest enim eius, quod impersona
sua parendum est conditioni, etenim pro impleta habetur L. S
heres si quis. quod dicitur probatur aut per eius personam in cuius
persona iussum est parere conditioni et utroque modo duobus in
legibus Iohannes conferat. Ex his duobus l. in dicta L. S heres. quod dicitur ex
ibi: ex si qua conditio sit quae plerumque initur quo
minus impleatur, quod aut per heredes aut per eam
personam in cuius persona iussum est parere conditioni dies
legati cedit, quoniam pro impleta habetur: qui concor
dantiam optime omnium tradit Don. lib 8 com cap 34.

N. 20

Ex quo infero quod ad hoc ut pro impleta
habeatur conditio non sufficit per eum stare, qui debuit
adimplere, quominus adimpleatur, et se paratum esse
ad parendum; sed ulterius requiritur, ut altero ex his duobus
modis impediatur; vel per eum, cuius interest conditionem
non adimpleri, vel per eum cuius interest conditionem adimpleri
alio enim modo, si per alium impeditus adimplere
velut morte, non habetur pro impleta conditio L. 31 de
C. et D. de quo in 2a agemus. Docet Don. lib 8 com cap 22

2° Infero interpretationem ad nostri texty: idem enim Titius filius eo tempore, quo non administraverat, sequitur omnis legatis, quae percepit, sicut consumpserit conditionis nadysple-ri debitis Mevii Heredis, qui implere conditionem futurus erat debitor, ideo, putare debebat omnia in medias. 3°
infertur interpretatio ad varia iuxta est. adhibere videre
3 C de inst. ubi Heres scriptus sub ea conditione, e si decem dederit, petat accipere, nisi si cui dare iussus est; quod implere conditionem habere, quae percepit interim adimpleri itaque nominis adimpleatur iuncta L. § §.
4° Dicit Leg. Hadbet in L. de C. inst. ubi filius a patre Heres institutus sub ea conditione: filius meus Titius si adoptaverit Heres esto. si non adoptaverit exheres esto. filio adoptare putato et filius nobis recta rogandi dare filium Heres quare impleta conditio; et ideo, quod in eiusmodi ratione adimplenda est conditio iuncta, recuset, et sit eius interrumpere.

R. VI.

Obstat obscurum textus in L. 4. § 8 de legatis 3 ubi si quis Heres institutus sit, aut cui legatis relictis, et ro-gatus si filios adoptaverit, et postea haec verba ad-fecta sint: si aliquis fecerit exheres esto. L. perdat legatum. quaestio fuit an ut parendi conditioni et si non pareat, an spectat ei qui adoptaverit nec actio quidem ex fidei commisso ad hoc ut adoptet? Respon-det Scaevola fidei commissum, quo quis rogatur ut adoptet, ratum non esse. quae responsum obscurum expugnantem

Cum d. l. ult. de C. inst. ubi institutio filii facta sub conditione adoptandi valet, et si dicas fideicommissum invalere in d. § 8 ad hoc ut competat actio adoptandi, alternis heredis, l. legatarius, ut adoptet, nec invitus sumitur agnatus, q. fieri debet ex § 4 inst. de adop. ibi: ne ei invitus suus heres agnascatur, ... l. 6 § ult. eodem. idem indumentum reperitur in d. l. ult. et nihilominus valet institutio circa quam disputatione plura subtiliter scripsit Costa lib. 1 Select. cap. ult. circa interpretationem d. l. ult. hereditas adeat quae qui volet longius examen invenire, nos dicimus: ideo fideicommissum non valere; quod cogi non potest fiduciarius factum adimplere, nec in ... fuit, id enim verum toties, quoties factum est inestimabile, veluti si quis heres institutus, ... et roget filios emancipare tunc enim ad factum illud cogi non potest. potestas enim patria inestimabilis res est, ut tenet ... in l. ult. § 8 de leg. 1. § 9 de cond. et D. ideo si roget adoptare aliquem eadem ratione valet fideicommissum in d. § eius. Item ... agnovit, id quod sibi relictum est exemplo emancipationis liberorum, l. adoptionis cogendus est emancipare, l. adoptare, ne circumveniatur testatoris voluntas, et hec coactio extra ordinarium iure fit d. l. ... in principio (de auctoritate principis) non vero iure ordinario de quo intelligendus est textus in l. ult. § 8 quamvis ha ... Instan

a Cuj. ibidem lib 10. Resp. Pap. in d. l. 9. l. Don. lib 8 cap. 12 at vero in d. l. 12 filius sub condic. adoptandi fuit institutus, et ideo valet institutio quamquam tali condictio mixta sit tamen ex voluntate heredis, quae ex voluntate tertii dependens tantum enim voluntas tertii spectatur. eo enim volente et parato adoptare, tertio vero recusante pro impleta haberi ex quo potius potestativa dici debet. ea condic. Accedit lex l. 4 in princ. de hered. inst. et in eius defectu ex heredatus sit, Dom. in §. 7. l. 8 n fuit institutio facta, aut legatus relictus sub condic. si adoptaverit.

N. 12. Dum sexto interpretor l. 14 de C. et D. ubi tertius heres institutus sub condic. si statuas in municipio posuerit si paratus sit ponere, d. locus a municipibus eidem non fuerit pro impleta haberi condic. et ratio est quamquam per eum cui inerat condictio impleri sit, id est omnino per quominus impleatur. ad municipes enim pertinet locum concedere in republica, ubi ponantur imagines, et statuae, quae ornamenta sunt reipublicae, l. 2 de publicis. nam cuiquam privato suo statuas ponere in municipio licet. Heres locum ponendis statuis in municipiis concedere. Unde ea condictio pro impleta haberi ex voluntate debet, si qui voluit tertius heredes facere si modo potest impetrare locum. Ideo ex eadem facto pendet interpretatio eiusdem.

in l. 38 de aduocat. locum vinda l. 1 § 3 de vanjis ex
traor. cog. minus specie aduocatus, qui operas suas de
deuit, et honorario accepit pro defensione si pereus
aislet quominus causa agat: de pr. cliente, qui l. tran
sigit, l. iuri renuntiauit, pro impleta haber de dicto
(vel ut melius discrim sui i. hoc quis pecunia data
est, sequuta haberi) et ideo hunc cogendus ho
norario reddere, nec mortuo aduocato merces
ab eius heredibus repeti possunt. d. l. 1 § 3 simil.
specius reperitur in l. fin. C. de cond. ob caus. dat.
Ultimo ex hac ratione accipiunt, iacem innumera
Iurisconsultorum responsa, Caesarum oracula, et pon
tificum decreta tum in ultimis voluntatibus, quin
in contractibus, tum ea, quae in confirmationem ad
duximus, tum ea quae nouit adducimus. tex.
in l. 2 de his, qui pp. met. ind. in capp. l. 1 C.
de cond. insert. l. 1 § si reus de eo pp. qz fact. e.
quominus in iud. sist. l. 13 § 3 de usuris l. 7 eod.
§ pen. de naut. fon. l. ult. C. de pig. act. l. 6
de dolo malo, et malis except. l. fin. C. de nauto
fenore aut. cu alijs adductis a D. Fabro in l. 39
de R. et hoc de 1a. X. respicias.

§. 23

Secunda X. com
plectitur de dict. quae fortiuto casu requirunt
plenum, quae in haberi pro impleta: de defecta. Confir
matur hac X. tex. in l. 31 § 1 § fin. veri.
ante nuptias l. 92 in prio veri. dimitta)

de C. et D. L 4 C de Cond ind. L 10 de annuis leg. L ult de Cdic.º ca data. L 7 § 36 L 33 Locati. L § 36 de Condi ca dat. Docent prius ordinarios in dictis iuribus Don. in L 1 C de inst. et subst. an.º 6 et lib. 8 Comment. cap. 2 Dityzen. in dic L 1 an.º 4. Cuj. in dic L 1 et in L 39 de R. J. et lib 13 obs. cap 27 Lif in L 4 C de inst. et subst. Cuius conclusionis exempla sit. veluti si quis haeres instituatur, l si cui relinquatur Legatum sub cdic. si servum duxerit uxorem, l Stichum manumiserit, et serva moriatur, l Stichus decat, n habebit pro impleta Cdictio, sed pdefecta, et ideo deficit legatarius aut haeredias.

N.º 24. Sed difficile argumentum hortat, q. nil intersit an in cuius psona adimplenda erat Cdictio, renuat, an vero moriatur; nam si renuat, tunc eo p impleta haberi Cdic.º, et eo mortuo similiter pro impleta debet haberi utroque enim modo per legatarium, aut haeredem n stat quominus Cdictio adimpleatur. Cui difficultati respondet Donellus Lib 8 Commentariorum capite 34. ex ratione defectus esse Cdictionis casu fortuito; quod voluit testator, qd satisfieret ab eo, cui iniunctum fuit dictus dictio.

S [illegible] Del O. D. Fran. de Rua

4

[illegible] tractat.° ad leg. 68. de furtis.

Pars. I.ª

Marcius lib. 8. ff. hæreditariæ rei furtum fieri, Iulianus negabat. ex quo hic dicit. Heredi furtum non fit. Pro argo. leg. 1. §1. de furtis. leg. 1. de distrahend. pign. l. 43. si quis de furtis leg. 1. §. scyola. si is qui test.° l. 40 de noxalibus action. l. 6 § ult. de action. rer. amot. l. 3 famil. ercisc. [illegible] l. 19 de furtis l. 31 de usucap. l. 69 in sequenti hoc tit. l. 56 de O. et A. l. 33 de A. R. D. l. 41. § ult. de petitione hæreditis. l. 29 l. 64 ad leg. falcidiam. l. 48 ad Trebelianum. 1

Autores, qui eq tuent. v. Richardus in lecturis ad tit. de acquir. hæredit. cap. 2. n. 99. D. Ramos in eade. ad tit. de acquirenda possessione tract. de omissione possessionis per furtum n.° 11. Covarrubias in regula peccatum 2 par. §1. n.° 2. Donellus lib. 14 cap. 29, et ibi Osualdus. Gomez lib. 3. variarum cap. 8. n.° 2. Aureliano de Ratione ? tit. 3. cap. 4. Assin in leg. 1. C. de usucapionibus [illegible] n. 113. Santolaria in l. 33. de Ac. R. D. Valencia de acquir. hæredit. cap. 2. n.° 19 usque ad finem. 2

Pars 2.ª

Obiicies leg. 1. §. 1. si is qui test.° ibi: quia hæredi furtum fieri agitat. in hoc tex. de quodam servo hæreditario, qui iussus habet libertatis adita hæreditate, iste subripuit res hæreditarias, et hæredi furtum fuit, rogat. qua pena sit puniendus? nequeat verberibus puniri non potest, cum ipse habeat imminentis libertatis — 3 l. 26 de fideicommiss. libertatib. ibi: qui enim ea donatus, in possessione libertatis im [illegible]. esse videt. l. 5. et 6. ? ex noxal. caus. agar.

Altera

(aliter enim puniuntur servi, aliter liberi, quæ tis procedit de licto leg. 1. de penis leg. penult. si ex noxal. caus. agat.): neque ut liber, quia servus quamvis ex delicto post manu missionem teneat extraneo, domino autem non tenet. l. 4 C. an servus e suo facto, et hoc ex causa persona, uti furtum a Vulpiano dicit. esse factum, ex hereditate, quæ domina est, ut videbatur puniri non posse, et equitatem civilem detineri, ... aliquam superesset actionem, ideo introductum a Prætore fuit edictum, quo puniretur iste servus in culpa.

4 Cui difficultati resp. Dr. Valent. uti supra, in hac leg. Ulpianum proponere rationem, qua actio furti non spectat, ergo si furtum factum diceret. at ... in § sub l.a eiusdem leg. proponere rationem, qua furtum non fuit factum: dum heres dlumio non placuit quod similiter expresse furtum committi in hoc casu nanceit, et a forma ... proponit, furtum commissum fuisse; quo facto dubitat, quamquam nondebeta fuit servus; quia ius civile videtur de fure; tamen ne delicta maneant impunita. ... ita Vulneratus ad leg. Aquiliæ leg. 14 C. de penis proponit Prætor actionem inductam contra eum, qui spe imminentis libertatis audacior factus fuit: Duarus ex leg. ipsa 1. § 12 sivi qui ... clare potest sivi: non tantum ad solam furtum istam actionem pertinet; de eis ad quæ damna, quæ usque hereditati servus dedit

5 Aliqs dubitationem præstitit quidam recensior in dic. leg. 1. § 1. siliiet, rem hereditariam furatum fuisse, quæ ad ... commodatum, aut depositam fuit, vel in ea alicuius usum fructum constitutum erat, vel si servus ex causa peculii possideat leg. 26 de O. et act. iuxta quos ... esse accipiendum. d. l. 1 § 1, diluet istas dlumio subtilissime sequentes pariter impugnationes.

6 Nam ratio quæ movebat prætorem ad inducendum edictum fuit, ne iste impunitus remaneret; dum sive commodatarius solvendo sit, sive non, datur ad versus istum servum furti actio, quo casu non remanet impunitus servus, ut cessare videtur ratio edicti; quod si ... est solvendo commodatarius ipse ha ... furti actionem contra ipsum

Servum

Servus, etiam manumissus l. 6 de noxalibus actionibus l. 9. ipsin. C. an servus ex suo facto. quod loco 3 mandatarius solvendo non est in hoc casu heres habet furti actionem liquet his casibus contentis

Sic argr.

:ut fiat furtum, sufficit aliquam rem contrectare animo lucri faciendi, vel proprietatis, usus, possessionis, quae ex his aliquid alicui habenti interesse tantum; quia regulariter dominus proprietatis per furtum non amittit l. 14 de condictione furtiva. l. 14 C. de furtis, tamen aliquando ex post facto dominus proprietatem amittere potest, ut in dict. leg. 14. quod aliquis potest hereditati surripere aliquam rem hereditariam, ex qua subreptione perierat ipsa res: quae ergo potest fieri furtum.

Sed repetit aliquis, 8
bene posse aliquam rem aliquam auferre hereditati, ut quod inter verba dominus rei subreptae, ibi quod perit res furata l. 14 § 1. dispositis verb. quod ultra intentionem ad furtum requiritur, quod dominus extet aliquis, quo invito subreptio fiat; hereditas autem non est domina, quae invitatur; quia non habet animum addicentiendum; in his autem, in quibus factum personae substantia desideratur, de fictio fictio leg. 64. de Acq. R. D. atque ideo non dat personam, quae invitatur, quod essentiale est, ut patet ex l. 63 de donat. inter viros et uxores.

Q. 3a. sic arguitur: ut alicui fiat furtum non est necessarium quod per se reluctet, ut dissentiat expresse, sufficit enim non consentire, quia non consentiens pro invito, et reluctante habetur l. 46 § 3 verb.: Vetare de furtis: Vetare dominum accipimus etiam eum, qui ignorat, hoc est eum qui non consentit. leg. 6 § 11 in Vitus. si procurator. ibi: invitus accipere debemus non eos tantum, qui contradicunt, verum eos quoque qui consensisse non probant. hereditas non consentit, quod eo aliquale furti fit. 9
;quod probatur hoc argumento; nam consentire, et non consentire sunt parta contradictoria, quae ex duobus partibus contradictoriis unicuique enti naturali, ficto, unum debet convenire, lege fictio naturae. § minorum inst. de adoptio.

Sed

; dhæreditati n̄ convenit ɔsentire, cum ɔsensum n̄ habeat: q̄d convenit n̄ ɔsentire, ad q̄d sensum habere n̄ ē necessarium = ɔfirmat; q. mortuo furtum fieri potest, et tamen n̄ potest dissentire: q. sine voluntate eo cui res surripit, ɔmittit. furtum. Ans probat. ex l. 5. § 8. de inst. act.

Part 3.

10 Supono 1. universum quod rei habemus dominium possessionem, v. aliquam adeo, ex quibus fur solum potest acquirere possessionem sibi; nequaquam dominium, sicut ille cui furtum factum habet; dalig nouq ; cum ea quæ corporalia sunt nec detinent, nec auferant; et hoc evenerit n̄ esse; de natura rei; q. possessio est facti, et animi, ut dicitur in leg. 1. § quolasi si quis [illegible] inde fur n̄ possessionem acquirere, eiq volutante domino, seu eo, qui eq habet; possessio transferri potest sine facto nostro; at v. dominium, cum tera quæsita sunt sine facto nostro ad alios transferri n̄ possunt l. 11. de reg. iur. leg. nego § si res de iure domini, et ea acquirere fur n̄ potest, licet agat quantum ē esse, ut ea sibi acquirat.

11 Supono 2. aliud ē amittere possessionem aliud ēē dimittere; ad dimittendum necessarium ē animus; q. aliquis vult dimittere dominium, vel possessionem; q. rem n̄ vult habere: ad amittendum n̄ ē necessarium animus; de potius nos inviti amittimus possessionem, cum a nobis aufert rei, et amittimus tunc dominium, v. possessionem, quoniam talis res perierit leg. 15 de edit. cau. dat. leg. 19 § 2 de præscrip. verbis.

12 Supono 3. in furto aliud ēē illud quod intrectavit (illud intrectavit, q. quominus habeat animum sit) aliud q. aufert, seu contrectat (et de la res corporalis contrectat. et aufert.) aliud q. fur sibi acquirit (fur tantum in re furata acquirit possessionem) ad furtum intrectari aliquid quin non necessarium ē leg. 52 § 19 de furti l. 93 § eodem. Quod fur aliquid acquirat leg. eius rerum de edilitione cau. dat, et intentio in iure ad esse debet acquirendi leg. qui in iure de furtis.

Supono 4.

23 Supono 4. possessionem duplicem considerari posse; unus, qui licet possessionem actualiter non habeat, et tamen iure debet habere, ut a bello iure possessionem habeat. talis, de quo loquitur l. 35 de usucapionibus l. 44. de acquirend. poss. alius, qui actualem possessionem habent, ut ei insistentes leg. 1. de acquir. poss.

24 Supono 5 regulariter dominium a naturali possessione incipere; ita Paulus in leg. 1. § 1 de acquir. poss. licet plures sint casus, in quibus dominium sine naturali possessione acquiratur; quia et dominium in iure aliquando potest in haereditate acquisita leg. 23. de acquir. possessione, et bonorum possessio leg. 1. de bonorum possessione, et leg. 1. de publ. et alia exempla, quae iungit Valent. tract. 2. de acquir. poss. cap. 4 n. 9, et 10.

Ratio 4.

25 Omissis variis sententiis, quas refert Richardus de acquir. poss. cap. 2. n. 49 Amaya lib. 2. observationum cap. 7 item ad titulum de usucap. pro emptore ad l. 1. 2. 3. C. eodem n. 113. in manuscriptis ad hanc difficultatem. Ad nostram accedo; nimium enim operosum duxi potius quam utile, et superfluum in referendis eius tempus consumere,
26 primum adverto, me doctrinis aliorum non ita superstitiose futurum addictum, ut liceat, quod nunquam non opponam, Ciceronis quod consilio utar: Vir sapiens non quod sibi optimum videatur, quia velit vulgus, disquiret, et melius in sacra margine; non sequeris turbam ad faciendum malum, neque in iudicio plurimorum acquiesces.

27 Rationem dicendi, ut proponamus paulo altius petenda est res: ad sciendum igitur est, dominium a verbo domo venire, quod significat sibi subiicere. Dominium vide finit. est ius, seu potestas de re aliqua libere disponendi: ita Bartolus in leg. 13 de acquir. poss. n. 4. Dominium rerum considerandum est ante corruptionem naturae, et postea, ante corruptionem naturae dominium quibus hominibus Deus dedit. Genesis cap. 1. ibi: dominamini

piscibus

piscibus maris, volatilibus, et universis animantibus, et ibi: quae pervidit pisces maris Ecclesiast. cap. 11, et posuit timorem eius super omnes carnes, et dominium est bestiarum et volatilium. Et psalmo 8: quia subiecisti sub pedibus eius omnia, et oves universas, et pecora campi, quo statu naturae incorruptae homo habebat sine labore omnes res, eisque fruebatur; atque ita cognoscimus duplex dominium, unum, quo homo omnibus dominatur, et aliud potioribus, quo omnia homini subiiciuntur; cum res ex sua natura, creationis praecepto homini subiiciantur, et ex eodem praecepto omnia sint in hominis dispositione; Deus quod sit dominus hominis. Psalmo 33. Dei est terra, et plenitudo eius orbis, quia sicut dominus omnia creavit propter hominem.

14 Peccante quidem homo infelix, qui extremus est factus, quod non in suo nomine obedivit, ita lapsus est. alias difficillimus in leg. unica § 1. siquis eius dicenti, ibi: non obtemperare videtur, qui extremus in eius ditione est non fecit initium dominari; extremum est in eius ditione obedire omnes, ut ait Paulus ad Romanos cap. 3 n. 13. Declinaverunt, quia inutiles facti, non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Rursus, sicut per unum hominem in hunc mundum intravit peccatum, et per peccatum mors, ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt, stipendia in peccati mors, sicut homo, qui propter Deum creatus est, defecit a Deo, ita animalia, quae ab homine creata sunt, propter hominem defecerunt.

19 Quo dominio supere, statim Deus hanc penalem legem sancivit Genes. cap. 3. maledicta terra in opere tuo in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitae tuae, spinas, et tribulos germinabit, et comedes herbas terrae, in sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec revertaris in terram. Ex qua sententia homo non fuit privatus dominio illo primero, ut patet ibi: vesceris pane tuo dixit Deus, ut intelligeremus dominio primero legem penali non derogare, quia poena imposuit laboris, et sudoris ad fructus ex ea percipiendos. Psalm. 127 labores manuum tuarum manducabis et Apost. ad Corint. cap. 3. qui noluerit laborare non manducet.

Ex qua

20 Ex quia supra dicta leg. penali visum se legerunt hoc est
quae leges naturales imposita ab Autore naturae, supra existentes
dominari, ut ibi specialiter habere, quod laboribus erit parata;
dominari autem supra ea, quae ab altero laborata sunt, est contra leges
naturales; quia erit appropietare sibi dominium naturae a bello primo
modo; non autem appropietare, et speciale habere sibi est, quod dicitur quod separ- +communi
tarunt incipientes a naturali possesione leg. 1. de acqui-
rend. posses. ibi: Dominium a naturali possesione cepisse, idest,
hoc elegerunt sibi speciale habere rerum Dominia a natura-
li possesione, quo casu desinit esse dominium, et fit speciale +communi
leg. 1 de Ac. Rer. D. l. 2 de rerum divis., et acquirunt res, iure
naturali, et gentium, et civili.

21 Fur vero, qui non vult laborare hi-
cis quod parerius, dignavit ac fraude appropietare sibi, ut ibi haberes
contra dic. leg. penales peccat, ut tamen aliqui illa lerna diffinitione fra-
di, quod leg. nat. prohibitus est admittere, ut doctissimi Paulus in leg. 1.
§ furtum dixit, prohibitionis esse leg. nat. non iure naturali, quia licet iure
natali furtum non punitur, nec approbatum est, cum natura abhorrescat, ini-
quitas leg. 42 de V. signif. tamen iure natali non furtum prohibitum;
quia in natura incorrupta omnia erant libera, et nullius a-
liquis speciale habebat, cuncta sub manu, mancipio hominis
erant leg. 2. de Rer. div. leg. 1. cum duabus sequentibus de acq. rer. dom.
Divus Isidorus cap. 1. distinctione 1. ibi: Fas lex divina est, ius lex
humana, transire per agrum alienum fas est, ius non est; quia in na-
tura incorrupta agera alienum nullus erat; quia omnibus communis
erat, et quod commune est alienum dici nequit, et ideo per illud transire
fas erat, sicut hodie tempore naturae corruptae ius est per eum transire

22 Ex quibus advertis, inscribere nostri Ill.mi decidendi ratio, quare
sit, hereditati furtum fieri non posse; quod maximo taxamento enig-
ma apud multos habet, quia cum fur interverterat possesiones, a qua
incipit dominium, et quae quis debet habere ex aliqua causa

gravento

inventa a natura corrupta, naturae generis civilis; et haereditas non habeat dominium acquisitum per possessionem, nec debeat, nec possit possidere; inde est quod ei non fiat furtum; domini haeredi; quia licet possit possidere rem tamen ei debetur usque eam apprehendat, quo casu possessor [illegible] ejus haeres necessitatem habeat, quod ei haereditas prejuditii, et haereditas in eius tantum transfundat, quod est haereditatis; possessio non est haereditatis leg. 1. de crim. expilat. haeredit. leg. 1. § scaevola [illegible]

23 Ex qua decidendi ratione capies sensum leg. 1. dict. § scaevola ibi: ait scaevola; possessionis furtum fit; ideo solius possessionis furtum fit; ut optime Cujacius non dicit, fit furtum usus, vel dominii, id solius possessionis; quia in omni furto intervenit ea possessio, quam ille cui furtum fit debet habere ex aliqua causa jure approbata, ut probat Cujacius ivi: denique si nullus sit possessor, furtum non fieri, quasi diceret Ulpianus, ut clarius mentem scaevolae ~~[illegible]~~ magis patefaceret; si nullus sit, qui debeat habere possessionem furtum fit ex quibus premissis propositionibus infert Cujacius ibi: idcirco autem haereditati furtum non fieri, id est obligatas haereditas ratione furtum fieri non posse haereditati, quae verba sunt sequela precedentium §§. quae ex ratione legitime infertur; et utilitatio fiat ex illis formis addi illa verba, possessionem haereditas non habet, quae facti, et animi est, denotat causam, quare haereditas possessionem non habeat. Et interim velim te advertere, aliud esse, quare haereditati furtum non fiat, et aliud quare haereditas possessionem non habeat: haereditati autem furtum non fit, quia possessionem non habet, non habet autem autem possessionem, quia possessio facti et animi est; ad eaque se non facti, et animi, non extendit. fictio leg. 64. de acquir. rer. dom.

24 Unde colliges scaevolae argumentationem [illegible] prouatam ab Ulpiano duobus enthimematibus, ex quibus sillogismus infertur. Primum enthimema est ibi: possessionis furtum fieri, denique si nullus est possessor, furtum non fieri; id est, furtum non fit possessionis; quia si nullus sit possessor non dabitur. Secundum est in illis, idcirco autem haereditati furtum non fieri quia possessionem non habet haereditas; id est haereditas non habet possessionem quia

Ei furtum

quia ei furtum non fit ex quibus hic sillogismus efformatur: illi fit furtum qui habet, et possessor debet esse; sed haereditas non habet possessionem, nec possessor debet esse: ergo haereditati furtum fieri non potest.

25 Scio quandoque pullulare obiectiunculas D. N. partis, nam diximus, in 1a loqui de potentia ad possidendum; in secunda videatur loqui de possessione actuali. Verum scio loqui de possessione potentiali, et meo more bene, ut sic sentit Verbaillia; dum nec haereditatis est possessio antequam possideat, in quibus verbis si sequiola loquerentur de possessione actuali, hunc sensum haberent, haeres non habet possessionem actualem, usque dum habeat possessionem actualem; sed hoc videtur ridiculum, ut posset aliquis respondere consultus sibi subtili obiectione in hunc modum: haereditati non fit; sed haeres potest possidere: quia quod ei qui potest possidere non fit furtum; respondeo consultus; licet haereditas habuerit dominium, non tamen potuit ex illo habere possessionem, et ideo transtulit haereditas in haeredem dominium, cui non debetur possessio, sicut ex eo patet, quia possessionem ibi quia haereditas in eum transfunditur, quod est haereditati. De hac obiectione dicas illatione 3, ubi de separatione capturi ad hanc dicas quoad furtum et furti actionem.

26 Insuper 2. interpretationem ad tex. in leg. 33 de ac. ver. d. ... ante quam eius speciem depingam, scire debes, patrem fam. habere dominium omnium, quem ll. in familia leg. pronuntiatio § familiae de V. signif. in quo tex. ille appelatur pater fam., qui in domo dominium habet, et Lactantius lib. 4. instit. ibi: dominum autem esse qui et pater est, et ideo haeres dominus vocatur leg. duo patres de acquir. haered. l. 19 § pater de Castren. pecul. § fin. inst. de haeredum qualitate, quia accepit familiam a defuncto, quam habet ex patrimonio; filius vero licet sit in familia, omnia quae habet a patre possidentur, et cum pater dominus est leg. 39 de acq. haered. l. fin. C. de inoff. testam. l. 11. de liberis et posthumis

27 Sed aliquid eo item filius aliquid speciale habet, quod sibi quasi patrimonium est. l. 43 de acq. haered, et appellatur peculium, de quo loquitur

ex eo titulo q.º ipso inst. lib. 2., et toto tit. de peculio, et ss. quator pro ferriis, adventitiis, castrense, et quasi castrense.

28 Ex his peculiis speciali castrensi multa donarunt privilegia imperatores, et ideo filius fam. de eo testari potest leg. 38 de militari test.º leg. 33 eod. qd aliàs filio non conceditur, etsi pater consentiat leg. 6. qui test.º fac. pos. leg. 25 § filius fam. de mortis caus. donat., et qd in eo tamquam pater fami lias sit; q.ª potest disponere prout sibi placuerit l. 2. ad Macedonia nus leg. 9 de castrensi peculio l. 12 l. 6 § l. de in iusto rupto, nisi si lius usus non fuerit privilegio, bona ad patrem pertinet quasi numquam abeo recessissent, et moriente filio ea acquirit sine peculio l. 19 § pa ter de castren. pecul., et quasi nil de novo obveniat patri leg. 1. § liquis de colatione bonorum.

29 Dominium vero patris, dum vivit filius, curat, non extinctum, leg. 46 § ang de solutionibus, et in summa, ut ait l. 16. de castrensi. ita habet herum, hic actus patris, qui ad praesens alienationem ab eius iuris de castrensi peculio praestant, impedient; hi vero qui non statim quidem, sed postea effecere solent, eo tempore animadvertendum est; quum habere effectum coeperunt, ut si sit filius, qui auferat, nil agat, si ante decesserit, actus patris non impediat.

30 Cuius iuris, et dominii paterni in eo ostitat, ut post mortem filii verum omne peculii non tam acquirit, quam continuat, ut ait ex leg. de heredite § 3 de castrensi eo modo, quo bonorum paternorum dominium continuat mortuo patre in filium, l. 11. de liberis, et posthumis, non ipsius iuris personalis lii, et ius occupandi in familia patris est filii, quasi dominium quod filius habet in bonis paternis vivo patre non apareat, et eiusdem dominium quod habet pater in bonis castrensibus vivo filio, non apareat. Aliqua tamen differentia observanda est, quod si pater instituat filium adhuc continuat dominium in bonis d. l. 11. si vero filius patrem instituat extinguitur dominium eius, et iure pristino peculii

Reddat

Sed dat. tamen diminutio fictitia, ut in ceteris extraneis, qui haeredes sunt tuunt. leg. haer. quando § de acq. haered. leg. 193. de Reg. iur.

31 Nunc debemi amus ad nostri text. in dic. l. 33. ubi ait Ulpianus, quod si filius fam. fecerit de bonis castrensibus, et extraneos instituit haeredes, servus castrensis peculii aliquid per legatum acquisierit, si adita fuerit haereditas, acquirit servus legatum haeredi; si vero adita non fuerit, acquirit patri, acquirit ergo pater iure quasi postliminii, illi vero iure haereditario.

32 Nunc capies speciem nostri text. in dic. l. 33. § eadem distinctione, cuius haec est: filius fam. habens peculium castrense instituit haeredes extraneos, et dum deliberabant haeredes, an eis expediret adire, fur aliquid surripuit peculii castrensis; dubitatur, an furtum committatur, et respondetur ab Ulpiano, quod si haeredes adierint haereditatem, furtum non committi, quia haereditati furtum non fit, at vero si instituti repudient, tunc furtum committitur, quia abstrahatur vel auferatur res patri, cui (ait Vulteius) competere actionem furti, utpote domino conditionis tot. tit. de conditione furtiva.

33 Ratio vero decisionis nostrae, quare haerede instituto repudiante, patri actio furti acquiratur, si vero haereditati herede dicto adeunte, est, quia pater occupat dominium iure quasi postliminii; iuris autem postliminii ea est natura, ut eius servare, et suspendere omnia ea iura, quae acquisivisset captivus, si captus non esset, non vero sibi acquirere, atque ita postliminium non acquirit captivo, de eventuro servat iura ad tempus, quo veniat; et cum hoc quasi postliminium servat, et suspendat patri illam actionem furti, inde est quod postea repudiante haerede, statim patri acquiritur ipsa suspensa actio furti, et servata ab illo iure quasi postliminii.

34 Idem vero accidit in haereditate, et est ratio; quia haereditas omnia sibi acquirere debet ut postea illa haeredi acquirat, cum haeredi nil acquiri possit, nisi illud, quod ipsi haereditati prius acquisitum est. l. 3 § [illegible] in quinto.

35 Sed dubitabis

quomodo

quomodo, : la actio furti, que n̄ potuit medio illo tempore dy here
des de libera bant nasci, ex post facto nascitur, ut d. textus in l. 13
§ 1 de furtis. Respondeo verum esse d. l. 13., actiones furti, que a princi
pio nasci n̄ potest, ex post facto nasci; et hoc habet exceptionem, sine
tivitas actionis deseruet, et suspendat mediante aliqui iure; ut
in nostro casu, ut casu captivi in quibus nativitas actionis a lege sus
pendit, us que dy iis verum, cui acquiri valeat, in reviventibus omnibus
lex tunc tantum.

36 Instabis adhuc: ideo acquiri heredi actio furti
n̄ potest, quia prius debet acquiri hereditati talis actio, ut hereditas est
incapax acquirendi actionis furti, ergo heres n̄ potest acquirere
usumfructum, quia hereditas est incapax usufructus: sed mala est ratio
assignata.

37 Sed ante quæ respondeas, scire debes, quod servus n̄ potest stipu
lari usumfructum hereditati; quia hereditas n̄ est persona capax ad usumfruc
tum; at bene potest legatum usumfructus legari servo; quia n̄ statim cedit u
sufructus legatum leg. 26 de stipulatione serv., ut si hoc legatum usumfruc
tus cederit iacente hereditate, n̄ valet eo modo quo stipulatio.

38 Respondeo nunc ad
instantiam idem evenisse in usufructu, ac in actione furti; nam sicut usu
fructus, ut sit acquirendus, prius hereditati, postea vero heredi, qui succedit,
quod cedit legatum usufructus iacente hereditate n̄ valet, si vero post a
ditam hereditatem, et verum apprehensa possessione, ceterum legatum usufructus va
let tale legatum; quo modo valebit, et praedicta actio furti nascitur, sicut
cat. actio furti ex furto commisso tempore quo adita est hereditas, et verum
apprehensa possessio.

39 Ex quibus colligitur usufructus in dicta leg. 33. n̄ cessit
se tempore, quo deliberabant heredes, et ideo valuit eo tempore, postquam
heres acquisitione dominii, et pater eius retentione occupavit
se cubis; at vero si cesserit tempore, quo deliberabant heredes, ad
hibenda est distinctio, videlicet si heres repudiavit valeat legatum usu
fructus, ut velitas servo patris, utrumque acquirit patri actio furti

Sed si

sedis hæredes adierint, tunc valet legatum institutum; quia aut hæreditate non adita non adesse hæreditario.

40 Sed dices 2o. supradictis principijs, ex tempore, quo deliberabant hæredes non datur castrensis peculij hæreditas, ergo quando non datur hæreditas, neque adiri, nec repudiari potest; quia aut hæreditas possit repudiari, vel adiri, est necessarius eius deferri leg. 13 §1. et leg. 17 sicuti petatur quod in castrensi peculio nec aditio, nec repudiatio esse potest

41 Confirmatur, quia non potest aliquod ens sive naturale sive fictum eodem instanti nasci, et perire eodem simul: quod additione non posset esse hæreditas, ut nos diximus in leg. 18 ad leg. falcidiam, et in l. 18 de usufructu de auro. = Nec satis facies, si dicas, eo quod prioritas naturæ considerat in hoc casu, ut; quia causæ in quas fit contrario, requirunt tempora distincta non sibi datur prioritas materiæ, sed temporis, ut in vivere, et mori in quibus necessario requiruntur tempora distincta +

42 Resp. ad repudiationem non esse necessarius dari hæreditatem actualem; sed sufficere potentialem, et requisita petunt in tempore, in quo repudiatur, posse acquirere hæreditatem; cum enim illo tempore, in quo deliberabant hæredes, posset acquiri hæreditas, ea adest requisitum delationis; quia intelligitur delata hæreditas, quando acquiri potest leg. 151 de V. signif. ad adeundam autem hæreditatem semper erat in illo instanti ante ad aditionem; ad repudiandam vero ad repudiandam non est necessarius erat, et ideo est ratio, quia adacquirenda datur in re, et ideo est necessaria hæreditas, quæ adeat; ad repudiationem non ita, quia repudiatio potest fieri eo tempore, quo aliquid acquiri potest, et ut uno verbo dicam ad posse acquirere non est necessaria hæreditas, ad acquisitionem autem est necessaria; in repudiatione sufficit posse, in aditione, et posse, et actualiter existere et necessaria = ad instantiam, et confirmationem respondebis ex antibus non instanti ante aditionem erat hæreditas esse. +

Sed adhuc

43. Sed adhuc 2ª doctrina arguo: ideo Pater habet actionem furti quia habet dominium, quod censetur continuatum a morte filii l. 19 § pater de Castren. pecul. de tempore quo furtum fuit commissum, non habebat pater possessionem, nec potuit acquirere eam, quare non datur hæredi de rebus subreptis post aditam hæreditatem, cum hæreditas habeat dominium l. 28 § fin. de acquirendo ex qua hæreditate l. 13 § nunc videamus de usucap. + apprehendere titor. l. 23 de acquirenda possessione, ut possit possessionem, cum eam capit, et ex eo quod talis est subrepta: q.

44 Respondebis ita hæreditatem duplicem considerari, vel ut repræsentatio defuncti leg. 24 de Acq. vel Am. dom. vel ut universitas, seu cumulus bonorum, quæ tempore mortis defunctus habebat leg. 27 § nihil de pactis, ut est repræsentatio defuncti, subtilis apprehensio abstrahit, et sine ullo corpore intellectum habet leg. 50 de petitione hæreditatis. tantum quod durat usque dum hæres + extunc adeat. nam postquam [illegible] repræsentatio talis in hæreditate, incipit quod est in hærede, hæreditas enim et hæres personam defuncti repræsentat l. 22 de Usucap. et hæreditatis repræsentatio cessat, incipiente repræsentatione in hæredis persona, ut postea ipsa persona defuncti repræsentare nequit, et hoc est quod lex dicit, qui hæres semel est, non potest postea desinere esse hæres leg. 88 de hæredibus instituendis.

45 At vero hæreditas ut est cumulus bonorum, sive substantia res hæreditarias comprehendat l. 27 § pro depactis l. 364. de exceptione rei jud. cujus intellectum habet vix. l. 50. nec ipsa, nec ipsius pars in aliqua re [illegible] ditur l. 24 si quis omisso causa test. dico est, quod post factam aditionem remanet et antequam rerum hæreditariarum capiat hæres possessionem, ut probatur ex eo quod hæres adita hæreditate universali petitione hæreditatis leg. 12 § 3 de petitione hæred. per quam res singulas non potest peti; de tota hæreditate petit, [illegible] ab hæreditate unam rem hæreditariam licet minimam leg. 9. l. 10 de petition. hæred. itaque hæres adita hæreditate non potest immediate apprehendere possessionem rerum hæreditariarum; quia ab eius [illegible] tens hæreditatem res hæreditarias petere videatur l. 7 § proinde de exceptione

rei

rei iudicatæ, tamen immediate hæreditatis ~~competere hæreditati~~ ~~videbatur~~, et cum res sub hæreditate comprehendantur, eius rei singularis petere videtur, ut ita intelligitur leg. 2. § fin. de crim. expilat. hæred., et postea, quam hæres per petitionem hæreditatis accipit rerum possessionem, desinunt res esse in illa universitate, et ex tunc renuntiat hæres petitione hæreditarii, de rei vindicatione speciali, scilicet actionem ad eas vindicandas, quæ antea quando utebatur petitione hæreditatis, petebat hæreditatem et universitatem.

46 Hoc supposito rationem differentiæ dabis, imperatis et hæredes, quod quod aliquid surripit ab hærede, qui adivit hæreditatem antea quam possessionem acceperit, res aufertur ab hæreditate et ab illa universitate bonorum, et quia hæres non potest rem vindicare speciali actione, de titulo naturali petitionis hæreditatis, ut ideo expilata hæreditas est l. 2. § fin. de exp. hæred. l. 3 § nunc de suspectis tutor. At vero quando aliquid surripit de peculio castrensi, non aufertur res ab aliqua universitate, cuius non potest universitatem rerum quæ in eo comprehendunt, possunt petere a patre vindicari ex continuato dominio leg. 56 de peculio.

47 Inde fluit, quod iacente hæreditate aliqua res legata surripiat, competit legatario, et non alii actio furti, et ratio, quia cum legatarius non sit in rei successor l. 9 § 1. de edendo. l. 3 § initio. l. 47 § ult. ad leg. falcid. res legata non manet hæreditati, de recta a defuncto in legatarium transit, unumquamque facta fuit hæreditati, nec hæredi l. à titio. de furtis l. 60 de leg. 2. l. 86 § cuius rerum de legatis l. ita ut eam potest legatarius interim possidere, cum res non est sub hæreditate comprehensa, ideo actio furti legatario competit.

48 Arguet iterum dominus doctores: ex l. 52 § statu libero de furtis: in qua cuiusdam statu liberi, et rei sub conditione legatæ furtum factum esse dicit, et deinde antequam adeat hæreditatem conditio adimpleta fuit, ait actio furti agere igitur non potest: ex quo inferri videtur rei hæreditariæ furtum fieri potest, quia res sub conditione legata interim dum pendet conditio hæreditatis est. l. 12 § earum fam. erciscund. l. 29. § 1. qui, et a quibus leg. 11. quia animo, non amittatur et est necessarium, esse hæreditatis, qui animum rerum hæreditariarum potest habere hæres

quod

q. hereditati usq. nunc l. 4 § Scaevola siniq. furti

49 Atque differentiam explicavit Valent. tract. de acquir. hered. cap. 2 n. 30 dicens furtum, in haereditate factum, tempore quo vivebat testator post furtum commissum, vel contrectavit, non obstare, eo quia ante hereditariae rei furtum apparet factum fuisse, et ideo affirmat argumentis; quia ante hereditatem rei furtum apparet factum fuisse, et ideo adveniente conditione ante aditam hereditatem, ad dominum in testatore heredis, ideo actionem furti ad heredem non pertinere l. 32 locati l. cuius in testamento de furtis. At vero si post aditam hereditatem conditio advenerit, iam interim heres adiit, ideo ad legatarium furti pertinet.

50 Aliqui absoluto plane utiles diversas dicunt nec difficultatem obstare, cum dicunt specialiter, duplicem actionem nasci commisso furto, aliam rei persecutoriam, quae conditio furtiva l. 3 § furti de condition. furtiv. aliam poenalem, qua poena furti committitur, persequitur d. l. 3 eod. §. neque una alteram perimit, cum nihil commune poena cum persecutione habeat l. 59 § ult. furti de furtis. Hoc supposito, difficultatem nullam esse dicunt Valent. quia supponit actionem furti de qua loquitur de actione poenali esse, et ad heredem pertinere, et adveniente conditione liberari, vel legatarii extinctam fuisse; quia adventus conditionis fuit ante aditam hereditatem, diversum vero tenent post aditam hereditatem, quia tunc heredes habent dictam poenalem actionem.

51 Contra solutionem hanc tertio impugnant: si heres haberet post aditam hereditatem poenalem furti actionem, haberet hereditas iacens, nam hereditas in his casibus, in quibus requiritur, vel operis, aut facti substantia l. 61 de acq. rer. dom. l. 69 de furtis l. 4 § Scaevola siniq. furti; sed adveniente conditione hereditas non haberet furti actionem, ergo nec heres eam haberet adveniente conditione post aditam poenalem hereditatem.

52 Secundo sic impugno: quia actio furti poenalis, quae semel competit, etiam amisso dominio rei furtae adhuc remanet l. 44 de furtis l. fin. act. furt. c. ... quae competit ex eo actio furti quod commissum furtum fuit et licet dominus amittat dominium, et fur restituat domino adhuc remanet actio furti l. 65 de furtis, quia non minus verum est furtum factum fuisse, et furti poenam remanere, si poenam non habuerit, nisi actio per pactum, vel alio civili modo tollatur, ubi est actio legitima l. 27 § pacta l. 1 § 2 de pact. quod si iure dicamus, quod adveniente conditione legatum sit purum l. 11 § 2 qui potiores, censetur vivere fuisse legatarii a morte testatoris, et ad hereditatem, et ab herede in eius rem transire.

Respondeo.

53 Verpeo addit rex, et alero, omnis fuisse furtus, etsi post quo Vibebat
testatori post furtu ... et ante aditam hereditatem, ut dicunt valent. Ita beo te-
do quod dixi; ista ratione esse penalis; sudito enim esse furtiva conditione, ali-
as si textus non loqueretur de conditione furtiva, obstarent, quoniam
condixit; appelatione actionis furti comprehendit conditio rei persecuto-
ria, et actio furti penalis, quae poena persequitur l. 14. § 10 de furt. quae
genus actio furti, et velut species sub se capit conditione, et actione furti
quis sumit nomen sui generis, ut patet in adoptione, et cognatione.
54 Inde peruiciis explicationis nostri text. dicit quod hic, qui statu
liber, vaes sub conditione legata surripiat testatore (quo casu certe
ei competere actionem furti penalis, et conditionem furtivam), et ante aditam heredi-
tatem conditio advenerit post mortem testatoris (quo casu pure dicitur ma-
tatis conditio advenerit post morte testatoris (quo casu pure dicitur ma
numissio, et simul legatus purus efficiat, aliis se habet libertas, et legatus
, ac si sine conditione facta fuisset, quia quaelibet dispositio conditionalis pro in
de post conditionis adventu, ac si ab initio facta fuisset pura) heres qui
per incertitudinem conditionis adita hereditate dominus est hereditatis rerum
rerum sub conditione relictarum l. 12. § rei quis fam. ercisc. spectat
adiens hereditatem habere istam conditionem furtivam; tamen adveniens
conditio facit, ut res per a morte testatoris legatus pertinuerit ad le-
gatarium, et desinit habere conditionem furtivam, quia sit conditio rei per
secutoria eis dispectat, qui rem debet habere, hoc est domino
aut eius heredi l. 11. § 1. de conditione furtiva.
Juncta lege statu auditio-
55
tio adjecta fuit, quasi pure relicta fuisset libertas, legatus ex
dic. l. 11. et d. qui potior. quo casu perit conditio furtiva, et non au-
heredi l. 14. de conditione furt. quae ait conditionis desinit interesse
tredi, non quod heredi interfuerit, et desinat interesse, quod adhuc extrane
et sit usque adeat hereditatem; quod ad heredem talis conditio furtiva pertinuit
pertinere, si conditio adeo plebanam fuisset, cum multoties ad aliquem di-
cit: desinere habere illud, quod adhuc non recenter, quod potuit habe
re l. 3 § 1. de usufruc. ibi: desinere pertinere usus fructus.
Colliges ex prae-
56
dicta doctrina cognitionis leg. 33. de acquirendo rer. dominio.
captivo enim competere actionem furti, et proter furata eius tempore quo ...
apud

apud hostes diminitur. l. 41. de furtis, quia per ius postliminij eas ha-
bebant. Vel actiones, quas habebat, si in civitate erat eo tempore, quo apud
hostes est l. 21. § 19 de captivis. q. credit. in civitate fuisse semper l. 16.
de captivis; dum in civitate fuisset, habebit actiones furti quae ei venturo
darent. si venerit. at si non venerit, sed apud hostes decesserit, non dabit.
actio furti; quia decessisse intelligit. eo tempore ex quo captus fuit l. 16
de captiv. dabit. quoque tunc actio expilatae haereditatis tantidem
l. un. crim. expil. haered.

57 Colliges ergo ex explicatione textus d. l. 19 § fin. de furt.
et l. 66 de adition. furti ... : si enim est domini oppignaverit quandoque cre-
ditori, et eo statim rem vendit, rogat, an furtum committat? et respondet, non solum quia cre-
ditori possidenti rem abstulit, committit furtum; denique si non possideat creditor
et potius ipse venditor. adhuc committit furtum; et ratio ex nostro deci-
dendi ratione colligit. quia licet actualiter creditor non possideat, tamen potest
possidere, et hoc fuit ratio iuris, quia oppignorans rem, dat potestatem credi-
tori, ut tempore solutionis veniente eam alienare possit l. 15 § si pignora
dixe iudicat. et alienatio seu a fortiori translationis dominij,
et cum dominio debeat tradi dispositio rei illius, si fiat venditio
aut alius contractus translativus § cum autem inst. de action. et § ven-
ditis inst. de rer. div. quia si debitor dat potestatem creditori ut
alienare possit, dat potestatem ut apprehendat possessionem, siquidem
nec possessione alienatio, cum sit dominij translatio, fieri non potest
; quia ...vanti, est necessarius ... necessaria ad illud. l. 2 de iurisdict.
l. 56 de procurat.

58 Furtum igitur in hoc textu factum fuit, quia res vendita, et a-
lienata fuit invito creditore, qui poterat possidere, quia si furtum ... a-
lienatur, ... Dixi: si hinc adveras, sola venditione non committi furtum
tum, nisi det. traditio rei venditae ... sine traditione furtum non fiat
l. 67 l. 52 § denique vero de furt. l. 6 de adit. furt. et ad rem, furtum
in hoc casu committi, quia debitor utit. iure alienationis, quod transtulit
in creditorem, alias ex tali alienatione non fit deterius ius credi-
toris, cum res oppignorata transeat in emptorem cum suo ordine l. 15 c. de
rei; cum res oppignorata transeat in emptorem cum suo ordine l. 15 c. de
pignoribus. l. 12 C. de distract. pign. et alienatio ... vend. ... pignoribus.

59 Atque nunc ex l. 3. § cuius de crimin. stell. in cuius
specie proponit, quendam debitorem rem sibi pignori obligatam, alij
dissimulata obligatione distraxisse vel sibi ... celebra-
tam, et dixit adulto, cum in hoc casu crimen stellionatus

committi

comittere: nunc sic tunc comittitur crimen stellionatus, quia ad crimen non comittitur. d. l. 3. quod si comittitur crimen stellionatus, non comittitur furtum, quia per hoc excimitur crimen furti comittere ex ratione rei oppignoratae.

60 Resp: non implicare rei debitorem comittere furtum, et stellionatum: in casu leg. 3. comittitur furtum rei primi creditoris, ut notavimus in l. 19. et 66 de furt. Attamen comittitur stellionatus respectu posterioris creditoris; quia si posterior sciret rem alteri 1o creditori obligatam esse, tunc crimen stellionatus non comitteret. l. 36 § si de eo si oppignoratur. ait. Attamen rei unius non possunt dici, et crimen stellionatus et furtum, nam quando aliquod crimen, quod speciale est, ut habet proprium nomen, comittitur, tunc non datur crimen stellionatus l. 3 § 1. hoc tit. comm. ubi de quo fundatur actio de dolo, quia non datur alia actio, ut vitatur ex l. 1. § 1. in eod. ita tunc datur crimen stellionatus quando non datur speciale crimen, et animadvertes in aliq. de furti animus furandi; ideo furtum non potuit comitti cum sine affectu furandi non comittitur l. § 2 eod.

61 Congerentia omnibus casibus, in quibus datur subtractio rei, cuius aliquis immediate potest capere possessionem, comittitur furtum, aut alterius tituli furtum comittitur, ergo ratione dominii, usufructus, aut usus, aut alterius tituli furtum. l. 43. § 1 de furt. l. 1. si ut talis respondeat. ut ita intelligas textum in l. 43. § ... de furt. l. 1. § 1. de acquir. poss. requiritur quod immediate possit apprehendere possessionem, ad hoc ut fiat furtum; ita intelligitur tex. in l. 60 in principio de furt. et de n. hoc requisitum essentiale ad furtum, nisi ut possit apprehendere possessionem, ita est intelligendum ex aliqua causa ex relatis supra, quia extabat in persona eius, cui furtum fecit, non vero ut possit apprehendere, ut ... l. 1. 2 ... possessionem; alias ego possum apprehendere possessionem rei mutuatae ... de rer. div. et si ab alio prius capiat, non mihi fit furtum, ut patet, quo sensu capies l. 13 § ... rescrip. verb.

62 Ratione solvuntur argumenta.

Ad 1m argumentum ... propositum ... solutione, ... casus l. 1. in princ. et § ... quod ... solvendo non est, quo casu ... reditum quod dominium debebat ... dominii l. 3. ... non inquietat ... de furt. l. 55 de ... in dominium ... et ... remanebat ... de furt. ideo ... remanebat, et ... remanet ... liber esse ... post mortem domini ... aditum hereditatis ... aut ... quid dicatur.

Nec obstat.

63 Nec obstat l. 70 de furt. quae ex ea infert furti actionem hereditati seruus proprius decessisset; ita enim ait lex, quod perit actio furti heredi, cui res furtiva rerum hereditariarum ex furti actio acquiritur heredi; nil enim habet heres, quod ex manu heredi dixit non acceperit l. 1. § iussola. ... acqui in hoc casu hereditati non acquiritur furti actio: quia nec heredi.

64 Ad 2m arguntur versio dixi eg. mg: ut fiat furtum sufficit rem aliquam contrectare lucri faciendi animo, rem propriam, possessionem, et quod ex his aliquid alius habens in contrectatur; in haereditatis possessionem rei et hoc potest possidere, ideo; in haereditatis tales res ea non potest possidere, et alteri negotiarum. Ad minorem fateor, aliquem posse surripere res hereditarias, et alterius ingrediente tollere dominium hereditatis iacenti rem hereditariam, et in manu in directe possidet. l. cyterius de adq. vel am. possess. l. 96 § 1. de furti; quod hereditas furti rei proprie res, et hoc, quod est possidere posse, et actualem possessionem, ut incapax possessionis sit, ut furti actio praesupponit habitum l. 26 de V. O. Ad illud dubium, quod requiritur hoc arguitur, in quo aliquid aliud surripit hereditati, hereditarius sit invitus et scientia, mihi videtur non posse esse invitus hereditatis quod ei aliquid surreptum sit, cum non esse alii quam invito, necessarium est ad furtum, nec sicut invitus in furto illi intelligit, quia ignorat, habeat in pap. tit. tt. pro citatione 26 § ex qui in l. 48 § qui ex voluntate, vel vetare de furt. l. filius fam. § invitus figuratur. l. 5 de rei vit. predio., et hereditas ignorans sit, ut patet in arguto instanti deducto, et non alias est ignorans, ut praesumatur dissentire quod neque sciens tire, neque dissentire potest, ut contrectaverit, quod requiritur, et sufficit ad hoc ut sit ignorans, et ne quem dissentiat.

65 Ex his illis quae dixi, quia acriter ideo hereditati furtum non fieri; quia hereditas non habet sensum, cum ita esse non potest, quia in casibus in quibus requiritur dominum esse invitum, sufficit repraesentare hereditatem defuncti, et eos invitos iudicare, ad quos hereditas est perventura; quae mihi sufficit in iure dicto, quia ... aut clq. et defunctus requirit dominum invitum pro ... = ideo arguitur, potest et eam fieri in actione furti + usurpari; quia haec actio eam acquirit hereditati l. ... ad l. Aquil. et dat domino ignorati vel invito l. 1. de acq. poss. usucap. aliasque si spontaneus esset dominus non daret actio. l. 145 de reg. iur. ratio quod quia hereditati furtum non dimittere, est non posse possidere, habere dicitur affectus, ... non necesse. Non obstat l. 1. § si libitinarius de minit. act. quae actio in iure viarum spectat heredi eius qui in defuncto patiatur. l. § 6 diminuarii, quia vindicans ibi: temere heredis interest defuncti ... iniuriam ... neque vindicare l. 10 C. de his qui ut indig.

Finis Costenataris

Si Tractatio ad Titulum de furt.

Academica

Iuris

A D D Ludovico de Villamarin, topat, et equiti D. Iacob Zebedei.

N. 1. Nobilissimam

istractionem, qua possimus breviori dexteritate illustrabimus, et ut deinde in

percipiendo reliquis rerum sedes proponemus, ex quibus tanquam ex fontibus rivuli ha-

re hujusmodi manet regula generalior, furti actionem ei cuius interest rem salvam esse

hoc proponitur leg. cuius interest ff. hoc tit. de furtis, sed non sufficit interesse hoc

nisi sit ex iusta, et honesta causa leg. itaque 76 ff. de furtis, quippe prima regula verum

et si honesta interesse non dabitur actio [struck through] ff. furti nisi solum te-

et si honesta interesse non dabitur actio leg. eius 85 ff. de furtis, ex quo sequitur, quod

Domini rem habeat, cui subrepta est leg. eius 85 ff. de furtis, ex quo sequitur ... sed omnia

rerum reliquorum ... leg. si cui 13 hoc tit. ... beneficium

... si cui subrepta est ... 71 ff. h. tit. ad harum

quod culpa eius perit leg. cum aliquis 14 ff. ... leg. si cui 71 ff. h. tit. ... harum

regularum cognitionem reducit hanc tractatio, quam methodice explanare

bimus, et singularem iure descriptionem faciamus, primo quod interesse ex iusta causa agenti

... ad tres regulas, ut diximus erit. N. 2. illud h. tit.

Si ex iusta causa interesse ait Ulpianus ... actio competit ... quo ad tres regulas, ut diximus erit.

... ex quo sequitur si ex iusta causa interesse actio furti ... 14 ff. h. tit.

... cui sit res ablata ... leg. ... ff. h. tit.

interest res ... actio furti ... leg. ... ff. ...

nis, l. quia res 76 ff. h. tit. l. si ipsi ... leg. ...

eo quod ... l. cum par 154 de R. I. nec ... proponatur ... actio ... non ... ff.

§ ... h. tit. ... actio furti ...

nec recuperasse dicitur ... verbo, quippe si ... intelligere ... non de ...

eam recuperaset ... non de recuperatione rei ... Angelus ...

authoritate ... furti ... secundo furti ... fecisset ...

tractu, et Ulpianus docere ... verba, etiam si ... 12 ff. h. tit. ... Cum

... regulas propositam impugnare ... in leg. ... reservato ...

... pertinentem ad hunc numerum proponemus ... creditore et debitore loquamur ... ponit

... ad regulas in qua ... creditore ... actionem furti ... et

Ulpianus ... creditori adversus furem actionem furti ... et ...

non solum ... ipsum Dominum debitorem ... subtraxerit, et ...

... in illa ... nec non et ipsi Domino dari facere et ...

... furti, et ... ideo non ... interesse ... quae verba ...

Loquatur etiam disponitur nam aut loquitur Dominus Ulpianus casu quo ipse debitor eius [illegible]
traditur, et tunc ei actio non potest dari cum non sit de quo dicat, aut de casu quo
ipsi creditori furtum factum sit ab extraneo, et tunc soli creditori actionem [illegible]
eo [illegible] text. Videmus autem quod probabilius esset, verba exaudienda esse de furto facto
pignori creditori a debitore cum postea ab extraneo furtum factum fuit [illegible]
[illegible] creditori [illegible] actio furti contra debitorem et debitorem [illegible] se [illegible]
[illegible] et hinc [illegible] explicationem [illegible] decisionem hanc nam
si [illegible] actiones furti exercere non potest quo modo Dominus [illegible] a pena
[illegible] actiones oportet inveniuntur hac difficultate [illegible], et [illegible]

Solvo aliquo [illegible] [illegible] oportet [illegible] Antonii Augustini lib. 1 emendationum cap. 3 Curac.
quem magis obtinuit emendatio Antonii Augustini lib 15 [illegible] cap. 28 litt. [illegible] in notis
lib 17 observ. cap. 11, et lib 16 cap. 3 [illegible] lib 15 [illegible] cap. 28 litt. [illegible] in notis
qui debent verbum non ita ut [illegible] sic habet ut teneat furti, et apud hanc
emendationem reprehendit Robertus lib. 2 receptarum lectionum cap. 9 lib. 16 [illegible]
emendationes reprehendit [illegible] Curac.
Mavers. cap. 29 [illegible] quem [illegible] Marez de [illegible] emendationes [illegible]
sub nomine mercatorum lib. 2 observ. cap. 29. [illegible]

[illegible] ut Amaya lib. 2 observa. cap. 9 nec emendet [illegible] text. [illegible]
nimium collega [illegible] Amaya [illegible] verba [illegible] de furto facto ab extraneo [illegible]
[illegible] Curac. intelligi [illegible] et [illegible] [illegible] creditori et debitori [illegible]
creditori [illegible] actio furti ambobus, et creditori et debitori [illegible] Amaya [illegible]

Reprobatur principio [illegible] creditori [illegible] furti actionem [illegible] in [illegible] deinde [illegible]
[illegible] principio [illegible] ad quid [illegible] aliter sic habet ut teneat furti, et
quia [illegible] actiones furti [illegible] ad quid [illegible] audacia, [illegible]
[illegible] non [illegible] necessaria non esset
[illegible] loquens [illegible] meum Collegam [illegible] dari actiones
[illegible] meum Collegam [illegible] [illegible]
[illegible] adversus [illegible] ab eo auferentem [illegible] intelligatur [illegible]
lib. 2 [illegible] tit. 31 § [illegible] pignoris quamvis [illegible]
intelligit [illegible] nec dum [illegible] actio [illegible] de furto facto creditori a debitore

Resolvitur lucro.
[illegible] exaudientes [illegible] in illo text. [illegible] ne
et postea, et postea ipsi debitori ab extraneo cum Curac. [illegible]
Deleamus enim verba [illegible] [illegible] quem sequitur [illegible]
ea ratione [illegible] [illegible] reperta in
lib. 15 [illegible] cap. 29 litt. [illegible] in notis; [illegible] text. in leg. Creditoris [illegible]
[illegible] alieni [illegible] text. in leg. 45 [illegible] ad leg. 51 [illegible]
leg. 1 quod 59, leg. 1 [illegible] 45 [illegible] Curac. lib. 2 observ. cap. 29. Rober.
[illegible] Amaya d. cap. 9 n. 5 [illegible] in debitore [illegible] pignus [illegible]
lib. 7 [illegible] cap. 2 n. 39, et [illegible] leg. 35 [illegible] pig. actione. leg. qui pignori 36 [illegible]
[illegible] leg. 35 [illegible] leg. 26 [illegible] 33 § qui pignori [illegible]
leg. [illegible] de adquirenda possessione [illegible] cap. 11 [illegible]
[illegible] Valentia [illegible] molestari, ac [illegible]
[illegible] Amaya ubi proxime.
Hoc cognito [illegible]
[illegible] quod proprium est debitori [illegible] Amaya [illegible]

Hoc cognito ita sentio, quod verbum, cum creditori surripuerit est pignus a debitore, et postea ipsum furatum quod debitori datum fuerat, nec furti creditori adversus debitorem rei pignoratae furti, debitori vero adversus extraneum respectu dominii, et sic intelligenda sunt illa verba et sic fit ut non teneatur furti respectu dominii, cum in quo ut diximus recte non dominus furatum, et cum furti sit respectu illius ut diximus recte furti agere potest, quia agit ad id in quo fur non est, ut parte in qua non committit, at potest conveniri actione furti a creditore, et quidem adversus extraneum eadem actione quemque agere furti recte poterit, cum l. cum Aelius... l. 45 si rem, et l. ... ff. de usucapionibus, cum l. cum Aelius ... C. de usucap. pro emptore; nam si agatur de furto, et l. cum sit probatum C. de usucap. pro emptore; nam si agatur ... illius necesse de usucap. ipsius furti pignoris cum res sit furtiva respectu illius necesse ut vitium purgetur, ut redigat pignus ad potestatem creditoris, quia domini ut vitium purgetur, ut redigat pignus ad potestatem creditoris, quia dominus in aliquo modo illius furti est, ut ac si de usucapione domini, quod nulla usucapione non liberatur cum pignore... l. unico ... 44 ... de usucap. ne ... reversio ad potestatem creditoris, quod servatum sit in iure suo tesant ... reversio ad potestatem creditoris, quod ... Usucapitur ita intelligimus cum ~~[?]~~ Paulo Castrensi ad l. 45 si rem numero 4 omnibus Amaya lib. 2 observ. cap. 8. Cuiac. in comment. ad d. 8 si rem numero 4 ... Doctor ... ad Legem Antiam 3 parte numero 36, et Ant. ad d. l. ... C. de usucap. pro emptore numero 76 et alii relati ab Osualdo 5 comment. cap. 38 littera B in notis.

Furti interesse non attenditur ad actionem furti pro bene ... quod ex ... interesse ... impedimentum in venit ... in eiusdem ... actionibus, vel ratione ... actiones, sive ... pignori dando, quod actiones ... rem furtivam deponendo, l. commodando, vel pignori dando, quod actiones ex rem furtivam deponendo, l. commodando ... contractibus ... in ... l. 25 ... 39 l. bona fides 37 ... ff. deposit. contractibus ... l. 2 ... l. ... 64 ff. de iudiciis, l. ita 16 ff. commodati l. si rem ... pen. l. si pignore l. ... 64 ff. de iudiciis ... l. nam et si fur 13 de rebus creditis Cuiac. ... ff. de pigneratitia actione l. nam et si fur 13 de rebus creditis Cuiac. lib. 29 Pauli ad edictum in l. commodare 15 ff. commodati, in comment. ad d. l. ... lib. 7 de ... Antonius Faber ... ad leges relatas, et lib. 7 de iudice ff. de iudiciis, Antonius Faber ... lib. 2 cap. 2 ... ratio quare actiones furtum cap. 9 ... de ... lib. 2 cap. ...

†

Venitur dissimuladorem quoniam proponit dicta l.ª 6 supra praecedenti 39 in illis verbis, nam interest eorum eo quod teneant quia illam actionem directam interesse eorum eo quod actione furtiva teneatur, idque ex honesta causa oritur et sufficiens ad actionem praestandam nam curationi ubi supra.

Solvo Curac.

Este blanco no es corral, sino que dexe poco papel y fue necessario poner esta oja, que viene con la siguiente.

Cuiacius ubi supra ad d. l. 17 commodati aonnit invenientem, et ita abeo se liberet dequirit ab iure fur qui agit actione depositi, l. commodati agit dicendo cum interesse ratione dominii, heres, q tenet et tunc q in honesta causa denegavit actio depositi, l. commodati ex eadem ratione quam denegat actio furti in d. l. 76 § 1 hoc nro tit. aut agit eadem ratione; q convenierit ob actionem in rei l, ad ex dicendum q tenet. Et tunc hi actionibus quas quilibet possessor non in fur, d. l. 12 §

de furtis, recte actiones depositi, l. commodati proponere potest, et idem Cuiac. facile admittit in eodem loco, actionem furti dari adversus furem, si dicat sua interesse ratione actionum utrem, et expressim proponit in Comm. ad l. 64 de Iudiciis, et cedat actionem furti furi adversus furem,

qui locus intelligendus e ex distinctione proposita, in comm. ad Dual. in d. leg. 15 commodati et acci ex talibus contractibus non dei nisi ad bonam fidem cum d. l. 31 § 1 depositi. nullo alio allegato in terese, quam traditionem non recte Cuiac. distinxisse video, et magis accedendo furti actionem

furti distinxerim ex hi nibus contractibus non solum actiones ex descendentes, et rei vindicationem. l. nec creditores C. de pig. fiuibus prestabat videbatur l. 1. C. de non numerata pecunia. l. 7 C. de praescriptionibus 30 annorum quam opiones et inde actione. l. gen. § si hoc supra C. de praescriptionibus 30 annorum quam opiones et actione. l. gen. Sed hoc supra C. de praescriptionibus 30 annorum quas seqing Curacius ad l. 29

improbat Ioanne, et Iasone Cuiacius ad d. l. 1. § fredo quem seqing Hirn. Kirntium dicit et videndus Duald. Pauli ad edictum, in d. l. commodati 15. ut fundata Hirnxium et dixit videndus Duald. lib. 2° commentariorum cap. 3. litera B.

Difficultatem facilius enodavimus ea parte qua commodati, l. commodati, furibus dent, et non actio furti q

Dexendi e commodati 16. ff d. l. 1. commodati 16 ff

Dexendi distinctione: exceptas quare actiones depositi, l. commodati, furibus dent, ad d. § si fredo, et ad d. l. 1 commodati 16. ff in rationalibus ad d. § si fredo, et optime cum actiones pres respondendum e ut bene habet in rationalibus ad d. § si fredo, et optime cum actiones pres

depositi actionem ex inhonesta causa non dant, sed q contractum fur erat optime cum actiones pres dari, licet fures sint, sed quadmodum dicendum ei verba relata in d. § si fredo

[illegible]

Dexendi et actionem depositi, et commodati dari, licet fures sint, sed quidmodum dicendum ei contractu non obtinuere d. l. 31 § 1 depositi interest eorum eos teneant, q si nihil liceret ea Tribomano redderet, et ratio ob quam

actio depositi dari non alia esse nisi ob vinculum contractu non obtinuerit in illo textu. Sed ne notemus in tali re minorque fabricam chimericam usum non sumere in illo textu. Sed ne notemus in tali re

comprehensione omnium sensum in illis verbis dabimus intelligentes ea non relationem here ad actiones ex furto competentes, sed ad actionem contrariam depositi ut bene sit dare cum actione contraria depositi

Tum actio depositi, q depositum valet, et non valeret tenetur per actione contraria depositi secundum bonam fidem, et in quidem ille fur teneret aeque actionem directam et dari, naturam ut tribuam, cum interest quod teneant sicut actione contraria depositi q diximus

in deposito, commodato dicendum ee in contractu pignoris, ut fur dei actio pignoratitia pro re surrepta pignori data dicta l. 11 § si fredo de pignoratitia actione. Si illud autem plures in pignore q quamvis non valeat pignus rei furtivae q pignus rei alienae

non dicunt leg. eque d. q d. dicit de pignor. l. servum 30 § ultimo de actionibus emptionis,

Singularis textus in leg. si verò 25 § sed tamen ff. de petitione hæreditatis l. 29 § 1 ff. qui potiores in pignore Antonius Faber in dict. lib. 7 conjecturarum cap. 19 Cujac. lib. 11 responsionum Papiniani in dicta l. 8 ultimo de pigno. cap. 19 Cujac. lib. 11 responsionum Papiniani in dicta l. 8 ultimo de pigno. et lib. 2º quæstionum eiusdem l. 3. ff. de pigno. et tractatu 8 ad Africanum in l. 29 § 1. in comm. ad tit. C. si aliena res pignori data sit et in comm. ad l. rem alienam 28 ff. de distrahenda emptione Osuald. lib. 14 commentariorum cap. 2. littera l. in notis Hosmanus lib. 2º observationum cap. 18 Oroz ubi supra dandum licet pignus non subsistat dabitur pignoratitia actio, sive non quod pignus valuit et quod res in consequentiam pignoris præstita fuit, et neque creditori soluta pecunia pignus non restituere aliquin præstito fuerit rei creditor et restituens [illegible] observat Faber d. cap. 19 Oroz dicto cap. numero 2. 29. Sed notandum

Docetur supra [illegible] intelligendum esse [illegible] depositarius commodatarius
e omnibus procedere, si commodatarius depositarius, aut creditor furtivam
hanc rem esse ignoraverint, nam si scierint, et furtum videant committere accipiendo eam rem nullam actionem dabuntur ex talibus contractibus [illegible] eos, sicut et denegari actionem rerum adversus alium furem, ita animadvertit Baldus in l. 376 [illegible] l. 18 actio rerum in mutuo quoque data furtivorum solutionibus l. 34 § si [illegible] de distrahenda emptione in mutuo quoque data furtivorum numerorum [illegible] ex alieno ignorantibus [illegible] observandum esse [illegible] non potuisse numerorum [illegible] ex regula leg. 2 de rebus creditis; sed si consumptis sint bona fide [illegible]; sed ratio rebus depositis ut ex regula leg. 2 de rebus creditis; sed ratio rebus depositis ut [illegible] dabitur non ratio vulgaris de rebus creditis [illegible] observat Cujacius tractatu ad Africanum in leg. cumque in eminentes expressis observat Cujacius tractatu ad Africanum in leg. 8 ff. de iure dotium, et lib. 6. 6 ad quæst. Papiniani in leg. 8 ff. de iure dotium, summa 21 de rebus creditis, et in commentariis ad tit. C. si certum petatur de qua ratione intelligendus textus in leg. ad rogati [illegible] ult. leg. si autem 12. leg. si fur 13. leg. 12 § ult. ff. de rebus creditis, leg. 56 § [illegible] ff. de solutionibus, leg. [illegible] 94 § [illegible] 2 de solutionibus.

Si possessor [illegible] [illegible]
Quod dictum est in iure respectu furti actionis, dicendum est in possessione nam interdicti Unde vi, nam si possideat Sempronius rem a Caio, et postea a tertio deiiciatur vi quamvis possessionem violentam habeat Sempronius, non potest ad recuperandam possessionem experiri interdicto adversus tertium leg. 1 § qui a me 30 [illegible] Colonus 12 leg. qui possessionem, l. cum fundus 18 ff. de vi et vi armata; sed in dubitanda ratione huius principii et in ea iurisprudentia dum licet vi possessori dari adversus vi possessorem remedium, et sicut adversus alium deneget actionem, [illegible] responsione Faber Cujacius in dicto § 30 glossa magna, simul tamen [illegible]

videt, Curac. lib. 26 quest. Pap. in dicta leg. 18 de vi et vi armata, ait de fras
in costaret quod actio furti sit famosa, et sic ex causa inhonesta, ac in quotidiano
dianus, de quo loquitur d. § 30, et tota lex 1a loquatur de interdicto quotidiano
non est famosa, sed civilis lex 13 de vi et vi armata ff. l. licet 2 ff. de obsequiis
parentis et patrono praestandis, addi potest quod actio furti detur rei interesse
et in eo etiam impetrari inhonesta causa attenditur denegari debeat
furti furti actio, at interdictum unde vi, et solum inspiciatur possessio, quae
facti est persona solum detenti attenditur, quia pro initio possessorem habet respectu
de qua agentem, l. ult. ff. de acq. possessione Cuiac. lib. 3. ment. l. 1 cap. 6. Cuiac. R. Iuris
lib. 18. observ. cap. 24 in fin. et lib. 65 Pauli ad edictum in leg. 153 R. J. ex eo.
leui et fur furtum sit factum, domino et 3a haec furtis competere actio lex
76 § 1 de furtis, quod actio furti respicit furti interesse, in interdicto non potest domino
adquiri interdictum quod datur respicit furti; sed respicit facti possessionem in quantum
non potest dominium directum arguto l. in bello 12 § facti ff. de captivis leg. denique
ff. ex quibus causis maiores, observandum tamen non solum possidentis sed et furi
praedictum interdictum dari adversus vi deiicientem cuius obeatur ratione l. 1
§ deiicitur, et 10 ff. de vi et vi armata. Don. lib. 15 comm. cap. 31 lit. c Cuiac.
lit. f, et interdictum uti possidetis fur ad retinendam possessionem arguto l. 1.
ff. uti possidetis, quod dicimus de uti possidetis interesse
ff. uti possidetis, ut l. 2 ff. de 21 § ult. et l. 2 ff. uti possidetis, quod dicimus l. quaerimus 29 de
non dicimus quod datur in jure: sed in facto et vindere dicimus l. quaerimus 29 de interdicto
R. J. verum quod ratione furti rao interesse attendi debet facimus et interdicto
ratione furti

Regulae huic finem imponamus casum in quo fallit proponemus furti,
quod furti actionem decedimus quotiens non ipsa res furata est; sed alia occasione illius
rei delictum si servum ablatum furtum factum sui fueris nam tunc domino
rei delictum si servum ablatum furtum factum fuerit nam tunc 2a domini
ratione servi dabitur contra furem actio, furti quod ratione rei abstractae 3a domini
ratione servi dabitur 3a furem actio, furti quod ratione quam ibi reddit Cuiac.
num leg. inficiando 67 § quod furti ff. hoc tit. ob rationem quam ibi reddit Cuiac.
num ne facinora talium servorum impunita sint, et 3 hoc interesse
sui ne facinora talium servorum impunita sint, et hoc interesse quod nemo
ex furto, et propterea interesse nascatur dari poterit furti actio furti; quod nemo
ex alieno delicto occasionem delinquendi capere debet ita Amaya libro
2 observ. cap. 9 n. 20 alium casum est res furtiva vendita a fure cuius pretium
si dominum rei subrepta abstulerit a fure furtum committit, et dabitur furi
actio furti adversus dominum pretii nomine leg. qui vas 2 § 5 ult. ff. de
furtis leg. 38 quemadmodum § 2 de noxalibus actionibus; quod dicitur ideo

cum pignus succedere in loco rei 21 solear dicitur leg si rem 22 ff de pignore
hereditati, leg Imperator 70 § fin. et leg sequenti de legatis 2. leg rei 54
de jure dotium. § succedit pignus loco rei subreptae, et pignus nomine subrepti
datur actio furti sive ea ratione, quod ex eo in bonorum causa interesse dicitur, non e
ipsum actio denegetur. Verum hoc dubium ~~intelligendum~~ dissolvendum est
intelligendum praedictum axioma, ita pignus succedit loco rei in ju
ribus universalibus, ut in hereditatibus quae ius universale singularis
Text in leg. quod dicitur 35 de impensis in rebus dotalibus factis, cum distinctione et lege quoties
intelligendus text in leg 54 de jure dotium, cum distinctione. videndus Cujac. in comment. ad leg lib 8 obscro
5 et leg 12 C de jure dotium attendus Cujac. in comment. ad leg pignus non succedit loco rei
cap 23, ut quoties de rebus particularibus tractatur pignus non succedit loco rei
dicta leg 28 § ult. de furtis, ita intelligentia Donaldi lib 6 29 ut quoties
dicta leg 28 § ult. de furtis, ita intelligentia ... 28 de rebus
cap 13 litt. B. Cujac. tractatu 2° ad africanum in d. leg 2 seruus 28 de rebus
creditis, et part. 8 in leg ult de negot. gestis Faber lib 65 Decidurarum cap 3.
Barbosa in leg cum dotis 22 ff de solutio matrimonio. ex ista decisione in textu
tandem sit text. in leg ult de negotiorum gestis, leg venditor 21 de hereditate,
leg, actio e vendito, leg 23 de rebus creditis. leg si id totum si quid in fraudem
patroni, leg si ipsa quae metus causa, leg si cum dotis 22 § 1. de soluto matrimonio.
leg ita distantes 26 de iure dotium, leg uxor 55 de donat. inter virum et uxor.
leg ad probationem C. de probationibus, leg 2 C de servo pignori dato manumisso
leg qui aliena 8. leg in 29 C si quis alteri vel sibi Paul lib 2 sentent. tit 17 §
15, leg 3 C ad vitandum ... ubi alia subsidium invenies.

Alter casus exceptio

nis a regula invenitur in leg qui vas § si ego ff de furtis, ubi proponitur, emptorem
unum fulloni locasse polienda vestimenta sua, fullonem q locata vestimenta
alteri commodasse ~~ins~~ inscio seu invito vero domino, furandum ab eo vestimento
fecisse fullonem non dubitat commodanti datur voluntate domini ex leg 52 § 1
leg fullo 82 ff de furtis, leg si ut certo 5 § 8 commodati, leg 23 de donationibus,
leg si alienum C de furtis et aliis; sed ipsi commodatario si [illegible] talis vesti
menti commodandi facultas sit ab alio, an etiam actionem furti in tali casu pro
mittat domino de fullone, et alteram fulloni adversus praedonem commodatario
...; domino de fullone, et alteram fulloni ... paradoxa, quaedam in qua in
subripientem, qui casus ait Doctores est paradoxa, quaedam in qua in
venit fur furti agere potest, et fullo qui fur est; qui commodavit invito domino
agere potest adversus rem commodatario subripientem eam rem difficillius sane
... tam in expositione quam in decisione, ... quae diximus ...

Prima illa erit, quae contineat regulas [illegible] tenens [illegible] sutori [illegible] contra [illegible] incommodando illud, quomodo res quae ipsum fulloni actio furti dicendi potest; sicut diximus hic res [illegible] rei subreptae incapax furti actio ne est. Secunda majorem difficultatem [illegible] actionem furti fulloni commodanti, nam primo est ut postea in [illegible] regula [illegible] observavi [illegible] commodatario subrepta commodatarius habere actionem furti, [illegible] non solum [illegible], [illegible] qualis [illegible] furtum, sed sic est quod fullo rem commodavit [illegible] commodatario debebat dari actio furti subrepta; quia non solum fulloni commodanti, sed commodatario [illegible] in d. § ii ego.

Has difficultates [illegible] in [illegible] procedat [illegible] [illegible] solvere tentabimus sine ulla, aut parva luce; et ex Recentioribus interpretibus quilibet quem viderunt cum textum explicent. Antiquiores autem adeo [illegible] omnes, et [illegible] summarium [illegible] non faciant, primam difficultatem respondemus ea ratione in d. § ego dari actionem furti fulloni; quia cessat ratio ob quam actio furti regulariter non datur, quia [illegible] causa interesse est. Verum in casu proposito [illegible] inspectionem [illegible] fullo [illegible] ratione furti, aliam ratione [illegible] locati [illegible] [illegible] in quo custodiam praestare tenetur, [illegible] 23 [illegible] et [illegible] quamvis respondeant a [illegible] [illegible] sit, attamen [illegible] actio furti, quae illi decedit non sit [illegible] interesse inhonesti, sed interesse [illegible] furti, quae [illegible] custodiam praestare tenetur, ex eo [illegible] actio furti est decedatur [illegible] quam [illegible] non [illegible] neque [illegible] tenetur, sed [illegible] actione ex locato obligatus est, nec impugnare possumus ex eo quod num. 4. diximus [illegible] in ea parte in qua faciebat [illegible] Cujac. in ea parte in qua faciebat distinctionem inter furem, et actionem furti [illegible] obligatus erat; quod ea tenet tanquam [illegible], aut [illegible] actione in rem obligatur, quae [illegible] tanquam [illegible] [illegible] C. hoc tit. nam [illegible] potest [illegible], et quam possessorem, [illegible] actionis rei ab actione furti, quod furti [illegible] illam [illegible] actionis [illegible] actiones furti [illegible] est, quod [illegible] in [illegible] separando actionem furti, et eius interesse, a [illegible] in d. § ii ego separando actionem furti, et eius interesse, a [illegible] interesse actionis ex locato; sed respondemus diversam [illegible] ac in [illegible]

Cam inspectionis ee nam in fure qui nulla ex alia causa habet quam ex furto et si dicat actiones furti et deserere possessione, q. eum in rem non teneat ratione in rei tanquam possessor adhuc in ipsa in tensione iniusta ca. a intexit, de ex possessiones iniustas beat, itaque non diceam aliqua iusta caa in eas recie, actum d. § si ego, caa iusta e d. natur ex natura ipsius, velut [?] custodiis iusta caa distre xar ~~[?]~~ velut respi interessi illius accio furti possit dari.

Nec obstat d. resolucionem prostatam in dicto § si ego, l. eum qui, 12 si fraudem 3 ff de furtis. ubi si depositario dolo eius furtis factus sit rei depositi negat dicitur ei furti accionem dari, d. videbat ex simi litudine raonis, furti ei dari debebat sicut fulloni in casu antecedenti ibi, et dolus intervenit sive furti d. mortando, et furtis post factum ex qa. recciombus, d. domino ja fullonem, et fulloni d. furem dat accio: q. q. conformitatem illam observari deber in depositario, ut respu intervenerunt dolo accio daret domino ja eum respi ausos furti ipsi depositario da furem ~~dat~~ id maximum discrimen inter dictum, et alterum casus distinguari potest. Primum depositarium solum interesse debere respu dolo, et solus dolum teneat praestare, leg 23 de R. J. at locator eis solum interesse illius depositarii semper ex inhonesta caa quam ad am ex quo interesse illius depositarii tenet in dicto casu quam inhonesta fulloni non ex dolo, sed ex culpa tenet in dicto casu depositi ipse a ctus fuit dolosus, caa non est; sed culpabilis deinde in casu depositi ipse actus fuit dolosus, caa non est; sed culpabilis deinde in casu a fullone furtis factum ex furtis, sic q. pariter deambulant in casu a fullone furtis factum in quo dolus intervenit separatus fuit a furto facto ab extraneo illud mo dicitur eum d. mortara fuit, in quo nullus actus dolosus intervenit fullonis, sed solum culpabilis, deinde amplius impius in furto facto d. mortatario in specie, fullonis d. mortantis ex furtis invenitur factus sine eius voluntate; sed in casu depositi eius dolosus furtum factum sit per desequens voluntate eum, q. respu ipius furtum factum dicitur non potest, cum non sit inuito ex leg 46 ff eum. leg qui dat 48 qui ex voluntate hoc ht. itaque recte denegata accio furti depositario quamvis interesse ~~cum inhonesti~~ eius interesse, aut in casu interesse despeit leg si eum denegat accio ad exhibendum Don. lib 2o Omnr. 1 cap. 9 lit D. Osualdus ta eum. ad exhibendum in leg eum. et qui deveniat accio ad exhibendum, q. um berim raonali in leg eum. et qui devenit accio ad exhibendum, q. um tantus d. adversum possessorem, vel eius qui dolo malo desiit possidere leg si ego. leg Julianus 9. ad exhibendum cum eum non possidear devenit non alia raone quam q. dolo desiit possidere, sibi q. non potest intentari actionem

Notandum q. actio furti [?] et [?] sine dolo esse accio [?] Velati si res [?] furtis casu [?] dicto [?] l. 8 § 23 de rei [?] in eius dista. 16 ea condicione fiua ita dicta [?] acceptio [?] ratio [?] 33

Ad exhibendum quod alterum unum eius non possidet interesse nisi quod doc
nit, quod conveniri sit non possideat non posset alia ratione nisi ob dolum quo in ho
nesta causa incipiunt ut tenetur, habet in rationali ad dictas leges Cuiac.
lib. 9 Iulian. in dicta leg. si ad exhibendum 8.

Responsiones 2ae difficultatis

Ultima regula in qua de commodatario tractabimus et dictum
reservamus ultimam regulam observamus etiam
tum explicabimus ad §. si ego pro Coromibe ante observamus etiam
casum in quo qui furti conveniri agere eiusdem rei nomine ~~furto~~ cedere exir Alia excep
si fur obtulerit rem furtivam alteri dolore ut a quidem inveniatur, tio regulae
et inventa fuerit res a quo istum iste a quo quem res inventa est tenent
actione furti conveniri, et ubi adversus furem, qui eam sibi obtulit tractat ac
ceptio furti oblati Paul. lib. 2o sententiarum leg. 32 §. cepti 3, et dicepti 35,
tandem dabimus furti actionem furi adversus furem si ille primi conveniri prius
tenet penam, et rei aestimationem nam poenas solvi recte agere poterit ad
versus secundum furem, qui ab eo subripuit, et eam ille desiit rebus, et Nota 2 945 ..
Dominus facturus sit lex singulari in numero 9452 de solutionibus. Soluonib..

Secunda Regula

De Interesse ex honesta Causa, in voluntate Domini de posse.

Non sufficere interesse ex honesta causa quod exponimus, nisi diuingatur
voluntas Domini permittentis rem ab illo cui ablata fuit teneri quoniam
hac regula ~~leg. 15 quoniam~~ leg. in cuius 83 depositi, et ad §. 1. eiusdem legis quoniam
exempla illius velut ex negotiorum gestore et tutore, prius de negotiorum gesto
re dicamus, et illud si res subrepta est illius cuius negotia administravit rem sub
reptam in se, quas eum interest de negotiorum actione conveniri potest ad eam
solvendam, quod furti culpa est ut postea videbimus, et culpa tenetur praestare
negotiorum gestor, non solum levem, sed et levissimam quod voluntarie se
cepit administrationem leg. si ignorantis 22 de negot. gestis §. 1 instit. de obliga
tionibus quae quasi Don. lib. 15 commenta. cap. 15, et ibi Osuald. ubi litt. I, Cuiac.
libro 2o responsorum Modestini in leg. 23 depositi Santo Llana interpretatione
2a, et quamvis ex honesta causa eius interest velut ex negotiorum alienorum
gesti, quae ex proprietate sua, et actione furti honestatem teneat lex 1 et toto
titulo de negotiorum gestis, attamen actio furti et denegabitur solum modo

vargie; q̃ n̄ ex voluntate Domini rem tenet, lex qui 53 § qualite
nus ff. de e. nro tit. Cuiac. lib. 29 Pauli ad edictum in d. § itaq. obser
vatur in tutoribus quorum quamvis interveit rem pupilli n̄ subripi
q̃ custodiam praestare teneor, n̄ tamen lenis magis gestor. Id leg. ut Don.
lib. 15 Imm. cap. 24 litt. B, ibi Osualdus et eius rei nomine actio
ne ex tutela possit conveniri, attamen furti actione n̄ tenent nomine
proprio, sed nomine pupillorum, q̃ n̄ voluntate eorum administrant, sed etiam
invitis, ut dicunt in definitione tutelae ea verba vis ac potestas data ex
ut servos pupillos appellet cum apud tutoris potestatem sunt D. Paul. lege
solamque secunda ad Palatas ibi quanto tempore pueri parvuli e min
diectasertro cuius sit Dominus omnium, sed sub tutoribus et auctoribus e sq.
ad praefinitum a patre, et cum pupillorum voluntate detineant rem inte
resse eorum, quam etiam furtum et nautarum in super tollit ad actionem furti praestan
dam ad hoc pertinet text. in leg. interdum 56 § ff. de furtis. Cuiac. lib. 22
Iuliani in d. leg. addi potest in tutore favor pupilli, et q̃ pro Domino
habeantur in eius locum, et utilitatem.

Ex hoc principio ita propositum generaliter, ut
licet interesse ex honesta causa sit, n̄ attendi nisi rem subreptam Domini
voluntate habeat a quo subripitur tali luce intelligendum erit solum pro
cedere q̃ is qui ex honesta, et iusta causa rem tenet cognovit rem ali
enam esse, ut in tutore, et negotiorum gestore apparet, at si possidens ig
norat rem alienam esse; q̃ bona fide a n̄ domino existimans se Dominum
emerit operatio furti, et n̄ solum quasi extraneus, sed quasi dominus subripiens,
ut in casu legis Cum qui 20 § 1 ff. de furtis ubi si Dominus rem suam a bona fidei
possessore abstulerit furti actione tenebitur in quo text. Rebellio ac obser
vatio Bartoli, et antiquorum in d. §, quos sequitur Cuiac. tract. 8 ad Afri
canum in leg. 61 § locavi h. nro tit. et tract. 7 in leg. 2 § ff. de adqui.
renda possessione eo eo q̃ dicatur in tali hypothesi sine furti actione furti omni
addit Cuiac. alium casum in d. leg. 61 § locavi h. nro tit. q̃ salva pace
tantorum virorum ferre n̄ possumus cum satis a recta Philosophia alie
num sit furti actionem sine furto oriri, quam si dicamus effectum sine causa
dari posse, ob quam rationem senti[?] furtum in ambobus textibus reperiri,
et hoc distinctione quamdam profert Conanus lib. 7 Imm. cap. 2 folio
4 litt. I, ita ut distinguamus furtum rei a furto facto in re itaque

Aliud tamen ut ... rem alienam dicendum est.

Dominus cum dominij tota res subrepta est furtum rei committere non potest; quia tota propria est, et furtum in re propria facere potest, ut cognoscatur in d. leg. 20 § 1. etiamque actio furti rei per possessionis domini, et interesse rei ex evictione resultante, quod bonae fidei emptoris interest tertius iudicio peteretur res ad laudandum venditorem, et ipsius defendere, et duplex stipulatio committatur. lex cum venditor 66 ff. de evictionibus ne culpa eius tribuatur furtum factum a Domino venditorem ut eligere tenetur liberationem ex regula legis 16 cum § 1. de rei vendicatione et ibi Curac. lib. 62 Paulli ad edictum leg. 63 § 1 et 2 et fere per totum titulum de evictionibus cum interesset rei in actio furti, quod non est nempe bonae fidei possessori ut accidit in leg. 53 § ff. hoc tit. ff. quo loco ex donatione accepit quis rem alienam bona fide accepit, et dominus eam nihil aufert adversus dominum cessat, quod et inde rem ex evictione non invenitur cum causa sit lucrativa, et nihil nihil debet subrepta re a domino, quamvis sit mea interesse forte ob impensas, lex 66 defensionem noxali iudicio servi donati dependet contra Dominum, sicut argumento text. in leg. quinta, actio, ut est in leg. si is qui rem 59 ff. h. tit. argumento text. in leg. quinta § 25 cum leg. sequenti ff. de procuratoribus Curac. lib. 63 Iuliani ex mente nota 25 cum leg. sequenti ff. de procuratoribus, Curac. lib. 63 Iuliani et in leg. qui impuberis 53 et 58 ff. hoc in d. leg. 59, et lib. 32 Paulli ad edictum in leg. qui impuberis 53 et 58 ff. h. tit. ff. hoc. in d. leg. 59, et lib. 32 Paulli ad edictum in leg. interposita in donatione non stipulatio de evictione interposita nisi ut sibi in donatione non stipulatio de evictione interposita sit, sed si in donatione non stipulatio de evictionibus nostro tit. sed si in donatione non stipulatio denegatur leg. 12 C. de evictionibus ut fieri potest, et deberi donatarii non denegatur, si sit stipulatio, eo iure idem erit ac in emptione diximus si interposita fuerit stipulatio, ut Faber de non erit in donatione leg. Aristo 18 § ff. de donationibus cap. 8. nu. 6. et seqq.

Notandum in casu legis cum 20 § 1 rem a Domino subreptam bonae fidei possessori usucapi posse, quia furtum ut diximus a Domino subreptam bonae fidei possessori usucapi posse, quia furtum ut diximus vitio reali in re furtiva factum a Domino, et hoc furtum non inhaeret rem vitio reali non re fuit factum a Domino, et hoc furtum non inficit rem si quidem Dominum non potest esse clandestinus possessor text. in leg. de eo § 6 si quidem Dominum non potest esse clandestinus possessor et tunc inhibebitur usucapio, si Dominus § ff. de acq. possessione, et ibi possessor et tunc inhibebitur usucapio, lex sequitur 4 § si dominus vi rem meam ex recto bonae fidei emptione abstulerit, et in lib. 54 Paulli ad edictum in leg. nu. 26 ff. de usucap. et ibi Curac. in comment. et in lib. 54 Paulli edictum in lex sequitur 4 § si dominus 26 ff. de usucap. quod vitium hoc rei quod non purgatur, et si lex sequitur 4 § si dominus 26 ff. de usucap. et vitium reale quod significat fuit sit res in Domini potestate ratione diversitati generam ut significat fuit in utroque casu si dubitetur ut minime potest dubitari quare eius usucapio

ad Dominium adquisitione tendat, et Dominus etiam qui furavit, qua qui dicitur abstulerit in cuius potestatem revertere debeat res, ut usucapiatur tanquam res subrepta quam vi possessa observabitur in dicta actione altera hypothesi, ut in furto dicitur res non est, in vi possessa sit, huic dubio res non demus, et non insubsistet in eo discrimen, itaque vitium in retinenda ex... dat impositum a lege in acquisitione, hoc est, in dominio, quod efficit ut usucapio ... et Dominus rem suam furans auferens Dominium habeat et haerit vitium, non per rem puta vel rem ipsius in quo tale vitium imponitur et in vi possessa non ita dicatur tale vitium in effectu, idem est, in dominio sed causa impeditur idem est, vitium est in possessione quae eiusdem causa est usucapionis, et cum Dominus antea possessionem non habuit, quam nunc tenet vitiosa est: quod usucapionem potest res ad eius usucapionem necessaria est possessio, et haec possessio quae necessaria est infecta est ex qua adquiri debebat Dominium ex vitio, et tanquam ex causa, et si quaeras cur non transferatur dominium si quidem dominus est qui vi dejecit et violenta solum res possessionis. Respondemus non in causa hoc esse quod ut dominium transferatur necessaria est aut traditio, aut usucapio leg. 20 C. de pactis, ~~...~~ ~~nec vitio, nec alteri modo probat~~ et cum nec vitio nec altero modo hoc procedere possit non transfertur dominium, non per traditionem quod traditio est translatio possessionis, et haec possessio maculata est et violenta per quem traditio infecta est, et non sufficiens cum in jure traditio sit quae expectata, ut res a tradente anullatur per interdictum aliquod recuperandae possessionis quod dicit ... leg. ... de acquirenda possessione. non per usucapionem quod dixi ... antea ... nunc etiam vitiosam habet ad hunc locum pertinebat in quinene annus ... excepto justi dominii interdicto retinendae aut recuperandae? Ad longiorem faciamus tractatum ... ad ... lib. 9 ... cap 9 lit. A in notis, et lib. 15 cap 37 lit. Y, et X. qui alios refert, ... dum quoque meminit ... in leg. naturaliter 13 § nil commune ff. de acquirenda possessione numerus 21, et seqq. et antiquiores in leg. 37 ff. de Judiciis.

Restat nunc ut alterius casus in leg. 61 § locavi ff. hoc tit. intelligamus, ubi sine furto actionem furti ... Cujac. tract. 8 ad africanum in eo text. qui tali text. non procedere existimamus; quod ... et res ... ... nus

Colonus tenetur cum proponatur fructus perceptos fuisse obligato
et ut hypothesi sit furtum in leg. si is qui 66 ff. hoc nro tit. et istorum fructuum
furti quod sit eorum domini Colono impedit furtum fieri, et earum 1a regula
idem explicavimus leg. 175 ff. hoc nro tit. furtum a Domino factum
rei obligatae non est in ipso domino quod proprium est; sed in iure pignoratitio, quod hypote
cario quod est alienum Coloni, et proprium creditoris nec in altero casu [illegible]
fructus pendentes vendidit Colonus denegavimus furti actionem nam in
utroque casu idem nos statuit Asulius, quod ad furti actionem [illegible]
quem etiam denotant; sed illud amplius nobis videtur in hac ff. specie, ac in [illegible]
eam in hac, cum colonus perceptione fructuum suos fuisse solum [illegible]
notis intelligitur furtum dominum fuisse, ac cum in hac non fecit Colonus
siquidem non percepit eos. Sed emptor nomine proprio non nomine coloni [illegible]
est fructus fecerit in totum tantum ratione dominii, quas pignoravit, sed quod magis
[illegible] in illo text. et in quinta quo tempore ff. casu furtum factum fuit
nam si fructus pendentes partes fundi est [illegible] leg. fructus 44 de rei vend.
dicatione leg. ff. pendentes quae in fraudem creditorum leg. 43 Julianus [illegible]
[illegible] actionibus empti leg. [illegible] de iure [illegible] leg. [illegible] exceptione
C. de inofficioso testamento habet in ratione ibi ad d. leg. 44. Don. ex [illegible]
rerum ad d. leg. 78 §1 de ff. [illegible] Cuiac. in [illegible] loco per sequens furtum
corruptioni non potest eam rei immobilis furtum non [illegible] leg. eius rei 38 ff. de
usucapionibus. leg. verum 25 ff. de furtis, leg. 1a C. de vi bonorum raptorum: fructus
Gellius lib. 2 noctium atticarum cap. 11 quod nunquam furtum possunt esse fructus
[illegible] quod sic probamus, aut furtum factum fuit tempore quo Colonus
vendidit fructus et tunc inveniuntur immobiles, quod tunc partes fundi sunt
et incapaces furti, ut diximus, aut tempore quo perceptionem vendentur
ab emptore quo cum colonus vendidit, et tunc nec furtum dominii potest eum
eos bona fide percipiat, et vendat emptor cum solum qui vendidit sciens
rem alienam est dominii furtum 54 et 55 in ff. de usucap. leg. 75 [illegible]
propter de publiciana in rem actione ff.; quod nullo casu furtum fructuum poterunt
[illegible] dissolvam agnosco reprobatam Sabini
[illegible], verum ut hanc propositionem [illegible]
sententiam sententiis rerum immobilium furtum dominii posse dicta leg.
verum 25 ff. quamvis hanc propositio a [illegible] certo [illegible] non obstante [illegible]

Quam relectam non probamus pro acutissimo quod Sabino distinctionem supra traditas iterum confirmamus inter furtum rei, et furtum in re ita ut fundi, et alterius rei immobilis dari furtum non posit, cum non sint dispositiones fundi ad furtum ob incapacitatem contrectationis quae necessaria est ad furtum rei; sed furtum in re admittunt in casu § locavi in quo fundi ipsius non committitur furtum: sed in fundo communi vendendo fuerunt qui partes sunt fundi, et postea cum ab emptore separant in furtivam causam incidunt quae verba hoc ipsum denotant, nam nil aliud quam dicere incidunt in venditione quam facit colonus, quae causa furtiva fuit, quod invito domino fundi fuit celebrata et eodem modo ac fructus rei furtivae tam edi[illegible] post venditionis qui etsi apud bonae fidei possessorem percipiant in furtivam causam incidunt, leg bonae fidei 48 § ult. de adq. rerum dominio, leg 48 § ancilla vers. item in pecudibus ff h. nro tit. cum aliis docte manu[illegible] per tis a D. Amaya lib 3 observationum cap 1 et per totum sic in fructibus deportatis ab emptore in d. § locavi, quod ex fundo illo nati sunt in furtivam causam incidunt, sunt per quod furtum in re immobile dabimus quoties commodatum, locatum, pignorive datum commodatarius leg creditor ultra usum ipsius a domino permissum utantur quo casu cum non attendatur ad furtum contrectationis nec ambobus, sed usus contra voluntatem domini recte in rebus immobilibus diximus, quamvis rerum immobilium furtum fieri denegemus, quod restat in § locavi 2 quod pertinet ad contrectationem, quod videat Cuiac. in d. §, Rettes ad pactum Valle, et ad nos non pertinet tractare legem Atiniam in 3 parte de reductione ad potestatem Domini tractare itaque male ad materiam de purgatione vitii afferre nisi per excessum in eo dubio, quod in toto iure libebit equali ratione, ac in illo textu, dictum que sani de illo est, quod cum tam diversa remaneat Regula 2ª, ut nisi ex voluntate Domini rem habeat qui scit alienam non habeat furti actio- nem ratione interesse. Verum si ignorans alienam bona fide possideat habebit furti actionem, licet habeat rem sine voluntate Domini ut impletur in leg furtiva 24 ff de furtis

Secunda Regula.

Sexta Regula
De interesse quoad furti actione ex obligatione personali

Interesse ex honesta causa voluntate Domini habita in iudicio non nisi ratione
Iuris realis interesse aliquid quum si non sit ratione obligationis personalis procedat
interesse denegabitur actio furti ei cuius ~~interest~~. l. cuius interfuit 88 § fin. ff. de furtis.
qui sedet est huius regule Ang. in leg. cuius interfuit 80 ff. eod. tit. exempla si in
ea velum si ex stipulatione res mihi debeatur, et hec subrepta sit alteri quam
mihi traderet quia non culpa possessoris ablata sit quo casu obligatio ex stipulatu
interit, mihi dedit actio furti non competit esse mea interfuit rem subrep-
tam non fuisse l. non qui 66 § fin. ff. eod. tit. arguitur in l. si certum 31 ff. de V. O. unum

res subrepta

6

Santorum igitur divorum videns spiritualem in aeternum progredi neutiquam reformido. Sed igitur accedens meae professionem in 3 partes divisam dabo. In 1ª litteram legis fideliter relata et 3 ex diversis litteris deducta tum juribus tum DD munita dabo. In 2ª praecipuas dubitandi rationes selectas acies in campum educemus. In 3ª clypeo notae rationes decisivae meae bilis municipalis ~~[illegible]~~ dabo. In 3ª decisionem dabo. Si tempus lustres rationes decisivas meae decisionis profligabo. Illudque adversariis pugnabo.

Seque ad [illegible] meae praelectionis partem velerius decurre. Sed nisi mihi [illegible] pro indignus fungor beneficii memoria maxime subiret. Atque quam suis viris bibere monumentis quae in hac mea praelectione recitaturo cedat. [illegible] implenti ea quae inveterata [illegible] in [illegible] induerit ut quae [illegible] promisit opere adimpleam. Legis litteram textus quae mihi ex aeterna sors tulit felix [illegible] in [illegible] fuerit actio [illegible]

de obligationibus, quae ex delicto nascuntur. [illegible] fuerit actio, ei competit cuius interest rem salvam esse, licet dominium non sit, itaque nec domino aliter competit, quam si eius interest rem non perire. Ex quibus verbis hanc deduco thesin defendendam pro meis viribus, et quidem tenuissimis, furti actio competit ei cuius interest rem salvam esse, si voluntate domini illam habeat.

Quam post ... litera [illegible] nostri omni
fidelitate, qua potius relata, qua ut ... singula
generali ... ... restitutiones ... ...
eam ... ...
ut spectat ... ...
intelligit ... esse ex bonita causa
in rae ... ... habeat illam ...
voluntate domini, et ... teneat rae ...
re prestanda, ego ... ... cum omnibus
... ... interpretibus ... ...
... ... defendendo ... ...
intelligit ... esse ... habeat ... ...
rele domini habet act. ... ...
excludo eos, quorum intelligit ...
ut ... voluntate dominium habentes, admittas
... act ... ... rae ...
... domini voluntate ... ...
... ... [14] § 16 ... ...
ibi: et puto omnibus ... periculo rei alienae
... omnibus ... act ... ...
... in § 70 ... eod. ibi: ... ...
... ... habet ... [85
... ... act ... ... habet ... ...
ibi: ... ...
domini voluntate ... ...
locata est ... [16 § ... eod. ibi: ... ...
in § 11 ... eodem. ibi: ... ...

Si. Sonata cū intersit. ex textu in l. 42 § 12
ff eodẽ: ibi: q̃ si cōduxerit qui habebit furti act.
sicmodo culpa eius subreptam. ex textu in l.
72 § 1 ff de furtis ibi: q̃ furti agere potest is cuius
interest rem non subripi interesse aute eius videtur
qui damnū passurus e. ex cuius textus pene
ab argumento pro meo x § ex textu in l. 12
§ ult. ff eodem, ex textu in 29, et ex textu
in l. 12 § idem scribit ff eodẽ. ex textu in l. § inf.
§ 1 et ex duobus §§ sequen. ff cōmodati.
et ex textu in § 28 ff de act. ẽ. ux. amotarum inquibus
omnibus iuribus asserit̃ cōpetere act. furti
eoq. ~~culpa~~ teneantur damnū pr̄stare rō
ostratur; q̃ illa ~~persona~~ cuius interest, qui damnū
debet pr̄stare, ut dictat ex textu in l. 71
§ 1 ~~q̃ relato~~ ibi interesse aute illi videtur qui
damnū passurus e: et ideo in pdictis iuribus
rō furti cōceditur q̃ ~~eorum~~ eorum interest rē n
surripi, etiā pro meo x § iuribus sicuti anco ex
hoc uno §. et ex § 12 ~~init eodem~~ et ex § 16
et ex § 15 init. eodẽ. ibi: ipse furti habebit
n dominus q̃ domini n interest eā rē n pe
rire + ab auctoritate dd. prim. Probo eā ex textu hab.

Pbo [illegible] C. ex § ult. Cod. furtis.

Pbo

lib 3 inst. cap. 5 ex Cuj. lib 9 quest. Pap.
in L ~~[illegible]~~ 79 3 ... et expediam
Cuj. lib 39 Pauli ad edictum Donello lib
16 Inst. cap 20 et ibi Osualdu lit B ... 90
~~[illegible]~~ Merillo in 50 decisionib Iustiniano
ad L ult C de furtis cap 13 ex D. D. regn.
Ludobico de Villar ... in manu cap.
de vitreere ad act. § furti. Regula 2.a ex
D Larrea decis. 23 n.o 6. ex D Barbosa in
L cy dote 22 ff soluto matrim. ~~[illegible]~~
ex D Bartholomeo Guero lib 2 inst. cap 6.

Prospero vento in 1.a mea
praelectioni pariter navigavi nunc ad 2.a dive...
niens tormentis nobis adest tot enim redeunt
dubitandi rat., quot folia, aut flores in vere
virescunt, aut quam multas silvas autumna
... frigore primo lapsa cadunt folia, e quibus,
... valde dignum ... et ...
... opera ... magis eluceat nam ut
ait Aristoteles ... veritas magis
... et in ... difficili ...
opera magis elucet. et in ...
... in L 19 § ant. ff de furtis ...
ibi ... ...
furti act. § ... gravata, et ...

Parts 3 ex nomine ageremp pone executis ejus
sic argumentus conformo: Ille cui res commodata
non est actio furti, ille cui res commodatae est
ex voluntate domini, et cum utilitatem ipsius:
ergo. Minor patet ex textu in l. 14 § quamvis 16
cum relato ff. de furtis. Probo majorem: caruisse
res commodata sit filio non ei competit actio
furti: ergo et cui res commodata est non competit actio
furti, nec satisfacit respondeas ideo filio non
adquiri, quod quod adquirit filius patri adquirit
ut constat ex l. 19 ff. de adq. her. § sed. plurib.
et alijs, quas afert Valent. lib. 3. Illustr. ex contro.
tract. 3 cap. 1. quia si hac ratio sufficeret talis
actio adquireretur patri, et non adquireretur patri
talis actio, quod absolute denegata commodatario.
Minor patet ex textu cum relato, et ibidem refe-
rendo in l. 14 § an Dei. 4 de furtis: ibi Item si
cum filio &c. hac difficultas ita torsit iuris inter-
pretes, ut variae excogitet sententias quarere.
Joan. Anton. Ylor. tor in d. l. ratione dubitandi
patri furti actio ariolavit ex l. si §. § 94
de furtis, ibi ~~si ressumptum est, 1 f~~ et rigui dis
defuncti, ibi possidendo sit pot. 3 abere furti
peculij servi solvendo dicendo, non ipsi
actio si non fuerit solvendo dicendo, et non ipse
habere furti actio. ex audivitque ind. § h. P.

ut in eo denegetur actio furti Patri, q. pecuniis non erat solvendo. Ita Zanc. intelligentius textus faustin. intuergo sine alio adjumento quam verborum d. § ibi; q. custodiam praestare non debeat: quia, q. pecuniis erat solvendo.

ubi dat. JCtus rationem ibi

Ceterum respondet Patrem inde competere furtiacione non posse, nomine proprio, posse vero nomine filii; de hoc solvendo faustin. Ita Zanc. de dotibus filii; et argumentum est a contrario; nec filio intelligi cum competit actio furti; quia pater eius nomine actionem exercere non potest. Probo autem, solum competit actio furti, ei qui solvendo est. Si vero qui solvendo non est omnino denegatur, ut constat ex Ulp. in L. 11 ff de furtis ibi: Cessante solvendo non ad dominum actio redit. Nam qui non est quod perdat eius periculo nihil est, de quo ex Modestino lib. 2 differentiarum apud Licinium Rufinum in coll. legum Mosaicarum et Rom. tit. 10 ibi si vero cui res commodata furto ereptum debebit si modo solvendo fuerit. Et plus solvendo non est: quia filio non potest competere act. furti: nam constat, q. quod adquirit filius patri adquirit, ut constat ex § de l. 9 de adq. heredi. Et cum filius bona non habeat

ipse solvendo nest. Iam diximus contra coequi- | Ps. inspt. ipse actio furti.
nus Azonem, audiamus nunc Dominum
D. Ludovicum de Villa Marini, qui in loco cog-
sitato asserit impedito textu neq. patri, neq.
filio posse competere actionem furti. filio motum re
allata in impug. Azonis; Patri; quia eius duntaxat
competat actio furti ei in commodato, qui cu-
stodiam praestare debet, et L. custodiam praestare
non debeat, inde infert patri non posse competere.
probat patrem custodiam praestare non debere
ex eo quod actio commodati inde eis intervenit, quia
omnium actionum parvo apud filios manent
ut constat ex L. 8 ff de iudiciis, neq. ire | ex eo L. 39 de oblig. et act.
praesumo, in tali casu possit conveniri pater act.
de peculio cum non videamus conversum fuisse
peculium. Et ita Azonis tanto fulcro innixa
sit, adhuc non parum difficultatis ingenio Ma-
riniano est, et L. contrarium 13 ff. in quam
eam proponit. Si
asserit filio non posse competere actionem furti. Si
filio non competeret actio furti cum ipso filio
esset commodata, locata res, et ab aliquo tamen
auferatur non nasceretur tunc actio furti, contra
tum actio furti: ergo filio competit actio furti

maior certa ob minor, si tunc ne mancepte etiam si postea erit factus patrfam. et ngo eri spect re actio furti, et si postea sit factus patr fam. ei spec stit actio furti: ergo maior constat ex textu in L. 2)

§ 1 ff de furtis, ibi: neque enim actio quae non fuit ab initio nata oriri potest adversus eum furem: ergo si potens ne mancepta actio furti, postea

ergo non potest. Minor vero silogismi patet ex

textu in L. 58 ff de furtis: ibi: et sive ei locata postea spectit ergo quando ab initio erat filius fam. nato furti ergo filius non postea spectat actio furti.

vel accepta fuit pater familias factus ibidem cepere potuit. ad hoc autem respondet Cuj. lib. 2. ultim. ad Varium ferocem in L. leg. logui viri et dictio peculii castrensis habenti: et hoc intelli gentia Cuj. omnino respicienda est: quia filius familias habens peculii castrense pro patre fam. in eo reputatur ut constat ex

Protoct. ff de castrensi peculio: ergo ne requirente quod fiat M. familias vel ad hoc ut spectat actio furti cum semper pro patre fam. requirere, hoc edificabile arguitur. Ita l. 3 § 3 Expediu D. nunc eforme Ita L. 9 in qua asserit patrem custodiis non potens exceptis omnia ad parvum filio remanere debent, et consequenter actio commodati passiva debet remanere apud filium

etenim rae teneri ad custodiq praestandam, quae quidem facta e; ꝯ sic arguitur in ꝯtrariis lefor mo: act. mandati non ꝯpetit permanere apud filium: quia actio ꝯmodati passiva apt permanere apud filium: ant pbo ex textu in l. 9 ff de oblig. et act. ibi filium fam. suo nomine nullam act. habet nisi injuriarum, et vi, aut clam depositi, et ꝯmodati: quia actio mandati ei non ꝯpetit, si dicas: agere inrid. ꝯtarys in ꝯoc textu de act. activa, interrog. ꝯ. pt assignari nulla alia ꝯpetere posset, nullam enim video rationem discriminis, idem arguitur ꝯforme si de act. passiva sumatur. Si accio mandati quae remanet quia nec ꝯmodati quae lege exemplo ꝯ. Transeamus

purior

Q. ans actio mandati non ꝯpetat ... vi, aut clam, nec depositi, aut ꝯmodati ... nullam aliam ... habere potest quia

ci in surgo: etiam si quis invito domino possidat rem ab eo, auferatur adhuc ei ꝯpetit actio furti: quia non requiritur ad hoc ut ꝯpetat act. furti quod quis habeat rem voluntate domini; furti quod quis ... probant: bono fidei possessor habet act. furti quia bono fidei possessori ab eo auferatur res; ꝯ bono fidei possessor habet rem cum voluntate domini: quia etiam si quis habeat rem voluntate domini adhuc habet act. furti. Minor patet. pbo maiorem, si res possessa a bono fidei poss. re auferatur a vero domino adhuc ꝯtra eum datur actio furti: quia sic datur

a bona fidei possessore auferatur ab aliquo, an huic competit ei actio furti: an constat ex L. 20 § 1 ff. de furtis. ibi: tenebor tibi furti actione, etiamsi dominus rei sum: sed difficultas magis urget ex sequenti consideratione

Fur subtrahens rem volunta-

te domini, quod fur sit ad § furti; quia contra voluntatem domini requirit, et quia habeat rem voluntate domini, ad hoc ut ei competat actio furti. Pro maxime, si dominus surripiat ex a creditore, competit domino actio furti. Si a 2º fure auferatur, quod contra voluntatem ille dominus et fur ... competit actio furti ... ex L. 12 § fin. de furtis: ibi nec non et ipsi domino displicet, et sic fit ut nec ... furti, et agat: ad hanc difficultatem respondet Ant. Aug. lib. 1 emend. cap. 3. Cuj. lib. 11 obs. cap. 11 ~~...~~ apponendo suas chirurgicas manus, ~~..~~ ... solutio parere satis impugnata manet. nam ut ait ... in leg. 19 ad § ... nec verba captare ... ius civile calumniari ... oportet. Difficultatem effugere tentavit Doctissimus Amaya lib. 2 observ. cap. 9, ~~...~~ intelligit verba illius § intelligenda esse de re ablata ab extraneo, et tunc competit tum

creditori qq debitori acto furti; d hac sntia
fauetur impugnatur ex verbis ipsius
me iuris consulti, etenim is loquentur de
tal casu, q enim dubitar act furti
cum ndari. dispositionq redditur ex eo q
asserat creditori ndari act furti aduersus
furem ab eo auferens. Ita ex p[illegible] textimo
uniy Pauli lib. 2. sententiary tit. 31 § si
rem pignori. Predictus Dr. Villamarin ex pa
rem domini n posse facere furty in re ppria,
et lt in hac specie dictum dominy faceret se
isse rei tn hoc debere intelligi respectivè
alieni; q cum creditor in re pignori data
habeat possessionem, ut d[illegible] ex l 35 § fin.
de pig. act. et ex l 36 cy l reg. ff de
adq. vel a pos. et ex alijs pluribus, quos re
fert Valent. tom. 1 illust. tract 2 cap 11 n 10 =
illy respectu illius iuris intelligitur facere
furty, et sic exaudiendi sunt textum l 59
et l 15 hoc tit. Unde cy in pdicto texto agat
ut dominus act. furti in quo quidem
domino omnino pt competere, ideo agen
do nagit ut fur; d ut dominus

Dic hoc solutio planè tibi videatur, utrum exemptae impugnatur eamq sic [illegible]
mo. Itaq nullum impedimentum inoc-
vetat ad hoc ut posit agere ut fur. Q. Pro-
ant: Itaq ideo n posset agere ut fur; quia ta-
li modo agendo ageret ex [illegible] causa;
Hoc n est dubitare ad hoc ut fur agat ut talis;
p ta agere ut fur. Maior [illegible] excepta
[illegible] relato ff de furtis. Probo mi-
[illegible] q̄ vi possideat, si ab alio vi deijciatur p t age-
re interdicto unde vi: q seq habeat [illegible]
[illegible] furti si tali res ab eo auferatur poterit
agere act. furti: ant patet ex textu in
L 1 § 30 ff de vi, et vi arm. ibi: qui me
vi possidebat, si ab alio deijciatur habet
interdictum: ad hanc impugnationem re-
ponder p dictus D. q actio furti e famosa
et sic eius causa in honesta, at vero inter-
dictum quotidianum n e famosum; [illegible]
bile, et sic eius causa inhonesta n videtur
additq act. furti dari rei [illegible],

Atq in eo non inspiciatur in honesta causa attenditur, at vero in interdicto ejusdem inspiciatur possessio, quod factum est, in qua furis non est dominij defectum. argumentum L. in bello 12 § facti ff de captivis idea secundum ipsum, quod defectum est pro possessore, quod non enim ideo assenit interesse in hunc sidere ac; quod ita opponeretur Legi 22 ff de reg. Iu. ibi quarentis quoniam interest in rerum contractu facto ... ; et assenit quod ad interesse attenditur ius, et in facto ... ad inter dictus vero attenditur facti. s'ut possiden di; et solutionem impugnationibus sic faciliter impugno in interdicto, quo vi aut clam attenditur interesse; et adhuc creditur ei, quivi, aut clam possidet ... eodem modo possidentis: et in act. furti attendatur interesse adhuc qui furto ... eodem modo habentem potuit agere. ...

ex textu in l. 16. ff. q. vi aut clam
ibi: Deoperis, sive interdictum sit, qui non
possident, si modo eorum ex jure intersit. Minor
est textus in l. 7. § 3. eod. ibi: nam in eo,
inquit, edificaverit vi, aut clam, ego
idem demolitus fuerim vi, aut clam
et ~~interdicto agam~~ utaris adversus me
interdicto, hanc exceptionem opositurus,
et ut dicas, sic mihi interdictus exceptio
ne ad sui ~~[illegible]~~ ergo competat act.
furti, furti exceptione ellidatur;
quod apud nullus invenitur: nullus igitur
posse invenire cum intra act. furti,
et interdictus quod vi, aut clam asserens, cum
sicut in act. furti attendi interesse
ita in altero sic idem aspicitur, ut
patet ex juribus ante allatis.

Quid
ergo in tanto dificultatum conflictu eligat
iuris studiosus quaeque auspicio. in aut

Ovidius, ut o nix pontus, et aer fluitus,
et tumidus nubibus ille minax! inter utrumque
fremunt in mari omnimodo venti; et quod
post tempestatem apparet iris, quia namque
argumentum non obstantibus verissima
contra X.o: dicitur ergo derivam asserere
~~possum~~ viamque ad solutionem eorum aperire possim proto 1.o non sufficere ad reddendam act. sufficienti aliquem habere rem
sive universa domini, et requiritur, quod
ex pria voluntate eam habeat, patet hoc
suppositum est L. 88 ff. de solutionibus ergo
contra actio sufficienti denegari negotiorum
gestori, ~~qui~~ et tutori, ~~ibi~~ ex quo ad ~~tutorem~~ ~~totum~~ negotiorum gestore patet rem non
habere invito domino, vel solum ignorante, ~~quod tutorem vero~~ ex quo infero eodem modo se habere etiam

qui invito domino remo[vet] et acci[pit] qui
solum ignorante domino, ut patet ex
equiparatione facta in predicta l. 85 negotiorum
gestorum cum tutore quicquid enim aimenet
l. 3 invito domino, et pupillo, cum pupillus
dum in tutella est servus appellatur a Paulo
lus l. ad Callatas ibi: quoto tempore
pupillus parvulus est, nihil differt a servo, qui
sub tutoribus, et autoribus est, ut ait
Apostolus a parte. Suppono 2°: requiri ad
...ionem actionis furti, eum cui competit posse
solvere, ut constat ex l. 12 ff de furtis
requiritur hic solvere posse in solidum
etiam nemo intelligitur solvendo esse
nisi qui in solidum posset solvere: ut
constat ex textu in l. 112 ff de V. S. ibi:
solvendo esse nemo intelligitur nisi
in solidum solvere potest, et a contrario
non intelligitur aliquis posse aliene

nisi qui in solidum cavet, ut patet ex textu in L 1 § 13 ff de collatione bonorum

nec videtur cavisse, qui non omnibus caveret.

~~Attamen~~ sufficeret enim solvendo esse

attamen sicut requiratur voluntate expressa domini ~~ad faciendum~~ ~~actionem~~ quis sciat eis ad solvendum ei cedat actio furti hoc intelligitur duplici modo ipse ~~[illegible]~~ sciat.

Dominus esse ignorante, vel invito; sive ignorat, utique ei cedet actio furti, ut patet in bonae fidei possessore in specie textus in leg 20 § ff de furtis singulariter ipso simili ex possessore a bonae fidei possessore ablata, nihilominus licet dominus respectu actionis furti, cui tenetur ibi actione furti etsi dominus rei sim, licet dominus suus accipiat attamen bonae fidei possessor similiter interest respectus in iudicio, qua ab ipso auferat.

Si iudicio respectu bene venditor potest cum furti, et duplici [illegible] simili ut patet ex L 66 de evictionibus [illegible] res aufertur a domino posito venditor. Tribuens furti facti culpa venditoris licet liberetur ab evictione ex regula textus in leg 16 § de rei vindicatione cautiones hoc intelligit cessat etiam cessant de bet actio ex furti cessat etiam quoties quis est possessor ex causa lucrativa ut interest in L 53 § 1 ff hoc nostro titulo in hoc casu cesset actio de evictione, et omne aliud interesse nisi det in factum ad aliquas impensas factas, ut in leg 53 hoc nostro tit, vel stipulatio de evictione appositae sit quae poterit tenere ut ff eod in L 2 agonis, et debet ut donarius L C de evict.

La rrespon.o a la relaz.on con lantos de bein
te y quatro horas
Don Antonio Ruiz
Olivares

[illegible] [illegible] Rosario [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

D.n [illegible] [illegible] [illegible]

Academica Disceptatio de ob[illegible]

[illegible] ad [illegible]

Auctore

[illegible] de [illegible]

[illegible]

Die certo [illegible] abiecte [illegible], que [illegible] S[illegible] [illegible]

[illegible] maxim[illegible]

[illegible] 186 de U. O. 1193 de obl. et act. [illegible] obliga[illegible]

[illegible] e 1231 de obl. et act. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] exacti[illegible] dediti[illegible]

[illegible] 139 [illegible] de [illegible] pecun. [illegible] anno [illegible] 1156 [illegible]

[illegible] obligatio [illegible]

[illegible] lib. 15 cap. 18 [illegible]

[illegible]

[illegible] intelligit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] civilis [illegible]

[illegible] 135 [illegible] maxima [illegible] civilia [illegible]

[illegible] civilis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] obligatio [illegible] 1191

[illegible] lib. 5 [illegible] cap. 8 [illegible]

[illegible] 6 [illegible]

[illegible] 39 [illegible] cap. 11 [illegible]

[illegible]

[illegible]

Anton. Gomez tom. 2. var. cap. 2. et Bac. ad Donell. lib. 15 com. cap. 8. lit. I

[illegible] allati [illegible] qq. graves obligao navci dicit [illegible] cuiccatur [illegible]

ponia [illegible] [illegible] obligator [illegible] p[illegible] nequam [illegible], qua eius [illegible] cap. [illegible]

[illegible] l. 3 ma[illegible] [illegible] quia ali. [illegible]

[illegible] qui age 33 [illegible] de usuris [illegible] ad [illegible] l. [illegible]

l. 3 qui l. 16 debeo q. [illegible] l. 118 §. 1 de V. O. [illegible] debitor

[illegible] petat, [illegible] nec [illegible], [illegible] agere, et [illegible]

cit. [illegible] l. 56 de reb. cred. l. 60 [illegible] l. 3 § [illegible] de [illegible] edict. docet [illegible] lib. 2 cap.

2. et Merill. lib. 3. obser. cap. 36, et [illegible] q. ubi [illegible] qui [illegible] veniret [illegible]

[illegible] except. dilatoria [illegible] act. [illegible] iudicio deducta [illegible] exc. l. 2. §. [illegible] Donell.

[illegible] de except. Robert. lib. 2. animad. cap. 16. Gomez ubi

supra. d. n. 22 qq [illegible] dicat Donell. [illegible] l. 41. de V. O. lit. C. et S. [illegible]

[illegible] lib. 15 cap. 8. lit. D. Nec [illegible] obst. l. 3 [illegible] de reb. cred. [illegible] l. 53 de V. O.

[illegible] ex [illegible] vel [illegible] adveniente [illegible] act.

[illegible] obligam [illegible] et [illegible]

[illegible] illustrat [illegible] duplici exemplo [illegible]

[illegible] exemplo act. [illegible]

[illegible] maxime [illegible]

[illegible] l. [illegible] de [illegible] act. [illegible] q. [illegible]

[illegible] Baldus l. [illegible] cap.

16. [illegible]

[illegible] q. [illegible] nos [illegible]

[illegible] dicit.

Ex eadem doctrina veniunt [illegible] l. 36.

[illegible] l. 16. §. 1. l. 82. [illegible] de V. O. [illegible]

[illegible] ea cap. 36 [illegible]

[illegible] Donell. [illegible] §. [illegible] lit. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] l. 2. [illegible] Donell. [illegible] l. 2. 30. §. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] l. 16. [illegible]

[illegible] cum die [illegible] [illegible] poterit libere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], non adiecta [illegible] [illegible] nulla, quo casu [illegible] magis [illegible] debet [illegible]
[illegible] [illegible], quia ex [illegible] cum dies adijcitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et non ad [illegible], unde facile [illegible] quorum [illegible]
[illegible] cap. [illegible] decisione [illegible] [illegible]

[illegible] obligatio, quae nascitur ex [illegible] in die celebrato, in [illegible] plures [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] l. 56 [illegible] l. 51 mandat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et l. 16 § 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligatio civilis, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debitor, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. 3 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 13 [illegible] l. 15. l. 46 § [illegible]
[illegible] solvit, quod [illegible] tempore [illegible] dicitur in l. 15 [illegible] l. 35.
[illegible] [illegible] act. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dies [illegible] adiectus [illegible] obligationi l. 13 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] l. 65 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quae dic. [illegible] nihilominus amplius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 41 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] l. 26 § [illegible] l. [illegible] § [illegible] cap. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] creditoris [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] l. 12 § 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] l. 11 § [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] creditores [illegible], et creditor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] creditoribus [illegible] [illegible] [illegible] quantitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debitor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] l. 26 [illegible] l. 35.

[illegible] modus [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] quaere [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] 153 [illegible]

[illegible] debet [illegible] quaere [illegible] quantitas [illegible] equalitas [illegible] minus [illegible] ut [illegible] 153 [illegible] adhuc [illegible] inequalitas [illegible] 1225 [illegible]

[illegible] 2.26.(2)

[illegible] q. [illegible]

[illegible] Decr. ill. [illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible]

[illegible] tractat [illegible] ut [illegible]

[illegible] obijcie [illegible] ubi ille [illegible]

[illegible] Sed obiet. [illegible]

[illegible] ubi Bonav. [illegible] D. Th. [illegible]

[illegible] obic. pote. [illegible] q. [illegible] cap. 3. n. 23. [illegible]

[illegible] mat. [illegible] 34

[illegible]

[illegible] q. [illegible] unum [illegible]

[illegible] 3. 16. [illegible]

[illegible] ult. [illegible]

[illegible] obliga [illegible]

[illegible] cap. 12. [illegible]

[illegible] acct. [illegible] circiter [illegible]

[illegible] de vit. pecu. [illegible]

[illegible] 1961. [illegible] oblig. [illegible]

[illegible] 3 de vit. pecu. [illegible]

[illegible] alii debet [illegible]

[illegible] oblig. [illegible]

[illegible] 26 [illegible]

[illegible] obligatio [illegible]

[illegible] 633 [illegible]

[illegible]

[illegible] 103 [illegible]

[illegible] debitum [illegible] obligatio [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1

Quaeritur [illegible] novatio, et an in arguit [illegible] quod pristina obligatio [illegible] novatae sublata [illegible]

[illegible] novat. l. 18. [illegible] novat. [illegible] l. [illegible] et privilegia [illegible] l. 3. l. 13 [illegible]

[illegible] novatae [illegible] intelligitur [illegible] stipulatio [illegible]

33 [illegible] ff. l. 19. [illegible] obligatio [illegible] qui [illegible]

[illegible] qualiter obligatio [illegible]

[illegible] aliquae obligatio [illegible] novat. [illegible]

[illegible] prioris obligationis [illegible] novationis [illegible]

[illegible] et [illegible] l. 13 [illegible] novat. [illegible]

[illegible] obligationis, et [illegible] qualitas, quod [illegible] quod pristina obligatio [illegible] novatae sublata [illegible]

in nova [illegible] intelligitur [illegible] et [illegible]

[illegible] obligatio [illegible] novatio [illegible] specialiter [illegible]

[illegible] Barthol. [illegible] stipulatio, quae [illegible] et [illegible] obligationis

[illegible] stipulator [illegible]

[illegible] stipulatoris [illegible] l. 33 ff. [illegible] et [illegible]

[illegible] stipulatio novationis [illegible]

[illegible] stipulatio novationis, [illegible] obligatio [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] obligatio [illegible]

[illegible] 16 [illegible] cap. [illegible] 30 [illegible]

36. § 168 ff. [illegible] certo die debet. [illegible] et [illegible] stipulatio [illegible] 36 [illegible]

[illegible] stipulata [illegible] l. 33 [illegible]

l. 18. [illegible] stipulatio [illegible] Kalend. [illegible]

Januarii, [illegible] Kalend. [illegible] Kalend. [illegible]

[illegible] Kalend. Januarii, [illegible]

[illegible] Kalend. Januarii [illegible] l. 33 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] l. 3 ff. [illegible] debitor [illegible]

[illegible]

Nunc [illegible]

[illegible] l. 38 [illegible] lib. 33 [illegible] cap. 33 [illegible] debitor [illegible]

[illegible]

[illegible] l. 51. ff. [illegible] 18 [illegible]

[illegible] debitor [illegible]

[illegible]

N. 4.

desinit [illegible] quæ requirit [illegible]

[illegible] et quia [illegible] acceptilatio [illegible]

[illegible] colatur [illegible] in [illegible] acceptilatio [illegible] et quibus [illegible] acceptilatio [illegible]

[illegible] obligatio [illegible] quod scilicet [illegible] naturalis remanet, ceteri [illegible]

antiquitatem [illegible] acceptilatione [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] quæ [illegible] duobus [illegible] hæredibus [illegible]

[illegible] et acceptilatio [illegible] civilem extinguit obligationem [illegible]

[illegible] novationem, ut dixi in l. ex [illegible] 5 et ex l. 8 § 1 de novat. [illegible]

acceptilatio extinguit [illegible] hæredibus [illegible] acceptilatio [illegible] de accept. l. 16 de [illegible]

[illegible] facta [illegible] obligatio [illegible] et accept. [illegible]

[illegible] et acceptilatio [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] nobis opponit [illegible] accept. [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] acceptilatio [illegible] acceptilatio [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] § 1 de novat. [illegible] acceptilatio [illegible]

[illegible] debitor [illegible] simplici [illegible] debitor [illegible]

[illegible] æquiparantur [illegible]

[illegible] acceptilatio obligationis [illegible] venerit [illegible] dicetur [illegible] venerit [illegible]

[illegible] diceretur si dies venerit, [illegible] dicetur si venerit [illegible]

[illegible] acceptilatio [illegible] dies venerit [illegible]

*[illegible] vel sub conditione celebrari obligatio [illegible] dies advenit [illegible]

[illegible] l. 116 et l. 135 [illegible] de accept. [illegible] acceptilatio [illegible] accipiat l. 22 de

[illegible] de l. [illegible]

[illegible] cap. 16 et ibi [illegible] Retro lib. 3 [illegible] magis [illegible] l. nisi 12 de accept. [illegible]

[illegible] acceptilatio [illegible] extinguit [illegible] acceptilatio, [illegible] acceptilatio, [illegible] operari [illegible]

[illegible] dies advenit [illegible] obligatio [illegible] acceptilatio extinguit [illegible] facit

[illegible] acceptilatio [illegible] explicat [illegible] l. 13 § illud. l.

[illegible] acceptilatio [illegible] acceptilatio [illegible] operari [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] l. 3 [illegible] accept. [illegible] acceptilatio [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] acceptilatio [illegible]

[illegible] fuisset factus

Difficilior [illegible] vulgo [illegible]

N.

l. 3 [illegible] obligatio [illegible] contractu [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] obligatio [illegible] accepta [illegible]

[illegible] obligatio [illegible] in [illegible]

[illegible] obligatio [illegible] acceptilatio [illegible]

l. 6 [illegible] § 8 [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] obligatio et [illegible] acceptilatio [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] obligatio et [illegible] obligatio et [illegible]

[illegible] obligatio [illegible]

[illegible]

[illegible] acceptilatio; atqui [illegible] remanet [illegible]
[illegible] obligatio [illegible] obligatio [illegible] obligatio [illegible] acceptilatio [illegible]
[illegible] obligatio [illegible] acceptilatio [illegible] difficultas, omnis [illegible]
[illegible] l. 1235 [illegible] n. 26 [illegible]
[illegible] l. 1354. obligat [illegible] acceptilatio, [illegible] obligatio [illegible]
[illegible], ubi [illegible] obligat [illegible] remanet [illegible] ubi [illegible]
[illegible] obligatio [illegible] ubi [illegible] obligatio [illegible] acceptilatio [illegible]
[illegible] l. 1192 [illegible]
[illegible] ubi [illegible] obligatio [illegible] acceptilatio, [illegible]
[illegible] liberat [illegible] liberari
quandoque [illegible], qui [illegible] debet [illegible] obligari, ut [illegible]
[illegible] acceptilatio liberat [illegible] acceptilatio [illegible]
[illegible] acceptilatio [illegible]
acceptilatio [illegible] debitis [illegible]
[illegible] obligatio [illegible]
nec [illegible] acceptilatio [illegible] obligatio,
[illegible] obligatio [illegible] acceptilatio [illegible]
[illegible] difficultas, quae [illegible] ubi [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] obligatio [illegible] acceptilatio, [illegible]
[illegible] acceptilatio [illegible]
[illegible] l. 10 [illegible] 12 et 13 [illegible]

13

[illegible] obligatio [illegible]
[illegible] celebrato [illegible] videamus [illegible] obligatio [illegible] quia [illegible]
bet [illegible] obligatio [illegible]
[illegible] Nec [illegible] l. 4 [illegible]
[illegible] lib. 2. [illegible] cap. 15 [illegible] n. 33 [illegible] n. 53 [illegible] 63 [illegible]
[illegible] lib. 10. [illegible] obliga[illegible]
[illegible] locatori [illegible] quia [illegible]
[illegible] locatori [illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible], ad [illegible] debitor [illegible] suspectus, quia [illegible]
[illegible] debitore cautionem [illegible], ut [illegible]
[illegible] l. 5. [illegible]
[illegible] l. 6. l. 4 [illegible], [illegible]
[illegible] debitor suspectus [illegible] creditor [illegible]
[illegible] cautionem [illegible], ut [illegible] l. 1365 [illegible]

20. [illegible] Bartol. lib. 3.
[illegible] cap. 13. n. 6. post varia [illegible] obligatio

[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible]
qua [illegible] [illegible], et [illegible] hipothecariis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] explicari [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] duplicis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et creditorem, de qua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de pact. l. 66. de evict. si quidem ex [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] creditor [illegible] [illegible] debitorem [illegible] ab alio quoque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi [illegible] accedit [illegible] [illegible] [illegible] creditor [illegible] [illegible], aut [illegible] [illegible], debitorem
[illegible] quo [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible], l. 4 de distr. pig. l. 15 [illegible] pig. vel hip. [illegible] a hac ipso [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] l. 12 de pig. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creditori, et [illegible], quam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ex quo [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. ult. 31. de [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] maritus qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dotis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 25 de iur. mar. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pig [illegible], et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debitoris l. 36 de iudic. l. 3 [illegible]
de [illegible], [illegible] dotis [illegible] [illegible], [illegible] modica [illegible] [illegible] dotis [illegible] accipere, quam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Cuiac. lib. 25 Pauli ad edict. in l. 12 mandat. [illegible] [illegible]
[illegible] eiusdem Pauli ad edict. in l. 23 [illegible] locati. [illegible] [illegible] in l. 12 [illegible] et 31. mand. l. fideiussor 31.
[illegible] [illegible] fideiussor 31. de fideiuss. [illegible] [illegible] fideiussor [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] obligatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mandati [illegible] [illegible] principali [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
de mandiatoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mandati, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] quibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] Cuiac. lib. 22 Paul. ad edict. in l. 25 de iur. mar. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] l. 258 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] maritus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 21 [illegible] [illegible] mar. [illegible]
ibi [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] maritus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], quam [illegible] [illegible] dotis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 24 [illegible] locat. ubi [illegible] locatar
quinquennium, [illegible], habitans [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locator [illegible] [illegible] quinquennium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] locat. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in l. 25 et Cuiac. lib. 32 Pauli ad edict. in eodem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 917 de man. [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 532 de [illegible]

[illegible] lib. [illegible] futuras [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Cui difficultati nec cum Curia ubi [illegible] et lib. 13 observ. cap. 31. Superaddere aut [illegible] ob [illegible] demigrando.
[illegible] obligatum [illegible] ab [illegible] obligatione [illegible] ita ut quilibet qui [illegible] [illegible], et probabilitate [illegible]
conventioni migraverit pensiones non dum decursas teneatur solvere locatori, et si nulla specialis conventio intercesserit
[illegible] et res, quas in domum conductam invexerit, quae tacite pignoris iure pensionis nomine tenentur l. ex iure [illegible] in qq.
[illegible] tig. vel [illegible] tacite [illegible] in [illegible] de migrando [illegible] adducere, nisi specialis conventio facta sit [illegible]
grandi intra tempus locationis; quae extensio, quae ex [illegible] dat in [illegible] locali locum [illegible] debere [illegible], et [illegible]
to pignore in [illegible] conductoris. Nec obst., quod in l. quaero 54. § 1. locat. specialis conventio intervenerit, ut [illegible]
ret conductori ante impletum tempus discedere; nam ea conventio non fuit opposita, ut conductor ante tempus sine causa [illegible]
cedens futuri temporis pensiones persolveret, quas sine ulla conventione solvere teneretur; sed potius ad hoc, ut [illegible]
conventionem expresse solveret, ut ex eius tex. littera colligitur.

N.° 23. Extra hos casus verum est, id, quod [illegible] debetur ante diem peti non po[ssit]
[illegible] adeo, ut nec eo ipso die [illegible] [illegible] [illegible] agi possit l. 25. l. cum qui 138. in princ. de V.O. § at [illegible]
Inst. de inut. [illegible] explosa [illegible] Sabinianorum, qui [illegible] [illegible] eo ipso die statim agi posse existimabat, [illegible]
[illegible] Proculus in d. l. 138, qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] celebrare non
[illegible] agi posse, quam [illegible] temporis [illegible], et merito; [illegible] ut loquitur Justinianus in nostra tex., certum enim est eo
die, in quem [illegible] est, [illegible] esse [illegible] quam [illegible] [illegible] potest, et generaliter [illegible] in pluribus temporis adiectum [illegible]
[illegible], [illegible] debitore esse [illegible] l. 46. § 1. de V.O. Cujac. lib. 25. quaest. pap. in l. 118. § 1. de V.O. Donell. in d. l. 42 [illegible].
[illegible] tex. [illegible] [illegible] adversantes diligenter explicat. [illegible] doctrina in obligatione, cui [illegible] dies adiectus est sine [illegible]
conventione [illegible], at si obligatio [illegible] in diem, et [illegible] conditione adhuc spectandus sit dies, [illegible], an [illegible] extincta [illegible] possit [illegible]
[illegible] ante diem debitorem cum effectu convenire? In qua re, quae multorum torsit ingenia omissis, quae tradiderunt [illegible]
Roman. lib. 2. [illegible] cap. 22. Robert. lib. 1. animad. cap. 16. [illegible] cent. 3. quaest. 26. [illegible] est [illegible]
an dies [illegible] sit appositus, veluti si stipulatio ita facta fuerit: [illegible] [illegible] intra tempus, si navis ex Asia [illegible]
venerit adhuc existente conditione dies expectandus est, ut probat. tex in l. 103. de cond., et dem., cuius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex volte [illegible], qui [illegible] dies [illegible] adiecerunt, manifeste post [illegible] conditionis diem expectare voluerunt, at
si non [illegible]; [illegible] [illegible] dies adiecta sit. [illegible] multum [illegible] an conditio pendeat ex facto, et volte debitoris, an vero ex fac-
to tertii, vel ex causa; si pendeat ex facto, et volte debitoris, veluti si quis ita promiserit, si Kalendis [illegible] non de-
dero 100 dabo adhuc expleta conditione, expectandus est dies [illegible] tex. in l. si cum 10. ff. si quis cautionibus [illegible] l. [illegible] 8.
de V.O. at cum pendeat ex facto tertii, vel ex causa veluti si quis ita promiserit, si [illegible], vel navis intra Kalen-
das [illegible] Italiam non venerit 100 dabo existente conditione non amplius spectatur dies l. hoc iure 10 de V.O., cuius [illegible]
ex eo [illegible], quod conditio [illegible] [illegible] cum die [illegible] [illegible] causa [illegible] in [illegible] debitoris, qui cum [illegible] ante [illegible]
dare posse, et si [illegible] dare posse [illegible] non [illegible] ante diem [illegible]; at conditio, quae pendet ex facto tertii, vel ca-
[illegible] dies non [illegible] in [illegible] debitoris, qui [illegible] [illegible] facere potest ad [illegible] implementum conditionis; [illegible], ut
adiecta sit [illegible] [illegible] existente conditione, post cuius existentiam dies non spectatur utpote non adiectus in favorem debitoris est, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veluti particula [illegible] quo casu dies oppositus conditioni [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] l. 35. de [illegible]. l. [illegible] § 1. de cond. et dem. Cujac. in d. l. 8. Donell. in [illegible] l. 8, et
[illegible] lib. 10, et lib. 25 [illegible] cap. 9. [illegible] tom. 2. var. cap. 11. n. 32. [illegible] [illegible] lib. 15. cap. 16. lit. B, et C.

N.° 24. [illegible]
[illegible] facile explanandi [illegible] tex., et [illegible] in d. l. 8. in fine de V.O., et in l. 52. § [illegible] 5. de cond., et dem. [illegible]
l. 8. docet Paulus, quod cum eo, qui ita promiserit, si intra Kalendas [illegible] non [illegible] agi [illegible] potest.

n spectanti Kalendis; q[uo]d cum dies conditionis fuerit adiecta, et conditio in re non nata non impedit obligationem l. 3 in fin. de V.O. §. Impossibile Inst. de inutil. stip.; nec potest intelligi apposita in qua[m] conditioni, utroque nec dies adiecta condit. pt certiat, in cuius gra[tia] apposita, ac proinde ea stipulat. effecti agi pt. in d. l. 32. §. 5. ppo nitur Pap. legatum fra relictum fuisse mie eius, si non nupserit cum moriatur heredem lega, et asserit nulli vero effectum ad legatum admitti, subiungit tamen aliud esse dicendum, si certus dies in certum vel aliter legato fuerit adiectus; p[ro]cuius difficilis declarationi intelligentia suppono, conditionem, si non nupserit ultimis voluntatibus relictam ex l. iulia remitti; q[uia] publicam utilitatem offendit, et legatum sub ea datum pure relictum intelligi l. 63. et seq. de cond. et dem. late docent Bich. in d. d. si uxori 15. Inst. de leg. Costa in d. l. 92. § Arbitratu 4. de cond. et dem., unde videbat dicendum remissam conditionem si non nupserit adhuc diem mortis spectandum esse; q[uia] non condit. d. legato fuit adiectus. cum Pap. subiciendum diem mortis a quolibet alio die certo, vel incerto separat, ut asserit. Alium quemlibet diem certum vel incertum non condit. d. legatum adiectum spectandum esse remissa conditione ex ratione supposita, non assignat, ut patet ab arg. tex. l. 8. § 4 de cond. et dem. l. hac 25. in prin. eodem. Negat tamen diem mortis appositum legatum spectandum esse remissa conditione; nam ea conditio si non nupserit reddit hunc sensum, si usque ad mortem vidua permanserit, et ea verba cum moriatur deservient latitudini temporis conditionis, ut constat ex Cuiac. lib. 14. q. Pap. in d. l. 32. § 5., cuius doctrina sic explico: ea adiectione, cum moriatur testator id explanavit, q[uo]d ex natura sua inerat. Ipsi conditioni si non nupserit, quae habet hunc sensum si usque ad ultimum vitae vidua permanserit: q[uo]d et si in inspecta explorationis verborum cortice dies mortis videatur adiectus legato; tamen attenta testatoris voluntate, quae latet in verbis, non legato, d. condit. adiectus censeri debet, ac per consequens non expectandus remissa conditione ex reg. tex. in d. l. 1. in fin. de V.O.

25 Illud breviter notandum est, q[uo]d licet regulariter creditor ante diem praefixum pacto agere non possit; pt. tamen non numquam cautionem desiderare de debito sibi solvendo cum dies venerit, quoties iusta causa intercedit, veluti si dubitare videat, neque debitoris inopiam dilabatur, vel si eius fugam timeat; qua causa creditor ad praestandam cautionem condemnat, q[uo]d in dubitante obtinere in omnibus iudiciis bonae fidei, si vel ab initio sint bonae fidei l. 1 in omnib. ff. de iudic., vel per solo [illegible] flant ex post facto bonae fidei, opposita exceptione doli mali, vel applicatione tex. sic intelligendus in l. 4 de separation. sicut Cuiac. lib. 11. q. Pap. in d. l. 41. de iudic. Bich. in § actionum 28. Inst. de act. q. 13. Ant. Gomez t. 2. com. Var. cap. 11. n. 25. Salgado in labyrint. credit. 2a pe. cap. 18. n. 31, et 33. c. Bessius dilem. cap. 25. nam et si futuri temporis tractu nil ad iudicem pertinere dicat in l. 2. § 2. de usuris. iuncta l. 33. de iudic. tamen iudex dum iubet imponi cautionem de eo, q[uo]d in diem debet solvendo de re presenti statuit, quae apud eum agit, et quamquam creditor postulat, docet Cuiac. lib. 2. q. Pap. in d. l. 1. § 2. de usur. Nec obst. q. dies datum invalidationem arguit l. 15. de re iudicat. iunct. l. 1. § 1. si quis ius dic. non ob temp. Cuiac. lib. q. Pap. in l. alligado 5. de ofic. pc., et iubere cavere, aut invalidationi esse dicit in l. 4 de invalid. nam resp. iudicem post litem contestatam posse iubere imponi cautionem, ut patet ex l. 5. de V.O. iunc. ibi [illegible] nel.; et ex § 1. Inst. de divis. stip.; q[uia] id, ad cuius officium spectat, nec desiderat invalidationem, nec id n[illegible] d. l. 4, quae non ait, q[uo]d iubere cavere sibi est aut invalidationi; d. iubere, et cavere ex causa non pertinet cautionis impositionem mere, ut patet ex eius tex. in l. 26. ad municip.: q[uo]d ex iusta causa potest iudex datam imponere cautionem de debito in diem solvendo.

26. Nec solum in hoc, quae diximus censuit obligatio iudicii in obligatione conditionali, ex cuius causa agi non pote ante existentiam conditionis et alligado cautionem imponi pote de debito solvendo existente conditione constat ex clarissimis iuribus; d. et illud utriusque obligationis commune est, q[uo]d ex dubio rei

promittendi alij pure, alij in diem, vel sub cõdicione potest obligari, nec impedimento e. dies, aut cõdicio quominus ab eo, qui pure obligatus e. petatur l. 7. de dubb: reis §. ult. Inst. eodem. Nec obstat disparitas obligationis utriusque duorum reorum ... ut patet ex l. 9. ... de duob. reis, ubi si quis deponendo penes duos paciscitur, ut ab altero culpa praeter dolum ... duos reos non ee, quia quasi impar suscepta e. obligatio; nam ... cum Cuiac. lib. 25. q. Pap. in d. l. 9. §. 1. q. disparitas in re, aut summa ... duorum reorum ... ut duo rei teneantur ... sola obligatio, ... commune beneficium liberationis l. 45. eodem, q. impediat disparitas in re, aut summa, ut ea ratione, quoties quis in deponendo penes duos paciscatur, ut actor ... deposito, culpam quoque praeter non ... ; q. cum alter teneatur solum de dolo ... huius facti narrat §. 3. Inst. qq. mod. re ... beneficium ... non pt. ... ee communis, cum et si unus veniat ex dolo non ideo alius non teneat ex culpa, et e converso. Disparitas vero temporis non efficit, quominus duo rei constituantur, nec etiam facit quominus ex reis liberato uno alius liberetur, ut considerantibus patebit. Nec magis urget tex. in l. si ex duobus 12. eodem, qui ... alter hodie, alius postera die respondeant eadem causa non ... duo rei; q. qui postera die respondit non obligatus e., cum longum intervallum in interrogatione et responsione ... facti stipulationis l. 137. de V.O. tex. sic intelligendus in l. 6. §. ult. de dubb. reis, licet alias longi temporis intervallum non ... duorum reorum ... dummodo unusquisque licet diversis temporibus intervenientibus sequentes ad interrogationem respondeat expl. tex. in l. 9. §. ul. de dubb. reis, ut recte ... communem opinionem tenent Cuiac. d. lib. 25. q. Pap. in d. l. 9. §. ult. Donel. ad. de dubb. reis. cap. 4. n. 4. Cherlg. lib. 2. ... cap. 38.

N.° 23. Rursus in eo dies certus, et cõdicio ... q. inutilis e. stipulatio si pure interrogatus in diem, vel sub cõdicione promittat, aut si ex cãto in diem, vel sub cõdicione interrogatus praesenti die dare spondeat l. 1. §. si quis 3. de V.O. §. praeterea 5. Inst. de inutil.; q. non respondet sequentem ad interrogata, dum mutat ... et qualitatem interrogationis. docet cum pluribus nra Vallb. lib. 2. ... tract. 3. cap. 5. ... causa qua ... notatu dignum e. q. ait Iustin. in d. §. 5. scilicet tum demum inutilem ee stipulationem, cum in diem, vel sub cõdicione interrogatus praesenti die clare promittit; nam si simpliciter respondeat spondeo utilis e. stipulatio; q. ... seu studio loquendi celeritatis videtur in eodem die, vel cõdicione spondisse, nec necesse e. in respondendo eadem ... que stipulator expressit, ex qua eleganti, et pulcra sane doctrina intelligere soleo cum ... alias invicem pugnantes decisiones ... in l. 5. §. 1. de leg. 1. l. quaestio 91. §. 1. de leg. 1., ubi dicit, q. vulgaris causa, qua clausula, qua dies legatorum prorogari solebat in hunc modum, quas pecunias legavi qq. dies appositus non e. eas heres meus annua, bima, trima die dato, pertinet etiam ad ea legata, que pure, et simpliciter relicta sunt; non vero expectat ad ea, que praesenti die data sunt; q. ... hent, scilicet, ... (a ... l. ... de leg. ced.) quomodo ... text. in l. cum 4. de dot. pleg. ... Cuiac. ... ad Afric. ... q... tex. in d. titulo 34. de leg. 2. de cuius explicat. et huius rei ... Cuiac. d. lib. 25. q. ... Papinianus in eodem tex. et in l. 116. de V.O. Duar. in d. l. 30. de leg. 1. ... in speculo rector. glor. 44. ... n. 26. cum talibus ... et tandem infero ... q. vulgo dicitur ... in diem, vel sub cõdicione obligato fideiussorem pure accipi non posse, ut dixi n. 40. tunc demum procedere cum fideiussor praesenti die dare se ... q. neque in diem, vel sub cõdicione debet, alioquin, si simpliciter promittat. q. neque debet utilis e. fideiussio: nam breviter intelligitur in eamdem diem, vel sub cõdicione ... l. si titio 49. §. ult. in fin. de fideiuss. alias ... cedes. in diem, et cõdicionem facile ... ex l. 25. in prin. de fideiuss. l. 5. §. si in diem 14. quib. ex caus. in possess. eat., in qq. expediendis non moror.

N.° 28. Nunc opportune de poena creditoris ante diem petentis di... clamo; et quidem olim creditor ante diem petens a causa cadebat, et rem amittebat, ut tradit ex ... Iustin. in §. si quis 33. Inst. de act.; q. sicut qui tardius solvit, minus solvit, qui solvere debebat d. l. 22. §. 1. mandat. l. 12. §. fin. de usur. sic qui praematurae petit plus petit. d. §. 5. Inst. de fideius. Induxit elegans illud Cassiodori ...

pmissa suo tempore spectamus, nec diem cupimus festinantius exigere, cum omissione multemur: In quo sicuti in aliis creditor in diem nullum dicitur a creditore conditionali, qui etsi exigeret pendente conditione litem non amitteret, ventionis causa, quod patet ex l. 43. §. si sub conditione 9. de condict. indeb., et ex eo, quod ab initio quod non diem competit, nec sumimus, nec amittit potest; quia creditor conditionalis ante existentiam conditionis nullam habet actionem: ergo nec actionem potest amittere. Et tandem constat ex eo, quod creditor agens ante existentiam conditionis nihil agere dicitur l. vulgaria. §. fin. quando dies usus fr. leg. ced., quod dicit non poterit, si agendo litem amitteret, ratio ibid. eleganti. Bluntius ubi, quod in epistolis probat, ostendit ea agentem nihil agere, tenent Cujac. lib. 2. obs. cap. 36. Nec aliud probat eod. §. 33., qui sane plures Institutionum commentatores decipit, dum inter modos plus tempore petendi, et litem reflet, quod creditor petit ante conditionem; nam facile respondetur ex ratione Arnoldi Vinnii ex d. §. 33. accipiendum esse de conditione omnino extrinseca, quae tacita, cum adjicitur non conditione; quia mora suspendit, ut infra dicemus eidem die incerto animo, et hunc probat tex. in l. 48. de condict. indeb., l. 9. §. 4. de novat., quo casu creditor ante ejus existentiam agens litem amittit, seu actionem, quam habet consumit. Ex qua doctrina venit intelligendus difficilis tex. in l. 36. de reb. cred., ubi, qui pecuniam pure debebat, suum creditorem eum alteri sub conditione promisit creditor pendente conditione pecuniam petit. Et respondet tacite, quod ante tempus petere videtur, ideo male petere, et litem amittere; nam ut optime docuit Faber in rationalibus ad d. l. 36. licet tunc demum fiat novatio purae obligationis per conditionalem subsequentem cum conditio postea existit l. quoties 14. de novat.; non tamen ex eo infertur, quod pendente conditione ex priore pura agi posset stipulatione, quae propter incertum conditionis, cujus existentia potest inducere novationem, mora statim licet in conditione suspendit, qua propter nec ante conditionem petere creditor potest, et si petat male agit, et litem amittit cum heat obligationem, et actionem ei natam, et ipso jure competentem ex priore, causae stipulatione, quae non diem novata fuit, quae ante tempus in judicium deducta consumitur; ex qua doctrina ille intelligendus ille aliud eorum consultorum responsum in l. si debitor. 80, et 83. de jur. dot.

N. 29. Denique huic transgressioni opponi potest tex. in l. 60. §. de condict. indeb. ubi ait Paul., quod si quis, qui pure debet novandi animo sub conditione promiserit, et pendente conditione per errorem solverit repetere potest ex ea ratione; quia ex qua obligatione solvat adhuc incertum est. Tunc sic: en ubi solum inspicitur conditionalis promissio, non vero quae pure adhuc subsistit obligatio, et patet ex eo, quod solutum repeti potest ex reg. tex. in l. 46. de condict. indeb. quia pariter in l. 36. non amplius debet attendi prior pura obligatio; sed posterior conditionalis, ac per consequens creditor pendente conditione petens non debet actionem consumere. Cui difficultati respondeo cum Fab. in ratione ad hunc tex., et Cujac. lib. ... Paul. ad eundem tex. ibi non asserere Paulum solutum repeti posse; sed initio retulisse ratione quorundam id existimantium, et in fine tex. concludere non esse locum repetitioni, quia vel ex pura, vel conditionali stipulatione semper id debendum erat, et aliud obtinere ubi duo eadem pecuniam promiserant, unus pure, alter sub conditione novandi animo, quo casu si pendente conditione solvat indebiti condictioni locus erit; quia ... pecuniam debiturus sit, incertum est. Difficiliores videntur ... tex. in l. 5. in princ. de dol. mal. ... l. cum solum 3. §. ult., l. si id, quod 24. §. fin. de liber. leg. ... si id, quod pure alicui debeat, ei ... sub conditione legatum, heres interim petere potest, maxime oblata cautione legati, nec potest per doli mali exceptionem submoveri; ea sola ratione, quia potest deficere conditio; sed respondeo cum Cujac. lib. 14. Paul. ad dict. in d. l. 15., et Fab. in ratione ad d. l. 36. diversam esse rationem legatarii, et stipulatoris conditionalis legatarius pendente conditione, quo tempore dies legati non dum cedit d. l. 5. §. 2. quando dies leg. ced. creditor non est. l. in fraudem ... et contra quaeq. l. 42. de O. et act., et ideo petitionem heredis cui pure debet removeri non potest, maxime si offerat cautionem legati nomine, stipulator autem pendente conditione creditor est. l. 25., et d. l. 42. junct. l. ususfruc. 26. de stip. serv.; et juncta quae tradunt Duar. ad d. l. filius 38. de V. O. ... lib. 9. sm. Donel. cap. 6. lit. C., ac per consequens in d. l. 36. impedit adhuc pendente

Ipse Lugani Manuscript. de pactis liberatoriis cap. 4. num. 23

dotae, ut alio eo, qui pure obligatus e. [illegible] petat.

N.º 30. Cum sa[illegible] doctrina ex ponderat pt. tex. in l. cum filius 43. §. ult.
de. V.O., ubi dicit, q.d si debitor ante diem, [illegible] servum [illegible] [illegible] impelatus [illegible], et servus decesserit, n videtur [illegible]
ta [illegible] stipulao debitorem morosum pertulisset, ac [illegible] si. [illegible] renasse in stipulat.e, et negasse [illegible] judicii [illegible]
tum in debitorem mora [illegible] l. cum [illegible] 34. de reb. cred. [illegible] vulg., et tn. docet post hanc prematuram impelationem
oer, ita demum debitorem liberarent, si res in stipulatione deducta [illegible]: q.o creditor ex eo solo, q.d ante diem ege
[illegible] litem n amittit, q. ut optime docuit Robertus lib. 4. [illegible] cap. 9, quem [illegible] D. Gonzal. in cap. unic. de plus
petit. n. 24. hec difficultas n alias posset solvi, quam si citra [illegible] ponamus, dicendo creditorem, vel [illegible] in
[illegible] etatis, vel ex [illegible] caa in integrum restitutionem impetrasse x.º tex. in d. §. 33. Inst. de act., vel stipulatione fuisse
impositam ex caa sacta bone fidei, et ea ratione creditorem litem n amisisse, [illegible] q.a ut supra diximus, pena amissionis
cae locum n habet in judiciis bone fidei, quorum naturam assumit stipulao ex eorum caa imposita ex reg. tex. in l. 4. §. si
[illegible] 14. ut legat. nom. cau.; q.a ex caa judicii bone fidei, aut stipulationi ejus nomine imposita, [illegible] extra judi
[illegible] impelao debitorem in mora [illegible], et n indicat penam plus petitioni: [illegible] etiam pt. ex l. q.d si 16. de petit. her.
ubi docet Ulp.s, q.d ante diem veniat. spectandum e tempus rei judicatae, ad hoc ut si tunc dies venerit [illegible]
si q.d n venerit spelat [illegible] cautionem de debito solvendo, cum dies venerit: q.o creditor, qui ante diem agit litem n a
mittit, immo ex officio judicis [illegible] cautioni [illegible]: q. resp.º cum Donel. lib. 19. com. cap. 13, et ibi [illegible] litt. h.
Fab. in [illegible] ad d. l. 16. quem sequit D. Ramos. ad tit. de reb. cred. cap. 1. n. 24. tex. ibi intelligens Non dico, q.d
ante diem petit, q.d ibi judex debet, q. de eo, q.d universaliter agit in judicio universali petitioni hereditatis, [illegible]
in [illegible] intendit, scilicet, hereditatem, quam qui vindicat majore restitutio a. hereditatis, aut rei, cujus liber here
ditatem venit solum ex officio judicis l. 40. §. 4. de petit. hered. quare n agit cum reo tanquam cum debitore, qualiter ante
diem n e [illegible] efectum exactioni; q. tanquam cum [illegible], et debiti possessore, et ea ratione si [illegible] fuerit hereditatem
ad actorem [illegible], et tempore [illegible] dies venerit, damnandus e adversarius possessor debitum solvere; si vo n vene
rit cautionem [illegible] damnat de debito solvendo cum dies venerit.

N.º 31. [illegible] oppon.º pt. tex. in d. §. temporales lo.
Inst. de exceptionibus, ex quo colligit eum, qui ante diem petit exceptione dilatoria submoveri [illegible], [illegible] tn. [illegible] n [illegible]
mi, q. differre [illegible] ut post tempus agere possit, hujus tex. autoritate [illegible] Balduin., quem sequit [illegible] in §. 33 de
act. [illegible] cum segg. asserit, creditorem ex eo, q.d ante diem egiset, n statim litem amisisse [illegible] judicio, in quo solum
ei [illegible] exceptio dilatoria, q. cum postea die adveniente petebat [illegible] judicio, in quo pentoria exceptione
repelebat, q.a sel plus petiset: q. verius existimo cum [illegible] lib. 4. observ. cap. 31 actorem ante diem petentem
statim in priori judicio litem amisisse in penam prematurae petitionis, qui [illegible], ut [illegible] agens pentoria exceptione
repeleret. Nec [illegible] paat tex. in d. §. 10, cujus litt.a [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ubi, que sic se habent, si
qq. intra certum tempus [illegible] [illegible] dat [illegible] creditoribus, qq. in diem debet, q.d tales creditores, qq. ante tempus
agere volentibus obstitit, id e. pt obstet exceptio dilatoria, rei differant [illegible] tempus destinatum, et tunc agat.
[illegible] q.d fieri debet, ut ad effectum [illegible] , et n [illegible] in judicium deducat, q.d clarius liquet ex [illegible].
ubi: [illegible] alloqn. si intra tempus [illegible], qq. expire ait, q.d si adversus [illegible], q.d ante [illegible] creditores ante tempus ege
rint obiecta exceptio, nec eo judicio aquod sequebant ppter exceptionem, nec post tempus agere [illegible]; q.a temere
rem in judicium deducebant, et [illegible], qua [illegible] amittebant; q. tunc sic [illegible]: q.o exceptio, que
ante diem creditori agendi [illegible] n dilatoria; q. pentoria dici debet, cum [illegible] respe. [illegible] ex
ceptio, que nascit ex die sactibus adjecto recte dicta dilatoria; q.a solum [illegible] differt, n vo [illegible] solveat
an, ng q.d actor [illegible] ante diem agens litem amittebat, n exceptione [illegible], q. vel ex l. 12. tabularum, vel ex
[illegible] [illegible]; n vo in penam plus petitioni, quam [illegible] hodie abrogata e [illegible] Zenonis [illegible] §. hodie 11. Inst.
de except., de cujus explatione [illegible] erit plures referens D. Gonzal. in d. cap. unic. de plus petition. n. 14.

N. 32. [illegible]

hactenus potentis certi diei expresse tacitis adiectis satis demonstravimus; sed quoniam numquam simpliciter celebratur tacita ex re ipsa dilationem capit, oportet, ut breviter tacitae diei naturam, et effectum explanemus; tacite ex re ipsa dilationem capit stipulatio, cum quis stipulatur veluti insulam spondes l. 73 de V.O.; hoc enim tempus natura desiderat intra quod opus, quod quis se aedificaturum promisit potest aedificari, longumque perfici, quod arbitrio boni viri relinquitur l. 137. § 3. de V.O. itaque licet statim in tempore interpositae stipulationis dies [illegible] cedere, et vulgo sex [illegible] l. 72. § ult. et in d. l. 73. de V.O. dicitur, adeo non nascitur et quod idem est, dies obligationis non cedere nisi eius temporis completi, quo opus perfici poterat: non id dictum in respecto exactionis, quemadmodum, et eodem tempore, id, quod in diem expresse tacite adiectum debet ante diem allegari deberi negatur, nec magis urget, quod in d. l. 73 stipulatio, qua insula aedificanda promittitur aequiparatur stipulationi, qua aliquid in diem q. [illegible] e., aut fructus nascituros stipulatur, ex qua statim, nec stipulatio, nec actio oritur, antequam fero [illegible] cum edat, aut fructus nascantur; nam ea aequiparatio procedit, non quoad initium obligationis, cuius respectu istiusmodi stipulationes multum longe se distant.; sed quoad effectum exigendi, quo in respecto nullum e. inter eas discrimen. [illegible] licet actio statim nascatur, tamen ante elapsum tempus competenti insulae construendae agi non potest ad id, quod in re e. insula aedificari, ex textu intelligendum in l. 14. l. 84. l. 98. § 1. de V.O.; sed ubi tamen cepit mora aedificando insulam, et sic non dum tempus transiit, quo insula fabricari deberet, ob moram agi potest, non quia agitur insula aedificata e.; sed quia inchoata e. textus sic intelligendus in d. l. 73. § ult. de V.O. quo eleganti distinctione perpetua expresse tradit in d. l. 137. § eodem [illegible] nihil efficere ratione; non quis insulam aedificare promittit, duo promittit, scilicet insulam inchoare, et perficere, et utrumque tacite tempus complectitur arbitrio boni viri: quod sicuti elapso tempore intra quod perfici poterat, eo nomine agi potest, sic et transacto tempore intra quod potuit inchoari agi ex ea causa potest, et ideo [illegible] bis. Sic omnia Cuiac. qui decisionem in hac re [illegible] agnoscit hos textus explant Donel. in d. l. 14. de V.O. et lib. 15. com. cap. 9., et ibi Osuald. litt. C. Robert. lib. 1. animadv. cap. 13.

N.° 33. Hactenus dictio locum non habet si stipulationi aponitur certus dies, intra quem insula perficitur, veluti si ita concipiatur stipulatio, insulam intra biennium stipulare spondes? quo casu ante biennium agi non potest, et si eius recedat temporis [illegible] in quo insula extrui non potest d. l. 72. § 1. l. insulam 124 de V.O., quo ita intelligo, ut nec ex causa non perfecte; nec ex causa inchoare insulam potest ante agi potest. ratio differentiae inter utrumque casum ex eo provenit, quod in 1.° de quo n.° praeced. stipulatio solum ex natura rei dilationem recepit, et tempore complectitur intra quod insula inchoari, et perfici potest, quo propter ea ca agi potest confectum, vel transiit tempus, intra quod arbitrio boni viri in insula potuit inchoari, at in 2.° casu, de quo loquimur, tota stipulatio expressa conventione in diem collata e. in quem promissoris, nec ideo statim, cum dies certus in extradiem fit expostfacto mutat, ut eleganter ait Pap. in d. l. 124. quae ea fuit voluntas pacientium, ut ante biennium non agi posset, quod et procedit, si vel cum dies ideo adiecta fuerit stipulationi, veluti si ante Kalendas Martias opus factum non erit, quod si ideo opus erit dare spondes, d. l. 72. § de V.O. quo casu, et si eius recedat temporis sit, intra quod opus perfici non potest, atque ita expressum sit tamen ideo, cum autem sit opus, nec factum e., nec fieri amplius intra designatum [illegible] quibusdam, potest adhuc tamen dies Kalendarum spectandus e.; quod illa ideo quaeritur in quem promissoris dies adiecta ideo spectatur per complementum ideo, ut dicebamus n.° 23., et probant propterea textus in l. 25. § 4. de V.O. l. 99. § Theodorus hanc doctrinam ostendit textus in l. cum stipulatus 113. eodem, ubi cum quis stipulatus fuisset poenam sub hac ratione: si opus arbitratu meo ante Kalendas Iunias effectum non sit, et postea diem protulit in Kalendas Augusti, cum opus ante Kalendas Iunii factum non erat, quaerebatur an poena ex stipulatione deberetur. Ratio dubitandi videbatur ex temporis prorogatione, propter quam poena recessus videbatur. Sevola tamen respondet multumque interesse, an stipulator diem hanc protulerit, cum opus ante Kalendas Iunias adhuc perfici posset, et tunc poenam non committi [illegible] prorogationem; an vero diem tunc protulerit, cum certum iam erat opus intra Kalendas Iunias perfici non posse, et tunc poenam deberi; quod omnia fuit ante diem prorogationem, unde dicendum, quod ex stipulatione, qua intra certum diem insula aedificanda promittitur, ante diem agi potest, quoties eius recedat temporis, quo insula aedificari non potest; nam respectu cum Donel. in d. l. 113. n. 8., et 9. Sevola ibi attendere stipulationem poenam committi, et pecuniam in poenalem stipulationem deductam deberi, cum ac certum ee cepit intra designatum diem opus fieri non posse, licet dies non dum pervenerit, quod non negamus cum ex stipulatione [illegible] concepta, ante diem nascatur obligatio, non vero dicere ~~diem ante poenam~~ poenam ante diem peti posse, quod solum intendimus. [illegible]

obit., qd d. l. 32 §. 1. et in d. l. 124. de V.O. in eadem specie dicat diem stipulationi non cedere ante lapsum diei, seu stipulationem ante diem non mitti; nam id ita intelligendum e. ut cum effectum non antecedat dies stipulationi, nec stipulatio mittat; qd non pt ante veniat functionem ut exponit c. in d. l. 32 §. 1. et hac forma ratione dicitur, cum stipulatio simplex incipiet pena similis ee. in fine. tex. scribit. pro venditum ee similis, id e, similis gen ee coad nostram obligationis, non tn. similis intelligi quoad effectum executionis; qd ante diem peti non p., lcet alium ea vba Donel. inspiret.

N.º 34. Rursus, et factum, cum certo loco adiicitur ex natura obligationis capit, et tacite tempus complectitur coad dictum locum posit pervenire. l. 2. §. 6. de eo, qd certo loco. d. l. 41. §. 1. d. l. 73. de V.O. §. loca 6. Inst. eodem cum simplicit. ut, ut debitor designato loco solvat postquam ad illud posit pervenire; tempus al. accipiendum e. arbitrio boni viri, qui habeat rationem temporis, aetatis, sexus, et valetudinis, et itineris quo tempore diligens paterfamilias posit ad destinatum pervenire d. l. 137. §. 2. cum ita 2. de V.O., qua ratione, si quis Romae ita stipuler hodie Carthagini spondes? inutilis e. stipulatio; qd impossibili e. responsio d. l. 2. §. 6. de eo, qd cert. loc. §. 5. Inst. de V.O. junct. reg. l. 185. de reg. iur. excepto casu tex. in l. ult. §. in eo 4. de V.O., et ex eadem ratione inutilis e. stipulatio hic scripta: opus tuas centum lio dare spondes l. 21. de oper. lib. = d. argues ex l. insulas 156. §. 1. locati. ubi in opus locatio dictum sit ante quam diem effici deberet, ut si intra diem factum non sit certam pecuniam conductor locatori praestaret; at si non extenso obligationem rahi, quamq boni viri de spatio temporis remaneret; qd id actum ee appareret, ut eo spatio absolveret, sine quo fieri non poset: qd et superior stipulatio utilis debet ee. Verum omittis, quae tradunt Fab. in ratione ad d. l. 58. §. 1. et Bach. in d. §. 5. Cherus lib. 1. Inst. pt. cap. 22. per tot. Resp. cum Donelo in d. l. ult. §. 4. de V.O. n. 3. in superiori occasione duas fuisse stipulationes, unam, ut opus fieret; alteram, ut intra certum tempus, qd patet sum. ex superioribus verbis: [illegible]: ubi in opus locatione, quae denotant locationem simplicem factam fuisse, et his subsequentem fuisse conventionem cc. tempus, quo opus absolvi deberet, tum etiam ex qq. ult. ait., id actum ee intus rahentes, ut eo spatio opus absolveret, sine quo fieri non poset, qd sane dici non poset, nisi locatio simpliciter facta precessiet: ex his colligitur duabus conventionibus, 2a tanquam impossibilis inutilis e: 1a vo. tanquam simplicem facta subsistit, et sua natura tacite tempus complectit, intra qd arbitrio boni viri opus perfici posit.

N.º 35. Duas colligit. ii. stipulationes, videlicet, insulam fieri, et certo loco pecuniam dari, quae ambae ex natura dilationem recipiunt, in eo conveniunt, qd sicut stipulator ante diem quo potuerit, mora promittentis ad destinatum locum pervenire male, et pro ea agit, et litem amittit; qd plus tempore petit l. 2. §. 6. de eo qd cert. loc. §. 35. Inst. de act. ut ex illis docet Bereri. de V.O. trac. 1. de stipulatione cum dilec. lect. n. 9. (vide eundem Buga. trac. de eo, qd cert. loc. cap. 1. n. 8. unde meliorem solutionem petat.) ita, et qui insulam fieri stipulatus e., si agat ante elapsum tempus, quo insula fieri debuit. causam amittit, ut expone ptl. ex d. l. 98. §. 1. de V.O. ubi in ea specie ait Marcelus, nec tn. recte agit qd de plus. act. l. 43. mandat. l. 4. §. 2. de tut., et rationib. distrah. in qq. ea ratione creditor agens ante diem, qui tacite ex natura rei negotio ine. litem non amittit; qd loquitur de bonae fidei iudiciis, in qq. poena ius petendi dictum locum non habet; nam qui in iudicio bonae fidei agebat formulam non prorsus impetrabat, in certum, et arbitrarium, quo petebat ex bona fide quod solum ibi deberi arbitrium remaneret, et licet plus peteret ex bona fide tacite petebat, si volet requiri totum, qd pere bat, id solum, qd ibi deberet, ut ex Cicerone docent Cuiac. lib. 2. qd Pauli in l. 23. §. 1. de inprogat. act., et in l. unic. §. 1. C. de rei uxor. act. Betag Raegor. lib. 24. syntagmatum cap. 6. n. 1. Hotomanus lib. 8. obs. cap. 5. Gonzalez in d. cap. ult. de plus petition. n. 25. In aliis tn. ii. duas stipulationes, maxime differunt, ut ee id, qd certo loco promissum e. alio loco invito stipulatori solvi non pt; qd tacitus dies, qui huic stipulationi ine. non modo in gratiam debitoris; d. in favorem creditoris adiectum ce. testatur Dixi n. 16. at qui insulam aedificare promisit, licet teneat, inde cs. conquisitis fabris, et plurimis operis adhibitis festinare; d. solum modo adhibeat eam adhibendi diligentiam aedificatoris temporum, et locorum d. l. 137. §. 3. de V.O., si tn. festina ret opus ante tempus perfecerit liberat, et intelligit fuisse, qd promisit, ut inuit. in d. l. 137. §. 3., qui tacitus dies, quem hanc stipulatio recipit ad dilatio ad commodum stipulationis; d. ad utilitatem promissoris, qui pt dilationem renuntiare. Differunt tertium, in eo, qd si quis ibi, aut titulo speciei decem dari stipulatus sit, licet alio loco invito stipulanti solvi non poteste d. tn. et solvat stipulatori adeo qm hec ad integram summam perveniet, qua debitor liberatus non fuit, d. solum requirit, qd

qd, maxime designato loco insulam ee; at si quis scit, aut tertio insulam stipulatus sit, et promissor invito stipulante ex
venia adjecti alio loco insulam aedificaverit, n̄ idem liberat. d. et insulam designato loco aedificare tenet adhuc, quam disceptat
expresse tradit in d. l. 2. §. idem de eo, qd. cert. loc. ubi Don. eam rem eleganter refert. ex eo, qd qui alio loco adjecto solvit,
licet n̄ totum, aliquid tn. eius, qd. promisit, pecuniam enim, quam debebat solvit, loci utilitatem n̄ solvit, quam idem retinere
tenet., at qui insulam volenti adjecto alio loco aedificavit, quam quo aedificata promisit, nihil facit eius qd. promisit,
d. plane aliud; qa cum aedificatum soli conditionem sequatur §. cum in suo 29. Inst. de rer. div. qui alibi, atq alibi in loco
aedificant alia, atq alia indicant, et ea insulam designato loco ~~invito stipulante~~ extruere cogit. Notandum
tn. e. id, qd. diximus, id qd. certo loco promissum e. alio in loco invito stipulanti adjecto solvi n̄ posse, obtinere, quoties
in ipsa stipulatione alius locus in personam stipulantis, alius vo in personam adjecti offerat, quo casu, et si diversa sint facta,
qa pvalet causa dandi, promissor adjecto solvens loco in eius persona collato liberat, ut ait Paul. in l. 98. § 6. de solut.
ubi idem procedere subjungit, si quis insulam suo solo, aut tertii loco fieri stipulatus sit, nam et tunc promissor tertii loco
insulam aedificans liberat, nec enim in hac specie facti p facto solvit, qd. si fieret liberatio n̄ contingeret; d. electio
promissoris compler, id e, ex duobus factis, quae disjunctim in stipulationem deducta si. eligit promissor, qd. mavult, cum in dis
iuncto adim pertineat electio l. 10. §. ult. de iur. dot. cum similib. tradit Cujac. lib. 45. qq. Paulli ad d. l. 98. §. 6. de
solutionib.

N.° 36. D. adversus id, qd. diximus stipulationem insulam fieri, et certo loco pecuniam dari ex re ipsa dilationem recipe.
et stipulatorem agentem ante quam promissor possit insulam extruere, ad destinatum locum pervenire licet, anne ingeni in eum
qd dificultas, ex eo, qd. si ob aliquam rem id pcedant, maxime qa res in has stipulationes deductam natura sua tempus desi
derant, intra qd. pii expediat; d. hic: non n̄ sufficit, quominus stipulator sine ulo metu offensum agere possit: qd. fuisse
reumque. Alia paat: nam ubi si, qui domi pecuniam, aut stichum n̄ het, decem, aut stichum promittit, aut eum, qui si
me stichum, qui ephesi e. dare promittit, stipulatio tempus desiderat, intra qd. traditio fieri possit, nec enim, qui pecu
niam n̄ het, pt eum statim explare, nec qui Romae stichum, qui ephesi e. dare promittit. statim Romae stichum tradere
pt., et tn. nulo ex his casibus dilationem recipit stipulatio sine pt. stipulator offensum agere, quum licet lacunam patter
ut expresse Jus decidit in d. l. 135. §. ult. 4. de VO.: qd. partim nec inferiores stipulationes debent dilationem recipe, et si eas
in eas deductum natura sua tempus exigant, intra qd. possint expedi, sive ex eam qualibet possit stipulator statim expedi absque ullo
dispendii metu. Cui difficulti. resp. cum ipso Jto in d. l. 135. §. 4. multum int has stipulationes interee, nam ideo stipulationes insulam
fieri, et certo loco pecuniam dari, dilationem recipiunt; qa id promissor n̄ posit insulam facere, aut ad destinatum locum pervenire
re., impedimentum e. naturale; cum n̄ solum ab ipso, sed nec ab alio ante tempus temporis natura praestari possit, qd. impedimentum, scien
tes praestationem impossibilem reddit, sic petitionem differt, donec id tempus pfecerit, quo praestatio fieri possit, at qd in casibus, quos diximus
d.tus pro promissorem statim dari n̄ posit, n̄ e. nale impedimentum. d. incommodum personae, qd. idem recipit ad facultatem dandi pe
enim promissor ideo dare n̄ pt, qd. ea p rerum ~~obligat~~ natura n̄ posit dari; d. qa eum caret: difficultas vo. praestationi n̄ substantiam
tam obligationi l. ult. de act. empt. l. 2. §. 2. in fin. d. l. 135. §. 5 de VO., unde cum cesset impedimentum nale respu praestationi na
turam, qd. stipulatio n̄ recipiat dilationem, et qd. eo casu offensum posit stipulator expedi.

N.° 37. Nec huic solutioni obst. tex. in l. 21. de
VO. l. si domus 21. §. 2. de leg. 1. l. 1. §. 4. ad l. falc. l. 105. de solut., qq. aiunt ex causa obligationis pure. jacts, aut in
re pure relictis debitori, aut heredi modicum spatium temporis indulgeri, intra qd. rem debitam, aut legatum tradat
possit: nam resp. attendi debitori n̄ ratione obligationis. d. humanitatis causa eidem temporis spatium indulgeri, ut
dicant Ddi, ita ut ante illud recte quem creditor agere posit; d. actio praestanti retineat, ut n̄ statim urgeat sed
debitor ad inveniendum indultum; Nec magis obst. qd dicit in l. 5. de reb. cred., scilt, eum, qui rem debitam in petere
het, et si maxime interpellaret, moram n̄ facere, nec enim idus moram n̄ facit si, a quo pecunia peti n̄ pt.; d. a
quis differendi solutionis justam causam het, etiam si pure debeat l. 21. cum dicab. leg. de usur. docet Donel. in d. l.
§. 4. de VO. n. 5. Difficilior videri pt tex. in §. ult. Inst. de inutil. stipul. ubi dicitur habet iustum, qd. si quis
diem, stipulet, n̄ pt statim agere, nisi eius spatium pfecerit, quo traditio posit fieri. huius decisionis ratio
optima Donel., ubi nunc, et in d. l. 41. §. 4. de VO. n. 32. sic iustum accepit, ut ex causa stipulationis, in quam res deducta
sit deducta e. ante tempus, quo traditio fieri posit, stipulator agere n̄ posit, et qd. ante tempus agenti licet obs
tat; qa nale impedimentum adee ex pe aet, quam nec a promissore, nec ab alio loco, quam quo cum ilia e. natura praestari

et quod videtur textus etiam de re mobili, aut potius se movente loqui, scilicet de servo promisso, cum intelligi duo servo, qui vel natura, vel iure esse non potest eo loco, ubi promissus est, veluti natura si ab hostibus captus sit, ut in nostri textus in l. ult. de act. empt. iure, veluti si eo pacto sit alienus, ut illic morari non possit arg. tex. l. 4., et 5. Export. quia rerum natura eo loco, ubi promissus est praestari non potest. quia enim praestationem fieri ex illis verbis tex., quo traditio fieri possit, quia sic explicat, quo traditio fieri possit per rerum naturam, non pro commodo, aut facultate promissoris.

N.o 38. Verum licet haec Donelli interpretatio plausibilis videatur, et in schola nostra accepta, mihi tamen rem hanc sedulo intuenti non placet; nam praeterquam quod nimis generaliter sumuntur, iis casibus restringit. ex eo etiam meo iudicio facile solvitur, quod in speciebus quas ipse fingit non adest impedimentum naturale ex parte rei promissae; sed solum in commodum promissoris, quod ut legi diximus non potest obligationi dilationem ad effectum solutionis inducere, etenim quod promissor rem, quae eo loco, ubi promissa est, ibi praestari non potest, non ex eo prove nit, quod res per rerum naturam praestari non possit, potest enim ab illis praestari, qui eo loco morantur, ubi ipsa sita est; sed ex eo po tius, quod ipse ibi non sit, et ea ratione careat re promissa. hoc autem solum est in commodum personae, sicuti, et illud, quod continet stipulatio, qua quis Romae existens Stichum Ephesi existentem simpliciter dare promittit d. l. 137. §. 4. de V.O. in eo enim congregentur usque doctissimus; quia existimat; ideo in hac specie obligationem non adesse impedimentum naturale ex parte rei: quia licet Stichus Ephesi sit, tamen Romae esse potuit, et ex eadem in praedictis stipulationibus adesse impedimentum naturale; quia res nec loco est, ubi promissa est, nec esse potest. quod omnino falsum est, nec enim impedimentum naturale ex eo oritur, quod res, eo loco, quo promissa est dari non possit, hoc enim ad facultatem dandi pertinet, et personae commodum respicit, sed ex eo, nec eo loco, quo promissa est, nec alio a promissore, vel alio praestari possit, alioquin in illa stipulatione, qua quis Romae existens Stichum Ephesi existentem dari promittit, adesset naturale impedimentum; quia verum est. Stichum, qui Ephesi est. Romae ubi promissus est, statim nec a promissore, nec ab alio praestari posse, cum tamen contrarium scribat I.C.tus in d. §. 4. nec quod Stichus Romae esse potuerit tollere impedimentum naturale, si quod est, nam hoc ipso, quod Romae non sit, licet esse potuerit, nec a promissore, nec ab alio statim ibi praestari potest, et minus, quia si ibi esse potuerit: quod stipulatio fundi, et servi, qui eo loco promissus fuit, ubi commorari non potuit, non continet impedimentum naturale, ob incommodum promissoris, et per hoc non recipit dilationem, tamen et ex pie convincitur ex d. l. ult. de act. empt. in qua ait I.C.tus, quod quotiens promittit, vel vendit servum apud hostes existentem (quo exemplo utitur Donellus) potius difficultas in eo praestandi inest, quam in natura: quod ex eo, quod res promissa eo loco, quo promissa est esse non possit, non resultat impedimentum naturale, addit tamen officio iudicis sustinendam esse praestationem, donec servus praestari possit quod talem dilationem recipit facta si servus ab hostibus redierit arg. tex. in d. l. 73. §. 4. de V.O. Lunelli, quem sequitur lib. 6. opusc. cap. 2. n. 8., et 9. et cap. 6. n. 5.

N.° 39. Contra quam doctrinam pro Donelo surgere aliquis: quod nec stipulatio, cui locus adiectus est debet dilationem recipere. Rationem: in hujusmodi stipulatione non datur naturale impedimentum; sed personale: nam res eo loco, quo dare promittitur, statim dari non potest, neque a promissore; sed ab aliis, qui ibi commorentur, ut excludatur naturale impedimentum: quod vel stipulatio, cui locus adiectus est non debet dilationem recipere, vel si recipit, generaliter dicendum est, omnem stipulationem, in qua personae incommodum vertitur dilationem recipere. I.C.tus in d. l. 137. §. 4.; sed huic subtili difficultati respondeo, quod quemadmodum stipulatio, qua insula fieri promittitur naturale impedimentum continet; quia insula statim, nec a promissore, nec ab alio per rerum naturam fieri potest, et ea ratione dilationem recipit; quia continet naturale impedimentum, quod non provenit ex eo, quod res eo loco dare promittitur, solum continet difficultatem praestationis, quae non in sit ad inducendam dilationem, tamen respectu alicuius facti, quod ad destinatum locum pervenire permittitur, naturale impedimentum continet, cum verum sit, nec promissorem, nec alium quempiam statim ad eum locum pervenire posse, quod efficit, ut haec stipulatio dicatur ex re ipsa dilationem recipere cum res promissa, scilicet, ad destinatum locum pervenire, nec a promissore, nec ab alio absque temporis spatio possit explicari; itaque ut clarius me explicem. haec stipulatio dationem, et factum continet, et licet, quatenus dationem continet solum personale incommodum habeat, tamen quatenus factum claudit naturale impedimentum, quod dilationem inducit. Nec magis obstat. si dicas, quod pari ratione, qua Romae existens Stichum Ephesi existentem dare promittit, tamquam in natura annexum vel ipsum factum promittit, scilicet, Ephesum pervenire, et tamen illa stipulatio dilationem non recipit; nam vero illa stipulatio solum dationem, non vero factum continere, ut, vel ex eo constat, quod promissor non solum Ephesi; sed et alio quocumque loco Stichum dare potest, quod non procedit in stipulatione, cui locus adiectus est, in qua tamquam in natura annexum factum continetur, ex eo dignoscitur, quod promissor solum designato loco se cuniam explicare potest.

N. 40. Qua ppp Donelli interpretatione relecta, veriorem existimo communem sententiam asserentem, non aliquid esse iam sumi vlane in d. §. ult. Inst. de inutil. stipulat, quod ea, quae tradit Donell. in d. l. 14. §. 2 de leg. 2, et in d. l. 40. de iclat. ... qd. si quis fundum, vel hominem stipuler, licet possit statim agere recte sine metu pluris, sed si quis ... fundum stipulet, licet possit statim agere ... tamen non statim rem debitam sequitur, nisi modicum spatium ... quod ... possit, qd. ex humanitate prudens indulget. Nec obst. illa tex. verba, non posse statim dominium ... qq. ... Donel., non ita accipienda sunt, ut stipulator statim agere in iudicium deducere non possit; d. ineffi... statim agere non possit; qa. prudens non vinget a ... ad suscipiendum iudicium, nisi temporis spatium, quod ... tradere possit ... ut dicitur ... c. in d. l. 14. §. 2. unde ... et expedite iam hanc ... sic statuo: quoties adest naturale impedimentum ..., veluti cum factum ... e. ex re ipsa dilationem accipit stipulatio, ita ut stipulator ante tempus agens actionem amittat d. l. 2. §. 5. de eo, qd. certo loco, et in d. l. 94. §. 4. de V.O., quoties vero non adest naturale impedimentum; d. ... seu huiusmodi ... stipulatio ... nec dilationem accipit, tunc stipulator effectum agere recte potest; d. ex humanitate ... modico temporis spatio, quo traditio fieri possit, reus ... vinget ad suscipiendum iudicium d. l. ... §. 2. de leg. 1. et ad §. ult. Inst. de inutil. stipul.

Cedat in honorem Dei,

eiusque matris.

8

de eo q.d certo loco dari oportet,
[illegible] cod. lib. [illegible] qui cer
to loco dare promisit, solemnis, et
methodicus commentarius, Autore
D. D. Ioanne Fran.co de
Puga.

Proemium.

Nobilissime [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
partem ex academico [illegible] in hac Digesti [illegible] ante
[illegible] [illegible] [illegible], sine duce, cuius vestigia, aut
reverenter imitando [illegible], aut liberalibus [illegible] po
simus, et sine luce, quae [illegible] [illegible] [illegible], de eo
q.d certo loco [illegible], [illegible] [illegible] provincia [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] abundat
difficultates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
unquam in votis magis habui, [illegible] Quintilianus [illegible],
qui lib. 1. Inst. Orator. cap. 2. [illegible] ait [illegible]
ingeniis contemptum esse hic, quae ab aliis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] scripta nec in [illegible], ad quam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]) Nobilissimi auditores, [illegible]
[illegible] [illegible] amplissimum Theatrum.

Cap. 1

In quo de certo loco, quibuslibet dispositionibus
[illegible] quaedam praelibamus, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de eo q.d cer
to loco, et [illegible] [illegible] illa
[illegible] [illegible].

N. 1.

Certus locus ratione necessitatis non numquam sepe utilitatis causa dispositionibus inseritur stipulationi, in qua promittitur insula, aut domus fieri sine designatione loci e. inutilis.

Ad materiam rationis de eo, quod certo loco, quae ex parte quidem profluxit in aliam, rationem individibus rationem tradere possumus, quam in inservibus certi loci, quibus liberius dispositionibus adiecti potestatem demonstrare debemus. Certus igitur locus necessitatis non numquam ratione, sepe utilitatis causa dispositionibus inseritur, necessario locus adiicitur stipulationi, qua domus seu insula edificanda promittitur. Alioquin si non demonstrato loco, aut insulam fieri aliquis stipuletur inutilis erit stipulatio l. 2. §. 5. ff de verb. ob. l. 95. l. 115. in prin. de V. O. Certum stipulatio ut potest inutilis inventa, ut unusquisque acquirat, quod sua interest omnino e. inutilis ubi nullum afferat stipulanti operam, l. 38. §. 1. d. l. 9.3. § 1. tit. eodem domus autem, seu insulae struendae stipulatio non designato certo loco nullam pareret stipulanti utilitatem cum liberum est promissori domum, aut insulam, etiam in alieno solo edificare, quod est stipulanti prorsus inutile ex vulg. regula quae habet, edificium solo cedere, eiusque sequi conditionem, l. 7. § 10. de acquir. rer. domin. quarobrem nec semper adhibita certi loci designatione superatur stipulatio difficultas, ni designato loco domum, aut insulam fieri intersit stipulantis, ut signanter adiecit Marcelus in d. l. 95 de V. O. veluti si destinatus locus sit proprius stipulantis, aut alienus, quidem, sed in quo ipse prius domum, aut insulam faciendam promisit, aut obligaverat d. l. 38 § siquis 21. tit. eod. docet Donell. in d. l. 115. de V. O. no. 12. quibus ratis suppositis facile exponuntur tex. in d. l. 38. § 1. et in l. 84. eodem tit. et si quis similes inveniantur, in quibus extant exempla utilium stipulationum, quibus insula edificanda promittitur, nec tamen certus locus appositus habetur quippe cum in dd. textibus de huiusmodi stipulationum utilitate Dicti non disputarent, immo ea supposita aliam questionem exagitarent, necessario supplendum est stipulationes certe, et

Et licet designetur locus non semper valida e. sed stipulatio si ita demum si designato loco domum, seu insulam fieri intersit stipulantis.

Exponitur l. 38 § 1. et l. 84. de V. O.

recte fuit exactus, et idoneum locum juste designaverit, ut admonuimus supra in d. l. 84. Difficilior sane videtur pr. ignoras adversus tex. in l. qui ares § 8. § mihi sexto de solut. ut siquis insulam in suo loco, aut in meo loco aedificari stipuletur, ascrit Paul. utilem esse stipulationem, et promissori licere etiam in meo loco insulam aedificare, ita ut perinde ab obligatione vinculo liberetur, ac si in suo stipulantis solo aedificaverit, tunc sic. Enim ubi stipulatio, qua insula constituenda promittitur non ex eo inutilis est, quod liberum sit promissori, etiam in alieno loco insulam aedificare: ergo et stipulatio insulae aedificandae absque loci designatione concepta non ex eo inutilis esse debet quod promissori liceat insulam, etiam in alieno solo construere. Hoc tamen dubium solutione dicendum existimo stipulationem de qua in d. § 6. ideo utilem esse, quia facultas ex ea competens promissori insulam in alieno solo aedificandi vaga et incerta non est imo limitata, et adstricta ad locum restricta, nec stipulanti lucrum adimit, quia vel aedificium acquiritur si in suo solo promissor aedificavit, vel promissor etiam secundum stipulationis causam insulam sit adiecto loco construxerit, aedificium saltem impensas ab adiecto consequetur, ut suadent ab arg. tex. in l. 137. § 1. de V. O. dicta l. 98. § qui stipulatur § ff. de solut. § siquis 4. vers. sed ille inst. de inutilib. stip.

Solutio ad difficultatem de nostra ex l. 98. § 6. de solut.

Haec autem doctrina, qua diximus insulae fabricandae stipulationem sine loci demonstratione conceptam inutilem esse, meo iudicio solum vera est tunc, cum proprium solum stipulator non habet, sed si proprium aliquod solum habet stipulator, nec id promissor ignoret, etiam sine loci designatione huiusmodi stipulationem utilem affirmarem, quia vero simile est, id inter contrahentes actum esse, ut in proprio stipulantis solo insula fieret, etiam stipulatione quamvis omissum tamen sit l. 99. de V. O. l. 40. de fideius. verba latius accipienda, et ex mente contrahentium interpretationem accipiunt eo respecto, quod inter ipsos vero similiter agebatur l. 110. § 1. cum l. seq. de V. O. l. 29. de R. I. Tum etiam nam si daremus aliquam pro fare stipulanti ambiguitatem, quam tamen vero similitudo mentis contrahentium excludit in ambiguo sensu sermonis ille accipiendus est, quo magis stipulatio sustineatur ex gener. reg. tex. in l. 80. de V. O. hucusque quae tradunt Paus. Faber in l. 42. de regul. J. et Stephanius in d. l. 97. de V. O. no. 4. Ruarus, secund alia ratio. Aedificium omne solum cedit ...

Stipulatio insulae fabricandae sine loci demonstratione, concepta inutilis est tunc solum, cum proprium stipulator non habet, ergo vero stipulator aliquod solum habet et id ignorat promissor, stipulatio insulae faciendae valida esse.

Alia ratio.

Qui pariem aliq[uo]d paedium het, etiam sine ejus designatione utilitur servitutem stipulatur.

quo stare n[on] pt., sic quaelibet servitus necessario exigit paedium praedialis, sine quo consistere n[on] pt. l. 1. § 1. l. siquis 6. communem paed § 3 inst. de servit. adeo ut, qui paedium n[on] het, inutiliter servitutem stipuletur l. 98 de V. O. et tamen qui paedium parium aliq[uo]d het, etiam sine eius designatione utiliter servitutem stipulatur, ut nullus hactenus dubitavit: ergo pariter, qui paedium aliq[uo]d solum het, etiam sine designatione soli insulam fieri recte stipulatur. Ex eo tandem m[agis] q[uoque] videtur, q[uo]d Papin. in dicta l. 115. in pr[incipi]o de V.O. stipulationem, quam demonstrato loco insula aedificanda promittitur similem facit stipulationi, qua n[on] adiecto nomine fundum dare promittitur, et utramque propter incertitudinem, et defectum [illegible] ea pe. stipulantis inutilem esse scribit; atque si pariem fundum aliq[uo]d haberet promissor, etiam n[on] adiecto nomine fundum dare promittit, et pariem promittere intelligitur, q[uo]d id ex utilitate inter contrahentes actum esse dicitur inutiliori n[on] quam probant dicitur res. in l. ubi 25. § 1. de V.O. et ab ea res in l. ult. de leg. 1. junct. l. 24 § fin. eodem, et amplectitur etiam ad Pand. in l. 35 de R.O. et lib. de respons. Papin. in l. 69. § 4. de jure dot: ergo ex eadem ex similitudine ratione dicendum est eum, qui pariem locum aliquem het, etiam n[on] designato loco insulam fieri utiliter stipulari.

N.

Tunc ergo solum exigitur expressi loci designatio cum domus, seu insula aedificanda promittitur, et pariem locum stipulator n[on] het. extra hunc autem casum necessario numquam locus adiicitur; utilitatis tamen causa saepe quibuslibet dispositionibus apponi consuevit, et si appositus ad instar capitis diei, obligationem quidem n[on] differat, quam neque includere pt, neque extinguere l. obligationum 44 § 1. de O. et A. l. § at si ita § inst. de V.O: exsecutionem tamen, seu exactionem suspendit, et dispositio cum adiectione loci accepta, quamvis exteriori verborum contextu inspecto pura videatur, ex eo tamen dilationem capit, et tacite tempus complectitur, quo debitor possit ad designatum locum pervenire l. 24 de oper. libert. l. 20 § fin. l. 31. § 1. Verum nam et cum de liber. libera. l. 41. § 1. l. 73. l. 137. § 2. de V.O. l. 9 § ult. de duobus reis l. 49 § ult. de fideius. § loca inst. de V.O. Hoc quidem tacitum tempus, et definitum n[on] e. sed judicis arbitrio definiendum relinquitur, qui tam quam via bonus habita ratione temporis, sexus, aetatis, et valetudinis aestimabit, quo tempore debitor tamquam diligens pater fam. id agens, ut mature perveniat, possit ad destinatum

Dispositio cum adiectione loci accepta recipit dilationem capit, et tacite tempus complectitur quo debitor ad locum designatum possit pervenire.

loc.

loco, convenit, ut Cuiac. respondet in d. L. 137. § 2. quamvis aliud in stipulationibus, judicis arbitrio observetur, in quibus itinera certa, et definita sunt a Praetore, qui specialiorem desuper curam fuit juxta textum in L. 1. si quis caut. L. 3. de V. O. quos, et sic recte intelligit D. R. 2 part. de V. O. tractatu 4 n. 33. quamvis aliud ex aliorum D. D. Gonzalez in comment. ad reg. in cap. 8 nulli 28 de necessariis n.º 6. ex eo autem, quod tempus inherens disposit., cum adiectione loci certum judicis arbitrio aestimandum relinquitur provenit, quod non debitor fe liciter fortunatam navigationem . . . navigiis omnis vento prospere adiuvante runs, vel diplomate, id est, publico cursu evectione (prout neglectis a deliberamentis ex Duareno, Donel. et Cuiac. explicat Doct. Didacus de Saez et Salcedo in praelectione ad L. 2. C. de feriis, et stationariis lib. 12. n.º 62. qui pl. . . . additione locupletavit.) . . . , quam quis solet ad destinatum locum pervenire. Ideo non potest conveniri, (quo sensu accipiendus est Paulus in d. L. 137. § 2. de V. O. dum . . . species sic ait: statim obligatus est. sicuti, et attente executioni, effectu ex stipulatione cum adiectione loci contracta, non antea obligationem aut actionem oriri, quam ad destinatum locum debitor pervenerit, vel pervenire potuerit asseritur in d. L. 41. § 1. et in d. L. 73 eodem titulo) quod in eo, et tempore, et facto fientur. Iterumque, sive judicis arbitrio non supere. ut dicitur in d. L. 137. § 2. ubi Cuiac., et Donel.

Aliud in stipulationibus judicis arbitrio observatur in quibus itinera certa, et definita sunt.

Expositio tex. in L. 137 § 2. de V. O. in fine.

N. 4.

Disposito itaque cum adiectione loci accepta praesentem parit obligationem, sed non praesentem petitionem, quae in id tempus differtur, quo juxta judicis arbitrium ad demonstratum locum debitor pervenire potuerit, ante quod creditor agere non potest, et si ageret, male, experiretur, seu non jure agere, et litem amittere dicitur, ut pote plus petens tempore, expressi textus in L. 2. § qui in ita 6. hoc titulo dicta L. 34 § 1. vers. nam et cum de stat. liber. neque enim is solum litis jacturam patitur, qui ante diem expectans adiectam dispositioni experitur L. unic. § ult. quando dies usus f. leg. ced. § si quis 33. Vers. tempore. Inst. de act., sed etiam qui ante diem inhaerentem ex re ipsa ingerenti agit, ut mihi probat tex. (L. 98. § 1. de V. O. junct. d. L. 137 § item 3. eodem titulo, egregie quod faltitur suppletis aliquando faveri diem loqua in ipsa dispositione designatum locum pervenire potuerit non male, sed ut agere et negantem litem non amittere, quasi necante nullam actionem habeat, quam amittere possit sibi exemplo conditionalis creditoris, qui sine pendente conditione experiatur, quod nullam interim sit actionem non male, sed nihil agit, et litis non existitur dispendium in veritate quam firmant tex. in d. L. unic. § ult. quando dies usus f. leg. ced. L. 13. § 5 de pign. L. 43. § 4. de aedilit.

Dispositio cum adiectione loci accepta praesentem parit obligationem, sed non praesentem petitionem.

Creditor ante diem tacitum ex ipsa dispositioni inhaerentem agens male agit, seu non jure.

L. a Antonio f. . . fectam, et refellim.

L. 2. § 6. de eo, qd certo loco et 34 § 1. de stat. liber. loquuntur de judicio stricti iuris. q in bonae fidei iudicii poena plus petentium locum non habuit.

qd dic., ut tuent. Cujac. lib. 22. obs. cap. 2. et Merill. lib. 3. observ. cap. 36. falso funda
mento faber [illegible], qd ex iam dictis evincitur, nec amplius lubet evincere illud vero
notatu dignum e. tex. in d. l. 2. § 6. hoc tit. et in d. l. 34. § 1. de stat. liber. lo
qui de stricti iuris judicio quale e., qd ex stipulatione competit, nec frustra, nam
si creditor ante diem, qui inc. dispositioi cum adiectione loci concepta bonae fidei
judicio experiatur, non ideo litem amittit, q in bonae fidei judiciis plus petentium
poena locum non habuit l. 9. § ult. de pign. act. l. 15. mandat. l. 4. § 2. de trans
rel. et rationibus distrah. tempore in quibus actor formulam a Praetore impetra
bat in certam, et arbitrariam, qua ex bona fide petebat quantum sibi
deberi arbiter aestimaret, et sic. plus petens tacite profitebatur se
nolle totum, qd petebat consequi, d. id totum, qd sibi debeatur, ut ex Cice
rone docet Cujac. lib. 2. quaest. Pap. in l. 20. § 1. de interrog. act.
et ad l. unic. § 1. C. de rei uxor. act. Bruss. Barg. lib. 21. Sintag
mat. cap. 8. no 4. Hotom. lib. 8 observ. cap. 3. et D. Gonzalez in comen
tar. ad tex. in cap. unic. de plus petit. no 13.

N. 5.

Ad id qd dixit, sed dispositionem cum adiectione loci conceptam dilationem recipere ac [illegible] exter. in l. 73 § 4 de V.O.

Qd qd diximus dispo
sitionem cum adiectione loci conceptam dilationem recipere, et creditorem ante diem petentem,
agentem litem amittere ex eo difficile redditur qd si obaliquam rationem id procederet
maxime qa id quod in huiusmodi dispositione continetur sua natura tempus
desiderat intra qd posit expediri d. hec rac non pt dilationem inducere: go.
dispositio cum adiectione lo. concepta dilationem non recipit. Min. prob. quo
niam is qui dari pecuniam, aut Stichum non her decem, aut Stichum pro
mittit, aut cum qui Romae existens Stichum Carthagini existentem
dare promittit stipulatio tempus desiderat intra qd traditio fieri po
sit, nequeenim qui Stichum, aut pecuniam promittit pt statim Stichum
tradere, aut pecuniam explicare; nec qui Romae commorantem Stichum
Cartagini existentem statim Romae tradere pt.; et tamen nullo ex
his casibus stipulatio dilationem recipit, imo pt stipulator confestim
agere quin litis iacturam patiatur, ut expresse decidit in d. l. 4
§ 3. § illud 9 de V. O.. Illa go. dispositio cum adiectione loci

Ad difficultatis solutionem respondetur.

concepta, quamvis qd in ea deducitur sua natura tempus desideret
intra qd posit experiri non debet dilationem recipere. Pro cuius
difficultatis solutione cum queritur an aliqua dispositio ex re ipsa
dilationem recipiat cum Juliano in d. § 4. sequentem distinctionem statui
quoties in dando naturale impedimentum, sed solum incommodum
debitoris, seu difficultas pagationis prout contigit ubi

debitor rem debitam praestare non potest, quod ipsa certa rerum natura praestari non possit, dum quod ipse ea caret dispositio dilationem non recipit, difficultas etenim praestationis non subintrat substantiam obligationis l. ult. de act. empt. l. 2. § ex his 2. in fin. d. l. 137. § 5. de V.O. ut ecce in casibus in quibus expressit, quod promissor rem promissam confestim dare non possit, non provenit ex impedimento rei, quae praestari per rerum naturam non possit, dum ipsius promissoris ex incommodo, qui rem promissam de praesenti non habet, et ea ratione dilationem stipulatio non recipit, imo licet stipulatori absque ullius dilatione meta statim adversus promissorem experiri, quamvis ex humanitate ante lapsum modicum temporis spatium, quo traditio fieri possit, reus promittendi non urgeatur ad suscipiendum iudicium l. 21. § 2. de leg. 1. l. 1. § 8 ad l. falc. l. quod dicimus 105. de solut. tex. sic intelligendum in § ult. Inst. de inutil. stip. ceterum si naturale adsit impedimentum, quod res in obligationem deducta per rerum naturam nec ab ipso debitore, nec ab aliis possit statim praestari naturali iuris ratione dispositio dilationem recipit propter naturale impedimentum, quod sicuti praesentem praestationem impossibilem reddit sic petitionem differt donec id tempus praeterierit, quo praestatio fieri possit, ut bone stipulatio, qua domus aedificanda promittitur ex re ipsa dilationem capit, et tacite tempus continet intra quod promissor tanquam diligens aedificator secundum rationem temporum, et locorum domum potest aedificare d. l. 137 § 3. quod promissor domum statim construere non possit non ex eius pendet incommodo, sed ex naturali impedimento cum nec a promissore, nec ab alio per rerum naturam domus possit statim aedificari sic pariter dispono, cui locus adiicitur ex re ipsa dilationem recipit etenim, quod debitor ad destinatum locum confestim pervenire non possit ubi pecuniam explicare, seu rem debitam tradere non difficultas seu incommodum efficit, sed naturale impedimentum, cum verum sit, nec ipsum debitorem, nec quempiam alium posse per rerum naturam statim ad eum locum pervenire, ut doite explicat Donel. in d. l. 137 § 7. de V.O.

N.° 6.

Verum adhuc non in superiori docet aliquis ex his principiis potius inferri dispositionem, cui certus locus apponitur dilationem recipere non deberi? Nam quod non possit debitor statim destinato loco pecuniam solvere, seu tradere, non dimanat ex naturali impedimento; cum imo verum sit per rerum naturam destinato loco pecuniam solvi, aut rem tradi statim posse, ab his saltem, qui eo loco morantur, sed potius resultat ex debitoris incommodo, qui ideo destinato loco statim pecuniam solvere, aut rem tradere non potest, quia ibi

qº ibi ñ existit. gº dispoño cuz adiectione loci scepta cuz ñ nale impedimentuz sed soluz incommoduz debitoris stineat ñ debet ex re ipsa dilaoez recipere.

Dfr difficultas ex eo qd ñ alia raoe stipulao, qua Romę existens Stichuz Cartagini existentez dare promittit, nec nale quidez stinet impedimentuz, ñ dilaoez recipit nisi qa qd ñ poit promissor Stichuz statim tradere ñ ex eo e. qd Stichus per rerum naraz statim praestari ñ poit cuz ab his, qui Cartagini smorantur poit statim praestari sed ex eo qd Cartagini ñ inveniatur et sic Sticho careat d. l. 137 de V.O. gº ex eadez raoe dispoño cui certus locus adiicitur ñ nale claudit impedimentuz, sed debitoris incommoduz, seu difficultez praestaoes, ac proinde ñ debet dilaoez recipere. Cui difficulti ñ aliaz raoez exhibere decrevi, quam eaz, quaz noviter excogitavi in academico tractatu de die certo tract. et ultiz volt adiectis dicept. 4. nº 29. (ibi, qq ad diez tacitum dispoñib. in herentez spectat lacius explicavi ex nº 32.) et nunc repetere necessariuz duxi: dicebaz gº dispoñoez cum adiectioe loci sceptaz nale impedimentum stinere, illud tamen ñ ex eo oriri quod res debita ñ poit statim in loco solutioni designato a debitore praestari hoc quippe ñ e. impedimentuz ex pe rei, quę statim pt designato loco praestari ab his, qui ibi smorantur sed tantuz personale incommoduz debitoris, qd ñ pt dilaoez inducere, ut in arguto dictum, sed ex eo potius nasci, qd nec ipse debitor, nec alius quilibet pt. per rerez naraz statim ad destinatuz locuz pervenire, qd ut perspicue intelligatur observo dispoñoez, cui certus locus adiicitur ñ soluz daoez, sed factuz etiaz stinere exemplitaa, qui certo loco pecuniaz dare promittit duo promittit scilicet ad destinatuz locuz pervenire, et ibi pecuniaz dare, et sic daoez simul, et factuz promittit, ut probare soleo ex eleganti adaez tex. in d. l. 98. § 6 de solut. ubi sicut stipulaoe alius locus in personaz stipulantis alius vo in adiecti personaz sferatur promissorez adiecto solventez loco in eius persona collato ideo liberari Paul. respondit, qa licet diversa sint facta prevalet tamen cau dandi, sensit gº stipulaoez cum adiectione loci straciaz ñ soluz daoez, [illegible] et factuz stinere; quod cum autez liberaois in specie, quaz disputabat ñ factuz attendi, sed caz dandi praevalere. [illegible]: in verite. at ubi stipulatur, qua quis insulaz, in suo solo, aut in Titii loco fieri stipulatur per adversativaz illaz dictioez, at, rerum factuz stinere scribit. gº ex eius mente, ex straxio stipulao cum adiectioe loci straxta factuz stinet, ñ quidem meruz, sed daoe admixtuz, et Stic.

dacem simul, et factum; qua suppositione facta aiunt, quod dispositio cum adiectione loci superius ita quatenus tacitum continet solum habeat dilationem praestationis, quam ad incedendum dilationem non sufficit; tamen quatenus locum comprehendit naturale claudit impedimentum inter contrahentes, quod nec debitor, nec quisquam alius ante elapsum aliquod temporis spatium possit per rerum naturam ad destinatum locum pervenire, quod dilationem inducit, neglecta quidem dandi facti, dumtaxat attendita ex solre adhaerentium tanquam medium ad explicandam pecuniam vel rem debitam tradendam. Nec obstat si dicas, quod stipulatio, qua Romae existens stichum Cartagini existentem dare promittit in praesentiarum, ut ipsa factum continet, et tamen dilationem non recipit d. L. 73 § 4 de V.O. quoniam stichum non etiam factum continet, debitor sticham Cartagini quidem existentem dare promittit, sed non Cartagini et sic stichum solum dare non ad locum ubi est stichus pervenire promittit; quam ob rem stichum quocumque loco potest tradere, ita ut ab stipulationis vinculo liberetur, at ex opposito dispositio, cui locus adiectus, in naturam aut factum, continet, ut ex eo dignoscitur, quod qui certo loco dare promittit non simpliciter dare, sed designato loco dare promittit, nec aliter potest ab obligationis nexu liberari, quam si destinato loco pecuniam solvat, aut rem debitam tradat l. penult. hoc tit. cum aliis infra explicandis. N.° 5.

Ex quibus infertur, quod si dispositioni cum designatione loci stetissi exiguum temporis spatium apponatur intra quod ad designatum locum debitorem pervenire sit per rerum naturam impossibile dispositio inutilis est, veluti si quis Romae ita stipuletur hodie Cartagini dare spondes? inutilis est stipulatio d. L. 2. § 6. hoc tit. d. § loca Instit. de V.O. iuncta vulg. reg. text. in L. 35. eodem tit. L. 31. L. 135. de R.J. sicuti et stipulatio, qua aliquid fieri promittitur, cum illem et stipulationem cum adiectione loci stetissi iam diximus nulla est si tam breve tempus adiiciatur intra quod opus fieri sit impossibile d. L. 24. de oper. libert. Nec dici potest tempus id, intra quod possit debitor ad destinatum locum pervenire, vel opus perficere constituendum arbitrio iudicis, quod cessat ubi in dispositione tempus fuit appositum ex reg. tex. in L. 21. C. de fideicom. quod si praestationem impossibilem reddat inutilem dispositionem efficit, ut in superiori exemplo, in quo dictio illa, hodie, quae nunquam facit stipulationem in diem L. 118. § 1. de V.O. impossibilem praestationem reddit praestationem; cum nec unius quidem diei spatium relinquat intra quod promissor ad destinatum locum pervenire possit. Xa. stipulationis verba, quae taciti temporis supplendi intra praestationem impediunt, ut ingeniose docet Faber in rationalibus ad tex. in L. 2. § 6. hoc tit. Casus tamen, quo ... stipulatio consistit, stat in L. 73. § 4 de V.O. veluti si inter eos, qui Romae sunt, ... fiat stipulatio hodie Cartagini dare spondes? tunc ... suis dispensatoribus, quos Cartagini

hunc ante tempus aliquo notum fuerit in eum diem futuram stipulationem, ac demandaverit quidam promissor suo dispensatori, ut daret; stipulatori autem suo, ut acciperet, utilis est stipulatio, quae impossibilitate praestationis exequutionis peniturum submovet. Hoc autem jus (quod non observarunt interpretes) non sine controversia fuisse acceptum mihi persuadet tex. in l. ult. § 4. de V.O. ubi Gaius ex adverso ita inutilem esse stipulationem his verbis quidam putant non semper videri, quem Doctores dixerunt, sed controversiam non obiciunt demonstrarent: existimabant quod non nulli adhuc sub praedicto casu inutilem esse superiorem stipulationem, et ea forsan subtili et aedificatori ratione nitebantur, stipulatio cum locus adiectus dationi, et factum illud continet, ita tamen, ut factum dationi praevaleat, ut dixi nº anteced.; at qui exequutio dispensatorum quamvis praesentem dationem possibilem reddat, factum tamen ad destinatum locum statim perveniendi possibile reddere non potest, ut notum est: quod praeter impossibile facti quod dationi praevalere supra diximus inutilem esse stipulationem praedictam videtur. Praevaluit tamen, et recepta est contraria existimantium hujusmodi stipulationem subsistere, quae utique continet quidem praesentem dationem, quam possibilem reddidit dispensatorum exequutio, non tamen factum ad destinatum locum perveniendi, ex his enim, quae stipulationi praecesserunt, ex quibus voluntates contrahentium interpretatio desumi consuevit l. 134. § 1. de V.O. Satis evincitur promissorem suis seu dispensatoribus mandaverat, ut in diem futurae stipulationis pecuniam solveret dispensatori stipulantis, cui ut acciperet stipulatorem etiam mandaverat non ad factum destinatum locum perveniendi, sed ad dandam pecuniam se obstrinxisse, seu quod idem est non factum, sed dationem promisisse, quam cum dispensatorum per dispositionem de praesenti possibilem reddidit utilem stipulationem efficit.

Nº 5. D. etiam specialem circa hunc ultimum casum generalem dispositionem cum adjectione loci acceptum subsistere, et si ita exiguum tempus apponatur intra, quod non possit debitor ad designatum locum pervenire convincere videtur vulg. tex. in l. 58. § 1. locati ubi proponitur contractus locationis alicujus operis, in quo a contrahentibus dictum erat, ante quam diem opus perfici deberet, et placuerat, ut si intra praefinitum tempus opus non fieret, locator praestaret conductori quanti ejus interfuisset, et respondetur eatenus obligationem esse, quatenus vir bonus, id est judex de spatio temporis aestimaverit, rationem praestat quia id actum esse apparet, ut eo spatio opus absolveretur sine quo fieri non potest. Tunc sic: Ecce ubi operi faciendo tempus expressum fuit a contrahentibus designatum, et quia opus intra illud perfici non potuit, laxius tempus a judice praescribitur, quod ad perfectionem est necessarium; quod designatio temporis a contrahentibus adhibita laxioris praestandi temporis facultatem judici non praecludit, ac pari dispositio cum adjectione loci accepta non ideo inutilis debet censeri, quod ita exiguum tempus contrahentes adjecerunt intra quod ad destinatum locum pervenire sit impossibile, cum locus adhuc sit impossibile, judicis arbitrio, qui laxius tempus sit, quod ad perveniendum necessarium existimaverit poterit prorogare. Verum omissis, quae tradit A. Faber in rationalibus ad d. l. 2. § 6. hoc tit., et ad d. l. 5. § 1. locati, Dom

in d. l. ult. § 1. de V.O. nº 3. et lib. 12. Om. cap. 21. a cuius solut. cui inscripsit Ind. tract. de dis. cont. 3ª cruz, et ult. volt. affect. discep. 1. nº 34. nunc recedo, et Barthol. Chesius lib. 1 interpret. cap. 21. per tot. rationes Fulgosii, et Richardi, quos sequitur D. Retes. D. 2. part. de V.O. tract. 1. nº 30. solutiones existimo ex eorum ita discrimen inter casum primum, quo statim apparet temporis dispositione adiectum impossib. reddere id, qd indispositione continetur, itaut tunc dispositio inutilis sit d. l. 2. § 6. hoc est, qa defectus animi rahendi tacite temporis a iudice restituendi facultatem excludit. et inter casum, quo id tempus dispositioni fuit appositum, qd rahentes ad opus, vel iteratarendum suf ficere iudicarunt; postea autem sufficiens non esse apparuit. tunc enim nulli adhuc e. dispositio quippe cum verum sit rahentes animum rahendi habuisse, et vo simile, qd designatum tempus, vel aditum opus vel faciendum non sufficere scivissent largius tempus designassent ex eorum volunte ad iudicis arbitrium accurratis, et in his terminis Labeonis ita procedere in d. l. 58 § 1. ex ipsa eius littera convincitur, inqua illam apponit sub [illegible] decisioni rationem qa idactum ee. apparet, ut et ipso opus absolveret, sine quo fieri non posset, quod cum verum ee. non posit, non ad tempus rahentes adiecisse, intra qd opus fieri non posit scivissent, ratio supponit id tempus a rahentib. adiectum fuisse intra qd opus fieri posse credidernt; quo casu certe recte dicitur id inter eos actum fuisse, ut eo tempore opus perficeretur, sine quo fieri non posset. ut constat ex nuper dict.

Opponi etiam solet non minus vulgaris, difficilior tamen meo iudicio tex. in l. si mihi 12 § 1. de Leg. 1. ubi cum testator verbis, quos Gallicum habeat co testamento, ad Romam moriens fecit triduo, quo mortuus fuisset heredem alicuidare damnosus natum ee. legatum, et angustias temporis nil legato nocere Ulp. respondit: qa dispositionem cum adiectione loci exceptam temporis angustiis inutilem, non reddunt. Sed iam communis interpretes, ut difficulti occurrant discrimen statuunt inter contractus, qui propter temporis angustias sunt inutiles, ut ult. voltes, qa temporis angustiis non nocent, et huius discrimi nis rationem inde desumunt, qd impossibiles rationes contractus, qq. adiiciuntur reddant inutiles. l. 2. § 6 de reb. credit. l. 1. § 11. l. 31 de O. et A. l. 3 de V.O. in ultimis autem voluptatib. pro non scriptis habentur l. 1. de C. inst. l. 3 de C. et D. cum simil. quod com solutio difficultatem non diluit, imo nec nostris terminis pt adaptari, in qq. non ex pe conditionis, quam nec oppositam quidem constat, dex pe rei in dispositione deducte impossibilitatem ponimus. Vo quidem e. superior inter contractus, et ult. voltes differentia. quoties ipsa impossibilitas existat ex pe conditionis, at ubi non ex pe conditionis, o rei indispositione contentae impossibilitas ventitur inter contractus, et ult. voltes nil interest imo sicuti contractus, qui impossib. praestationem continent sunt ipso iure nulli, l. 1. § 9 de O. et A. l. 69 de V.O. sic et supreme morientium dispositiones, inqua aliq impossib. deducta ipso iure inutiles sunt l. 39. § 3 cum seqq. de Leg. 1. ut observavit Pg. Faven in l. 31. de R. J. et probant praeterea tex. sic intelligendi in l. 108. § 10 de Leg. 1 l. 3 § 1. de tritic. vino, et oleo leg. § ult. inst. de Leg. et ex eo etiam suadetur qd licet turpis conditio ult. voltib. scripta non vitiatur l. 8. in principio l. 14. de Condit. inst. legatum tn rei turpis inutile e. l. 54. l. 112. § siquis 3. de Leg. 1. iunc. Valbent. lib. 3 illius tertium tractatu 1. cap. 2. nº 8 temporis angustiis id ipsum, qd indispositione cum [illegible]

recepta continet, reddunt impossibile ut ex dictis contra § 5 inst. de V.O. quoad hanc itaque partem inter contractus

et ult. volunt. differentia non erat recte admitti, quod impossibiles adiectos contractus viciant, et in ult. voluntatibus

pro non scriptis habeantur.

N. 10. (9.) Concordamentorus insistit Barbosa in d. l. 12. § 1. de Leg. 1. no. 1.

aliquos legg. inter contractus, et ult. voluntates, quoad hanc partem differentiam constituas supponit, quia

dispositio cum adiectione loci recepta, cum id tempus admittit intra, quod ad designatum locum debitor

non pervenire non possit, non in totum est impossibilis, sed partem habet possibilem, et partem impossibilem; duo videlicet

angusta continet tex. in l. Celsus. 23. § 1. de recep. arbitris; unum ut pecuniam solvat, seu restituat, quod est possibile; alterum, ut debitor intra praefixum tempus ad designatum locum perveniat, quod est impossibile, sive ut clarius Barbosa ipsum explicem,

continet dationem, quae est possibilis, et factum quod est impossibile. quo supposito docet, quod quamvis data in minimis

impossibile ult. dispositiones ad instar contractuum sint inutiles, ut evincunt tex. superiori no. adducti,

in praesenti tamen ult. dispositiones a contractibus longe distant; contractus enim sic celebrari non possunt; ultima autem dispositiones sic recepta exitum sortiuntur, quia reiecta parte impossibili, quae in facto consistit superest altera pars possibilis, quae dationem continet, et ita utiliter exoluitur. quamvis impossibilia inserta in ult. voluntatibus pro non scriptis habeantur; sic tamen ea dispositio, sic recepta quae pro parte sit possibilis et pro parte impossibilis, reiecta parte impossibili inutili, et efficax manet dispositio in altera parte possibili, ut probant tex. in d. l. 5. § 1. de C. inst. l. 15 in princ. l. 12. § 9 de C. et D. junctis, quae tradunt Cost. in d. § 9. no. 13 et seq., et in cap. si pater de testit. lib. 3. verbis personis no 20. tex. si intelligendus in l. 6. de C. inst. Unde nec huiusmodi ista secunda ratio recta ratione procedit,

nam dispositio cum adiectione loci recepta continet dationem simul, et factum. sed ita ut factum dationi praevaleat, ut dixi no. 6: quia hoc ipso quod factum, quod est principalius, sit impossibile propter temporis angustias, quamvis datio, quae est minus principalis sit possibilis ult. dispositio sic recepta nullum exitum sortiatur non potest. Nec ad rem facit exemplum dationis, quae partem habet possibilem, et partem impossibilem, quam ideo in parte possibili utilem remaneat in praefatis iuribus scribunt auctores quia nulla ex parte reliquis altera principalior dici potest imo utraque aeque principalis est, et sic reiecta impossibili superest pars altera possibilis, in qua dispositionis substantia retinetur. H[ae]c secundum rationem iuris recte dicuntur. inspecta autem ultimarum voluntatum favore, qui ingenia iuris consultorum solet extra legum, quae admin. test. apert. potest non male ista Barbosae de-fendi. quia et si regulariter in dispositione, cui locus adiicitur factum dationi praevaleat in tamen dispositione, cui id tempus fuit appositum intra quod ad designatum locum heres pervenire non potest reiecta parte impossibili, quae in facto consistit tanquam mendum arg. tex. in d. l. 1. de C. inst. praevalet altera pars possibilis, quae dationem continet, ut sic utilem suum sortiatur suprema testatoris voluntas.

N. 11. Nolui tamen sic accepta Barbosae ista probare

quidem inter contractus, et ult. voluntates differentiam quoties dispositio cum adiectione loci recepta id tempus apponitur [illegible] ad locum solutionis destinatum debitor pervenire non possit. sed non desunt qui explicant textus in d. l. 12. § 1. de Leg. 1. cuius genuinam mentem non dum interpretibus ca

[illegible] ultimo, [illegible] legatum in [illegible] loci ne [illegible] vulgo caedi [illegible]
solum in diem certum [illegible] impossibile [illegible] difficultate [illegible] verbo [illegible] in qua ponit Papi-
nianum, ex testo, quod Romae [illegible] haeredem damnavit, ut servos, quos Gallibus habebat intra triduum Romam
[illegible] alicui traderet: testator itaque in specie Papiniani haeredem damnavit non ut servos Gallibus praestaret,
sed ut servos, quos Gallibus habebat, praestaret intra quod [illegible] plurimum interesset, si testator haeredem dam-
nasset, ut servos Gallibus intra triduum sine mora praestaret, sed ut servos, quos Gallibus) ultimam
voluntatem favore opus est, ut similiter legatum subsisteret [illegible] Barbosa [illegible] sic a nobis [illegible] [illegible] quo-
ties testator haeredem damnavit, ut servos, quos Gallibus habebat intra triduum praestaret prout proponitur
in d. l. 42. § 4. etiam ultimarum voluntatum favore [illegible] habito [illegible] strictam juris rationem ubi [illegible]
legatum, quemadmodum, et in eisdem [illegible] utilis, et efficax e[st] [illegible], ut constat ex d. l. 137. § 4. de
V.O. ubi stipulatio, qua Romae existens Stichum Carthagini existentem dare promittit, [illegible] sub-
sistit, ut nec dilationem recipiat, et liberam sit stipulanti, adversus promissorem confestim agere [illegible]
praesentem impossibilem, seu difficultatem dumtaxat continet dixi n. 5, et 6, et cum huiusmodi stipulatio
pura [illegible], [illegible] dilationem continens utilis sit, fortiori ratione subsisteret, si in diem fuerit celebrata,
et aliquam dilationem, etsi exiguam, contineret: sic [illegible] pariter si in d. l. 42. § 4. legatum non in diem, sed simpliciter
fuisset relictum, veluti si testator servos Gallibus existentes haeredem dare damnasset, nemo dubitaret le-
gatum purum esse, et legatarium statim adversus haeredem ex testo agere posse, quia non praesentem impo-
ssibilitatem ex [illegible] rei legatae, sed tantum difficultatem praestationis, seu haeredis incommodum contineret, quod non
sufficeret ad inducendam dilationem, urgentiori itaque ratione debet legatum subsistere ubi in diem, et sic
cum aliqua dilatione fuit datum, ut in d. L. 42. § 4. ubi quod respondet [illegible] angustias tem-
poris legatum non nocere, sic explicandum est, quod haeres intra tempus a testatore praefixum Gades
pervenire non posset [illegible] inutilitatem non inducit; legatum etenim, quod etiam absque aliqua dilatione sub-
sisteret non debet propter temporis angustias infirmari: hactenus certi loci qualiter dispositio-
nibus incerti non vulgariter explicavimus; principaliaque [illegible] summe tractatis [illegible] opor-
tunum, ut explicandi apparebit praemisimus. Iam inductibam rationem arbitrariae actionis de
eo, quod certo loco, ut assignemus, quam praestat Gaius JC. in l. 1. hoc titulo sparsim, ubi do-
cet, quod cum ex stipulatione, cui certus locus appositus alio loco agendi facultas stipulanti compete-
re non posse videretur, et esset iniquum stipulatorem ad eum [illegible] non posse si promissor,
vel data opera, vel aliis locis [illegible] distractus ad assignatum locum non [illegible] accederet,
ideo visum est utilem actionem [illegible] competere. Sed adversus hanc rationem, qua [illegible] inter partes
absque ulla controversia utuntur plures occurrunt difficultates, quae suadere videntur ex stipulatione cum
adiectione loci certa alio loco agendi facultatem stipulanti competere quin [illegible] utilitatem
rationem sit opus: nam si stipulatione, cui locus adiectus alio loco stipulanti agere [illegible],
necessario dicendum erat ante inductam a Praetore arbitrariam actionem de eo, quod certo loco in-
utilem esse stipulationem cum adiectione loci factam: at [illegible] certum est ante inductam a Prae-
tore arbitrariam actionem de eo, quod certo loco stipulationem cum adiectione loci conceptam valuisse:
[illegible] ex ea stipulatione alio loco agendi facultas competit stipulanti [illegible] opus fuerit [illegible]
[illegible] arbitrariam actionem inducere. [illegible] praeparatur: si ex stipulatione, cui locus,

adiectus alio loco stipulanti agere non liceret, cum stipulatio sub arbitrio ex arbitrio promissoris fuerit, cum liberum erit ad destinatum locum nunquam accedere, et idcirco, ut conveniri nunquam posset; ergo stipulatio in arbitrium, et potestatem promissoris collata inutilis est. l. 8. de O. et A. l. 23. l. 46. § ult. l. 108. de V. O.; ergo si ex stipulatione cum adiectione loci facta alio loco agere non liceret, sequeretur ante arbitrariam actionem a Praetore introductam inutilem fuisse huiusmodi stipulationem: quod cum absurdum sit, ante arbitrariam actionem ... valuisse ... ratio alio loco stipulanti agere licuisse. Crescit difficultas ex ... l. 2. § 3. hoc tit. ubi si stipulatio fuerit sub alternatione loci facta veluti hac formula Romae, aut Capuae dare promittis centum. ex ... respondit stipulanti actionem competere ... ex locis stipulatione ... agere licere etiam ... alteriutri loci adiectione, et in eo rationem ... quod sit regulariter in alternativis obligationibus electio debitoris sit l. 10. § ult. de jur. dot. l. 15. § 6 de V. O. id solum procedit quatenus non ex ... est in arbitrio debitoris an debeat, sed quid debeat; in proposito autem si loci electio promissori competeret esset profecto in eius potestate, ut conveniri nunquam posset; semper enim alio ... conventus alterum eligeret; nec ergo stipulanti ... afferat, si optio promissori ... loci eligendi facultas stipulatori competit; tunc ... en ubi stipulatio sub locorum alternatione ... ideo utilis est quia electio stipulatori tribuitur, alioquin inutilis esset, ut in tex. invenitur quae in arbitrium promissoris collata: ergo ... stipulatio cum simplici loci designatione ... inutilis fuisset ante inventam arbitrariam actionem de eo quod certo loco, ut potest ... ta inutilis fuisset ante inventam arbitrariam actionem de eo quod certo loco, ut ... tam tunc ex arbitrio promissoris penderet si alio loco stipulanti agere non liceret, ac per se ne in hoc absurdum incidamus ... fateri cogimur etiam ... iure ex ea stipulatione alio loco agere licuisse, nec in eam rem arbitrariam actionem introduci opus fuisset.

N.° 12.

Ius adversus Gaium sic ... : qui certo loco pecuniam dare promittit ... et facere promittit scilicet ad destinatum locum perveniat, et ibi pecuniam explicare ... l. 98. § 6 de Solut. ... ergo hoc ipso, quod intra certum tempus a judice praefinitum ad destinatum locum non pervenerit ... iure actione ex ipsa stipulatione descendenti etiam alio loco debet ad interesse condemnari, quia arbitraria actio de eo quod certo loco sit narrata. ... in omnibus obligationibus, quae in faciendo ... tunc ... id quod in obligatione deductum est arbitraria ... iure condemnatio succedit ... id quod interest, l. si quis 13. § 1. de re judic. l. 72. l. 81. de V. O. § ult. inst. eodem. promissor qui intra tempus arbitrio judicis praefinitum ad destinatum locum pervenit, ... facere promisit non fecit: ergo ... iure arbitraria actio se mora ipsa actione ex stipulatione ... pervenire etiam alio loco debet in id quod stipulantis interest condemnari. ... Certus locus ... adiectus ... ut eo loco aliquis ... censeatur ... solvere se obligabit l. 20. de judic. l. 3 de Reb. author. jud. poss. l. 21. de Oblig. ... qui ... non solum in loco ... etiam in loco domicilii ... conveniri ... qui certo loco dare promittit non solum in destinato loco in quo ... poterit conveniri ... et in loco domicilii directa actione ex ipsa stipulatione descendenti poterit conveniri ... Deinde qui certo loco solvere promittit ... loco obligatus est. locus enim non obligat, ...

solutioni duntaxat apponitur ad instar certi diei, cuius, et loci eadem est ratio, notat ext. d. § ult. ad l. C. Ideo ergo, d. loco directa actio poterit conveniri ad instar illius, qui in diem certum promittit, qui post eius obligationis venientem alio quocumque die recte convenitur, et nulli ignotum. Contrarius reddit rationem, qui in diem, et locum pariter suposita ex eo, quod in fertum, qui diem dare promisit, si statuto die non dederit directa actio etiam de intem ea. condemnatur l. 114. de V.O.: ergo qui certo loco dare promittit, si designato loco intra tempus a judice praefinitum non solverit etiam ad interea non utili arbitraria, d. directa actio debet condemnari, et tandem eo statim casu, quo data opera ad locum solutionis designatum promissor non pervenit arbitrariam actionem nam non esse, et directam ex stipulatione descendentem sufficere ostenditur ex eo quod promissor, qui id egit, ut ad eum solutionis destinatum non pervenerit, nam per inde debet utique conveniri, ac deum locum pervenisset, cum per ipsum steterit quominus illuc perveneri exemplo eius, qui curavit, ut conditio, sub qua promiserat existere, qui non minus efficaciter obligatur, et convenitur, ac si re vera conditio extitisset l. 85 § ult. de V.O. N. 13

Nec expressam solum rationem, sed et textuum testimonia in eandem sententiam conspirant: Nam in l. 19 § ult. de judic. ex mente plurium textuum, Ulpianus respondit eum, qui ita fuit obligatus, ut in Italia solveret, si in Provincia domicilium habuit, utrobique posse conveniri, id est non solum in loco solutionis destinatum, sed in loco domicilii: quod sentit ex facto, cum locus adiectus, etiam alio loco directa actione creditori generali esse. Hoc ipsum in difficiliori, et a nullo, quem sciam ad hanc rem animadversa text. in d. l. 137 § cum ita 2. vers. consummari transiacto de V.O. ubi Venulejus decidit postquam enim dixerat initio stipulationem cum adiectione facta ex re ipsa dilationem capere, et quomodo tempus judicii arbitrio definiendum esse tradiderat, mox asserit in dic. vers., quod qui Romae existens certo loco dare promisit transiacto tempore a judice definito, quamvis Romae remanserit potest ab stipulatore conveniri, et rationem subiungit, quia vel per ipsum steterit, quominus destinato loco daret, vel quoniam adhuc per alium eo loco dare poterit: ergo in Venulei sententia promissor, sive data opera, sive iuste impeditus ad assignatum locum non pervenerit potest alio loco conveniri, si data opera non pervenit, quia per ipsum quominus perveniret stetit, si vero iuste impeditus quia adhuc per alium potest designato loco dare. Nec dicat aliquis in d. l. 137. §. 2. promissorem, qui destinatum locum non pervenit Romae quidem posse conveniri non tamen directa, sed utili arbitraria actione, de eo quod certo loco. Hanc etenim solutionem text. ipse refellere videtur; tum quia ait, quod promissor Romae recte adiectus[?] secundum stipulantis conditio competit, quo nomine fraiano[?] ex stipulatione provenientem denotari; tum etiam quia ait, nihilominus ei recte adicitur, quae verba id important recte, quod transiacto tempore a judice quamvis praefinito, quamvis promissor Romae remanserit potest Romae nihilominus conveniri quam destinato loco conveniretur, si illuc accessisset; at qui si ad designatum locum pervenisset directa actione ibi conveniri potuisset: ergo quamvis Romae remanserit directa actione convenitur, ... ex stipulatione cum adiectione loci facta alio loco agendi facultas competat stipulanti, ... aut obtinent rationem inducendam arbitrariam actionem de eo, quod certo loco pariter illa Gaius videtur in d. l. 1. tacite. N. 14

Quod difficultatibus, ut satisfaciam, et inductivam rationem arbitrariae actionis de eo, quod certo loco a Gaio positam defendam, dicendum: id quod certo loco dari promittitur ... alio loco directa actione exi...

stipulaoe proveniente peti n poe ppter sahentium sventioem qa hoc ipso qd certum locum solutioni destinarunt ceteros locos n obiunxe exclusisse videtur arg. tex. in l. 12. de iudic. l. licum 22. solut matri, et ea rae [illegible] aorem agentem alio loco, tanquam plus loco petentem litem amittere, § siquis 33. vers. loco inst. de Act. [illegible] tamen inde inferri ante inventam a Pretore arbitrariam aoem de eo qd certo loco stipulaoem cum [illegible] certior loci sceptam inutilem fuisse: nam et si verum sit promissori facultatem ad designatum locum nunquam accedere, n ideo tota obligaoi substaa ex arbitrio promissorii pendebat qa ex stipulaoe cum adiectione loci facta exemplo in die sceptam stipulaoi obligao, et ao statim nasceris, et executio solum directae aoi suspendita aae usque demum in loco solutionis adiecto promissor inveniatur, ut eleganter Gaius [illegible] significat ind. l. 1. hoc titulo ubi n alerit, qd ante inductam arbitrariam aoem alio loco directa ao stipulanti n operebat, d. qd alio loco agendi facultas sperere n poterat videbatur; inter aoem autem, et agendi facultatem, quam plurimum interest. solide fundat Osualdum ad Donell. lib. 13. Com. cap. 1. litera D. nec etiam directae aoi executio posita e. oo. in potestate promissoris cum fieri poit ut promissor n nullibi casuali ductus, vel coactus ad locum soluoi pravenit destinatum, et ibi stipulatori sveniatur, qd sufficit, ut directae aoi executio, n oo ex arbitrio promissoris pendens dicatur, ut ex eo n ineleganter [illegible] qd licet nec legatum poit in liberam, et meram, heredis voluntatem sfferri l. 34. § legatum 2. de legatis l. l. § 1. de reb. dub. nec factum ex arbitrio debitoris pendere l.) de sahenda emp. cum simil. nihilo tamen odioe, si heres in capitolium ascenderit, utiliter legatum relinquitur l. 3 de legatis 2., et similiter ita scepta stipulao si in capitolium n ascenderis centum dabis? utilis l. 83. § 1. l. 99. § 1. l. 115 § de V.O. qa licet heredis, vel promissori liberum sit ascendere in capitolium, vel n, cum tamen poit evenire ex aliis raonibus motus heres, vel promissor in capitolium ascendat, aut n, legati, aut stipulaoi substa n oo ex heredis, vel promissoris pendet arbitrio, ut docet subtilis Gofre. ind. l. 43. § 2. de legatis [illegible] [illegible] huiusmodi, vel similis aliarum odioi ratio intelligenda e. Africanus. in l. 9. § 1 [illegible] in fig. heantis quaestio supponit utilem ee. factum sub ea odioe sceptum, quam renuente devitore [illegible] ai n poit; nec tunc ratius est, textu in l. 2. § 3. hoc titulo quam late explicandam relinquemus.

N. 15.

D. neq magis urgent reliquae adversus Gaium adducta difficultas, quarum prima probat quum promissorem, qui intra tempus n iudice petitum, fixum adsesti natum locum n pervenit, qa id, q facere promisit n fecit adimplere debeat n condemnari n tamen probat alio loco stipulanti directa aoe experiri licere, quo etiam modo [illegible] alte soluis se difficultas desumpta e. ex l. 41. de V.O.; 2 difficultatis solutio pendet ex dd. n. ar [illegible] [illegible] id certi loci adiectioem operari, ut eo loco, quilibet sacrisse videatur, in quo ut solo [illegible] se obligaverit, d. non inde sequitur eum, qui certo loco solvere promisit etiam in loco domicilij [illegible] recta aoe sveniendum, ad instar eius, qui sine adiectione loci straxit; etenim, qui pure [illegible] domicilij locum n excludit, qui vero certum locum expressit ceteros oes locos exclusisset intelligitur. tertiae difficultati respondeo cum Ant. F. in rati. ad d. l. 1. hoc titulo longe diversam ee. causam stipulaois cum adiectione loci scepte, et stipulaoi in die, secus; ex illa alio loco directa aoe agi n potest exc [illegible] ddi; ex hac autem post diem obligaoi venientem alio quovis die directa aoe agi pt. ex vol [illegible] sahentium, qui ea mente stipulaoi apposuerunt, ut post diem obligaoi venientem directa [illegible] quocunque die poit exercere; et qa qui in diem certum dari debuit, si dat, n sit melior

seqq. dieb. l. 2 et 3 de Act. empt. verum diffic. respondeti posse existimo, quod cum stipulatione cum adiectione certi
certa ea sit contrahentium voluntas, ut alio loco directa actio exerceri non possit, et ut eius executio aliquatenus pendeat
ex arbitrio promissoris egerit, ut ad locum in stipulatione expressum non perveneriit sic per ipsum steterit, quo
minus ille perveneriit non ideo debet ubique conveniri perinde, ac si ad eum locum pervenisset quin ad pug
net paritas deducta ex d. l. 85 §. ult. de V.O., cuius regula, ut constat ex ipso tex. militat in condi
one casuali, non in potestativa in arbitrium promissoris collata, quae propter contrahentium conventionem, ex qua lege
contractus accipiunt l. 23. de R. juris. non ideo pro impleta habetur, quod per promissorem steterit quominus imple
retur, ut probat textus in d. l. 3 de Leg. 2. d. l. 23. § 1. de V.O. cum sim. probant paritur vulgari tex.
in l. 4. 1. de cond. h. error. juncto ibi Cuiac. lib. 3. Julian. ad Urseium Ferocem, et in l. 30 de stat.
liber. N. 16

supra. Nec tunc expensis tex. refragantur: nam quod dicitur in d. l. 19. § ult. de judic. eum, qui ita fuit obligat.
ut in Italia solveret, si in Provincia domicilium habet posse utrobique conveniri, omissis variis solutionibus
Ant. Fab. de errore prag. dec. 91. error 1. et Bacobii de action. ? posit. disp. 3 thesi 3, quos facile
d. inutile foret impugnare sic intelligendum cum judicio asserit D. Franciscus de Nuñez y
Zamora solemni ad Africanum relectione in l. Centum 8. hoc tit. cap. 1. no. 13. ut possit de
bitor utroque loco conveniri non tamen eadem actione d. in loco solutionis destinato directa actione: in
domicilii autem loco non directa, d. utile arbitraria actione de eo quod certo loco quaestio quippe
in eo erat quasi in locis esset conveniendus qui in Provinciam, in qua domicilium habebat rediit, et in
Italiam solutionem destinaverat. Cum et in Provincia, et in Italia debitorem conveniendum Ulpi
anus respondit; d. quasi actionibus esset conveniendus non apparuit, quod eo Jctus omisit, ex praecedentibus potius sup
lendum e. et. quae debitor, qui certum locum solutioni destinavit, ibi directa actione, et in loco do
micilii utile arbitraria pulsatur. D. dicas: sic acceptam Ulpiani sententiam dubitatione carere cum
tamen Jctus tanquam rem summe controversiam recensuit Juliani, et aliorum plurium jurisconsultorum auto
ritate utatur probidit obiectiones vir doctissimus, et nuper laudatus, et ingeniose de more ait.
immo adhuc sic intellectam Ulpiani doctrinam subtilissimam rationem dubitandi habuisse; et
dictam enim arbitrariam actionem de eo, quod certo loco, quae introduxit non urbani, d. provincialis
praetoris e., ut suadet tex. inscriptio in d. l. 1. hoc tit. quem Gaium habet auctorem lib. 9 edictum Pro
vinciale, et sic in provinciis non etiam in Italia locum habere, seu ad eam e. ad contractus solos
in provinciis celebratos expectare videbatur, quia sicut ius Italicum non aliis communicatum provincii
alibus, quam per alicuius novae constitutionis beneficium l. unic. § 15. C. de rei uxor. act. princip.
init. quasi alien. leg., vel non. l. ult. C., quae in causis pignus, vel hypot. tacit. contrahitur, ita neque ius
provinciale debet in Italia communicari; unde cum in d. l. 19 § ult. contractus in Italia celebratus
censeatur utpote in loco solutionis destinato ex reg. tex. in d. l. 21. de O. et A. cum sim. arbi
trariam actionem cessare, et debitorem solum in Italia directa actione conveniri posse videtur. Hac ta
men dubitandi ratione in super habita prudentum auctoritate, et aequitate nixus Ulpiani Pro
vinciale edictum arbitrariae actionis de eo, quod certo loco ad Italicas etiam conventiones exten
dere non dubitavit, quia licet privilegia inter Italiam, et Provincias non communicentur, edic
ta tamen, quae aequitatem et utilitatem continent quamvis provincialia Italiae etiam communicantur.

arbitrariæ autem actionis edictum, cuius æquitatem summam attinebat ad italicam non minus quam provinciales conven-
ire spectat, ut patet text. in d. l. 49. § ult. probat text. inferius exponendus in l. 100. de solut.

N. 17. Superest nunc ex-
plicandus text. difficilis in d. l. 43. § 2. vers. sed transacto de V.O. pro cuius intelligentia, et difficul-
tate eo de prompte solvenda dicendum est, quod Venul. scribit eum, qui Romæ existens certo loco daturum
se promisit, transacto tempore a judice præfinito quamvis Romæ remanserit posse a stipulatore con-
veniri, sic accipiendum esse, ut post quidem Romæ conveniri non directa, sed utili arbitraria actione, de
certo loco. Nec huic interpretationi text. litera resistit, siquidem nomine, etiam arbitraria [illegible]
de eo quod certo loco significatur, quemadmodum infra dicemus, et interim adversus Fabrum Rac-
vias fundat se 2o. pe. [illegible] de act. arbitr. tenens 2a. per tot. eadem est stipulatio, eadem
origine, quæ nascitur ex ista stipulatione, sed quæ dum alio loco exercetur novam inducit arbitri-
qualitatem, nec magis obstant illa text. verba, nihilominus eum recte conveniri, quæ significant
quidem promissorem post lapsum tempus a judice præfixum quamvis Romæ remanserit
non minus Romæ posse conveniri, quam destinato loco conveniretur, si adeum pervenisset,
non tamen arguunt præcise promissorem directa actione Romæ conveniendum, quia utrumque est
torem non minus Romæ, quam destinato loco conveniri, sufficit, quod Romæ directa, et destinato
loco utili actione conveniatur cum utroque casu actio eiusdem sit effectus, et eamdem obtinet efficaciam
si. Denique nec ratio quæ suam decisionem firmat nisi directam actionem Romæ exercendam evincere
quæ meo judicio arbitrariæ actionis æquitatem potius commendat, quam destruat, summa cum ratione in-
tum est. ut debitor, qui intra præfixum tempus ad destinatum locum non accessit alio loco
utili actione conveniatur, quia vel per ipsum stetit quominus ad eum locum accederet, vel quia potest per
alium destinato loco dare, vel quia a creditore conventus ubique potest solvere; maneat ergo ver-
issimam arbitrariæ actionis inducendæ Caium statuisse in d. l. 1. hoc tit.

N. 18. Adversus quam ingeni-
osam non offert scrupulum ex eo, quod licet debitor intra tempus judicis arbitrio præfinitum ad destinatum locum non pervenerit
potest tamen eo loco conveniri, et ibi se defendere, et si se non defendat potest, et distractionem bonorum pati compelli, tamen
cum per directam actionem ex stipulatione provenientem ad eum perveniat post stipulatorem, frustra arbitrariam
prætor introduxit, per quam alio loco agendi facultas competeret, fractans: qui pure, et sine adjec-
tione obligatur, quamvis in loco certo non inveniatur ibi d. defendere cogitur, et si se non defendat bono-
rum distractionem patitur l. 51. § 1. de procur. l. 19 § 1. et 2. de judic., Donell. lib. 12 2um. cap. 14.
ibi Dn. [illegible], d. qui in locum certum solvere destinavit ibi se exhibere intelligitur d. l. 21. d O. et A.
quamvis illuc non pervenerit ibi defendi, aut si non defendat bonorum distractionem pati cogendus est. Juliani
facultas ex eleganti ad rem text. in l. 2. de bon. auctor. judic. poss. ubi idem Caius, qui in pereci-
arbitrariæ actionis inducendæ auctor fuerat sibi ipsi [illegible]. lib. 23. ad edict. prob. porquam in l. [illegible]
dem est subeadem inscriptione dixerat veniæ bona ibi oportere ubicumque debet defendi, explicans app-
velut ubi quis contraxerit, et addicit, quod contractum non eo loco intelligitur, quo negotium gestum est, sed quo solve-
ndæ pecuniæ: sensit ergo Caius debitorem, qui certo loco solvere promisit quamvis eo loco non inveniatur
ibi se defendere debere, et si se non defendat bonorum distractionem pati, ac per [illegible] cessat eo arbitraria

actionis necessitas sit ea, quae contrario sensu docuerat ind. l. 1. hoc tit. cum sit posito iure nolle creditori amittendi periculum, stipulator non veniat, d. partis melioris, et expeditionis iure ad eum pote ...
venire si promissor designato loco non veniat; nam si debitor ibi inventus inveniatur iudicare dumtaxat pignus usque ad debiti quantitatem caperet l. 1 ex rot tit. C. si in causa iudic. pign. caut. sit. Ubi autem eo loco non inveniatur omnia eius bona possidentur, et creditoribus explicantur ex reg. tex. in l. 3. § 16 cum seqq. qq ex causis imposites ... iuncti, quem tradunt Donell. lib. 23 com. cap. 11. et ibi Osv. lit. D.. N 19

Qua difficultate coactus D. Zamora ad d. l. 8. hoc tit. cap. 1. n. 21. quem potuit laudare etiam Barbosa in d. l. 19. § 1. de iudic. n. 13. cum seqq. avertit quod si debitor in loco solutionis designato bona possideat etiam absens ibi conveniri potest, et se defendere cogitur, aut si defendat bonorum distractionem patitur; ceterum si in illo loco nulla bona possideat, itidem ... accte conveniri, si ibi deprehensus sit. Hic tamen sua ex eo manifeste convincitur quod cum debitor in loco solutionis designato non alias posit conveniri, quam si ibi reperiatur usque nec alias se defendere, aut bonorum distractionem pati compellitur, cum bona possessionem ... sequantur argumento tex. in l. 90. § 1. de acq. her. l. ult. C. de inoff. test. ...: si pre fata sua va eet, maxime fatendum foret eodem in casu arbitrariam actionem vigere, quod debitor bona possidentem, quantum vis absentem directa actio posit exerceri, arbitraria ... cessaret cum tamen in d. l. 1. hoc tit. adversus debitorem, qui designato loco non deprehenditur nullo habito discrimine, an bona eo loco possideat, vel non. arbitraria actio opponitur. Laius generaliter rescripserit; quapropter melius existimo respondisse Bachovium d. 2a. pa. disputatione ... thes. ... tex. in arg. adductis quarentem docent debitorem ubi sancit, aut solvere promisit se defendere debere, aut si se non defendat bonorum distractionem pati sub tali habilibus accipiendos esse. itaque supponatur debitorem in loco contractus, aut solutionis loco deprehensum, sed, et in ius vocatum absentiam postea institutionis adversum quem directa actio, quem sed effectu operare cepit, adhuc in causa absentiam exercet ne sit in eius potestate vim fundare sed iurisdictionem eludere; et quia ubi sed acceptum est iudicium ibi finiri debet ex reg. tex. in l. 19. de iuris dict. L. 3. l. 30 de iudic. iunctis, quae docent cum pluribus Donell. et Osv. d. lib. 23 com. cap. 18. N 20

Post inductionibus arbitrariae actionis rationem adstruenda ... et ab obiectis calumniis vindicatam de causis ex qq. illa spectat disquisitio succedit, in qua ... omissis pluribus erroribus Fabri, qui parum feliciter arbitrariam actionem pertractaverunt quo ex professo agreditur Bachovius ubi supra thesi 3a. per tot non minus quam eleganter nebulis ... sortitur in l. in bonae. d. hoc tit. ubi ... asserit, quod in bonae fidei iudiciis etiam si in agendo evenerint, ut certo loco a ... ex ... pro, vel vendito deponi ... actio spectat non arbitraria; non obiectus signi ... sed stricti iuris iudiciis si in agendo evenerit, ut certo loco aliquid praestetur

arbitrariam actionem operetur. Ex mente igitur Pauli essentialis differentia inter bonae fidei et stricti iuris actiones reponitur, de qua quia ad nostrum tractatum non pertinet videndi plures quos refert Richardus § actionum 18 de actionibus inst. quaest. 2a et 3a et Bachovius disp. 5a de act. bonae fidei et stricti iuris thes. 2a et 11a ex his duntaxat dispositionibus, quae stricti iuris actiones producant, si fuerint cum adiectione loci sapere competit arbitraria actio de eo, quod certo loco, quia cum vnicus arbitrariae actionis scopus ille sit ut creditor, qui si directa actione alio loco veniret tanquam plus loco petens litem amitteret arbitraria actione etiam alio loco securae, et sine ullo litis amittendae periculo experiatur, ut in superioribus vidimus constat solum in stricti iuris iudiciis arbitrariam actionem operetur non in bonae fidei, in quibus plus petitio pena locum non habeat, ut diximus 4o etiam extra locum solutioni destinatum cum possit exerceri itaut officium iudicis continuat loci adiecti rationem habere, ut patet textum in d. l. 3. probant tex. in l. 5a in princ. commodati l. et apud quem § 1 de positi l. 3. § ult. de actionibus emt. vnde ex stipulatione quae stricti iuris bonum producit si fuerit assignatione loci facta competit arbitraria actio de eo, quod certo loco d. l. 1. l. 2. § 1. hoc tit. quod intelligi non debet de stipulatione super bonae fidei contractibus interposita, quae eorum naturam, et qualitatem imitatur l. 13. communi praediorum l. § 1. pro socio l. 4. § 13, et seq. ut legat. seu fideic. im. nomin. cau. l. 22. § ult. de V.O. docent plures quos referunt Reves, lib. 2o opusc. sect. 3. cap. 5. no 10, et Gonzalez in cap. unic. de plus petition. no 21. quia igitur dicitur in d. l. 3. § 1. hoc tit. quod si qui certo loco se traditurum promiserit arbitraria actione utendum e. accipi in debet de stipulatione tam emptionis, vel alterius bonae fidei contractus interpositae, prout, inexacte existimarunt Donel, et Faber. in eo tex. d. solum de stipulatione per se, et independenter considerata quae ad distractam bonae fidei contractus contrariam actionem producit, ut advertit Reves. de V.O. tract. 1o no 38.

N 21. Ex reliquis etiam stricti iuris dispositionibus competit arbitraria actio de eo, quod certo loco veluti ex mutuo stricta contracta fuerit, ut certo loco pecunia reddatur l. 6. hoc tit.; et ex constituto si quis certo loco se soluturum constituerit l. 16. § 1. de const. pecun. dicit duplex occurrit difficultas. 1a ex quod licet constitutum stricti iuris sit non minus, quam stipulatio, actio tamen de constituta pecun. cum sit praetoria ex mente praetoris vel, et potestatem accipit argumento tex. in l. 52. de V.O. l. 19 de praetoriis stipulat.: quod recte poterit exerceri extra locum solutioni destinatum, quia arbitraria actione opus sit propter contra. Ideo in bonae fidei iudiciis arbitrariae actionis potestas cessavit, quia iudicis aequitas sufficit, ut alio loco agi posit: quod et sufficit aequitas praetoris edicti de constituta pecun., ut alio loco agatur, quam in quo constitutum est. 2a provenit ex d. l. 16. § 1. de const. pecun. ubi ait Ulp. eum, qui certo loco se soluturum constituit ubique posse conveniri arbitrariae actionis exemplo: quod in verbis Ulpiani, qui certo loco se soluturum constituit alio loco non arbitraria, directa

pecuniæ aoe ad arbitrariæ explm venit, vnq quamvis his fundamentis seductus Faber de error. decad. 91 err. 6. ex stipulato non competere arbitrariam aoe, contendat ā coi nō accedendum, nam parum obstant oppositæ difficultes, unq quidem e. de stipulata pecun. aoem praetoriam non ee, etex praetoris mente, et æquitate interpretaoem recipere non tn ex eo sequitur qd stipulato cum adiectione loci scripta arbitraria ao non desideretur, quæ cum in hcs oibus iudicijs operantur, quæ stricti iuris sunt, et insuper plus petentium penæ locus e. non pt non competere ex stipulato, qd stricti iuris ee. ipse Faber agnoscit, et in quo quamvis ex praetoria iurisdictioe descendat plus petentium pænæ locum here mihi pppm ex text. in d. § siquis 33. instit. loco inst. nec magis pro Fabri opinione facit text. in d. l. 46. § 1. precum explicaoe dicendum praetorium edictum de eo, qd certo loco super stipulaoe nominatim sceptum fuisse ut sua dent text. in d. l. 1. 6. l. 2. § 1. hoc tto et identitate nois. adæquetas stricti iuris dio poor per dum interpretaoem extensum fuisse, ut docte videat Donel. in l. 5. hoc ttº licet sic mente Vlpianum dixisse stipulato cum adiectioe loci scripto alio loco agi poee arbitrariæ aoi, explo, quasi diceret arbitrariam de stipulato aoem alio loco poee exercere ni ad explm arbitrariæ aois ex stipulatu, ut tradit Bachovius. d. 2. 8. disp. 3 de act. arbitrar. thesi 3.=

N°22

Similiter si heres certo loco legatum praestare damnetur certum e. arbitrariam aoem competere l. si heres 5. hoc ttº sic intelligendus in l. si fi dei omisum de iudicijs l. 43. in princ. et § 1. de l. 1. ao etenim ex ttº stricti iuris e. l. 6. imo eta l. praecedenti de in litem iurando l. ult. § 1. de Vir. obsurp. caus licet in qqdam bonæ fidei aoi imitetur l. 84. § 5. de leg. 1. l. 3. de Cingq. caus. restitu in legis naria non e. Cuiac. lib. 28. Paul. ad edict. ind. l. 5. hoc ttº Bacou d. thes. 3. qui recte adversus Fabrum animadvertit traditam doctam non solum in legato per damnaoem relicto procedere d. et in vindicaois legato, ut ece, si testor ita legaverit, lampronij stichum servum meum Romæ cap. profecto legarius utili arbitraria aoe de eo, qd certo loco adversus heredem experiatur. D. dices vbi legatum per vindicaoem relinquitur rei vindicao, quæ arbitraria ao est l. 60. § 1. l. 68 ad leg. falcid. iunc to lanreateg. lib. 3. select. Cap. 1. per tot competit legario: qo frustra arbitrariam aoem de eo, qd certo loco desiderat legatarius. Facile tamen respondetur, qd etsi ex legato per vindicaoem relicto rei vindicao competat legario, quæ ibi pt. exercere, ubi res e. l. 3 de iudic ubi videndus D. Laurentius fontes de ... lib. 4. reg. ... Rus... ni. Vbi tn legati per vindicaoem dati solmoi certum locum testor designavit extra eum, nec ex ttº aoem, nec rei vindicaoem pt legarius exercere, d. indigeret arbitraria aoe de eo, qd certo loco nec adid sufficit rei vindicaois, tamen arbitraria potestas, quæ longe diversa enim dicitur arbitraria, quam ao, de eo qd certo loco, ut sequenti cap. videbimus.

N°23

Succedit denique quaestio illa celebris imbertig. utrum valeat ex stipulaoe, in faciendo stipitem cum adiectioe

loci sceptu spectat arbitraria ao ... eo, qd certo loco? In qua, qa nil a DDrs dictum invenimus, ita laborant integre ... n. l. 93 de iudic. docet quod Bap. eum, qui insulam Capue fieri certo tempore stipulatus e. eo finito quam loco in id, qd sua interest agere posse; d. an extra designatum locum directa ex stipulatu vel utili arbitraria aoe debeat stipulatorem experiri n definit. Existimarunt Cuiac. lib. 23. quest. Pap. ind. l. 8 de iudic, et tractatum ad Afric. in l. 8. hoc tit., et Faber de error. de cad. 90. error 8. ex stipulatione quam faciendo sistit post lapsum tempus intra, qd fieri debuit, qd in stipulatione deductum e. arbitrariam aoem n operere, d. directa ex stipulatu aoe extra designatum locum agi posse; movens ex eo, qd in obligationibus, que in faciendo sistunt, nisi fiant qd in obligatione deductum e. succedit ... in id ... inter. d. l. 3. § 1. de re iudic.: qo cum ad interesse petendum directa ao sufficiat arbitraria ... e. Huic sit subscribit Zamora ind. l. 8. hoc tit. cap. 1. no 4. qui putat omnem aoem ... nat, qd cum stipulatoi, que in faciendo sistit, necessitatis causa locus adiiciatur, ut dixi no ... arbitraria ao ex ea operere n pt., que solum operit ubi utilitatis causa locus disponibus ... ... et infert no 5. n ex ea stipulatione, que ... arbitrariam aoem operere, d. ... qua res mobilis certo loco dari promittitur: nam si res immobilis certo loco dari promittatur etiam extra eum locum directa aoe agi poterit cum in stipulatione rei immobilis, in id ... locus designetur ut ubi sit res in stipulatione contempta demonstraret n ut ad eum locum ex ... seu agendi facultas restringatur. ~~no 24. ex ... Donel.~~

N 24.
Ex ... Donel. ad l. 2. § si quis 5. hoc tit. no 2. et Bach. ... Iuxta disput. de act. arb. thesi 4. anexerunt ex stipulatione, que in faciendo sistit arbitrariam aoem ... ... per ... ... alio loco stipulatorem experiri: qa et si necessitatis causa locus sit adiectus, eius ... utilitas adimi debitori n debet, et quamvis sin fiat id, qd in obligationem deductum est, succedat ... in id, qd interest, n ideo ad sequendum interesse sufficit directa ex stipulatu ao, qa qd loco aliquo ... ... e. eodem loco si factum n sit id etiam, qd interest dari promittit intelligitur, in qua ... nionum varietate sciendum existimo presentis questionis resolutionem ex voluntate sahentium pendere, ... ut si sahentes solum ea mente certum locum stipulationi, que in faciendo sistit adiecerint ... stipulationem sahezent, n ut ad eum locum agendi facultatem restringerent arbitraria aoe n sit ... d. ad interesse petendum etiam extra designatum locum directa ex stipulatu ao sufficiat, et ... va. sit Cuiacii, et Fabri sa, et idem in eidem ... ex parite ... in rei immobilis stipu... lationem receperet ... elegantem observationem, quam ex D. Zamora precedenti no retulimus. Sin autem stipulatoi in faciendo sistenti certum locum sahentes designarent, n solum, ut ... stipulationem sciperent, d. etiam, ut ad eum locum ... seu agendi facultatem ... arbitraria aoe ... sit, qa tunc militant rationes, qq. Donel, et Bachov, utuntur, scilicet, qd ... utilitas auferri debitori n debet, et qd in faciendi cum stipulationibus, eodem sensu interesse ... ..., dum factum promittitur e., narium ... e. qd sicuti locus n solum ad utilitatem ... ... d., et ad caeterorum locorum exclusionem fuit adiectus, sit extra interesse adiectum intelli... ... qd extra locum directa aoe deficiente ad arbitrariam sit recurrendum, qd idem in stipu... qua res immobilis certo loco dari promittitur debet obtinere si n solum demonstrationis, d. ... restringendi causa certum locum sahentes designare fecerint, et hac e. decere ... extra arbitrariam aoi ... inducendam, et cum ... ... illa operiat ... sufficiat.

Cap. 2. in aut.

An et quotiens, utilis, et arbitraria dicat.[ur] qq. [illegible] locis penit. experceri; et [illegible] arbitraria actio dicitur ad, dicat. q.d. certo loco ivit [illegible]tionar.? e A. 1.

§. Actio de eo q.d certo loco utilis quidem esse dicemus in l. 1. hoc tit. ibi: ideo visum est utilem actionem in eam rem comparare, d. cum utilis actionis nomen diversimode [illegible] subiectam materiam in iure nostro accipi debeat, quonam sensu actio de eo, q.d certo loco utilis dicatur sub lite adhuc est, et quidem, si utilis actionis nomen improprie, et stricta significatione sumatur actio de eo, q.d certo loco utilis non esse. [illegible] evidenter convincitur, q.d inter directam, et utilem actionem stricte, et proprie hoc ipsum interest, q.d inter edictales et decretales possessiones bonorum, et edictali bonorum possessio dicitur, quae ex ipso edicto competit plano, et absque strepitu, et figura iudicii l. ult. qui ad bon. admitti pos. possint § ult. inst. de bonor. pos. ad differentiam decretalis, quae non aliter datur, quam causae cognitione praehabita, et discussis partium allegationibus l. 3. §. 8. de bon. pos. l. 2. § 1. quis ordo in bon. pos. servetur: sic pariter directam actionem dicimus, quae ex propria causa dimanat, et absque aliqua causae cognitione competit; utilem vero, quae non aliter a Praetore conceditur quam causa cognita, et aequitatis ratione perpensa l. 14. § 1. de iudic. l. cum [illegible] de reb. cred. l. 46. de hered. inst. l. 13. § 10., et 11. cum seqq. de iniur. tradit cum pluribus D. Reves de interdictis, et alleg. ex cur. 6. n.o 86. cum seqq. In huiusmodi autem sensu actio de eo, q.d certo loco non utilis, d. directa dici debet, quamvis ex aequitatis ratione nitatur l. 4. § 1. hoc tit. causam tamen cognitionem non exigit, d. elapso tempore intra q.d, ad designatum locum debitor pervenire potuit ex ipso edicto alio loco agere volenti competit, ut notum est. Iterum: utilis actio proprie sumpta in eo a directa differt, q.d cum directae formulae solemnes essent, et albo praetoris scriptae, et inea semper praetor iudicium daret, utiles formulae in albo propositae non erant, d. a Praetore concipiebantur prout necessitas expostulabat, et aliquando in ea extra ordinarium iudicium exercebatur, praetor ipse extra ordinem cognoscebat, nec iudicem dabat l. 11. de neg. gest. Ou. ad Donel. lib. 21. 2.um cap. 2. litera [illegible] bar[illegible] bosa in d. l. 18. § 1. de iudic. Pichar. ad princ. inst. de succes. sublat. ex n.o 9. et in § 28. inst. de act. quaest. l. 18. Reves lib. 2. opusc. set. 1. cap. 8. n.o 3. d. actio de eo, q.d certo loco certa erat formula, ut infra dicemus, et in ea semper ordinarium iudicium exercebatur, nec praetor extra ordinem iudicabat, d. iudicio ordine servato iudicem dabat, ad quem litigantes remittebat, ut constat ex l. 2. § ult. ex l. 3. d. l. 4. § 1. l. Centum Capuae l. ult. hoc tit.: ergo in hoc sensu actio de eo, q.d certo loco non utilis, d. directa dici debet. N.o 2.

Accursius in d. l. 1. hoc tit. verbo utilem actionem de efficaci interpretatur, et eum sequuntur Cuiac. tractatu 3. ad africanum in d. l. 8. hoc tit. ideo hanc actionem utilem appellari [illegible] q.a ad id, q.d inter. dat, q.d utilitatis nomine designatur l. 22. cum seqq. ad l. Aquil. l. 9. § ult. ad exhibendum l. 21. § 3. de act. empt. l. 24. in princ. de fideiussoribus [illegible], et utilem autem pro efficaci accipi debere in l. 2. de estimat. actionibus, et in l. 38. § si quis 24 de V. O. tenet [illegible] lib. 2. de Apiz. cap. 3. n.o d. et lib. 3. cap. 1. n.o 12. qq. [illegible] omissis

utilius e. aco, de eo, qd certo loco ideo utilez dici, qa ad explez directe aoi, que destinato loco sperit prez ius civile a pretore fuit sparata, et introducta, ut docent Donel., et Faber in d. L. 4. quos sequitur Alamos. in manuscrip. ad tex. in d. L. 8. hoc ttrq. no. 2. nec nobez in iure immo valde usitatum e., ut aoes, que, qa ex iuris civilis rgibus iure suo sg vice spetunt directe sunt. utiles tamen appelantur qa. ad aliarez explez equitate suadente introducte sunt L. 12. L. 53. ad L. Aquil. § ult. ini. eodez ttrq. iuncto suarez ad L. Aquil. lib. 3. cap. 3. per tot., et ut ad aez proprius accedamus sepe pretorie aoes, que qa ex edicto spetunt sunt directe ad ius civile relate utiles dicuntur L. 26. § 2., et 4. de noxal., et sic publiciana ao, que tanquam ex edicto ubii proficiens directa e. cum rei vindicatione sparata utilis solet spellari § 4. inst. de action., et inter ao superficiario speteni, et si ex edicto profluit, et directa in L. 1. de superficion. cum civili vindicatione colata utilis dicatur in L. 16. § ult. de pig. act. prosequitur Ost. ad Donel. lib. 21. 2um. cap. 2. litera 2. ubi ingt ao de eo, qd certo loco quamvis ex edicto ubii oriatur, et ex eo directa sit, cum civili tamen adioe, que destinato loco exerceri colata utilis nominata.

N. 3.

Dnunc levez difficultez pariter, qd pro explicatoe tex. in d. L. 137. § 2. de V. O. sup. cap. no. 4. dicebamus scilicet aoez de eo, qd certo loco eadez ee. origine, et specie, que nascitur ex stipulatoe cum adiectoe loci scepta, 2., que dum alio loco exercet novaz induerit arbitraria qualitez, quippe cum adioe, que ex stipulatoe nascitur utilis sit, et directa, ao autem de eo, qd certo loco utilis, et pretoria, et inter civiles, et pretorias aoes, quam plurimez intersit L. 25. § ult. de O. et A. § 4. d. inst. inst. de Action, ut nisi absurde dici pt. aoez de eo, qd certo loco, que ex pretoria iurisdictione dimanat eadez ee. cum adioe ex ipsa stipulatoe provenienti, que civilis e.. Recte tamen hec intelli. itane dicunt scilicet aoez de eo, qd certo loco utilez, et pretoriaz ee.; adioez autez utilez, et directaz, et de eo, qd certo loco aoez specie, et origine, cum adioe eamdez ee. d. L. 137. § 2.. Hoc enim dum dicimus id asserimus aoez de eo, qd certo loco eadez originez habere, quam habet adio, videlicet stipulatoez cum adiectoe loci sceptaz, ut mihi probant illa africani uba in d. L. 8. hoc ttrq. hic autez una pecunie credite est stipulatio cca. cuius exequende gratia ao ii ratio arbitrio iudicii mittitur, et sic eadez specie stitui eadez effectuz stituere nascitur quidez ex stipulatoe cum designatoe loci facta, certi adio, aut ao ex stipulatu, que designato loco directe, et civiliter exercetur extra eum vo utilez iurisdictio ex pretoria destruitur, et dum alii loco movetur utilis ao de eo, qd certo loco dicitur ex ea stipulatoi, sicuti et utilez aoez ex mandati causa spetere in eleganti specie Africanus dicit in d. L. 46. de hered. inst. Tradit Donel. in d. L. 8. hoc ttrq. no. 3. xa. cuius doctrina accipi debere existimo Bachobium nimis protinus advers. Paul. disserentez d. 24 disputatoe 1. de Act. ab. thes. 2 per tot..

N. 4.

Arbitraria m etiaz ee. nostraz aoez sistat d. L. 2. in prio. d. L. 4. § 1. L. 5. L. 7, et 8. L. ult. hoc ttrq. d. L. 16. § 4.

[illegible] ubi [illegible] certo loco dare promisit. § pœnultima 32. § quod [illegible] vers. [illegible]
de act[ionibus], utrumque [illegible] arbitraria dicatur an scilicet [illegible] arbitrariis actionibus [illegible], an [illegible],
et separatam naturam [illegible] [illegible] potentia [illegible], [illegible] resolutio [illegible] appareat, quæ [illegible]
[illegible] actionem, quasi per indicem extendere [illegible]. Arbitrariæ igitur actiones [illegible] Just. ind.
§. 31. [illegible] arbitrio judicis [illegible] actori satisfaciat condemnari debet, in quibus
duplex [illegible] alia interlocutoria, qua judex tanquam arbiter, et amicabiliter
potius, quam [illegible] [illegible] [illegible] jubet restituere, et altera definitiva, per quam
reus, si judicis arbitrio non obtemperaverit in partem [illegible] condemnatur vel
[illegible], vel ad [illegible] plus, vel prout certe [illegible], [illegible] natura arbitrariæ actionis in judicium
deducta L. [illegible] 14. § hæc autem 4., [illegible] causa. L. cujus actio 46, et 48. de rei vindicatione cum
similibus, cujus [illegible] ratio ex eo pendet, quod in his actionibus, quæ referuntur ind. §. 31 rebus
[illegible] litigandi causam habet donec suam integre actori impleverit L. qua modo [illegible]
[illegible] L. [illegible] habet ex actoris voluntate, ut videre est in rei vindicatione [illegible] similibus, quod me
[illegible] causa, et similibus, inquam ideo [illegible], ut non statim plene, et definitive condemnetur reus, donec
prius permittatur locutoria [illegible] a judice admoneatur. [illegible] subcomminatione severiori, seu
omnimode condemnationi; si judicis arbitrium neglexerit, et contumaciam incidiverit, quod intus actionibus
agitur de rei [illegible], vel quæ aliquando propria fuit restitutio, nec in [illegible], vera æquitatis ratio
per definitivam suam severiorem, [illegible] condemnationem [illegible], quæ [illegible] explicatione
breviter [illegible], et [illegible] bonæ fidei, [illegible] litigantibus conveniant, et [illegible] differant
fuse desiderat [illegible] [illegible] hæc omnia, quæ ad præsentem inspectionem pertinent late, et
docte ind. p. 2. 2. disp. 3. de actionibus arbitrariis per [illegible]. N° 5

Hinc [illegible] subjectis D. [illegible] in
celebri commentario ad tex. in actio[nibus] 5 de in litem jurando n° 45. et seq., et Minsig. ind. §
31. de actionibus n° 13. quod subscripsit D. Zamora in relectione ad tex. ind. L. § hoc titulo cap.
[illegible] n° 2. [illegible] de eo quod certo loco, nec [illegible], nec separatam naturam a [illegible]
habere, si [illegible] arbitrariam esse, quæ reliquæ arbitrariæ dicuntur, quam suam [illegible] probatione
[illegible] ind. § 31 [illegible], [illegible] eo quod certo loco inter reliquas arbitrarias non accenset [illegible]
[illegible] assignat: quod ideo, quod certo loco certam arbitrariam actionem indicat. [illegible]
[illegible] interlocutoriam, et definitivam scilicet quod cum reliquis arbitrariis
[illegible] judices, qui in hac actione cognovit cum sit arbitraria [illegible] absolvere debere ex
[illegible] actori, vel defendendi [illegible] facile solvere posset quod in hujusmodi actione prius
quam per definitivam suam reum ad [illegible] condemnet per interlocutoriam suam destinato loco
solvere [illegible]. Hoc quidem assumptum [illegible] præcipue intendit Zamora ex tex. L. omni
[illegible] epistolas [illegible] ubi judices [illegible], qui certas usuras [illegible]
[illegible] dixit, qui [illegible] certum non solvissent, nec [illegible] stipulatio obtinere [illegible]

supponit, de eo, qd certo loco ominaoem interponitur, et infert in ea interlocutoria, ita definitiva paren
Tandem ab inconvenienti sic arguunt, ea eo solum, qd in hac aoe loci utilitas estimetur, et in te
officium iudicis accedat, sortitur principale hoc ipso, qd duplicem ita interveniret oportet non sit cum
arbitraria esse non debeat; nam in triticaria etiam aoe loci utilitas estimatur, et per iudicis
ficium inter. pugitat l. venia 22. de reb. cred. l. ult. de tritticond., et tamen nemo di
cit triticariam eidem inter arbitrarias aoes recenseri, illis et in plerisq. aliis aoib.
arbitrario iudicii estimao omittitur, quae tamen non ideo sunt arbitrariae l. hoiem 3
mandatum l. si id. qd § 3. de leg. 8. l. unic. C. de sent., quae pro eo qd interit pac feruntur
ao de eo qd certo loco duplicem ita desiderat, nec a ceteris arbitrariis aoib. differt.

N° 6.

Communior tamen, et me
iudicio verior sentia est, quae tenet aoem de eo, qd certo loco non ceteris arbitrariis aoibus longe distare, et arbi
ariam esse non qa duplicem ita exposcat, d. qa in ea tota estimatio arbitrario iudicii omittitur, et ppterea locu
esse. augeri, vel minui condemnao pro rei lucrosi interesse designato loco pecuniam solutam, ut docet
Fab. de error. pragm. decade 90. error. et Bachov. disc. pe disp. de aoibus arbitrariis thes.
Inter rationes eam esse aoes existimo, qd in reliquis arbitrariis aoibus ideo interlocutoria ita definitiva
debeat precedere, qa reus iustam litigandi causam habet usq. dum ita interoem actor ostenderit, et dici non poterit deb
torem, qui intra tempus iudici in arbitrio definitum ad locum destinatum solvi cum non aterrerit iusta litigan
causam habere cum non nisi indebite debitum soluoem potest recusare: unde provenit, qd in aoe de eo, qd certo loco
ulla interlocutioe statim reus plene, et indefinite, et totum interesse debeat condemnari, et in nec haec ao a
ceteris differt arbitrariis, nec quam faciunt contrariae opinionis fundamenta, nam qd Iust. d. § 3. I.
act. aoem de eo qd certo loco inter ceteras arbitrarias retulerit, praeterquam eam esse arbitrariam, qd
non tamen evincitur eodem sensu arbitrariam esse, quo ceterae arbitrariae dicuntur, nec duplicem in eam
desideraret immo satis expresse Ulp. in ipsos adversarios, retorqueo in d. l. 4. § 1. hoc tit.
ita, per quam reus ad prestandam cautionem de pecun. sub destinato loco solvenda condemnatur non interlocu
d. definitive potius e. cum per interlocutoriam ita reus ab arbitraria aoe non absolvatur per eius media
ita; per quam superiorem cautioem prestare iubetur ab arbitraria aoe de eo, qd certo loco abso. liberat, et
locum solvendi destinatum remittatur, ut plenius seq. cap. dicemus. Nec urget tex. in l. d. 4. C. ominatoe
epistolas &c, qui si recte perpendatur ad rem nram non spectat, cum nec de aoe de eo, qd certo loco, nec de inter
locutoria ita loquatur, d. et de iudicis ominatoe, quae cum interlocutoria ita. nil commune habeat, haec
arbitrariis aoibus parata res iudicata dicitur in d. l. 35. § 1. de rei iudic. l. 9. § 1. excepti
rei iudic., et aliquando exequutioi mandatur l. 68. de rei vindic. Bachov. 1 pe. disputatoe thes.
et 12. iudicii autem designao, quae de plano interponitur, nec res iudicata dicitur, nec vim stipu
obtinet d. l. 1. l. 4. C. ominaoem, epistolas &c. Ultimum adversariorum fundamentum soluo. U
hic ostabit, quae circa differas aoes de eo, qd certo loco, et triticariae eidem erit dicendum.

N° 7.

Utilis haec, et arbitrari
ao solum extra locum soluoi designatum exerceri, in eo autem directa oppositio ex ipsa dispone
adiectioe loci recepta absq. ulla arbitrarii qualitate d. l. 4. in pris hoc tit., per quam addid praeci
debita

debitori condemnari, quod in obligatione deductum est, nisi forsan aliquo alio fultus privilegio tali loco actionem accipere non cogatur, veluti si quis certam pecun. Romae solvendam promisit, et propter legationis munus, ut negotia ibi omnia expediret, Romam pervenerit, conveniat cum effectu non potest l. cum quaeritur § de re iudicata, quod legati eo gaudent privilegio, ut ex his, quae ante legationem fecerunt, aut loco conventi respondere non teneantur, sed ius habeant domum revocandi ne a munere illo suo invento, cui tenere incumbere debent avocentur l. 2. § legatis 3. l. Nonalias 24 de iudic. cum simil. Donel., et Ost. lib. 13 Com. cap. 13. adeo ut exigi ante legationem solvere, legationis tunc munere fungentes ibi conveniri non possunt d. l. 2. § ult. 4. de iudic., d. l. 3. de legationibus ubi eleganter Afric. locum solutioni destinatum, loco vac... illud faciunt, quod domicilii omnino et is loco censetur in quo ut solveret se obligavit, docet enim, qui ante legationem Romae vacavit, aut ibi solvere promisit dum legationis munere fungitur, conveniri non posse, quod ius non solum derogatum non est per actionem quam in Provincia l. ubi discrimin agi oportet, ut animadvertit A. Faber. in ration. ad text. in d. l. 2. § 4. de judic.; d., et ita verum est ut licet debitorem legatione constitut... id solvere constituerit, quod ante legationem debebat, neque eo loco ubi constituit potest conveniri l. sicuti in ... 8. de judic., quia constitutum, priorem firmam obligationem, eiusque omnes inducit qualitates, adeo ut originem, et causam constitutae pecun. in omnibus oporteat spectari l. 4 § ult. l. 3. l. id, quod 19 de const. pecun. l. si quis 33. de donat., quod tunc solum procedit cum legatus, quod ipsi ante legationem debebat solvere constituit, sed si quod alius debebat se soluturum constituerit, prout ut potest l. cum qui § 8. quod exigimus de const. pecun. demum revocandi ius non habet arguto text. l. cum furiosus 39. § 1. de judic. ..., nec prior obligationis privilegium inhaereat, nec actio de constituta pecun., utpote quae nascitur ex ... ut ... ipsa legatione ... arg. text. in l. non destinavimus 32. § item si quis 9 de receptis arbitr. cum aliis de... ut Fab. in ration. ad text. in d. l. 8. de judic.

N 8.

Quod diximus eum, qui in legatione constituit quod ante legationem debebat domum revocandi ius habere fallit, si id specialiter actum sit ut legationis tempore debitum solveret, quo casu suo privilegio, legatus renunciasse dignoscitur, ut exparte African. respondet in d. l. 3. de legationibus, ex cuius doctrina venit intelligend. difficilis text. in d. l. cum qui 5. § 1. de const. pecun. ubi ex sententia Iuliani asserit Ulp. legatum Romae constituentem id, quod in Provincia exceperat cum effectu posse conveniri ibidem, ut cum text. in d. l. 8. de judic. in concordiam redigant DD. varias excogitarunt solutiones, et omissis emendatione Iuliani Papiani centur. 3. qu., et solutione Donelli lib. 13. Com. cap. 8., quam sequitur D. Gonzalez in ... ad text. in cap. ult. de foro compet. no. 3. Cuiac. lib. 3. ... Pap. in d. l. 39. § 1. de judic., et lib. 13. observ. cap. 13. Ost. ad Donel. d. lib. 13 Com. cap. 14 littera N, et A. Fab. in ration. ad praedictos text., et de error. pragmat. decade 90 error. 3. eleganter distinctionem constituunt inter legatum simpliciter Romae constituentem debitum in Provincia contractum, qui ideo ante perfectam legationem conveniri dic. l. 8. de judic., quia non privilegio renunciare, sed potius eo ipso loco se soluturum constituisse censetur in quo ante solvere debebat ex dic. no. praeced., et inter legatum, qui Romae existentem debitum, quod in Provincia contraxerat Romae nominatim se soluturum constituit, qui etenim ante quam munus legationis implevit Romae conveniri, non tamen quam debet, ut loquitur ... in d. l. 5. § 1. de constituta pecun. directa scilicet actio de constituta pecun., quae ibi destinato loco potest exerceri non utili arbitraria, quae extra eum duntaxat

locum verbis exerceri d. l. 16. § 1. eod. tit. quod cum id specialiter egerit ut legationis tempore solveret suo privilegio creditor renunciasse videtur de legation. Dubitari videtur: ubi legatus cum in Provincia adhuc esset se Romae soluturum constituit, expresse solutionem destinavit in tempus legationis, et tamen denegatur in eum actio de constituta pecun. ind. l. 5 § 1 vers. d. et sic: quod pariter licet Romae verum nominatim Romae se soluturum constituerit et in tempus legationis solutionem ostenderit, tamen adversus eum de constituta pecun. actio denegatur. Hanc difficultatem ut effugiat A. Fab. in ration. ad text. ind. l. 5. § 1. vers. infra vers. d. et sic. eum casum continere, quo legatus prius, quam legationis munus susceperit in Provincia existens, Romae se soluturum constituit, qui ideo durante legatione eo nomine judicium pati non cogitur, quod ante legationem constituit, quam solutio ex eo displicet, quod sic accepto, superior versus vi proxime dubitatio caderet, nec ad rem ita perspiqua Julianus sic, Ulp. uteretur. Verius forsan posset responderi, legatum, qui cum adhuc esset in Provincia se Romae soluturum constituit et non in tempus legationis; d. potest admodum perfectam destinatam solutionem intelligi; hujusmodi enim constitutum sensum ambiguum continet; dubium sane est an legatus ante, vel post impletam legationem Romae solvere constituerit? in ambiguo autem sensu sermonis eam potius interpretationem sumimus, quae est debitori commodior arguto text. in l. Arrianus 47 de O. et A. et sic accepta volte locus supervacuo constituto adiectus inveniretur, cum debitori, aut creditori post intra, ibi pecuniam potius solvit, quam ibi ex priori obligatione vi debuit arg. text. ind. l. 5. in princ. de constituta pecun. Non idem dici valet de legato, qui Romae existens, specialiter Romae se soluturum constituit, cujus ea fuisse voluntas deprehenditur, ut legationis tempore solveret alioquin frustra Romae se soluturum constituisset, quia licet sine loci adiectione constituisset; ibi tamen post perfectam legationem conveniri potuisset; vel quia ibi negotium gessisset ex arg. text. ind. l. 19. § 1. de judic. cum similibus; vel quia ibi domicilium habere intelligitur arguto text. in l. Roma. 33. ad municip. locus itaque constituto adiectus ut aliquid operetur, nec frustra apositus dicatur eam constituenti arguit voluntatem, ut in tempus legationis debiti solutionem, et effectivam rationem destinaret.

N 9 Haec ex privilegio, seu ex speciali jure descendunt; communi autem jure ex dispositione cum adiectione loci recepta. in loco soluti destinato directa actio potest exerceri; et quidem si unicus duntaxat locus dispositioni fuerit adiectus facilis, et expedita res est; si vero duo loci fuerint appositi multum refert, an disjunctim an conjunctim adiecti proponantur. Si disjunctim seu subalternatione, veluti hac formula: Romae aut Capuae centum dare spondes. Loci solutio pertinet ad creditorem, qui alterum ex his locis etiam sine alterius adiectione, directa actione debitorem poterit convenire, ut ex Scaevola refert Ulp. in l. 2. § Scaevola ff. ubi ut occurrat objectioni, quae ex eo facile desumitur, quod in alternativis obligationibus debitoris electio l. plerumque 1. § ult. de jur. dot. l. si marito 9. § ult. de fun. dot. cum vulgaris docet eam quae tacite stipulationibus inest non semper in rei esse potest; id est electionem, quae tacite in alternativae obligationi non semper ad debitorem spectare, creditoris arbitrio quod debeat poni potest; d. an debitori non pot. l. sub hac 8. de O. et A. ex quo patio sequeretur in alternativa obligatione, ita demum obligationem debitorem sibi tacito vii, efficacia obligationis tollatur, et quod debeat duntaxat in ejus potestate contineat, d. electionis debitori tributa in ejus arbitrio, vim, et substantiam obligationis afferret, ut quatenus teneat, sicque expresse opportere, ut electio ad creditorem transferatur; ut est circa quam dici utramque ex rebus in alternativa obligatione continentis in rebus nam est electio debitoris, d. quod debeat poni certum si

44

in...

[illegible] in [illegible] alia via [illegible] electio obligat [illegible] l. [illegible] in [illegible] emancipato l. [illegible] empt.
l. [illegible] 43. § 4. [illegible] stichum § vers. quaratione de legat. [illegible] l. statuliberum 44. § 1. de cond. [illegible] § [illegible]
chus l. ff. quod et [illegible] l. si stichum 16 de V.O. l. stichum 99 § 1. de solut. nam inutilis obligatio redderetur, si
adhuc electio debitori competeret, ut eligeret, quod praestari non poterit. [illegible] si praestare cogeretur, nisi
post moram creditoris alia ex rebus, quae in obligatione pervenit, quo casu, electio adhuc debitori relinqui
[illegible] eius aestimatione solvendo liberetur, ne creditor machinatione [illegible]; sequitur dicentes tex. hic
intelligendo [illegible] in d. l. 47. § 1. de leg. 1. [illegible] tex. in l. d. 95 in princ. et § 1. de solutionibus. Docet
Suarez, et Mendoza lib. 1. ad l. Aquil. cap. 9. sect. 3. ex n.º 12., qui per integram sect. eleganter
explicat difficilem ad rem tex. in l. stichum § 5 ad l. Aq., qui [illegible] dicant Cuiac. lib. 28.
quaest. Papi. in d. l. 95. de solut., et A. Fab. in ration. ad tex. in d. l. 2. § 2. si quis hoc est, ex [illegible]
recte [illegible] Ulp. in stipulatione sub locorum alternatione concepta, loci electionem creditori tribuendam,
quia aliquin esset in arbitrio debitoris, ut conveniri nunquam posset, qui unoex his locis conventus
rerum semper eligeret, et inutilem stipulationem redderet.

N 10

Verum adversus Ulp. [illegible] ex insurgit difficultas; l. ex
eo, quod licet in proposito loci adiectio debitori competeret, et in eius esset arbitrio, ut conveniri nunquam posset, non id-
circo inutilis est stipulatio sub locorum alternatione contracta: ergo [illegible] sed deficit ratio Ulp. statuit, dum
ideo loci electionem tribuit creditori, ne aliquin stipulatio sit inutilis. [illegible] lex obligationis
substantiam non posse ex arbitrio debitoris pendere; nihil tamen prohibet executionem obligationis in
cuius potestate sitam; ut pone, si stipulatio ita concepta si [illegible] solueris [illegible] [illegible] 46. § [illegible]
[illegible] et quatenus eius substantia in arbitrium debitoris conferatur [illegible] tex. in d. l. 4 de O. et A.; ita tamen cum volu
demonstret, et ratio conditionem contineat l. si sticho 2 [illegible] d. leg. cedit. non substantia, sed executio obligationis
in arbitrium debitoris collata censetur, ut docte explicat Donel. lib. 12. [illegible], et ibi [illegible] litera H.
[illegible] dicant Suar.º lib. 2. select. cap. 6. n.º 21. [illegible], Oroz 2. de apic. l. cap. 9. n.º 47. [illegible] quamvis in stipu-
latione sub locorum alternatione concepta loci eligendi facultas debitori competeret; non ideo obligationis substantiam, sed
executionem duntaxat in eius arbitrio poneret, [illegible] liberum, id est, ut conveniri nunquam posset, non autem,
ut obligationis vinculo adstringeretur: ergo quamvis loci electio competeret debitori, non ideo inutilis esset
stipulatio sub locorum alternatione facta. 2.º sic arguitur. quamvis loci electio ad debitorem pertineret
[illegible] locis solutioni destinatis, directam [illegible] posset exercere; utilem tamen arbitrariam post alio loco
etiam solutam fuisse: ergo non recte loci eligendi facultas ad creditorem transferri. 3.º denique
difficultas nascitur in d. l. 2. § 2. hoc est ubi [illegible] ipse fatetur in stipulatione sub locorum alterna-
tione concepta debitorem electionem habere, quo voluerit ex locis solvendi, [illegible] implicat debitorem eligere
posse, ubi solvat [illegible] electionem [illegible] creditorem [illegible] [illegible] ubi [illegible] electionem [illegible]
torem transferri. Hoc ipsum amplius explicari [illegible] debitor eligere ubi solvat: ergo loci utilitatem et adimere [illegible]
[illegible] non [illegible] directa [illegible] arbitraria [illegible] experiri, in qua tota aestimatio [illegible]
[illegible] omittat.

[illegible] tamen [illegible] quamvis [illegible] superiorem

obiectiões nō obstant, quarũ tñ supponendũ existimo id qd̃ hactenus ex cõmunem ex stipulatione, qd̃ ob. aoli ex

quotidianis debitori arbitrium stituat unumquodque ex ea rõe procedit, qd̃ cum executio plurimũ coṅsideratur ad

obligationis substantiã nō regnat executiões ad diversas obligationes in potestate debitoris stituti; d. in stipulatione

sub locorum alternatione facta loci electio debitori spectaret nō solũ executiões, sed etiã substantiã obligationis

arbitrio stitutam nō dicendum foret, qd̃ ut demonstrant intẽ stipulationem sic conceptam cum voluerit dabis, et

stipulationem sub locorum alternatione conceptam; dato, qd̃ loci electio ad debitorem spectaret illam diversam obiectiones

ideo prior stipulatio iure subsistit d. l. 46. § 2. de V.O., qa qui sic pmisit se aliquid voliturum praemonitam

et posita substantia obligationis executiões ipsam voluntatem afferat, et ubi tum se velle stituerit mutare voluntatem

pt., d. efficaciam ex pmissione sequenti, ubi innuit d. l. 46. § 2. et ex eo sequitur, qd̃ aliquando nō libere

tenendi facultatem haberet inutilis eet stipulatio; utpote, quã nullam utilem eventũ sortiretur, et ex qua nullam

quam tñ pp. sequenti pmissiones pt. at stipulatio sub locorum alternatione facta, si loci electio debitori

21 relinqueret tota tam substantia, quam obligationis executiões ex eius arbitrio penderet, et sic inutilis eet, qd̃ debitor uno ex locis sequenta alternatũ semp eligeret, ut dicitur in d. l. 2. § 3. hoc tit., id e. ut optime explicat Donel.

in ea rex. nº. 6. liberam obtineret variandi facultatem cum sel electum poset iterum repudiare, et pp. eius voluntatem mutare, et nec post electiões poset umquam sequi; unde diversa rõ ex eo descendit, qd̃ stipulatio

cum voluerit dabis voluntas circa acceptiões imponendã facultas ex ipsa sequentiõe speris promissoris

qui ideo ubi sel voluerit mutare voluntatem nō pt.; si stipulatione autem sub locorum alternatione facta loci electio

debitori spectaret nō pp. expressam sequentiõem, d. tacite, et ex natura facti spectaret, et si libere poset debitor variare, ut pbant eleganter ad rem tex. in l. qui ex pluribus 106. l. cum qui certarum l. 38. § 1. d. V.

O. idq. in electiões, qui rõ expressa tribuitur, et eam, quae tacite ei speriit illud interesse dicitur, qd̃ debitor cui

expresse electio tribuitur p haec verba utram voluerit variare nō pt.; his autem quã tacite ex natura rei

speriit electio libere pt. variare tradunt Cuiac. lib. 9 obs. cap. in l. si his, qui stichum 66. de procur.

Barbos. in l. si nulli electiõe 5. de leg. 1. nº 9. Char. lib. 1. interp. cap. 50. nº 92. maxime

Ulp. stipulationem sub locorum obiectiõe conceptam inutilem futuram asseruit, nisi loci electio ad creditorem spectaret.

N.12. Ex eisdem prin. fluit 2ª difficultatis solutio; prius namque e. ut utilis sit stipulatio cum adiectione loci concepta, ut directam aõem pducat, quam ut ex eius causa arbitraria aõ nascatur, quam nō ideo praetor introduxit ut utilem stipulationes efficeret, d. ut ex ea causa utili stipulationis etiam extra locum solutionis destinatum creditori ad illum conveniendi facultatem tribueret, ut praecedenti cap. dicebam; quapp. cum stipulatio sub locorum alternatione facta electio debitori relicta eet inutilis; nec ad conveniendum pmissorem aliquo ex designatis locis directa aõ pduceret obligi, nec ex eius causa utilis arbitraria aõ oriri poset, quam in stipulatione utilis stipulationis, et directae aõis dextimã introductam, et sic necessum fuerit loci electiões debitori adimere, et ad creditorem transferre ad hoc ut recepta sit stipulatio utilis sit, et tam arbitrariam, quam directam aõem pducat, nec Ulp. ubi adversus (utiam 3ª obiectioni satisfaciam) dum asserit debitorem eligere posse, ubi solvat, qd̃ electiões ... tribuit, quo tempore si debitor in loco, quem elegerit solverit ad effectum obligationis executiões ...

Post litem vero sestatam eligendi facultatem amittit, qd̃ ... debitori spectans ex alternativa obligatione ad litis sestatiões pveniret l. ubi 33. § qui illud 8. de V.O. § si qui 33. vers. qua de causa limit. de act. ... electiõis debitori spectans eo casu, quo res una tantum e. in obligatione, et altera in solutione, quem post litem ... tatam expirat xª rex. si intelligendos in l. 1. de pecun. leg. l. cum sine 19. in principio ...

leg. ced. l. si insulam 44 de V.O. l. siquis 55. in prin. de solutionib. in praesenti tamen, cum [illegible]
ratione loci electio propter supra expensarum rationem ad creditorem spectat, qui in eo, quem elegerit loco, di-
recta actione debitorem potest convenire perinde ac si electus locus stipulationi fuisset appositus arguto tex.
in l. siquis stipulatus 112. in prin. de V.O. sic lectum docent Donell. in d. l. 2. § 3. n.° 8., et Ant.
Fab. in ration. ad tex. in d. l. 2. § 2..

N 13.

Progrediar Ulp. d. § 2. et inverso perinde, quod circa stipulationem sub simplici
et alternatione locorum factam dixerat, ad stipulationem sub mixta locorum et rerum alternatione conceptam extendit, docet, e[illegible]
stipulatione sic facta *decem Carthagini, aut Capuae hominem dare spondes?* mixtam rerum alternationem locorum alternatio-
nem ex necessitate facere, actoris electionem, id est, stipulantem propter locum etiam rem eligere posse., quod non ita intelligen-
dum, ut liceat actori in loco electorum quam voluerit eligere; sed potius, ut stipulator, qui loci habet electionem, ex
necessitate etiam rem eligere debeat; nam hoc ipso locum elegerit, rem etiam eo loco dicitur promissam; ratio eligere intelli-
gitur, nec potest ideo, quem elegerit loco rem alio loco dari promissam exigere; occurrit tamen, quod quamvis loci elec-
tio stipulatori competat rei eligendi facultas ad promissorem pertinere videtur; ita ut possit, ubi convenit, quamvo-
luerit ex rebus in obligatione deductis praestare. Id acute Ulp. consideravit non aliter utilem esse totam stipulationem
sub mixta locorum alternatione, et rerum factam, quam non loci simul, et rei electio ad creditorem transferatur; quia
per non aliter creditor loci electionem potest habere, quam si rem simul eligat; alioquin debitor uno loco conventus rem alio
loco dari promissam semper eligeret, ideo cuius solutionem in loco, quem creditor elegisset, compelli non posset, nec igitur
adhuc dicitur stipulatio, si optio debitori relinqueretur rerum rei, quam loci electio, ad creditorem transferret. Illud
[illegible] in d. l. 2. § 2. hortatur [illegible] extendit asserens in praesenti [illegible]
pulatori alio loco [illegible] experiri non debere, [illegible] loci utilitatem auferat, in qua re omisso A. fab. [illegible]
[illegible] in paraphrasi ad tum [illegible] cap. [illegible], qui tex. in d. § 2. non de directa, sed arbitraria actione exau-
[illegible] quam nunc [illegible] potest adimere, cum in loco, quem elegerit directa actione debitorem conveniat. [illegible]
bandum est. ita decem stipulatorem ex stipulatione sub simplici locorum, aut mixta locorum, et rerum alternatione
concepta d. l. arbitraria actionem posse in effectu exercere, sed id tempore elapso, intra quod utrumque locum debitor per-
venire potuit: nec sufficere, quod in uno ex locis debitor reperiatur, nisi id temporis spatium praeterie-
rit intra quod ad alterum debuerit accedere, et advertit Accurs., quem immerito Fab. reprehendit, quia
[illegible] aliquem locum eligi, ut [illegible] rem [illegible] tex. in l. titio 24. de usuf. leg. l. si ususfruct. 18.
in prin., et § 1. l. vinea 46. in prin. l. cum [illegible] in prin. iuncto ibi [illegible] 18 [illegible] quando dies leg. cedit,
[illegible] non prius potest alterum locum eligi, quam transacto tempore intra quod debitor ad utrumque pervenire de-
buerit: quod necante directam actionem potest debitor exercere; ac fide, nec arbitraria, quae ad instar
directae ante loci [illegible] transiensu, in iudicium non recte deducitur, ut probat generalius tex. in
d. l. 2. § 6. hoc [illegible] iuncto, quem [illegible] explicatione interiori cap. diximus.

N 14.

Nec locis dispositionis diversimode
appositis recte dicuntur, sin autem duo, plures vel loci coniunctim dispositioni fuerint adiecti in singulis
partem petere creditor debet; veluti si stipulatio sic fuerit concepta; Ephesi, et Capuae centum dabis, quod
recte intelligitur, ut [illegible], Ephesi, et [illegible] stipulator [illegible] Ulp. in d. l. 2. §.

sequi ita sequitur §. hoc tit. id est stipulator integram summam stipulationi deducta, atque ex locis disiunctim positis [illegible]
recte petit, d. in utroque loco directa ac arbitraria [illegible], itaut per singulis locis petat in quo plurimum [illegible] huius
modi stipulatio ab ea, quae sub locorum alternatione [illegible]; sicuti in eo, quod fit ex stipulatione, [illegible] duo loci disiunctim
fuerunt appositi, non prius directam, aut arbitrariam actionem potest stipulator exercere, quam in eo tempore [illegible]
[illegible], quo utrumque locum debitor pervenire potuerit, ex stipulatione, cui duo loci disiunctim apponuntur, satisfac
ad unum ex locis debitor pervenerit. quamvis non dum ad alterutrum pervenire debuerit, potest non e. directa actione
conveniri, et extra locos in quibus disiunctim sunt scripti, recte per arbitrariam actionem a [illegible] petitionem augeri; quoniam [illegible]
sit unum tantum locum [illegible], quem eligere creditor per disiunctionem utrumque locum designat, ut ad [illegible], quam [illegible]
pulantis utilitatem ab arg. tex. in l. interdum de [illegible], et sicuti summa divisionem [illegible] exmente [illegible] quae
unico [illegible] etc. decem in stipulatione deduxerunt arg. tex. in l. cum qui 56. in princ. ff. si [illegible] de V.O. sic, et [illegible]
[illegible] summa pluribus [illegible] adscripta [illegible] divisa intelligitur l. cum [illegible] 56. de C., et D. l. re
[illegible] 11. § de [illegible]; sic et summa pluribus locis disiunctim [illegible] pro [illegible] locorum divisa debet [illegible], ut docent
[illegible] et Ant. Fab. [illegible]

N.º 2 Sed directam utrumque actionem, quam in loco solutionis destinato exercet reum [illegible] deductam,
nec amplius [illegible] creditor sequitur l. qui [illegible] in princ. hoc tit., cum nec creditoris, nec debitoris utilitas admittatur; [illegible]
[illegible], ut nec liceat iudici quantitatem in obligatione contentam excedere, vel minuere, cuius [illegible]
[illegible] ut [illegible] creditor limitationem [illegible] ind. §. 1. [illegible] nisi quod stipulatum [illegible] sit veluti poenam, [illegible]
-tus, usuras, aut interesse creditor [illegible], hic tamen casus [illegible] loquamur regulae limitatio non necessaria
creditorem [illegible], quod in stipulatione deductum non sit. 2.us casus, qui etiam per [illegible] acceptus, regulae limitationem
[illegible] si temporis utilitas interveniat, veluti si quis Ephesi kalendis Januarii proximis decem dare sti-
pulatus sit; quis non [illegible] ; d. et quod [illegible] pecun. solutam ex. [illegible] directam actionem in [illegible]
loco instituta, [illegible] cum [illegible] actionibus, nulla [illegible] post incrementum admitti, sive propter fructus,
aut alias accessiones, quae [illegible] ex tempore litis contestatione debentur l. cum fundus 31. in princ. de reb. cred. l. 2. [illegible]
§ 8. ff. de usur., et sive propter usuras, quae nec ex die litis contestatione debentur in meliori [illegible], quod [illegible]
[illegible] de [illegible], et [illegible] ab Ant. Fab. de error. pragm. decade [illegible] error 2. [illegible] effectu [illegible]
in actione ex stipulatu, quae stricti iuris est, dum destinato loco exercetur temporis utilitas attendatur, quae difficul-
-ter [illegible] Cuiac. tract. 0. ad Africano [illegible] 8. hoc tit. ex adiectione temporis [illegible], quam loci arbitrariam
actionem [illegible] defendit, in quo [illegible], et [illegible] [illegible] militant [illegible], ut plenius expendit Ant.
Fab. [illegible] ad tex. [illegible] l. 4., et lib. 13. [illegible] cap. 3., et [illegible]. [illegible] actionem [illegible] pro [illegible]
creditori alio loco eligendi facultas competeret, ita tamen, ut [illegible] loci fiat [illegible], et [illegible]
quam actionis utilitatis rationem habeat l. 1. et 2. hoc tit. D. ut ex dispositione, cui certum adscribitur dies [illegible]
[illegible] cum effectu creditor post [illegible] actione indiget [illegible], quam transacto demum tempore [illegible]
[illegible] nulla ante acti temporis facta mentione, quam etsi non fecerit recte agit, cum nullius temporis [illegible]
[illegible] debitori, cuius utilitati aliquam habere rationem, et cum [illegible] frustra rationem [illegible]
quam ex dispositione, cum adiectione temporis scripta ac competere non potest. Accedit, quod si verum est Cuiac. [illegible], cum
[illegible] dies, ut appositum [illegible] exitu executionis, numquam directam, d. arbitrariam semper [illegible]
die, [illegible] venientem directa ac in iudicium non recte deducitur, post eum autem transactum, arbitrariam
competere, [illegible] quod ex dispositione sic scripta, et numquam ex [illegible] directa ac [illegible] effectu [illegible]
[illegible], arbitrariam competere non posse [illegible] quod non [illegible] loci, sic, et temporis adiectio arbitrariam
[illegible] deducere.

d. Cuiac. favet tex. i. d. l. 4. hoc tit. nam ict. i. aoe. ex stipulatu ceterisq. stricti iuris iudiciis, i. q. ... tie. ppter moram omissam nullo pt. quam i. stipulatione deductam in l. tictus 24. vers. ait de prin... ubi. d. l. 4. ... de adios ... l. 3. c. de usur., hoc tamen tunc procedit cum in... pecun. omissae. sine temporis adiectione, ... cum tempus solutionis adiectum est quo elapso mora omissa, et etiam i. stricti iuris actibus, ... patit pt. ... tex. i. l. si Kalendis 41. in ... iudic. l. ... 33. l. si fundum 114. ... d. recte distinguunt Fab. ... Donel. i ... tex. ... l. fil. fam. 58. § ... de V.O. ... qua cum ... solutionis apponatur ... ad defraudandam solutionem d. et ... intra diem accipiens, tacite ... contrahentes ... , qd si statuto die pecunia soluta non fuerit ad id, qd ... debitor teneat, qui sicuti ante diem conveniri ... pt. ... contra ... solvendi ... mat, quam si ... , qua admodum, et ... , qui intra tempus faciendi ... , q. ... es hunc ... l. cum militi 26. § 4. ... intra diem d. l. tempus 23. de ... iudic. nullas ... usuras l. 3. de usur. si intra id tempus non satisfecerit ... cohaereat, adeo ut ... , quae usuras ... l. ult. c. de usur. ... iudic. tacitam ... conventionem sufficere, ... ex ... ex evidenti colligitur, qd in stipulatione ... mihi, aut titio ... ego ... decem dari spondes ... ... intra ... , nisi qd ... adiunctio ... , ut tacite conventum ... l. liber. 118. § ult. de V.O. simile aliud exemplum pt. ... ex tex. in l. 135. § ... l. 3. eod. tit. ... istipulatio, cui adiicitur certa dies, tacita ... conventio de eo, qd ... , si in ... soluta non fuerit, ... petendum sufficit directa ... ex stipulatu, quamvis stricti iuris sit, et ... arbitra ... deducitur.

Extra ... ex ... loco solutionis destinato directam actionem exerceat ... dispositio deducitur ... l. 1. ... ; in ... directam ... , qua destinato loco institutam, ... intra ... debet ... , ... dispositio cum ... adiectio tacite tempus ... quo elapso debitori mora ... , et ... videtur: qd quamvis tempus expresse a contrahentibus adiectum non sit, ... utilitas interveniat, ... dispositionem exponere. Augeat difficultas ex eo, ... obli... gationibus, quae tacitum duntaxat tempus ... facta ... sit. ... debitor i. mora ... , et ... l. stipulatio 72. § ult. l. continuo 98. § 1. de V.O. ... dispositio cum designatione loci recepta factam etiam ... , et tacite temporis ... capit, ut ... l. 98. § 6. de so... lut. praecedenti cap. ... : qd hoc ... , qd debitor intra tacitum tempus petendum destinato loco non expla... verit i. mora constitui, et ... debet ... , quamvis tempus expresse ... adiectum ... tantibus ... l. 4. Ulp. ... i. directam ... interea ... utilitas intervenerit, quae ... interveniat ... pt. quam ... expresse tempus adiectum sit ... , tacitum quippe tempus, qd ... cum adiectione loci recepta dispositio ... facto, pt quamvis quoad ... ducendi ... factum ... , ut ... cap. disputavit; quoad reliquas tamen ... facto ... certum ... ex ... tex. in d. l. 98. § 6. de solut. ppter mentem contrahentium, qui ... tanquam ... fines dispositionis ... , cum qd facto ... habito, ... , quae i. dispositionem ... deducitur, nec tacitum tempus ... , nec expresse adiectum sit debitor nec ... i. mora ... tui, nec ... , d. ad ... pt ... , i. quo ... dispositio, cum ... obligationibus quae i. faciendo ... , qd factum ... , cui tacitum tempus inest.

debitor, qui intra illud, quod facere promisit non facit, ipso iure absque ulla interpellatione in moram cadit, et ad id, quod inter

sit condemnatur probabit Donel. in d. l. 4. no. 6., sic tamen replicabitur quod quamvis tempus dispositionis, cum locus crederetur expressus

fuerit appositus, ideo in mora debitorem constituit, nec absque interpellatione condemnationem inducit. Contra sic probabitur, quod tacite insunt

etsi exprimantur, nihil operantur l. Cornelius 69. de her. inst. l. verba 42. de adim. l. 3. de leg. 1. cum vulgaris

tacitum tempus, quod inhaeret dispositioni, cum adiectione loci reperitur, nec in mora debitorem constituit, nec absque interpellatione condemnationem

inducit: quod quamvis expresse adiectum sit nihilomagis in mora debitorem constituit; cum difficultati aeque vulgaris, illa

reg., ea scilicet, quae tacite insunt, et si exprimantur, nihil operantur, quam vulgarem, et rectam intelligendam esse

[illegible] si eodem modo exprimantur, quae tacite insunt; quo casu praedicti tex. loquuntur non autem si alio modo

exprimantur, quam eo, qui tacite insunt; tunc enim alia ratio tacite, et expressi, et tex. sic intelligendos legis

§ 2. qq. mis ususf. amit. l. si rem 62. § ult. de evict. l. 1. § 2. de lib., et post. l. si quis Sempronium 58. de her.

inst. l. ita 65. § 1. de leg. 1. l. nunquam 52. l. si ita 69. de cond. et dem., cum aliis, hoc ipsum in praesenti contingit,

tacitum enim tempus in dispositione, cum loco adiecto, quod non inhaeret dari, sed de facto nequit in mora debitorem constituere, ex

quo autem tempus, quod tam dari opponitur, quam in facto, debitorem in mora constituit ad id, quod intersit, condemnationem inducit.

[illegible]

N 18. de [illegible] debitor destinato loco exercenda [illegible] diximus ita obtinet si ubi debitor conveniat, ceterum in alio loco ab ...

sit necesse, creditori ad utilem arbitrariam actionem recurrere pro quam extra eum locum ad eum poterit pervenire, in quo

plurimum inter debitorem creditorem [illegible]; nam quamvis liberum sit creditori extra designatum locum utili arbitraria

actione debitorem convenire; non tamen licet debitori alio loco, quam in quo promisit renuenti creditori solvere in [illegible]

g. hoc tit. l. mora 32. de usur. l. fideiussor 16. § 1. de fideius. l. si solvturus 39 de solut. l. obsignatione g.

C. eodem tit. Nec quod non debeat dixerat actori licere, quod reo non permittatur l. non debet 41. iuncta l. fabor ...

oret de R. j. 125. ad rem facit, namque tanti iuris necessitas inter debitorem, et creditorem ... discrimen

inducit creditori alio loco agere per arbitrariam, permittitur, nec creditor dispendium experiatur; debitore

fortassis ad destinatum locum nunquam accedente celat adhuc huiusmodi periculum ex parte debitoris, ... ideo

licere non debet alio loco solvere in necem, et periculum creditoris, in quo longe dissimilis [illegible] ...

certum debet etiam reluctanti creditori pr. ante diem solvere l. quod autem 50. de O. et A. l. stipulatio 38. § [illegible]

tam 16. de V. O. l. quod certa 70 de solut. Donel. ad l. cum qui 41. § 1. de V. O. ex no. 13 [illegible] ad Donel. lib. 16.

tam 16. de V. O. l. certa [illegible] Gom. t. 2. var. cap. 11. no. 22. quamvis contra [illegible] ratione defendant Cuiac. ad d. l. 34. §

3. cap. 11. [illegible] Gom. t. 2. var. cap. 11. no. 22.

16. de V. O. et lib. 23. observ. cap. 23. Marius lib. 1. singularum opinionum cap. 1. n. Sarrat. 1. tom. dec.

... ad gratiam creditoris adiectus sit l. si ita [illegible]

[illegible] l. 10. no. 13., et disp. 15., et 16. per totam, nisi dies in gratiam creditoris adiectus sit l. si ita

lib. 43. 8. Vegarius [illegible] de leg. 1. l. fabol. 45. de an. leg. iuncta l. 3. § cum Polidius de vina. Hic

actum, quod certo loco solvere promissit alio loco solvere renuenti creditore non pr., quod locus saepe adiectus

in gratiam creditoris, qui eam utilem debitorem adhibere non oportet; cum itaque designato loco facta solut.

pr. liberationem facere, quo probat tex. in l. quaero 100. de solut., ubi quaeritur an tutoris, vel a

tutoribus provincialibus, Romae pecunia solvi poterit, quam ea l. Provincia [illegible], et

Romae solveret. 2a ratio dubitandi in eo erat, quod provincialibus tantum ... administratio ipsis pro

... pecunia Romae provincialibus tutoribus recte solvitur, quod cum solum in provincia dimanaverit,

sa erat, ait tamen Paulus pecuniam Romae provincialibus tutoribus recte solvi, quod eum [illegible] Cuiac. lib. 1. respons. Pauli ...

solutionem designans, provincialibus tutoribus solvere administratione non potuit, ut docet Cuiac. lib. 1. respon. Pauli in ...

N 19. doctam deinumpem ex d. l. 9. hoc tit. cum illis solent [illegible] ...

Opponit. tex. i. l. 2. §. 9. Scebola ʒ hoc tt°. Ubi stipulatore sub locorum alternatione scepta dicitur debitorem ante litem contestatam eligere posse, ubi solvat; q° qui certo loco solvere promisit, quocumque loco recte solvit facile enim retinem Donel., et cum id Fab. i. d. l. 9. eum qui sub locorum alternatione promisit, eligere quidem posse ubi solvat, ita tamen, ut ex locis disiunctim inscriptis, unum eligat, in quo pide. pt. solvere. acsi illis dispositio fuisset adiecta; autem, ut illum locum posit eligere, in quo solvendi facultatem n het. Obiicitur etiam tex. i. l. stirnum 433. § cum ita 2. vers. vel qui ubi de V.O. ubi, q° licerat Venul. eum qui Romae existenti certum ephesi dare promisit transacto tempore iudicis arbitrio statuto, quamvis Romae remanserit, iure ad solutionem vageri ea ratione affirmat; q° debitor ubique pt. solvere, et radii rarem assignat; nam etiam, q° in diem debet pt ante diem solvi, quamvis antea peti n poit: q° qui certo loco dare promisit, etiam reluctante creditori, ubique solvendi liberam het facultatem. Cui difficulti, ut reat A. Fab. i ratio. ad tex. i. d. l. 9. hoc tt°, et alii pluribus i. locis, mistrum intra. existimat, an tempus itra q° ad designatum locum debitor pervenire debuerit, elapsum sit necne? itaut ante huiusmodi temporis transactum, liberum sit debitori, etiam extra designatum locum solvere creditori, et i. hoc tamen accipi debea tex i. d. l. 33. § 2.: postea vero alio loco, quam in quo promisit solvere debitor, solvere creditori n possit. Cuius di[illegible] ces ex eo desumit, q° dispoo, cui loco adiicitur, tacite tempus splectitur, et ante quam tacitum tempus preteriit totai. diem certum scepta e., ante cuius adventum liberum e. debitori, ubique persolvere, post tacite autem temporis transitum tum n i. diem, d. i certum duntaxat locum scepta n fuerit, extra quem solvere debitori n let; ne se conventione loci utilitatem adimat debitori. Hec tamen Antonius Fab. sin ex eo evidenter convincit, q° cum dispoo cum adiectione loci scepta propter locum tacitum tempus contineat, etiam ante illud elapsum, n tanquam i. diem simpliciter, et sine loci adiectione scepta debet considerari, imo i. diem sub. i locum, d. ut proprius loquar principaliter i. certum locum, et tacito, sive i consequentiam, i diem propter locum: q° adhuc ante taciti temporis transitum, loci utilitatem creditoris adimere debitor n poterit, quam perfecte adimeret i. ubique solvendi liberum haberet arbitrium. Deinde, et si nova Fabri opinio valeret. textui tamen i. d. l. 433. §. 2. adaptari n poit, q° ibi ostendo ait Venul. eum qui certo loco solvere promisit transacto tempore, quo illuc accedere debuerit quamvis ubi steterit, remanserit, conveniri enim posse per arbitrariam actionem, cuius equitatem variis rationibus confirmat, intraque illa dein affert, q° ubique pt. solvere; q° ex ipso contextu liquet, eum afferre n antea, d. post tacitum tempus elapsum debitorem ubique solvere posse; i. [illegible] omnis etiam solutionibus, quas refert, et sequitur Gonz. i. com. ad tex. i cap. delicti 13. de for. compet. n° 16. Venius ret Donel. ad tex. i d. l. 9. hoc tt° n° 4. cum i. d. § 2. eum casum exaudiare, q° creditor paratus est alio loco pecuniam accipere proponit; namque stipulatorem pecuniam alio loco [illegible] arbitrario non exigente, [illegible] creditor solvit volente creditore, et ultro petenti solvit; volenti autem, et consentienti creditori, debitorem alio loco pecuniam solvere nil prohibet. N. 20.

Ad hanc iuris pem pertinet tex. i. l. 122. de V.O. ubi mutua pecunia [illegible] Romae data fuit, ut i. provincia redderet, sive post tres menses, ita ut una solutione vis pecunia redderetur, ut ostendit Fab. lib. 4. coniec., et de error. decad. 94. error. 4., sive post 3 menses, ut legitur i. Florentinis; ita ut summa tribus pensionibus redderetur, ut interpretatur Cuiac. ad Pandectas solvi posse., ut ad [illegible] electione retenta, censet Donel. i. eodem tex., q° [illegible] aut [illegible] trium mensium spatium solvi posset; parum, aut nihilum adrem conducere n curo, qui mutuam pecuniam dedit, aliq usurarum nomine fuerat stipulatus debitor post paucos dies pecuniam Romae [illegible], creditori directa summa, quam usurarum nomine prorogaverat, seu [illegible] dederat, quaesitum an creditor pecuniam, quam accipere recusaverat, [illegible]

petere possit eo loco, quo solvenda pecunia erat. Et hoc Scaevola [illegible] [illegible]

peras posse. Dubitans [illegible] sparsa pecunia obligatio, que usuraria [illegible] [illegible]

stipulatio inutilis ... fuerit, an inefficax? [illegible] Fab. [illegible] tit. [illegible] inutilem fuisse obligationem [illegible]

cum solutio destinato facta fuerit; quippe cum post paucos dies fuisset expedita [illegible] tempore quo

debitor debuisset ad designatum locum accedere in eum [illegible] quam [illegible] impugnaveris [illegible] loco facta reperiretur [illegible]

integram [illegible] obtulerat; detraxerat enim [illegible] [illegible] fabri [illegible] per quam

ex ipso tex. [illegible] in quo integram summam in stipulationem deductam, debitorem obtulisse [illegible]

[illegible] [illegible] nam debitor quamvis summam detraxerit, quam in antecessum dederat, integram tamen

[illegible] pecuniam obtulisse dicendus est; [illegible] summam in antecessum datam, seu prorogatam debere [illegible]

Cuiac. ad Pandectas [illegible] l. 122. novit aliam ex. Scaevolae mentem ostendit, existimat enim id Scaev.

censuisse, quod licet obligatio inutilis sit ad usurarum [illegible] [illegible]; utilem tamen tempori [illegible] in eum

ad hoc debitor, qui ante primam pensionis adventum integram pecuniam obtulerat [illegible] mense transacto, [illegible]

ex lege [illegible] pensionem solvere debet, posse in loco solutioni destinato ad integram pecuniam [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] obligatio, [illegible] gratia adiecto [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] debitor [illegible] obligatio [illegible] [illegible]

[illegible] creditor pecuniam velit accipere, [illegible] [illegible]

[illegible] obligationem [illegible] pensionibus pecuniam [illegible] [illegible] obligatio [illegible]

[illegible] renunciare [illegible], etiam ante adventum [illegible] pensionis statim integram pecuniam solvere [illegible]

[illegible] stipulatorem [illegible] integram pecuniam [illegible] stipulatam petere posse. Scaevola [illegible]

[illegible] [illegible] renunciasse, et [illegible] ad pecuniam [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] debere.

2\. Melius antiquiores, quos refert Donel. et Duaren. in [illegible] l. 122. [illegible]

[illegible] ex [illegible] pacti [illegible] [illegible], [illegible], ideo [illegible] efficacem [illegible] obligationem, [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] etsi integro tempore facta fuerit a debitore, qui [illegible]

[illegible] [illegible] adiecto potius [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attendit, [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. de [illegible]

[illegible] [illegible] quod debitor pecuniam [illegible] [illegible]

[illegible] obtulisse [illegible], in oportuno [illegible] loco [illegible]

[illegible] [illegible] potestatis, [illegible] efficacem [illegible] oportuno loco fuerit [illegible]

[illegible] Scaevola. Hac itaque ratione Scaevola [illegible] stipulatorem [illegible] in loco solutioni destinato

[illegible] pecuniam [illegible], nec [illegible] creditorem [illegible] in loco solutioni destinato [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco posse [illegible]

[illegible] extra eum posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animadv.

quod Cancer. in [illegible] ad tex. [illegible] hoc [illegible] cap. [illegible] n. 18. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Scaevolae [illegible] l. 122. in ea [illegible] stipulat.

[illegible] [illegible] [illegible] arbitraria [illegible] [illegible] hoc ipso, quod pecun.

[illegible] [illegible] accipere recusavit, [illegible] loco [illegible] accipere

[illegible] pecuniam [illegible] alibi [illegible] solvere [illegible] ubi [illegible] facultas [illegible] abundaret [illegible] quod [illegible] loco [illegible] creditoris [illegible] facultas [illegible] obligationis exequutio [illegible] dubio sequeretur [illegible] arbitraria [illegible] creditori [illegible]. Nec obstat, quod [illegible] stipulatore [illegible] pecuniam ubi [illegible] stipulatus [illegible] verbum pt. in necessitas [illegible] arbitrarium [illegible] et facultas [illegible] deducta [illegible] loco [illegible] petere [illegible] arbitrariam [illegible] pecuniam [illegible] judex [illegible] existimaverit [illegible] vel minuendo [illegible] l. 2. [illegible] l. 8. [illegible]

N. 22.

Exp[illegible] [illegible] rex. [illegible] usur. [illegible] de [illegible] duplex [illegible] [illegible] quod [illegible] quotannis [illegible] numerandae [illegible] promittere alio loco [illegible] [illegible] loco [illegible] promittit, ex [illegible] rex. [illegible] quae [illegible] quae [illegible] agnoscunt [illegible] numerandis [illegible] promittere alio loco [illegible] exclusa [illegible] [illegible] limitationem [illegible] quam hactenus explicavimus [illegible] certo loco [illegible] alio loco [illegible] creditori solvi [illegible], limitatio illa [illegible] [illegible] alio loco etiam [illegible] creditori [illegible] solvi. [illegible] limitationis [illegible] l. [illegible] gratia debitoris fuerit adiectus [illegible] [illegible] ubi conveniat, qui certo loco dare promisit, tunc videri [illegible] debitor loco [illegible] certo [illegible] reg. rex. [illegible] l. 41. de minor., et alio loco [illegible] expedire [illegible] beneficio [illegible] creditori [illegible] 18. 2°. [illegible] loco solutioni designato, aut fatali [illegible] aut [illegible] fuerit [illegible], ut de Carthagine [illegible] scribit [illegible] [illegible] Vita, Tab. l. 4. semestr. cap. 8. et 9., et pluribus relatis ex [illegible] [illegible] l. [illegible] §. de [illegible] ex n.° 17 usque ad 25. 3.° si creditori [illegible] loco [illegible] molestiam exhibere creditori [illegible] [illegible] debitor alio loco [illegible] creditori [illegible] loco solvi [illegible] pecuniam [illegible] [illegible] alio loco [illegible] solvendi facultas [illegible] dummodo [illegible] creditori [illegible] loco [illegible] videatur. Nec [illegible] creditor expedit, quod [illegible] [illegible] difficultate et [illegible] l. ult. [illegible] [illegible] certo [illegible] loco [illegible] solvi, certam [illegible] [illegible] et l. ult. [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

ad eam accedere, arbitrarium esse, intenderet, per quam id illum reciperet quod destinato loco pecuniam solvi sua interesset, dixit, censuit: quia ... potest se incomodum probaturum sine propter obligationem, quam intulit una cum usura principali alio loco tam a Debitore, cum eo nunquam solverit idem probationis onus subire teneatur docent Donel. et A. Fab. in d. l. 2. hoc tit. Duarenus in d. l. 122. de V.O..

N° 23 Volente autem et consentiente creditore alio loco debitorem recte solvere, quamvis non offerat dubium non est. Iuxta tex. quem sub n° 13. accedendum diximus in d. l. 131. § 2. de V.O. argumento tex. in l. ... § idem ... ang. hoc tit. ubicumque, sibi, adjecto Ephesi certum dare fuisset stipulatum, et secundum Titio, adjecto alio loco data fuisset, quaerebat an debitori liberatio contigisset. Et refert Ulp. Julianum scribere liberationem non contigisse, et ideo peti posse, quod interest, quam tamen probatum: Marcell. primam opinionem proponit, qui Julianum notando, partim explicat, partim reprehendit, quod dixerat Julianum liberationem non contigisse: nam quidem ea facere, ubi alio loco adiecto solutum fuit, aliud pendere docens, in alio loco stipulatori solvat, quamvis pecuniam accipere non [illegible] gat; quod autem Julianus addiderat, non integram summam: d. ad id illum, quod interest peti posse. nunquam in eo quod virtute bonam, Marcellus reprehendit; quod hoc ipso, quod liberatio non contigit, ratio dicendum est, integram summam petendam esse. quemadmodum alio loco insulam aedificaverit, quam ubi aedificare promiserat in nihilum liberaretur; hac [illegible] celi reprehensione neglecta, Juliani tamen usus ... imperfectae ... summam solutionem ... Labbea ... et ideo, quod interest illum petendum; igitur iuxta Juliani, et Ulpiani mentem, quamvis solutio alio loco consentienti creditori facta liberationem pariat; adiecto tamen sine consensu creditoris, alio loco facta parere liberationem non potest, quod ubi ipsius obligationis tam resident in persona stipulatoris; nec ullo modo adiecto committere. L. hic, qui pendet §. de pignor. L. quod stipulatio ff. de Usur., dummodo secundum legem sacram solutio facta sit in stipulatorem. d. in princ. l. Cumque §. 8. eodem tit., propter creditorem loci utilitatem, sibi quam dare remisit, duo alio loco pecuniam accipit adiectus, autem sicuti ... non ... ideo, creditorem ..., aut aliqua obligatione distrahere non potest ex reg. tex. in l. solvendo §. 9. de neg. ges. ... nec loci utilitatem creditori ... adimere, quamobrem dubio ... aufferret si alio loco pecuniam accipiens ab ... gatio ... debitorem liberaret, tradunt Donel., et A. Fab. in d. l. 2. § 3. ex eo autem, ... debitori adiecto alio loco solventi liberatio non contingat, inferunt creditorem, quod sua interest petere posse; quin ... ... qua Marcell. ad versus Julianum urebat, ... solutionem, omnino quem commemorat Cuiac. §. ... in d. l. 8. hoc tit. Donel. et Fab. Bartolus sequendum docet, id quod dicitur debitorem adiecto alio loco solventem non liberari de plena et omnimoda liberatione accipi debere, et sensum est non posse liberari, illum quoad partem principalem non quoad interesse, quod creditor petere potest adhuc, nec adversatur exemplo quod Marcell. affert; nam recte per Julianum ... in summam solutionem, et insulam fabricam maltam ... qui insulam alio loco aedificat, quam ubi aedificare promisit, in nihilum liberat, utpote qui nihil fecerit eius, quod promiserit, quia cum aedificia soli rationem sequantur, factum substantialiter variatur propter locorum diversitatem nec facto promisso ... potest liberatio debitori contingere d. l. 98 § mihi Rome ... lut., at qui alio loco solvit adiecto quam ubi solvere promisit, eamdem, quam debitam solvit, cuius praestatio nequit notabiliter propter locorum diversitatem variare quamvis loci utilitatem non solveret, ... cum minus quam debebat solverit; non posse d. propter rata solutionem ... ab obligatione liberat ex ... in d. ... de ... D. ... pro Marcell. facit ... quod hoc ipso, quod debitor adiecto alio loco solvit, ... creditor id, quod sua interest ... et sequi, nisi adhuc integram ... petere posse ... cum illum debeat ... iudicio, quamvis ...

coe adiecta d. l. 8. l. ult. hoc tit. argum. tex. qui si solut. 49. § 1. de act. empt. et l. 4. C. de pos. Imo ex mente Bartoli, Donel., et Fab. tenet, etiam post solutionem adiecto alio loco factam integram summam peti posse arata me, ut creditorem illam integre consequatur propter quod verus adhuc non retinuit; quod scilicet non solutam illud generaliter obierbat, ut propter aliquam utilitatem, quae deest, adhuc res ipsa petatur l. si ita 126. § 1. l. Julia. 133. § 1. de V.O. l. si aeris 20. l. etiam 23. l. si hominem 69. de solut. cum similibus. N.o 24.

Haec tamen Bartoli, et Donel., et Fab. explicato, meo iudicio tex. hic in d. l. 2. § 1. parum est conformis, et cum super adiectis iuribus, quae ipsi utuntur, et validissima ratione, ex qua desumpsit ne felix, ait tex. liberationem debitori non contingere, quod creditori ea non nisi in parte referatur, quia cum illatum non fuerit, nulla ex ea liberatio quaestio vocari poterat, quod totam solutam nasio referendam esse. ad cuius praestandam obligatione liberatum non videri debitorem recte dicitur, quia ipsam formam stipulationis, quam diligenter debebat custodire alio loco adiecto solvit absque consensu creditoris. Rursum cum quaeritur, utrum propter rem, quam soluta non est, petere possit? sequens distinctio servari videtur; quod sit, quae ita tota non sit illata, propter quod illata, debitor liberatur, et ad partem duntaxat non solutam, ut sentit d. l. 9. § 1. de solut., quia respectu ipsius quantitativi, dividuam recipit obligatio l. 2. § 1. de V.O. junto Valenz. lib. 2. tit. trac. 4. cap. 4. n.o 39., et 48. Si vero pars aliqua integralis rei illatam defuerit, aut ius aliquod extrinsecum totam rem restringens non dum illatum sit, nulla ex parte liberatio debitori contingit, et adhuc res ipsa illata petitur d. l. 126. § 1. de V.O.. Cum aliis nunc adductis docet elegantem Valenz. lib. 3. trac. 5. cap. 3. n.o 35. et 36. Quoties debitor adiecto alio loco solvit sine consensu creditoris, integre intrinsecam aut extrinsecam, quod totam quantitatem respicit, non dum solvit: quod nulla ex parte liberatur; ac propterea stipulator integram adhuc summam petere poterit. Decisio igitur opinio Bartoli integre adhuc petitionem stipulatori supra esse asserentis, et falsa Juliani, et Ulpiani iis, quae docet stipulatorem id illatum, quod sua interfuit petere posse. Nec vero ex Juliani, et Ulpiani dicentis; ut recte quaad hoc Donel., et Fab.; ut stipulator interim, ... quod interfuit, petit, quia id illatum consequitur non totam partialem, quam non nisi ... tamen ... generalem, et generaliter quoties rei illatam aliqua utilitas deest, quamvis creditorem ... deficientem illam utilitatem consequitur l. 3. § 1. comodati d. l. 126. § 1. de V.O. cum similibus, falsitatem Bartolinae opinionis ex eo dignoscitur, quod dum integrae summae petitionem supra affirmavit, etiam attento exitu, ... omnem integrationem totam partialem creditorem exigere ... ut ... ex ... ... liberat, et adhuc insulam ... ostento loco aedificare tenetur: quod qui adiecto alio loco solvit integram adhuc secundum destinato loco cum effectu solvere cogitur ... facile diluit, ... rationem intuenti, quam antecedenti n.o explicuimus. N.o 25.

Aliquando tamen debitor adiecto aliquo loco solvens, quae ubi stipulationem solvere promisit plenam, et omnimodam liberationem consequitur d. l. 9 ... Romae ... solut. ... cum alius locus in personam stipulantis ... adiectus ... solutum eam, quam ibi Romae aut ... dare ... stipulatur, ... solvens loco in ... Romae, solam ab obligatione liberatur ... stipula cum adiectionem loci scripta, ex ... Juliani ... facta ... loci ...

stineas, et aliud in persona adiecti designatum videbatur. De hinc inquit Paulus tandem facto qualiter reditorem liberari, quod stipulatorem. ut debitor non ope exceptionis, sed ipso iure liberetur, utpote quia iure toto stipulatio adiecto solvitur proponit. quod idem procedit, ut in phisimum [illegible] adiecta solutio facta fuisset, quia obligatio ab initio, quam immutare ipse non potuit l. 60. 12. § simul. de solut.; nisi prius lite cum principe fuerit contestatum; post litem enim contestatam, adiecto facta solutio liberationem non parit l. fideiussor in fin. parte, de fideiussor. l. siquis stipulatus 5) § 1. de solut.. Progreditur Paulus ad suam decisionem confirmandam quasi per exactum probandum, et si alia res in persona stipulatoris, alia in adiecti persona fuisset designata; veluti si quis sibi Stichum, aut Titio Pamphilum dare stipulatus fuisset; adhuc tamen prius adiecto solventem rem in eius personam designatam, Stichum scilicet ab obligatione liberari; non quidem ipso iure; quia res in adiecti personam designata fuit in obligatione sed exceptionis auxilio l. obligat. 44. § accessio 4. de O. et A. l. ult. § cum mihi de V. O. l. qui hoie, 34. § stipulatus 2. de solut.; non tamen ex eo negat in principali quam in specie debitorem adiecto loco in eius personam designatum solventem ipso iure liberari, utpote quia sortem in obligatione, secundum legem stipulationis adiecto persolvere. Adiecit de in vers. at ubi in mente factum illum casum exagitans, quo mentem factum stipulationis, et aliud in persona stipulatoris, et aliud in adiecti persona destinat, veluti si quis in sua aut Titii loco fieri stipulatur et quaerit an sit debitor in adiecto loco adificaverit liberetur? Monet dubitationem ratio, quia factum tamen aliter variatur propter locorum diversitatem; nemo autem invito facto pro facto soluto liberatione gere l. item arbitratio § 1. de solut. Concludit tamen debitorem in adiecto loco insulam aedificantem liberari, quia non factum pro facto solvitur, sed electio priorum competit, quod non sic accipi debet, ut ipso iure stipulatorem debitori obligat, sed per exceptionis auxilium, tum quia adversariva dicitur, at, quod cum in priori casu ipso iure debitor liberetur, in 2o. illum per exceptionem defendit; tum quia cum ideo ipso iure liberetur [illegible] res; quia res in obligationem contemptam, adiecto solvit; in 2o; quia factum non deductum in obligationem adiecto persolvit; non ipso iure, sed ope exceptionis liberatur, sic docet quamvis non sit ita expeditus Cuiac. lib. [illegible] quaest. Pauli in d. l. 98. § 6. de solut.

N. 26. Supra praeter hanc partem expositionem celebris text. in l. l. petitum § 1. de operato certo loco dari potissimum, etiam extra locum solutionis destinatum, cum eo, quod pure, et sine loci adiectione [illegible] [illegible]: quia magis [illegible] est; tum quia stipulatio, cui loci adiectio ex re ipsa dilationem capit, et in diem [illegible] [illegible]. id autem quod in diem debetur, cum eo, quod pure debetur compensari non potest l. quod in diem d. de [illegible] tamen quia cum [illegible] solutio [illegible] [illegible] creditori l. i. fin. qui potiores in pig. habeant. l. si [illegible] l. [illegible] operari. [illegible], quod certo loco debetur alio loco dirimendum creditori solvi non est, sic nec alio loco compensari debet. [illegible] [illegible] Cuiac. in manuscripta repetita praelectione de V. O. trac. 4. no. 49. [illegible] in diem expressa eventum [illegible] adiectum debetur non potest cum eo, quod pure debetur compensari l. 3. de [illegible]; id tamen quod debetur in diem tacitum, quali est, quod in [illegible] stipulatione, cum adiectione [illegible] cum eo, quod pure debetur [illegible], ut patet intervenit in l. militis 16. § 1. eodem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], iusta quam, quilibet dies tacitum dilationem [illegible], quam stipulatio cum designatione loci recepta stricti iuris, [illegible] potestatem, quam exigens, et [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] sapiens. cap. no. § 94. nec [illegible] inadeat text. in d. l. 16. § 1. qui in [illegible] [illegible], qui dilationem inducit, sed [illegible] quod iudicaris [illegible] [illegible] rationem ad solutionem [illegible], quod compensationem cum eo, quod pure debetur non excludit, ut docuit Cuiac. in eod.

...tati.. Rectius itaq dicendum e. cum l. auth. ... eius, qd certo loco dari promisit e. cum eo, qd pure debet, cum
... compensatione admitti cum tacite ... , et l. hac superior capitulum ... l. d. l. 15.

Sororitati, et magistrae
officialis, et quae ad rem magis adducit, ... Zamora ad tex l. d. l. 8. nostra cap. l. no 21. ideo sum, quod cer
to loco dari promissum e., ..., alio loco cum eo, qd pure debet, compensationem admitti nisi habita ar
bitrariae actionis potestate; quia compensatio natam hoc bonae fidei judicium, utpote, quae ipso iure debitum mi
nuit l. cum alim 14. de compensat.; et sicuti l. bonae fidei judiciis ... arbitrariae actionis necessitas l. 3.
hoc tto. ... , quam dixi ... cap. no 24., sic et ad inducendam compensationem arbitrariae actionis ... opus non e. ... Verum
hac solum difficultatem non diluit, qd in stricti iuris judicio, quale e. ... compensatio de qua l. d. l.
15. ante Justinianum in ipso iure, ... oppositae exceptionis doli mali ex rescripto D. Marci compen
satio inducebat § bonae fidei 30 Instit. de Act., et quamvis opposita doli mali exceptione stricti
iuris judicio bonae fidei ... ; non quae quoad primum ... natam; ... quoad formam cognoscendi l.
leta 29. de mor. cau donat. l. 3. C. de except. ... Cujacius non lib. 8. observat. cap. 13. et lib. 21
cap. 8. C. quam reprehendit A. Fab. lib. 14. ... cap. 18. et 19. et de error. pragmat decade 15.
error 10.. ... ad primum Inst. de except. ex no 14. ab hic, quae ad § 28. de Act. quaest.
13. no 14. tradiderat ... , et Bacob. ... 6. de Act. theor 22.) Accipit ... de donat cap.
15. no 5. cum sequenti ... prat ad inducendam compensationem arbitrariam actionem non desiderari; non tamen
supra expositam difficultatem dissolvit: Cui reddendam existimo, qd et si compensatio vicem solutionis obtineat ex eo
qd id, qd certo loco debetur, alio loco cum eo qd pure debetur, compensetur, nunquam efficitur, qd creditor pe
cuniam certo loco dari promissam, alio loco accipere cogatur, qd sic demonstramus; cum creditor, cui certo loco pe
cunia debetur alio loco per arbitrariam ... expetit, et tunc sicuti pecuniam ibi solutam non nisi volens accipit
d. l. 137. § 2. de V.O.; sic et pecuniam, quam ipse debet compensationi nolens exponit ... agit,
cui pecunia pure debetur, et ... debitor pecuniae ibi alio loco dari promissae compensationem obiicit pu
opponit l. d. l. 15., et tunc actor pecuniam ibi pure debitam per compensationem accipere ... ; Deus
autem pecuniam ibi certo loco dari promissam, alio jam loco, d. ... compensationem
... intelligitur. Hac autem propter quam debitor eius pecuniae nomine, quam ... debet ... pe
cuniae ibi ab actore certo loco dari promissae, compensationem ... opponere; ex eo ... , qd ... petitio
vicem sustinet l. ... 15. rem ... habere, et sicuti pecunia certo loco dari promissa alio loco per ar
bitrarium peti potest, sic et compensari, ut ... generaliter ... tex. l. 14. de compens.; iteram
ut compensatio cum sua causa inducatur, id e. ut habeat rationem quanti creditoris aut debitoris interfuerit
eo loco, quo ... pecuniam dare; ... , et l. arbitraria actione ... rationem haberet
l. 2. in princ. hoc tto.; invenitur, nihil interest arbitror an l. fin. d. l. 15. sic legatur, quanti mea interest
fuerit, prout in Florentinis Codicibus, an sic quanti tua interesse fuerit, prout vulgatis utrique lectio ...
... reddit, scilicet qd cum sua causa compensatio inducitur, etiam debitoris, quam creditoris rationem habet.

N° 28.

Item, ex his
debitum, qui certo loco solvere promisit, ... creditori alio loco ... ,
quo loco ... arbitrariam ... qd certo loco peti ... . Quo ... quaestioni
resolutio prius ... , e. creditore, cui certo loco pecunia debetur ...

loco intendere posse, si ibi debitorem conveniat, ut constat ex dicto tex. l. 4. Lecto, ex quo primo infert tex. in l. 3. § tutores 2. de administr. tutor. interdum existimat D. Gonzalez in dicto ad tex. illecto cap. 1 de for. compet. nº 15. proponit Scebola pupillo datos fuisse tutores alios ad rerum italicarum, alios vero ad provincialium rerum administrationem, et cum tutores ad res italicas dati, Romae provincialium debitorum instrumenta, seu quirographa, quae cavebant se Romae, aut ubicumque conventi essent pecuniam soluturos; ne tamen debitores in italia erant, neque eorum proquia; quaerebatur an haec exactio ad italicarum rerum tutores pertineret; et ait dictus eiusmodi exactiones ad eos non pertinere. Decisionis huius tex. rationem ex eo viri docti desumunt, quod qui in certum locum solutionem destinabit, neque in eo conveniri [illegible] sibi reperiatur; cumque provinciales debitores, qui Romae se soluturos promiserant, in italia non reperirentur, ab italicarum rerum tutoribus conveniri nullo iure potuerunt. Quae quidem interpretatio admittenda non est; tum quia in specie Scebolae provinciales debitores in locum certum solutionem non designarunt, sed generaliter ubicumque conventi fuissent, se soluturos promiserunt; tum etiam quia etsi debitores in italia reperirentur, ab italicarum rerum tutoribus eo nomine conveniri non possunt, ex reg. tex. in l. 4. l. si duo § 1. de administr. tutor. d. l. 100. de solut. cumque circa eius explicationem dixi nº 18. qq. fab. in eius pag. nº 13. primo d. ill. qq. Verum ex eius tex. itectio in eius serie colligit, provinciales debitores Romae, aut ubicumque conventi se soluturos promiserant. Hanc cautionem sic accipit Scebola ut debitores ubicumque reperiantur, ut eius possint existant, (pignora ex ea scilicet causa obligata, per subtilitatem eum tex. Go fredo interpretatur) sint conveniri, et quaerit an haec exactio ad italicarum rerum tutores pertineat? quod ubi non dixit an italicarum tutores possint Romae provinciales debitores convenire? D. illos ad annos eos eo loco ubi reperti fuerint possint exspectari? Et ait exactionem ad eos non pertinere, quia provincialium rerum est; provincialium autem rerum administratio non ad italicos, sed ad provinciales tutores spectat; sed [illegible] potest italicorum tutorum officio incumbere de instrumentis Romae repertis, provincialis exactionem facere, nec in eo praetextu, quae ad res italicas tantum, sed ab his quae ad italicorum tutorum curam spectant usque adeo debent abstinere, ut in ea via ne pupillus ex bona fide praestitit, quae circa administrationem [illegible] pt. pagitare. D. [illegible]: imo si debitores, aut [illegible] in italia potest ab italicis tutoribus conveniri; alioquin frustra poneret Scebola, nec debitores, neque eorum [illegible] in italia esse. Cui difficultati, [illegible] obiectioni 1º reo, Scebolam de ea facti [illegible] fuisse [illegible], in qua nec debitores, nec eorum [illegible] in italia erant, proponebatur, idem tamen fuisse responsurum, et si debitores in italia essent, a similitudine proponendi [illegible] non [illegible] [illegible], quod tex. [illegible] ex lib. 2. respons.; in quo de iure [illegible], Scebola [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] medio [illegible] in eius [illegible] [illegible] non [illegible]. 2º dicit pt. [illegible] Scebolam neque debitores, neque eorum [illegible] in italia esse posuisse, ut significaret, quod si exactio ad italicos tutores pertineret [illegible] exactam pecun. tutelae iudicio [illegible] teneretur; neque excusari potest, quia nec debitores, nec eorum [illegible] erant in italia, cum [illegible] ubicumque [illegible] [illegible] conveniat, et pupillo [illegible] [illegible], sed quia [illegible] [illegible] sacti, ad provinciales [illegible] ad italicos tutores [illegible] pertinere.

nº 22. D. debitorem, et si destinato loco non inveniatur [illegible] [illegible] posse conveniri, ex eo [illegible] videtur, quod saepe diximus [illegible]

factum sit, et destinat, ita ut hic, qui certo loco solvere promisit, eo loco promisso [illegible] destinato, nisi loco accedere, et ibi pecuniam explicare: quod [illegible] eo loco non veniat directa actione potuisse conveniri, per quam illuc accedere cogitur; cum [illegible] [illegible] quam [illegible] fundantur Valens. [illegible] tractatu de cab. ex n. 24. non [illegible] dandi, sed faciendi obligationibus ad facti implementum compelli debitor potest l. 1. a quo 38. l. qui 63. de re iudic. l. 44. § ult. de leg. 3. affirmat de fideicommissariis ex. l. l. [illegible] 6. § ult. cum seqq. leg. seqq. ad Trebellianum, ubi quod heres institutus certo loco hereditatem restituere rogatus, si eam suspectam dixerit, qui factus fideicommissarius illuc pervenire, et restitutionem expediat compellitur. nisi cum impedit. ad eum locum nequeat proficisci, nunc enim [illegible] alio loco cogitur hereditatem restituere: quod pariter quo certo loco dare promisit, per directam actionem adeum accedere compellit. Huic [illegible] curiam quam nulli ex his, quos viderint excitaverint, ne quod [illegible] debitor ad facti implementum posse compelli, qui certo loco solvere promisit ad eum accedere, non cogitur d. l. 1. hoc tit. [illegible] quod [illegible] impulsione cum adiectione loci accepta [illegible] magis, quam factum [illegible] deduxisse [illegible], ut dixi n. 11.; tum quod loci [illegible] exactionis, seu agendi facultatem circumscribit, et repugnaret [illegible] [illegible], ut debitor alio loco, sive ad pecuniam solvendam, sive ad eam explicandam directa actione conveniret. Nec obstat [illegible] l. 2. l. 6. § ult. cum seqq. leg. seqq. per quorum explicationem [illegible] heredem, certo loco hereditatem restituere rogatum, si eam suspectam dicat [illegible], qui non [illegible], restituere rogatus e., [illegible] l. 6. § ult.: [illegible] quod [illegible] heres, qui hereditatem, quam [illegible] restituere rogatus [illegible] suspectam dicens statim [illegible] adire cogitur, et restituere [illegible] l. 26. § 1. ad Trebellianum, quod hoc ipso, quod [illegible] compulsus, nec [illegible] [illegible] lucrum debet sentire l. 9. l. 44. § qui compulsus 4. l. ita 23. § 2. eodem tit.; sic, at qui certo loco hereditatem restituere rogatur, et [illegible] eum diem, quo illuc posset pervenire, si eam suspectam dicat, etiam ante talis temporis transcursum adire compellitur, ne ad expediendam restitutionem ad locum a testatore designatum proficisci cogendus e.; [illegible] hereditatem [illegible] l. 660 pt. restituere obligatio fideicommissarii praeiudicio, cuius nil interest destinato loco hereditatem restitui, cum [illegible] heres eo loco restituere teneretur, si tamen [illegible] cogeretur; quam [illegible] ad eam explicandum [illegible] fideicommissariis offeratur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 30 [illegible] eodem tit.

Nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 1. cum [illegible] seqq. ad Trebel. [illegible] [illegible] l. 1. fideicommissarium aspectum ad eam faciendam [illegible] offerat hereditatem [illegible] de eo casu [illegible] [illegible] [illegible] cum a testatore designatum proficisci, ibique hereditatem paratus e. restituere. [illegible] [illegible], ut ex eorum litera [illegible] eum casum [illegible], quo certo loco heres adire [illegible] e. [illegible] hereditatem restituere rogatus, quod [illegible] ab eo, qui [illegible] l. 2. l. § ult. eodem tit., ubi heres [illegible] institutus hereditatem restituere rogatus, si eam suspectam dixerit statim adire, et restituere cogitur d. l. 6. § ult. nulla [illegible] habita a testatore [illegible] qui cum nullam [illegible], [illegible] fideicommissarii, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heres [illegible] [illegible], cum nullum modum ex hereditate [illegible] heredem [illegible], at heres certo loco adire [illegible], [illegible] hereditatem restituere rogatus, si eam adire [illegible], ad locum a testatore designatum proficisci compellitur [illegible] certo loco adire [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] institutus, [illegible] ad eum locum proficisceretur, ut ex eo apparet, quod aliquis [illegible] institutio, ex die, quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] vitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. hereditas 34. de hereditatibus [illegible] l. [illegible] 6. Inst. eodem, [illegible], qui sub potestati [illegible] [illegible].

faciēdo sisterre invitum, hereditatem restituere rogatur: ita eam respectu ... repetiti ā fisco minatis expectii adimpleat coditionem, sperari quam nō adhuc implere necesse sit, cum ... facere posse explicari ... fideicommissi pr. impleri si vo. factum quandū, qd. per aliū explicari non potest ... praetor omittit, ut patet tex. i. ... l. si capi ... ra 31. § sub condic. l. si facta 63. § si sub condic. ., et 9. § eri vo. l. ... trebel. ... explicandi, et ... Lo fred. ... l. 63. § l. sub condic: ... quae tradit Ant. Fab. lib. 6. ... cap. 11. ... repugnant ... l. ... Donel. cap. 22. litera J. unde certo loco adire iussum, ... sub potestatiua conditione institutum, quae per alium explicari non pt. l. si ... huiusmodi 5. de her. instr. l. ult. de cd. instr.: ad eius complementum ... speriti qd. nec aliter hereditatem praestare, nisi iusta causa impeditus ... morbum forte, ... aut absentiam reip. causa. instituta, eam adimplere non potest, aut ... implere potest, noluerit, statim a praetore remissa condicione adeundam, et restituendam hereditatem compellitur. d. l. 3. ... duabus legg. ad treb.; cum qq. non pateat, eum qui certo loco solvere promisit ad eam perficiendam posse compelli.

N 31. Qd. animadverti ... assentiendumque cum Bacob. ... disputat.). de Act. arbitr. thesi 4., et pluribus, quos citat, et sequitur Gonzalez d. cap.). de foro per. no. 6. creditorem non quocunque loco posse arbitrariam actionem exercere; d. i. loco domicilii debitoris; quod ... expresse patet ex l. heres 19. § ult. de judic. l. 2., et 3. de bonis auctoritate judic. poss.; et ex eo etiam fallit qd. loci dispositio adiectum latiorem agendi facultatem tribuere non pt., quam obligatio pure, et sine adiectione loci facta, ne alias loci ... restringendam actionem adhibita ... effectum producat, ... reg. tex. i. l. legata 14. de adim. leg., d. ex causa obligationis pure factum i. loci ... factum, et domicilii ... debitor pt. d. l. 19. §. de iudic. l. 2. Co. de iurisdic. omn. iud.: qd. ex causa obligationis cum adiectione loci facta ... i. loco solutionis destinato, directa actio, et i. loco domicilii arbitraria ... debitor poterit, ea quia ratione inferret falsum [posse debitorem] ... qd. plerique ... non ... i. domicilii, ... loco facta posse debitorem per arbitrariam actionem conveniri, ... iure ... profecto agendi facultas ex obligatione, cui loci adiectio quam ex obligatione pure facta proveniret; reus enim ... to loco ... triplici loco conveniret, scilicet ubi ... ubi solvere destinaverit, et ubi domicilium ... tamen reus pure, et sine obligatione loci adiectione duplici obligatum loco facta scilicet et domicilii conveniret, ... qd. cum locus solutionis designatus, iuxi contractus p. loco ... accipiatur, l. ... 20. de iudic., et qui i. locum certum solutionem destinavit, non alio praeter ... ibi conveniatur, quam qd. ibi ... l. 2. de ... et ... Absurdum sane ... loco, i. quo non ... intelligatur, posse absolute ... tamen ... non ... i. loco domicilii, d. et alio quocunque posse arbitrariam actionem exercere, non ... sequeretur ... defendit acriter Fab. de error. decade 90 error 3., et 6. i. quam ... tex. i. d. l. si duo 46. § l. de ... pecun. d. l. 43. § 2. de V. O. l. ... an. leg. l. 19. ... prio. l. eum, qui § 3. de iudic. l. qui certo loco i.). de ... indeb. et ea ratione nititur, qd. alioquin si debitor ... i. loco domicilii posset per arbitrariam ... recipere ... praetor non ... cum si debitor nec ubi ... se obligavit, nec ubi domicilium ... inveniatur ... creditor ... non posset: qd. ne creditor ... periculum creditor ... non ... i. loco domicilii

N 32. d. et alio quocunque poterit arbitrariam instituere.

... tamen ... ut nos a communi ... recedere cogatur ... l. 43. de judic. ... l. 46. § ... de ... cum qui certo loco ... promisit, aut ... quocunque loco, et ubique posse conveniri, sic et recte accipitur ... autores, ut quolibet loco idoneo debitor ... [illegible]

scilicet, in domicilij, quem etiam modo intelligere, quod docet in l. 63. de V. S. inde p. cuius expone videndum Cuiac. lib 28.
Pauli ad edictum, et in d. l. 4. de ann. leg., rem quod pure sine loci adiectione [illegible] quovis loco potest conveniri. D.
[illegible] huiusmodi in[illegible] tex. in d. l. 16. §. 4. de const. pecun. non conveniat; nam [illegible] ibi [illegible] eum, qui certo
loco solvere [illegible], quocumque loco per arbitrariam conveniri, non alius [illegible] ex. [illegible], quam in duo pluresve loci [illegible]
[illegible] in qq arbitraria [illegible], cum tamen [illegible] [illegible] unius domicilij locus ad arbitrariam actio exerci
tium idoneum [illegible]. [illegible] arbitrariam actionem illum ubi domicilium debitor habet exerceri, non tamen ex
eo sequi, quod unico [illegible] loco exerceri; [illegible] [illegible] qui pluribus in locis est, et eodem tempore domicilium constitu
ere l. labeo 5. l. 46. §2 ad municip.; tamen duplex est domicilium [illegible] scilicet in quo quis larem rerumque
ad fortunarum suarum constituit, [illegible] [illegible] l. cives 7. de incolis lib. 10, et commune scilicet ubi pa[illegible]
cepi degit [illegible] fuit Roma l. in duas 6. §. Roma de excusat. tutor. l. ult. de iudic., et releg. l. 35. ad
municip. [illegible], quem exaudire [illegible] Ann. [illegible]. C. de incolis. ex n. 18., in quorum quolibet recte de[illegible]
tor conveniri; et [illegible] [illegible] discrimine in loco communis domicilij, ita conveniri si ibi reperiatur. l. 2. §. 3. de iudic.
ita intelligendum existimo tex. in l. 2. l. 43. §2. de V. O. Ubi quis Romae existens se Ephesi daturum promisit,
arbitrariam actionem [illegible] non quod ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. quod Romae commune do
micilium est, in quo [illegible] debitor pure conveniri in loco [illegible] proprio domicilij (ut [illegible] à Fab. [illegible])
conveniri debitor potest quamvis [illegible] non inveniatur l. 2. C. de bonis auctorit. iudic. possid. quod licet à loco domicilij ab
sit; ibi tamen [illegible] [illegible] semper et intelligitur. d. l. 5. l. 23. §1. [illegible] et 3. ad municip. Satis
inique creditori conveniri quod debitorem in loco solutionis designato [illegible] per directam actionem, et in loco domici
lij, etiam absentem, potest convenire per arbitrariam; quam nec facit tex. in d. l. 19. in princ. de iudic., quem urget
[illegible] Bacov. ubi supra facile adversus Fab. [illegible], etenim cum ideo heres ab hereditarijs credi
toribus ibi conveniatur, ubi defunctus debuit, quod eius vicem subit et personam [illegible], evincitur, quod [illegible] de
bitorem non quocumque, sed idoneo duntaxat loco convenire debet. N 33

[illegible] inqu. non tributaria actione differat
arbitraria ab. suspecta disputandum, quod non aliter [illegible] [illegible], quam in triticaria actione [illegible] naturam, et usum cognoscamus;
et omnibus quae late tradunt Donel. [illegible] de trit. act., et Fab. de error. decade 84. error. 7.
cum itaque triticaria actio ad [illegible] moram debitoris qui ex stricta causa debetur [illegible] [illegible];
nec rei, [illegible] estimationem persequi: ut sive debitor ex causa mutui, aut stipulationis moram admiserit, cre
ditor [illegible] actione [illegible] [illegible] in obligatione [illegible] [illegible] et mora debitoris impedita mo
rari, l. 2. de reb. cred. ut [illegible] tritic. docet Cuiac. 3. ad Africanum in d. l. 8. hoc tit., Cuiac
[illegible] videtur Bacov. [illegible]. 8. disputat. 4. thes. 43. de A. Venit itaque in triticaria [illegible] estimatio
cuiuslibet rei ex stricta causa debitae [illegible] pecuniae numeratae l. 1. in princ. de actione trit., cuius eadem
[illegible] ex estimationem [illegible] ex d. l. 3. hoc tit.: qq. [illegible] inter triticariam actionem, et arbi
de eo quod certo loco plurimum interest certum est, actio triticaria [illegible] est; ab eo [illegible], quod certa
[illegible] loco [illegible]. l. 1. hoc tit. In triticaria venit non res ipsa debita; [illegible] actione res ipsa
venit, ut [illegible] tex., ex qua actio de eo, quod certo loco per triticariam [illegible] [illegible] potest l.
13. §. 1. de V. O. ibi [illegible], [illegible] commune, sed intrinsecum interesse. d. l. 3. de actione tritic.
in actione de eo, quod certo loco res ipsa debita venit, eius [illegible], [illegible], intrinsecum
interesse l. 2. § ult. hoc tit. In [illegible] triticaria [illegible] [illegible] [illegible] est; [illegible] [illegible] [illegible]

quando tunc pro recta Fab. negat, ad instar aliarum actionum quae loco intrinsecus exiguntur, iudicis arbitrium requirit, ut colligitur ex iuribus adductis n.º 5. actio de eo quod certo loco; quae tam extrinsecus, quam intrinsecus inter. ad arbitrio iudicis requirit arbitrariae, ut late supra vidimus. Denique cum triticaria actione pecunia numerata petenda veniat, quae nullam interesse intrinsecum in se continet pt. d. l. 2. de tritic. act. actionem de eo quod certo loco certa pecuniam numeratam quam ad alias res pertinere certum est ut l. 2. § 1. l. 3. hoc tit.

n. 34. d. inter triticariam actionem, et actionem de eo quod certo loco nihil interesse existimare videtur, tex. in d. l. 22. de reb. cred. l. ult. de actione tritic. qui asserit, quod si propter mercem aliquam, quae certo die dari debuit, triticaria actio exerceatur, eius temporis estimatio sumitur, quo dari debuit et adiicit, quod si propter mercem loco certo debitam agatur eius loci sumitur estimatio, quo dari debuerit: quae triticaria actio, quae extra locum solutionis estimationem exercet, ab actione nostra non differat; quam difficultatem, ut dissolvat Zamora ad d. l. 8. hoc tit. cap. 2. n.º 31., asserit, quod in praefatis iuribus triticaria actio in loco solutionis designato exercetur, cuius sumitur estimatio; d. ex eorum litera convincitur; nam postquam dixerat dictus, quod propter mercem certo loco debitam agatur eius loci sumitur estimatio, adiicit, quo dari debuit. subiungunt, quod si nihil de loco convenerit hic locus spectetur, quo petatur, ex quibus clarum est, duas distinctas estimationes, quod in primo loco solutionis designatum attendit; in 2.º loco petitionis spectatur; haec autem differentia non constaret nisi triticaria actio in loco solutionis designato exerceretur, nam tunc designatio et petitionis unus idemque locus erat, et in utroque casu locus petitionis attenderetur: quod ut vera sit superior differentia dicendum est propter mercem pro loco debitam alio loco actionem iudicium fuisse deductam. Corroboratur hoc expressissimo tex. in d. l. 22, et in d. l. ult. quatenus de oblig. pura, vel in diem certa loquuntur de triticaria actione excludendo, quatenus actio de obligationibus cum adiectione loci certa loquuntur, non de triticaria actione, quae tam quam civilis, directa, et stricti iuris alio loco exerceri non potest, ac certi debent. d. de arbitraria actione de eo, quod certo loco, quae cum alio loco movetur, debitam quae requirit mercem d. cum incremento eius quod interest. Nec quod tex. in d. l. ult. sit sub rubrica de actione triticaria, in quaedam aliquam facit; nam sicut nihil prohibet ut in d. l. 22. cum in rubrica de reb. cred., in quadam certi solutione sermo instituatur de triticaria actione et actione de eo, quod certo loco agatur; sic nec refragatur, ut in d. l. ult. de tritic. de eo, quod certo loco tractetur, imo eius rei, nec levis, nec inelegans forsan ratio erui ex tex. in d. l. ult. inscriptione desumitur, quae Gaius hoc auctore lib. 9. ad edict. provinciale; qui sub eadem inscriptione in l. 2. hoc tit. arbitrariam actionem de eo, quod certo loco, originem eiusque indicandi rationem tradiderat; ut nominatim refert Gaius quam lib. 9. ad edic. provinc. in d. l. eiusque de arbitraria actionis origine egerat, sub eodem lib. in d. l. ult. de eius effectu. Circa loci d. de arbitrariae actionis origine agerat, sub eodem lib. in d. l. ult. de eius effectu. quae ut non sequitur, postquam arbitrariae actionis originem, naturam, estimationem; nec interesse dicere; quae ut non sequitur, postquam arbitrariae actionis originem, naturam, et qualitatem exponimus, duobus quae supra cap., eius praestationem circa interesse. pertractare, et academicas ferias dabimus ultima in Dei laudem, ac [illegible] [illegible], quae unicus [illegible] [illegible] [illegible].

Cap. 3.

In quo de officio Iudicis in arbitraria de eo, quod certo loco discutitur

n. 1. Iudicis officium quod iudicii [illegible] discutitur, non [illegible] exerceri, compertum est intrinsecum iudiciis, nec augere, nec minuere obligationem, videlicet, quae [illegible] [illegible] ac formalem, sermonis [illegible] nomine [illegible] [illegible], idemque sibi iudicis liberum ex bono [illegible]

arbitrium iudicis pmittit l. tritium 24. depositi §. i. l. tang fideiuss. 56. iur. de acc. et istud in arbitrariis peculiare, et
a ceteris iudicijs separatum iudicis officium versatur §. 3. inst. eodem tit. [illegible] arbitraria ac certo, et certo loco, multum reliquis arbitrariis actionibus differunt, quod eo in iudicio officium versatur; propterea etiam, nec
actionibus omnes naturaq. [illegible]; et [illegible] ad i. cautione [illegible] cum dimanat [illegible] l. 2. §.
§. v. hoc tit. indiceat, qui [illegible] adiecta e. (qui hic eleganter dicitur) [illegible], et quod dat iudex l. cum fuisset
3 9. de iudic.; quod cum iudicium munus publicum sit l. ult. §. de iudicandi. 48. de muner., et honor.
a pretore designatus iudex, nisi iustam causam excusationis habeat eo iudicare spetiatur l. 13. §. quamvis 2. de
vacat., et excus. muner., iuncto Cuiac. lib. 3. obs. cap. i. 2. l. 39. de iudic. quamvis [illegible] p. oculis
habere debere asserit Ulp.; ita ut non teneat quantitati iactu [illegible], c. vel excedere, vel minorare quantitatem debeat l. 2. §. ult. hoc tit.; ide. vel in minorem pecun. quam quae in obligatione
deducta sit, reum condemnare in destinato prius loco, pecuniam solvere, cuius interes. apparet, aut in nam
si cum solvit in loco pecuniam solutam in actionis [illegible] d. l. 2 i. prio. l. unic. C. ubi conveniat, qui certo loco
dare promisit, in qua re inter auctores, et [illegible] elegant e. differentia, actoris enim utilitas, et interes. non alium
consideratur, et auget condemnationem quam si debitoris mora [illegible]; id e., si per debitorem steterit quominus
destinato loco solverit, ut in d. l. 2. §. ult., et exquisite docet Afric. et Paul. in l. l. [illegible] Papiq. C. [illegible]
nec spectabitur, et [illegible], eiusdem differentiae, et i. l. ult. hoc tit. dico, quod [illegible] exponit [illegible] i. d. l. 2. i.
prio., et i. d. l. unic. C. ubi conven., qui cert. loc. dar. promis., quarum simpliciter actoris utilitatis [illegible]
rationem scribunt: diversa debitoris e. [illegible], cuius interes., sive utilitas in arbitraria actione [illegible] esti-
matur; sive per creditorem steterit quominus destinato loco pecuniam acciperet, sive non; imo, etsi per de-
bitorem illum steterit quominus in dicto loco solverit, et si adhuc utilitas spectabitur, ut post Accurs. Bart.
Zasonem, et Castren. tenent Donel. i. d. l. 2. hoc tit. no 6., Ramos i. manuscripto plect., ad tex.
in d. l. 8. hoc tit. no 3. Gorg. [illegible] ad tex. i. d. cap. 13. de for. spet. no 9. N° 2

Cuius differentiae ratio exco-
gitatur, quod creditor, qui directa actione alio loco agere non potest, dum arbitrariam actionem intendit [illegible]
[illegible] utilitatem [illegible], quam [illegible] tribuit aequum e., quam si debitor moram commisit, [illegible]
perfecto erat, debitorem, qui in pecunia destinato loco solvenda, moram non commisit, non modo [illegible]
[illegible], d. [illegible] creditoris interest destinato loco pecuniam solutam esse [illegible]; at ex [illegible]
bitor, qui in certum locum solutionem destinavit, non ex bono, et aequo, propter arbitrariam actionem potest, loci
utilitatem [illegible]; d. propter [illegible], nec loci utilitatem exce debet omittere, quod moram [illegible]
quod utilitas debitoris quaesita [illegible] adimi non pot. tex. ex vulgari reg. i. l. ult. de pact., et quod mora [illegible] debito-
ri nocere dicatur l. i. [illegible] 133. §. unicuique 2 de R. J. [illegible], ut [illegible] obligat.
ex eo dignoscit, quod creditori, si oblatam sibi a debitore pecuniam accipere recusaverit in mora
constituatur l. quidecim 72. de solut., et tamen [illegible] sibi ex [illegible] quaesitam, [illegible] non amittit, [illegible]
[illegible] postea [illegible], adeo, ut si reus [illegible] non solvat posteriori mora [illegible]
l. Celsus [illegible] §. ult. cum l. seq. de recep. arbitr. l. [illegible] 13. de [illegible] cred. [illegible]
ceptum 49. i. fin. C. de usur.; [illegible] ius [illegible], quod mora [illegible], ut [illegible]
[illegible] utilitatem sibi ex [illegible] quaesitam, ex eo quod [illegible] non amittat. ut consideravit Donel.

d. l. 2. hoc tit.° n.° 6. DD. hanc doctrinam [illegible] videntur, qd. debitor alio loco pretij, non propter [illegible] contractoris, d. ex bono et æquo propter arbitrariam actionem potestatem loci utilitatem [illegible], ut [illegible] Iust. in Iugam agen. 83. ver. propter quam causam inv. de act. ubi ait [illegible], qd. alio loco peteretur, arbi-trarià ad proponitur in qua rao habetur utilitatis, quam debitori opportuna fuisset, si illo loco sol-veret, quo se soluturum obligavit: qd. [illegible] arbitraria ad proponatur ut loci utilitas [illegible], non contractoris, d. propter arbitrariam actionem potestatem debitor loci utilitatem [illegible]. Foecibe tamen [illegible] ex. Iustin. [illegible] quid ita in eo e., ut arbitrariam actionem [illegible] necessitatem [illegible], quam in de in duo quod cum creditor alio loco directam actionem plus loco peteret, et litem [illegible]; qd. utilitatem, quam debitor haberet, si destinato loco solveret, [illegible] ei [illegible] alio loco peteret arbi-trariam actionem [illegible] proponit, in qua debitoris utilitatis rao habetur, ex qua Iustin. doctrina [illegible] inferes loci utilitatem, propter propriam [illegible] debitori [illegible], et praetorem arbitrariam [illegible] potuisset, per quam alio loco expertum creditori [illegible]; ita tamen, ut loci utilitatem, quam ex [illegible] ex [illegible] sibi quaesitam debitor [illegible]; d. integram [illegible] maneat; quam si in loco [illegible] destinato pecuniam exsolveret.

N.° 3

Ex qq. [illegible] evenit, quemadmodum [illegible] ut in arbitraria actione [illegible] debitoris, et creditoris utilitas in [illegible] [illegible] videlicet si post moram [illegible], alio loco [illegible] arbitrariam actionem [illegible]. tunc [illegible] creditoris, [illegible] destinato loco [illegible] et debitoris, qd. loci utilitatem [illegible] ex [illegible] sibi adquisivit propter moram [illegible] rit [illegible]. Ulp. in d. l. 2. hoc tit.° arbitrariam actionem utriusque utilitatem, [illegible] actoris, quo [illegible] [illegible], ut [illegible] Bartolum, et [illegible] sequuntur doctores [illegible] Donell. in d. l. 2. n.° 3. [illegible] [illegible] Afric. in d. l. 8. hoc tit. et Ant. Fab. in [illegible] in d. l. 2. [illegible] l. 8. ibid. [illegible] [illegible], [illegible] debitori [illegible] ex d. l. unic. [illegible], quia [illegible] loci [illegible], ibid. [illegible] venit [illegible] æstimatio [illegible], [illegible] alterutrius [illegible], [illegible] ex [illegible], [illegible] distinctivae [illegible], [illegible], d. alteram duntaxat extremum [illegible] l. si heredi [illegible] de [illegible] instituendo. [illegible] §. 6. [illegible] d. l. si quis ita [illegible] l. 6. qd. [illegible] in [illegible] conjunctionem [illegible], [illegible] utilitatem in arbitra-riam æstimationem [illegible]. [illegible] sub [illegible] d. [illegible] separatim, utilitatem æstimandam significat. [illegible] [illegible] qd. [illegible] tamen [illegible], sive debitoris [illegible], sive creditor, [illegible] utilitas æstimatur, [illegible] [illegible] explicat. in d. l. 8., et in d. l. unic. [illegible] qd. [illegible] tamen litem æstimandam: quam alterutrius [illegible] [illegible] [illegible], quo [illegible] interesse [illegible]; si tamen [illegible], [illegible] [illegible] utilitas [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] in d. l. 2. in princ. [illegible] [illegible] [illegible] creditori [illegible] [illegible]; [illegible] enim [illegible], aut [illegible], [illegible] creditori [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] enim [illegible], aut [illegible], quam [illegible] [illegible] alterutrius utilitatem [illegible] [illegible] æstimandam [illegible], utriusque [illegible]; [illegible] utilitatem [illegible], et [illegible] æstimare deberet [illegible], aut debitor loci utilitati, quam ex [illegible] acquisivit [illegible]; [illegible] [illegible] loci utilitatem, quam [illegible] fuisset [illegible], si debitor in pecunia destinato loco solvenda moratus [illegible] [illegible] [illegible] arbitrariam actionem [illegible] amittat.

N.° 4

Hoc autem interest, sive creditoris, sive debitoris [illegible] [illegible] utilitatem [illegible], et [illegible] habita [illegible] loci, qui [illegible] [illegible]

[illegible] l. 1. [illegible] de reb. cred. [illegible] vlt. [illegible] [illegible] venditionem, [illegible]
emptionem, et [illegible] designatum [illegible] [illegible]
[illegible] loci [illegible] [illegible] [illegible] rex [illegible] [illegible]
[illegible] emptor [illegible] no. 83. Nicolaus. Tex. de Cortel. [illegible] emptor et vend.
q. 39. nu. 95. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hoc [illegible] [illegible], et [illegible] Just. [illegible] §. 23. [illegible] A.; [illegible] arbitrarium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] civitates, et regiones; [illegible] [illegible], loca, [illegible]
[illegible], ut [illegible] l. [illegible] 63. vlt. ad l. falc.; [illegible] [illegible]
[illegible] l. [illegible] 13. de [illegible] facilius, et sub [illegible]
[illegible], et [illegible] l. [illegible] l. [illegible] 33. de [illegible] [illegible] l. [illegible] 29
de leg. 1.; ubi legatum debitum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 18 [illegible] 11. §. [illegible] Inst. de leg. [illegible]
loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Inst. de [illegible] loc. [illegible] debi
[illegible] potius, quam loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eo loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in loco arbitrario [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quanti
[illegible] loco [illegible] loci [illegible] [illegible] [illegible] tex. l. 2. l. vlt. in
[illegible] aestimatio sumatur ius loci, quo dare debuit [illegible] qq. N. Fab. in [illegible] ad tex. l. 8.
l. 3. § vlt. de A. empti, et Donel. l. 2. c. 22. de reb. cred. no. 32. [illegible] [illegible]
aestimatio [illegible] loco [illegible] [illegible] loco solutio destinata, [illegible] arbitrarium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sumatur aestimatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
29. q. 3. et [illegible] [illegible] cap. 14. de [illegible] no. 11. 86

[illegible] loci solutio destinata

[illegible] arbitraria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tex. l. 2. [illegible] 60. [illegible] de 20. [illegible] l. 1. quoties 59. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] l. 2. [illegible] Ulp. [illegible] Capua [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Capua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] l. 2. § 1. de reb. cred. [illegible] [illegible] aestimatio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aestimatio [illegible] [illegible]
[illegible] 33. mandati [illegible] Kalend. [illegible] l. 59. de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 2. de fideiussor.
[illegible] l. 3. [illegible] qq. [illegible] [illegible] 12.
[illegible] [illegible] [illegible] loci [illegible] debere
[illegible] [illegible] l. 2. § 6. hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] no. 13., et [illegible] quanti [illegible]

A. Jab. i racoli de rex. t. u. l. 2. s. ult. hocceq; qz. fabionem Ulp. d. d. sine stipulaoi i qua ocepe, elegit
pulsaq; cu adiectioe loci data eius tporis estimaoq; sqi oportere, quo in addictio loci debitor petenti satisfaceret,
...[illegible] nobilitat. secun. q Ulp. asserit e i stipulaoe cu designaoe loci data, sive perdixerit pre pcrastitta,
...[illegible], creditor petat eius [illegible] estimaoq; quo die obligaoi veneit; sub ea tam dispaq; q. ea i destinato loco
directaao exerceat. estimaoq; attendit. si vo ext. ey loci arbitraria [illegible] tporis estimaoq; etiq; [illegible]
[illegible], ut stati dicemus [illegible]. Nec huic Ulp. [illegible] difficultas remit, nq; cu [illegible] tporis
estimaoq;, quo dies obligaoi veneit, n attendimus, q. si id q. i obligaoe debitum e, adhuc [illegible]
[illegible] debitor. ad i [illegible] estimaoq; debeat [illegible] id [illegible] [illegible] nam debitor qui debitor [illegible]
[illegible] pro alio [illegible] creditori [illegible] l. 2. §. 1. de reb. cred. sic nec aliud pro alio solvi [illegible]
[illegible] ex vulg. reg. ult. l. de [illegible] liberat. hoc dicimus sit debitor ad [illegible] obligaoe [illegible]
[illegible] eius estimaoq; tporis obligaoi venientis [illegible], i id Ulp. q. veneit; [illegible] aliud [illegible]
debitor [illegible], [illegible] q. [illegible] liberat. [illegible], q. [illegible] obligaoq; extinguitur, arg. tex. i l. [illegible]
8. C. de [illegible]. quq; pro eius [illegible] dist. [illegible] cap. n. 22. docet ex Barthol. et [illegible]. Bar-
[illegible] ad [illegible] dict. l. 22 de reb. cred. n. 2 cu 36 seqq. Nec etiq; obstat 2. difficultas, ng etiq; [illegible]
[illegible] tporis, q. stipulaoe, cu designaoe loci [illegible] debitor i mora [illegible]
[illegible] expressa [illegible] adiecty debet, qui elapso dies [illegible] i mora [illegible]
[illegible], [illegible] tporis [illegible]. nec etiq; adiectio estimaoq; [illegible] mora i [illegible] e, [illegible]
q. [illegible] obligaoi [illegible] tporis [illegible] estimaoq; d. l. 59 de V. O. [illegible]
[illegible], nulla [illegible] debitore i mora no [illegible] fab. lib 16. Div. cap. 8. et Ar-
nold. Barz. id l. 22 de reb. cred. n. 35 cu 36 seqq. [illegible] attendit [illegible]
[illegible] qua raoe, i stipulaoe, cu adiectioe loci [illegible], vel loci [illegible] tporis, quo dies obligaoi
veneit [illegible] docet Cuiac. ad [illegible] i d. l. 59 de V. O.

N. 6.

[illegible] eiusq; tporis, quo dies veneit, habita raoe, tu debitoris, tu creditoris, [illegible]
[illegible] venit interest, q. [illegible] aliud, quaq; [illegible], quaqtq; aliquis lucrari [illegible]
[illegible] l. [illegible] l. quarens 24. de R. I., e. q. [illegible]
quaq; splectur Donel. lib. 26 com. cap. 23. Cuiac. lib. 33. Pauli ad dictuq; l. si [illegible] 21. §. cuq;
[illegible] de A. empt. et plures referens [illegible] Pichar. i disput. de mora n. 166.; aliud interesseq;
[illegible] intrinsecq; interest. [illegible] valori [illegible] i. obligaoeq; deducta, [illegible] facta sit,
eius [illegible] decausit; extrinsecuq; interest dicitur damnuq; emergens, [illegible] [illegible] quod
q. i. arbitrariaq; actioq; veniat docet Ulp. i. d. [illegible] i A. l. 2. §. ult. hocce, ubi q. dicitur [illegible]
[illegible] raoeq; [illegible], n ex [illegible] arbitraria actioi, d. [illegible] actioq; [illegible] vel ex facto, vel ex
ppria negotiaoi qualite venit [illegible] interest. l. sociuq; 60. pro socio. l. si. l. 24. §. Colonq; 4. [illegible]
[illegible], d. l. 3. [illegible] §. qq. 3. C. arbitrariq; tutel. l. ult. C. de sent. quq; p. q. interest
At obstare videt q. [illegible] Rodic de mora et [illegible] lucri raoe n attendit.
§. [illegible] ad l. [illegible] de [illegible] stipulat. dam. infec., i. quaq; [illegible], id e, [illegible]
ex dictis, l. i. [illegible] stipulat. 28. de dam. infec.; damnu [illegible]; n etiq; lucri raoq; [illegible]
[illegible] l. [illegible] 26. eodeq; tito. [illegible] [illegible], cuius interest [illegible] n ex.,
[illegible] 40. [illegible], seqq. [illegible] ex delic. [illegible] quidaq; [illegible]

n ei, qui lucrum est. fact. in ppter interesse operandi i. l. si hi, qui 26. § 1. de furt. q. est. arbitraria
aoe, i. quam venire dicit. interesse damni dumtaxat [illegible], ne etiam lucri cessanti ratio haberi oporteret.
q. cuius dubij solutio dicendam e., i. attributione, quæ fit ex l. Rod. de iac. luc. ratione attendi, ideo debet
communicari, id e. omne damnum fieri solum, qui ppter res aliorum amissas sequi ii., ut merces suas
salvas habent d. l. 2. i. [illegible] ad l. Rod. de iac. ex equitatis ratione, quæ suadet, ut hi, quorum merces
levandæ navis causa i. mare iactæ ii., locupletiores non fiant; d. ut ex iactu, ex necessitate facta minus
detrimentum sentiant. d. l. 2. § 1., ut sic id solum lucrum estimetur q. iustum sit, quæ ppter i. damni i. fec
si importatione lucrum, q. ex ipso vitio eius t cario venefico haberi, q. n ter dominus usi, quamquam
vilium reseruit, tam quæ iniustum estimandum n ee. merito receptum e. i. d. l. 26. d. dam. inf. Ex eadem
ratione furti ac, ei, qui lucrum est facturus, obligatio iure ex eadem ratione furti ac denegatur; lucrum etenim
q. quis per interceptionem rem ex re aliena facere nadet n nisi in iustum ee. potest q. furti ac
n[illegible] intelligendum i. l. si quis uxori 52. § si servum 28. de furt.; iustum namque lucrum n modo i. arbitra
riam dum alij pluribus, verbis estimatur; docet Donel. d. lib. 26. com. cap. 23. Ant. Fab. Coniect. ad
d. l. unic. C. de his, quæ p. ea, q. intr. p ferunt. Ant. Fab. i. ratiol. ad tex. i. d. l. 9. § ult. hoc tit.
Bart. add. l. unic. 122. cum aliquot seqq. Bin. lib. 2. select. cap. 33. p tot, et aliquos refert
et sequitur D. Long. i. d. cap. 47. de for. oper. no. 11.

N 3

Extrinsecum interesse. q. i. arbitraria aoe estimatur ratione damni emergentis, aut lucri cessantis expla ponit Ulp. i. d. l. 1. § ult. hoc tit. veluti si quis re
iectionem pecunias Romæ feneravit ephesi recepturus vel sub pœna pecuniam debebat, vel sub pignoribus,
et ppter moram debitoris pœna omissa, vel pignora sint distracta, vel si cum fisco aliquid haberet, res debi
toris fiscalis, qui pecuniam, quam mutuam dederat, si ephesi reddi fuerat stipulatus, vel vilissimo pretio
distracta sint; aut si denique creditor merces comparare solebat, in omnibus casibus, damnum emergens ppter pœna
omissam, pignora vendita, aut distractionem ppter debitum fiscale vilissimo pretio factam, quæ n facile resarcitur,
l. si ipotecas 4. C. de remiss. pig. l. si quis stipulatus 6. Co. de fide, et iure hastæ fiscalis lib. 10. ni[illegible]
et mala fide facta sit, l. si quos 16. C. de rescind. vend. l. si et C. de fide, et iure hastæ fiscalis, et lucrum
cessans ppter pecuniam destinato loco n solutam i. arbitraria aoe estimatur, et officio iudicis accedit satis [illegible]
[illegible] quasi data opera operam [illegible] rex. i. l. ult. de penu., et comod. rei vend. i. l. si sterilis
21. § cum p venditorem 3. de ac. emp.; i. qq. mora facta p venditorem i. restituenda, omnium interesse utilitas i. com
ratione venit, sed modo circa rem ipsam [illegible]; extrinsecum autem interesse n attenditur; n enim si potuit emptor
ex re empta negotiari, et lucrum facere, id estimandum e. n magis, quam si quis tritici [illegible] emerit, si
ob eam rem, q. n sit traditum, familia eius fame laboravit; nam pretium tritici n servorum fame
necatorum emptor [illegible]; tunc sic: i. aoe ex empto, quæ bonæ fidei e. extrinsecum interesse n esti
matur: q. mo in arbitraria aoe poterit estimari; patet con.; quia ubi maior e. arbitrariæ
aoni [illegible] bonæ fidei, iudicium p[illegible] [illegible] [illegible]. i. l. [illegible] 18. § qui [illegible] 5. de h[illegible]
de rei vindicat. [illegible] l. 3. de rescind. vend. l. huiusmodi 84. § qui [illegible] 5. de leg. 1. q. [illegible]
stringeret si extrinsecum interesse, q. i. bonæ fidei iudicium i. [illegible] i. arbitrariam aoem veniret.
[illegible] difficultas ex eo, q. cum e. bonæ fidei iudicium [illegible] i. [illegible] venerit, ut certo loco

q[illegible] arbitraria [illegible] bonae fidei [illegible] sufficiat in [illegible]. [illegible] cum alijs adducitur cap. n. 24. [illegible]

[illegible] in arbitraria, quae in bonae fid. iudiciis venire, aliquis [illegible] arbitraria quae bonae fid. [illegible] [illegible] ut certo loco [illegible] bonae fid. [illegible], o arbitraria creditori [illegible] [illegible], ut plenior utilitas consequeretur [illegible] hoc ipso, q. in bonae fid. iudicijs [illegible] non [illegible], neci arbitraria [illegible]

[illegible].

N. 8. Cui difficultati [illegible] de B. O. hac [illegible] et R. [illegible] q. [illegible] arbitraria ac a bonae fid. iudicijs [illegible] d[illegible] in arbitraria, quae in bonae fid. actione [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] q. sic explicat [illegible] l. 4. § 3. de A. emp. qui [illegible] ad [illegible] vel ad alia necessaria se [illegible], et hoc videtur [illegible], ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in arbitraria in d. l. 2. § ult. [illegible] [illegible] [illegible] hac necessari[illegible] actus, aut cogitari, ut in d. l. 4. § 3. [illegible] illum [illegible] nec propinque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] negotiatione [illegible] in arbitraria, quae in bonae fid. [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] ad hoc ut [illegible] [illegible] creditor ex pecunia [illegible] mercatori in q[illegible] requirit q. in illis [illegible] d. l. 2. § ult. et [illegible] occasio [illegible] [illegible] bonae [illegible] alijs negotiari. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Paulus in l. 21. § 3. q. [illegible] ultima [illegible] [illegible] in arbitraria [illegible] d. l. 2. § ult. [illegible] [illegible] pecunia creditori [illegible], [illegible] aut [illegible] [illegible] ex mora debitoris, qui [illegible] loco [illegible] d. l. 4. § 3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in bonae fid. iudicijs [illegible] in arbitraria [illegible] [illegible] [illegible] d. l. 8. [illegible] cap. 2. n. 32. qui [illegible] in arbitraria [illegible] in bonae [illegible] [illegible] arbitraria [illegible] bonae fid. iudicijs q. [illegible] in bonae fid. iudicio [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] loco facta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligatio [illegible] periculo, qui ad certum locum [illegible] facta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in bonae fidei iudicijs [illegible] quocunque loco [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] l. 3. § 1. per [illegible] [illegible] vel ad locum [illegible] vel ad [illegible] [illegible] [illegible] in bonae fidei iudicijs [illegible] obligationi [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

N. 3. [illegible] solutionibus [illegible] l. 26. § 3. de A. [illegible] d. l. 2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Paul. in d. l. 21. § 3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] certo loco [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] certo et [illegible] [illegible] [illegible] q. in eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] §2. 23 et §[illegible] [illegible] act. [illegible] [illegible] de evict. [illegible] de [illegible], a [illegible]
[illegible] q. [illegible], [illegible] vel [illegible], [illegible] [illegible] aliam [illegible] [illegible] q. [illegible] illius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] à autore [illegible] cit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], qui [illegible], [illegible] [illegible], à [illegible] l. [illegible] §3 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eius [illegible], q. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de A. [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] facere [illegible] d. l. [illegible] §. [illegible], [illegible] vid. d. l. [illegible] §3 [illegible] A. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], l. [illegible] [illegible], l. [illegible] [illegible], l. [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] et act. [illegible] l. 3. ad l. [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acquirit, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. l. [illegible] §. 5 quoniam [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] evitare, nec [illegible] [illegible] debitum, [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible] 23 de [illegible] [illegible] [illegible] actioni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. l. 2 §3 ad l. Aquil. [illegible] [illegible]
[illegible] l. [illegible] de [illegible] [illegible] ad l. Aquil. lib. 2. q. 2 [illegible] 16, et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] arbitraria [illegible] dico, q. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. l. 2 §[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subtilitas, quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] §2 [illegible]
et in [illegible] [illegible] speciebus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible], aut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creditori [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], ex [illegible] arbitrariis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible], q. ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; quoties [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] creditor, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 2. §[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ubi: [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] arbitrariis [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible], quoties [illegible] [illegible], ut [illegible]
[illegible] [illegible] ad arbitrarias [illegible] creditori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plenior [illegible], quae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] arbitrarii [illegible]; [illegible] q. [illegible]
[illegible] bonae fid. iudicii, ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arbitrarii, quae bonae fid. iudicii [illegible], quae
[illegible] [illegible] arbitrariis, quae bonae fid. iudiciis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ex qua l. [illegible]
[illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonae fid. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] d. l. [illegible] l. 118 §[illegible] de [illegible] et bonae fid. iudiciis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] arbitrariis [illegible], ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

de extrinseco interesse ea ratione constitui, ut in contractu ex mora, quando occurrit, arbitrari tractum, ut certo loco, ac tempore, sive bona fidei, sive stricti iuris sit contractus, in qua obligatio stipulata ex interessemora, nisi creditor de eo arbitrario, actu, actione arbitraria iudicis ... ; et ideo non est extrinsecum interesse. Lex ... ut vincens, ... in ... non estimari, quod ad alium spectat, quia ad loco, et tempore ... quod extrinsecum interesse ... et ... docet quamvis in hac difficultate Donel. d. lib. 26. Dum ... 23, ... sexit aliosque refert Bonn. de lib. 2. ... cap. 28. pro ... de usur. ... 85. ... no. 14. et q. 96. no. 3).

N. 11.

... ultra legitimum modum usurarum in arbitraria actione venire. Ulpi. scribit in d. l. 2. § ult. hoc esse, quod ... non praestit ... ; nimirum quippe legitimum usurarum modum ... usque supra ... excedere non poss. ... in ... stipulatione ... l. cum tollere 26. de prae. ... l. placuit 29. l. ... 44. de usur. ... et § 1. ... nautico fenor. l. usur. l. 16. l. 25. et 26. C. de usur. Paul. lib. 2. sent. ... 14. de usur. § ... qua de Justel ... varie interpretantur Dni. et Ulpian.; omnium que tradit Donel. d. l. 2. § ult. no. 7. Cuiac. ad d. l. unic. C. de sentent. quae pro eo quod interest proferuntur, in tract. 8. ad Afric. l. 1. ... 33. locati, et ... Rabel. ad ... Justin. l. 2. l. unic. existimant dum d. § ult. constat ex illius litera, ubi de traiecticia, seu nautica pecunia loqui, cuius nomine, utpote periculo creditori accepto, etiam ultra legitimum modum usuras stipulari liceat. d. l. 4. de nautic. fenor. Paul. d. lib. 2. sent. ... traiecticia l. potestate ... confirmatque ... l. 2. C. de nautic. fenor. ubi aiunt Diocles. et Maximia. quod qui pecuniam ... l. dedit, ut ... sacra ... ibi restituerent ... ex periculo, quae ex navigatione maris metui solet, non ... creditor pecuniae ultra licitum modum usuras exigere ... ; et qua ... ferri ... adiectio absque incerti periculi susceptione ... operari ... , ut in arbitraria actione, id quod interest ... ultra legitimum modum usurarum. Dni. haec interpretatio merito displicuit. Leotardo de usur. q. 54. no. 8. et q. 90. no. 44. et seqq., qui Ulpi. in d. § ult. de pecun. traiec. simpliciter loqui ... ut ostendunt illa text. verba: si enim in traiecticiam pecuniam dederit; quam etiam sine periculo creditoris accipi posse, constat ex. d. l. 4. de nautic. fen.; et quod ... generaliter de officio iudicis in arbitraria actione ... ; quamvis eius exemplo uteretur, quod traiecticiam pecun. Romae sub periculo ... acceptam, nihilo minus, quod docet, id quod interest, etiam intra legitimum modum usurarum in arbitrariam actionem venire, generaliter accipi deberet, cum exempla regulam non restringant ... declarant ... text. ... l. 1. ... d. § ult. ... et ... de ... l. dami 30. § ult. de dam. infec.: quod quamvis Ulpi. exemplum in traiecticia pecunia ponat, generaliter de pecun. certo loco dari promissa accipiendum ... manifeste prat. quod ... lib. 23. ad edictum l. d. § ult. ... traditerari ... l. quod si ... 4. ... hoc titulo, quae eius pars et appendix ... sub eadem inscriptione docet ... creditori loco ... destinato directa actione ... stipulationem deducto ... nec amplius ... si aliquid stipulatus, quod cum de nautica, seu traiecticia pecunia periculo creditoris ... pt. utpote, quam nemo credere suevit, nisi sub usuris, quae ... stipulatione, etiam destinato loco exigi non posse, ... ex ... l. 2. § ult. de nautica pecun. ... creditor acceperit, aut ... cuius pecunia credita certo loco reddi promissa dum egisse, et in arbitraria actione ... pecuniae nomine eo, quod interest, ultra legitimum modum usurarum venire ...

N. 12

... ex mente Aniol. Bend. ad d. l. unic. C. de sent. quae pro eo quod interest no. 82. et ...

premissa, etiā quāṁ pp̄ mox debitor eius pecuniā nomine [illegible], creditori in eo magis [illegible] q. eius pecuniā usuras ult.
legitimas exigi [illegible] creditorinia, quae ibi ex mora simulatur, nisi certi navigari periculū suscipere, [illegible]
leg. in L. C. de naut. fen; et videtur exp̄lus pecunia certo die dari promissa, cum tamē exigi non [illegible]
sed d. l. 3 § 16 de A. [illegible] l. 15 et C. de usur: [illegible] q. in destinato loco pecunia [illegible], in quo damnū ex
pretio, aut lucro cessante, etiā ult. legitimas usuras [illegible] ex arbitraria actione creditori [illegible], quae [illegible]
l. 2 § ult. hoc tit. ex aequitate ratione [illegible], q. [illegible] fuerit [illegible], [illegible] creditor certo loco pecuniā
accipere, vel damnū aliquod imminebat, evitaret vel aliquod lucrū adquireret in [illegible], q. [illegible] perdendo
[illegible] damnū patitur, aut lucrū acquirere desinit, damnū aut lucri [illegible] [illegible] metam [illegible]
it creditor, qui propter fiduciam certo loco accipiendae pecuniae alia via, damnū evitare, aut lucrū facere [illegible]
sed [illegible] propter moram debitoris [illegible]. Dicitur; hoc ipso, q. [illegible] pecunia certo loco dari, aut
[illegible] promisso, ult. non legitimas exigi non potest; neque etiā, q. in destinato loco pecuniae [illegible]
[illegible] excedere: [illegible] in usura, et id q. in [illegible] assignata [illegible] probari: etiā [illegible] eius,
q. [illegible] ultimo [illegible] accept. [illegible] [illegible] l. [illegible] legis [illegible] de act. empt. [illegible] 3 [illegible]
[illegible] post [illegible] l. [illegible] d. l. [illegible] de [illegible] a. [illegible], quae in [illegible], eius q. [illegible]
[illegible], in [illegible], qui certo [illegible] vel [illegible], vel factas obligationes de [illegible]
[illegible], vel [illegible] recipi, id q. in [illegible] excedere [illegible] ut late et docte [illegible] l. [illegible]
13, [illegible] seqq. Cuiac. d. l. [illegible] q. 30 [illegible] quoties [illegible] certo loco
[illegible] q. in [illegible] arbitraria actione, ult. duplum [illegible] n. pl. [illegible] omissa [illegible] Reks, [illegible]
[illegible] D. D. [illegible] n. 31 [illegible]. Bl. [illegible] § ult. [illegible] Iust. [illegible] Ant. [illegible]
rex al. d. l. [illegible] n. 18 etiā [illegible] Iust. i arbitraria actione [illegible] q. [illegible], excedere [illegible], hic
a. hodie [illegible] poena [illegible], [illegible] duplum [illegible]
quae [illegible] 16 cap. ult. Ant. Perez i d. l. [illegible] n. 4 et N. Arnold. [illegible] de [illegible] 6. [illegible]
[illegible] q. 9 [illegible] n. 31 loci aut adiecto [illegible] eius a. [illegible], [illegible]
etiā q. [illegible] poena [illegible], [illegible] pecunia [illegible] excedere [illegible] fraude usurarū adiecta, [illegible]
13 § [illegible] A. [illegible] n. 34 [illegible] doctrina ad pecuniā certo loco dari [illegible]
promissa [illegible] q. [illegible] de eo, q. [illegible] arbitraria actione [illegible] debitor
moram [illegible] seqq [illegible] poena aut [illegible], etiā [illegible], quoties [illegible] lucri
[illegible], quae ad [illegible] moram [illegible] debitoris opponit: [illegible] a lege [illegible], id, duplum, excedere vetat.
l. [illegible] de A. [illegible] Cuiac. et A. fab. i d. l. 3 § 4, et i d. l. [illegible] de act. empt. etc. [illegible]
d. lege de D. D. [illegible] 6. n. 18.

Dnico [illegible] quidē arbitraria actione [illegible],
[illegible] vel excedere voluntate [illegible] i obligatione deducta debeat, q. ex ipsa [illegible] tribuit. quae [illegible] fuisse,
aut recipi debuisse. Si pacta [illegible] caput debere, nec i eo loco pecuniā debito [illegible]
[illegible] ex arbitrio [illegible]. Recte [illegible] Bacov. [illegible] thesi. [illegible]
creditor, ut [illegible] abolvere [illegible] debeat caution ab eo exacta [illegible] pecunia ibi solvenda, [illegible], q. [illegible]
[illegible] accidere [illegible] Bl. i d. l. 2 § 1. hoc tit. Ratio [illegible] debitori loco [illegible] destinato, pecuniā obtulerat, [illegible]
[illegible] quae ipse accipere renuerat, hic alio loco [illegible] arbitraria actione [illegible] absolvit. et
[illegible] debitori [illegible]. 12. si debitor [illegible] loco [illegible], [illegible] nec [illegible] creditori [illegible]

ubi pecuniam deponeret, qui duo contineri in [illegible] obligatione, quam obsignatio et depositio coram iudice solemniter facta [illegible]
[illegible] tunc enim reus tamquam per [illegible] iure liberatur, per obsignationem, quam vices solutionis [illegible] l. acceptam 19. de usur.
l. obsignatione 9. de solut. ninodo [illegible] actio [illegible]; d. nec ad designatum locum [illegible] nec ulterius
[illegible] praestare cogeatur [illegible] et de portione privata, quam enim obligatio non extinguatur, a mora debi-
torem liberatur, et creditorem in moram constituunt l. ult. de l. omn. l. qui decem 72. de solut. ut explat Do-
nel. l. d. l. 9. § 1. n. 2. [illegible] omnibus. Tertio demum [illegible] in loco solutionis destinato ex facili securum
solvere posset his [illegible] casibus aequitas quam in rescripto debet iudex, quidem arbitraria actio cognitio postulat, ut Reus
absolvatur, et ad locum solutionis destinatum remittatur; dummodo de pecunia ibi solvenda cautionem praestet, quam tamen ex
officio iudicis [illegible] stipulationem indicalis [illegible] non pragmatica, ex reg. tex. l. 1. stipulationum § [illegible]
et ibi Donel. de V.O., nec pignora, aut fideiussores requirit, d. nudam duntaxat repromissionem exigens
tex. l. 4. § [illegible] de V. [illegible] ut animadvertit Fab. in [illegible] ad d. l. 4. § 1. et de error. [illegible] eade
cade 90. error 2. quam sa [illegible] dixerat lib. 19. [illegible] cap. 2 retractare non erubescit. Nec enim
videatur, quod reus absolvatur, et cautionem nihilominus praestare iubeatur, quod [illegible] speciem condemnationis l. [illegible] 4. de
iudic. nam propter quam [illegible] in iure novum [illegible] ex l. si a bonae fidei 21. de rei vindic. ut [illegible]
[illegible] Bacob. ubi supra thesi 2. dici tamen [illegible] non posset [illegible] superioribus casibus [illegible] absolvi
condemnatum adhuc ad praestandam cautionem, quam ante sententiam praestare iubetur, ut mihi probat illa tex. ubi
cautione ab eo exacta, quam cum hac [illegible] reddi [illegible] si cautio ab eo fuerit exacta. [illegible]
reg. tex. in l. [illegible] 109. de [illegible], et D. [illegible], non prius reum absolvi debere, quam de pecu-
nia designato loco solvenda, cautionem praestiterit, quod indicatum cautionis naturam valde est conform-
quippe cum non aliae sint partes iudicis, quam ut reum condemnet, vel absolvat l. 1. de re iudic. [illegible]
oo. ut reus ante sententiam cavere iubeat, et si cautionem praestiterit absolvat, sive cavere nol[illegible]
ad pecuniam solvendam per arbitrariam actionem condemnet.

N. 31 Verum cum huiusmodi cautio per nudam duntaxat repromi[ssionem]
expediatur, non frustra quaerit, [illegible] bono sit [illegible] praestandae cum ea etiam non interposita destinato loco pecunia
peti posset, [illegible] ubi ex causa stipulationis cum designatione loci [illegible] arbitraria actio exercetur, inutilis
videatur, quod quibus idem promisit, non amplius, quam semel obligatur l. 18. de V.O. Cui dubio [illegible] Reres[illegible]
pe. de V.O. trac. 4. n. 44. [illegible] ex cautione, quod cum per [illegible] naturam novationi[s]
[illegible], quam eo in iudicium deduct extinguatur l. de legare 44. § 4. l. aliam 29. de novat. [illegible]
[illegible] reus destinato loco conveniri, quem in per novam stipulationem se ibi soluturum promiserit. [illegible]
[illegible] autor, subtilem, et [illegible] [illegible] nec tamen satis [illegible] videtur [illegible]
[illegible] debuit per condemnationem [illegible] non etiam per absolutoriam [illegible] novatione[m]
l. cum [illegible] 25. de dolo l. 3. et per tot. tit. de excep. rei iudic.; quod cum omni novatio [illegible]
obligationis in aliam transfusio, atque translatio l. 1. de novat. [illegible] per [illegible] novatio [illegible]
[illegible] ac in iudicatum actionem transfunditur, quod per condemnationem [illegible] fieri [illegible], tradit Valen[illegible]
[illegible] trac. 2. cap. 9. n. 5. cum seqq.: quod cum in d. l. 4. § 1. absolutoria [illegible] fuerit [illegible]
naria novatio [illegible], cuius metus indicialem cautionem exposceret. [illegible] Donel. [illegible]
[illegible] cautionis necessitatem ea comprehendi, quod cum reus per sententiam absolutum, creditorem [illegible]
loco agentem posset rei iudicatae exceptione submovere d. l. 3. et per tot. tit. de excep. rei [illegible]
[illegible] stipulatione [illegible], cuius nomine, utpote [illegible] rei iudicatae exceptio [illegible]
[illegible] illa etiam accedit, quod cautio ad faciliorem [illegible], at creditor destinato loco

[illegible] excercit. [illegible] certo [illegible] officio iudicis et arbitraria actio [illegible] subiiciat.

Cap. 2.

In quo an, et quatenus Fideiussorum arbitraria actio competat disceptatur per explanationem textus in L. centum Capuae §. et in L. ult. ff. hoc titulo.

N. 1.

Vidimus, quomodo sit per iudicium in arbitraria actione [illegible] qui certo loco [illegible] determinavit, [illegible] et quatenus [illegible] fideiussorum arbitraria actio possit excerceri? [illegible] difficilis [illegible] minus [illegible] per [illegible] fideiussorum [illegible] adiectione loci [illegible] accipi, [illegible] loco se [illegible] promisit, [illegible] navit: ut ecce [illegible] pure obligatus est, fideiussor cum adiectione loci [illegible] accipitur [illegible] 163 [illegible] de fideius. [illegible] fideiussoris [illegible] obligari, quo [illegible] text. [illegible] et 5. [illegible] qui accessit [illegible] et pro eo quarum [illegible] recte dici [illegible] sub conditione potest accipi [illegible] 83 [illegible] fideiussorem [illegible] conditione causa eius, qui certo loco [illegible] quo eius, qui pure [illegible] adiectione loci [illegible] Bart. [illegible] hoc tit. [illegible] pure obligato fideiussor cum adiectione loci [illegible] accipi potest. [illegible] in d. l. 16. § 1 [illegible] pro reo pure obligato fideiussor [illegible] adiectione loci [illegible] qui certo loco dare promisit, [illegible] obligat, quoniam pure promisit [illegible] quam [illegible] pro reo [illegible] certo [illegible] fideiussor obligari, quomodo [illegible] accipitur [illegible] possit [illegible] nec [illegible] pure [illegible] pure obligato [illegible] adiectione loci fideiussor obligari [illegible] obligatus [illegible] alio loco [illegible] qui certo loco [illegible] promisit, [illegible] obligari, quo [illegible] pure promisit, [illegible] obligari [illegible] cum adiectione [illegible] obligari. [illegible] adhuc pro eo qui [illegible] promisit, ut [illegible] postea [illegible] 16 de fideiuss. [illegible] cum adiectione [illegible] obligatos [illegible] adiectione loci [illegible] quatenus [illegible] obligatos esse [illegible] pure, et [illegible] fideiussor, qui nullo [illegible] obligari [illegible] l. 8. § [illegible] nec pro pure [illegible] debet [illegible] cum adiectione

Quomodo et quatenus [illegible] fideiussor arbitraria actio possit excerceri.

Fideiussor [illegible] pure accipi [illegible] quo [illegible] adiectione [illegible] accipitur [illegible] certo [illegible] promisit, [illegible] 63 [illegible] fideius.

[illegible] fideiussor [illegible] obligari.

tur obligari, ne quatenus alio loco obstare non potest, se in rem fortiorem duriori ... obnoxius, nec pro reo
ro loco, pure accipi potest, ne pro eo qui certo loco, et quamvis non sub conditione l. si ita [illegible] §. 1. de [illegible], et D. ...
tamen tacitum, debet pure obligat. inveniuntur in regula text. in d. l. 8. §. 1., et in d. l. 16. § stipulatio
de fideiussoribus, qui non solum prohibet pro reo in expressum diem obligato pure fideiubentem obligari, et quod
in diem tacitum debet pure fideiubere, verat interjacere, ut potest eligere ... ad rem text. idem
in ita stipulatus ff. de V.O. Ubi pro eo, qui promisit domum aedificare ante elapsum tempus quo domus aedificari
potuerit, fideiussor acceptus non tenetur. Item sic ea stipulatio, qua domus aedificanda promittitur ex re ipsa dilationem
temporis tacitam capit l. continuo 98. §. 1. eodem tit. cum similibus pro eo, qui domum aedificare promisit fi
deiussor pure accipi non potest: quod pro reo in diem tacitum obligato fideiussor pure obligari non potest; ... pro
pro eo qui certo loco promisit, et sic in diem tacitum, quia stipulatio cum designatione loci recepta ... certi
pure potest intercedere.

N. 2 Solum itaque pro eo qui certo loco debet fideiussor cum adiectione loci utiliter obliga
tur, dummodo eo ipso loco, in solutionem promissam intulerit accipitur, ut decidit Julianus in d. l. 16. § ultimo
ff. de fideiussoribus, ubi pro eo, qui Romae stipulatus Capuae dare promisit fideiussor Ephesi dare promittens
inde non obligari dicitur, ac si pro reo, qui sub conditione promisisset in die certum, vel pure promisisset
rem Juliani decisio ex eo dubitationem recipit, quod cum evenire facile possit, ut locus quo fideiussor
se promisit, remotior sit, quam reus, locus quo promiserit principalis dari, sicut in d. l. 16. § 2. stringere
tamen Cuiac. lib. 53. ... Juliani, et in eo text. Contrarius lib. 6. ... cap. 6. tum tamen dicendum
videbatur fideiussorem alio loco recte promittere; quod propter maiorem dilationem, quam maioris distantiae
erat induere in leviorem causam, quam reus principalis obligatur. Accedit, quod qui certo loco debere
loco se soluturum recte stipulatur l. cum qui §. in primo de const. pecun. Nec ferendi Cuiac. et ...
nanque quatenus asserunt id. l. 16. § 2. fideiussorem non obligari, et in duriorem causam accepi
et, quod locum, quo ipse promiserat remotior erat, quam hic, quo reus principalis promisit, et quo remo
in loco quis promisit eo durius obligatur; nam ut supra dicebam maior loci distantia ... plus
dilationem, et leviorem causam inducit, nec ... maiorem expeditam solutionis difficultatem inter eum ...
stringat ... propter negotiationem, quam remotiori loco, qui exercet in eo facilius, quam ...
quiore solutionem potest expedire argumento text. in l. fraudis 40, quin et in 99. Cuiac ...
speciosam Julianus ... in d. l. 16. § 1., et 2. ... ratio duce, penitus explicemus
scilicet, quod ... traditur fideiussor in duriorem causam non posse, quam reus principalis d. l.
8. §. 7. de fideiussor., quia accessio est principalis obligationis in l. ... §. 3. ... non sic ...
... debere, quasi non potest fideiussor efficacius obligari, aut fortiori vinculo adstringi
quam reus principalis; hoc enim potius evenit, quam repugnat naturae fideiussionis, ...
... obligationis firmandae causa adhibetur, et eo maiorem securitatem afferat creditori,
efficacius fideiussorem adstringit, qua ratione pro reo naturaliter tantum obligato reci...
fideiussor non modo naturaliter, sed civiliter obligatur. l. si ... et stipulatus ... §. ...

§ fideiussor § de fideiussoribus, cum [illegible], et quidem sine pignore debet fideiussor dato pignore [illegible] ut nihil praeter rem. in l. Pomponius §. 3 vers. in 19. cau. pignus. ne [illegible] tantum [illegible] c. Jul. § si de fideiussore [illegible] ibi Cuiac. lib. 2. respons. Pauli; [illegible] potius intelligendum est ut fideiussor [illegible] debeat non [illegible] principali, id est ut in [illegible] extendi non possit obligari [illegible] §. 7. instit. de fideiussor., [illegible] et Cu. lib. 15. [illegible] cap. 47. ex quo vulgari [illegible] deducitur, propter quod quo reo pure obligato [illegible] fideiussor cum adiectione loci obligari, ut diximus ex d. l. 16. §. 1. quia propter solvendi facultatem ad certum [illegible] restrictos propter solutionem in principali obligatione [illegible], etiam loci utilitatem debere, et sic in [illegible] in plus extendi, quam reus principalis obligaretur; et [illegible] volunt Julianus [illegible] dixit, ideo [illegible] pure obligato cum adiectione loci fideiussorem accipi non posse, quia eatenus duriori conditione adstringeretur, qua [illegible] alio loco solvere invito creditore non potest, quam doctrinam [illegible] non [illegible], ac [illegible] non ineleganter probat ex d. l. 34. de fideiussoribus, ubi pro eo, qui ita promisit ut stipulanti aut adiecto solvere posset, fideiussor ita promittens ut stipulanti non etiam adiecto solvere [illegible] [illegible] creditori causam accipi, et non obligari dicitur quia fideiussor stipulanti duntaxat potest solvere, non manet obligationis [illegible] [illegible] in solvendi ex principali facultatem restringit, tunc sic: ut ubi fideiussor, cui libera solvendi facultas [illegible], quam non maneret [illegible] promiserit, quam reus principalis in duriorem causam [illegible]: quia [illegible] fideiussor pure obligato cum adiectione loci [illegible] in duriorem conditionem [illegible], cum non [illegible] minus liberam habet solvendi facultatem, quam reus [illegible] propter solutionem in principali obligatione exceptam loci utilitatem debuerat.

N° 3.

Pure [illegible] fideiussorem non [illegible] in duriorem causam accipi non posse, nec in aliam obligationem d. l. 8. § [illegible] stichum 8. de fideiussor. aliam autem obligationem [illegible] [illegible], in aliam diversam [illegible], quam in principali non eam, quae circa eandem rem [illegible] ab obligatione principali [illegible], fideiusso[illegible] obligationem diversam [illegible] principali [illegible] una eademque res in utramque deducatur [illegible], aut sub conditione [illegible] obligatio [illegible] quae est ab ea quae pure [illegible] l. 4. § [illegible] de V.O. § [illegible] de instit. [illegible] et tamen quod reo pure obligato potest fideiussor in diem, aut sub conditione obligari, d. l. 8. §. 3. de fideiussor.; diversam [illegible] naturalis tantum obligatio, potest [illegible] obligatio, et quod reo naturaliter tantum obligato potest fideiussor naturaliter, et civiliter obligari, ut [illegible] dixi. [illegible], quamvis alternativa obligatio [illegible] l. [illegible] stipulantem 83. §. si ita stipulatus de V.O., pro eo qui duo alternative promisit, unum simpliciter fideiussor [illegible] promittit d. l. 34. vers. [illegible] de fideiussor., ubi Cuiac. lib. 22. Pauli ad edictum [illegible] expediunt, [illegible] lib. 1. [illegible] cap. 11. [illegible] et [illegible] obligatio [illegible] ab alternativa pro fideiussore promittere d. l. 8. §. 2. [illegible] 11. de fideius. [illegible] obligatio vel [illegible], a ceteris obligationibus, quae re [illegible], aut [illegible], vel quae ex quasi contractu, delicto, aut quasi delicto nascuntur l. obligamur 52. [illegible] de O. et A.; et [illegible] ex causa qualibet obligatione, recte fideiussor promittit [illegible] d. l. 8. §. 1. cum seqq. de fideiussor., quia his omnibus casibus in eandem rem quam reus debebat, fideiussor accipitur, quamvis diversimode obligatur. In aliam autem rem, quae in principali obligatione non continetur, fideiussor, sive [illegible], sive levior [illegible] conditio [illegible], [illegible] obligatur, quia non potest [illegible] [illegible], [illegible] principali l. si ita 42. de fideiussor.; Cuius rei, unum aut alterum exemplum [illegible], [illegible] pro eo, qui decem promisit fideiussor decem, aut stichum promittat, durior quidem [illegible] non fit, quam si decem [illegible] promitteret, quia [illegible] [illegible] non [illegible] l. [illegible] C. [illegible] contingeret; et quamvi[s] [illegible] [illegible] in decem [illegible] teneretur. l. 2. § 3. [illegible] cum aliis [illegible] cap. 2. no. 9. [illegible]

[illegible] et [illegible] promisit [illegible] promissi, qui [illegible] obligare, [illegible]
[illegible] eo q. [illegible] promiserit, [illegible] promiserit, quo [illegible] cum [illegible]
succedere [illegible], et sic liberato [illegible] i [illegible] 1893 de fideiuss. [illegible] Cuiac. [illegible] Paulus
[illegible] 32 eod. [illegible] qui [illegible] Papinianus [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible] levior [illegible] cum [illegible]
[illegible] velle [illegible] voluit et [illegible] obligari [illegible]

N. 2 [illegible]

[illegible] tex. in d. l. 16 §1. de fideiuss. cum dicitur, quatenus [illegible] fideiussor [illegible] alio loco promisit, [illegible] quo [illegible]
[illegible] quo videri [illegible] in [illegible] loco promisit, [illegible]
[illegible] ei obligatio [illegible] accipit [illegible] loci utilitas, quo non debet [illegible]; [illegible]
[illegible] diversitas [illegible] hostio [illegible] 3. [illegible] ad l. [illegible] fideiussor alio loco promisit [illegible]
modo [illegible] duriorem [illegible] obligari, et [illegible] ex eo [illegible]
i obligatione [illegible] accessio [illegible] de [illegible] personae [illegible] alius [illegible] designari, eo [illegible] ut [illegible]
[illegible] loco [illegible] colorando, [illegible] obligatio [illegible] 3896. de Solut. q. [illegible] alia [illegible]
[illegible] adiecti [illegible] tex. explicatur [illegible] n. 15. [illegible] ex eadem ratione fideiussor [illegible] alio loco
[illegible] quo [illegible] duriorem [illegible] nec [illegible]
3858. [illegible] Iulianus [illegible] diversitas [illegible] Paul. [illegible] de [illegible]
[illegible] adiecto [illegible] loco [illegible] liberari [illegible] adiecti, quod stipulatio [illegible]
[illegible] utilitatem [illegible] diversitas [illegible] liberatori [illegible] ad quod
[illegible] Paul. [illegible] fideiussor [illegible] diversitas [illegible]
[illegible] Iulian. in d. l. 16. §1. [illegible] accipiatur [illegible] loci [illegible] obligatio [illegible]
liberationi potius quam obligationi [illegible] Papinianus [illegible] tex. [illegible] 8.
[illegible] obligatio [illegible] liberatione [illegible] replicabis [illegible] Iulianus [illegible] 16. §1. [illegible] duriorem [illegible]
[illegible] obligationi [illegible] duriore causa accipit [illegible] fideiussor [illegible] vel [illegible] promissi
[illegible] obligato, qui [illegible] obligata [illegible] duriore causa accipit [illegible] levior
[illegible] duriore [illegible] fideiussor [illegible] Iulian. [illegible] obligari [illegible]
[illegible] Iulian. [illegible] obligatio [illegible] duriore causa [illegible]
[illegible] obligatio [illegible] duriore causa fideiussor accipit. [illegible] tex. in d. l. 5 [illegible]
[illegible] quibus [illegible] obligationi [illegible]
[illegible] tex. in l. 2. de [illegible] duriorem causam adhibere [illegible] nec aliqua obligatio [illegible]
[illegible] qui certo loco debet, [illegible] alio loco [illegible] causa [illegible]
[illegible] qui certo loco debebat, alio loco [illegible] ubi [illegible]
[illegible] obligari, [illegible] d. l. 2. [illegible] 8 [illegible]
[illegible] de Solut. [illegible] Cuiac. lib. 8 [illegible] Papi. in l. [illegible] 9 [illegible]
[illegible] sic et in alia obligatione [illegible]
[illegible] 5. de [illegible] certo loco debeat alio loco [illegible] qui [illegible]
[illegible] sic factum [illegible]

N. 3 [illegible]

[illegible] regulari [illegible] 3. [illegible] de [illegible] ubi [illegible]

[illegible] [illegible] promittens eodem loco [illegible] pecuniam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sicut nec
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cujac. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 1. n.o 8. Cher. lib. 2. [illegible] [illegible] cap. 3 6. [illegible] [illegible], nec sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] loco dare promittet pecuniam [illegible] ut doceant, quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] tenentur. Clongobulus l. d. l. 2. n.o 9. et Cujac. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] non impedit, ut uterque reus sit communi beneficio [illegible] [illegible] seu uno solvente
alter liberetur, et non facit, quominus rei [illegible] d. l. 2. aut [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] non sit [illegible]
[illegible] beneficium, sive ut uno solvente alter liberari non possit, et tunc [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], et unica [illegible] duae pluresve obligationes [illegible]. l. 2. [illegible] [illegible] rei § 1. [illegible] eodem [illegible]
[illegible], [illegible] una eadem [illegible] [illegible] obligatio [illegible] duo rei [illegible]. d. l. 9. § 1 juncto ibi Cujac.
et ex eadem [illegible] si duo eandem pecuniam diversis locis dare promiserint duo rei [illegible] non possunt; quod cum
singulari [illegible] loci debeant utilitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] designatio [illegible], non potest [illegible]
[illegible] [illegible] loci utilitas [illegible] extinguere. N.o 6.

Dicitur ex his [illegible], nec [illegible] [illegible] obligato fidejussorem
accipi posse, nec [illegible] certo loco pure obligatum aut [illegible] loco recte promittere, quod [illegible] explicari; [illegible]
[illegible] [illegible] fit fidejussoria obligatio; sicuti [illegible] [illegible] [illegible], ubi [illegible] [illegible], aut sub conditione obligato
pure fidejussor accipitur, [illegible] [illegible], quas [illegible] [illegible], quos refert Cuj. d. lib. 15. Dom. Donelli cap.
6. litera D., ac [illegible] [illegible] [illegible], cum adjectione loci fidejussorem [illegible] [illegible], cum eodem loco se
solvturum promisit, quo debet reus principalis, nec tamen [illegible], ut nominatim eo ipso loco [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] promiserit, breviter credit, eo loco quo reus principalis promisit, se soluturum promittere; [illegible]
[illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de fidejussoribus, ubi Cujac. lib. 15. [illegible] [illegible]. Cher. d. lib.
[illegible] [illegible] pt. Cap. 91. n.o 5. et 6. quod enim [illegible], [illegible] et id [illegible] intelligitur, quod in principali [illegible]
[illegible] l. ubi autem 16. § [illegible]. 6. Vers. [illegible] occurrit de [illegible] [illegible] ab aliquo [illegible]. l. [illegible] [illegible]
vers. nam si hoc [illegible] [illegible] [illegible], nec [illegible] [illegible], an [illegible], an longioris temporis [illegible]
se possit fidejussor ad locum solutionis destinatum pervenire, quam reus principalis; fidejussoria etenim obligatio se
[illegible] [illegible] [illegible] recipit ex [illegible] personam [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], quam [illegible] fidejussori [illegible]
[illegible]. [illegible] l. [illegible] 19. § ult. de fidejussor. quod duplici exemplo [illegible] [illegible] [illegible]
cum reus principalis Capuae est fidejussor Romae existens, eandem pecuniam Capuae dare promisit, quam
reus principalis, statim [illegible] [illegible]. fidejussor tamen non potest, donec [illegible] [illegible] transierit, quo Capuam [illegible] [illegible]
[illegible] potuerit; [illegible] [illegible]; si cum reus Romae existens, Capuae [illegible] promiserit fidejussor Capuae
existens dare [illegible] [illegible] [illegible] pt. [illegible], quam post [illegible] tempus, quo reus [illegible]
[illegible] pervenire debuerit; neque enim fidejussor prius [illegible] [illegible], quam post reus [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] l. fidejussor 51. de fidejussor., aliquin [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. D. obstat, quod [illegible] exemplo [illegible] pure obligato, [illegible] [illegible] Capuae existens [illegible]
cum adjectione loci, [illegible] [illegible] certo loco obligato fidejussor pure [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] diversitas facile [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] cum adjec

[illegible] Caput scit, ubi exitebat, [illegible] misise, et fideiussorem eodem loco dare [illegible] promisisse pro eo qui [illegible]

[illegible], Caput dare promisit fideiussorem Capue exitum ubi enim [illegible] promisit dare, aut [illegible] et [illegible]

liber eg. [illegible] Pap. in l. 49 §ult. Nec [illegible] q. Capue exitum ibi [illegible] dare promittat. q. [illegible] ut [illegible]

[illegible] arbitraria agat. [illegible] loci utilitas [illegible] dicitur [illegible] ut Donel. ad [illegible] l. 8 hoc tt. n. [illegible]

[illegible] fideiussorem promisit [illegible] Romae [illegible] aut in 1° fideiussorem, aut in 2° [illegible] felicitatem [illegible]

[illegible] navigare [illegible] Capue [illegible] et [illegible] Cuiac. in l. [illegible] Capue

dare promisit, et illuc [illegible] potea fideiussorem [illegible] eiusdem loci [illegible] [illegible]

[illegible] de fideiuss. et in 2° fideiussorem qui [illegible] obligari [illegible] l. 6 §ult. [illegible] Capue

dare promisit et illuc [illegible] quod [illegible] promiserat [illegible] ut 2° exemplo [illegible]

[illegible] Pap. fideiussorem Capue [illegible]. Nec [illegible] a [illegible]

[illegible] in l. 8 hoc tt. [illegible] q. [illegible] eodem loco dare promiserit, quo reus debet, a fideiussore [illegible]

[illegible] Hoc [illegible] ut eo [illegible] fideiuss. [illegible] quo reus principalis [illegible]

[illegible] ac reus principalis obligatur, [illegible] loci [illegible] quod [illegible]

[illegible] Pap. in l. 49 §ult. nec [illegible] loci [illegible]

[illegible] Donel. in l. 8 hoc tt. n. 5 et 6. Cuiac. lib. 2. quaest. Pap. in l. 49 §ult.

N. 5. [illegible]

[illegible] fideiussorem adiectione loci [illegible] principalis [illegible] q. [illegible] obligatione principalis [illegible] et fideiussoria [illegible]

[illegible] loco [illegible] et ex [illegible] arbitraria [illegible] arbitraria ad [illegible] fideiussorem [illegible]

[illegible] vel [illegible] ut [illegible] in l. 8 hoc tt. [illegible] ut fideiussor

[illegible] utilitas [illegible] actoris [illegible] moram [illegible] actoris [illegible]

[illegible] moram fecerit, [illegible] moram [illegible] quod [illegible]

moram [illegible] q. [illegible] actoris [illegible] fideiussorem [illegible] Nec obstat q. fideiussor [illegible]

obligatione videatur [illegible] actoris [illegible] reus principalis [illegible] mora [illegible]

[illegible] a fideiussore mora [illegible] principalis [illegible] mora [illegible]

[illegible] Donel. in l. 8 n. 5. et [illegible] cap. 2 n. 14. et [illegible]

[illegible] fideiussor [illegible] ut [illegible] reus principalis [illegible] obligatus, ex post facto [illegible]

[illegible] et [illegible] aut [illegible]

l. 58. ff. l. 23. §2. [illegible] in l. si fideiuss. 13 [illegible] l. mora 2. §ult. de usur. in l. liber

11 de oper. libert. l. cum [illegible] 11. l. mora 88. [illegible] 91 § nunc videamus 1. [illegible] de verb. obl. [illegible]

[illegible] ex culpa fideiussoris, [illegible] quam reus principalis [illegible] fideiussoris [illegible] mora, [illegible]

[illegible] adhuc in obligatione [illegible] et [illegible] fideiussorem adiectione loci promisit, si [illegible] mora [illegible]

[illegible] actoris [illegible] mora [illegible] quod [illegible] reus [illegible] Donel. in l. 8. n. 13 et [illegible]

[illegible] n. 13.

N. 8. [illegible] in l. [illegible] ex [illegible] in l. 93 [illegible]

[illegible] ubi [illegible] promisit [illegible] quoniam stipulanti [illegible] liceret fideiussorem accipere, [illegible]

[illegible] nec promissorem, nec fideiussorem obligari [illegible] quoque [illegible] aut promissorem [illegible]

[illegible] promisit [illegible] promittere [illegible] aliud, quod [illegible] reus debebat promittere [illegible]

[illegible] l. 11. de fideiuss. [illegible] promissorem [illegible] alienum [illegible] promisit, [illegible]

[illegible]

[illegible] ut promittere [illegible] operas intra [illegible] certum [illegible], [illegible] praestare [illegible] in prima mora,
[illegible] cum nil fecerit adversus id, quod intra obligationem principalem [illegible] [illegible], ut [illegible] in d. l. 48. de
oper. libert. Ubi fideiussori pro liberto operas debente, accepto nulla mora [illegible], [illegible] docet quod [illegible] libertus
[illegible] operarum, nec [illegible] promisit, aut promittere potuit, [illegible] quod [illegible] eo nomine dare operas, [illegible] opera
non exigebat, ut explicat [illegible] in d. l. 44. §. 1. Unde [illegible] ideo in hisce casibus ex propria mora fideiussor
[illegible], quod [illegible] omittere non potuit, evidenter colligitur; quod si mora [illegible] potuisset, [illegible]
eo nomine [illegible], nec [illegible] de [illegible] principalem onerare; ac [illegible] 2. l. 4. [illegible] quamvis reus
in mora non sit, ex propria mora debet fideiussor [illegible] interim condemnari, ut recte arguit [illegible]
in d. l. 8. [illegible] no. 12., quem fere sequitur [illegible] ad d. l. 8. no. 14., qui elegantem adversus [illegible] d. no. 13. [illegible]
[illegible], qui ex propria mora [illegible] sortem [illegible] interim [illegible] arbitraria [illegible] condemnat,
sortem [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] a reo principali repetere posit, quod sortem duntaxat [illegible] obliga
[illegible], [illegible] interim nomine poenam solvit, quam ad reum principalem [illegible] [illegible]; [illegible] casu
non dissimili [illegible] Ulp. in l. 2. §. 3. [illegible] quae [illegible] [illegible] 3. [illegible] [illegible], [illegible]
in l. si [illegible] 8. §. 6. l. fideiussor 29. mandati l. exceptione 67. de fideiussor. l. 44. fideiussores
[illegible] ad [illegible], [illegible] adversus reum principalem [illegible] non [illegible], [illegible] l. [illegible]
§. 1. [illegible] l. [illegible] ad l. falc., ubi, [illegible] ultra [illegible] aestimationem, poenae, aut negligentiae [illegible]
[illegible] solveritur [illegible] ad l. falc. non [illegible]; quod poena, aut negligentia haeredis, legatariis non debet
nocere: quod [illegible] fideiussor ex propria mora ultra sortem [illegible] actioni interim [illegible]
[illegible]; non [illegible] a reo principali [illegible] [illegible] poena fideiussoris [illegible] non debet.

N. 9

[illegible] condemnari

[illegible] actoris interim [illegible] arbitraria [illegible] adversus fideiussorem, [illegible], [illegible] mora [illegible] [illegible],
quamvis reus principalis moram fecerit [illegible] [illegible], quia mora non [illegible] arbitraria [illegible] in [illegible]
non etiam [illegible] quod interim [illegible] condemnari, ut docet Afric. in d. l. 8. [illegible] nec [illegible] hoc [illegible] generaliter [illegible]
[illegible] debitoris non [illegible] fideiussoris obligationem [illegible]. [illegible] Afric. [illegible] vulgares [illegible]
[illegible] objectiones. [illegible] ex eo quod cum fideiussor [illegible], ut principalis obligatio, [illegible], et rei principalis [illegible]
l. 4. §. 1. de fideiussoribus. videbatur ex principali obligatione [illegible] fideiussorem onerare, [illegible] mora rei [illegible]
[illegible], ut [illegible] l. [illegible] solut. 21. §. 4. de usur. [illegible] 19. de oper. libert. d. l. 49. d. l. 84. d. l. 91.
§. 1. de V. O. [illegible] mora rei principalis adeo fideiussori nocere dicitur, ut [illegible] debitor [illegible] mora [illegible]
[illegible] debitori [illegible], nec principalem [illegible] fideiussoria posit obligationem extinguere, ut [illegible]
d. l. 3. §. 3. in [illegible] quod [illegible], ubi [illegible] principalis [illegible], nec [illegible] debitori
adversus eum exceptionibus [illegible], [illegible] poenam [illegible], ut adversus creditorem [illegible] exceptionibus
[illegible] [illegible] non [illegible]; quod [illegible] eo [illegible], quod [illegible] [illegible] etiam [illegible] [illegible]
[illegible] fideiussori [illegible], [illegible] exceptiones [illegible] [illegible] culpam, vel [illegible]: quod [illegible]
mora, [illegible] rei principalis nocere fideiussori, si [illegible] certo loco solvere promiserit moram fecerit
[illegible] accepto fideiussore, quamvis [illegible] mora non [illegible] [illegible] principalem [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] arbitraria [illegible] debet condemnari. [illegible] adversus [illegible] docet [illegible]
[illegible] [illegible] moram rei principalis, [illegible] interim actoris [illegible] [illegible]
non [illegible], [illegible] rei principalis [illegible], [illegible] [illegible] arbitraria [illegible]

... pxecitat. sic i dōg ... ūruxam ... , nec ...

Sub. vij. l. sec. de neg. gest. ... ij. ... 3 ... 3 ... probat ...

ponit ... et ... ob ... fidejuss. etiā i usuxa ex mora rei principalis adjiciat. ...

... i d. l. 59 ... 3 ... de adm. tut. ... et ... fidejuss. ... ex ...

... adnat. de iij usura, i qua ... mora ...

... adjiciat. ... i i actione ... ex ... de ... mora ...

... fideiussor ... mora ... ... i id q. ... adjicari.

416. ... quaxy

difficultas ... obligati ... i ... quaxy ... à fidejuss. ...

... obligatu q. ... rei principalis ... sic ... certa nominati, se obligari aut ...

... obligari principalis ... et species seno, ...

... obligari, et si ... mora ... ad id q. ... ...

... fideiussor 68. § 1 de fideiussor. q. ... alieno nomine ... qui pro alio se ...

obligari, ... C. ... l. 4. C. ... qui pro alio se obligavit, ...

... fidejuss. ... ij. ... 108. i ... et ... Donel. i d. l. 8 ... n. 12,

... fidejussor ... tempus ... tempus ... i ... n. ... q.

... 133 qui ... locati ...

... l. 33. ... de admin. ... C. de locat. l. fidejussor ... C. de fideiuss. ... lib. 2.

... cap. 12 ... se ... qui ... nominati obligavit, ... q. ... rei ... , ...

... principali obligatione, aut ... principalis ... Nota ... , q. ...

... i usuxas ... l. 11 § ... de pign. act. ... C. ... Chirogra...

... lib. 15 ... cap. 18 ... cap. 12, ... lib. 15 cap. ... aut ...

... se obligavit, ... fidejussor ... aut ... mora rei principalis ... obligatio ...

... i ... obligatio ... sic, et i fidejussori ... l. 12. § 10. l. 54 § 4 ...

... l. si a colono § 1 de fidejuss. ... mora rei principalis ... fidejussori ...

... § 1 ... fidejussoris obligatio augeri ... i ... adhuc ... l. 31. § 1 de V. O. obligat.

... adhuc ... , ... fidejussor ... obligatio ...

... i l. si his ... 3 ... de fideiuss. ... Donel. i d. l. 8. n. 11. ...

... obligatio ... creditor ... fideiussor ... mora ... debitor ... i ...

... 38. ... de V. O. ... sic ... n. 15. ...

... l. 22 ... ep. l. 43 ... V. O. ... mora rei principalis ... fideiuss. ... obligatio

... q. ... l. 96. § 1. ...

... stipulator ... fidej. ... ut ... n. 8, ... ex ...

... exhibuit, aut q. stipulatio ... i ... nominati obligat...

417. ... fidejussoris obligatio ... legat. n. ... cap. ... l. 2. ...

... sine ... legato ... fideiussor ...

[illegible] accrevissent, [illegible] fideiussores teneri; quidam [illegible] in solidum obliga[illegible] [illegible]
eadem [illegible] legati [illegible] [illegible] [illegible] qui fideiussores acceperit [illegible] deficientis, [illegible] [illegible] accreverit: quo
recte [illegible] fideiussores qui [illegible] [illegible] se nominatim obligavit ultra [illegible] teneri [illegible] plus [illegible] [illegible]
ra ex post facto prali obligatione, [illegible] fideiussoria obligatio augeri [illegible] Pinn. lib. 2. selec. cap. 20. in
[illegible] iure accrescendi accedit, et [illegible] nec ex nova, nec ex causa [illegible] portio [illegible] [illegible] ex prali obliga
[illegible] qui ex [illegible] [illegible] adhuc [illegible] deficientis portionem [illegible] recipere [illegible] l. unica
[illegible] 13. §. 1. de acq. hær. cum [illegible], [illegible] fideiussores eo casu obligari [illegible] novam causam [illegible] prale ob
ligationem; quam [illegible], [illegible] tex. l. d. l. penult. ut legat. [illegible]. post [illegible] [illegible] legatum [illegible] [illegible]
tex. l. d. l. l., [illegible] legat., ubi [illegible] traditur, [illegible] legatariis [illegible] satisdandi [illegible] portio sola
[illegible] accreverit fideiussores in solidum tenentur. contrarium [illegible] qui [illegible] legatum agnovit [illegible]
[illegible] lib. 2. de iure accrescendi cap. 4. [illegible] Bellong eodem tractatu de iure accrescendi cap. 9. q. 48. n. 8.
cum duobus seqq. [illegible] l. 2. l. 2., quam [illegible] l. penult. [illegible] fideiussores teneri; quia pars accrescens,
una eademque [illegible] cum prali, ut [illegible] Bellong. d. cap. 9. q. 3. cum seqq. usque ad [illegible] capitis, ex
eodem [illegible] acquiratur. l. si [illegible] 33. § 1. de usufr. iunctis l. cum quæritur. [illegible] cum duabus seqq. de excep.
rei [illegible], et quam pluribus relatis tradit Bellon. ubi [illegible] cap. 3. q. 4. n. 5. cum seqq. et ex eo [illegible]
[illegible] prali adquisita, [illegible]. l. si [illegible] 13. § 1. l. [illegible] 37. cum duabus seqq. ad l. Aquil.
[illegible] Suarez de Mendoza lib. 1. ad l. Aquil. cap. 5. sectione 8. n. 5. cum seqq. l. si [illegible] 31.
cum de [illegible] l. si duo 34. de acq. hær. l. 3. de manu. vind.; cum ergo accrescens portio [illegible] prali oblig.
ex abinitio [illegible]. ut [illegible] iure [illegible] [illegible]. cum [illegible] prali [illegible], [illegible] l. certum
legatum [illegible] acceptum, [illegible] accrescendi [illegible] tenetur [illegible] plus teneri [illegible], [illegible]
nominatim seobligavit; [illegible] nec magis [illegible] placet, quam [illegible] utramque enim [illegible]
[illegible] rei legatum nominatim acceptum [illegible] accrescentem portionem teneri, [illegible]
[illegible]; nam [illegible] accrescens [illegible], et [illegible], una eademque [illegible] prali, ideo dicitur
[illegible] eadem causa adquisita. d. l. 33. § 1. de usufr. et ex eodem tempore fingitur acquisita d. l. 43. ad l.
Aquil. cum [illegible]; [illegible] abinitio [illegible] legatum deberet. fideiussor [illegible] rei legatum acceptum, [illegible]
[illegible] tenerentur l. fideiussores [illegible] l. si [illegible] 30. § si [illegible] de fideiussorum. [illegible] de usufr.
cap. 16. n. [illegible] [illegible] tex. [illegible] l. 30. § 2. cum [illegible], et [illegible] 13. § [illegible] d. acceptilat.
[illegible] cap. 2. n. 4. [illegible] pignoris, [illegible] debiti obligatum, [illegible] l. 5.
de pig.: quo [illegible] fideiussor, qui [illegible] rei legatum, quam abinitio sola debebat, nominatim
[illegible], [illegible] portio accrescentem, quamvis [illegible] eadem causa, eodem [illegible] acquisita [illegible]
netur.

[illegible] solutis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] n. 10. [illegible] [illegible], si fideiusso N. 12
[illegible] causam, [illegible] prali obligationis [illegible] dubium [illegible] de [illegible] teneat, [illegible] prali debet, aut iudicio
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] causam fideiussor accipiat ex [illegible] fideiussionis [illegible]
[illegible]; [illegible] causa. si [illegible] promiserit [illegible] debitorem daturum facturumve spondet; [illegible] causam [illegible]
taxat obligationem [illegible]; at [illegible] [illegible] [illegible] causam [illegible]. l. si [illegible]
16. § 1. l. si a Colono 33. l. cum [illegible] 125. de V. O. [illegible] l. 1. [illegible] 96. cum l. seq. [illegible]
[illegible] legat. [illegible] l. [illegible] cap. [illegible] lib. 2. selec. cap. 11.: [illegible] fideiussor [illegible]

quaesiset ... pro sorte pignus ad aliquam ... et exigi ... N. 25 ... cap. ...

...simpliciter ... cap. ... qui ... obligar... ... certis ...

et ... 2 Rgui i. 5 3 ... dicit ... lib. ... i. ... subjectam ... cauciones ...

... unicuique ... accipi ... qui ... obligabatur ... cap...

... et qui ... debere ... accepit ... Romanorum ...

... cap. ... d. l. 8. § ... 12.3 ... 1606 ... Tit. 8 ...

... 3. ... locis ... ex capi ... d. l. ... cap. ... Lib. ...

... ipse ... legatum ... accrescit ... ex eorum lib. ... simpliciter ... ponit ... pacti ...

... obligatio ..., ut qui ad ... legatus ... debitorum ... accrescit ... cap. ...

... qui ... simpliciter accepit ... cap. ... pacti obligatio ...

... fidem ... Baldum ... ubi ... simplicitur ... certis ... obligi ...

obligatione ... debitoris ... et quod ... obligatione ... tutoris ... leg ...

... ubi ... simpliciter ... pignoris ... obligatione ... § 1 de adm. tut.

N. 3 ... ipsius ... Municipi ... § ult. ... § 1 de adm. tut. l. 3 C.

... Leon. de Bena ... et ... § 3. ... legat. ubi ... cap. ... ad ...

... debet ... 1582 ... 18 ... de usur. ... sol...

... lib. 2 cap. ... § 3 ... in pignore ... usurarum ... quod ...

... qui ... verbis ... usuris ... et ... pactionali ...

... 1582 ... de ... § 3 ... verbis ... expressis ... usurarum ...

N. 3 ... pacti ... debitur ... fideiussor ... et ...

... Ulric... sic pendet ... obligatio ...

... l. 59 locati ... 56 de aedilit. edic. ... § 1 de fideiuss. ... 12 ... de adm. ... ad ...

... l. ... § 1 ... ad Municip. quod ... § 1 ... usur ... qui ex ope ...

... lib. ... Luiac. ... § 1 ... usur ... qui ... pacto ...

... 5 ... et ... de fideiussor. ... adhaec ... fideiussor ... cap ... dicit ...

... agnoscat ... debet ... et ... velut ... pignori ...

... simpliciter ... ut ... cap. ... et usurarum ... 2 ...

N. ... de usur. ubi ... pignus ... usurar dicat ... pacti obligat...

... Rgui i. d. l. 5. ... n. 25 ... usuris ... fideiussor ... quantitatis ... cap...

... obligatio ad usurarum ... obligatus ... et ... in ...

... expresse ... simpliciter, et ... obligatio ... quasi ...

... 3 ... debere ... et ... Luiac. l. 6 13 ... simpliciter ... pignus ...

pacti, ... cap. ... addicta ... pr. pactione ...

... pacto, et ... debita ... nostri ... d. ... de minor usur. ...

... pignus ... et postea debitor maxime usurar ... manibus pignus ... q. lex ...

... usurar ex novo pacto debitam ... novo ... q. maxime usuraz adiecto ...

... de ex nova obligatione ... pignus obligatus ... fuit ... l. 22 ... usura ...

... dicit; q. ex pacti obligatione nec ... usuras debitas proponit ... usurarum ... pactis ...

... pignus obligatio ... sorte ... usurarum ...

[illegible] nullo pacto [illegible] illud [illegible]
[illegible] magist. [illegible] fideiuss. [illegible] nova obligatio [illegible]
[illegible] fideiussor non obligaris.

Ex quibus [illegible] Africanus in d. l. [illegible] hoc tt. [illegible] fideiussor simpliciter [illegible]
[illegible] rei principalis [illegible] certo loco [illegible] debitori [illegible]
[illegible] arbitraria actione [illegible]
[illegible] officio iudicis [illegible] Africanus [illegible] actoris utilitas [illegible] fideiussori [illegible]
[illegible] fideiussoris obligatio [illegible] officio iudicis [illegible]
[illegible] bonae fidei iudicium [illegible] fideiussor [illegible] obligatio [illegible] iudicii [illegible]
Donell. in d. l. 8. n. 3 [illegible] n. 26 [illegible] Fabri [illegible]
[illegible] rei principalis [illegible] officio [illegible] obligatio
[illegible] fideiussor [illegible]
[illegible] obligat [illegible] iudicis officio [illegible] obligatio [illegible]
[illegible] bonae fidei [illegible] rei principalis [illegible] iudicii [illegible] officio [illegible] obligatio [illegible]
[illegible] obligaverit [illegible] obligatio [illegible] fideiussorem arbitraria [illegible]
rei principalis [illegible] actoris [illegible] creditor loco [illegible] utilitas [illegible]
[illegible] fideiussor [illegible] fideiussorem [illegible]
[illegible] rei principalis obligatio [illegible] bonae fidei [illegible]
[illegible] certo loco [illegible] fideiussor [illegible] rei principalis [illegible] actoris [illegible]
[illegible] rei principalis obligari [illegible] creditor [illegible] hoc tt. [illegible]
[illegible] Donell. d. n. 26.

Denique ex proposita 3. difficultatibus Africani [illegible] fideiussor [illegible]
fideiussor rei principalis [illegible] d. l. 4. §. 1. de fideiuss. [illegible] fideiussor [illegible]
[illegible] fideiussor [illegible] obligatio [illegible]
[illegible] arbitraria [illegible] fideiussor [illegible] obligaverit [illegible] l. 3. §. 3. [illegible]
[illegible] rei principalis [illegible] fideiussori [illegible] exceptiones [illegible]
[illegible] §. 3. [illegible] fideiussor ex facto rei principalis sibi [illegible] exceptiones [illegible]
[illegible] fideiussor [illegible] exceptionis [illegible] debitor [illegible]
[illegible] rei principalis ex facto [illegible] exceptiones [illegible] l. 3. [illegible]
[illegible] creditori [illegible] fideiussor [illegible]
[illegible] exceptiones [illegible] rei principalis [illegible] fideiussori [illegible]
[illegible] fideiuss. [illegible] obligatio [illegible] fideiussor [illegible]
exceptio fideiussori [illegible] rei principalis [illegible] obligatio [illegible] principali
[illegible] exceptio [illegible]
[illegible] l. 8 hoc tt. [illegible] Bartolus et Castrensis [illegible] fideiussor [illegible] exceptiones [illegible]

[illegible] ex [illegible] exceptione privari. [illegible]
[illegible] ex [illegible] exceptione privari; quare [illegible]
[illegible] exceptione [illegible] reus [illegible] adversus [illegible] fideiussores [illegible]
[illegible] obligatos [illegible] aut culpa rei [illegible]
[illegible], sic mora, aut culpa filii fam. nocet patri ex eius contractu obligato, ut in [illegible] l. 49. §.
l. 1. § 1., et l. de V.O.; ita [illegible] factum filii fam. qui [illegible] magis contractu [illegible] patri [illegible]
[illegible] ex eius persona [illegible] non nocet d. l. 3. § si filius. [illegible] quia [illegible] nec factum rei principalis qui [illegible]
[illegible], poterit fideiussores sibi adquisita exceptione privare. Ne [illegible] text. in d. l. 3. § 3. qui ex [illegible]
[illegible] in eo text. ad eum casum restringendus, quo reus principalis [illegible]
[illegible] exceptionem [illegible]; postea fideiussores dedit, tunc fideiussores [illegible] eo tempore acceptos, quo reus [illegible]
principaliter obligatus [illegible] se poterat [illegible]; nec ex [illegible], nec ex rei persona [illegible] exceptionem obiicere.

N. 16. [illegible] singularem africani decisionem, [illegible] quae [illegible] respondit, [illegible] nec enim [illegible] Expendo
[illegible] ad [illegible] text. cap. 8. ad text. in d. l. 8. hoc [illegible]
[illegible] africani [illegible] sub [illegible] inscriptione [illegible] de O. A. [illegible] decem [illegible]
[illegible] acceptos fideiussores eius [illegible] quo fideiussores [illegible] tenentur; [illegible]
[illegible]: ex quo [illegible] ex post facto principalis obligationem fide-
iussorum non augeri; d. nil [illegible] ex eo text. colligitur [illegible] non [illegible]; [illegible] decem [illegible] promissa [illegible]
[illegible] ex post facto non augetur. l. [illegible]
[illegible] §. 9. de V.O., [illegible] adversus fideiussores qui post elapsum diem principali stipulatoris [illegible]
[illegible] quo fideiussores [illegible] eo tempore [illegible] debitum [illegible] l. 2. l. 22. [illegible]
[illegible] quod vulgo [illegible] text. in d. l. 4. hoc [illegible] text. in l. ult. de fideiussor., qui [illegible]
[illegible] d. l. 24. de V.O. non loquitur de facto, sive culpa eius rei principalis [illegible] quo fideiussores [illegible]
[illegible], ut postea [illegible]. Procurator [illegible] et de eius mandato [illegible]
[illegible] fideiussores [illegible] sed [illegible]
[illegible] vindicabat [illegible] l. qui [illegible] de [illegible]; reus [illegible] et nolebat [illegible]
[illegible] l. [illegible] l. qui [illegible]
[illegible] fideiussores teneri [illegible] text. Pauli [illegible]
l. [illegible] 49. [illegible] non [illegible]
[illegible] l. 4. de [illegible]. Nec enim debet [illegible] fideiussoribus [illegible]
[illegible] fideiussores, [illegible] datos, qui [illegible]
[illegible] vindicatio [illegible] obligatos [illegible] in eo [illegible]
[illegible]; imo de eadem re [illegible] agitavit et vicit [illegible] Pauli scribit [illegible] fideiussoribus [illegible]
[illegible] ex facto debitoris principalis [illegible] fideiussorum non augeri, d. [illegible]
[illegible] fideiussorem obligatos [illegible]
[illegible] modo [illegible] singularem [illegible]

N. 17. [illegible] acceptos fideiussores [illegible] certo [illegible]
[illegible] eius moram [illegible] post moram [illegible] principali [illegible] fideiussores
[illegible]; si vel ante, vel post moram [illegible] fideiussores
[illegible], qui [illegible] obligatus [illegible]. Cuius [illegible]
n. 14. [illegible] accepta fideiussores [illegible] obligationi [illegible]
[illegible] obligationi [illegible], nec [illegible] officio [illegible]

stipulaoi, et de [illegible] ordi[illegible] pp arbitrariis aoi g[illegible] stipulaoi nare, ex cuius stipulaoi n[illegible] [illegible] fideiu[illegible]
ssori, n[illegible] eo q[illegible] ipse [illegible] leuiter [illegible] ex causa [illegible] arbitrariis aoi n. acceptis [illegible] fideiu[illegible] eo q[illegible] pp motum [illegible] pralis [illegible]
a[illegible] obligat[illegible] q[illegible] [illegible] aoi n., [illegible] nomine fideiussor i[illegible] causa obligat[illegible] quelibet [illegible] obligaoi [illegible] [illegible]. [illegible] pot[illegible]
[illegible] de fideiu[illegible], d[illegible] arbitrarie aoi [illegible] et nara, ut reu[illegible] pp morg [illegible] q. [illegible] ut [illegible] vidiur eo arbitrariis aoi
n. [illegible] nomine fideiu[illegible] [illegible], eo q[illegible] ipse obligat[illegible] et [illegible] disputat[illegible] i l. ult. hoc tt. ex n. 4 [illegible]
li fideiussoris obligaoi, [illegible] d. [illegible]. l. 8 hoc tt. q[illegible] [illegible] q[illegible] arbitrio [illegible] muni[illegible] [illegible] quq facere, q[illegible] actori [illegible]
[illegible] prali [illegible] obligao [illegible] q[illegible] ut [illegible] aliquatenus debet[illegible] et q[illegible] officio [illegible] magis obligaoe, [illegible] quq in aleta[illegible]
ty, q[illegible] [illegible] iudicis officio [illegible] eius n. fideiussor [illegible] obligari nullu[illegible] [illegible]. [illegible] videt[illegible] [illegible] ad [illegible] i l. etc
12 de re iudic., ubi fideiu[illegible] aoi eius n. acceptis, ex qua reus prali [illegible] q. [illegible] debet [illegible]
et i[illegible] [illegible] eo q[illegible] [illegible] actoris n. acceptis, [illegible] fideiussor [illegible] aoi [illegible] beneficiu[illegible]
[illegible] eo [illegible], ac q[illegible] eius q. actori [illegible] arbitrariis aoi si [illegible] n. [illegible] fideiu[illegible] [illegible] q. ipse [illegible]
[illegible]; [illegible] illa [illegible] d[illegible], q. exceptio i[illegible] q. faciet [illegible] aoi [illegible], [illegible] obligari [illegible]
et [illegible] exequi, [illegible] obligaoi exequi [illegible] [illegible] q[illegible] [illegible] de re iudic., quq [illegible] prali, nec [illegible]
nec fideiussoris [illegible] l. 12 [illegible] l. [illegible] eod. tt. eius [illegible] q. [illegible] arbitrariis aoi [illegible], qui [illegible] n. 18
n. acceptis fideiussor n [illegible]

[illegible] dicis, arbitrariis aoi n. acceptis fideiussor [illegible], eo q[illegible] ipse actori [illegible] prali
obligari in dici [illegible] officio iudicis [illegible], [illegible] l. 4 q. [illegible] Paul. i l. ult. hoc tt. [illegible], [illegible] ipse, quq
[illegible] obligaoi [illegible] q[illegible] ipse n[illegible] quq [illegible] Paul. [illegible] i l. ult. hoc tt. ubi pot mor[illegible]
[illegible] facto arbitrariis aoi [illegible] acceptis n. fideiu[illegible]. Paul. [illegible], [illegible] quq [illegible] iudicis pt accedere, i[illegible] ipse, nec
[illegible], nec ee obligaoe, q[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] A. [illegible] [illegible] si acceptis fideiussor, nec
iudicis quidq officio, i[illegible] q. actore [illegible] [illegible] ex [illegible] facile [illegible] necessarie [illegible] i l. ult. ubi [illegible]
[illegible] quq, ex [illegible] iudicio accedere [illegible] ee obligaoe, n. i[illegible] fideiussoris [illegible] prali
q. et [illegible] mor[illegible] [illegible] arbitrariis aoi n. [illegible], nec [illegible] q. ipse actori [illegible] obligaoi debet [illegible] officio iudicis
ade[illegible] [illegible] quidq, [illegible] ipse actori [illegible] obligaoi, [illegible] iudici [illegible]
[illegible], ubi aut[illegible] [illegible] arbitrariis aoi n. [illegible] prali fideiussor [illegible] [illegible]
[illegible], q[illegible] [illegible] obligaoi deberet, quare [illegible] fideiussor, cu[illegible] q. ipse [illegible] obligaoi deberet [illegible] quando
[illegible], nec [illegible] fideiussori pot mor[illegible] arbitrariis aoi n. [illegible] ee obligaoe pra
li negat[illegible] q[illegible] [illegible] fideiussor, [illegible] prali obligao [illegible] quatenus [illegible] creditoris n [illegible]
[illegible] obligat[illegible], q[illegible] [illegible], [illegible] q[illegible] nali [illegible] obligaoi n. fideiussor [illegible], [illegible]
[illegible] obligari. nec enim datio fideiussoris [illegible], [illegible] prali obligaoe l. 4 [illegible] ex. 4 de re iudic. [illegible]
[illegible] n. 13.

Hinc aut dicta de fideiussore pro eo q[illegible] [illegible] loco [illegible] acceptis, [illegible] Paul. [illegible] i l. 8. et ult. hoc tt. illud [illegible] n. 19
q[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quid [illegible] mor[illegible] [illegible], i[illegible] q. ipse actori, si [illegible] [illegible]
[illegible], i[illegible] iudicis officio [illegible], q. [illegible] q[illegible], q. ipse nullo [illegible] debiad, [illegible] iure [illegible] iudicisq[illegible] officio [illegible]
[illegible] quq [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], reu[illegible] iudicis officio [illegible]. [illegible] arbitrariis quidq
[illegible] n[illegible] [illegible] eo [illegible] quq [illegible] [illegible] arbitraria [illegible] l. 4 [illegible] hoc tt. et quq[illegible]
[illegible] prali obligaoe [illegible] 5 [illegible] l. 2 de [illegible] civili aut iure [illegible]. [illegible] iudicis officio [illegible]
[illegible] aut[illegible] n debere dicat[illegible] q[illegible] [illegible] prali[illegible], seu [illegible] aliqua aoi [illegible], q[illegible] iure, quq i[illegible] fidei [illegible]

pretii observatur, quae ea debet dicam l. 2. § 32. § 2. de usur. propter aequitatem naturalem debe[illegible] [illegible], d. officio judicis accedunt, quae tam de iure [illegible] [illegible] d. l. 5. l. ex pac. [illegible] [illegible], et [illegible], quae debent [illegible]. l. 2. l. 19. § 1. [illegible] de act. emp. [illegible]

[illegible] § 8. l. [illegible] [illegible] [illegible] per generalem [illegible], quod [illegible] l. 54. locati, [illegible] usurae in bonae fidei iudiciis non tam ex obligatione [illegible], quam ex officio iudicis [illegible] [illegible], quod [illegible] actio non [illegible]

[illegible] [illegible] officio iudicis [illegible], ut explicat Donel. d. l. 8. hoc tit. n. 46. et 53., qui usurarum in bonae fidei iudiciis praestationem [illegible], quod [illegible] in arbitraria actione [illegible] [illegible], quamvis Ant. Fab. [illegible] [illegible] [illegible]

praestationem [illegible] [illegible], quod usurarum in bonae fidei iudiciis [illegible], non ex arbitrio, d. ex officio iudicis [illegible]

qui reum [illegible] condemnare [illegible] tenetur. [illegible], quod [illegible] in arbitraria actione, [illegible] non ex officio, d. ex [illegible]

iudicis [illegible], [illegible] [illegible] arbitraria l. 3., et l. d. l. 4. hoc tit., cum [illegible] [illegible] in [illegible]

vel [illegible] iudicis arbitrio [illegible], [illegible] [illegible] necessario [illegible] 40. de iudic.; d. Fabro [illegible]

ex [illegible] Donel. l. d. l. 8. n. 49., [illegible] iudicem, qui de arbitraria actione cognoscit, reum, qui [illegible]

non pt. [illegible] quod [illegible] actoris non condemnare, ut patet text. expresse l. l. 2. § ult., et l. d. l. 8. hoc tit.; [illegible] explicat

[illegible] [illegible], nec [illegible] [illegible]. Fab. [illegible] [illegible] iudicis [illegible] officio, [illegible] arbitrio

[illegible] [illegible]. [illegible] bonae fidei iudiciis [illegible] [illegible]. § in bonae fidei 30. inst. de act., et l. arbi-

traria [illegible] iudicis officio [illegible] l. l. [illegible] hoc tit., nec tex. l. d. l. 40. de iudic. quidquam facit, nec enim generaliter [illegible]

iudicis [illegible] [illegible] [illegible] iudicii, quod fals[illegible], [illegible] particulariter [illegible], quod iudicis arbitrio [illegible], [illegible]

[illegible] ex [illegible] iudicis [illegible] [illegible], quaedam necessario [illegible] [illegible], veluti usurarum in bonae fidei iudiciis, [illegible]

quod [illegible] in arbitraria actione [illegible] [illegible]; d. ex mero iudicis arbitrio pendere, [illegible] [illegible] exemplo [illegible] l. l. [illegible]

[illegible] de officio [illegible], et l. [illegible] [illegible] iudex [illegible] [illegible].

[illegible] eo, quod actoris [illegible] in arbitraria actione [illegible]

[illegible] officio [illegible], merito [illegible] [illegible] hoc tit., quod si creditor sortem [illegible] acceperit, quod [illegible] designato

loco pecuniarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], per arbitrariam [illegible], ea [illegible] solutionem [illegible]

[illegible] iudicis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible] 25. § [illegible] de [illegible]. [illegible], ea [illegible], [illegible] extinguitur, et

ex eadem ratione [illegible] [illegible] [illegible] excepit [illegible] [illegible], [illegible] iudicis officium cesset, qui [illegible]

in arbitraria [illegible], quae in [illegible], [illegible] dumtaxat [illegible], quae debebat designato loco solvere

d. l. 8. [illegible] hoc tit., quae [illegible] [illegible] [illegible] usurarum exemplo in bonae fidei iudiciis [illegible], quae [illegible] obligationis [illegible]

d. iudicis officio [illegible], [illegible] sorte soluta non [illegible] d. l. 49. § 1. de act. emp., [illegible] tex. l. l. [illegible] 26. l. [illegible] C. de usur. [illegible]

[illegible] exemplum fuerunt a bonae fidei possessore alienationum, quas [illegible] [illegible] non [illegible] vindicat, d. iudicis officio vindi-

[illegible] [illegible]. § [illegible] 20. de officio iudicis inst. a 3.o possessore, qui, tamquam [illegible] non possidet, non pt. [illegible]

vindicat [illegible] [illegible] [illegible] l. l. 4. § [illegible] 19. de usucap. [illegible] [illegible] [illegible] cap. 29. n. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], iudicis officium cesset, d. et [illegible] [illegible] post moram a debitore [illegible] [illegible]

[illegible] d. l. ult. hoc tit., quod in loco [illegible], non arbitraria, d. directa [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] iudicis officium [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] inducere, l. 4. [illegible] [illegible] hoc tit., idemque obtinet, [illegible] iudex arbitrariae actionis

[illegible] [illegible]. habita ratione reum in sortem dumtaxat condemnaverit, quo casu ex defectu [illegible] petitionem non pt. [illegible]

[illegible] patet tex. l. l. bonae fidei 13. vers. d. [illegible] C. de usur. d. l. [illegible] de positi, l. [illegible] bonae fidei iudiciis

in sortem dumtaxat facta condemnatione fuerit usurarum petitionem [illegible]; [illegible] (verba tex. [illegible] l. d. l. 4.) [illegible] [illegible]; aliam

[illegible] alia usurarum, d. una ex qua condemnatio facta [illegible] [illegible] rei iudicatae exceptione repelli. Ex [illegible]

[illegible] colligitur huiusmodi [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] rei iudicatae exceptionem; nam [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] pt. [illegible], quod [illegible] [illegible] iudice, [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] in usuras, vel [illegible] [illegible]

d. l. 13. C. de usur. . Nec obstat, quod exceptio rei iudicatae [illegible] [illegible], et [illegible] quae iudicatum [illegible] [illegible] 16. de [illegible]

rei iudic.; nam reus dumtaxat in sortem condemnatum [illegible]; [illegible], quod [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] tex. l. l. [illegible] C. [illegible] [illegible] iudic., et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

exceptione submoveri; docent Donel. d. l. 4. C. de positi n. 3, et 8. Cu. [illegible] 22. [illegible] Donel. cap. 5. [illegible]

Daniis autem veniunt[?] ... [illegible] officio obligationis ... [illegible] sive ut restituantur actio obligationis petitur, ut in usuris ex stipulatione promissis ... [illegible] et ... [illegible] hoc[?] ... [illegible] stipulationem usuras ... [illegible] qui ... [illegible] ex ... [illegible] l. ... [illegible] 32. § ... fine ... de evict. cum promissa sorti obligatione, alia ... ex ... [illegible] tradunt pluribus relatis ... de usur. quaest. 91. n. 21. cum seqq. et Arias de Mesa lib. 20. variar. ... cap. 31. ex n. 6. ... obligationi ... qui etiam recepto fundo ... tex. in l. si marito 31. § ult. soluto matrimonio, ubi mulier, quae fundum dotalem recepit, non habita ratione fructuum, quos maritus post solutum matrimonium percepit, etiamnunc de dote agere potest propter fructus, qui cum dote ... obligatione ... debentur, ... l. 3. ... 2. l. 5. q. 93. n. 66. de ... etiam qui non judicis officio praestantur, ... petuntur, accipi debere tex. in l. ... 35. § 1. de vindic. marito ... plures, quos refert ... lib. 20 Dm.

Donellus cap. 5. litera B. supponitur ubi post fundum vindicatum, fructus adhuc peti posse, ... de fruct. post ... perceptis, qui ... petuntur, ... judicari, ... tex. ... inquam est, ... sorte ... quod ... non ... restituendi, ... quod etiam post receptam dotem ... alimenta, quae uxori ante dotem receptam praestitit, ... quaest. 91. ex n. 13. ...

... Inter accessiones, quae solo judicis officio praestantur, et eas, quae obligatione ... debentur, seu ... petuntur, ex regula ... impugnari videtur. Primo, ex Ulp. in l. 23. de excep. rei judic. inter usuras ex stipulatione promissas, et eas, quae in bonae fidei judiciis praestantur, nullam differentiam agnoscit; ... usurarum ex stipulatione promissarum, etiam eas, quae in bonae fidei judiciis praestantur ... solum in judicium recte deduci observabat. 2°. nam etiam ... rei vindicatione l. ... judicatum ... ex stipulatu debita post litem ... l. 8. de re jud. ... ex ... judicis officium super ... 3°. ex l. 2. § idem Julianus D. hoc tit. ... peti non posse ... 4°. nam etiam poena ex stipulatione promissa accepta sorte, vel negotio ... l. 2. in ... ... l. si cum dies 27. § ult. l. Celsus 23. ... arbitrij ... qui post ... ... ad ... recepit poenam ... speciali ex authentica ... lec. ... novel. 120. cap. 5. ... tex. in l. ... § 8. ... de minor. ... de ... inter ... et vendicationem ... referens ... Vinius lib. 2. selec. cap. 3. ... etiam accessiones, quae obligatione ... debentur, accepta sorte non recte petuntur. ... apertius ... tex. ... l. 23. de excep. rei judic. ... usuras, quae solo judicis officio praestantur ... judicium sine sorte, recte deduci, ... usuras ex stipulatione promissas; ... ex ... rei judicatae ... sorti ... et ... petendi diversitatem ... et docet idem ... si qui ex bonae fidei judicio usuras ... rei judicatae exceptionem ... sorti petitionem nocere, ex qua decisione ... exceptionem, inter utrasque usuras ... ratione negatur ... etiam maxime inter eas ... usuras ex stipulatione promissas, ... petuntur; quae autem solo judicis officio praestantur ... sorte, non de jure ... facto ... petuntur; ... contra sorti petitionem rei judicatae exceptionem non parit; quia nec ... est ... et ... petendi. Facilior est ... difficultatis solutio, si dicamus cum ... l. ... de ... Donello d. lib. 20 Dm., cap. 5., et sub lit. ... l. d. l. 8. et Val.a lib. 2. illustr. trac. 2. cap. 2. n. 31.; ... post ... judicium deductum, judicem ... fructibus, ... accessionibus ... quae ... reo ... in judicium ... deducta, etiam post ... ... cum ...

[illegible] ... de dol. mal. ... [illegible]

[illegible]

... de dol. cap. 6 ... et Farin. lib. 3 ... cap. ... n. 3. [illegible]

Nec quaeritur ... [illegible]

[illegible]

tenebrosa caligini opacata, vel [illegible] Pegum
beis solo causto mahis quo [illegible] numine fidem
obligabat, perinius [illegible] Mahi Scii aut infidi
oceani, sinnepida sese in medias hostium phalan
ges ingerebat impavido sol. Quanto igitur equius
ac premius sane certaminis litterarij [illegible]
Isphis quos ex afferendo et exaltandum
[illegible] non hujus nauta pensu det oceanis geminis
fratres [illegible] sponderent [illegible] qui
ego [illegible] Plausibus [illegible] sane munerum
palestram calcabo. Si cuspis adsint [illegible] aurea
[illegible] qua sponsus cuius nomine [illegible] feli
cissime insignitur, ut semper debite [illegible]
gratiis [illegible] debeamus [illegible] monumentis [illegible]
[illegible] cedat. &c.

~~Recomplectoris qui in [illegible] ita [illegible]~~
~~et [illegible] litteris in [illegible] in § 3 in [illegible] explanda~~
~~de militari [illegible] se sacerdos [illegible] ideal~~
~~[illegible] [illegible] quatenus~~
~~militari [illegible] in castris [illegible] [illegible]~~
~~[illegible], [illegible] castra [illegible] [illegible] sunt~~
~~militantes [illegible] comunes omnium [illegible] Romanij [illegible]~~
~~[illegible] et [illegible] comunes [illegible] comun~~
~~[illegible] quomodo [illegible] [illegible]~~
~~anno [illegible] in [illegible]~~
~~an in [illegible] militis in castris [illegible]~~
~~Sunt comprehensa [illegible]~~

Nec obstantibus iis quae [illegible] docetur [illegible]

[illegible] inductis [illegible] Lopez [illegible]

in § 28 [illegible] de [illegible] que [illegible]

[illegible] edidit. [illegible] [illegible] [illegible]

de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

locato [illegible] negotio [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] socius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

erat. in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible]: nostra [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]: [illegible] inter [illegible]

suas assignant [illegible] [illegible]. in [illegible] [illegible]

post mora debent [illegible] [illegible] [illegible]

nisi nomine [illegible] intervenerit. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in [illegible] [illegible] ex mora [illegible] debent [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

mora [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] nisi ex mora [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] debent [illegible] [illegible]

in [illegible] [illegible] commissis et [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ex mora [illegible] et [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pro oc nunc [illegible] ex [illegible] 40 [illegible] credit
sibi pertinere [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] solutae [illegible]
[illegible] [illegible] scripto [illegible] mense [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eleganti decisione textus in leg.
24 de [illegible] [illegible] ibi respondet [illegible] quae
credit [illegible] nisi in singulare [illegible] debeat
ex lege 3 C [illegible] ibi [illegible] [illegible]
[illegible] singularis [illegible] possunt. [illegible]
que sane [illegible] ex [illegible] SS. [illegible]
lib 3 cap. 3 Ortega [illegible] de [illegible]
[illegible] omnes [illegible] interpretes [illegible]
Doctis tot [illegible] [illegible] tot Doctis
[illegible] munita tot [illegible] [illegible]
aut [illegible] in [illegible] [illegible] multa [illegible]
authemato [illegible] [illegible] [illegible]
que [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nostra [illegible] [illegible] sic
insurgo. si deberent [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si deberent [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nullo modo
[illegible] ad maiorem [illegible] sic
[illegible] deberent [illegible] [illegible]
commiserit modo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] negant [illegible] si [illegible]
[illegible] modo [illegible] [illegible] debet
nulla [illegible] [illegible] [illegible]
ex [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

omnis Debitorum que simus eiusdem [illegible]

omnium aliter [illegible] nobiliores [illegible] insudarunt.

q Sua [illegible] eorumque [illegible] habentibus. Si Ingeniosissimus

[illegible] Doctor [illegible] ait dis [illegible]

a vitase obligari nominati ad [illegible] et obligari

adomnes causas quando fideiussor obligatur

nominati. Licet Imittatur mora aliis principaliis

in debet usuras sicut quan dalii principalis

nominati in sorte in usuras non tenetur [illegible]

[illegible] Si ideo debet fideiussor

in omnes causas ut respectas [illegible] principali Imitis

tenetur fideiussor propter moram [illegible]

[illegible] Sane [illegible] Si argumentor casu quo

legatus [illegible] Sceedibus et legamus

[illegible] fideiussores ab illo [illegible]

[illegible] fideiussores aliis [illegible]

[illegible] obligari nominati

tenentur in solidum [illegible] nominati obligati

pro parte [illegible] Licet fideiussor nominati [illegible] maioris

[illegible] pro [illegible]

et in leg [illegible] deping [illegible] Paulo in leg [illegible]

ut [illegible] [illegible] diversis [illegible] fideiussores [illegible]

ne hoc nomine tenentur

hanc instantiam respondet [illegible]

[illegible] in [illegible] cap [illegible]

[illegible] causa

[illegible] aucit [illegible] ex parte instantia

[illegible] principali [illegible] Cogit [illegible]

adit [illegible] et si fideiussores [illegible]

[illegible]

in obliga[tione] [illegible] nota causa [illegible] principalis
obligat[ionem]. At sec[undu]m solut[i]o nulla [illegible] ... [illegible]
q[uia] et si poterit adaptari legi [illegible] ut legatarius [illegible] neganda
n[on] [illegible] potest. [illegible] legi penult[i]ma [illegible] legatarius [illegible] sec[undu]m [illegible]
Iuris [illegible] absolute delegatus [illegible] quidem semper
n[on] obligand[us] ad partem accrescendam [illegible] unica [illegible] ... [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] de iure accrescendi [illegible]
3 [illegible] 43 n 8 [illegible] indict[ione] leg[is] [illegible] indict[ione] leg[is] penultima
ideo tenentur fideiussores in obliga[tione] [illegible] pars [illegible] accrescens [illegible]
eadem quae [illegible] principali et eodem tempore quo alia aequus [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] ut [illegible] leg[em] [illegible] ad [illegible] aequiab[ilem]
[illegible] [illegible] accrevisse ei Dominium [illegible] Inde [illegible] fideiussor
[illegible] accrevisse ei Dominium [illegible] inde [illegible] intelligitur
se obligavit suae parti quae [illegible] ius accrescendi intelligitur
eadem [illegible] acquisita [illegible] intelligitur dare [illegible] [illegible] sec[undu]m
obligatio nec anterior [illegible] prosunt [illegible] ambo [illegible] [illegible]
q[uia] intelligat[ur] talis pars [illegible] acquisita [illegible] est [illegible]
[illegible] ad leg[em] [illegible] intelligitur fideiussor [illegible] [illegible] partibus
potest dari fideiussor [illegible] leg[em] [illegible] de fideiussoribus [illegible]
intelligatur [illegible] pars accrescens [illegible] [illegible] ut illi
soli intelligi dare fideiussorem [illegible] in obliga[tione] ~~[illegible]~~
~~[illegible] argument[um] [illegible]~~
aliqua ~~notata~~ ~~[illegible]~~ his omnibus [illegible] [illegible]
[illegible] iuribus [illegible] intelligentiae [illegible] aliqua notata [illegible]
[illegible] et [illegible] nota [illegible] fideiussor semper [illegible] interveniens [illegible]
[illegible] omnes causas [illegible] nota principalis obligationis [illegible]

ut asserit Ramirez ad leg. E de re bus creditis n. 28

& sequentibus & hoc probat lex C. Zeguris & ibidem

intelligit obligatos in omni causa qui simpliciter se

obligavit. et etiam probatur ex eleganti decisione textus

in leg. 8 C. de fideiussoribus ubi colonis simpliciter

datis fideiussoribus non obliget ob pensionem. Item ob penuriam

datis praedioris tenetur etiam ob stimationem instrumentorum

tenuendi ditis qui in omni ad actionis causa obligat ex quibus

etiam ex textus in leg. 3 de fideiussoribus ubi a tutore sim

pliciter datus fideiussor etiam in tutelas usuras se obli

gat qui in omni obligatione tutoris intercedit l. 3 ideo a minori

tutelae tutore l. 3 in pupilli potius quae ex quo omni tu

toris simpliciter dati intelligi in omni causa.

Supono Cap. usuras

accipi ut a antiquis acci probat Veiet quod sunt ut ait

Cicero lib. 1 Tusculan. natura inquit dedit usuram vitae

tanquam pecuniae nulla praestituta die. & accipi dicit quod sunt

vitate quae pro usu pecuniae fenoris tribuitur & etiam quod ea

que ratione me propter functione tribuitur fenus in significat usuram

que ratione usuras usura est mercis

pecuniae creditae & pecunia credita sub usuris usura est merces

fenoris ut probat Tacitus de moribus Germanorum fenus agi

tare et in usuras extendere ignotum ideo quae magis ad

versa quam si vitetur etc.

qͤ si
qͤ pis
/

c
c

186

[illegible] ... [illegible]

receptione [illegible] ... [illegible]

[illegible] videtur [illegible] quam accepit ex [illegible] ... accepit [illegible] ... [illegible]

[illegible] admittit [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... creditori [illegible] ... [illegible]

[illegible] pecunia [illegible] creditor et maxime velit [illegible] ... [illegible]

[illegible] creditori [illegible] ... pecuniae acceptae [illegible] ...

[illegible] ... de solut. [illegible] ... pecuniae [illegible] creditor

[illegible] ... accepta [illegible] ... necessitas [illegible] ... creditori [illegible]

[illegible] pecuniae [illegible] ... ex reg. tex. [illegible] ... de mun.

[illegible] ... creditor [illegible] de solut. et quae tradit [illegible] ... num. 13 et 14. [illegible]

[illegible] pecuniae [illegible] accepit [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... in loco solutionis [illegible] ... accepit [illegible] ...

[illegible] ... creditori [illegible] ... ex reg. tex. [illegible] ... 84. [illegible]

[illegible] ... creditor [illegible] pecunia [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... de [illegible] ... [illegible]

creditori [illegible] ... creditor pecunia [illegible] ...

[illegible] ... accepit [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... creditori [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... ex l. 4. [illegible] ... creditori [illegible]

[illegible] pecuniae [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... creditori [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... accepit [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... pecuniae [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... ex reg. tex. [illegible] ... de solut. [illegible]

[illegible] obligationi [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... obligationi [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... obligatio [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... ex creditori [illegible] ... accedere [illegible] ...

[illegible] ... creditor [illegible] accepit [illegible] ... [illegible]

[illegible] obligatio [illegible] ... [illegible]

... debitorem suum a pecunia liberavit, ut sibi ... debitoris nomen delegaret, ... facio, ut ... intelligitur alterius ... ubi aperit.

127 Qui ... primum fundamentum in contrarium, debitoris ... ulterius, novationem quod integre obligationem non ...
... quoniam ... ejus agitur judicio veritas non intelligitur l. 5. de servit. urban. praed. Nec ... tex. in l. ... qui satisdare cogantur; nam omnia solvere debitorem ubi supra nº 40 dicendum ... quod fidejussor, cui antequam ...
... fuit ... privilegio non usus ... ideo privilegium amittit, quod cum pecunia creditori praestare scivenit, ... aliter
... admitti, quam ... renunciasset, ... quod fidem suam postea adimplevit; ... privilegio renunciasse
dicit. Vere non creditor antequam sortem accipiat debitori ... dixerit se non aliter sortem acceptum, quam ... sibi ...
petenti solam supe...; nec ... debitor sorte postea solvens creditoris ... cessit, ut ... negotium
judicari; ... cum liberum sit creditori sortem absque eo, quod integre, non recipere, eam etiam praestare, nec facere licet, cum
... debitor intelligitur, ut sit superior, quam ... leorandi ... va sit cum non ... , de ... ex
... tempore, vel ... praestare intercedit; facilior est tex. in d. l. ... § ... quomodo, vel ...
praestationem nullum ius de novo adquirit, sed ante adquisitum, quod sine ... creditori omitti ... , ... creditor scilicet,
... pignori obligatum, venditio salva pignoris causa ... ; pignus ante quaesitum ... quod non aliter ... superveniente ...
... extinguitur, quam non ex voluntate creditoris ... , quidam salva pignoris causa ... efficit ... , ut debitor ... aliena
... non omittat, quod perfecto omitteret ... rem quam pignori obligaverat; invito creditore alienare licet l. in ... 1. § ...
l. ... 66 de furt.; ius autem pignoris ... et ... non de ante adquisita servandam, sed de quaerenda ...
obligatione tractari, quam sine ... partium nequit ... creditor videlicet ... adimplere petendo, quam ante ... habet
integre, ... effectu petenti adquirere laborat, in quam rem debitoris ... oppo.

128 Unde falsam existimo, quod Leotard.
nº 42., et ... d. lib. 2. selec. ... quod si postquam emphiteuta ... canonis solutione cessaverit ... canonem
solvens ... ius ... manere ... ; ... emphiteutam expellere; quod (inquiunt) haec ...
... ius ... , sed ius expellendi ... cessationem ante adquisitum ... ; haec ... opinio, vel ex ...
... faretur ... canonem ... exigere, et sub emphiteuta non superc. expellendi; ... consequenter ...
canonem ... accipit, ... manere emphiteutam expellendi ... curare, ut de novo emphiteutam ...
adquirat, quod adquirere absque eius voluntate ... , quam ex sola ... praestatione ... : ... etiam venit intelligendum ...
l. 1. § ... pati ... praestatione ... nautae caupones, et stabularii, ubi si exercitor navis ... quamquam
... res ... servare nec damnum ... nautarum factum se praestaturum, et huiusmodi ... , qui ... navi ...
... factum nautarum ... factum ... praestare non ... . Nec refert an ... exprimentur, an tacite
... remanserint ... , ut docet ... tex. ... quod cum prius navi exercitor nautarum factum
... fuerit praestaturum, qui ... navi postea ... ; ex praestatione ... intelligunt ...
... quod cum de inducenda obligatione exercitoris ... nautarum factum agat, ... exigendi ...
... excludit. ... ubi creditor sortem accipiens solum ... ius integre petendi praestari debitorum, ...
... obligatione tractari, voluntas exigitur, quam nec ex ... creditoris, nec ex debitoris silentio ...
... praestari expresse debet accedere ad hoc ut creditor post acceptam sortem, quod ... integre designat ...
... solutam ... , ... ubi ... probat.

129 Haec ... , quod integre ... judicii ... arbitraria ...
... desceravimus ... fidei ... , ... eo, qui certo loco solvere promisit ... , et ...
... nº 19: videamus, quomodo ... , quod integre ...
... bonae fidei judiciis, ... eleganter ... et ...

id l. 8. [illegible] fideicommissario qui certo [illegible] tempore [illegible] qui [illegible] non [illegible] pretio [illegible]
[illegible] obligari ea [illegible] in judicio [illegible]
[illegible] quia non [illegible] acceptus [illegible] fideicommissi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q. ipse [illegible] nullum judicis officium [illegible] fidei judicio [illegible] non obligari [illegible] judicis officio [illegible] nec
[illegible] qui ex causa bonæ fidei [illegible] nec [illegible]
[illegible] obligat [illegible] ex eo q. id, q. ipse arbitraria [illegible] officio [illegible] nec
[illegible] fideicommissario, qui certo loco [illegible] acceptus [illegible]
[illegible] q. [illegible] ipse obligari [illegible] nec [illegible]
[illegible] q. id, q. ipse [illegible]
[illegible] q. ipse [illegible]
[illegible] arbitraria [illegible] judicis [illegible] indicari
[illegible] qui certo loco [illegible] id, q. ipse [illegible] officio
[illegible] qui ex causa bonæ fidei [illegible] obligari; q. [illegible]
[illegible] officio [illegible] potest [illegible]
[illegible] in judicio [illegible] q. ipse [illegible] judicis [illegible]
[illegible] q. ipse [illegible] arbitraria [illegible]
judicis officio [illegible] fideicommissi [illegible] acceptus [illegible]
fideicommissario, qui [illegible] q. [illegible]
[illegible] q. [illegible] non obligari.

Facilius [illegible] judicis [illegible]
[illegible] ubi si arbitrari [illegible] fideicommisso non acceptus [illegible]
[illegible] et id q. ipse [illegible] judicis officio [illegible] id q. ipse
[illegible] obligari debet [illegible] q. [illegible] id q. ipse
judicis officium [illegible]
nec [illegible] potest. q. liberato [illegible]
[illegible] fideicommissario [illegible]
[illegible] q. ipse [illegible] liberari [illegible] necessaria [illegible] liberat [illegible] hoc
[illegible] ad [illegible] q. [illegible] q. ipse [illegible] nulli [illegible]
[illegible] q. ipse [illegible] obligari [illegible]
[illegible] nulli [illegible]
d. l. 16. § 3 [illegible] l. [illegible] 19. § 1. [illegible] adhuc [illegible] q. ipse
[illegible] arbitrari [illegible] non acceptus fideicommissario [illegible] id, q. ipse [illegible]
[illegible] q. ipse [illegible] ea quæ diximus n. 23. [illegible] qui certo [illegible]
[illegible] id q. [illegible]
[illegible] arbitraria [illegible] et in arbitraria [illegible]
[illegible] fideicommiss[illegible] obligari [illegible]
magis [illegible] q. arbitraria [illegible] non acceptus fideicommissario [illegible] id q. ipse [illegible] debeat, [illegible] q.

[illegible] ... pugabit ... [illegible] ...

[illegible] ... de ... [illegible] ...

[illegible] ... vel ... [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... liberat ... [illegible] ...

... [illegible] ... labor ... [illegible] ...

... Mariae Virgini Deiparae ... de la Concepcion ... [illegible]

Quinto Idus Augusti

anno 1516.

D. D. Fran[cis]c[o] Zarata

9

De adiecto solutionis causa ad leg. 55. et leg. ult. § 3. et 5. cum sequentibus ff. de Verb. Oblig.

Supponenda est regula, neminem posse alteri stipulari, aut alteri quam obligationem acquirere, ut tenet text. in leg. 11. de oblig. et act. leg. 38. § 17. de V. Oblig. leg. 11. § 6. de pignor. act. leg. 23. § ult. de reg. iur. leg. 1. C. per quas person. nob. acquir. leg. 6. C. si quis alteri, vel sibi. Donell. in d. leg. 38. § 17. de V. Oblig. et lib. 12. Comment. cap. 16. cum sequent. Mess. 3. Variarum cap. 50. Otea de cessione iur. tit. 4.: hac ratione si quis sibi, et Titio stipuletur, ex parte, qua obligatio in extraneum confertur, inutilis est stipulatio, leg. 56. leg. 110. de V. Oblig. leg. 1. § 1. de duob. reis. Osuald. lib. 7. cap. 12. litt. E. et lib. 11. cap. 9. litt. E. et lib. 12. cap. 18. litt. b. Gomez 2. variar. cap. 10. Ratio est: nam qui sibi, et Titio stipulatur, ex illa parte vult obligationem uni quam acquirere d. leg. 56. d. leg. 110. de V. oblig. et cum extraneo acquirere non possit ex dd. iuribus; ideo ex illa parte inutilis est stipulatio.

Sed quamvis inutiliter extranea persona ad acquirendam obligationem in stipulatione comprehendatur, adiectio tamen recte admittitur: quod evenit, quando aliquis ita stipulatur mihi, aut Titio; nam tunc valida est in totum stipulatio quoad solidam obligationem respectu stipulantis, et in Titium, utilis solvendi sit permissa facultas leg. 55. et 56. § 2. leg. ult. § 3. et 5. cum sequent. de V. Oblig. leg. 1. § 5. leg. 11. vers. an ergo. leg. 13. de stipulat. serv. leg. 9. leg. 10. leg. 12. § 3. leg. 95. § 5. cum sequent. leg. 98. § 4. leg. 106. leg. fin. de Solut. Ratio: quia vis dictionis disiunctivae aut, ea est, ut cuilibet tribuat actum in solidum, leg. 124. de V. signif. et cum ad Titium quoad obligationem inutiliter dirigatur d. leg. 38. § 17. de V. oblig. quoad tunc effectum oblig. stipulantem respicit

ipso solu [obligatus]; quoad solution tn, cui solvi pot in extraneu, in solidu stig desgit Titius exmente 3ª Habentis, d. leg. 56. d. leg. fin. de V. oblig. ad. quoniā nō credendu, inutilē Titij adiectione apponere voluisse argut. leg. 106. de leg. 1. leg. 66. de leg. 2. Castill. d. lib. 7. cap. 8. litt. H. et lib. 24. cap. 10. litt. E. Gonzales in cap. 8. de donat. inter. num. 11. et quoties nemo aperta 3ª habentis ita visset, alta adhuc sic admitteretur interpretao: tu quia in dubia oratione ea acceptio sumit, in qua actus sau sui q.d validus sit leg. 12. de reb. dubijs. leg. 80. de V. oblig. tu etiā quia sumit ea interpretao, quo promissori benigno dicimus leg. 99. de V. oblig. leg. 3. de reb. cred. et promissori magis est inco, q.d pani suor possit adiecto solvere leg. 12. § 3. de solut.

At. oru... distribuitur adiectus per hanc partic Aut, vel etiā per hos: vel, Ve: Sive, Seu, et sigut tibi leg. 4. § 4. de stat. lib. leg. 14. de iniust. Virgt. leg. 45. de Stipul. serv. nisi aliud ex mente appareat disponentis, leg. 29. leg. 53. de V. signic. leg. C. de cod. quomo exaudiendus iste textus in leg. 30. de aur. et arg. leg. de quo Cuiacius lib. 26. observ. cap. 34.

Infertur, ex his, quod in hac Stipulace nostra, promissor hēt facultatē solvendi, cui velit, vel Stipulanti, vel adiecto ex dd. ll. quod procedit ex vi dictionis Aut. leg. 124. de V. signic. ut contingit in debitore alternative promittenti, veluti Stichu, aut Pamphilu, qui pot, quē velit, dare, leg. 5. § fin. qui, et a quib. leg. 112. de V. oblig. cu alijs. Valent. 2. illust. tract. 4. cap. 5. num. 1.

Argues 1ª ex leg. 32. de novat. ubi si ita novetur, quod te, aut Seio dare oportet, utrumq debitu novatur: g.o pariter in nostra Stipulace, mihi aut Titio, utrique debet solvi. = Rndetur, utrumq d.t novari quoad deductiōe utriusq debiti in novatione; non vero quoad effectu liberationis. Valent. ubi sup. num. 6.

Argues iterū ex leg. 38. § 19. de Verb. oblig. ubi si quis ita Stipuletur, mihi decē, aut Titio decē, et eadē decē videtur stipulari: g.o et eadē est vis huius dictionis hic, et huius Aut. = Rndetur, ibi solidu sibi Stipulari expresse, et cu Titius adijciatur inutiliter quoad obligaoē, intelligitur adiectus quoad solutionē: quia nō presumendus, 3ª hentes superfluā adiectionē

Titij apponere voluisse d. leg. 12. de reb. dub. et cum nullus alius esse Titio adiecto
possit here, ideo ad solum adiectus intelligitur, ut ad eund. §. 19. videre Domini

constabis ex leg. 28. de stipulat. serv. Ubi vero, quod stipulator
vas, qui duobus dominis pot acquirere, voluit stipulatione duorum servorum, ut quid
manifeste leg. 24. de duob. reis. Valent. l. illust. tract. 4. cap. 6. at vero in
d. §. 19. cum stipulator acquirere adiecto voluit, ideo tantum solum adiectus
intelligitur ex mente stipulantis, et ex legis dispositione.

Arguitur 3º ex leg. 13. §. 2. de reb. dub. ubi si quis ita stipuletur
Stichum, aut fundum si dederis, centum dabis: utrumque dari requiritur, ut stipu-
latio in centum non committatur: quod pariter si quis ita stipuletur mihi, aut Titio
dabis, utrique debet dari = Rursus in d. leg. 13. §. 2. separatur oratio disiuncti-
va cum dictione Aut orationi coniunctivae cum dictione Et. q.º [illegible]

Augetur difficultas ex leg. 5. de condit. instit. leg. 78. §. 1. de
condit. et demonst. leg. 126. de V. oblig. ubi in oratione concepta dictione disiunc-
tiva aut sufficit unum fieri. = Videtur, aliud esse, cum oratio alternativa affir-
mative concipitur, veluti si illud, aut illud dederis, dabis centum; aliud vero
si negative concipiatur, veluti si illud, aut illud non dederis, dabis centum; 1º casu
sufficit, unum dari, aut fieri d. leg. 5. de condit. instit. cum aliis. in 2º vero casu utrum-
que debet dari, aut fieri d. leg. 3. §. 2. d. leg. 126. in fin. de V. oblig.

Infertur ex his, quod si quis ita stipuletur, mihi, aut Titio
centum dabis, et si non dederis, dabis fundum? tunc requiritur, quod tam mihi,
quam Titio centum dentur, ut stipulatio fundi non committatur iuxta d. leg. 13.
§. 2. de reb. dub. = Advertendum est, quod in hac specie Titius nomine adiectus
solutionis, designatus ad conditionis implementum, in qua fundus sub ipsius poena com-
mittitur; quia centum potius in solutione, quam in obligatione continentur ex a leg. 1.
de pen. leg. leg. 19. leg. 24. quando dies leg. ced. et leg. 24. §. 5. de oblig. et act. quare
Titio centum solutis non poterit stipulator ea repetere actione mandati ex leg.
131. §. 1. de V. oblig. quia illi debita non sunt utpote posita in conditione, non vero
in dispositione argum. text. in d. leg. 13. §. 5. de reb. dub. leg. 24. quando dies leg. ced.
leg. 115. §. 2. de Verb. oblig.

Stat ex dictis, utraq stipulaoe utpote tam stipulantis, cui acquiritur obligao, quam tam Titij adiecti, cui post fieri solutio d. leg. 55. leg. fin. § 13. de V. oblig. = Obstat lex 1. § 4. de stipul. serv. ubi in toto inutilis e stipulao: q°. Retur, q°. in d. leg. 1. § 5. procedit inutilitas ex incertitudine: cum incertum sit, cui acquirenda e obligao; cum etiam extra fructuarij possit servus proprietario acquirere leg. 25. § 3. de usufruct. leg. 22. de stipulat. serv. Eadem rao inutilis e stipulao in leg. 9. § 1. in leg. 10. de stipulaoe serv.: at vero in nostra stipulaoe nulla datur incertitudo, cum certo obligao stipulanti acquiratur.

Sed cur inutilis e adiectio in leg. 4.

Instabis ex leg. 11. de stipul. serv. ubi si servus ita stipuletur, mihi, aut 1°. aut 2°. dominis meis, valet stipulao, lt adiectio dominorum inutilis sit; ex quo sic arguitur 1°: q°. in praedicta specie leg. 1. § 5. et leg. 10. videtur propter incertitudinem vitiari stipulao = 2°: ubi adiectio ad obligaoem inutilis e, videtur proficere ad solutionem leg. 126. § 2. de V. oblig.; l adiectio dominorum in d. leg. 11. inutilis e quoad obligaoem: q°. etiam quoad solutionem. = Ad 1um expresse satisfacit Jurisconsultus in eadem leg. 11.

Ad 2um vero Retur, inutilitatem adiectionis in d. leg. 11. non esse absolutam, et respective, sed quoad obligaoem; itaque utrumque dominorum solutionis causa adiectum intelligitur. Nec obstat d. lex 126. § 2. de V. oblig. cum ibi inutilis e adiectio absolute, quia nulla datur obligao; non tamen Quintiliani, quia nemo alteri potest quaerere obligaoem ex d. leg. 126. § 2. et ex leg. 38. § 17. de V. oblig. non tamen liberti; quia sibi acquirere non velit. Vide leg. 6. C. si quis alter. vel sibi &c.

Arguis 1°. ex leg. 23. de testament. tut. = Retur ex doctrina tradita supra, q°. ibi non valet tutoris datio propter incertitudinem. = Instabis ex leg. 16. de leg. 2. ubi in simili casu duo heredes instituuntur. = Retur, in d. leg. 16. expresse voluit testator duorum heredum institutionem, illam q°. facere potuit; at in leg. 23. quamvis illam vellet, non potuit, quia tutela, ut potè munus publicum non potest arbitrio privato fieri institutio duorum heredum, praesertim quando tutor expresse ibi noluit eligere. Vide Osual. ad Donell. lib. 8. cap. 14. litt. B. et cap. 19. litt. A. Fabrum in papinian. tit. 12. illat. 43. prio 1. Valent. 1. illust. tract. 4. cap. 2.

Alia JC°: etiam valet adiectio casu quo stipulator ordine scripturae postponatur. Prob. 1°. ex leg. 1. § 5. de stipulat. serv. ubi si servus ex ré

Appositus ita stipuletur, fructuario, aut proprietario, valet stipulatio, et fructuarius, qui ante positus invenitur, ad solutionem adiectus intelligitur; ergo &c.

Dices; qui 1.º loco appositus est, ponitur ad substantiam obligationis leg. 45. solut. matrim. ergo sine Titius nulla est obligatio leg. 38. §. 17. de V. O. tota obligatio corruere, nec ipse est. = Ipsa tamen ex leg. 30. de usufruct. ex leg. 14. de leg. 2. ubi ordo scripturae plerumque attenditur: ergo = Respondetur, ordinem scripturae attendi, quando voluntas disponentis, aut facti dubitatio hoc suadet, ut in dd. iur. quod non accidit in nostro casu. Nec obstat d. lex. 45. solut. matrim. in nostro casu; ibi enim Iuris Consultus [illegible] cum sit 1.º loco posita adiecta ad solutionem intelligatur.

Alia Iurisconsultus: etiam valet haec stipulatio, si stipulator dicat: promittis mihi, aut Titio? et promissor dicat, tantum promitto tibi; leg. fin. §. 3. de V. O. ratio; quia ad interrogata respondet. = Et advertendum est, quod in hac hypothesi Titius non est ad solutionem adiectus. = Nec obstant verba Consulti in d. §. 3. Titio duntaxat solui poterit; quia ibi apponuntur ad denotandum in d. specie recte solvi adiecto, dummodo solvi poterit; quia ibi opponuntur ad denotandum, nullum impedimentum esse ad substantiam obligationis, quod Titius inveniatur positus in stipulatione, et non in responsione; cum illius adiectio non tendat ad substantiale obligationis, sed tantum ut illi solvatur.

Et adversus d. leg. ult. §. 3. arguunt ex leg. 83. §. 2. de V. O. = Et Respondetur, in d. leg. 83. §. 2. Stichum, et Pamphilum esse ambo in obligatione leg. 16. leg. 128. §. 1. de V. O. Valent. 2. illust. tract. 4. cap. 5. ideo ex varietate interrogationis, et responsionis tota stipulatio corruit; at in hac specie tantum unus est in obligatione, ideo non corruit stipulatio ex variatione. Valent. 2. illust. tract. 3. cap. 5.

Et si promissor in d. specie tantum Titio adiecto dicat, verbi gratia promitto Titio, tunc inutilis est stipulatio ex leg. 38. §. 17. de V. O. Et quod dictum est, quando stipulator sibi tantum interroget, et promissor illi, aut Titio dicat, verbi gratia promittis mihi promitto tibi, aut Titio; dicendum est, valere stipulationem, sicut in specie d. leg. fin. §. 3. de V. O. et etiam adiectionem Titii; nisi illam stipulator statim respuat, ergo si taceat virtualiter censetur promissori facultatem Titio solvendi argumentum leg. 8. §. 2. leg. 18. mandat. leg. 60. de reg. iur.

Dices: adiectio est stipulationis conditio leg. 12. §. 3. de solut.; et quando conditio ponitur in responsione, quae non erat in interrogatione, tota corruit obligatio leg. 1. [illegible]

§. 2. de V. O. q.º in superioribus casibus tota det Correus obligao. = Respondetur, istas stipulaoes Iditiones destruere, quae ad substantiam obligaois tendit, quando variatur, ut in d. leg. 1. §. 3. adiectiovero, quae non ad obligaoem, sed ad solutionem tantum tendit, ideo eius variao non potest destruere stipulaoem. + e Iditio

Alia I.C.º etiam valet stipulao, quando quis sibi pure, aut Titio sub Iditione stipulatur d. leg. ult. §. 7. de V. O. et tunc solvi non potest adiecto usque adveniat Iditio. = Valet etiam, si quis stipuletur sibi sub Iditione, aut Titio pure, et tunc nullas vires habet adiectio, usque dum adveniat Iditio d. leg. ult. §. 7. de V. O. ubi stat argumentum text. in leg. 12. et leg. 21. de acceptilat.

Obiicies 1.º dices; quod haec stipulao videtur praepostera, quae antea Ifirmatur solutio, ac habet locum stipulao §. 13. instit. de inutil. stipulat. dx.ª d. §. 13. stipulao praepostera ante Justinianum inutilis erat: ergo etc. = Respondetur, negando stipulaoem esse praeposteram; quia exea non infertur praecisa solutio ante obligaoem; sed mera facultas permissionis ad solvendum Titio, quae obligaone sub suspenditur.

Dices I.º 2.º: fideiussio est adiectio obligaois principalis, ab eaque dependet; sed inutilis est fideiussio pura in obligaoni principali Iditionali leg. 15. §. 2. et §. 5. de fideius. et §. 5. instit. eod. ergo inutilis est in nostra stipulaone adiectio pura in obligaoni Iditionali. = Respondetur, inutilis esse fideiussionem puram in obligaonis Iditionalis, non quia est adiectio illius, sed quia fideiussio in duriorem causam obligatur quam reus principalis, quod etiam probatur per leges, ut notat Vinnius in d. §. 5. unde apparet magna disparitas inter nostram adiectionem, ac fideiussionem.

Alia I.C.º etiam valet stipulao, si sub diversa Iditione Iscipiatur, et una in adiecto, altera vero in stipulaone apponatur v.g. dabis mihi, si navis ex Asia venerit, aut Titio, si seius Isul factus fuerit, d. leg. ult. §. 4. de V. O. et tunc Titio solvi non potest, usque dum adveniat eius Iditio; quae si adveniat ante Iditionem positam in stipulante, adhuc illi solvi non potest ex dictis in superiori specie. Hic obstat paritas fideiussionis ex leg. 70. de fideius. cui satisfit ut supra.

Alia I.C.º etiam valet, si ex die obligao, et adiectio celebrentur, v.g. ex die S. Joannis mihi, aut Titio dabis; et tunc ante diei adventum potest solvi et Titio, et adiecto, dummodo dies appositus gratia debitoris sit leg. 38. §. 16. de V. O. leg. 150. de Oblig. et act. leg. 70. de solut. Vide Vinnium in §. 2. instit. de V. O. num. 4. Aliud dicendum, si tempus gratia Creditoris apponatur, dum tunc n ipo

solvi ante diei adventum, leg. 15. de ann. legat. Donell. in leg. 41. §. 1. de V. O. num.

Alia Q: diversa etiam tempora apponi possunt in stipulante ac in adiecto, Vg. mihi Kalendis Januarijs, et Titio Februarijs; imo citerior dies assignari pot in adiecto, Vg. mihi Februarijs, et Titio Januarijs leg. 98. §. 4. de solut. = Q. 1ª dices: absurdum e, ut Titio recte solvatur antequam stipulator petere potuit argum. text. in leg. ult. §. 7. de V. O.; d in praedicta specie stipulator petere non potuit ante Kalendas Februarias leg. 9. de Velleg. Cred. leg. 41. §. 1. de V. O. cum alijs: ergo nec adiecto solvi pot.

Respondetur; res in diem debita statim debetur, et quamvis statim peti non possit; attamen quia dies appositus gratia debitoris, ipse ex sua voluntate pot solvere, et maxime cum sit iam nata obligatio, ut supra dictum est; ex quo infertur, ut etiam si dies appositus sit gratia Creditoris in hac specie, tamen solvi possit adiecto, quia iam nata obligatio.

Dubitari pot circa praedictam speciem, scilicet quando quis ita stipulatur, mihi Kalendis Februarijs, aut Titio Januarijs? 1º, an ante Kalendas Januarias Titio solvi possit? 2º, an postquam iam transactae fuerint? Circa 1º dicendum est, quod recte pot promissor ante Kalendas Januarias Titio solvere. Rao; quia totum illud tempus gratia debitoris relinquitur, qui illud renuntiare pot argum text. in d. leg. 38. §. 16. de V. O. cum sim. et in hoc maximum damnum sequitur stipulator, qui potest actione mandati recuperare, quod solutum fuit adiecto argum. in leg. 131. §. de V. O.

Q dices 1ª: quando quis sibi pure stipulatur, aut Titio in die, ante diem non pot adiecto solvi, ut supra dictum est; ergo pariter in nostro casu: = dicitur reddendo rationem disparitatis; quia in illo casu dies appositus gratia Creditoris, in hoc vero gratia debitoris; sive expressi gratia Creditoris dies ponerentur, tunc ante tempus adiecto solvi non posset. =

Circa 2um dicendum est, post Kalendas Januarias Titio solvi non posse. Rao: quia in illa specie videtur, ita fuisse concepta stipulatio, si Titio non dederis Kalendis Januarijs, mihi dabis Kalendis Februarijs? ut ait Cujacius in d. leg. ult. §. 6. de V. O. unde exio, quod debitor non solvat Kalendis, videtur iam amplius illa facultate uti non posse. = Advertendum, quod illa conditio, subintellecta respicit tantum solutionem, non obligationem, et sic illam non suspendit, d semper e obligatio in diem.

In adiectione expressio indistincte deduci possunt, sive pupillus, sive furiosus. Et. Rao: quia adiectus non comprehenditur in stipulatione, ut aliquid sibi acquirat, sed tantum ut promissor habeat facultatem illi solvendi, et potest imputari creditori, quod talem personam deputavit. Ossuat. lib. 27. cap. 27. litt. C. = In patre vero filii distinguendum est; si pater tantum filio stipuletur, filius non adiectus sed sibi mediante filio acquirit leg. 52. §. 3. de V. O. Sive sibi, aut filio, tunc filius est adiectus d. leg. 56. §. 2. Rao: quia patri per se acquiritur obligatio, et filius non potest intelligi nisi adiectus ad solutionem.

D. dices 3ª: Omne, quod consistit in filio, patri acquiritur leg. 79. de acquir. hered.: ergo si filius adiectus est, pater intelligitur adiectus. = Retur: filius intelligitur adiectus ad factum solutionis; facta vero ad patrem transeunt. = Atque si filius sibi, aut patri stipulatur, sive ex se, qui soli filio, tunc pater intelligitur acquirens adiectus; sive ex se, qui patri acquiritur, inutilis est adiectio; cum absque illa patri solvi possit, immo et debet solutio probabilis.

Pars 2ª

De adiecto solutionis causa in stipulatione ad leg. 55. cum al. de V. O.

Egimus iam de forma, et validitate huius stipulationis, nunc de eius effectibus videndum est. Asserimus ergo quod in ista stipulatione soli stipulanti acquiritur obligatio, nil autem adiecto leg. 7. §. 1. de constit. pecun. leg. 33. de pignor. = D arguis ex leg. 45. solut. matrim. ubi nepti, quae erat adiecta in stipulatione, datur actio utilis: ergo adiecto competit actio, et consequenter ei aliquid acquiritur. = Retur, illic totum accidere ex causa dotis, cuius favore nepti conceditur in sententia heredum patris actio utilis, quare propter non debet inferri ex eo textu, idem debere verificari in quolibet adiecto.

Arguis 3ª iterum: dominium adiecto acquiritur: ergo iam ei aliquid acquiritur. Probatur: nam stipulator actione mandati petit ab adiecto, quod stipulatus fuit leg. 131. §. 1. de V. O. quod non accideret, si in adiecto non resideret dominium. = Retur, quod licet dominium acquiratur adiecto, cum hoc non accidat in vi ita propria iuris, aut obligationis, sed ratione facultatis concessae a stipulante promissori, non dicendum stricte ei acquiri dominium.

Ex dictis infertur, quod adiectus non possit accipere fideiussorem nec nomine proprio, nec nomine stipulantis leg. 16. leg. 21. leg. 23. de fideiuss. Nec pignus potest accipere leg.

de pignor.

de pignor. = Ad argum. 2.a ex leg. 2. C. per quas pers. nob. acqui. ubi pignus acquiritur Creditori mediante persona extranea. = Resp. hoc esse speciale in mutuo, in quo quædam iura singularia admissa sunt leg. 9. §. 8. leg. 15. de reb. Cred. = Advertendum, quod si postquam pignus accepit adiectus, ratum habeat Stipulator, tunc valebit pignoris obligatio argum. text. in leg. 16. §. 1. leg. 21. de pignor.

Alia Dl.o: adiecto Constitui non pot., sive nomine Creditoris, sive nomine proprio ei Constituatur. Ita probatur ex leg. 5. §. 6. de Const. pecun. iunct. leg. 73. §. fin. de Reg. iur. Donellus in leg. 38. §. 17. de V. O. num. 57. = Ad dicta 1.a ex leg. 5. §. 9. de Constitut. pecun. = Resp. ibi illud receptum fuisse favore Municipum pupilli &c. = Quoad 2.m dicendum, adiecto non pot. suo nomine Constitui leg. 7. §. 1. de Constitut. pecun. = Ad dicta 3.a ex leg. 5. §. 4. eod. ubi non requiritur ad validitatem Constituti, quod ipsi Creditori Constituatur. = Resp. textum illum intelligendum esse de casu, quo voluntate Creditoris Constituatur alteri, quod locum non habet in adiecto, qui tantum designatus est, ut ei solvatur.

Alia Dl.o: cum adiectus non possit facere meliorem conditionem Creditoris accipiendo pignus, neque fideiussorem, sequitur, ut neque possit facere Creditoris conditionem deteriorem, et sic non potest Creditoris ius, aut obligationem diminuere per novationem, delegationem, acceptilationem, pactum &c. leg. 10. leg. 21. de Novat. leg. 10. leg. 19. de solut. leg. 3. leg. 12. de accept. = Ad dicta 3.a ex leg. 10. in fin. cum sequen. = Resp. ibi obstare pactum celebratum a procuratore, quia ei fuit specialiter mandatum, vel quia habet liberam administrationem, quod denotat Iuris C. in d. leg. 10. in fin. quod non accidit in adiecto simpliciter solutionis causa, ut constat.

Dubitatur, an possit adiectus facere conditionem deteriorem Stipulatoris, si nollit accipere debitum, ita ut cursus usurarum sistat, et mora purgetur? in quo dubio dicendum est, quod licet adiectus nollit accipere debitum, non ideo sequitur Creditoris damnum, quia poterat, et debat debitor iudicem adire, et debitum obsignare X.a text. in leg. 6. leg. 19. C. de usuris. argum. text. in leg. 1. C. [illegible] alios cit. Donell. lib. 16. Comment. cap. 13. et 19. = Advertendum, quod quamvis ex sola oblatione facta adiecto Creditor non liberetur X.a sup. dict. tamen sistere det cursus usurarum, et mora purgari; quare si res debita periret, non pertinebit ad debitoris periculum leg. 23. leg. 91. §. de V. O. quia fuit oblatio debiti facta personæ legitimæ, cui solvi poterat, et sibi imputet Creditor, qui talem adiectum apposuit argum. text. in leg. 23. in fin. de minor. leg. 16. §. 1. de min. [illegible]

Alia DCo. extra stipulaoe petit promissori facultas solvendi stipulanti, aut adiecto leg. 12. §. 1. 2. et 3. de solut. cum alijs. = Dicens ex leg. 37. §. 32. de leg. 2. ubi ordo scripturae attenditur, et si petit debitori facultas solvendi, cui velit: ergo =

Retur, ibi scripturae ordinem attendi, quia tacita voluntas testatoris hoc efflagitat, cum sit credendus, potius voluisse dari libertis, quam cognatis arguit leg. 10. C. de legat. quod non accidit in adiecto, de quo nostra tractatio.

Alia DCo. promissor solvens adiecto ipso iure liberatur d. leg. 12. §. 1. 2. et 3. de solut. cum alijs. = Dicens ex leg. 24. de negotiis gest. ubi procuratori si solvatur, si aliter debitor liberatur, nisi ratum habeat creditor. = Retur, textus in d. leg. 24. de neg. gest. esse intelligendum si de procuratore, qui habet mandatum, sed de negotiorum simplici gestori, qui aliquando vocatur procurator leg. 8. leg. 22. in princ. et §. 1. rem rat. hab. quod denotat ipsa rubrica tituli, sub qua iacet ipsa lex 24.

Alia DCo.: promissor habet facultatem solvendi adiecto, ita ut ei possit solvere, et reluctante creditore leg. 12. §. 3. leg. 106. de solut. Donell. in d. leg. 55. de V. O. num. 9. = Arguens ex parite desumpta ex mandato quod revocari potest sola mandantis volte leg. 12. §. penult. mand. §. 9. inst. eod. = Retur disparitate dicendo, aliud esse, solvere alicui ex mandato, quod de sua natura est revocabile d. §. 9. aliud vere, solvere alicui ex vi ipsius stipulaois, vel ex pacto, ut in nostro adiecto, et iuribus de co loquentibus, quod indicat Consultus in d. leg. 106. de solut.

Arguens iterum ex leg. 59. vers. usi. de solut. ubi idem est, iubere ut alicui solvatur, ac si dicatur hoc in ipsa stipulaoe: ergo a mali a... ex d. leg. 106. dari diffam interest, qui ex speciali mandato permittitur, ut solvatur, et eis, qui in ipsa stipulaoe adiectus est. = Retur, quod in d. leg. 59. aequiparantur quoad effectum liberationis ab obligaoe. non quoad, ut uni, sicut alteri possit solvi reluctante creditore.

Arguens iterum ex leg. 82. de solut, ubi adiecto posito in ipso pacto restituendi dotis, si solvitur reluctante filia: ergo = Retur, ibi si fuisse adiectus ex aliqua stipulaoe vel pacto, dum inero pacto, ideo habet vim tantum, ac si specialiter mandaretur, ut Cornelio solveretur ... leg. 106. et doctores extra sup. trad.

Alia DCo.: si potest poni diversa res in adiecto, ac in stipulante ut mihi Stichum, aut Titio fundum; et in hoc casu si debitor solvat Titio fundum, si liberat ipso iure, et defendatur ope exceptionis leg. fin. §. 5. de V. O. Rao: quia solvi si potest res, quae

in obligatione non fuit comprehensa leg. 73. §. 4. de solut. et cum fundus non sit in obligatione comprehensus, nec stipulatori debeatur, inde fit, ut ipso iure per fundi solutionem liberatio ipso iure non contingat; sed tantum ope exceptionis; quia ex voluntate Creditoris fuit non perfecta solutione facta. Valent. 2. illust. tract. 3. cap. 5. num. 15.

Arguitur 2.º ex leg. 72. §. 4. vers. dessi. de solut. ubi potest solvi uni ex servis, qui tempore dictae stipulationis erat Creditoris; et in illo requiritur subsistere obligatio tempore contractus; aliàs ex [illegible] posset nobis deri: ergo ipso iure subsistit obligatio, et solvatur res, quae non erat in obligatione. = Respondetur, ibi stipulationem ex voluntate contrahentium, et eius natura habet contractus successivus; ideo quamvis tempore contractus illa res non contineatur in obligatione; continetur tamen statim, ac potest praestari, hoc est, post alienationem. Lavrateg. lib. 8. select. cap. 9. num. 24.

Arguitur 2.º ex leg. 1. §. 5. de constit. pecun. ubi potest constitui, et solvi id, quod non debetur: ergo = Respondetur, quod constitutum fiat ex voluntate Creditoris. d. leg. 1. in principio de constit. pecun. ideo potest constitui aliud pro alio, sicut potest solvi aliud pro alio volente Creditore; at in adiectio hoc non accidit. = Instabis 1.º: adiectio fiat voluntate Creditoris; et de voluntate Creditoris potest solvi aliud pro alio: ergo adiecto potest solvi id quod non debetur. = Respondetur: diversum est in adiecto, ac in constituto: nam si in adiecto posset eo, quod debetur, valere illa dispositio taliter, ut ipso iure liberaretur debitor, ex ipsa stipulatione nulla daretur obligatio: et per adiectionem destrueretur, cum non maneret debitor obligatus ad id, quod continetur in obligatione, quod est inconveniens maximum.

Instabis 2.º: nam in stipulatione alternativa, ut: Stichum, aut Pamphilum, non manet debitor praecise obligatus ad tradendum unum: ergo non est absurdum, quod non maneat debitor praecise obligatus &c. = Respondetur, in obligatione alternativa utrumque est in obligatione comprehensum. Valent. 2. illust. tract. 4. cap. 5. num. 4. ideo nullum est inconveniens; at in stipulatione adiecto, cum res in illo posita non comprehendatur, ideo oritur inconveniens absurdum. Ex quo infertur, quod si ita concipiatur stipulatio, Stichum, aut Pamphilum promittis mihi, aut Titio, tunc potest solvi Titio unum, vel alterum, quia utrumque est in obligatione. Eodem modo valebit haec stipulatio, Stichum, aut Pamphilum mihi, aut Titio Stichum dabis.

Arguitur 3.º contra praedictam legem, non implicat, ut alia res sit in obligatione, alia in solutione leg. 115. §. 2. de V. O. et adiectus ponitur ad solutionem leg. 13. §. 3. leg. 106. de solut. ergo non implicat, quod alia res sit in adiecto, alia in obligatione. = Respondetur, non implicare, quod alia res sit in solutione, alia in obligatione in d. leg. 115. §. 2. et simil. quando formantur conditionales.

Alia JC°: si aliquis ita stipuletur, sibi decem, aut Titio Stichum, cujus interest, ut Stichus Titio solvatur, valet stipulatio; et in eo casu, quo diversa res in adiecto, acin stipulante assignatur. Rao: nam eo quilibet posit stipulari alteri, quando sua interest leg. 38. §. 20. cum sequent. de V. O. §. 19. instit. de inut. stip. et in hoc casu sua interest, nil mirum, ut valeat stipulatio quoad omnia, et quod Stichus includatur in obligatione ex praedict. text.

D. advertendum, quod in hac specie non potest promissor solvere adiecto nisi Stichum, sicut nec stipulanti nisi decem, nec transgrediantur leges dictae, scilicet quia decem in persona stipulantis, Stichus in persona adiecti designata fuerunt: = eodem modo valebit haec stipulatio, mihi decem, aut filio Stichum; nam cum Stichus recte adjiciatur in stipulatione quoad obligationem, ad hoc ut patri obligatio acquiratur leg. 56. §. 3. de V. O. ideo valida est stipulatio.

Alia JC°: etiam diversa quantitas potest assignari in stipulatione, et in adiecto, quae potest vel diversa duplex, vel ita ut minor quantitas in adiecto, maior in stipulatione ponatur; vel est dicta minor in stipulante, maior in adiecto. Certum est, scilicet quando minor in adiecto ponitur, distinguendi sunt duo casus: primus est, quando simpliciter facta est stipulatio, ita mihi decem, aut Titio quinque dabis? in quo si Titio quinque solvatur, pro parte tollitur obligatio, et alia quinque stipulanti promissor solvere tenetur leg. 98. §. 5. vers. at ubi. de solut.

2us casus est, quando id agitur expresse inter contrahentes, ut quinque Titio solutis, omnino ab obligatione debitor liberetur, veluti in hac formula, mihi decem, aut Titio quinque dabis? et si Titio quinque non dederis, mihi decem dare teneberis? in quibus tunc exaudiendus est Juris consultus in d. leg. 98. §. 5. de solut. et tunc Titio quinque solutis omnino debitor liberatur. Rao: quia hoc expresse agitur inter contrahentes, cum quasi conditionaliter sit dicta stipulatio, ut si Titio adiecto quinque soluta non fuerint, decem mihi solvantur, et tamquam poena apponuntur in stipulante decem, quia potius sua interest, ut quinque Titio solvantur, quam ut solvantur sibi decem.

D. est advertendum, quod in praedicta formula tam quinque apposita in Titio, quam decem in stipulante sunt in obligatione, quod confirmari potest ex leg. 7. de poenis legat. leg. 115. vers. Scaevola. de V. O. itaque vel praestando Titio quinque, vel stipulanti decem debitor liberatur ab obligatione, quod non posset intelligi, si tantum unum, quam aliud ex iis esset in obligatione.

D. adversus praedic. JC arguas ex leg. 12. ex leg. 109. ubi si duplex summa in stipulatione continetur, in minore intelligi debet concepta: ergo in nostra specie videtur in minore concepta tam in quinque posita in Titio, quam in decem posita in stipulante, & tantum in quinque: = Respondetur, doctrina in d. leg. 12. et 109 habere locum in casu, quo diversa

summa in eiusdem persona, si vero in casu, quo diversa summa in diversam personam ponitur, ut in nostro casu; cum in eo possit considerari diversum interesse, aut maior affectio stipulantis in hoc, quod Titio solvantur quinque, quam sibi decem, ut ex hac ratione decem in eius persona, et quinque in persona ponantur, quae solutio probat text. in leg. 26. de Novat. ubi diversae summae in diversis personis ponuntur.

Arguitur 2°: nam quando alicui quinque stipulantur, et postea stipuli videntur, stipulatur, ut decem dentur, non valet stipulatio, ut potest colligi ex legitimis usurarum leg. 23. § 26. de act. empt. et vend. leg. 29. leg. 44. de usur. leg. 15. et 16. C. eod.: ergo in nostro casu non potest valida stipulatio. = Respondetur, dictas has leges esse intelligendas de casu, quo eidem alicui dantur quinque, duplicatur summa in 2ª stipulatione, quod non accidit in nostra specie, in qua decem illa debebantur in 1ª stipulatione, et sic creditor in 2ª stipulatione non multiplicat summam, imo non diminuit, si debitor pareat conditioni, et solvat quinque adiecto. = Advertendum est, quod in nostra specie non est vere conditionalis, et generalis stipulatio, d[illegible] specie, quod denotat Iurisconsultus in d. leg. 98. § 5. per illud verbum Videtur.

In alia vero specie supra posita, scilicet quando maior quantitas in adiecto, quam in stipulante designatur, e.g. mihi quinque aut Titio decem dabis? dicendum est, decem dare solvi adiecto, et promissor liberatur ab obligatione d. leg. 98. § 5. vers. contra. de solut. = Et arguitur sic: plus non potest contineri in adiectione, quam in principali obligatione leg. 14. § 1. de O. et A. leg. ult. § 5. de V. O. leg. 42. de fideius. ergo videtur invalida stipulatio, in qua plus tribuitur adiecto, quam principali creditori.

Respondetur, quod in praedicta specie quamvis plus [illegible] in adiecto, quam in principali creditore, debet intelligi quoad solutionem; nam quoad obligationem attinet, in ea continentur et quinque designata in stipulante, quam decem posita in adiecto, quia species, de qua agit Iurisconsultus in d. vers. contra, ex tali dicendo est sub hac formula, decem mihi, aut Titio dabis? et si decem Titio non dederis, quinque mihi dabis? in quibus verbis decem posita in persona adiecti in obligatione continentur, et sic non plus adiicitur, quam detur.

Inquiritur, si promissor de facto quinque adiecto solvat, possit ne creditor ea recuperare actione mandati? 2° rogatur, in supposito, quod actione mandati haec quinque recuperet, possit ne dimidium adversus debitorem agere? Quoad 1um dicendum, posse debitor quinque adiecto soluta actione mandati creditorem recuperare. Ratio; nam cum creditori illa quinque dantur, nullo [illegible] [illegible] pot. [illegible]

recab adiecto, qui ius retinendi cihet leg. 59. leg. 34. de solut. nec à debitore, qui totius debiti solvit, quare ci liberatur, cum non integra summa præstiterit, tu denegatur ei repetitio ex leg. text. in leg. 26. § 13. leg. 63. de condict. indebit.

Ad 2um dicunt, quod licet ~~debitor~~ Creditor actione mandati quinque recuperaverit, adhuc tamen pot agere ad alia quinque adversus promissorem. = Quia dicunt stipulatori tantum fuerint promissa quinque: dicta enim actione mandati consequuta: ergo amplius agere non pot ad alia quinque, quod probatur ex leg. 34. de solut. = Resp., ut antea diximus decem in obligatione; ideo creditor agit ad id, quod debetur, etiam promissor liberaretur, si ipsi stipulatori solvisset quinque; attamen quia hoc non fecit, nec paruit conditioni dandi decem adiecto, ideo ad alia quinque condemnatur.

Alia dicto: diversus locus in persona adiecti apponi pot, ac in persona stipulantis, v.g. mihi Romae, aut Titio Ephesi dabis? et in hoc casu si Titio Ephesi solvatur, promissor ipso iure liberabitur leg. 98. § 6. de solut. Rao: quia eadem res est substantialiter, quae Romae est solvenda, atque Ephesi, et consequenter illa solvendo liberabitur promissor.

Dices 2a 1o: diversitas loci diversitatem in rebus inducit, cum ob diversitatem locorum varia sint pretia rerum leg. 3. de eo quod cert. loc. cum aliis. Ergo quando diversitas in adiecto designatur, non ipso iure liberatio contingit ex d. leg. ult. § 5. de V. O. ergo pariter ex diversitate loci. = Resp., quod quamvis pro diversitate locorum varia sint pretia rerum, tamen varietas substantiae rei non mutat, sed venit ex accidenti, ac proinde diversitatem non constituit leg. 63. § ult. ad leg. falc.

Dices 2o ex leg. 16. § 1. et 2. de fideiuss. ubi diversus locus in fideiussore, ac in reo principali constitui non pot, ex quo sic: in fideiussore, et reo principali diversus locus nec apponi pot, quia fideiussio est accessio: ergo diversus locus in obligatione, in ea non pot assignari. = Resp., ideo id illud constitui in fideiussore, quia fideiussor non pot in duriorem causam quam reus principalis se obligare, quod accideret, si diversus locus in eo poneretur, cum posset adesse diversum interesse extrinsecum adveniens, quod est sufficiens ad constituendam diversitatem in fideiussore, non in adiecto, ut sup. diximus.

Dices 3o: quando diversa loca in stipulante, et in adiecto assignantur, diversum factum in uno, ac in alio constituitur; cum designatio loci contineat in se factum eundi ad locum designatum leg. 34. § 1. de stat. lib. et indicat ipse Paulus in d. leg. 98. § 6. ex sententia Iuliani; sed si diversum factum in adiecto, ac in stipulante constituitur, non pot contingere liberatio ipso iure d. leg. 98. § 6. vers. nemo enim: ergo. = Resp., quod in d. stipulatione factum principaliter non attenditur; id enim spicitur tantum ad hoc, ut detur tempus, intra quod possit

adiecto promissor vel fieri, vel per procuratorem leg. fin. §. 4. de V. O. itaque promissor vitare non potest ad locum designatum adire ut dicit Valthy. in d. leg. 98. §. 6. quod praevalet causa dandi.

Dices 3.° 4.° in quibus dicta specie locorum non spectat electio debitori, d creditori leg. 2. §. 3. de eo quod cert. loc. d quando promissori spectat electio, d facultas solvendi, intuitu adiectio leg. 12. §. 3. de solut. ergo = Respondetur: spectare debitori creditori electionem ad agendum in loco, quo velit; at promissori spectat electio solvendi ante litis contestationem, vel adiecto in suo loco, vel stipulanti, quod docet Valthy. in d. leg. 2. §. 3.

Alia 16.° Valet adiectio in stipulante usufructus, v. g. mihi aut Titio usufructum promittis? ut supponit Valthy in leg. 95. §. 6. de solut. = Ad advertendum, quod si promissor solvat Titio usufructum, non liberatur ipso iure, d ope exceptionis. Probatur: quia usufructus mearum relationem dicit ad personam, in qua constitutus, aut constituendus, et ab ea separari non potest leg. 26. de stip. serv. leg. 3. quibus modis usufr. pet. leg. 66. de iur. dot. leg. 57. solut. mat. Retes l. opusc. cap. 19. num. 8. ergo non potest transire per loquutionem ad adiectum, et si transeat, non liberabitur ipso iure promissor, d tantum ope exceptionis.

Arguitur 1.° ex leg. 10. §. 1. cum sequent. de op. libert. ubi si operae a liberto solvantur adiecto, nec ope exceptionis libertus liberatur: ergo pariter si usufructus adiecto solvatur nec ipso iure, nec ope exceptionis debitor liberandus. = Respondetur, quod quamvis credamus ibi esse intelligendum Valthy de non liberatione absoluta; attamen hoc ita accidit, quia agitur de operis officialibus, quae aliis nec dari, nec solvi possunt quam Patrono, nec ab alio, quam a liberto, cum sint in obsequium libertatis, quod in aliam personam intelligi non potest; at usufructus licet sit ius personale, attamen aliis solvi potest, quia ex sua natura non respicit illam personam determinatam, ut operae, ideo licet haec solutio non liberet libertum nec ope exceptionis, liberat in solutio usufructus debitorem.

Arguitur 2.° ex leg. 59. de iur. dot. ubi si dotis stipulatio ita concipiatur, mihi, aut Titio dotem promittis? dote Titio soluta, debitor ipso iure liberatur, eodem modo ac si marito fieret. ex quo sic: sicut usufructus respicit personam usufructuarii, ita dos respicit personam mariti, cum alteri dos non detur nisi marito propter onera matrimonii; d si dos adiecto solvatur, debitor liberatur ipso iure: ergo pariter in usufructu. = Respondetur, quod personalitas in dote ex parte mariti stat quantum ad acquisitionem obligationis, non vero quantum ad solutionem; cum dos nil aliud sit, quam res, et facultates, quae dantur marito propter onera matrimonii, ex quibus ius personale non resultat sicut in usufruct. ideo bene solvi non potest aliis, quam ei, cui detur; dos vero non ita.

Alia IC°. si res deducta in stipulatione, adiectus Ioviens in heat, alter rigi solvatur, ipso iure simplis solvo. Rao: nq cy res a qual? eq visit per m[illegible] leg. 131. de V.O. ex eo genuina adiecti insuper tiltur, et tantum persona attenditur stipulanti; argu. leg. 48 leg. 49. §. 3. de leg. 8. Donell. lib. 6. cap. 6. ubi Osual. litt. R. = Alia IC°. adiectus signt desig-nare alig personq, cui solvatur, quare si iussu eius alteri solvetur promissor, nullo mo liberat. Rao: nq adiectus designatur, cuius fides a Creditore approbatur, ideo, si alteri iussu adiecti solvatur, solvo nullius momenti erit, ut pote facta pa verba stipulanis, et mens Creditoris, accit in societate, et mandato leg. 26. leg. 27. §. 3. mand. leg. 55. leg. 32. §. 9. pro socio. = O. dices pa qui solvere mandat, ipse recipere intelligitur leg. 49. de solut. leg. 19. de iur. dot. ergo si iussu adiecti solvatur, id est ac si ipse reciperet. = Retur, quod regula illa intelligi det, si mandet Creditor, qui solus talem facultatem het.

Alia IC°. si pupillus sit adiectus in stipulatione, et ei solvatur, sine tutoris authoritate, promissor ipso iure liberatur leg. 11. de solut. Rao: nq cy adiectus facti recipiendi detur adiiciatur, ideo ei solvi pot. et sibi imputet Creditor, quod talem personam adiecerit. = O dices pa ergo ex leg. 38. de pignor. act. ubi pupillo non pot. restitui pignus absque tutoris authoritate, pro iuncta pigno ratitia actione; d quando est adiectus, etia datur iunctus actionis mandati: ergo. = Retur, quod iunctus pignoratitia actione in d. leg. 38. refferri det ad debitorem, qui pignus restituit, non vero ad pupillum, qui in tantum tenetur, in quantum fuit factus locupletior.

Dices pa 2°: quando pupillus ponitur in obligatione in pupilli causa, non Creditor ... et tu illi solvi det tutore authore leg. 13. de obl. et de monst. leg. leg. 8. si quis. omis. caus. test. et tu illi solvi det tutore authore leg. 13. de solut. ergo similiter quando est adiectus, illi solvendum est tutore authore. = Retur, quod quando pupillus designatur ad implementum conditionis, designat eo animo, ut pecunia lucretur leg. 96. §. fin. de leg. 1. at quando apponitur adiectus solutionis causa, non lucratur, ideo ad hoc non requiritur tutoris authoritas, cum ad illud requiratur.

Ex dictis infertur, quod si pupillus adiiciatur donationis causa iuxta text. in leg. 25. de usu fruct. leg. 131. de V.O. et debitor hoc sciat, illi solvi det tutore authore, et sic intelligendus est textus in leg. 95. §. 6. de solut. ubi pupillus adiectus equiparatur pupillo, qui ad implementum conditionis apponitur.

Alia IC°. si servus adiiciatur, ipsi, et ei domino solvi det argu. text. in leg. 44. de obl. et demonst. leg. 9. de solut. Rao: nq servus adiectus est ad minus facti recipiendi, ideoq non pot. solvi domino iussu servi; at si servus donationis causa adiiciatur, tunc pot. solvi iussu servi Domino, quia tunc nullum preiudicium infertur stipulanti, et sic intelligendus textus in leg. 95. §. 7. vers. ceterum. de solut. Amaia 1. Observ. cap. 12. ex num. 76. = Si domino presente servo solvatur, recte tunc indistincte solvitur, quia ipse servus recipere intelligitur argu. text. in leg. 3. §. 3. de donat. iunct. leg. 15. §. ult. de stat. lib. prout generali in quolibet casu defendi pot.

prox 3°.

Pars 3.a

De modis, quibus facultas solvendi extinguitur

Extinguitur 1.o facultas solvendi per mortem adiecti, quamvis eius successoribus solvi possit leg. 55. de V.O. = Obiicies 1.a ex leg. 8. § penult. de pign. act. leg. 8. § 16. quib. mod. pig. solv. = Respondetur, ibi esse creditori, et debitori eius quaesitum vendendi pignus, ideo transit ad haeredes; at adiecto nullum ius quaeritur, ut ei solvatur, ideo non transit ad successores.

Advertendum tamen, quod si quis sibi, aut alteri sub nomine officii, aut dignitatis stipuletur, v.g. mihi, aut praesidi, tunc etiam mortuo, eius successori solvi potest. Ratio: quia non censetur aliqua persona, sed officium adiectum videtur, ut in legato relicto praestat text. in leg. 20. § 1. de ann. leg. leg. 56. de leg. 2. Amaia lib. 1. Observ. cap. 1. Gonzal. in cap. 14. de offic. iud. delegat.

Alia 2.o morte debitoris, aut creditoris non extinguitur facultas solvendi adiecto. = Obiicies 1.a 1.o: nam mandatum morte mandantis extinguitur, sicut morte mandatarii leg. 26. leg. 57. mandat.: ergo adiectio extinguitur morte creditoris. = Respondetur, mandatum pendere ex mutua utriusque partis affectione, ideo cuiuslibet morte extinguitur; at adiectio semel in stipulatione constituta a nullo dependet leg. 106. de solut. Sic intelligendus textus in leg. 41. vers. ergo et si tibi. de reb. cred.

Obiicies 1.a 2.o: ex leg. 2. § 6. et [illegible] § 3. de donat. = Respondetur ibi fuisse concessa facultas solvendi tertio intuitu donationis, et cum per mortem cesset donandi voluntas leg. 9. locat. leg. 9. § 1. de iur. dot. inde cessat facultas tertio solvendi.

2.o extinguitur praedicta facultas novatione; quia per illam extinguuntur omnes priores obligationis qualitates leg. 8. leg. 18. de novat. Donell. lib. 16. cap. 20. ubi Hisual. litt. Q.

Extinguitur 3.o praedicta facultas litis contestatione leg. 57. § 1. de solut. Ratio: quia per eam quasi novatur, et nova inducitur actio iudicati ex vi iudicii Valent. 2. illust. tract. cap. 9.

Extinguitur 4.o praedicta facultas per novam electionem creditoris, quando sibi ipse in stipulatione eam reservavit arg. text. in leg. 66. de pactis. leg. 5. leg. 84. § 9. de legat. 1. = Obiicies 3.a electio competens promissori ex natura stipulationis talis non est, ut promissor postquam elegit, possit poenitere, et aliud eligere: ergo pariter debet electio competens creditori ex eo quod eam reservavit. Arg. Dictat. leg. 26. § 13. de condict. indeb. = Respondetur, magnam esse disparitatem inter electionem formalem, qualis est, quae venit ex reservatione expressa in ipsa stipulatione, et inter electionem virtualem, quae venit ex natura actus, ut ait Balthus in leg. 138. § 1. de V.O.; haec namque persona, ex natura sua habet tractum successivum, et illa non habeat. Vide Chesius lib. 1. [illegible] cap. 50.

Affirmative infertur, quod si stipulator electio reservaverit per verba, quae tractum inhibent successivum, ut hic, cuivolo, post poenitere, cum imposuit, similiter reservao per verba, quae tractum successivum inhibeant, ut hic, in solidum. argum. text. in leg. 112. de V. O. ubi Donell. explat. D. Sixtus Repa. in leg. qui mittit. de accept. et Cujac. sicut ubi supra.

Tollitur 5º praedicta facultas per Institutum, d. ni ipso iure, d. in effectu facultas solvendi adiecto; quare si in ea stet ita Deputatio stipulao, mihi, aut Titio promittis; et postea ita Constituatur, mihi (simpliciter), aut ita mihi soli, ni ipso iure, d. tantum in effectu tollitur ipsa facultas, et sic datur actio de Constituto, si Titio solvatur leg. 59. de solut. ni tollitur ipso iure, quia Constitutum sequitur naturam Dicti, cui accedit, et nil immutat leg. 1. § 6. leg. 18. § ult. leg. 19. de Const. pecun. Tollitur in effectu, quia convenit, fidem Constituti frangere, et ideo propria actio de Constituta pecunia a Pastore Deditur.

Argumentum Dº ex leg. 8. de Const. pecun. ex qua videtur probari ipso iure solvi non posse Titio. = Ritur, ibi in stipulaoe ni fuisse adiectum, postea Constitutum fuisse adiectum, unde novo fuisse 2º Constitutum sibi soli, ideo tollitur ipso iure per Constitutum facultas solvendi adiecto orta ex alio Constituto. = Aliter Detur Dcedendo, fuisse adiectum in stipulaoe; quod in d. leg. 8. ni supponit Dultus ipso iure tolli facultatem, d. tantum dari actionem de Constituta, quod nos Dcedimus; sic intelligitur lex. 25. de Constit. pecun.

Tandem quaeritur, an per Capitis deminutionem adiecti tollatur facultas illi solvendi? in quo dubio Receptior sententia, quam tradit Donell. quem sequitur Otto de apic. iur. lib. 2. Cap. 13. asserens praedicta facultatem tolli per Cap. deminuonem adiecti, quando adiectus transit de meliori ad peiorem statum, ni vero quando transit de peiori ad meliorem.

Haec sententia impugnatur; nam agnatio, quia per Cap. deminuonem tollitur, eodem modo tollitur, quando aliquis transit de peiori ad meliorem statum, ac Dº: ergo pariter in adiecto. = Deinde: ideo per Cap. deminuonem tollitur illi facultas, quia tacita Dventio inest stipulanti, ac si in illis inesset, ut solvatur adiecto mutato statu leg. 38. de solut; haec Dventio eandem vim habet, quando adiectus transit in meliorem Dditionem, ac quando transit in deteriorem: ergo. Quod ex his Dfratur: nam quando aliquis emancipatur transit in meliorem Dditionem; et tamen poterat se approbatum a Creditore, cum esset in Patris potestate; quia a patre eius mores corrigebantur, qui postea pravi apparerent post emancipaonem.

Sit nostra Dº: stricti iuris veritate attenta per Cap. deminuonem adiecti dissolvitur facultas solvendi adiecto; sic docet Cultus in leg. 38. de solut. et ibi generaliter loquitur. Rao: quia haec tacita inest Dventio, ut solvatur adiecto, si in eodem statu, et eadem causa permaneat d. leg. 38. Tum etiam quia per statum mutationem adiecti diversa persona

in iuris ficta intelligitur leg. 2. ipentibus ff. de Cap. minu. §. 1. inst. eod., et eadem persona solvi ipossit leg. 9. leg. 31. leg. 83. et 95. §. 5. de solut. Donell. in d. leg. 55. in decept. ut post Cap. deminutionem solvi ipossit adiecto, ut pote eidem personae.

Arguitur 1°: ex leg. 56. §. 2. de V. O. = Ubi, quod ibi asserit Ulpianus filio adiecto solvi posse post emancipationem, d[un]taxat quia poterat dubitari in his stipulatione mihi, aut filio = an filius sit adiectus ad obligationem, an ad solutionem; et ait Ulpianus manente in potestate, vel emancipato filio posse solvi; ac si diceret, adhuc filius intelligitur adiectus solutionis causa, idque, quod sit in potestate, ac quod sit emancipatus.

Arguitur 2° adversus nostram ex perdifficili Papiniani decisione in leg. 95. §. 6. de solut. = Ubi, ibi quae stipulatione in usu fructu; nec usufructus solvi adiecto ipot ex rigore iuris, d[un]taxat ex aequitate, et sic promissor solvens adiecto usufructum ipso iure, d[un]taxat ope exceptionis liberatur; unde adiectus ad usumfructum tantum est adiectus de facto, et naturaliter, itaque eadem persona sit naturaliter post Cap. deminutionem, ac antea; inde est, quod post Cap. deminutionem posit intelligi adiectus contra tradita doctrina.

Respondetur ex illis verbis Iuris Consulti in d. leg. 95. §. 6. ibi: ut stipulari possumus mihi, aut Titio, cum capite minutus erit, ac si diceret, si potest admitti hic conventio, ut solvatur adiecto cap. minuto; quare si post eadem tacita conventio, praeviniens stipulatoria usufructus, quae non patitur, ut de iure solvatur adiecto, d[un]taxat ex aequitate, atque inde fecit, ut etiam solvatur cap. minuto contra leg. 4. de Novat. Vide Cuiacium 26. quaest. Papinian. in d. leg. 95. §. 6. Otto de Apicib. lib. 2. Cap. 13. cum glossa ad eosdem Jurisconsultos.

Franciscus Cisnat Pras.

Caput Unicum.

De rebus furtivis, et vi possessis.

Rem furtivam, vel alias vitiosam exceptam usucapi non posse testantur lex. 4. §. 6. lex. 33. lex. ult. de Usucap. lex. 7. §. 3. et 7. pro empt. lex ult. de vi bon. rapt. lex. 10. C. de furtis. lex. 1. C. de serv. fug. lex 2. C. de Usucap. pro donat. lex 1. C. de usucap. pro empt. Covarr. in leg. 3. comment. cap. 15. num. 2. Bonell. allatus a Rete in lectur. Salmant. ad leges Atiniam, Juliam, et Plautiam de prohibit. usucap. rer. furt. et vi possess.

Exquibus venit exponendus text. in leg. 44. de donat. inter vir. et Uxor. ubi dicitur, quod extraneus a marito ignorans, uxori donavit; in hac specie videtur dicendum, rem donatam usucapi non posse; quia donatio haec videtur inter vir. et Uxor. et hoc modo vitiosus titulus ad usucapionem (leg. 1. leg. 2. leg. 3. de donat. inter vir, et Uxor.) ut pote ex se non sufficiens ad transferendum dominium; hoc non obstante deciditur, quod possit procedere usucapio. Ratio: quia lex tantum prohibuit donationem inter Virum, et Uxorem, et haec non est talis donatio leg. 31. §. 1. de donat. int. Vir. et Ux.

Magnam difficultatem continet versiculus, Si vir, ejusdem leg. 44. ubi rogatur, quid dicendum, si maritus ante impletam usucapionem rei donatae ab extraneo uxori, fugere, et eam noluerit vindicare, cum posset, et hoc idem cognoverit mulier, hoc non obstante, usucapionem procedere, dicitque; et bene; quia non videtur mulierem acquirere absolute ex bonis mariti, dtantum donationis causa inter illos; et in hoc casu mulier habet ipsa causam donationis factae ab extraneo, inde est, quod ex hac causa usucapio tenet, ita Dominus Rete ubi supra.

Huic doctrinae videtur obstare textus, qui non parvam continet difficultatem, in leg. infra errore. 44. §. et si possessionem. 2. de Usucap. Ad quem textum explicandum sciendum est, captivitate interrumpi usucapionem, nisi servus pro domino prosequatur usucapionem, aut filius pro patre, ut probat lex. 23. §. 1. et 2. ex quib. caus. Maior. leg. 23. §. 1. de acquir. et amitt. possess. et hoc sive accipias captivitatem pro re, quae est in via usucapionis, sive pro persona, quae usucapit: nam per captivitatem hominis, qui illam usucapit, usucapio interrumpitur, ut probat jura supra allata.

Cui doctrinae Ulpianus aperte obstat in d. leg. 44. §. et si possessionem. 2. de Usucap. ubi ab Ulpiano haec ponitur species: quidam, cum esset in via usucapionis rei, quam usucapere inceperat, amisit per captivitatem; postea quam res ante huius mutatione in suam pervenisset manum iure postliminio (quod non tantum personis, sed etiam rebus datur) incidit in malam fidem huius

hens sciens rem alienam, et postea iure postliminii recuperaverit; dubitabatur hic, an possit usucapere hanc rem. Ratio dubitandi manifesta: nam cum certum sit, quod in initio usucapionis requiritur bona fides, ut patet ex vulgaribus requisitis usucapionis; et in hoc casu, in quo res dubitatur, incipit denuo usucapio ad acquirendum dominium, ergo et in hoc initio debent usucapere, et in veritatem ergo mala fide dicendum videbatur quod minime poterat usucapionem procedere. Hac dubitandi ratione non obstante asserit constanter Ulpianus, quod stat usucapio: ex quo sic: ergo ad initium usucapionis non requiritur bona fides. Probatur: in hoc casu in initio usucapionis datur mala fides et in tali casu procedit usucapio: ergo ad usucapionis initium non requiritur bona fides.

Ad hanc difficultatem dicitur, hoc esse speciale in servis, ad quos usucapiendos sufficit illud tempus prius, et antiqua causa traditionis. Ita Glos. mag. in expositione ad hunc textum; aliter vel fere ita intelligit leg. 4. Miscellan. cap. 12. ad leg. 44. §. 2. de Usucap. num. 4. Retes.

Explanatur nunc textus difficilis in leg. si id, quod. §. pro derelicto; ubi supponitur, quod si in Dominus rem pro relicto reliquerit, quodque possideas et ego hoc sciens rem ad eum eo; quod procedit usucapio. Quae species, et eius decisio, quamvis clara, et obscura redditur ex comparatione a Pomponio facta in tali lege; nam ait, quod hoc procedit, sicut si enim rem a te tibi ab uxore donatam, sciens donatam esse, sciente, et consentiente uxore, eius dominium erit; quod tamen dissimilia sunt, manifeste patet ex eo, quod titulus pro derelicto est sufficiens titulus ad usucapionem: at donatio inter vir. et uxor. non est iustus titulus, ex quo reddi maneat iusta res, ut patet text. §. ult. pro donato. et lex 19. de donat. inter vir. et uxor. lex 37. de acquir. rer. dom. in quibus donatarius malae fidei possessor dicitur: ergo vendens rem marito in sciente, committit furtum leg. 2. et 7. C. de usucap. pro emp. leg. 6. C. de furt.

Ad hanc difficultatem dico quod hic agitur penitus furti, cum hic venditio fuerit consentiente domina, et in hoc casu mala fides non datur, et emptio pro vero domini iusta fuit; mulier enim durante matrimonio potest vendere, et venditioni consentire, ut Decius. Pinus Faber in leg. 160. de Reg. iur. Sed ex hac responsione augetur difficultas: nam similiter intelligitur venditrix, et domina sufficiens ad transferendum dominium per illam venditionem, ad quid usucapio?

Nec valet dicere, rem donatam ab uxore marito fuisse alienam, ut patet leg. 3. pro donato. Ceterum possum dicere, si recipio comparationem fuisse factam tantum ad iustificationem tituli, ut quemadmodum res pro derelicto habita; quia sciens emit, recte ...

itates donata ab uxore recte fuit empta, et sic in Uxorem transfertur dominium rei emptae, in alio vero ipse non transfertur dominium, et tamen datur adusucapionem. Vide Rep. ubi sup.

Nunc exponendus est textus in leg. Proculus. 67. de iur. dot. in qua hic ponitur facti contingentia: Ancilla contraxit matrimonium cum homine libero; et ei in dotem, sive ancilla sciens ancillam suae conditionis velit, pecuniam tradidit, eaque post ipsi fecisse, testatur Ulpianus. quia dos sine matrimonio non, et in tali casu non est matrimonium, ut patet ex textu 7. de condict. caus. dat. leg. 3. leg. 11. de iur. dot. et ibi tradit Ulpianus, quod dominus ancillae pot vindicare pecuniam, nisi forte usucapta sit, ubi supponit, hanc pecuniam posse usucapi:—

Ex qua specie, et eius decisione deducuntur sequentes difficultates. 1.a quando tibi datur in dotem, et matrimonium non est, illius usucapio non pot dari leg. 1. §. ult. pro dote; dum in tali casu est matrimonium: ergo nec usucapio rei datae in dotem. = 2.a difficultas ex eo nascitur, quod ait Ulpianus, quod sive sciens, sive nesciens pecuniam tradat ancilla in dotem, quod pot dari usucapio; dum si sciens illam tradat, commisit furtum pecuniae, ut probat lex 5. C. de usucap. pro empt. ergo vel hic pecunia non potuit usucapi, vel ei obstat vitium reale ad usucapionem.

Difficultati satisfacies, si distinguas, quando nec processit dos, neque matrimonium adminus, ut in hac specie non textus; nam tunc pot dari usucapio, et aliquis existimaret matrimonium processisse leg. 1. pro dote; quia tunc erat in causa leg. 27. de usucap. quando tunc adest iustissima erroris causa, quae errorem non sumit a capiente ex sua propria existimatione, sed alterius facto, vel traditione, qua pot sine culpa decipi, tunc usucapio prodit ex quodam titulo, qui in locum veri succedit, et ille ignorantia nititur, et sola fide accipientis, qui titulus dicitur pro suo leg. 3. pro suo; et in hac specie maritus putativus licet non posset usucapere pro dote, potest tamen pro suo. Leiae. ad Africanum tract. 7. in leg. quod vulgo. 11. pro empt. et in leg. 1. ff. pro dote.

2.a difficultas, quae superior est, ita inducitur. quisquis sit, quod servus surripiens rem domino suo, vel bonae fidei possessori, dum eam apud se detineat, furtum non faciat leg. 33. §. ult. de usucap. si eam tradat extraneo, statim desinit possidere, et cedit in vitium furti, et fit inusucapibilis leg. 15. de acquir. poss. ergo in hac specie ancilla furtum fecit. Quae difficultas est tanti ponderis, ut fere omnes DD. intactam reliquissent. itaque dicendum est, quod demus supponere in hac quaest. excogitata nos habilis et praesertim cum negat rem in dotem datam ab Ancilla hanc dictam habilitatem ad usucapionem; itaque supponendum est, non clam, neque furtive, sed palam dedisse pecuniam marito, ita ut dominus haberet gratam traditionem dicendi, si vellet, in quo casu furtum non committitur, ut probat lex quivis. 46. §. quod si dominus. 3. de furtis; ergo usucapio potuit procedere.

Inquirit etiam in hac quaest. an per servos, vel filios nostros possumus usucapere ex re peculiari? Refer. affirm. et probat ex leg. 8. leg. leg. 14. ex leg. 27. leg. 31. §. si servus. leg. 44. §. sidem. et §. ult. de usucap. leg. 1. §. Celsus. pernet. leg. 42. §. facti. leg. 29. de capt. Q. huic obstare videt., quod per procuratorem non possumus usucapere, cum possessionem per eos acquiramus, sicut per servos, et filios nobis ignorantibus, et hoc modo possumus usucapere, quod nobis ignorantibus per procuratorem non possumus usucapere. Stat ex leg. 49. §. de acqui. poss. leg. 47. de usucap.

Videri potest textus in leg. 57. mandat. ubi Retes, ubi Sueta, nisi cum explao placet ad 2ª partem textus; nam utique nego hic 1ª quos dominus servus acquirunt per usucapionem, ut testat. Papin. ibi: non utiliter actum; cum heat 1ª quos agat, sed 1ª heredes mandatarii, qui pretio perierunt omnium venditionis, et nec rao, qua illi hoc commodum lucrentur, et plus iuris errorum commiserint; cum tantum fuisset privitum ex lege Atinia, quod inhiberetur usucapio in rebus furtivis, fuit necesse, quod latae fuissent Leges Julia, et Plautia ad inhibendam usucapionem rerum vi possessarum, quamquam potest rerum immobilium dari furtum non potest; cum furtum sit contrectatio, hoc est, amotio de uno ad alium locum leg. 1. de furt. leg. 37. §. leg. 28. de furt. leg. 4. C. de rei vind.

Itaque lex Julia prohibuit vitio, quae vi possessa fuisset, quamvis ad bonae fidei possessorem pervenisset, usucapi non posset leg. 4. §. si tu me vi. 21. cum §. §. sequent. leg. 33. §. 2. de usucap. leg. ult. de vi bon. rapt. leg. 5. C. de usucap. pernet. Rao decidendi est eadem, quae datur de furtivate, non aliam excogitari non posset; nam hic vitium possessionis est; sicut illa vitium furtivitatis; Unde venit dicendum, quod ad hoc ut lex Julia de vi possessis heat locum, requiritur, ut deiectio intingat, et per eam apprehensio possessionis deiicientis: nam si quis vi deiectus sit, et a quo fuit deiectus, possessionem non apprehendat, et alter bona fide fundum occupaverit, tenet a bona fide occupante usucapio d. leg. 4. §. 22. leg. 33. §. 2. hoc tit. leg. 3. §. 38. leg. 6. §. ult. cum leg. 26. §. ult. leg. 25. §. ult. leg. 46 de acquir. poss.

Q. si quis ex te desertur fundus, cuius possessionem animo retinens, et aliquis vacuum fundum occupaverit, et postea dominus rediens ab occupanti vi reiiciatur; vel in itinere detineatur, ut nunc ad suum fundum pergat, vi deiectus est, certum est; quando Dominus vacuam possessionem reliquerit, et fundi possessio occupata sit ab aliquo; quo casu si dominus redeat ad denuo possidendum, et vi exclu datur, nec interdictum unde vi het locum, nec possessa vi est leg. 1. §. 9. et §. 23. de vi, et vi arm. leg. 4. §. 24. de usucap. Vide hic Retes lect. salmant. 2ª parte ad ll. Jul. et Plaut. de reb. vi poss. num. 30. et 31. ad emendationem leg. ult. C. und. vi. et text. in leg. 26. de Ob. et act. Vide etiam Retes lib. 1. opusc. Cap. 12.

Ipsae leges obtinuerunt, nisi res redeat ad potestatem domini, tunc enim vitium rei purgatur, et manet res usucapibilis leg. 33. §. si dominus. leg. ult. de usucap. et non sufficit, quod dominus certioretur bonae fidei possessori, ad eius potestatem redeat, cum dominus scit; quod multipliciter accidere pot: 1°. cum domino sciente res vindicatur leg. 215. de usucap. 2°. cum in lite res aestimata fuerit, et dominus litis aestimationem acceperit leg. 4. §. 13. de usucap. quia litis aestimationem accipiens rem vendere intelligitur leg. 3. pen. leg. 32. de usucap. leg. 48. de furt. 3°. si fur sit heres in solidum rei domini, quia fit dominus rei; quae ad dominum, si quis rem furtivam vendat, et postea venditor heres succedat domino leg. 48. vers. idem iuris. hoc tit. cum venditor non possit vendicare, sed evincere rem, quam vendidit leg. 17. de evictionibus. leg. 1. de except. rei vendit. et trad. et quia eius possidens habeat, ut habere videatur leg. quia qui possidio. de Usufruct. non sufficit quod pervenit in potestatem procuratoris, cum hoc domino sit captiosum, si dominus ignoret, nec ille illam diu possidet leg. 41. de usuc. Q. si steriat, et ratum habeat, purgatur vitium leg. 4. §. 17. de usucap. quod non procedit in tutore sufficit enim, quod res in eius potestatem revertatur, cum pro domino habeatur in omnibus negotiis pupilli leg. 4. §. 11. de usucap. leg. 56. §. 4. de furtis.

Venit hic discutienda quaest. an si res furetur a bonae fidei possessore, qui in via usucapiendi erat, sufficiat ad eius potestatem rem reverti ad illam usucapienda, et purgandum vitium reale? Affirmativam tenent Vual. ad Donell. lib. 5. comment. cap. 18. lit. E. 3a. Amaia lib. 7. observ. cap. 8. num. 8. Mellin. de Usucap. 1a. p.te cap. 5. num. 13. et Reyes ubi supra num. 34. qui hoc, et alia tradunt. 1°. quia leges ita in hac re statuerunt, si res perveniat ad potestatem domini, purget vitium; et bonae fidei possessor est dominus; ergo 2°. quia vitium reale afficit totam rem illam, quae in usucapibilis reddit: debet eluatur hoc vitium, sequitur, quod perveniat ad potestatem eius, qui illam alienare possit, et quasi denuo transcatur: et bonae fidei possessor hic non habet ius alienandi ex leg. 34 de 1°. hend. empt. ergo non satis ad purgandum vitium, quod ad bonae fidei possessorem perveniat. idem dicendum de rebus emptoris. Si velis totam hanc rem radicitus percipere, vide Ortega ad Lubeorum ad leg. fin. de Usucap.

Arguitur 2°. ex leg. 6. §. Iulianus. precario. ubi quis alterum vi deiecit de fundo, postea ille, qui deiecit, habuit a deiecto hunc fundum precario, et hoc modo desiit vi possidere; addit deinde Iulianus ind. leg. quod si a deiecto fundum, quem precario habet, emerit, incipere etiam posse pro emptore usucapere dominium; ex quo sic:

q°. incipit.

Institutori domino. Simili fraude facientis consumi fructus, factique tenentur tanquam furtivos § is vero instit. de rer. divis. Suppetit dubium, posse me agere iure, quaeris si dominus fructus § si quando. 10. instit. de oblig. quae ex delict. nasc. ; furtum committit, quisque aliis hypothecatam rem alienat leg. 29. §. ult. leg. 66. de furt. Inquia ipse quaeritur, quid dicendum sit, si antequam fructus collegerit, et ipsius facti fuissent, eos vendiderit? et dicitur, in vitium furtivitatis incidisse; quia ex re vera, et de facto, sine eos ingerere posset, in suam potestatem redijsse, dici non potest, ut requiratur, quod de facto perveniant ad potestatem debitoris, et quidem ex eo, quod eos distrahat, ut purgatus vitio dicatur, ut eo seque exposuit Cuiac. tract. 8. ad Afric. ad hanc d. leg. ult. §. 8.

Igitur si tamen pignori obligatum debitor apud se illud habens illud distraheret, committeret furtum, quia deficit illud factum redigendi illud in sua potestate in leg. 6. C. de usucap. pro empt. ita Cuiac. in d. leg. 4. §. 6. Sin. de usucap. Cuial. ad Donell. lib. 5. Comment. cap. 28. litt. A. – Idem dicendum, quando pignus erat apud creditorem, et venditor vendiderit illud, et emptor ex potestate creditoris eum praesumpserit, nam deficiat in hoc casu redditus materialis in potestatem debitoris, quod praecise requiritur. Similiter divinatorie hunc text. intelligunt. Amaia. Pichard. eum intelligentes de bonae fidei possessore, non de domino.

Pertinet ad hunc text. singularis in leg. 27. de capt. et postl. revers. ubi latrones sibi servum surripuerant. hoc, plagium, quod est genus furti, et committitur in furto hominis liberi, quam servi, ut per text. in tit. ad leg. Flaviam de plagiarijs, et communiter hoc dicitur; postea hic servus pervenit ad Germanos, qui erant publici reipublicae Romanae hostes leg. 24. vers. hostes. de capt. et postl. Germani proelio victi fuerunt, et inter praedas ex illis captas servus inventus fuit; venditusque a Quaestoribus publice cum ceteris captivis praedis. Quaesitus fuit, an purgatus fuisset vitio, ex eo quod ad Germanos pervenerit. dubitandi ratio fuit, quia cum per hoc quod perveniat ad potestatem domini, purgetur vitium, etiam ad potestatem domini pervenisset, per hoc quod ad manus Germanorum pervenerat; nam sicut quod ex hostibus capimus nostra fiunt, ita similiter d. leg. dicta 29. d. vers. de capt. et postlim. Non hoc non obstante contrarium senserunt Labeo, Ofilius, et Trebatius affirmantes hunc servum usucapi non posse hoc ipso quod ad Germanos pervenerit, sive ad publicos hostes. Decidendi ratio est: quia licet re vera servus iure gentium attento facto fuisset iure dominij Germanorum; attamen iuris civilis attenta fictione nostra: cum in suspenso eius dominium sit, nec abreptum sit leg. 29. §. 5. de capt. et postl. leg. 21. §. 2. mandati.

Nunc videamus de usucapione fructuum, foetuum, aut partuum rei furtivae, et incipiamus a regula in leg. 4. §. 9. de usucap. ubi docet Paulus, quod lana ovium furtivarum usucapi nequit, si detonsa sit apud furem; tunc enim et tonsio cadit in vitium furtivitatis, ita ut quaeris extra speciatim vestimentum, et persuasum esse sit, non exempta a vitio, quia substantia vestimenti furtiva est d. leg. 4. §. 2. d. tit. Cuiald. ad Donell. lib. 4. Comment. cap. 26. lit. D.

[illegible] vicari [illegible] fundi dominium totaliter, [illegible] incipit possidere et usucapione: quia venditur a domino; [illegible] a bonae fidei possessore; cum sit a domino, [illegible] usucapione: quo ad [illegible]
justit, quod [illegible]

Hunc [illegible] [illegible] Almaia [illegible] ubi supra tradens
[illegible] verbis [illegible]tatur, emptorem indigere usucapione ad acquirendum dominium, d[illegible] illa
venditione a vero domino facta [illegible] acquirere dominium.

Aliq[illegible] [illegible] textu tradit [illegible] tradens, venere, venditor [illegible]
textus ex dominium; [illegible] emptorem indigere ad capiendum dominium [illegible] bonitarium, quiritarium [illegible] res vendita [illegible] fiebat emptori ex iure quiritium, nisi tradita fuisset per emancipationem solemnem; et si simpliciter res tradita fuisset, tantum bonitarium dominium illi acquirebatur, donec mediante usucapione illi quiritarium dominium [illegible], cum in hac lege proponatur [illegible] traditus [illegible] [illegible] fictione brevis manus, inde est, quod [illegible] dominium bonitarium emptor acquirit, ad [illegible] acquirendum usucapione indiget, ita intelligenda est lex 7a.
§. ult. vers. sed si. [illegible]

[illegible] facile intelligendus est textus alius difficilis in leg. 4. §. 21. leg. ult. de usucap. leg. 5. [illegible] empt. leg. 6. C. de usucap. [illegible] empt. [illegible] in d. leg. 5. [illegible], dubitatum [illegible] fuisse, an in [illegible] furtivitatis incidat res [illegible] domino pignori data, ab [illegible] surrepta creditori [illegible] et hic textus [illegible] ita [illegible], quod si res surrepta sit creditori [illegible] surrepta creditori [illegible] in sua potestate, [illegible] detinet, ab eo avelli potest, [illegible] a domino, aut debitori, [illegible] in sua potestate [illegible] pervenisse videtur leg. 47. §. ult. de [illegible] furt. leg. 22. vers. [illegible]: [illegible] potestate [illegible] leg. 48. in princ. et §. ult. de furtis. et [illegible] alienet, [illegible] quod ad [illegible] pignorat. act. leg. 48. [illegible] potest, [illegible] purgetur [illegible]; et si [illegible] alienet, debitor dominus [illegible], tunc [illegible] purgatum [illegible], et usucapi potest Cuiac. lib. 17. observ. Cap. 12. et tract. [illegible] ad [illegible] in leg. 61. §. [illegible] de furtis. Almaia lib. 2. observ. cap. 8. num. 23.

Exponendus hinc venit [illegible] textus in leg. [illegible] 20. §. 1. de furtis.
ubi res, in qua habeo dominium, tu bona fide ab aliquo alio emisti [illegible] usufructu [illegible] quisisti; ego illam tibi surripui; teneor in hoc casu furti, et si tibi [illegible]; d[illegible] in hoc casu impeditur usucapio [illegible] propter rei furtivae, quia per ipsum furtum [illegible] in mea potestate [illegible] [illegible] a me [illegible] possit, quod sufficit, ut dicatur, in meam [illegible] potestatem; [illegible] actionem furti persequitur illud, quod interest, te furatum [illegible]; quia ad [illegible] vendicatio dari debeat, quae [illegible] domino datur leg. 1. de [illegible] dict. furt. denique [illegible] actio publiciana [illegible] dominus leg. [illegible] et [illegible] de publiciana.

Ex iisdem [illegible] exponendus est text. in leg. 61. §. 8. de furtis. ubi locavi tibi fundum, et [illegible] inter nos, ut fructus [illegible] quae mihi [illegible] praestare

tivo apud bonæ fidei possessorem tondatur, furtiva non sit, statimque acquiritur, quia in fructibus usucapio non necessaria leg. 12. § 5. de capt. et postl. idque, quod de lana, etiam de fœtibus leg. 48. § 2. de acquir. rer. dom.

Excipitur ab hac regula oppositam habemus: nam in d. leg. 4. § [illegible] traditur, fœtus posse usucapi: in d. leg. 4. § 19. et in d. leg. 48. docemur, statim bonæ fidei possessori acquiri, quia usucapio non vitiatur: verum fœtus usucapi non debere docemur in leg. 10. § 5. tracta. de usucap. in leg. 48. § 5. vers. idque in pecudibus. de furtis. Ad quod explicandum necesse est tractare de partu ancillæ furtivæ, a quo pendet, quia de fructibus et fœtibus notandum est, Stoicos, quorum disciplinam sequuti sunt multi de partu hominis, dum in utero erat, ita censuisse, sicut de fructibus fundi, et de fœtu animalis; ex qua doctrina Stoici partum ipsum faciunt matris partem, et ita ac fructus pendentes pars fundi sunt leg. 44. de rei vind. et sic pars integralis, aut quotativa, vel accidentalis, sine qua stat totum. De parte quotativa accipiendus est regula in leg. 10. § regula. ubi negat partum in utero existentem esse partem matris, et recte cum pars integralis non sit; et Ulpianus asserens portionem viscerum esse in leg. 1. § ex hoc rescripto. de ventre insp. de parte accidentali intelligendus est; et ita decisa manet controversia apud veteres agitata teste Ulpiano in leg. 7. § si ancilla. de except. rei iudic.

Ex hoc fluit, hoc dum in utero est, nec alium; unde organismum dicitur in leg. 2. de mort. infer.: nec homicida reputatur, qui partum abortum procuravit leg. 39. de poenis. nec homo censetur leg. 9. ad leg. Falc. Verum ex fictione iuris, dominorum gratia favore solent haberi nati, quamvis editi non sint leg. 7. leg. 26. de stat. homi.; et hæc fictio ad fœtus pecudis producta non est; dignitas enim hominis maiorem dignitatis sententiis exceptionem postulat leg. 44. § dilit. edict.

Quibus sic habitis, sciendum est, partum ancillæ furtivæ conceptum, editumque apud bonæ fidei possessorem usucapi posse leg. 3. C. de usucap. pro empt. leg. 11. § partus. de public. leg. 33. de usuc. leg. 10. pro empt. leg. 48. § 5. de furtis. Ex quo sequitur, partum conceptum, dum ancilla in fuga est, aut qui iam erat conceptus, cum ipsa subrepta fuit, nentiquam usucapi posse. Ratio: quia quemadmodum ipsa fugiens furtum sui facere creditur leg. 1. C. de serv. fug. ita etiam contrectando partum furtivum facit leg. 62. de furt. Et ratio huius est; quia ex tempore conceptionis spectatur, et ideo si aliquo tempore sit in utero apud furem, statim censetur natus, et furtivus est, Amaia lib. 3. Observ. cap. 3.

Quæritur hic, an partus conceptus apud furem, editus usucapi possit. usucapi posse testantur Cuiacius in leg. 11. § 2. de public. et in leg. 4. § 15. de usucap. quia ubi dicitur heredes usucapere non posse, quod defunctus non potuit, sed emptor, successor leg. 3. C. de acquir. possess. Quid dicendum, si hæres partum apud se bona fide conceptum et editum distrahat. Plures tenent, usucapionem procedere, eo quod de veritate attendamus, conceptus, et editus fuit apud bonæ fidei possessorem.

tori, apud heredem. — Deinde: quia heres bonae, vel malae fidei, personalem, quam a defuncto
p[illegible]it, [illegible] existimatione leg. 48. §. 1. de acqui. rer. dom. Caeterum haec ratio est insufficiens
[illegible] videntur, ex eo quod defunctus, et heres, una persona intelliguntur, [illegible] usu-
capere, quia neque defunctus. Deinde: quia idem vitium quod datur in venditore, ut
in [illegible] transit ad emptorem; [illegible] furti est vitium, et impedimentum ad partum usuca-
piendum: quo et huius emptor.
Ita [illegible] text. in leg. 4. §. 17. de usucap. ubi si quis ex [illegible]
ancilla furtiva [illegible] libertate [illegible] etiam partum [illegible]piatur, et casu eius dominum [illegible] partum
usucapere [illegible]. Dico, quod in illo casu dominus servi, antequam ancilla [illegible], inci[illegible] in [illegible]
usucapionem [illegible]. [illegible], [illegible] tempore nativitatis incipiat possidere [illegible], quod requiritur ad usucap. in rei quae
rei [illegible], [illegible] tempore nativitatis incipiat possidere [illegible] bona fide; [illegible] furtum
usucapi [illegible]; [illegible] in instanti, quo incipit possidere [illegible] bona fide; [illegible]
[illegible]; [illegible] bona fide [illegible] leg. 44. §. et si possessor. de usucap.
quia [illegible] semper [illegible] possessionis [illegible] nativitatem partus sciverit matrem
furtivam esse, impedit usucapionem leg. 4. [illegible].
Accedamus ad fructus rei furtivae; et hi bonae fidei possessori acquiruntur
perceptione [illegible] irrevocabiliter; [illegible], vel [illegible] usucapione irrevocabiliter
leg. 22. C. de rei vindic. leg. 4. §. 2. finium regun. leg. 48. de acquir. rer. dom. Quia veras in fructibus
quae ex fundis percipiuntur; perceptio vero ex [illegible], aut [illegible] alio iure censentur; quia plene
iure [illegible], [illegible] percipiuntur, fiunt bonae fidei possessoris [illegible] ut [illegible] usucapione, [illegible]
leg. 28. de usuris. §. in pecudum. instit. de rer. divis. leg. 48. §. 6. de furtis. Ratio differentiae: quia cura
[illegible] pecudis, aut [illegible] servatur [illegible] fructus [illegible] salva [illegible], quae pascit,
stabulatur et custodit gregem; ideo [illegible] favore [illegible] bonae fidei possessor [illegible], qua alioqui industria
et custodia [illegible], [illegible] fructus servatur; et lana [illegible] tondeatur apud bonae fidei possessorem, [illegible]
creatur ve, [illegible] illi cedit plenoiure, quamvis crescere coeperit apud furem: [illegible], qui [illegible]
[illegible] apud furem, [illegible] acquiruntur, [illegible], vel usucapti sint leg. 48. §. ult. de acqui.
rer. dom. leg. 4. §. 19. de usucap. et ratio, quia lana et lac fructus [illegible], donec tondeatur, aut mul-
geatur; neque industria hominis accedat, [illegible], [illegible] nativitas suo tempore educuntur.

[illegible] [illegible]

At § [illegible] —

Praeventum est [illegible] dicere diximus: postendi dicit et [illegible] [illegible]. Vin-
dicatio praeclara dicit non rei vindicatio, itaque dicerat a vindi-
catione quidem in § ante diximus. Varia autem sunt vindicationis [illegible]
[illegible] [illegible] in rubrica leg. in mancipiis [illegible] ff.
de rei vind. ubi: superior [illegible] vindicatio est quo genere vindicationi
Cujac. [illegible] in leg. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
lib. 2o comment. C. [illegible] lit. ergo vindicatio [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] vindicatio duplex est: una [illegible], qua datur
domino praedii dominantis pro vindicanda servitute realis vel perso-
nalis [illegible] servitute a praedio sibi debita. Altera negato-
ria, quae datur domino praedii servientis pro vindicanda libertate [illegible]
[illegible] [illegible] servitutes vindicatio Cuiac. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ulpianus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de servit. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in praesenti [illegible] 2o appellant autem Explicatio confessoria et negatoria
[illegible] et negativa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vulgo [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] negativi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et negatoria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
servitute debere Cujac. [illegible] [illegible] in leg. [illegible] de novi operis nunt. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] C. [illegible] lit. C. [illegible] [illegible] [illegible] 2o [illegible]
domino [illegible] ad [illegible] vindicationi [illegible] [illegible] [illegible]
dominus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2. leg. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vindicatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] leg. [illegible] § in vindicatione leg. [illegible] [illegible] [illegible] leg. [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si ager vectigalis leg. [illegible]
[illegible] 33. in [illegible] [illegible] [illegible] ff. de rei vindicat. [illegible]
[illegible] vindicare servitutem [illegible] [illegible] [illegible] leg.
[illegible] ff. de servit. leg. [illegible] de novi operis nunciat. et

Exponit leg. 80.81. de rei vindicatione.

... non obstante ... leg. ... 11. ... C. ...
... Cuiat ... in d. leg. 16. Vlinsani ...
notavi experti ... utiq actionem ... domini dari ...
... quæcunque servitute vel libertate impediente leg. loci 4. §. 5. et 3. leg.
9. h. tit.

2\. Natura autem actionis vindiciæ indicata multa ... [margin: obstat leg. de usufr. legato.]
... de ... temporane ... ut ... vindicamus ...
in bonis nostris sint leg. ... C. ... de rei vindicat. ... nec in
bonis nec ... leg. ... de usufr. legat. ... vindicatio ... in eis ...
quæ ... auget difficultatem ... in ... habemus ... pignore ...
[margin: obstat leg. 11. §. ult. de pignoribus C. leg. 12. eod.] ... servitutes pignori dari ... difficilius ... in leg. 11. §.
ult. de pignor. ... metus ... leg. ... in leg. 12. ... de ...
... difficultas ... in leg. 11. §. ...
... si quis ... aquæ ducendæ ... etiam ...
rusticorum prædiorum publicana ... et tamen ... ut
... dicemus ... servitutibus ... contraria ... ac
... alias ... publicana. ... in ... potest ... leg. 1. ... ex
[margin: opponit leg. ... hoc tit.] ... vindicet. ... posse vindicari servitutem ... ad sepulchrum,
et tamen sepulchrum in bonis nostris non est, ut ... religiosus §. nullius
§. religiosi ... divi. leg. 6. §. sacra ... divi. ... difficilius
efficit ... leg. ... monumenta prædiorum: ... monumen
... humani ... servitutem ... 4. adversus ... dic
... quæcunque servitute vel libertate impediente etiam ... domini
[margin: Expendit ... 4. §. ... C. leg. 6. §. 23. hoc tit.] ... has actiones dari ... leg. loci 4. §. 5. et 3. ... h. tit. ...
... in leg. ... §. ... 3. ... vindicet
... posse ... servitute ... ex
... non alii ... domino, ... domini ... ex
... intentio ... vindicare servitutem ... non ...
... adversus ... in quit ... has actiones ... a rei vindicatione
in eo, quod ... dari ... quod ... non ... obstat ...
in leg. 6. §. ... adversarium meum possessorem ... de servi
tutibus ... quibus ... Collegii ... non ...

latl. iurg. rei vindicaoes. pura actione. 6. dikerunt. duty e vin dicaos servitutis utiq. dari eis, qui aliq. jus in re habent cr. ag. Cre ditori a. denovi oper. obstant exp. in leg. 1. in p.o leg. 5. §. 1. ff. si usus fructus petat. in alus fructuarius vindicandi servitutes de negat et etiam aei actio. competit ff. usus fructus auget. agimus ... leg. unic. §. 4. ac terminationem. usus fructuario quoniam vindicandam servitute dagit. 3. obstat exp. in leg. 14. de no vi oper. nunt. in qua dicitur, q. illa, qui cum fructu habet n. potest no vi operis nunciare, aequis vindicare servitute n. possit, et tamen videtur agi habet servitute, vindicaos q. habere. non operis nuntiando. ... leg. unica §. 4. ... Quantum vero ad haec dubitando ... ... sibi ... negotii ... Verdi ... sibi alium quod tollendi ... natura ... actionis habent, ... quibus ... ... inaudimus, donec transacti ... ... nus.
Expungit leg. 1. in p.o et leg. §. 5. ... ... §. 4. ac termin. et leg. 5. de no vi oper. nu.
In maius. leg. qui ... 14 de novi oper. nunt.

3. Quibus difficultatibus ut occurre ... animus ... B. ... leg. 1. de ... legato, et servitus ... ... leg. 3. §. 1. leg. 4. ff. ... Credere dicunt ... in bonis in leg. 1. ... servitutes legat ... legatum, ... habet ... servitus, ut serviat in bonis ... et ideo ... vindicare legari ... Ant. ... in ... leg. 1. ... ... in ... ... Bulium in §. nostro, Donell. ... Gl. 5. ... litera C. quibus accedit Saltanus ... Richard in ... de ... Servitutes ... vindicare legari potuisse, ut ... leg. ... §. ... quemadmodum servitutes ... de servitu bus, ... supponendum ... hac ... exp. in leg. 26. de servitut. ... ... de servit. ... ... usus fructu ... ... leg. 3. ... ... §. usus fructus ... ... fructus ... ... in bonis testatoris ... ... usus fructus ... ... legatus, ... inter duos ... ...

Mi ni poat espies. 63. de Usufruct. eg. ita nec q. debet servitus pr. rates. Am. fab. in cui Varon. transpire C. 56. de leg. 1. libr. gar. appta cuius in existione, Salvanus C. 39. n° 2. quare nec q. debet leg. 1. de Servitute Actiua, in qua Dominus ut q. quod altius Velin qui in servitute itinerit, ex fecerunt ut eo eiusd. itineris tanquam qualitas fundi urbani è; quod in dependenz a byssoy diag. proxima e, Videlicet quatus Servituti Velinqui n potest q. accidens accidenti dari n potest, nec servitus servitutis, fab. 2° Dict. C. 8. in fine.

Videlicet leg. 11. et 12. de pignoribus. =

4 — Necessitat ex his in leg. 11. §. Ut de pignor. q. servitus urbana pignori dari n potest a rerum fundi, ut eo servitus in anis n sit, et ut ait Capar in 2 servitute Rustica, q. pignori dari possunt et urbana; opponunt a leg. 11. §. Ut. leg. 12. de pignor. omnes in Albun. Ren. en. leb. 2. cap. C. 15. Cujac. 15. observat. C. 6. Pacius in methodico C. de servitutibus C. 9. morla ut in q. n 25. Actus potest loqui de servitutibus distinendis in V° statuti, et in Rusticis Vecapit è Utilitatis Causa q. pignori dari possunt, q. pignori Cuius dely è Creditore distrahi n potest n Valet leg. mulier 11. C. de distrat. pignor. leg. 4. ff. de pignor. act. de abus lare ilias de stha tuib. l. 2. C. 25. n° 2. et 13. C. 25. servitus autem Rustica fari lis p ptorg. indemne pt. Gemer utilitatis a rere possi, q. nac. dari vides servituti urbanis, Veluti ali q. in mitenda, q. utilitas a ferre eminiri n poss. post Institutg. Servitute Ant. ab. 1° Dict. C. 6. Gaius 8. Seq. que sequunt Salmatius de modo Usurarum pagina 593. Arnoldus Vinnius lib 1° Select. C. 32. lictis C. Salciano de Usufructu C. 39. n° 10. Aditacre q. aliquis alig de potest Utitas pignori in servitute Urbana, et inde distrahi potest, q. nec in g. titox tamen q. in Utim Vessit unt ea, q. Varo acitunt leg. ng ad ead. dabat l. ideo responsio è in d. leg. 11. Urbana servitute pignori dari n posse q. Regularis nec distrahi, Vel post Verderi q. d. leg. 11. loquitur de pignore fiduciario, de quo Paulus lib 2. sent. tit. 13. §. ad Actor, q. per mancipationem trahebat. Meritus lib 4. observat. C. 4. ideo

in pignore fiduciario tantum pignori dari poterat remanente ipso vero dominio, quod transferebat ex doctrina Bom. scientis vulgari in leg. legata 9. §. ult. de supellect. leg. D. Retes lib. 2 opusc. C. 21 n. 2 novissime Cortiada decis. de Usur. q. 69 et 30. Unde cum omnes tenerentur esse res mancipi, ut in fragm. tit. 19. in princ. servitutes autem urbanae nec mancipi erant, ideo pignori fiduciario non dari possetur. Castro in leg. ad Vespasiano S. C. de aqua ductu n. 29. sed mihi suspecta est glossa in leg. ad licit. quod neque servitutes dari poss.

5. Non obstat 2.° ex leg. 11. §. 1. de publiciana, quod qui faciens superiorem servitutem pignore prudentiam habeat dominus vel ex bona fide, solum cum fabricam possit erat non erat dominus tamen, erat in via usucapionis, et quia ideo habebat publicianam ad petendam eundem in defectu vindicationis, ita ad qualitatem vindicandi utilem publicianam et vindicationem non habeat ex leg. 2 ff. h. tit. si servitus vind. Gamés de servitut. C. 2 n. 24. nec obstat 3.° ex leg. 1. si serv. vind. cum supra explicari ut in leg. 19. §. 1. de servit. quod velit omissi Cutero de lure. Maninij lib. 3. C. 22. Bar. ant. B. q. 54. quod servitus debet ei loco, qui in sepulcro remanet privati, atque ex familiari ex Bom. in leg. 5. de sep. violato. tunc Cujac. lib. 10. qq. Pap. in leg. 32. §. ult. de adquirit. ipsius et lib. 13. observ. C. 36. et Cutero ubi supra. ipsi autem sepulcro quasi religioso acquirat servitus debere in specie. contra intelligendae leg. 4. communia praed. leg. 13. §. penult. de aqua et aqua pluv. Donell. lib. 11. comment. C. 10. Cujac. vindic. leg. servitutis 19. §. 1. — intelligit leg. 4 communia praediorum.

6. Non obstat 4.° deductum ex leg. 6. §. hec autem 3 ff. si servitus vindicetur, quod verdendum est in servitute oneris ferendi illud vari alerare esse, ut non spectat nisi domino, et domini ipsius utique, quod afert Cujac. in leg. 1. §. 1. de servit. praed. urbanor. nec obstantibus illa verba <u>sicut contrariae servitutis intentio</u>. quod omisso Odi. lib. 11. com. C. 15. ubi D. verdendum est in referenda ... ex ad proximum ditissima sed — Perdet leg. 6. § hec autem 3 si servit. vindicetur.

...ad principia le Thema, scilt ad illa Verba, hæ causa actio in Rema qui e, quæ in personam. Cujat. lib. 3. qq. Pap. in § 4. eiusd. leg. ex quibus mihi Venerandus Patriæ et a Sede Nuncius D. Laurentius Sarra in Academicis deservit Cap. 4 n.o 5.

Non obstat 5.o, Cui facilis videtur responsio fundo Ant. Fabro in civit. rationali. = Nec obstat 6.o Jesegan [illegible] deducas ex leg. 4. leg. 5. § 1. Si servitus vind. quibus obstat d. leg. Unica de Remissionibus, quod vere e Fructuario non petere actionem personalem servitutibus, quod nec Vindicare fundi habet d. leg. 1. d. leg. 5. ergo Solvere autem d. leg. Unica omissis solutionibus, quas prestare intendunt Cujac. lib. 1. Obser. Cap. 16. lib. 16. Cap. 31. Satur Cont. 3. c. 19. Hotom. amicabilis Cap. 16. Gobeanus lib. 2. Variar. Cap. 13. Vulteius in præd. n.o 16. Robertus lib. 5. Receptorum Cap. 12. Corrasius in leg. 4. loci servit. Petr. Pithæus in collat. legum Mosaicarum tit. 2. ingn. Vescen[illegible] e fructuarius jus habere Vindicandarum servitutum non principaliter sed accidentalis Veluti si ipsa ab Vi servitute Usufructus petenda sit fructus jure sequens, libertatis, aut servitutis Vindicare potest, et ita intelligit leg. Unica de Remissionibus Donell. lib. 1. Cap. 11. Galvanus de Usufr. C. Valent. tomo 2. tract. 1. Cap. 5. n.o 3. et [illegible] = nec etiam obstat 7.o [illegible] Cuius solutio Videnda in eadem scripta exercitatione 9.

Ad dubium illorum Verborum jus esse [illegible] de qua servitute fit mentio in leg. 1. et 2. de servit. Ro. præd. leg. 2. de servit. Urb. leg. 3. § fin. Im præd. leg. 26. de serv. præd. Ver[illegible] mihi ex Capitatorum aliquorum, qui ea Verba referendam ad statutum municipale, quod una certa modus altitudinis prohibebat Veluti in Urbe Romana in qua ultra septuaginta pedes lex Augusti, et Neronis edificare non permittebat, ut ex Strabone lib. V. Dore. et Justiniano, et facito notabilibus de Magnitudine Romana lib. 2. Cap. 19. quod si verum e, nec aut pro actionis privatorum tollit potius publica utilitas non permittebat leg. 38. ff. de pac[t]. et omnia quæ Cujat. solut. et aliorum quos refert Sal. lib. 11. Cap.

§. lit. h. dicendum est aliquando [non] licere aedificare in agro vicini propter leg. transfibentis et vicinus alteri vicino de certis jure habet [illegible] alter habebit superius aedificandi jure servitutis, ve[illegible] in ipsetre tex in leg. vlt. §. vlt. C. de servitut. leg. 12. §. 2. C. de aedific. privat. leg. 10 de ser. urb. [illegible] plura vulterius dum nos videamus leg. 10 §. discep. illa verba Sane [illegible] casu legenda ss. cum hotomano sane illo casu, vel ut varie saneisto casu quem sequitur Cujat. velim magni praeceptores voluerunt sane [illegible] casu, ut referant ad casus [illegible], ut est casus intra [illegible] varios [illegible]. =

222

224

Santiago Magno

S...

Paratit: Jur: Civil